HIZLI VE GÜÇLÜ ADIMLAR İLE ENERJİMİZ GELECEĞE

Tüpraş | Enerjimiz Geleceğe

Tüpraş 2022 Faaliyet Raporu

6 Şubat 2023 günü ülkemiz tarihinin en büyük doğal afetlerinden birini yaşadık. Acımız çok büyük...

Hepimizi derin kedere boğan deprem felaketinde yaşamını yitiren vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ülkemize başsağlığı ve yaralılarımıza acil şifalar dileriz.

Birlik ve dayanışma ruhuyla bu zor günleri de atlatacak, yaralarımızı hep birlikte saracağız.

Koç Holding ve Tüpraş olarak iyileşme sürecinde halkımıza tüm imkânlarımızla destek vermeyi sürdürüyor ve ülkemizin daha güzel yarınları için var gücümüzle çalışmaya devam ediyoruz.

İÇİNDEKİLER

14 TÜPRAŞ HAKKINDA
16 BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ
18 TEMEL GÖSTERGELER

GENEL KURUL

20 GENEL KURUL GÜNDEMİ
21 YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU
22 YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI
24 BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU (GÖRÜŞ)
25 KONSOLİDE BİLANÇO/KONSOLİDE GELİR TABLOSU
26 YÖNETİM KURULU
30 KÂR DAĞITIM POLİTİKASI
30 KÂR DAĞITIM TEKLİFİ
31 KÂR DAĞITIM TABLOSU
32 ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ
34 2023 YILI YÖNETİM KURULU ÜYE ADAYLARI
35 YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

KISACA TÜPRAŞ

36 GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI
40 ÜST YÖNETİM
42 TARİHÇE
48 2022 GELİŞMELERİ
52 STRATEJİ
58 BAŞARI VE ÖDÜLLER
60 YATIRIMCI İLİŞKİLERİ
67 İNSAN KAYNAKLARI

2022 PERFORMANSI

78 SEKTÖR
80 ÜRETİM VE SATIŞ
90 İZMİT RAFİNERİSİ
94 İZMİR RAFİNERİSİ
96 KIRIKKALE RAFİNERİSİ
100 BATMAN RAFİNERİSİ
102 TUPRAS TRADING LTD
104 DAĞITIM-OPET
106 DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ
112 KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.
114 ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş.
119 TÜPRAŞ ENERJİ GİRİŞİMLERİ A.Ş. TUPRAS VENTURES

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

120 TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK
128 ETİK VE UYUM
132 YATIRIMLAR
136 AR-GE
142 İNOVASYON
146 DİJİTALLEŞME, FUTURE FIT ÇALIŞMALARI VE DİJİTAL YETENEK GELİŞTİRME PROGRAMLARI
152 SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI
158 KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ
160 ÇEVRE YÖNETİMİ
166 ENERJİ VERİMLİLİĞİ
170 TOPLUMSAL SORUMLULUK
178 PERFORMANS GÖSTERGELERİ
186 EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

KURUMSAL YÖNETİM

199 HUKUKİ AÇIKLAMALAR
202 KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR
208 YÖNETİM KURULU YAPISI
209 TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI
210 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI
211 RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI
224 RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU
225 YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ
230 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)
231 SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)
232 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)
233 SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

FİNANSAL TABLOLAR

234 1 OCAK - 31 ARALIK 2022 HESAP DÖNEMİNE AİT KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLAR VE BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

331 DİĞER BİLGİLENDİRMELER
332 2022 YILINA AİT 08 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME NOTU
338 BAĞIMSIZLIK BEYANLARI
342 KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU
360 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ
371 TÜPRAŞ ESG SINIRLI GÜVENCE GÖRÜŞ RAPORU
376 KİMLİK

BİRLİKTE

BÜYÜME

SIFIR KARBONLU

DÖNÜŞÜM

PAYDAŞLARA

DEĞER YARATMA

SIFIR KARBONLU ENERJİ ŞİRKETİNE DÖNÜŞMEK

Tüpraş'ın kökleri, 1955 yılında yerli ham petrolün işlenmesi amacıyla kurulan Batman Rafinerisi'ne kadar uzanmaktadır. Kocaeli, İzmir, Kırıkkale ve Batman'da kurulu dört rafinerinin faaliyetleri 1983 yılından bu yana Tüpraş çatısı altında devam etmektedir. Tüpraş dört rafinerisinde yıllar içinde gerçekleştirdiği önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda rafinerilerinin tasarım kapasitelerini 2019 yılında 30,0 milyon ton olarak tescil ettirmiştir.

Bugün üretim kompleksleri ve ortaklıklarıyla entegre petrol şirketi olan Tüpraş yarattığı katma değer ve cirosuyla dünyanın 30., Avrupa'nın 7. büyük rafineri şirketi, Türkiye'nin ise en büyük sanayi kuruluşudur. Tüpraş kimyasallar kategorisinde ülkemizin ihracat şampiyonudur.

Tüpraş aynı zamanda 9,5'lik ortalama Nelson Kompleksite Endeksi ile Akdeniz'in yüksek kompleksiteye sahip az sayıdaki rafinerileri arasında bulunmaktadır.

Kurulduğu günden bu yana Türkiye'de enerjinin öncüsü olan Tüpraş, Koç Holding'in başlattığı karbon dönüşüm programı kapsamında, enerji sektörünün geleceğinde liderliği hedefleyen "Stratejik Dönüşüm Planı"nı 2021 yılında açıklamıştır. Plan, 4 ana temel üzerine inşa edilmiştir:

- **Sürdürülebilir rafinaj**
- **Sıfır karbon elektrik**
- **Biyoyakıtlar**
- **Yeşil hidrojen**

Stratejik Dönüşüm Planı doğrultusunda; emisyonları azaltarak dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü ile karbon nötr bir enerji şirketine dönüşüm yolculuğu başlatılmıştır.

TÜPRAŞ 2022 YILI VE ÖNCEKİ YILLAR FAALİYET RAPORLARINA AŞAĞIDAKİ LİNKTEN ULAŞABİLİRSİNİZ.

https://www.tupras.com.tr/genel-bakis

GELECEĞİN LİDER ENERJİ ŞİRKETİ

GELECEĞİN LİDER ENERJİ ŞİRKETİ OLMA ODAĞIYLA 2050 KARBON NÖTR HEDEFİMİZE HIZLI VE GÜÇLÜ ADIMLARLA İLERLİYORUZ.

GELECEĞE SÜRDÜRÜLEBİLİR KATKI

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK SANAYİ KURULUŞU KİMLİĞİMİZİ SÜRDÜRÜLEBİLİR GELECEĞE KATKIMIZLA PEKİŞTİRİYORUZ.

DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM YOLCULUĞU

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİ VAZGEÇİLEMEZ ODAĞI KABUL EDEN, ÇEVRESEL KONULARDA DAHA HASSAS VE ŞEFFAF OLAN, ÇEŞİTLENDİRİLMİŞ VE KÂRLI BİR ENERJİ PORTFÖYÜ SUNAN BİR DEĞİŞİM VE DÖNÜŞÜM SÜRECİNDEYİZ.

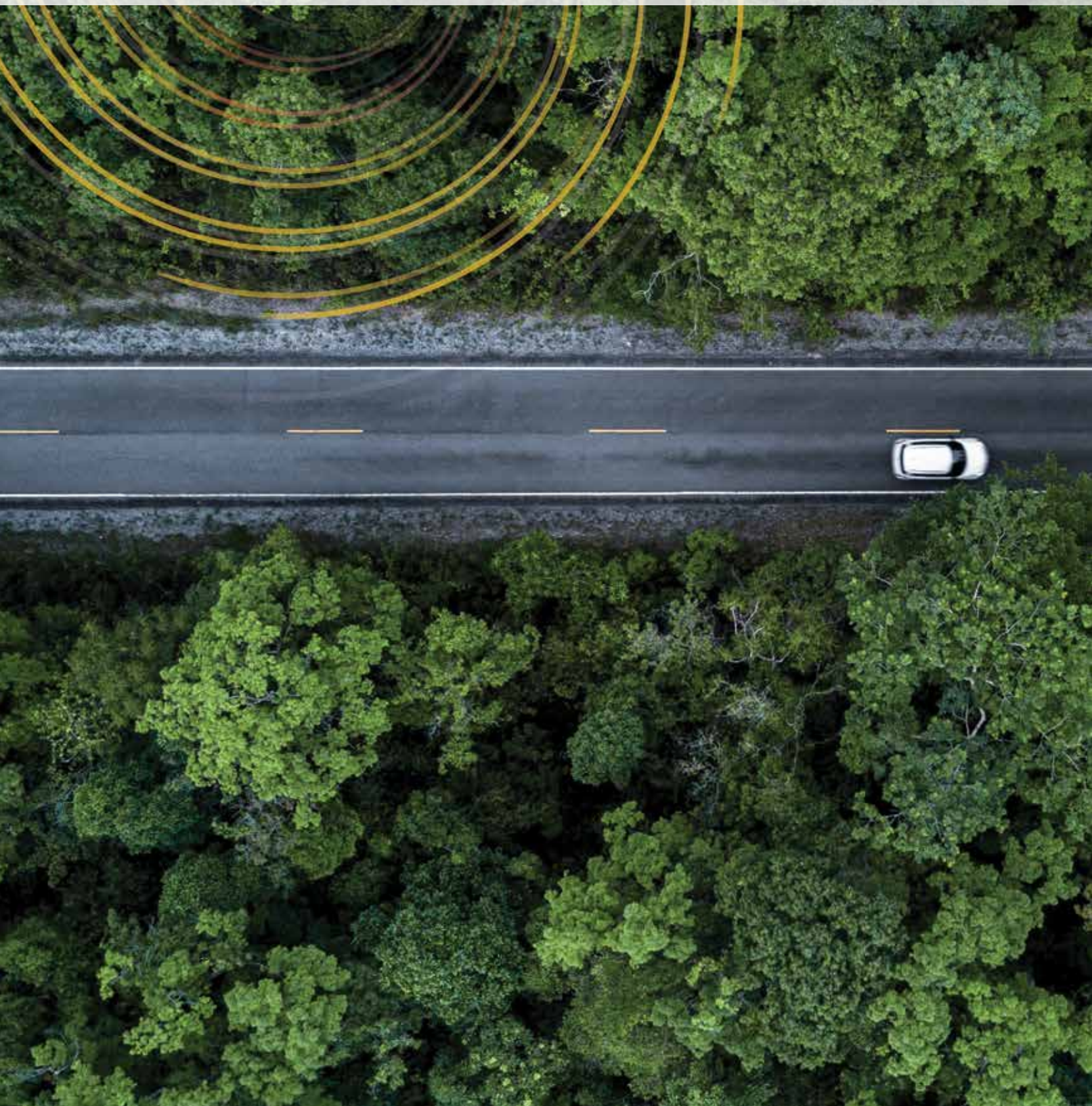

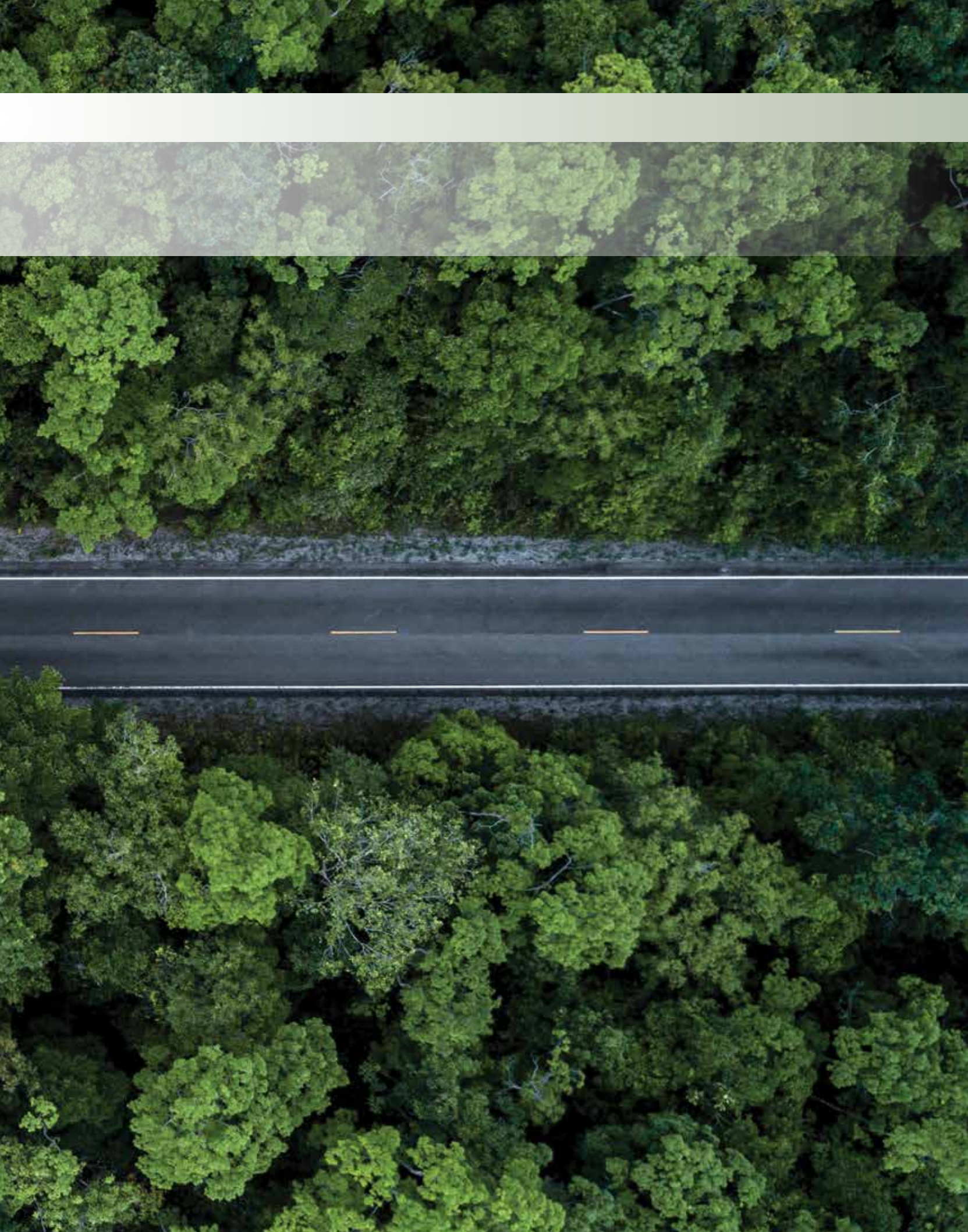

KARARLI YATIRIMLAR

ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNÜ VE ENERJİ ÇEŞİTLİLİĞİNİ SAĞLAMAK İÇİN STRATEJİK ÖNCELİĞİ OLAN TÜM ALANLARIMIZDA YATIRIM PLANIMIZI KARARLILIKLA UYGULUYORUZ.

İTİCİ GÜCÜMÜZ: İNSAN KAYNAKLARI, İNOVASYON, AR-GE

TÜRKİYE'NİN ENERJİ DÖNÜŞÜMÜNDE ÖNCÜLÜK HEDEFİMİZİ İNSAN KAYNAĞI VE TEKNOLOJİ YATIRIMLARIMIZLA DESTEKLİYORUZ.

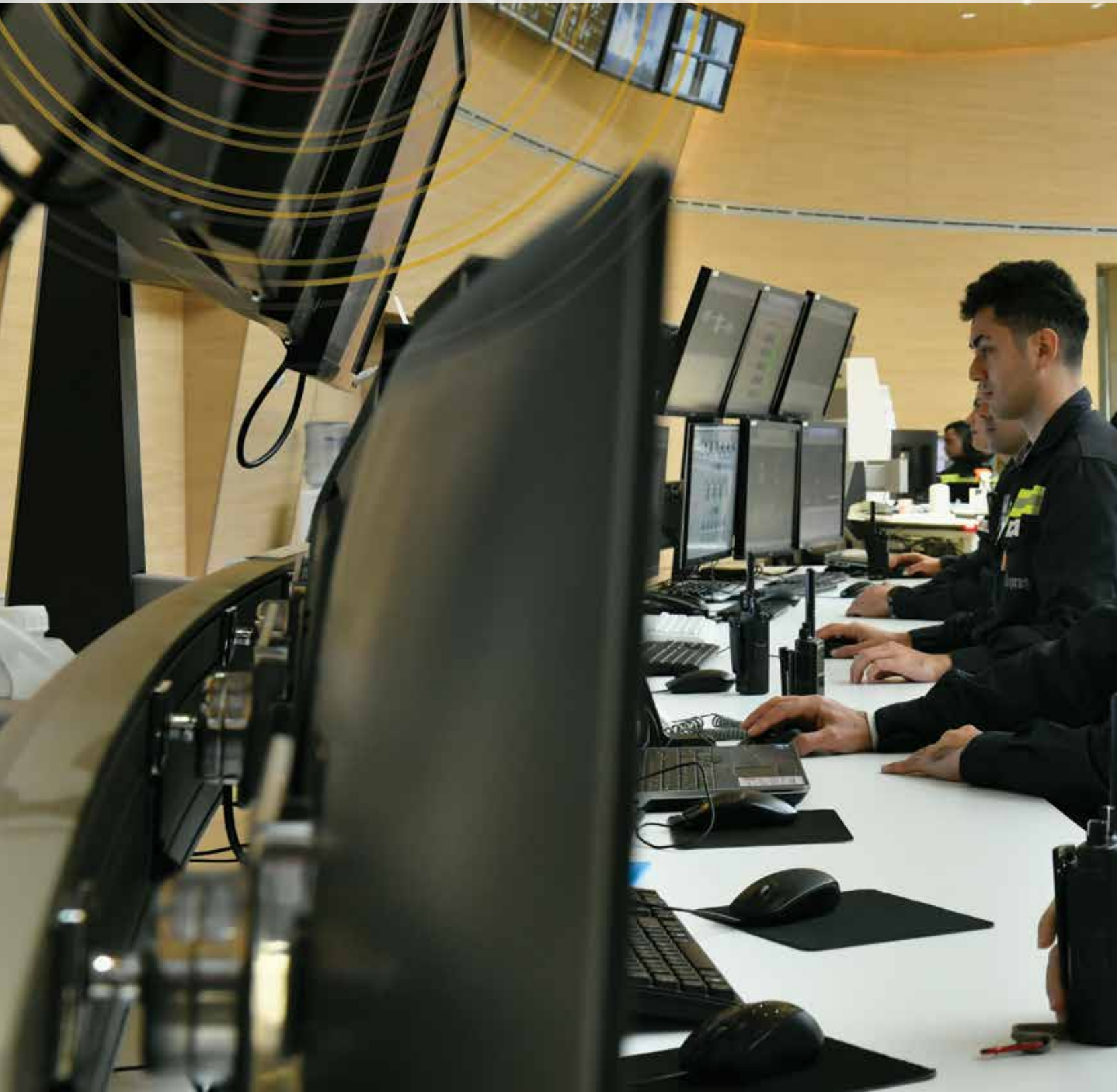

TÇN

TÜPRAŞ HAKKINDA

ÖNE ÇIKANLAR

Enerji verimliliği projesi sayısı 52 olmuştur.

Enerji tasarrufu miktarı 1.320 TJ olarak gerçekleşmiştir.

Enerji yoğunluğu endeks değeri 2022'de %94,9 olarak gerçekleşmiştir.

Dünya'nın en büyük 30. rafineri şirketi

30.

DÜNYANIN EN BÜYÜK

Avrupa'nın en büyük 7. rafineri şirketi

7.

AVRUPA'NIN EN BÜYÜK

Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşu

1.

SANAYİ KURULUŞU

Tüpraş'ın rafinaj kapasitesi 30 milyon tondur.

30

MİLYON TON RAFİNAJ KAPASİTESİ

Tüpraş, Türkiye'nin mevcut rafinaj kapasitesinin %75'ine sahiptir.

%75

RAFİNAJ PAYI

Petrol ürünleri pazarındaki toplam payı %63'tür.

%63

PAZAR PAYI

*2022 yılındaki ölçümler ile

Kadın çalışan artış oranı yıllık %14 olmuştur

Kurumsal yönetim derecelendirme notu 2022'de 9,65 olmuştur.

İSG eğitimi 2022 yılında 312.860 (kişi*saat) olarak gerçekleşmiştir.

2022 yılında yapılan bağış ve sponsorluklara yapılan yatırım toplam 288 milyon TL olmuştur.

Karbondioksit azaltımı 73.199 ton CO_2 olarak gerçekleşmiştir.

Toplam atık geri dönüşüm oranı %86,4 olarak gerçekleşmiştir.

Çevre yatırım ve işletme harcaması 2022'de 1.158 milyon TL gerçekleşmiştir.

Su geri kazanımı 2022'de 15,7 milyon m^3 olarak gerçekleşmiştir.

İhracat rekoru sahipleri arasında, kimyasal kategorisinde 1.

1.

İHRACAT REKORU

Tüpraş'ın Türkiye'de 4 rafinerisi bulunmaktadır.

4

RAFİNERİ

Grup bünyesinde çalışan dönem sonu personel sayısı

6.112

ÇALIŞAN

Türkiye depolama kapasitesindeki toplam payımız %57'dir.

%57

DEPOLAMADA PAZAR PAYI

Özelleştirme sonrasında 7,2 milyar ABD doları yatırım

7,2

MİLYAR DOLAR YATIRIM

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu

9,65

BİR BAKIŞTA TÜPRAŞ

İZMİT RAFİNERİSİ
Kapasite: 11,3 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 14,5
Depolama Kapasitesi: 3,0 milyon m^3

İZMİR RAFİNERİSİ
Kapasite: 11,9 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 7,66
Depolama Kapasitesi: 2,5 milyon m^3

KIRIKKALE RAFİNERİSİ
Kapasite: 5,4 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 6,32
Depolama Kapasitesi: 1,3 milyon m^3

BATMAN RAFİNERİSİ
Kapasite: 1,4 milyon ton/yıl
Nelson Kompleksite: 1,83
Depolama Kapasitesi: 299 bin m^3

OPET TERMİNALLER
Marmara Terminali 735.933 m^3
Mersin Terminali 240.000 m^3
Körfez Terminali 45.450 m^3
Giresun Terminali 43.130 m^3
Antalya Terminali 19.442 m^3

DİTAŞ
2 Ham Petrol Tankeri: 314.906 DWT
8 Petrol/Petrol Ürünü Tankeri: 166.523 DWT
4 Asfalt Tankeri: 61.450 DWT
12 Römorkör
7 Palamar Botu
3 Servis Botu
1 Pilot Botu

KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.
519 Akaryakıt vagonu
35 Platform vagonu
12 Lokomotif

ENTEK
8 HES: 264 MW
1 RES: 66 MW
1 DGÇS: 112 MW

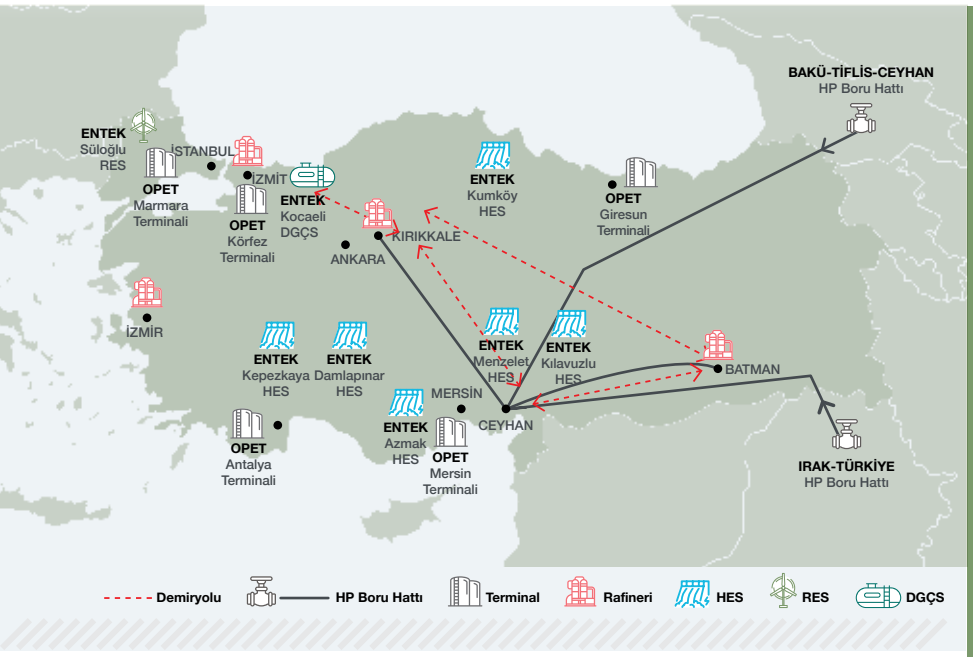

İŞTİRAKLERİMİZ

Ditaş

Tüpraş Ditaş'ın %79,98 hissesine sahiptir.

Tüpraş, önemli bir operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, toplam 14 tanker ve yaklaşık 701 bin DWT'luk taşıma kapasitesi ile Türkiye'nin en büyük akaryakıt ürün taşıma filosuna sahiptir.

Körfez Ulaştırma

Tüpraş, Körfez Ulaştırma'nın %100 hissesinde sahiptir.

Körfez Ulaştırma ülkemizin ilk özel demiryolu işletmecisidir.

Opet

Tüpraş, Opet'in %41,7 hissesine sahiptir.

1.857 adet istasyona ve 1,1 milyon m^3 depolama kapasitesine sahip olan Opet, beş terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sağlamaktadır.

Tüpraş Trading

Tüpraş, Tupras Trading Ltd'in %100 hissesine sahiptir.

İngiltere'de bulunan şirket, Tüpraş'ın mevcut dış ticaret operasyonlarına yardımcı olmanın yanı sıra ikmal ve satış zincirinden ilave katma değer yaratmaktadır.

Entek

Tüpraş, Entek'in %99 hissesine sahiptir.

Entek, yenilenebilir enerjide büyümeyi ve hidroelektrik kaynak ağırlıklı portföyünü çeşitlendirmeyi amaçlamaktadır.

Tupras Ventures

Tüpraş, Tupras Ventures'ın %100 hissesinde sahiptir.

Tüpraş, açık inovasyon çalışmalarını ileri taşıyarak, start-uplara doğrudan yatırım yapılması için Eylül 2022'de Tupras Ventures'ı kurmuştur.

TEMEL GÖSTERGELER

173 milyon ABD doları

Kurdaki hızlı artışa rağmen konsolide yatırımlar ABD doları bazında seviyesini artırmıştır.

%216 artış

Pandemi sonrası artan satış tonajları, Rusya Ukrayna savaşı sonrası ürün fiyatlarındaki yükseliş ve artan kur etkisiyle net satışlar %216 artışla 482 milyar TL'ye ulaşmıştır.

56 milyar TL

Güçlü operasyonel sonuçların etkisiyle 56 milyar TL FAVÖK elde edilmiştir.

41 milyar TL

2022 yılındaki başarılı performans 41 milyar TL ile net kâra da yansımıştır.

FİNANSAL GÖSTERGELER (milyon TL)

	2018	2019	2020	2021*	2022*
Net Satışlar	88.552	89.601	63.244	152.492	481.765
Faaliyet Kârı	5.736	2.230	-619	777	45.607
Vergi Öncesi Kâr	3.724	-311	-3.795	2.358	39.876
Vergi Sonrası Kâr**	3.713	526	-2.494	3.613	41.261
FAVÖK	8.908	4.039	545	14.067	55.587
Net Borç	11.967	8.424	9.420	12.017	-16.593
Özkaynak Kârlılığı (RoE) (%)***	36,8	4,6	-16,4	22,0	96,0
Net Borç/ FAVÖK (%)	1,3	2,1	17,3	0,9	-0,3
Net İşletme Sermayesi	7.029	-1.501	-598	-6.283	4.765
Yatırım Harcaması (milyon ABD doları)****	165	236	153	152	173

*Entek devralımı sonrası yeniden düzenlenmiştir.
**Ana Ortaklık Payı
***Ana Ortaklık Payı ve Ortalama sermaye tutarları kullanılmıştır.
****Tüpraş konsolide

OPERASYONEL GÖSTERGELER - RAFİNAJ (bin ton)

	2018	2019	2020	2021	2022
İşlenen Ham Petrol	24.540	27.238	22.583	24.418	25.126
Üretim	25.695	28.112	23.389	25.086	26.048
Toplam Satış	29.830	29.197	24.503	27.586	29.471
Yurt İçi Satış	25.638	22.391	19.831	21.707	23.452
Uluslararası Satış	4.191	6.807	4.356	5.250	5.732
Transit Satış			316	629	287
Ürün Dış Alımı	6.252	2.827	2.927	2.792	5.013
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	77,4	79,0	81,5	81,4	79,5
Ham Petrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	87,3	90,8	75,3	81,4	83,8
Yarı Mamul Dâhil Kapasite Kullanım Oranı (%)	95,9	97,8	81,8	87,7	91,6

%216

Pandemi sonrası artan satış tonajları, Rusya Ukrayna savaşı sonrası ürün fiyatlarındaki yükseliş ve artan kur etkisiyle net satışlar %216'lık artışla 482 milyar TL'ye ulaşmıştır.

NET SATIŞLAR

milyon TL

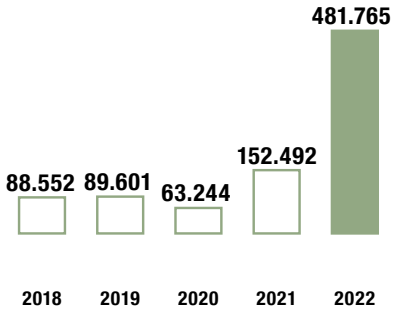

46 milyar TL

Ürün marjlarındaki toparlanmanın etkisiyle faaliyet kârı elde edilmiştir.

FAALİYET KÂRI

milyon TL

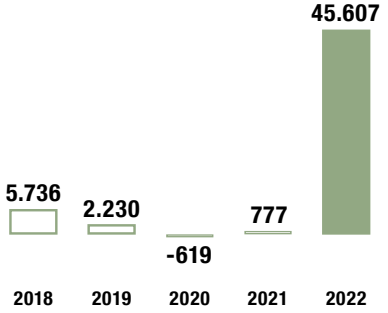

41 milyar TL

2022 yılındaki başarılı performans 41 milyar TL ile net kâra da yansımıştır

VERGİ SONRASI KÂR

milyon TL

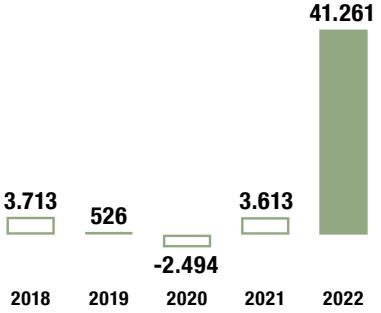

56 milyar TL

Güçlü operasyonel sonuçların etkisiyle 56 milyar TL FAVÖK elde edilmiştir.

FAVÖK

milyon TL

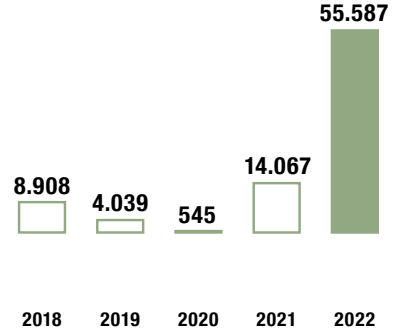

%96 Özkaynak kârlılığı

2022'de kaydedilen kârlılık %96 oranı ile yüksek özkaynak getirisi sağlamıştır.

ÖZKAYNAK KÂRLILIĞI (ROE)

(%)

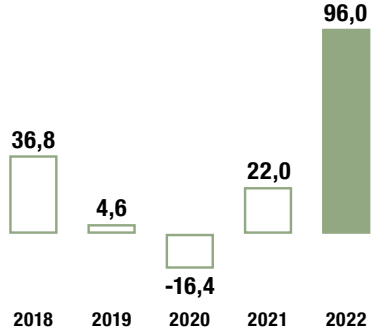

173 milyon ABD doları

Konsolide yatırımlar 173 milyon ABD doları seviyesinde gerçekleşmiştir.

YATIRIM HARCAMASI

milyon ABD doları

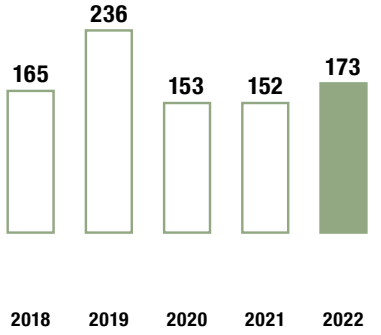

GENEL KURUL GÜNDEMİ

**TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ ANONİM ŞİRKETİ'NİN
08.03.2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURULU
TOPLANTISININ GÜNDEMİ**

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,
2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2022 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,
3. 2022 Yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,
4. 2022 Yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,
5. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2022 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,
6. Şirket'in kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2022 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi,
7. Sermaye Piyasası Kurulu ve Ticaret Bakanlığı'ndan gerekli onayların alınmış olması şartıyla; Yönetim Kurulu'nun Şirket Esas Sözleşmesi'nin "Sermaye" başlıklı 6. Maddesi ile "Payların Devri ve Paylar Üzerinde İntifa Hakkı Tesisi" başlıklı 7. maddesinin değişikliği ve Esas Sözleşme'ye "Ön Lisans Hükümleri" başlıklı 22. maddenin ilave edilmesi hakkındaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddedilmesi,
8. Yönetim Kurulu Üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçilmesi,
9. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması.
10. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi,
11. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması,
12. Şirket'in Bağış ve Sponsorluk Politikası kapsamında 2022 yılı içerisinde yaptığı bağışlar hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2023 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi,
13. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Şirketin ve bağlı ortaklıklarının 2022 yılında üçüncü kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi,
14. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395'inci ve 396'ncı maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2022 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,
15. Dilek ve görüşler.

YILLIK FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 1 Ocak - 31 Aralık 2022 tarihli hesap dönemine ilişkin yıllık faaliyet raporunu denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, Yönetim Kurulu'nun yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun Grup'un durumu hakkında denetlenmiş olan konsolide finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemeler, tüm önemli yönleriyle, denetlenen tam set konsolide finansal tablolarla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlıdır ve gerçeği yansıtmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartlarının bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dâhil) ("Etik Kurallar") ve bağımsız denetimle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Tam Set Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Denetçi Görüşümüz

Grup'un 1 Ocak - 31 Aralık 2022 hesap dönemine ilişkin tam set konsolide finansal tabloları hakkında 8 Şubat 2023 tarihli denetçi raporumuzda olumlu görüş bildirmiş bulunuyoruz.

4. Yönetim Kurulu'nun Yıllık Faaliyet Raporuna İlişkin Sorumluluğu

Grup yönetimi, 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 514. ve 516. Maddelerine ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-14.1 No'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine göre yıllık faaliyet raporuyla ilgili olarak aşağıdakilerden sorumludur:

a) Yıllık faaliyet raporunu bilanço gününü izleyen ilk üç ay içinde hazırlar ve genel kurula sunar.
b) Yıllık faaliyet raporunu; Grup'un o yıla ait faaliyetlerinin akışı ile her yönüyle finansal durumunu doğru, eksiksiz, dolambaçsız, gerçeğe uygun ve dürüst bir şekilde yansıtacak şekilde hazırlar. Bu raporda finansal durum, finansal tablolara göre değerlendirilir. Raporda ayrıca, Grup'un gelişmesine ve karşılaşması muhtemel risklere de açıkça işaret olunur. Bu konulara ilişkin yönetim kurulunun değerlendirmesi de raporda yer alır.
c) Faaliyet raporu ayrıca aşağıdaki hususları da içerir:
   – Faaliyet yılının sona ermesinden sonra şirkette meydana gelen ve özel önem taşıyan olaylar,
   – Şirketin araştırma ve geliştirme çalışmaları,
   – Yönetim kurulu üyeleri ile üst düzey yöneticilere ödenen ücret, prim, ikramiye gibi mali menfaatler, ödenekler, yolculuk, konaklama ve temsil giderleri, ayni ve nakdî imkânlar, sigortalar ve benzeri teminatlar.

Yönetim kurulu, faaliyet raporunu hazırlarken Ticaret Bakanlığı'nın ve ilgili kurumların yaptığı ikincil mevzuat düzenlemelerini de dikkate alır.

5. Bağımsız Denetçinin Yıllık Faaliyet Raporunun Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumluluğu

Amacımız, TTK ve Tebliğ hükümleri çerçevesinde yıllık faaliyet raporu içinde yer alan finansal bilgiler ile Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin, Grup'un denetlenen konsolide finansal tablolarıyla ve bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bilgilerle tutarlı olup olmadığı ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığı hakkında görüş vermek ve bu görüşümüzü içeren bir rapor düzenlemektir.

Yaptığımız bağımsız denetim, BDS'lere uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar, etik hükümlere uygunluk sağlanması ile bağımsız denetimin, faaliyet raporunda yer alan finansal bilgiler ve Yönetim Kurulu'nun denetlenmiş olan finansal tablolarda yer alan bilgileri kullanarak yaptığı irdelemelerin konsolide finansal tablolarla ve denetim sırasında elde edilen bilgilerle tutarlı olup olmadığına ve gerçeği yansıtıp yansıtmadığına dair makul güvence elde etmek üzere planlanarak yürütülmesini gerektirir.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Cihan Harman, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 14 Şubat 2023

YÖNETİM KURULU BAŞKANI'NIN MESAJI

2022 yılında, üretim faaliyetlerinin yanı sıra memleketimizin ihtiyacı olan toplumsal çalışmalar da aynı sorumluluk anlayışıyla icra edildi.

Saygıdeğer Paydaşlarımız,

6 Şubat 2023'te meydana gelen, Cumhuriyet tarihimizin en büyük deprem felâketi olan Kahramanmaraş merkezli depremler dolayısıyla ulus olarak büyük bir acı yaşıyoruz. Depremde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, ailelerine başsağlığı ve sabır, yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Bu depremin yaralarını sarmak için tüm Türkiye olarak kenetlendik. Topluluğumuzun tüm şirketleri imkânlarını seferber etti. Deprem bölgesinin yaralarını sarmaya bundan sonra da devam edeceğiz. Bu zorlu dönemi de tüm Türkiye dayanışma içerisinde, tek yürek, omuz omuza atlatacağımıza olan inancım tamdır.

Şimdi 2022 yılında faaliyetlerimizi etkileyen gelişmeleri sizinle paylaşmak isterim.

Geride bıraktığımız 2022 yılında pandeminin etkilerinin giderek azalmasıyla birlikte tüm dünyada görece bir rahatlama gözlendi. Küresel çapta salgının sebep olduğu tahribatı gidermek için çabalar devam ederken, bu kez yakın coğrafyamızda Rusya-Ukrayna savaşı başladı ve pandeminin bıraktığı hasara savaşın getirdiği sosyal ve ekonomik sorunlar eklendi.

Rusya-Ukrayna savaşıyla, enerji arzına yönelik kesinti ve yaptırım kararları ekonomiye damgasını vurdu. Pandeminin ekonomide neden olduğu sıkıntıları gidermeye çalışan merkez bankaları sıkı para politikalarını hayata geçirmeye başladı.

Tüm bu gelişmeler, 2023 yılına dair zayıf bir büyüme, küresel ölçekte yüksek enflasyon ve resesyon endişelerinin yarattığı belirsizlik ortamının oluşmasına yol açtı. IMF Ocak 2023 güncellemesinde, 2021 yılında %3,4 büyüyen dünya ekonomisi için 2022 yılı büyüme tahminini %2,9 olarak açıkladı.

Ülkemizde de küresel ölçekteki belirsizlik ortamının yarattığı olumsuz etkiler görülürken, yüksek enflasyon ve düşük faiz ortamında risk algısındaki bozulmanın arttığı gözlendi. Yıla 79 ABD doları seviyesinden başlayan gösterge Brent tipi ham petrol fiyatı; OPEC+ ülkelerinin üretim seviyelerini koruması, Rusya-Ukrayna savaşı ve Rusya'ya yönelik yaptırımların etkisiyle yılın ilk üç ayında hızla artarak Mart ayı içerisinde 138 ABD doları ile yıl içindeki en yüksek fiyatı gördü.

Yılın devamında ise; Uluslararası Enerji Ajansı ve ABD'nin stratejik petrol rezervlerini kullanıma açması, OPEC+ ülkelerinin petrol üretim artışları ve Çin'de ekonomik aktiviteyi olumsuz etkileyen karantina önlemlerinin sürmesi petrol fiyatlarında dalgalı seyre yol açtı. G-7 ülkelerinin Rusya'dan ham petrol alımlarında tavan fiyat uygulamasına gitmesi, küresel ekonomik aktivitedeki gerileme ve Çin'de devam eden pandemi etkileri neticesinde Brent tipi ham petrol fiyatı, yılı 81 ABD doları seviyesinde kapattı. 2022 yılının tamamındaki ortalama fiyat ise 102 ABD doları ile önceki yıl ortalama fiyatı olan 71 ABD dolarının %42 üzerinde gerçekleşti.

Ülkemizde 2022 yılında jet yakıtı talebi yaklaşık %38 oranında artarken, benzin talebindeki artış %9 olarak gerçekleşti. Motorin talebi ise yavaşlayan ekonomik aktiviteye paralel bir seyir izleyerek geçen yıla kıyasla %7 düştü. Elektrik tüketimi de bir önceki yıla kıyasla %1,3 daralma ile 328,7 tw/saat oldu.

Tüm küresel ekonomik gelişmeler ve enerji fiyatlarındaki dalgalanmaları dikkate alarak faaliyetlerini yürüten Tüpraş, optimizasyon çalışmaları ve operasyonel iyileştirmelerle 2022 yılında, %92 kapasite kullanımıyla, 26 milyon ton üretim ve 29,5 milyon ton satış hacmine ulaşarak, 482 milyar TL ciro ve 39,9 milyar TL vergi öncesi kâr elde etti.

Küresel ölçekte artan belirsizlik ortamının yarattığı riskleri, güçlü finansman politikaları çerçevesinde basiretle yöneten şirketimiz, operasyonlarını başarıyla sürdürerek işletme sermayesini ve güçlü bilançosunu da muhafaza etti.

Güçlü operasyonel ve finansal neticelerin yanında, büyük önder Mustafa Kemal Atatürk'ün bizlere miras bıraktığı ve 100. yılını kutlamaya hazırlandığımız Cumhuriyetimizin değerlerine tüm sâdâkat ve azmimizle sarılıyor, Türkiye'nin muasır medeniyetler hedefine ulaşmasına büyük katkı sağlayacağına içtenlikle inandığımız dönüşüm yolculuğumuzda emin adımlarla ilerliyoruz. Bu kapsamda, 2021 yılında açıklanan Stratejik Dönüşüm Planı ilk yılını geride bırakırken, plan kapsamında önemli yatırımlar hayata geçirildi. Entek hisselerinin devralınması, sıfır karbonlu elektrik üretimi için yapılan kapasite başvuruları, sürdürülebilir havacılık yakıtı üretimine yönelik olarak Honeywell ile lisans anlaşması imzalanması, Avrupa hidrojen pazarının lider paydaş kuruluşu Hydrogen Europe üyeliği ve Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş.'nin kuruluşu bunlardan birkaçı.

Türkiye'nin muasır medeniyetler hedefine ulaşmasına büyük katkı sağlayacağına içtenlikle inandığımız dönüşüm yolculuğumuzda emin adımlarla ilerliyoruz.

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

2022 yılında, üretim faaliyetlerinin yanı sıra memleketimizin ihtiyacı olan toplumsal çalışmalar da aynı sorumluluk anlayışıyla icra edildi. Kapsayıcılık yaklaşımını ileriye taşıyan adımlar atıldı. Kültürel kalkınmamıza katma değer sağlamaya devam eden Tüpraş, Arter başta olmak üzere eğitim, spor, kültür sanat dallarındaki sponsorluklarıyla toplumun gelişimini desteklemeyi sürdürdü.

İklim kriziyle mücadelede ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda, Koç Topluluğu'nun ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda ilerleyen Tüpraş, İklimle Bağlantılı Finansal Beyanlar Görev Gücü'ne (TCFD) destek veren küresel şirketler arasında da yerini aldı. 2050 yılında karbon nötr olma hedefiyle yola çıkan Şirketimizin, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında Türkiye'nin temiz enerji dönüşümüne liderlik ederken, aynı zamanda sürdürülebilir yarınlara katkısını da arttıracağına inanıyorum.

Çalışma arkadaşlarımız başta olmak üzere, tedarikçilerimiz, hissedarlarımız, iş ortaklarımız ve tüm paydaşlarımıza bugüne kadar olduğu gibi geleceğin Tüpraş'ını inşa etme yolculuğumuzda da verecekleri değerli katkılar, bizlere duydukları güven ve bağlılıkları nedeniyle şükranlarımı sunarım.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU (GÖRÜŞ)

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2022 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

* Bağımsız Denetçi Raporu görüş sayfasının tamamı sayfa 235-238'de yer almaktadır.

KONSOLİDE BİLANÇO/KONSOLİDE GELİR TABLOSU

Konsolide Bilanço

(bin TL)	2022	2021
Toplam Dönen Varlıklar	119.710.705	66.515.384
Toplam Duran Varlıklar	49.181.630	39.741.727
Toplam Varlıklar	**168.892.335**	**106.257.111**
Toplam Kısa Vadeli Yükümlülükler	78.895.410	64.828.702
Toplam Uzun Vadeli Yükümlülükler	22.811.153	22.347.409
Toplam Yükümlülükler	**101.706.563**	**87.176.111**
Toplam Özkaynaklar	**67.185.772**	**19.081.000**

Konsolide Gelir Tablosu

(bin TL)	2022	2021
Hasılat	481.764.656	152.492.019
Satışların Maliyeti	-418.987.726	-136.631.978
Brüt Kâr	62.776.930	15.860.041
Esas Faaliyet Kârı	45.606.647	776.561
Vergi Öncesi Kâr	39.875.557	2.358.355
Vergi Geliri/Gideri	1.385.010	1.254.869
Net Dönem Kârı	41.260.567	3.613.224
Ana Ortaklık Payları	41.044.621	3.494.837
Hisse Başına Kazanç (TL)	149,11	12,70

YÖNETİM KURULU

Ömer M. Koç
Yönetim Kurulu Başkanı

Columbia Üniversitesi'ne bağlı Columbia College'da (ABD) Eski Yunan Dili ve Kültürü alanında gördüğü lisans eğitimini 1985 yılında tamamlamıştır. Bir sene İsviçre'de Kofisa Trading Company'de çalışmıştır. 1989 yılında Columbia Üniversitesi İşletme Fakültesi'nden MBA derecesi almıştır. 1989-1990 yılları arasında New York merkezli Ramerica International Inc.'te görev aldıktan sonra, 1990 yılında Koç Topluluğu'na katılmıştır. Koç Holding'de Finansman Koordinatörlüğü, Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı ve Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 2004 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olmuş, Mayıs 2008'de Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini üstlenmiştir. Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmaktadır. Ömer M. Koç; TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkan Yardımcısı, Türk Eğitim Vakfı Mütevelliler Heyeti Başkanlığı, Geyre Vakfı Yönetim Kurulu Başkanlığı, Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık Yönetim Kurulu Başkanlığı, İstanbul Kültür Sanat Vakfı Mütevelliler Kurulu Başkanlığı, Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı, Tofaş Yönetim Kurulu Başkanlığı ve diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyeliği görevlerini de yürütmektedir.

Ömer M. Koç, 2008 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkanlığı görevini yürütmektedir.

Ali Y. Koç
Yönetim Kurulu Başkan Vekili

Yükseköğrenimini Rice Üniversitesi (ABD) İşletme Fakültesi'nin ardından Harvard Üniversitesi (ABD) yüksek lisans programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1990'da American Express Bank'ta Yönetici Yetiştirme Programı ile başlamış, 1992-1994 yılları arasında Morgan Stanley Yatırım Bankası'nda Analist olarak çalışmıştır. 1997 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Grubu bünyesinde Yeni İş Geliştirme Koordinatörü olarak göreve başlamış, 2010 yılına kadar Koç Holding Bilgi Grubu Başkanı, Kurumsal İletişim ve Bilgi Grubu Başkanlığı gibi üst düzey görevlerde bulunmuştur. 8 yılı aşkın bir süredir Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Şubat 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Başkan Vekili olarak görevini sürdürmektedir. Nisan 2016 itibariyle Koç Finansal Hizmetler ve Yapı Kredi Bankası Yönetim Kurulu Başkanı görevlerini üstlenmiştir. Sayın Ali Y. Koç'un aynı zamanda, Ford Otosan ve Otokar dâhil diğer Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Başkanlığı görevi bulunmaktadır. Bu görevlerine ek olarak, ülkemizin ekonomik ve sosyal kalkınmasına katkıda bulunmak için, Fenerbahçe Spor Kulübü'nde Başkan, URAK - Ulusal Rekabet Araştırmaları Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesi, Avrupa Kulüpler Birliği'nde (ECA) İcra Kurulu Üyesi ve Endeavor Derneği'nde Yönetim Kurulu Üyesidir. Ayrıca Harvard Üniversitesi, Bank of America ve Council on Foreign Relations'da Global Danışma Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Chatham House'un Kıdemli Danışmanlar Paneli Üyesi olarak görev almakta olup, CBI - İngiliz Sanayi Konfederasyonu'nda ise Türkiye'yi temsil etmektedir.

2008 yılında Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi olan Ali Y. Koç, Nisan 2016'dan bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Başkan Vekilliği görevini yürütmektedir.

Rahmi M. Koç
Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Johns Hopkins Üniversitesi (ABD) İşletme Bölümü'nde yapmıştır. Çalışma hayatına Koç Topluluğu'nda 1958 yılında Ankara Otokoç şirketinde başlamıştır. 1980 yılında İcra Komitesi Başkanı olduktan sonra, 1984 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Başkanı olmuştur. 2003 yılından itibaren de Koç Holding Şeref Başkanı unvanıyla çalışmalarını sürdürmektedir. Koç Holding'in yanı sıra, diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Üyeliği görevlerini sürdüren Rahmi M. Koç'un, birçok sosyal ve mesleki kuruluşlarda üstlendiği görevler de bulunmaktadır:

- Metropolitan Sanat Müzesi, New York, Onursal Mütevelli Heyeti Üyesi
- Güneydoğu Avrupa İş Birliği Girişimi, İş Danışma Kurulu Eş Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Mütevelli Heyeti Başkan Vekili
- Koç Üniversitesi Mütevelli Heyeti Onursal Başkanı
- Rahmi M. Koç Müzecilik ve Kültür Vakfı Kurucusu ve Yönetim Kurulu Başkanı
- Vehbi Koç Vakfı Amerikan Hastanesi Yönetim Kurulu Başkanı
- TURMEPA/Deniz Temiz Derneği Kurucu Üyesi ve Onursal Başkanı
- TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Onursal Başkanı
- Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Danışma Kurulu Üyesi
- Global İlişkiler Forumu Kurucu Başkanı
- Uluslararası Ticaret Odası Eski Başkanı (1.1.1995-31.12.1996 arası)
- Türk Yunan İş Konseyi Eski Başkanı (1992-1999 arası)
- Allianz AG Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi
- J.P. Morgan Uluslararası Konseyi Eski Üyesi
- ABD Dış İlişkiler Konseyi Uluslararası Danışma Kurulu Eski Üyesi

Sayın Rahmi M. Koç'un layık görüldüğü unvanlar ve ödüller ise şunlardır:

- Johns Hopkins Üniversitesi (Baltimore-Maryland), Eskişehir Anadolu Üniversitesi, İzmir Ege Üniversitesi, Ankara Bilkent Üniversitesi, Köstence Ovidius Üniversitesi ve Aydın Adnan Menderes Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanları
- Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Devlet Üstün Hizmet Madalyası"
- Alman Hükümeti'nden "Grosses Verdienst Kreuz" (Almanya Büyük Hizmet Nişanı)
- İtalya Cumhuriyeti'nden "Yüksek Liyakat Nişanı"
- Avusturya Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı'ndan "Büyük Hizmet Nişanı"
- CBE-Britanya İmparatorluğu'ndan "Mükemmel Önderlik (Onursal) Nişanı"
- Fransız devletinin en prestijli devlet nişanı olan "Officier dans l'Ordre National de la Légion d'Honneur"
- Dünyaca ünlü uluslararası ilişkiler organizasyonu FIRST'ün "Yaşam Boyu Sorumlu İş İnsanı Ödülü"
- 100 yıllık tarihiyle dünyanın saygın düşünce kuruluşları arasında yer alan ABD merkezli Dış Politika Derneği'nin (FPA) madalyası
- Koç Ailesi'ne Dünya Anıtlar Vakfı (World Monuments Fund) tarafından "Hadrian Ödülü"
- Koç Ailesi'ne "Carnegie Hayırseverlik Madalyası" (New York)
- Koç Ailesi'ne "BNP Paribas Hayırseverlik Ödülü" (Paris)
- Koç Ailesi'ne 16'ncı "Iris Foundation Ödülleri"nde "Dekoratif Sanatlarda Üstün Hizmet Ödülü"

Semahat S. Arsel
Yönetim Kurulu Üyesi

1964 yılında Koç Holding Yönetim Kurulu Üyeliği ile iş hayatına başlayan Semahat Arsel, halen bu görevini yürütmektedir. Bu görevine ek olarak Vehbi Koç Vakfı ve Divan Grubu Yönetim Kurulu Başkanı, Semahat Arsel Hemşirelik Eğitim ve Araştırma Merkezi Kurucusu ve Koç Üniversitesi Sağlık Yüksek Okulu'nun Kurucusu'dur. Diğer Koç Topluluğu şirketlerinde de Yönetim Kurulu Üyelikleri bulunmaktadır. Öte yandan, Türk Eğitim Gönüllüleri Vakfı'nda (TEGV) Mütevelli Heyeti Üyesidir. Semahat Arsel, İstanbul Üniversitesi'nden "Fahri Doktora" unvanına layık görülmüştür.

Semahat Arsel, 2009 yılından bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Levent Çakıroğlu
Yönetim Kurulu Üyesi

Levent Çakıroğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi İşletme Bölümü'nde lisans eğitimini tamamlamış, University of Illinois'den yüksek lisans derecesini almıştır. İş yaşamına 1988'de Maliye Bakanlığı'nda Hesap Uzmanı Yardımcısı olarak başlamış ve 1991-1997 yılları arasında aynı Bakanlık'ta Hesap Uzmanı olarak görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında Maliye Bakanlığı Mali Suçları Araştırma Kurulu Başkan Yardımcılığına atanmış ve aynı dönemde Bilkent Üniversitesi'nde yarı zamanlı Öğretim Görevlisi olarak görev almıştır. Çakıroğlu Koç Topluluğu'na 1998 yılında Mali Grup Koordinatörü olarak katılmıştır. 2002-2007 yılları arasında Koçtaş CEO'luğu, 2007-2008 yıllarında Migros CEO'luğu görevlerini üstlenmiştir. 2008 yılında Arçelik CEO'su olarak atanmış ve aynı zamanda 2010 yılından itibaren Koç Holding Dayanıklı Tüketim Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır. Çakıroğlu Nisan 2015'te Koç Holding CEO'su olarak atanmış ve halen Koç Holding CEO'su olarak görev yapmaktadır. Nisan 2016'dan bu yana Koç Holding Yönetim Kurulu Üyesi olan Levent Çakıroğlu, Arçelik-LG ve TürkTraktör'de Yönetim Kurulu Başkanı, Otokar ve Yapı ve Kredi Bankası'nda Yönetim Kurulu Başkan Vekili ve muhtelif Koç Topluluğu şirketlerinde Yönetim Kurulu Üyesidir.

Levent Çakıroğlu, 30 Mart 2015'ten bu yana Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Erol Memioğlu
Yönetim Kurulu Üyesi

Yükseköğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi Petrol Mühendisliği Bölümü'nde tamamlamıştır. 1979 yılında TPAO'da Uzman Mühendis olarak göreve başlayan Memioğlu, TPAO'da Üretim Müdürlüğü ve Yurt Dışı Projeler Grup Başkanlığı görevlerinin ardından 1999 yılında Koç Holding'de Enerji Grubu Başkan Yardımcılığı görevine atanmıştır. 2003-2004 yılları arasında iş hayatına Koç Holding Enerji Grubu İcradan Sorumlu Yönetim Kurulu Üyesi olarak devam eden Memioğlu, Mayıs 2004-Nisan 2016 tarihleri arasında Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Erol Memioğlu, 2006 yılından bu yana Tüpraş ve OPET Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

Yağız Eyüboğlu
Yönetim Kurulu Üyesi

Yağız Eyüboğlu, 1991 yılında Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi Bölümü'nden mezun olmuş, 1996 yılında Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını tamamlamıştır. Eyüboğlu profesyonel iş hayatına 1991 yılında Arçelik A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlamış; 1993 yılından itibaren Koç Holding'de yaklaşık 10 yıl boyunca sırasıyla, Denetim Uzmanlığı, Koordinatör Yardımcılığı ve Mali Koordinatörlük görevlerinde bulunmuştur. 2004-2009 yılları arasında Arçelik A.Ş.'de Finansman ve Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Beko Elektronik A.Ş. Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Üyesi, Koç Holding A.Ş. Dış Ticaret ve Turizm Grubu Başkanı'na Yardımcı ve Koç Holding A.Ş. İnsan Kaynakları Direktörü olarak görev yapmıştır. 2009-Ekim 2015 döneminde Aygaz Genel Müdürü olarak görev yapan Yağız Eyüboğlu, Ekim 2015 itibarıyla Koç Holding Enerji Grubu Başkan Vekili, ardından Nisan 2016 tarihi itibarıyla Koç Holding Enerji Grubu Başkanı olarak atanmıştır. Koç Topluluğu'nun çeşitli şirketlerinde hâlihazırda Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Yönetim Kurulu Üyeliği görevleri bulunan Eyüboğlu, geçmişte World LPG Dünya LPG Birliği Başkanlığı, TİSK Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu Yönetim Kurulu Başkanlığı ve Türkiye Aile Planlaması Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanlığı görevlerini de yürütmüştür.

Yağız Eyüboğlu, 4 Nisan 2016 tarihinden itibaren Tüpraş Yönetim Kurulu Üyesi'dir.

YÖNETİM KURULU

Yunus Elitaş
Yönetim Kurulu Üyesi ve ÖİB Temsilcisi

Yunus Elitaş, 2003 yılında Kırıkkale Üniversitesi İktisat Bölümü'nden mezun olmuştur. Kısa bir süre vekil öğretmenlik yaptıktan sonra, 2004 yılında Maliye Bakanlığında Vergi Denetmen Yardımcısı olarak göreve başlamıştır. 2007 yılında Muhasebat Genel Müdürlüğüne Stajyer Muhasebat Kontrolörü olarak naklen geçmiş, 2010 yılında Muhasebat Kontrolörlüğüne atanmıştır. 2013-2015 yılları arasında Maliye Bakanlığı İdari ve Mali İşler Dairesi Başkan Yardımcılığı yapmıştır. Aralık 2015 - Aralık-2017 döneminde bulunduğu ABD'de University of South Florida'dan MBA derecesi alan Yunus Elitaş, Şubat 2018'de başladığı Gelir İdaresi Grup Başkanlığı görevinin ardından, Şubat 2019'da Muhasebat Genel Müdürlüğüne, 15 Aralık 2021 tarihinde ise Cumhurbaşkanımızın tensipleriyle Bakan Yardımcılığına atanmıştır. Çeşitli mesleki dergilerde vergi ve kamu giderleriyle ilgili makaleleri yayınlanmıştır. Ayrıca, gider mevzuatıyla ilgili meslek içi eğitimi ve sertifika seminerlerinde eğitici olarak görev almıştır.

Yunus Elitaş, 30 Mart 2022'den bu yana Tüpraş yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Ayşe Canan Ediboğlu
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Lise öğrenimini Ancaster House School'da aldıktan sonra Southampton Üniversitesi'nde (İngiltere) ekonomi alanında yükseköğrenimini tamamlamıştır. Aynı okulda finansal yönetim ve kontrol üzerine yüksek lisans derecesi bulunmaktadır. Southampton Üniversitesi'nde araştırma asistanlığının ardından iş hayatına 1980 yılında Shell'de Planlama Müdürü olarak devam etmiştir.

Shell Türkiye'de farklı görevlere atandıktan sonra 2002 yılında şirket Genel Müdürü ve 2006'da Shell Türkiye Ülke Müdürü unvanını almıştır. 2006-2009 yılları arasında Shell-Turcas Petrol A.Ş.'nin Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev üstlenmiştir. Ayşe Canan Ediboğlu, 2012-2018 yılları arasında Aygaz Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev almıştır. Ayrıca 2010 yılından bu yana Türkiye'deki ING Bank'ta bağımsız yönetim kurulu üyesidir.

Ayşe Canan Ediboğlu, Mart 2018'den bu yana da Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Muharrem Hilmi Kayhan
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Saint Joseph ve Robert Kolej'deki orta öğretiminden sonra Manchester Üniversitesi Tekstil Mühendisliği Bölümü'nü 1976 yılında tamamlayan Kayhan, MBA derecesini Cornell Üniversitesi'nden almıştır. Tekstil ve tarım sektöründe faaliyet gösteren Söktaş A.Ş.'de ve yan kuruluşlarında Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı görevini ve üyeliğini yürütmektedir. Ege İhracatçı Birlikleri, Türkiye Tekstil İşverenler Sendikaları, Ege Bölgesi Sanayi Odası'nın Yönetim Kurulları'nda görev yapmıştır. 1997-1998 yılları arasında TÜSİAD Yönetim Kurulu Başkanı olarak görev yapmıştır. 2001 Ocak ayında TÜSİAD Yüksek İstişare Konseyi Başkanı seçilmiştir. 2005 yılından bu yana TÜSİAD Onursal Başkanı'dır. Muharrem Kayhan, Robert Kolej Mütevelli Heyeti, İzmir Kültür Sanat ve Eğitim Vakfı ve Bizim Okul Vakfı Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır. 2009 yılı TBMM Üstün Hizmet Ödülü sahibidir. 2003 yılından itibaren İspanya'nın İzmir Fahri Konsolosu'dur.

Muharrem Hilmi Kayhan, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Kamil Ömer Bozer
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Kamil Ömer Bozer, yüksek öğrenimini Orta Doğu Teknik Üniversitesi İşletme Bölümü'nün ardından Georgia State Üniversitesi'nde (ABD) tamamladığı yüksek lisans (MBA Finans) programıyla sürdürmüştür. İş hayatına 1983 yılında Koç Holding A.Ş.'de Yetiştirme Elemanı olarak başlamış, 1990 yılında Maret A.Ş.'de Genel Müdür Yardımcısı ve 1995 yılında Düzey A.Ş.'de Genel Müdürlük görevlerinin ardından 2002 yılında Migros Türk T.A.Ş. Genel Müdürü olmuştur. 2005 yılında Koç Holding A.Ş. Gıda Perakendecilik ve Turizm Grubu Başkanlığı'na atanmıştır. 2006-2008 yılları arasında Koç Holding A.Ş. Gıda ve Perakende Grubu Başkanlığı yapmıştır. 2009 yılından Nisan 2011 tarihine kadar Koç Holding A.Ş. Turizm, Gıda ve Perakende Grubu Başkanı olarak görev yapmıştır.

Kamil Ömer Bozer, hâlihazırda Boyner Holding Yönetim Kurulu Üyeliğinin yanı sıra Dardanel A.Ş. ve Arçelik A.Ş.'de Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yapmaktadır.

Kamil Ömer Bozer, Mart 2018'den bu yana Tüpraş bağımsız yönetim kurulu üyeliği görevini yürütmektedir.

Tufan Erginbilgiç*
Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi

Yüksek öğrenimini mühendislik alanında tamamlamış olan Tufan Erginbilgiç, işletme ve ekonomi dallarında yüksek lisans diplomasına sahiptir.

BP Avrupa Perakende Operasyonları Başkanlığı görevinden sonra kârını dört katına çıkararak sektör liderliğine taşıdığı Madeni Yağlar Bölümü Dünya Başkanlığı dâhil olmak üzere BP'nin farklı iş kollarında yöneticilik pozisyonlarında bulunmuştur. 2007-2009 yılları arasında gelir artışı ve maliyet verimliliği sağlayan bir dönüşüm programında kilit bir rol üstlenerek Grup CEO'sunun Özel Kalemi olarak görev yapmıştır. 2009 yılında Global Operasyondan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (Chief Operating Officer) olarak atanan Erginbilgiç, 2014-2020 yılları arasında global yakıtlar, madeni yağlar ve petrokimyasallar alanlarını içeren BP Downstream işinin Genel Müdürü (CEO) olarak görev yapmıştır. Bu dönemde global downstream işinin dönüşümünü sağlayan Tufan Erginbilgiç, rekor kârlılık ve rekor seviyede bir güvenlik performansı sağlamıştır.

2011-2018 yılları arasında icracı olmayan üye olarak GKN plc Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmıştır.

2020 yılında genel müdürlüğü New York'ta bulunan, önde gelen portföy yönetimi şirketlerinden Global Infrastructure Partners'a (GIP) ortak olarak katılmıştır. Tufan Erginbilgiç, enerji sektörü ve global operasyonlara odaklı çalışmalarını Londra merkezli olarak sürdürmektedir.

Tufan Erginbilgiç, FTSE 100 üyesi olan DCC plc ve New York Borsa'sında kote CNH Industrial şirketlerinde Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır. Tufan Erginbilgiç Mayıs 2017'den itibaren Surrey Üniversitesi Stratejik Danışma Kurulunda bulunmaktadır.

31 Mart 2021 tarihinde Tüpraş Yönetim Kurulu Bağımsız Üyesi seçilen Tufan Erginbilgiç 31 Aralık 2022 itibarıyla Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği görevinden istifaen ayrılmıştır.

KÂR DAĞITIM POLİTİKASI

Şirketimiz Türk Ticaret Kanunu hükümleri, Sermaye Piyasası Düzenlemeleri, Vergi Düzenlemeleri ve diğer ilgili düzenlemeler ile Esas Sözleşmemizin kâr dağıtımı ile ilgili hükümleri çerçevesinde kâr dağıtımı yapmaktadır.

Kâr dağıtımında, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak pay sahipleri ve Şirket menfaatleri arasında dengeli ve tutarlı bir politika izlenmektedir. İlke olarak, ilgili düzenlemeler, yatırım ihtiyaçları ve finansal imkânlar elverdiği sürece, piyasa beklentileri, uzun vadeli şirket stratejisi, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak Sermaye Piyasası Düzenlemeleri çerçevesinde hesaplanan Şirket'in net dağıtılabilir dönem kârının tamamı, yasal kayıtlarımızda mevcut kaynaklardan karşılanabildiği sürece nakit olarak dağıtılır.

Genel Kurul veya yetki verilmesi halinde Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası düzenlemelerine uygun olarak kâr payının taksitli dağıtımına karar verebilir. Şirket kârına katılım konusunda Esas Sözleşme'de imtiyaz bulunmamaktadır.

Kâr dağıtımının, Genel Kurul toplantısını takiben en geç bir ay içerisinde yapılması amaçlanmakta olup, kâr dağıtım tarihine Genel Kurul karar vermektedir. Şirket Esas Sözleşmesi'ne göre; Yönetim Kurulu, Genel Kurul tarafından yetkilendirilmiş olmak ve Sermaye Piyasası Düzenlemelerine uymak kaydı ile kâr payı avansı dağıtabilir. Kâr dağıtım politikası ve yıllık kâr dağıtım önerisi Faaliyet Raporu'nda yer almakta, Genel Kurul'da ortakların onayına sunulmaktadır.

KÂR DAĞITIM TEKLİFİ

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak - 31 Aralık 2022 hesap dönemine ilişkin finansal tablolar incelenerek kabul edilmiş ve Genel Kurula sunulması uygun görülmüştür.

Söz konusu finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlarına göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda;

TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 41.044.621.000 TL ana ortaklığa ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 34.891.189.014,29 TL cari yıl kârı ve 3.523.207.956,78 TL tutarında geçmiş yıl zararı bulunduğu görülerek;

a. Türk Ticaret Kanunu'nun 519. maddesi uyarınca ayrılması gereken %5 oranındaki genel kanuni yedek akçenin, 31.12.2022 itibariyle VUK kayıtlarında mevcut genel kanuni yedek akçe tutarı sermayenin %20'lik sınırına ulaştığı için, 2022 yılı için ayrılmamasına;

TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre elde edilen 41.044.621.000 TL net dönem kârına; 287.763.392,21 TL tutarındaki bağışların eklenmesi sonucu ulaşılan kâr payı matrahının 41.332.384.392,21 TL olduğu;

VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 3.523.207.956,78 TL tutarındaki geçmiş yıl zararının cari yıl kârı ile mahsup edilmesi sonucu 31.367.981.057,51 TL net dağıtılabilir kâra ulaşıldığı; Görülmüş olup, buna göre;

b. Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da ortaklar tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası'na uygun olarak, global ve ulusal piyasalardaki belirsizlikler ile finansmana erişim imkânları çerçevesinde Şirketimizin uzun vadeli stratejileri, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak kâr payı dağıtımının;

- 12.500.000.000,00 TL ortaklara birinci kâr payı,
- 1.248.623.717,43 TL genel kanuni yedek akçe ayrılması,

şeklinde gerçekleştirilmesinin;

c. Ortaklara ödenecek temettü toplamı olan 12.500.000.000,00 TL'nin tamamının nakden ödenmesinin;

d. Yukarıdaki kâr dağıtım teklifinin Genel Kurulca kabulü halinde VUK'na göre hazırlanan kayıtlarımız esas alınarak 3.523.207.956,78 TL tutarındaki geçmiş yıl zararının cari yıl kârı ile mahsup edilmesinin ve ortaklara ödenecek toplam 12.500.000.000,00 TL kâr payının ve 1.248.623.717,43 TL tutarındaki genel kanuni Yedek Akçenin cari yıl kazançlarından karşılanmasının;

e. Kâr dağıtımı sonrası; TFRS kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolarda 27.295.997.282,57 TL'nin geçmiş yıl kârlarına aktarılmasının, VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre ise 17.619.357.340,08 TL'nin olağanüstü yedek akçe olarak ayrılmasının;

f. Tam mükellef kurumlar ile Türkiye'de bir işyeri veya daimî temsilci aracılığı ile kâr payı elde eden dar mükellef kurum ortaklarımıza; 1,00 TL nominal değerli hisse için %4.541,22 oranında ve 45,4121860 TL brüt=net nakit kâr payı; diğer hissedarlarımıza ise 1,00 TL nominal değerli hisse için %4.541,22 oranında ve 45,4121860 TL brüt; %4.087,10 oranında ve 40,8709674 TL net nakit kâr payı ödenmesinin;

g. Kâr payı ödeme tarihinin 10 Mart 2023 olarak belirlenmesinin;

Şirketimizin yapılacak olan Olağan Genel Kurul Toplantısı'nda ortaklarımızın onayına sunulmasına, finansal piyasalardaki gelişmelere ve şirketimiz likidite durumunun gelişimine göre yılın ikinci yarısında uygun koşullar oluşması halinde olağanüstü genel kurul kararı ile ilave kâr payı dağıtım imkânlarının ayrıca değerlendirilmesine karar verilmiştir.

KÂR DAĞITIM TABLOSU

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş. 2022 Yılı Kâr Payı Dağıtım Tablosu (TL)			
1.	**Ödenmiş/Çıkarılmış Sermaye**		**275.256.514,00**
2.	**Genel Kanuni Yedek Akçe (Yasal Kayıtlara Göre)**		**503.342.592,00**
Esas sözleşme uyarınca kâr dağıtımında imtiyaz var ise söz konusu imtiyaza ilişkin bilgi			
		SPK'ya Göre	**Yasal Kayıtlara (YK) Göre**
3.	**Dönem Kârı/Zararı**	39.875.557.000,00	36.641.128.306,15
4.	**Vergiler (-)**	-1.385.010.000,00	1.749.939.291,86
5.	**Net Dönem Kârı/Zararı (=)**	**41.044.621.000,00**	**34.891.189.014,29**
6.	**Geçmiş Yıllar Zararları (-)**	0,00	3.523.207.956,78
7.	**Genel Kanuni Yedek Akçe (-)**		0,00
8.	**NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KÂRI (=)**	**41.044.621.000,00**	**31.367.981.057,51**
9.	Yıl içinde yapılan bağışlar **(+)**	287.763.392,21	
10.	**Bağışlar Eklenmiş Net Dağıtılabilir Dönem Kârı**	41.332.384.392,21	
11.	**Ortaklara Birinci Kâr Payı**		
	- Nakit	12.500.000.000,00	13.762.825,70
	- Bedelsiz		
	- Toplam	**12.500.000.000,00**	**13.762.825,70**
12.	İmtiyazlı Pay Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
13.	**Dağıtılan Diğer Kâr Payı**	**0,00**	**0,00**
	- Yönetim Kurulu Üyelerine		
	- Çalışanlara		
	- Pay Sahibi Dışındaki Kişilere		
14.	İntifa Senedi Sahiplerine Dağıtılan Kâr Payı		
15.	Ortaklara İkinci Kâr Payı	0,00	12.486.237.174,30
16.	Genel Kanuni Yedek Akçe	1.248.623.717,43	1.248.623.717,43
17.	Statü Yedekleri		
18.	Özel Yedekler		
19.	**OLAĞANÜSTÜ YEDEK**	**27.295.997.282,57**	**17.619.357.340,08**
20.	**Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklar**	**0,00**	**0,00**
	- Geçmiş Yıl Kârı		
	- Olağanüstü Yedekler		
	- Kanun ve Esas Sözleşme Uyarınca Dağıtılabilir Diğer Yedekler	0,00	
21.	Dağıtılması Öngörülen Diğer Kaynaklardan Ayrılacak Yedek Akçe	0,00	

KÂR PAYI ORANLARI TABLOSU

	GRUBU	**TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI TUTARI**		**TOPLAM DAĞITILAN KÂR PAYI/NET DAĞITILABİLİR DÖNEM KARI**	**1 TL NOMİNAL DEĞERLİ HİSSEYE İSABET EDEN KÂR PAYI**	
		TUTARI (TL)	**BEDELSİZ (TL)**	**ORAN (%)**	**TUTARI (TL)**	**ORAN (%)**
NET	A	11.926.398.699,73		29,06	40,8709674	4.087,10
	C	0,45		0,00	40,8709674	4.087,10
	TOPLAM	**11.926.398.700,19**	**0,00**	**29,06**		

(*) Dağıtılan net kâr payı hesaplaması, halka kapalı %54,11 oranındaki payların tam mükellef kurumlara ait olması dolayısıyla herhangi bir stopaj hesaplanmayarak, gerçek kişilerden oluşan %0,21 oranındaki halka kapalı paylar ile %45,67 oranındaki halka açık payların tamamının tam mükellef gerçek kişilerden oluştuğu varsayılarak %10 stopaj oranı uygulanarak yapılmıştır. Pay başına bilgiler stopaj uygulanarak hesaplanmıştır.

ESAS SÖZLEŞME DEĞİŞİKLİĞİ

ESKİ METİN

Madde 6: SERMAYE
Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:
Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 TL (beşyüzmilyon Türk Lirası) olup, her biri 1 (bir) Kuruş itibari değerde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2021-2025 yılları (beş yıl) için geçerlidir. 2025 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşılamamış olsa dahi, 2025 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırım kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alınması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Yönetim Kurulu Kararıyla sermaye artırımı yapılamaz.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar:
Şirketin çıkarılmış sermayesi *275.256.514,00 TL (İki yüz yetmiş beş milyon iki yüz elli altı bin beş yüz on dört Türk Lirası)* olup, *her biri 1 Kr itibari değerde ve tamamı nama yazılı toplam 27.525.651.399 adedi A Grubu; 1 adedi C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır.* Söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır.

GRUP	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	HİSSE ADEDİ
A	275.256.513,99	Nama	27.525.651.399
C	0,01	Nama	1
Toplam	**275.256.514,00**		**27.525.651.400**

C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

Şirket'in sermayesi, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir. ~~*Sermaye miktarının düşürülmesine ilişkin esas sözleşme değişikliklerinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onayı alınması zorunludur.*~~

YENİ METİN

Madde 6: SERMAYE
Şirket, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine göre kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun 22.11.1990 tarih ve 886 sayılı izni ile kayıtlı sermaye sistemine geçmiştir.

a. Kayıtlı Sermaye:
Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000.000 (beşyüzmilyon Türk Lirası) TL olup, her biri 1 (bir) Kuruş itibari değerde nama yazılı 50.000.000.000 (elli milyar) adet paya bölünmüştür.

Sermaye Piyasası Kurulunca verilen kayıtlı sermaye tavanı izni, 2021-2025 yılları (beş yıl) için geçerlidir. 2025 yılı sonunda izin verilen kayıtlı sermaye tavanına ulaşılamamış olsa dahi, 2025 yılından sonra yönetim kurulunun sermaye artırım kararı alabilmesi için; daha önce izin verilen tavan ya da yeni bir tavan tutarı için Sermaye Piyasası Kurulundan izin almak suretiyle genel kuruldan 5 yılı geçmemek üzere yeni bir süre için yetki alınması zorunludur. Söz konusu yetkinin alınmaması durumunda Yönetim Kurulu Kararıyla sermaye artırımı yapılamaz.

b. Çıkarılmış Sermaye ve Paylar:
Şirketin çıkarılmış sermayesi 275.256.514,00 TL (İki yüz yetmiş beş milyon iki yüz elli altı bin beş yüz on dört Türk Lirası) olup, her biri 1 Kr itibari değerde ve tamamı nama yazılı toplam 27.525.651.399 adedi A Grubu; 1 adedi C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmıştır. Söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Aşağıda gösterildiği şekilde paylar (A) ve (C) Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır.

Şirket borsada işlem görmek üzere ihraç edilecekler hariç, hamiline yazılı pay senedi çıkaramaz.

GRUP	SERMAYE TUTARI (TL)	TÜRÜ	PAY ADEDİ
A	275.256.513,99	Nama	27.525.651.399
C	0,01	Nama	1
Toplam	**275.256.514,00**		**27.525.651.400**

C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

Sermayeyi temsil eden paylar kaydileştirme esasları çerçevesinde kayden izlenir.

Şirket'in sermayesi, gerektiğinde Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri çerçevesinde artırılabilir veya azaltılabilir.

Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda kayıtlı sermaye tavanına kadar yeni pay ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi arttırmaya, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kısıtlanması ve pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının sınırlandırılması ile primli veya nominal değerinin altında pay ihracı konularında karar almaya yetkilidir. Yeni pay alma kısıtlama yetkisi pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.	Yönetim Kurulu, Sermaye Piyasası Kanunu hükümlerine uygun olarak gerekli gördüğü zamanlarda kayıtlı sermaye tavanına kadar yeni pay ihraç ederek çıkarılmış sermayeyi arttırmaya, imtiyazlı pay sahiplerinin haklarının kısıtlanması ve pay sahiplerinin yeni pay alma hakkının sınırlandırılması ile primli veya nominal değerinin altında pay ihracı konularında karar almaya yetkilidir. Yeni pay alma kısıtlama yetkisi pay sahipleri arasında eşitsizliğe yol açacak şekilde kullanılamaz.
Her halükârda Yönetim Kurulu, sermaye artışı esnasında A Grubu pay sahiplerinin Şirket'te sahip oldukları payların oranı nispetinde yeni A Grubu pay çıkartacaktır. Sermaye artırımlarına ortaklar, sahip oldukları paylarla aynı grupta ihraç edilecek payları alarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu pay sahipleri bu artışlara katılmayacak ve C Grubu paylar varlığını 1 adet pay olarak sürdürecektir.	Her halükârda Yönetim Kurulu, sermaye artışı esnasında A Grubu pay sahiplerinin Şirket'te sahip oldukları payların oranı nispetinde yeni A Grubu pay çıkartacaktır. Sermaye artırımlarına ortaklar, sahip oldukları paylarla aynı grupta ihraç edilecek payları alarak iştirak ederler. Ancak, C Grubu pay sahipleri bu artışlara katılmayacak ve C Grubu paylar varlığını 1 adet pay olarak sürdürecektir.
Kullanılan ve kullanılmayan rüçhan hakları için Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve işbu Esas Sözleşmedeki hükümlere uyulur.	Kullanılan ve kullanılmayan rüçhan hakları için Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine ve işbu Esas Sözleşmedeki hükümlere uyulur.
Madde 7: PAYLARIN DEVRİ VE PAYLAR ÜZERİNDE İNTİFA HAKKI TESİSİ	**Madde 7: PAYLARIN DEVRİ VE PAYLAR ÜZERİNDE İNTİFA HAKKI TESİSİ**
Şirketle ilişkilerde sadece pay defterinde Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde tutulan kayıtlar dikkate alınarak kayıtlı bulunan kişiler pay sahibi veya pay üzerinde intifa hakkı sahibi kabul edilirler.	Şirketle ilişkilerde sadece pay defterinde Merkezi Kayıt Kuruluşu nezdinde tutulan kayıtlar dikkate alınarak kayıtlı bulunan kişiler pay sahibi veya pay üzerinde intifa hakkı sahibi kabul edilirler.
C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibariyle aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. Bu durumda devir, Yönetim Kurulu kararını gerektirmeksizin derhal pay defterine işlenir.	C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibariyle aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. Bu durumda devir, Yönetim Kurulu kararını gerektirmeksizin derhal pay defterine işlenir.
Şirket'in borsada işlem gören nama yazılı paylarının devirleri bakımından Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uygulanır.	Şirket'in borsada işlem gören nama yazılı paylarının devirleri bakımından Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uygulanır.
Elektrik üretim ve doğal gaz piyasasında faaliyet gösterme lisansları kapsamında ~~*Şirketin;*~~ a) ~~*Başka bir lisans sahibi ile, lisans sahibi olmayan bir tüzel kişiyle birlikte,*~~ kendi veya ~~*lisans sahibi*~~ diğer bir tüzel kişi bünyesinde, tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi, b) Tam veya kısmi olarak bölünmek istemesi,	Elektrik üretim ve doğal gaz piyasasında faaliyet gösterme lisansları kapsamında **Şirket tarafından;** **Üretim lisansı alındıktan sonra, Şirket'in ortaklık yapısında yapılan doğrudan ve/veya dolaylı değişiklikleri, değişikliğin gerçekleştirildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na bildirmesi zorunludur.**
halinde -birleşme veya bölünme işlemi gerçekleştirilmeden önce Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onayı alınması zorunludur.	**Birleşme ve Bölünme Hükümleri** **Üretim lisansı sahibi Şirketin;** a) Kendi veya diğer bir tüzel kişi bünyesinde tüm aktif ve pasifleri ile birlikte birleşmek istemesi ya da
Söz konusu izin verildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde, birleşme ~~*ve*~~ bölünme işlemi tamamlanmadığı takdirde, verilen izin geçersiz olur. Bu durumda, ~~*Kurul*~~ Kararı ile yeniden izin almaksızın birleşme işlemlerine devam olunamaz. Birleşme ve bölünme işlemlerine ilişkin olarak Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri saklıdır.	b) Tam veya kısmi olarak bölünmek istemesi, halinde **-birleşme veya bölünme işlemi hakkında,** birleşme veya bölünme işlemi gerçekleşmeden önce Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun onayının alınması zorunludur. Söz konusu izin verildiği tarihten itibaren altı ay içerisinde, birleşme **veya** bölünme işlemi tamamlanmadığı takdirde, verilen izin geçersiz olur. Bu durumda, **Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu'nun** kararı ile yeniden izin almaksızın birleşme **veya bölünme** işlemlerine devam olunamaz. Birleşme ve bölünme işlemlerine ilişkin olarak Sermaye Piyasası Mevzuatı hükümleri saklıdır.
	Madde 22: ÖN LİSANS HÜKÜMLERİ **Önlisans süresi içerisinde ve üretim lisansı alınıncaya kadar, pay senetlerinin nevinde değişiklik yapılamaz.** **Önlisans süresi içerisinde ve üretim lisansı alınıncaya kadar, veraset ve iflas nedenleri ile Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde belirtilen istisnalar dışında, Şirket ortaklık yapısının doğrudan veya dolaylı olarak değişmesi, payların veya pay senetlerinin devri veya devir sonucunu doğuracak iş ve işlemler yapılamaz.** **Önlisans süresi içerisinde ve üretim lisansı alınıncaya kadar şirketin pay senetlerinin nevinde ve ortaklık yapısında değişiklik yapılamayacağına ilişkin işbu madde ile Şirket sermaye miktarının azaltılmasına ilişkin esas sözleşme değişikliklerinde Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu onayının alınması ve Türk Ticaret Kanunu hükümleri çerçevesinde diğer onayların alınması zorunludur. Bu husustaki değişiklikler, usulüne uygun olarak tasdik ve Ticaret Siciline Tescil ettirildikten sonra ilan tarihinden itibaren geçerli olur.**

2023 YILI YÖNETİM KURULU ÜYE ADAYLARI

Ömer M. Koç

Ali Y. Koç

Rahmi M. Koç

Semahat Sevim Arsel

Levent Çakıroğlu

Yağız Eyüboğlu

Erol Memioğlu

Muharrem Hilmi Kayhan (Bağımsız Üye)

Ayşe Canan Ediboğlu (Bağımsız Üye)

Kamil Ömer Bozer (Bağımsız Üye)

Raporun yayın tarihi itibarıyla Özelleştirme İdaresi Başkanlığı adayı henüz belli olmamıştır.

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ VE ÜST DÜZEY YÖNETİCİLER İÇİN ÜCRET POLİTİKASI

Bu politika dokümanı, Yönetim Kurulu Üyelerimiz ve genel müdür, genel müdür yardımcıları ve genel müdüre doğrudan bağlı direktörlerden oluşan üst düzey yöneticilerimizin ücretlendirme sistem ve uygulamalarını tanımlamaktadır. Türk Ticaret Kanunu ve Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Esas Sözleşmesi'nin 12. maddesine uygun olarak Yönetim Kurulu tamamı için geçerli olmak üzere, Yönetim Kurulu üyeliği fonksiyonları için her yıl olağan genel kurul toplantısında sabit ücret belirlenir. Yönetim Kurulu üyelerine, atanma ve ayrılma tarihleri itibarıyla görevde bulundukları süre dikkate alınarak kıst esasına göre ödeme yapılır.

İcrada bulunan Yönetim Kurulu üyelerine, ayrıca aşağıda detayları açıklanan üst düzey yöneticiler için belirlenen politika kapsamında ödeme yapılır.

Şirket faaliyetlerine katkı amacıyla Yönetim Kurulu üyeliği dışında belli fonksiyonları yürütmekle görevlendirilen üyelere, genel kurulda belirlenen sabit ücrete ek olarak üstlendikleri bu fonksiyon dolayısıyla Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde ayrıca menfaat sağlanabilir.

Şirket Yönetim Kuruluna Şirket'in işleyişi ile ilgili her türlü konuda etkin destek verecek olan, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında koordinasyonu sağlayan Yürütme Komitesi'nin başkan ve üyelerine, sağladıkları katkıları, toplantılara katılımları, fonksiyonları esas alınarak yılsonlarında Kurumsal Yönetim Komitesi görüşü çerçevesinde yönetim kurulu tarafından belirlenen tutarda ayrıca menfaat sağlanabilir. Yürütme Komitesi üyelerine yıl içinde bu kapsamda ödeme yapılmış ise yılsonunda belirlenen tutardan mahsup edilir.

Bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin ücretlendirmesinde şirketin performansına dayalı ödeme planları kullanılamaz.

Yönetim Kurulu üyelerinin şirkete sağladığı katkılar dolayısıyla katlandığı giderler (ulaşım, telefon, sigorta vb. giderleri) şirket tarafından karşılanabilir.

Üst düzey yönetici ücretleri ise sabit ve performansa dayalı olmak üzere iki bileşenden oluşmaktadır.

Ücretlendirme politikamız kapsamında ücret ve yan haklar yönetimi; adil, objektif, yüksek performansı takdir eden, rekabetçi, ödüllendirici ve motive edici olarak düzenlenmekte ve uygulanmaktadır.

Üst düzey yönetici sabit ücretleri; piyasadaki makroekonomik veriler, piyasada geçerli olan ücret politikaları, şirketin büyüklüğü ve uzun vadeli hedefleri ve kişilerin pozisyonları da dikkate alınarak uluslararası standartlar ve yasal yükümlülüklere uygun olarak belirlenir. Ücretlendirme politikası ile şirket içi ücret dengeleri ve piyasada rekabet edilebilirlik dikkate alınarak, çalışanların motivasyonunun ve bağlılıklarının artırılması ve şirket stratejik iş hedeflerine ulaşılmasını sağlayacak nitelikli çalışanların kazandırılması amaçlanmaktadır.

Üst düzey yönetici primleri ise; şirketin iş hedeflerinin gerçekleştirilmesi ve üzerine çıkılmasını destekleyecek, sürdürülebilir başarıyı ödüllendirerek üstün performansı teşvik edecek şekilde prim bazı, şirket performansı ve bireysel performansa göre hesaplanmaktadır. Kriterler ile ilgili bilgiler aşağıda özetlenmiştir:

- **Prim Bazı:** Prim bazları, her yılbaşında güncellenmekte olup, yöneticilerin pozisyonlarının iş büyüklüğüne göre değişkenlik göstermektedir. Prim bazları güncellenirken piyasadaki üst yönetim prim politikaları göz önünde bulundurulur.
- **Şirket Performansı:** Şirket performansı, her yılbaşında şirkete verilen finansal ve operasyonel (pazar payı, ihracat, yurt dışı faaliyetler, verimlilik vb.) hedeflerin, dönem sonunda ölçülmesi ile elde edilmektedir. Şirket hedefleri belirlenirken, başarının sürdürülebilir olması, önceki yıllara göre iyileştirmeler içermesi önemle dikkate alınan prensiplerdir.
- **Bireysel Performans:** Bireysel performansın belirlenmesinde, üst düzey yöneticilerin kendi ekipleri ve yöneticileri ile belirledikleri bireysel ve kolektif hedefler ile kilit sonuç göstergeleri dikkate alınmaktadır. Bireysel performansın ölçülmesinde, finansal alanların dışında uzun vadeli sürdürülebilir iyileştirme, Çevre, Sosyal ve Kurumsal Yönetişim (ÇSY) politikalarına uyum prensipleri de gözetilmektedir.

Şirketimiz üst düzey yöneticilerinin işten ayrılmaları halinde, çalıştıkları süre, üst düzey yönetici olarak görev yaptıkları süre, sağladıkları katkı, ayrılma tarihinden önceki son hedef primi, son yılda ödenen maaş ve prim bilgileri dikkate alınarak işten ayrılma ikramiyesi ödenebilir.

Yukarıdaki esaslara göre belirlenen ve yıl içinde üst düzey yönetici ve Yönetim Kurulu üyelerine ödenen toplam miktarlar, izleyen genel kurul toplantısında mevzuata uygun olarak ortakların bilgisine ve/veya onayına sunulur.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

Küresel dalgalanmanın arttığı 2022 yılında izlenen etkin finansman politikalarıyla proaktif bilanço yönetiminden ödün vermedik.

Değerli paydaşlarımız,

6 Şubat 2023 tarihinde Ülkemizi derin bir yasa boğan, 10 ilimizi etkileyen Kahramanmaraş merkezli depremlerde hayatını kaybeden vatandaşlarımıza Allah'tan rahmet, yakınlarına başsağlığı ve yaralılarımıza acil şifalar diliyorum.

Tüpraş olarak, depremin ilk saatleri içinde arama kurtarma ekiplerimizi afet bölgelerine yönlendirdik. Ülkemizin enerjisini sağlama sorumluluğumuzla üretimimize kesintisiz devam ederken, ihtiyaç duyulan enerjiyi afet bölgeleri başta olmak üzere ülkemizin dört bir yanına ulaştırmak için tüm gücümüzle çalıştık ve çalışmaya da devam ediyoruz.

Dünyada pandemiden çıkış ve normalleşme sürecinin 2022 yılında hız kazanacağı beklentileri, Rusya-Ukrayna savaşıyla birlikte yerini enerji arz güvenliğine bağlı endişelere bıraktı. Bu durum enerji fiyatlarında hızlanan bir yükselişe neden olurken, arz güvenliğini gündemin en üst sıralarına taşıdı. Pandemi sürecinde tarihin en düşük fiyat seviyelerini gören ham petrol piyasasında 2022'de rekor yükselişler yaşandı.

Yıllık küresel petrol ürün talep artışı 2,2 milyon varil/gün artış gösterdi. Artan talebe rağmen, özellikle orta distilat stoklarının düşük düzeylere inmesi ve pandemi dönemi boyunca ertelenen bakımlar nedeniyle atıl durumda kalan rafinerilerin geri dönüş sürecinin uzaması rafineri kârlılığını desteleyen unsurlar oldu.

Brent ham petrolü yıl içerisinde 138 ABD doları/varil seviyesini gördü

Rusya-Ukrayna savaşına misilleme olarak Avrupa'nın ana enerji tedarikçisi Rusya'ya karşı uygulamaya koyduğu ambargo kararları nedeniyle, petrol başta olmak üzere tüm enerji fiyatlarında çok hızlı bir tırmanış meydana geldi.

Arz endişeleriyle yıl içinde 138 ABD doları/varil seviyesini gören Brent ham petrol fiyatı, artan küresel durgunluk kaygılarına bağlı olarak yılın ikinci yarısında dalgalı ve aşağı yönlü bir seyir izledi ve Aralık sonunda 81 ABD dolarına geriledi.

Bozulan arz-talep dengesinin etkisiyle, tüm beyaz ürünlerin marjlarında artış görülürken; motorin, jet yakıtı ve benzin marjlarında tarihi zirvelere ulaşıldı. Rekor düzeyde artan üretim maliyetlerine rağmen, ürün marjlarındaki bu zirveler rafineri kârlılıklarına olumlu yansıdı. Tüm bu gelişmeler paralelinde Tüpraş'ın net rafineri marjı 16,5 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşti.

Maksimum şarjla ulaşılan %92'lik kapasite kullanımı

2022'de de ülkemizin enerji ihtiyacını karşılama görevini emniyetli işletme anlayışıyla yerine getirdik. Ham petrol ve yarı mamul dâhil 27,6 milyon ton toplam şarj ve %92 kapasite kullanımıyla 26,0 milyon ton mamul ürettik. Talepteki toparlanmaya bağlı olarak, 23,5 milyon ton yurt içi satışla ülke talebinin büyük kısmını karşılarken, ihracat ve transit satış dâhil 29,5 milyon ton satış hacmine ulaştık.

Disiplinli ve etkin finansman yönetimi ile pandemi öncesi performansını yakaladık

Ürün marjlarındaki yükselişin yanı sıra yurt içi ve uluslararası satışlardaki güçlü seyir sonucunda, Tüpraş'ın 2022 yılı vergi öncesi kârı 39,9 milyar TL olarak gerçekleşti.

442 MW kapasiteli Entek'in Tüpraş bünyesine katılması, üretim portföyümüze güçlü bir katkı sağladı.

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

Küresel dalgalanmanın arttığı bu dönemde, izlenen etkin finansman politikalarıyla proaktif bilanço yönetiminden ödün vermedik. Gelecek dönemde de Tüpraş'ın operasyonlarını destekleyecek güçlü bir bilançonun devamlılığı, etkin finansman yönetiminin ana hedefi olmayı sürdürecek.

Stratejik dönüşüm yolculuğumuzda 2022 yılı adımları

Birinci yılını geride bıraktığımız Stratejik Dönüşüm Planımız, emisyonlarımızı 2023 yılına kadar %27 azaltmayı ve 2030 yılına kadar Tüpraş'ı karbon nötr enerji şirketine dönüştürmeyi hedefliyor. Bu hedeflerimizin ülkemizin karbon taahhütlerine önemli katkıda bulunacağına olan inancımızla çalışmalarımıza devam ediyoruz.

Bilindiği üzere, Tüpraş'ın odaklandığı dört stratejik iş kolundan birini oluşturan "Sıfır Karbonlu Elektrik" alanında yıl içinde önemli bir yatırım gerçekleştirildi: Koç Holding ve Aygaz iştiraki Entek'in hisselerinin Tüpraş tarafından devralınması, Ağustos ayında gerçekleştirilen Olağanüstü Genel Kurul'da onaylandı.

GENEL MÜDÜR'ÜN MESAJI

Tüpraş olarak, dünya havacılık sektöründe önemli paya sahip olan ülkemiz havacılık sektörünün bugün olduğu gibi gelecekte de en büyük destekçisi ve iş ortağı olmaya devam edeceğiz.

442 MW kapasiteli Entek'in Tüpraş bünyesine katılması, üretim portföyümüze güçlü bir katkı sağladı. Bu yatırımımızla, 2030'da 1 GW ve 2035'te 2,5 GW sıfır karbonlu kurulu güç hedefimize ulaşma anlamında önemli bir aşama kaydettik.

Devir sonrasında Entek, Elektrik Piyasasında Depolama Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında, mevcut kapasitesine ilave depolama tesisi kurmak taahhüdü ile 2022'de EPDK'ya ön lisans başvurusunu gerçekleştirdi. Başvuru, 190 MW GES ve 1.271,5 MW RES olmak üzere toplam 22 proje ile 1.461,5 MW'lık kapasiteyi kapsıyor. Entek yenilenebilir enerji alandaki güçlü büyüme hedeflerine depolama tesislerini de ilave ederek, geleceğin enerji dünyasında önemli bir oyuncu olma yolunda ilerlemeye devam edecek.

Rafineri sahalarımızda sıfır karbonlu elektrik üretimine yönelik yatırımlar kapsamında Kırıkkale Rafinerisi'nde Haziran 2023'te devreye alınması planlanan 12,6 MW kapasiteli GES yapım sözleşmesi Eylül ayında imzalanırken, ilave 54,4 MW kapasite için EPDK'ya başvuruda bulunduk.

İzmir Rafinerisi'nde yapımı devam eden 1,24 MW kapasiteli GES'in 2024 yılı ikinci çeyreğinde, 12,6 MW kapasiteli RES'i 2024 üçüncü çeyreğinde tamamlanmasını planlıyoruz. Batman Rafinerisi'nde ise 5,0 MW kapasiteli GES başvurusu gerçekleştirildi.

Tüpraş, gelecekte de ülkemiz havacılık sektörünün en büyük destekçisi olacak

Tüpraş olarak, dünya havacılık sektöründe önemli paya sahip olan ülkemiz havacılık sektörünün bugün olduğu gibi gelecekte de en büyük destekçisi ve iş ortağı olmaya devam edeceğiz.

Planımız kapsamında, emisyon azaltım hedeflerine önemli ölçüde katkı sağlayacak olan sürdürülebilir havacılık yakıtı (SAF) üretimi için önemli bir adımı daha hayata geçirdik.

İzmir Rafinerisi'nde UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için Honeywell ile lisans anlaşması imzalandı. Anlaşma ile hayata geçirilecek proje sonucunda yılda 400 bin ton bitkisel ve hayvansal bazlı atık hammaddenin, sürdürülebilir havacılık yakıtı, yenilenebilir dizel ve diğer ürünlere dönüştürülmesi planlanıyor.

2027 yılında devreye alınacak olan SAF üretim tesisi temel mühendislik çalışması tamamlanmış olup, detay mühendislik çalışmalarımız devam ediyor.

Girişimcilik Şirketimiz Tüpraş Ventures kuruldu

Tüpraş'ın dönüşüm odak alanları başta olmak üzere, akıllı bilişim teknolojileri, enerji verimliliği, döngüsel ekonomi, robotik çözüm teknolojileri alanlarında yurt içi ve yurt dışı teknoloji girişimlerine yatırım yapmak amacıyla, Eylül 2022'de %100 iştirak şirketi olarak, Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş.'yi (Tupras Ventures) kurduk.

Girişimcilik, inovasyon, açık inovasyon ve start-up entegrasyonuyla yarının işlerine yönelik çalışmaları yürütüyor; yerli ve yabancı girişimlerin yenilikçi teknolojilerini Tüpraş rafinerilerinde deneyimleyerek iş birlikleri geliştiriyoruz.

Büyük önem verdiğimiz yeşil hidrojen alanında ilk hedefimiz 2025 yılına kadar bir demo tesisi kurmak. Bu konuda çalışmalarımızı aralıksız sürdürüyoruz.

Tüpraş'ta hem enerji verimliliği hem de katma değeri yüksek yeni ürünlerin üretimi için de yatırımlarımıza tüm enerjimizle devam ediyoruz.

Future Fit: Geleceğin İnsan Kaynakları Dönüşümü Projesi

Tüpraş'ın insan kaynakları projesi, "Future Fit" ile gelecekte ihtiyaç duyulacak olan yeni rol ve yetkinlikleri tanımlayarak, çalışanlarımızı bu rollere hazırlayacak yeni beceri kazandırma programlarını devreye alıyoruz.

Kapsayıcı, eşitlikçi, adil, insan haklarına saygılı ve emniyetli bir çalışma ortamını tüm süreçlerimizin merkezinde tutuyoruz. Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri'nin (UN WEPs) imzacısı olarak kapsayıcı bir iş yeri olma hedefiyle kadınların eşit temsili için çalışmalar yürütüyoruz.

Bu çerçevede, 2022 yılı itibarıyla her yeni işe alımda, iki kişiden birinin kadın olması hedefiyle çalışmalar başlattık. 2026 yılına kadar; mühendislik, ar-ge, inovasyon, hizmet tasarımı ve bilişim teknolojileri alanlarında %24 olan kadın çalışan oranını 5 yıl içinde %40'a çıkarmayı hedefliyoruz.

Kurulduğumuz ilk günden itibaren ülkemizin enerjisini sağlamak için tüm gücüyle çalışan bir şirket olarak, geleceğin enerjisini üretmek için çalışmaya devam edeceğiz.

2022 yılında Çeşitlilik, Eşitlik, Kapsayıcılık (ÇEK) Komitesinin çalışmaları sonucunda bir diğer öncülüğe imza atarak ÇEK Politikamızı yayınladık. 2022 yılında Bloomberg'in Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde 2. kez (Global Equality Index-GEI) yer aldık.

Küresel taahhüt: Teknoloji ve inovasyonda kadın ve kız çocuklarının güçlenmesi

Tüpraş olarak, geleceğin enerjisi için dönüşümümüzü gerçekleştirirken, toplumsal fayda yaratmaya da odaklanıyoruz.

Koç Holding'in Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'ndaki küresel liderliği doğrultusunda, teknoloji ve inovasyon alanında açıkladığı taahhütlerine katkı sağlamak için "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı'nı" geliştirdik. Bu program ile 100.000 kız öğrenciye ulaşmayı hedefliyoruz.

İştiraklerimizden satır başları...

Bağlı ortaklığımız olan ve Türkiye'nin en büyük petrol ürünleri tanker filosuna sahip Ditaş, 2022 yılı ilk 6 ayında faaliyetlerini toplam 13 tanker ve 536.279 DWT kapasiteli filosu ile yürüttü. Yılın ikinci yarısında Şirketin tanker sayısı 14 olurken filo kapasitesi 542.879 DWT'a ulaştı.

Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi Körfez Ulaştırma, 2022 yılında 2,5 milyon ton hidrokarbon taşıdı. 250 bin ton demir cevheri taşımasında organizatörlük rolü üstlendi. Demiryolu taşımalarının toplam karayolu ve demiryolu taşımaları içinde 2017 yılında %62 olan payı, 2022'de %96'ya yükseldi.

İngiltere'de faaliyetlerini sürdüren Tupras Trading Ltd, akaryakıt ticareti faaliyetlerine ek olarak spot ham petrol ticaretiyle Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürdü. 2022 yılında toplam 8 milyon tondan fazla ürün ticareti ve Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacına yönelik yaklaşık 10 milyon ton spot ham petrol bağlantısı gerçekleştirdi. Tupras Trading Ltd 2022'de toplam 83 milyar TL ciro kaydetti.

Hisselerinin %99,23'ü Tüpraş'a ait olan Entek 2022'de, yaklaşık 2,7 milyar kWh/saat satış gerçekleştirdi. Satış miktarının 1,5 milyar kWh'lık kısmı üretimden yapılan satışlar olup, yenilenebilir enerji kaynaklarının üretiminden yapılan satışların miktarı 1,2 milyar kWh'tir. Entek, Mayıs 2022'de elektrikli araç şarj istasyonlarının Türkiye'de yayılımı misyonu ile kurulan Koç Topluluğu şirketlerinden WAT Mobilite Çözümleri Teknoloji ve Ticaret A.Ş.'nin %10 ortağı oldu.

İş ortaklığımız Opet, 1.857 istasyonu ile beyaz ürünlerde %18,9, siyah ürünlerde ise %31,4 olmak üzere toplam %18,8 pazar payı alarak yılı başarıyla tamamladı. Bu sene 30'uncu yılını kutlayan Opet 2022 yılında dünyanın önde gelen iş ödülleri programlarından aldığı 75 ödülle ulaşılması güç bir rekora imza attı.

Tüpraş olarak, geleceğin enerjisi için dönüşümümüzü gerçekleştirirken, toplumsal fayda yaratmaya da odaklanıyoruz.

Geleceğin enerjisini üretmek için çalışmaya devam edeceğiz

Kurulduğumuz ilk günden itibaren ülkemizin enerjisini sağlamak için tüm gücüyle çalışan bir şirket olarak, geleceğin enerjisini üretmek için çalışmaya devam edeceğiz.

Ulusal sorumluluk olarak gördüğümüz bu hedefimiz doğrultusunda geçmişten geleceğe gücümüzün kaynağı olan çalışanlarımıza, iş ortaklarımıza, hissedarlarımıza ve tüm paydaşlarımıza şükranlarımı sunuyorum.

Saygılarımla,

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

ÜST YÖNETİM

İbrahim Yelmenoğlu
Genel Müdür

İbrahim Yelmenoğlu, Ankara Üniversitesi Siyasal Bilgiler Fakültesi'ni 1991 yılında, Illinois Üniversitesi yüksek lisans programını 2003 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1987 yılında Maliye Bakanlığı'nda başlamış, 1992-2004 yılları arasında Hesap Uzmanları Kurulu'nda görev almıştır. 2004 yılında Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı'na transfer olan Yelmenoğlu, 2004-2006 döneminde Koç Holding Denetim Grubu Koordinatörü olarak görev yapmıştır. Tüpraş'ın Koç Holding'e %51 hisse devrinden sonra 27 Ocak 2006-31 Aralık 2015 tarihleri itibarıyla Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevinde bulunmuştur. 1 Ocak 2016 itibarıyla Genel Müdür olarak atanmıştır.

Doğan Korkmaz
Genel Müdür Yardımcısı
(Mali)

Doğan Korkmaz, Dokuz Eylül Üniversitesi İngilizce İşletme Bölümü'nü 1996 yılında, Koç Üniversitesi İşletme Yüksek Lisans programını 2007 yılında, Oxford Üniversitesi Küresel İşletme programını 2013 yılında tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. Aynı yıl Arçelik'te Yatırım Finansmanı görevine başlamış, 2007 yılına kadar sırasıyla Kurumsal Finansman ve Finansal Piyasalar Stratejisti görevlerini almıştır. 2007 yılında Arçelik Hazine ve Sermaye Piyasaları Departmanı Yöneticisi görevini üstlenmiştir. 2009 yılında Arçelik'in İngiltere'de kurulu iştiraki olan Beko Plc'de Finans Direktörü pozisyonuna, 2012 yılında ise Arçelik Finansman Direktörü görevine getirilmiştir. 1 Ocak 2016 itibarıyla Tüpraş Mali İşlerden sorumlu Genel Müdür Yardımcılığı görevine atanmıştır.

Levent Zağra
Genel Müdür Yardımcısı
(Yatırımlar ve Planlama)

Levent Zağra, Worcester Polytechnic Institute Makine Mühendisliği ve Cornell University Üretim Sistemleri MS ve MBA programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1996 yılında Koç Holding Stratejik Planlama Departmanı'nda başlamıştır. 2002 yılında Promena Genel Müdürü olarak atanan Zağra, 2009-2016 yılları arasında Koç Holding Enerji Grubu Koordinatörlüğü görevini sürdürmüştür. Nisan 2016 tarihi itibarıyla Tüpraş Yatırımlar ve Planlamadan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Özgür Kahramanzade*
Genel Müdür Yardımcısı
(Satış Pazarlama)

Özgür Kahramanzade, Boğaziçi Üniversitesi Makina Mühendisliği Bölümü'nü ve Purdue University İş İdaresi Yüksek Lisans programını tamamlamıştır.

İş yaşamına 1994 yılında Beko Elektronik'te Yetiştirme Elemanı olarak başlamıştır. 1997 yılında Koç Holding'de Proje Mühendisi olarak görev almıştır. 2000 yılında Zinerji'ye Sorumlu olarak transfer olmuştur. 2001 yılında Koç Holding'de Proje Müdürü görevini almıştır. 2005 yılında, Opet'e Pazarlama, Yatırım ve Grup Şirketleri Planlama Direktörü olarak atanmıştır. 2006 yılında, Opet'te İkmal ve Teknik Genel Müdür Yardımcılığı görevini almıştır. Aralık 2010-Nisan 2016 yılları arasında, Entek'te Genel Müdür olarak görev yapmıştır. Nisan 2016'da Tüpraş'a Satış ve Pazarlamadan sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanan Kahramanzade, 1 Ocak 2023 itibarıyla Opet Genel Müdürü olarak atanmıştır.

(*) Özgür Kahramanzade 31.12.2022 tarihi itibarıyla görevinden ayrılmış olup, yerine Atilla Ulusu atanmıştır.

İhsan Serdar Kemaloğlu
Genel Müdür Yardımcısı
(Teknik)

Serdar Kemaloğlu, Orta Doğu Teknik Üniversitesi Kimya Mühendisliği Bölümü'nden 1991 yılında mezun olmuştur.

İş yaşamına 1993 yılında Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde İşletme Mühendisi olarak başlamıştır. Rafineri çalışması süresince FCC, Ham Petrol, Vakum, Kükürt Giderme ve Hydrocracker Ünitelerinde şef ve başmühendislik görevlerinde bulunmuştur. 2002 yılında İzomerizasyon Ünitesi devreye alma çalışmalarında görev alan Kemaloğlu, 2008 yılında İzmit Rafinerisi'nde Proses Kontrol Başmühendisi olarak APC uygulamalarının hayata geçirilmesinde sorumluluk almıştır. İzmir Rafinerisi Üretim Müdürlüğünün ardından, Haziran 2013'te Batman Rafineri Müdürü olarak atanan Kemaloğlu, Ekim 2015-Şubat 2017 tarihleri arasında Kırıkkale Rafineri Müdürü görevinde bulunmuştur. 1 Şubat 2017 tarihi itibarıyla Teknik İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

Atilla Ulusu
Genel Müdür Yardımcısı
(Satış Pazarlama)

Atilla Ulusu, 1994 yılında İstanbul Saint-Joseph Lisesi, 1999 yılında Bilkent Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümü'nü tamamlamıştır.

İş yaşamına 2000 yılında Ram Dış Ticaret'te Cezayir Bölge Ofis Temsilcisi olarak başlamış, 2002 yılında aynı ülkede Bölge Ofis Müdürü olarak görevlendirilmiştir. 2003 yılında Aygaz'da önce LPG Ticaret ve Planlama Sorumlusu, sonrasında ise Yurt Dışı LPG Satış Sorumlusu olarak, başta Irak olmak üzere, Doğu Akdeniz ülkelerine gerçekleştirilen LPG ihracatlarını koordine etmiştir. 2007 yılında Tüpraş'a Ham Petrol İkmal Koordinatörü olarak atanıp, 2013 yılında Ham Petrol İkmal Müdürü, 2015 yılında Ham Petrol İkmal ve Üretim Planlama Direktörü olarak görevlendirilmiştir. Mayıs 2017'de Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaretten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanan Atilla Ulusu, 1 Ocak 2023 itibarıyla Satış Pazarlamadan Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak görev yapmaktadır.

Sarp Yeletayşi
Genel Müdür Yardımcısı
(Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaret)

Sarp Yeletayşi, 1997 yılında İstanbul Erkek Lisesi, 2001 yılında Boğaziçi Üniversitesi Endüstri Mühendisliği Bölümü'nden mezun olmuştur. George Washington Üniversitesi'nde 2004 yılında Mühendislik Yönetimi Yüksek Lisans ve 2010 yılında Kriz ve Risk Yönetimi Doktora programlarını tamamlamıştır.

İş yaşamına 2001 yılında Mercedes-Benz Türk'te'de Planlama Mühendisi olarak başlamıştır. Yüksek lisans için gittiği ABD'de 2002-2004 yıllarında Araştırma Görevlisi ve Marriott International'da İş Sürekliliği Planlayıcısı, 2004-2006 arası George Washington Üniversitesi'nde Kriz ve Risk Yönetimi Uzmanı, 2006-2008 arası Coop System Inc.'de Kıdemli Analist ve Ürün Müdürü olarak görev yapmıştır.

2009 yılında Tüpraş'ta iş başı yapmak üzere Türkiye'ye dönerek Dış Ticaret Uzmanı olarak göreve başlamıştır. Tüpraş bünyesinde Dış Ticaret Şefi, Koordinatörü, Müdürü ve Direktörü görevlerini yürüttükten sonra 2019 yılında Tüpraş'ın ilk yurt dışı ofisi olan Londra'daki Tupras Trading Ltd'de Rafineri ve Ticaret Entegrasyon Direktörü olarak görevlendirilmiştir.

1 Ocak 2023 tarihi itibarıyla Ham Petrol İkmal ve Dış Ticaretten sorumlu Genel Müdür Yardımcısı olarak atanmıştır.

TARİHÇE

1955

Batman Rafinerisi devreye alındı.

1961

İzmit Rafinerisi devreye alındı.

1972

İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1986

Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1950'ler

1955

- Türkiye'nin ilk petrol rafinerisi olan Batman Rafinerisi devreye alındı.

1960'lar

1961

- 1,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmit Rafinerisi (İPRAŞ) devreye alındı.

1970'ler

1971

- İzmit Rafinerisi 1'inci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 5,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1972

- 3,0 milyon ton/yıl kapasiteli İzmir Rafinerisi devreye alındı.

1974

- Türkiye'nin tek madeni yağ üretim kompleksi, İzmir Rafinerisi'nde devreye alındı.
- Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (DİTAŞ) kuruldu.

1980'ler

1982

- İzmit Rafinerisi 2'nci tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 11,5 milyon ton/yıla yükseltildi.

1983

- İpraş ve üç rafineri Tüpraş çatısı altında toplandı.
- İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi Tüpraş'a devredildi.

1986

- 5,0 milyon ton/yıl kapasiteli Kırıkkale Rafinerisi devreye alındı.

1987

- İzmir Rafinerisi tevsii projesi tamamlanarak ham petrol işleme kapasitesi 10 milyon ton/yıla yükseltildi.

1989

- Uzun Vadeli Yatırım Planı çalışmaları başlatıldı.

1990'LAR

1990

- Tüpraş Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na devredildi.
- Yönetim planlamada simülasyona geçildi.
- Üretim planlamada optimizasyon modeli uygulanmaya başlandı.

1991

- Tüpraş'ın %2,5 hissesinin ilk halka arzı gerçekleşti ve İMKB'de işlem yapılmaya başlandı.

1993

- Kırıkkale Hydrocracker Tesisleri devreye alındı.
- İzmir Hydrocracker Tesisi devreye alındı.

1991

Tüpraş'ın ilk halka arzı gerçekleşti.

2000

Tüpraş, Londra Menkul Kıymetler Borsası'nda işlem görmeye başladı.

2006

Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleşti.

1997
- İzmit Hydrocracker ve CCR Kompleksi devreye alındı.

1998
- Otomatik Fiyatlandırma Mekanizması yürürlüğe girdi.

1999
- Halka açıklık oranı %3,58'e ulaştı.

2000'ler

2000
- İkinci halka arzla birlikte Tüpraş hisselerinin %34'ü İstanbul ve Londra Menkul Kıymetler borsalarında işlem görmeye başladı.

2001
- Petkim Yarımca Kompleksi, Tüpraş tarafından devralındı.
- İzmir CCR Reformer ve İzomerizasyon Üniteleri devreye alındı.

2002
- İzmit İzomerizasyon Ünitesi devreye alındı.
- Ditaş'ın hisseleri 16,5 milyon ABD doları karşılığında satın alınarak Şirket'in %79,98'ine sahip olundu.

2003
- Supply Option Study başlatıldı.

2004
- Bütün rafinerilerin kalite çevre sertifikasyonu alındı.

2005
- Halka açıklık oranı %49'a yükseltildi.
- Kamuya ait olan %51 oranındaki hissenin blok satışı için yapılan ihaleyi, Koç-Shell ortak girişim grubu kazandı.
- İzmir Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İthalat serbest bırakıldı. Laboratuvar akreditasyonu sağlandı. Rafinerici lisansları yenilendi.
- Petrol Piyasası Kanunu yürürlüğe girdi.

2006
- Koç Holding A.Ş.'ye hisse devri gerçekleştirildi.
- Opet'in %40 hissesi Aygaz A.Ş.'den satın alındı.
- Operasyonel Mükemmellik Çalışması başlatıldı.
- Yeni logo ve kurum kimliği oluşturuldu.

2007
- İzmit Rafinerisi CCR Reformer ve Dizel Kükürt Giderme Ünitesi devreye alındı.
- İntranet portalı kullanılmaya başlandı.
- Ulusal Marker Uygulaması'na geçildi.
- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi (RUP) yatırım kararı alındı.
- SAP Sistemi'ne geçildi. Uluslararası standartlara göre kurumsal sorumluluk raporu (GRI) yayımlandı.
- Baca gazı online ölçüm cihazlarının kurulumu (CEMS) yapıldı.
- Enerji yönetim birimleri kuruldu.
- TCDD ile taşımacılık anlaşması imzalandı.
- SEÇ (Sağlık Emniyet Çevre) Politikası yayınlandı, yönetim tarafından taahhüdü sağlandı.
- Tüpraş Tanıma Takdir ve Ödüllendirme Sistemi uygulamaya konuldu.

TARİHÇE

2010

Ar-Ge Merkezi açıldı.

2012

700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.

2013

Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda birincilik ödülü aldı

2008

- Kırıkkale Rafinerisi Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Tüm rafineriler Euro V standardında motorin satışına hazır hale geldi.
- Ditaş, T. Sevgi tankerini filosuna kattı.
- Demiryolu taşımacılığı gerçekleştirildi.
- Petrokimya Tesisleri'nde üretim durdurularak, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin yapımına başlandı.
- İleri Proses Kontrol (APC) uygulamalarına geçildi.
- OSAR-Risk Değerlendirme Tablosu devreye girdi.

2009

- İzmit Rafinerisi benzin spektlerini iyileştirme yatırımı devreye alındı.
- Ditaş T. Gönül tankerini filosuna kattı.
- Türkiye'de satılan tüm benzin ürünleri Euro V spektlerine ulaştı.
- Müteahhit Yönetim Sistemi devreye alındı.
- Müşteri İlişkileri Yönetimi Sistemi'ne (CRM) geçildi.
- Kış motorini üretimine başlandı.

2010

- Ar-Ge Merkezi açıldı.
- Etik değerler revize edildi.
- Üniversitelerle master programları başlatıldı.
- REACH tüzüğüne kayıt olundu.
- Bitüm ürünlerine CE Belgesi alındı.
- Desülfürizasyon Ünitesi'nde, dünyada ilk craking katalist uygulaması gerçekleştirildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda Batman Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülü aldı.
- Rafinerilerde SAP üzerinden Atık Yönetim Programı devreye alındı.

2011

- Fuel Oil Dönüşüm Tesisi kredi sözleşmesi imzalandı.
- İzmir ve İzmit Kerosen Tatlılaştırma Ünitesi devreye alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda İzmir ve Batman Rafinerileri birincilik ödülü aldı.

2012

- 700 milyon ABD dolarlık, 5,5 yıl vadeli yurt dışı tahvil satışı gerçekleştirildi.
- İzmit Rafinerisi'nde C3/C4 Splitter ve Seçici Hidrojenasyon Üniteleri devreye alındı.
- T. Suna tankeri teslim alındı.
- T. Leyla tankeri ile taşıma başladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği yarışmalarında Batman Rafinerisi birincilik ödülü aldı.
- İzmir Rafinerisi'nde Kostik Nötralizasyon Ünitesi devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi'nde U-920 gaz türbini ve atık ısı kazanı devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi ve Batman Rafinerisi yeni bitüm tankları devreye alındı.

2013

- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması'nda birincilik ödülü aldı.
- ISO 50001:2011 Enerji Yönetim Sistemi Belgesi alındı.

2014

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.

2014

Tüpraş, BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.

- ISO/IEC 27001:2005 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- İzmit ve Batman Rafinerisi'nde yeni bitüm tankları devreye alındı.
- İzmir Rafinerisi, baz yağları kompleksi fırınlarının modernizasyonu projesi ile Ege Bölgesi Sanayi Odası tarafından Çevre Uygulama Ödülü'nde birincilik aldı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde CCR ve Benfree Üniteleri Heat Integration Projesi tamamlanarak devreye alındı.

2014

- İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi tamamlandı.
- Bitümen ve zift benzeri diğer petrol türevlerini taşıma niteliklerine sahip dünyanın en büyük iki asfalt tankerinden biri olan T. Esra tankeri filoya katıldı.
- Batman Rafinerisi, Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması'nda En Verimli Endüstriyel Tesis kategorisinde birincilik ödülü aldı.
- "Eşanjörlerin Kirlilik Takibi, Modellenmesi, Simülasyonu ve Optimal Bakım Planlaması ile Rafineri Enerji Kayıplarının Azaltılması" amacıyla geliştirilen simülasyon programı, "HexMon" adı ile Avrupa Birliği Markası (CTM) olarak tescil edildi.
- Tüpraş, 4 Kasım 2014 tarihinde başlatılan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'nde ilk 15 şirketin içinde yer aldı.
- 12.950 m^2'lik bir alan içerisinde, "Tasarım Binası", "Laboratuvar Binası" ve "Pilot Tesis Binası" olmak üzere üç ayrı binadan oluşan Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015

- Membran Dearatör Soğuk Kazan Besleme Suyu ile Enerji Kazanımı Projesiyle Avrupa Birliği Çevre Ödülleri Türkiye Programı Süreç Kategorisi birincilik ödülü alındı.
- 2014'te denize indirilen T. Aylin tankeri ilk seferini gerçekleştirdi.
- 2014 yılında BİST 30 endeksinde yer alan şirketlerin, 2015 yılında ise BİST 50 endeksinde yer alan şirketlerin değerlemeye tabi tutulduğu Borsa İstanbul Sürdürülebilirlik Endeksinde Tüpraş, ilk otuz şirketin içinde yer aldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Kategori-2'de Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, İzmir Rafinerisi ise üçüncülük ödülü alırken, Batman Rafinerisi Kategori-3'te Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- "Bir Dizel Üretim Yöntemi ve Sistemi" isimli patent başvurusuna Türk Patent Enstitüsü tarafından 20 yıl koruma sağlayan İncelemeli Patent Belgesi verildi.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali Projesi'nin ilk adımı olan gaz türbini inşası temel atma töreni gerçekleştirildi.
- Hexmon markasına, Türk Patent Enstitüsü'nden Logolu Marka Tescil Belgesi alındı.

2016

- İzmit Rafinerisi'nde İSU Körfez Atıksu Tesisi deşarj suyunun rafineride işlenerek endüstriyel amaçla kullanımına yönelik Plant-62 Gri Su Arıtma Tesisi devreye alındı.
- Kırıkkale Rafinerisi'nde yapımı tamamlanan Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi, Bakımdan Sorumlu Birim Sertifikasını (Entity in Charge of Maintenance-ECM) alarak Türkiye'nin en kapsamlı Vagon Bakım ve Onarım Atölyesi oldu.
- Doğu Marmara Gümrük ve Ticaret Bölge Müdürlüğü tarafından Kocaeli'ndeki ilk Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifika Tüpraş'a verildi.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-2'de Batman Rafinerisi birincilik, Kategori-3'te ise Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.

TARİHÇE

2017

Körfez Ulaştırma A.Ş. ile Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.

2018

Londra Ticaret Ofisi açıldı.

2019

İstanbul Havalimanı'na 5 yıl süre ile jet yakıtı satışına hak kazandı.

- Tüpraş Tedarikçi Portalı devreye alındı.
- Ufuk2020'de 3. proje rekor puanla kabul edildi.
- Ham Petrollerin Uyumluluk ve Stabilite Ölçümleri İçin Yöntem Geliştirme Projesi, TÜBİTAK-TEYDEB tarafından Ar-Ge nitelikli proje olarak kabul edildi.
- Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) tarafından, enerji ve su kullanımını azaltacak enerji verimliliği programı kapsamında Tüpraş'a 150 milyon ABD dolarlık kredi verildi.
- İki yeni ürün tankeri T. Caroline ve T. Nevbahar, Ditaş'ın filosuna katıldı.

2017

- Tüpraş kurduğu Körfez Ulaştırma A.Ş. ile Türkiye'nin ilk özel demiryolu tren işletmecisi oldu.
- Ar-Ge Müdürlüğünce geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümü ile deneme yolu serildi.
- Batman Rafinerisi yeni F-1101 fırını devreye alındı.
- Tüpraş Ar-Ge Merkezi ilk katalizör pilot tesisi kuruldu.
- İki yeni ürün tankeri T. Semahat ve T. Sadberk, Ditaş'ın filosuna katıldı.
- Yurt dışında yerleşik yatırımcılara 7 yıl vadeli 700 milyon ABD doları tutarında %4,5 sabit kupon faiz ödemeli eurobond ihracı gerçekleştirildi ve Londra Borsası'na kote edildi.

2018

- İzmir Rafinerisi 7.000 Ham Petrol Ünitesi Modernizasyon Projesi tamamlandı.
- Kırıkkale Rafinerisi Yeni Kuvvet Santrali devreye alındı.
- Londra Ticaret Ofisi açıldı.
- Hydroproses Pilot Tesisi açıldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ikincilik, Kategori-2'de ise Batman Rafinerisi üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Ar-Ge Merkezi, HPNA Analiz Yöntemi geliştirdi.

2019

- Tüpraş, İstanbul Havalimanı'na (İGA) 5 yıl süreyle yıllık 1,8 milyon ton jet yakıtı satışına hak kazandı.
- Körfez Ulaştırma TÜLOMSAŞ'tan 5 yeni lokomotifi teslim aldı.
- Tüpraş, AB Ar-Ge ve İnovasyon Programı Ufuk2020'nin "En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu" oldu.
- Üç yeni ürün tankeri T. Adalyn, T. Elinor ve T. Fatma, Ditaş'ın filosuna katıldı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te İzmir Rafinerisi birincilik, İzmit Rafinerisi ise Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.

2020

- Kurum içi girişimcilik programı kapsamında "Modiphal-T" projesi ürün portföyüne eklendi.
- Uluslararası girişim sermayesi fonu olan Emerald Industrial Innovation Fund ile uzun süreli iş birliği anlaşması imzalandı.
- Londra Ticaret Ofisi, Tupraş Trading Ltd olarak iştirake dönüştürüldü.
- İzmit, İzmir, Kırıkkale ve Batman Rafinerileri Temel Seviye Sıfır Atık Belgesini alındı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi ise Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- Tüpraş, Turquality Destek Programı'na katıldı.

2020

Emerald Industrial Innovation Fund ile uzun süreli iş birliği anlaşması imzalandı.

2021

Tüpraş, "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıkladı.

2022

Entek Elektrik Üretimi A.Ş. iştirak portföyüne eklendi.

2022

- Müşteri Bildirim Yönetim Bilgi Sistemi devreye alındı.
- İzmit Rafinerisi "Endüstriyel Simbiyoz Uygulamaları" Sürdürülebilir İş Ödülleri"nde Atık Yönetimi Ödülü'ne layık görüldü.
- Tüpraş Akademi, Kırıkkale Rafinerisi'nde açıldı.

2021

- Tüpraş, karbon nötr olma hedefi doğrultusunda "Stratejik Dönüşüm Planını" açıkladı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te Kırıkkale Rafinerisi ikincilik, İzmit Rafinerisi ise üçüncülük ödülüne layık görüldü.
- Dijital rafineri olma yolunda bir adım olarak İzmit Rafinerisi B Bölgesi Vagon Dolum Ünitesi'nde "Terminal Otomasyon Sistemi" (TAS) devreye alındı.
- İzmit Rafinerisi Plant 7 Ünitesi FCC Revamp Projesi tamamlandı.
- ISO 45001:2018 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi Belgesi alındı.
- Körfez Ulaştırma İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit lokomotifi teslim aldı.
- Kurum içi girişimcilik programı kapsamında gerçekleştirilen "Emuphal-T" projesi ile çevre dostu, emniyetli ve kullanım kolaylığı yüksek bitüm emilsiyonları ürün portföyüne eklendi.
- En kapsamlı toplumsal cinsiyet eşitliği araştırmalarından biri olan Bloomberg Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Endeksi'nde yer alındı.

- Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında Entek Elektrik Üretimi A.Ş. sermayesinin %99,23'ü kısmi bölünme yoluyla Koç Holding ve Aygaz'dan devr alındı.
- Sürdürülebilir havacılık yakıtı üretme hedefi ile UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için Honeywell ile lisans anlaşması imzalandı.
- Sanayide Enerji Verimliliği Proje Yarışması Sanayide Enerji Verimliliğinin Artırılması Projeleri Kategori-3'te İzmit Rafinerisi birincilik, İzmir Rafinerisi üçüncülük, Kırıkkale Rafinerisi ise Jüri Özel Ödülü'ne layık görüldü.
- Körfez Ulaştırma, dünyanın en büyük vagon üreticisi ABD'li Greenbrier firmasından 75 adet tank vagonu teslim aldı.
- Start-uplara doğrudan yatırım yapılması için Eylül 2022'de Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş. - "Tupras Ventures" kuruldu.
- Hydrogen Europe üyesi olundu.
- Kara Dolum Temassız Satış Dijital Platformu devreye alındı.
- Ar-Ge Pilot Ölçekli Coker Ünitesi'nin devreye alınma çalışması tamamlandı.
- Tüpraş Sürdürülebilirlik Komitesi çalışmalarına başladı.
- TÜBİTAK SAGE iş birliğinde Ar-Ge laboratuvarında geliştirilen "Asfaltik Astar" ürünü satışa sunuldu.
- Tüpraş'ın iş ortaklığı Opet Petrolcülük A.Ş.'nin sermayesinin %1,67'sine denk gelen payı Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'den satın alındı.

2022 GELİŞMELERİ

ENTEK'İN %99,23 HİSSESİ TÜPRAŞ'A GEÇTİ.

Entek'in devir işleminin tamamlanmasıyla 2050 Karbon Nötr Hedefi doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır.

Entek Hisseleri Devralındı

Tüpraş; Koç Holding ve Aygaz'ın iştiraki yenilenebilir enerji şirketi Elektrik Üretim A.Ş.'nin (Entek) hisselerini devralarak ile "sıfır karbonlu elektrik" alanında önemli bir yatırıma imza atmıştır.

25 Nisan 2022 tarihinde başlatılan, Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş.'nin iştiraki, enerji şirketi Entek'in hisselerinin Tüpraş'a kısmi bölünme yoluyla devrine yönelik süreç, ilgili resmi kurumlardan alınan onaylar sonrasında şirketlerin genel kurullarında da onaylanmıştır. 25 Ağustos 2022 tarihinde gerçekleşen Tüpraş, Koç Holding ve Aygaz'ın Olağanüstü Genel Kurul toplantıları sonucunda Entek sermayesinin %99,23'üne denk gelen 942.727.458,04 TL nominal değerli payları Tüpraş tarafından devralınmıştır. Söz konusu devir işleminin gerçekleşmesiyle birlikte Tüpraş'ın 2050 Karbon Nötr Hedefi doğrultusunda önemli bir adım atılmıştır. Devir işlemiyle, sekiz hidroelektrik, bir rüzgâr ve bir doğalgaz çevrim santrali bulunan toplamda 442 MW kapasiteli Entek, Tüpraş'ın bağlı ortaklığı olarak bünyesine katılırken Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında 2030'da 1 GW ve 2035'te 2,5 GW kurulu güç hedefine ulaşma yönünde önemli bir aşama kaydedilmiştir.

Tüpraş, Türkiye'nin İlk Sürdürülebilir Havacılık Yakıtını Üretecek

Sürdürülebilir havacılık yakıtı (SAF) üretmeye hazırlanan Tüpraş, UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Honeywell ile lisans anlaşması imzalayarak biyoyakıt üretimi için çalışmalara başlamıştır. Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında gelecekteki dört iş odağından biri olan "biyoyakıtlar" alanına yönelik olarak, İzmir Rafinerisi'nde atık bitkisel ve hayvansal yağlardan biyoyakıt üretmek için kurulması planlanan Ecofining tesisi sayesinde günde yaklaşık 8.300 varil atık ham maddeyi SAF'a, yenilenebilir dizele ve diğer ürünlere dönüştürecektir.

Atık ham maddelerden elde edilen biyoyakıtlar, rafinaj sektörü için karbon ayak izini azaltmada ve mevzuata uyum sağlamada önemli rol oynamaktadır. Petrol bazlı dizel ve jet yakıtları ile büyük ölçüde benzer özelliklere sahip yenilenebilir yakıtlar, motorda değişiklikler yapılmasına gerek olmadan ikame yakıt olarak belirli oranlarda mevcut sistemlerde kullanılabilmekte olup, bu teknoloji ülkemizde ilk defa Tüpraş ile birlikte uygulanacaktır.

Sürdürülebilir havacılık yakıtı (SAF) üretmeye hazırlanan Tüpraş, UOP Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Honeywell ile lisans anlaşması imzalayarak biyoyakıt üretimi için çalışmalara başlamıştır.

Tüpraş Sürdürülebilirlik Komitesi Çalışmalarına Başladı

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında attığı adımlara bir yenisini daha ekleyerek Eylül 2022'de Sürdürülebilirlik Komitesi'ni kurmuştur. Komite;

- Yaşamın Değeri,
- Karbon Nötr,
- ESG Excellence,
- İnsan ve Toplum ile Dönüşüm,
- Sürdürülebilir Teknolojiler

olmak üzere toplam beş alt çalışma grubundan oluşmaktadır.

Sürdürülebilirlik Komitesi;

- Sürdürülebilirlik önceliklerinin belirlenmesi, performansının geliştirilmesi ve izlenmesine yönelik hedeflerin ortaya koyulması,
- Stratejik hedefler ve sürdürülebilirlik öncelikleri arasında uyum sağlanması, öngörülebilirlik yaratılması,
- Paydaşların sürdürülebilirlik faaliyetleri ve ilgili uyumluluk gereksinimleri hakkında beklentilerine bütüncül bakış açısı ile sağlıklı geri dönüş sağlanması

gibi görevleri üstlenmiştir.

2022 GELİŞMELERİ

Sürdürülebilir rafinaj hedefine katkı sağlayacak Tüpraş Polimer Grade Propilen Üretimi Projesi ile Tüpraş'ın ürün portföyü genişlerken, ünite aynı zamanda Tüpraş'ın en uzun ayrıştırma kolonuna sahip ünite olacaktır.

Tüpraş Polimer Grade Propilen Üretimi Projesi Devam Ediyor

Temel mühendislik çalışması Honeywell UOP firması tarafından 2021 Ocak ayında tamamlanan Polimer Grade Propilen Üretimi Projesi kapsamında; İzmir ve İzmit rafinerilerinde kurulacak ünitelerde bulunan ayrıştırma kolonları sayesinde FCC ve Delayed Coker Ünitelerinde üretilen LPG akımında bulunan propilen bileşiğinin ayrıştırılması hedeflenmektedir. Üretilecek polimer grade (%99,5 saflıkta) propilen akımı, petrokimya ve kimya sektöründeki bir çok önemli ürünün ham maddesi olarak kullanılmaktadır. Bu yatırım ile Tüpraş sürdürülebilir rafinaj hedefleri çerçevesinde katma değerli ürün portföyünü genişletecektir. Detay mühendislik çalışmaları devam eden projenin 2026 yılı sonunda devreye alınması hedeflenmiştir.

Kurum İçi Girişimcilik Projelerinden HİDROSİMO

Boru hatlarında kullanıcıların mühendislik hesaplamalarını web tabanlı program üzerinden yapmasına imkân sağlayan HİDROSİMO, simülasyon ekibinin çalışmalarıyla başlayıp Kurum İçi Girişimcilik Programı kapsamında devam etmektedir. Tüpraş içerisinde canlıya alınan ürünün yakın zaman içinde dış müşterilere satışına başlanması da planlanmaktadır. Projenin ticarileşmesi ile kurum içi girişimcilik proje ekibinin ve BT ekiplerinin çalışması sonucunda Tüpraş ürün yelpazesine dijital bir ürün eklenecektir.

HİDROSİMO tüm iş süreçlerinde ve ünitelerde boru hatlarından geçen akışkanların basınç kaybı, erozyon limitleri, hız hesaplamaları ve akışkan rejim analizlerini yaparken aynı zamanda enstrüman ve kontrol sistemlerinin tasarımı gibi kapsamlı mühendislik hesaplamalarını tek çatı altında gerçekleştirmektedir. Ayrıca bu yazılım ile mevcut ekipman ve sistemlerin yeterlilik ve fizibilite analizleri de yapılabilmektedir.

1 yılı aşkın bir zamandır devam eden projede ortaya çıkan yüksek katma değerli ürün, farklı departmanlardan çalışanların katılımcı olduğu bir ekibin desteğiyle hayata geçirilmiştir.

Körfez Ulaştırma Filosuna Eklediği 75 Yeni Vagonla Büyümeye Devam Ediyor

Türkiye'deki demiryolu taşımacılığının gelişimini de desteklemeyi hedefleyen Körfez Ulaştırma, 75 yeni vagonun filoya dâhil olmasıyla birlikte lojistik operasyonlarını güçlendirirken hızlı ve daha güvenli taşımacılığa da katkı sağlamayı sürdürmektedir.

Dünyanın en büyük vagon üreticisi ABD'li Greenbrier'dan alınan vagonlar; AB standartları kapsamında demiryolu sektörü için belirlenmiş en yüksek standart olan Karşılıklı İşletilebilirlik Teknik Şartnamesi (TSI) sertifikasyonunun gerekliliklerini sağlarken, yüksek basınç değerlerine dayanıklı olduğu için rafinerilerde üretilen bütün beyaz ürünlerin demiryolu ile taşınmasına imkân sağlamaktadır.

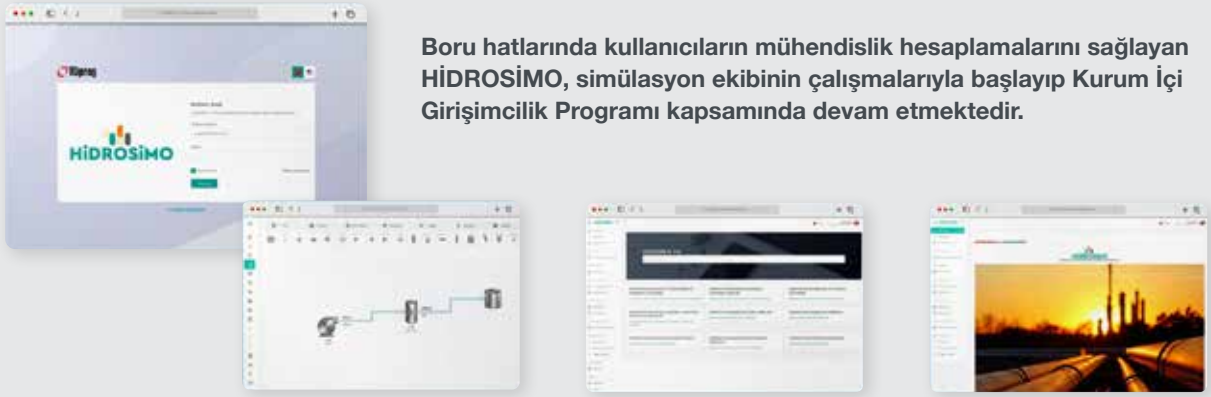

Boru hatlarında kullanıcıların mühendislik hesaplamalarını sağlayan HİDROSİMO, simülasyon ekibinin çalışmalarıyla başlayıp Kurum İçi Girişimcilik Programı kapsamında devam etmektedir.

Ar-Ge Pilot Ölçekli Coker Ünitesi ile Rafinerinin Üretim Sürdürülebilirliğine Maksimum Katkı

Rafineri Coker Ünitesi'nin güvenli ve sürdürülebilir bir şekilde operasyonlarına devam etmesi hedefiyle Tüpraş Ar-Ge Merkezi bu alanda geliştirmiş olduğu mühendislik yetkinliği kullanarak Pilot Ölçekli Ar-Ge Coker Ünitesi'nin tasarımını gerçekleştirmiştir. Ünitenin kurulum ve devreye alma çalışmaları tamamlanmıştır.

Türkiye'de pilot ölçekte kurulan ilk Coker ünitesi olma özelliği taşıyan ünitede, koklaştırma reaksiyonlarının pilot ölçekte simüle edilmesi ile rafineri Coker Ünitesi'nde işlenen ya da işlenebilecek olası şarjlar bu ünitede test edilebilecektir. Gerçekleştirilen testler ile şarjların olası stabilite problemleri, farklı kaynakların bir arada bulunması ile gerçekleşebilen uyumsuzluk sorunlarının sebepleri araştırılarak, potansiyel çözüm önerileri geliştirilecektir. Ayrıca koklaştırma ünitesi fırın tüplerinde yaşanan hızlı kirlenme ve hot spot gibi operasyonel olarak rafineri Coker Ünitesi'nde karşılaşılan başlıca problemler ayrıntılı incelenerek, operasyonel risklerin anlaşılmasına destek olunacaktır. Bu sayede üretim kayıplarının minimuma indirilmesi ile üretimin sürdürülebilirliğine maksimum seviyede katkı sağlanması hedeflenmektedir.

Tüpraş portföyüne yeni ürünler eklenmeye devam ediyor

Tüpraş'ın 2017 yılından bu yana TÜBİTAK SAGE iş birliğinde yürüttüğü "Asfaltik Astar" ürün geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır. Savunma sanayinde harp başlıklarının iç yüzeyini kaplamak amacıyla kullanılan bir ürün olan asfaltik astarın ilk satışı 2022 yılında gerçekleştirilmiştir.

Tedarik ve lojistik sürelerindeki kısıtlara çözüm olarak yerli alternatif geliştirilmesi ihtiyacı ortaya çıkan proje kapsamında ürün Tüpraş Ar-Ge laboratuvarında geliştirilmiş, kullanıcı tarafındaki performans testleri TÜBİTAK SAGE laboratuvarlarında gerçekleştirilerek onay alınmıştır.

Tüpraş'ın 2050 stratejik dönüşüm planı doğrultusunda sürdürülebilir rafinaj hedeflerine hizmet eden projeyle, ürün portföyünün katma değeri yüksek ürünler ile çeşitlendirilmesine de katkı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın 2017 yılından bu yana TÜBİTAK SAGE iş birliğinde yürüttüğü "Asfaltik Astar" ürün geliştirme çalışmaları tamamlanmıştır ve ilk ürün satışı 2022 yılında gerçekleştirilmiştir.

STRATEJİ

67 yıldır Türkiye enerji sektörünün öncüsü konumundaki Tüpraş, geleceğin enerjisini üretme hedefiyle oluşturduğu "Stratejik Dönüşüm Planı"nı 2021 yılında açıklamıştır.

KÜRESEL ENERJİ ARZI (%)

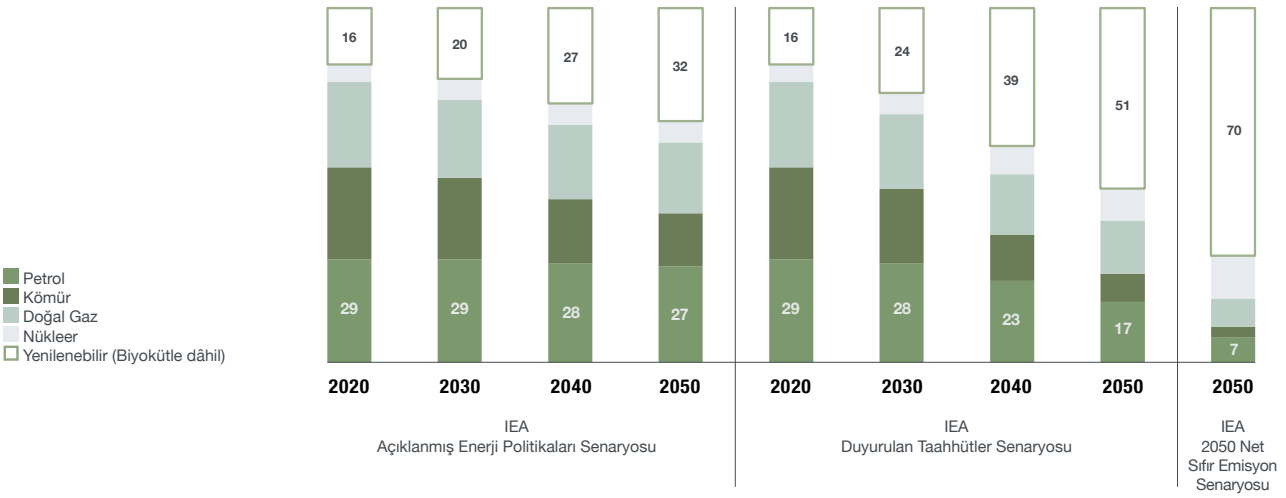

STRATEJİK AMACIMIZ

Türkiye, global piyasalarda yaşanan dalgalanmalara rağmen sahip olduğu önemli demografik avantaj sayesinde son dönemde görece güçlü ekonomik temellerini korumaktadır. Demografik dinamizmin, ancak yeni nesillerin daha üretken ve katma değeri yüksek alanlara yönlendirilmesi ile gerçek bir avantaja dönüşebileceğinin bilincinde olan Tüpraş, verimliliğini ve üretkenliğini her geçen gün geliştirmeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda Tüpraş, öncelikli hedefini gelişen Türkiye'nin artan ve çeşitlenen enerji ihtiyacını, sürdürülebilirlik, çevre, sosyal ve yönetişim (ÇSY) gibi alanlarda devamlı iyileştirmeler yapmak suretiyle emniyetli ve kesintisiz bir şekilde karşılamak olarak belirlemiştir.

Tüpraş, iklim kriziyle mücadele ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunu, Koç Holding'in ortaya koyduğu vizyona paralel doğrultuda sürdürmektedir. Bu kapsamda 67 yıldır Türkiye enerji sektörünün öncüsü konumundaki Tüpraş, geleceğin enerjisini üretme hedefiyle oluşturduğu "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır. Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı dâhilinde mevcut varlıklarını sürdürülebilir kârlılık yaklaşımıyla yönetirken düşük karbon ekonomisine geçişi destekleyen yeni alanlara da yatırım yaparak, Türkiye enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmeyi hedeflemektedir. Bu plan doğrultusunda; emisyonları azaltarak dengeli ve çeşitlendirilmiş temiz enerji portföyü ile karbon nötr bir enerji şirketine dönüşüm yolculuğu başlatılmıştır.

"Yeni bir küresel enerji ekonomisi oluşuyor"

Uluslararası Enerji Ajansı'nın (IEA) ülkelerin açıkladığı taahhütleri baz alan Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre, tüm dünyada sıfır karbonlu enerji kaynakları, elektrikli araçlar ve diğer düşük karbon teknolojileri öne çıkarken yeni bir küresel enerji ekonomisi de oluşmaktadır. 2021 yılında dünya enerji arzının %21'i nükleer ve biyokütle dâhil yenilenebilir kaynaklardan sağlanırken, fosil yakıtların payı %79 olarak gerçekleşmiştir. 2021'de %29 olan petrolün payı IEA'nın Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre 2050 yılında %17'ye düşerken, enerji arzında nükleer ve biyokütle dâhil yenilenebilir kaynakların payı %60'a yükselecektir.

Enerji piyasasının geleceğine yönelik uzman kuruluşların birçok farklı senaryo öngörüsü olmakla beraber, herkesin mutabık olduğu konu, petrolün lider pozisyonunu kademeli bir şekilde düşük karbonlu alternatif enerji kaynaklarına bırakacağı, bununla birlikte uzun yıllar en önemli enerji kaynaklarından birisi olmaya da devam edeceği yönündedir.

STRATEJİ

"2030 Türkiye enerji sektörü için önemli bir kırılma noktası olacak"

Tüpraş, yakın zamanda hız kazanmaya başlayan "Yeşil Dönüşüm"ün, hedeflerine ulaşmada birçok fırsat sunduğunun bilinciyle, bir yandan yeşil dönüşümün merkezindeki AB'ye komşu oluşu, diğer yandan büyümeye devam eden iç pazar talebiyle çok özel bir konumda yer almaktadır.

Elektrikli araçların 2030'ların başından itibaren yeni binek araçlar satışında öncü konuma ulaşacağı, tüm araç parkında ise 2040 yılından önce çoğunluk araç tipi olacağı öngörülmektedir. Hidrojenin yakıt olarak kullanımının 2030'dan itibaren kademeli büyüme sürecine gireceği, esas ivmeyi ise 2040 sonrasında kazanacağı düşünülmektedir.

Dünyanın önde gelen havacılık sektörlerinden birine sahip olan ülkemizde, 2030'a gelindiğinde, Tüpraş havacılık yakıtı satışlarının yaklaşık %10'unun SAF'tan oluşması daha uzun vadede ise sentetik ve hidrojen bazlı yakıtların da bu havuza dâhil olması beklenmektedir. Bu beklentiler dâhilinde Türkiye'de fosil yakıt tüketiminin 2030'da zirveye ulaşacağı, 2030 sonrasında ise özellikle dizel talebinin kısmen hidrojen ve elektrikli araçlar ile yer değiştirmeye başlayacağı öngörülmektedir. Buna rağmen günümüzde büyük bir ithalat pazarı olan dizelde mevcut yerli rafinaj kapasitesine uzun bir süre daha ihtiyaç olacaktır.

Enerjimiz Geleceğe: Türkiye enerji sektörünün temiz enerji dönüşümüne liderlik

Sürdürülebilir bir dünya ve yaşamın dengesi gözetilerek "Enerjimiz Geleceğe" sloganıyla geleceğin Tüpraş'ı inşa edilirken, ürün ve hizmetlerin tüm paydaşların beklentilerine cevap verecek şekilde, dönüştürüleceği yol haritası belirlenmiştir.

Tüpraş, yol haritası kapsamında dönüşüm için gereken kaynağı mevcut varlıklarından elde ederken, bu alanlarda yapacağı enerji verimliliği, verimlilik artışı ve katma değerli ürün yatırımları ile rafinaj operasyonlarını daha sürdürülebilir bir yapıya kavuşturmayı planlamaktadır. Buna ek olarak planın ilk döneminde yeni enerji yatırımlarının ağırlıklı kısmının, yeşil hidrojen üretimiyle entegre bir iş modeli kurmak için ihtiyaç duyulan sıfır karbonlu elektrik tesislerine ayrılması hedeflenmiştir. Yeşil hidrojen üretimi için gerekli olan elektrolizör kapasitelerinin devreye alınmasını takiben 2040 yılı itibarıyla üretim süreçlerindeki tüm hidrojenin yeşile dönüştürülmesi planlanmaktadır. Bu çalışmalara paralel olarak yürüyen biyoyakıt üretim tesisi yatırımları ile de Türkiye'nin lider SAF üreticisi olma hedefi belirlenmiştir.

Tüpraş bu plan ile üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve 2 emisyonlarını 2017'ye göre 2030 yılında %27 oranında, devam eden yatırımlarla 2035 yılında %35 ve 2040 yılında %49 oranında azaltmayı, 2050 yılı itibarıyla ise karbon nötr bir enerji şirketi olarak faaliyetlerini sürdürmeyi hedeflemiştir.

STRATEJİK DÖNÜŞÜM PLANI KAPSAMINDA DÖRT İŞ ALANINA ODAKLANILMIŞTIR.

DÖNÜŞÜMÜ DESTEKLEMEK İÇİN MEVCUT VARLIKLARI DAHA REKABETÇİ VE KÂRLI YAPMAK

SÜRDÜRÜLEBİLİR RAFİNAJ

SÜRDÜREBİLİRLİK ANLAYIŞIMIZI DESTEKLEYEN YENİ ALANLARA YATIRIM YAPMAK

BİYOYAKIT | **SIFIR KARBONLU ELEKTRİK** | **YEŞİL HİDROJEN**

Sürdürülebilir Rafinaj: "Bugün faaliyetlerin merkezinde olan rafinaj, dönüşümün de lokomotifi olacak"

Rafinajda emisyon azaltım odaklı projelere veya kısa vadede geri dönüşü olan yatırımlara odaklanılarak mevcut varlıklarla daha değerli ürünler daha düşük emisyonla üretilecektir. Tüpraş rafinerilerinde enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2022 yılında 52 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiş ve yıllık 315.515 Gcal enerji tasarrufu ile 73.199 ton CO_2 emisyon azaltımı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın güçlü kası olan rafinaj, dönüşümün de temel lokomotifi olacaktır. Enerji verimliliği, modernizasyon, karbonsuzlaştırma ve katma değerli ürün üretimi projeleri için 2035'e kadar yaklaşık 2,3 milyar ABD dolarlık yatırım harcaması gerçekleştirilmesi planlanmıştır. Rafinajın, 2030 yılına kadar FAVÖK rakamının %90'ını, 2031-2035 arasında ise %70'ini oluşturacağı öngörülmektedir. 2035 yılına kadar toplam 5 milyar ABD doları yatırım yapmayı planlayan Tüpraş, rafinajdan elde edilecek kaynağın büyük bir kısmını yeni yatırım alanlarına ve karbon ayak izini azaltmaya aktarırken, aynı zamanda geçmişten beri sürdürdüğü mevcut temettü dağıtma politikasını da devam ettirmeyi hedeflemekle birlikte yeni iş modeli ortalama %80 temettü ödenmesine imkân vermektedir.

Biyoyakıtlar: "Türkiye'nin lider Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı üreticisi olma"

Uluslararası Enerji Ajansı'nın Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre biyoyakıt tüketiminin 2021'e oranla 2050'de yaklaşık 5 kat artacağı öngörülmektedir. Yeşil dönüşümde de hem geçiş döneminde hem de uzun vadede biyoyakıtların tamamlayıcı rol oynaması beklenmektedir. Hava taşımacılığında biyoyakıtların rekabetçi avantaj sunacağı ve sektörün karbonsuzlaşmasında önemli ve uzun vadede kalıcı bir rol oynayacağı öngörüsüyle Tüpraş, kademeli olarak artıracağı kapasite yatırımlarında gıda dışı ikinci nesil kaynak ve atıklardan elde edilen yenilenebilir yakıtlara yönelmiştir.

Tüpraş, Sürdürülebilir Havacılık yakıtı (SAF)'a odaklanarak ülkemizin global ölçekteki lider sektörlerinden olan havacılık sektörünün, bugün olduğu gibi gelecekte de en büyük destekçisi ve iş ortağı olmaya devam ederken, emisyon azaltım hedeflerine de önemli ölçüde katkı sağlayacaktır. Şirket, yapacağı yatırımlar sonrası 2030 yılında 400 bin ton bitkisel ve hayvansal bazlı atık hammadde işlemeyi, 2035 sonrasında ise bu döneme kadar sürecek yatırımlar ile SAF üretim kapasitesini 3 katına çıkarmayı hedeflemiştir.

Tüpraş 2022 yılında İzmir Rafinerisi'nde Ecofining™ teknolojisinin kullanımı için dünyanın önde gelen teknoloji şirketlerinden Honeywell UOP ile lisans anlaşması imzalamıştır. Kuracağımız tesis ile, yılda 400 bin ton bitkisel ve hayvansal bazlı atık hammaddeyi SAF, yenilenebilir dizel ve diğer ürünlere dönüştürmeyi planlamaktayız. 2027 yılında devreye alınması planlanan SAF üretim tesisinin temel mühendislik çalışması tamamlanmış olup, detay mühendislik çalışmaları devam etmektedir.

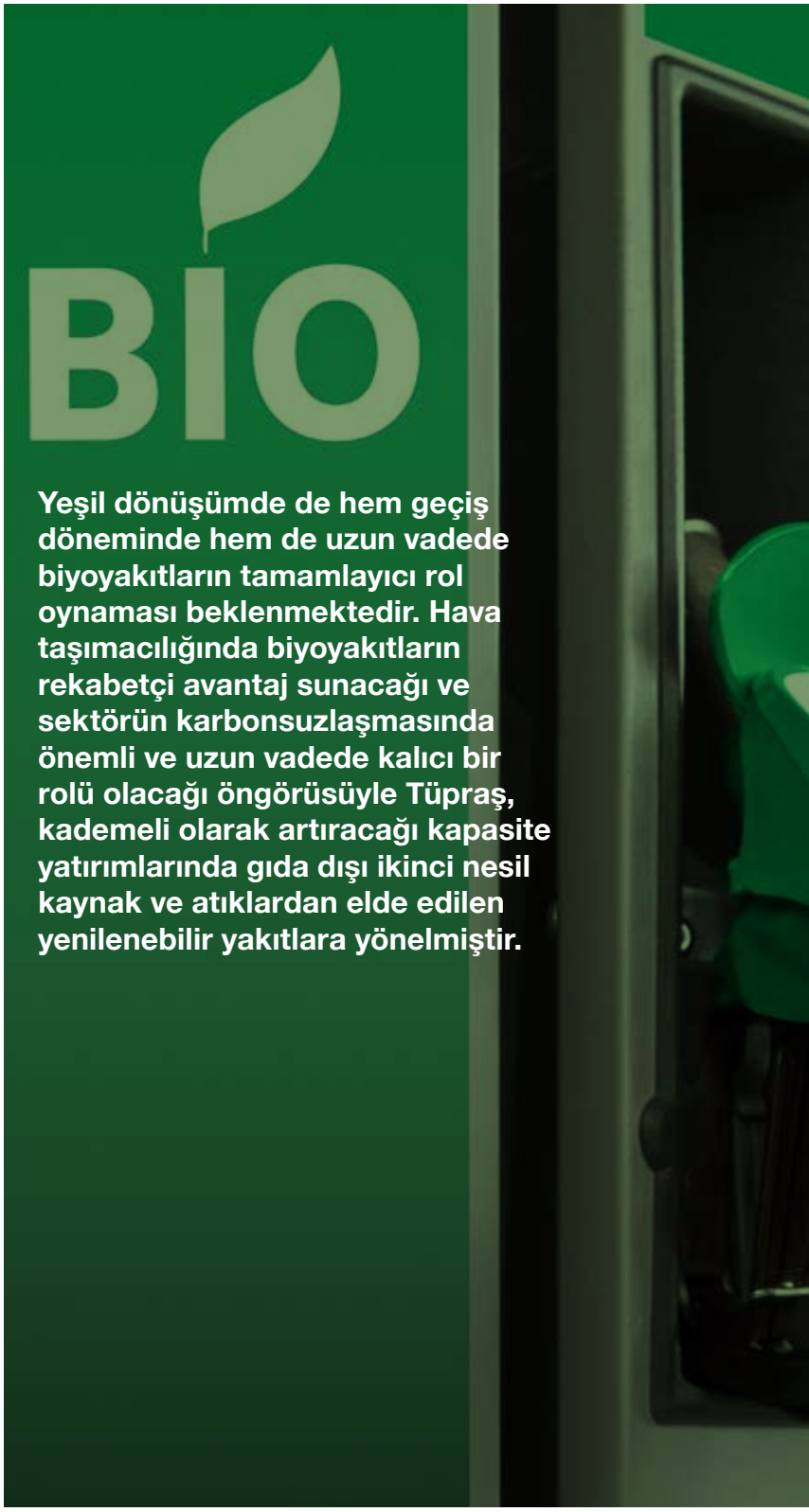

Yeşil dönüşümde de hem geçiş döneminde hem de uzun vadede biyoyakıtların tamamlayıcı rol oynaması beklenmektedir. Hava taşımacılığında biyoyakıtların rekabetçi avantaj sunacağı ve sektörün karbonsuzlaşmasında önemli ve uzun vadede kalıcı bir rolü olacağı öngörüsüyle Tüpraş, kademeli olarak artıracağı kapasite yatırımlarında gıda dışı ikinci nesil kaynak ve atıklardan elde edilen yenilenebilir yakıtlara yönelmiştir.

STRATEJİ

Uluslararası Enerji Ajansı'nın Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre küresel elektrik tüketiminin 2021'e oranla 2050'de yaklaşık 2 kat artacağı öngörülmektedir.

Sıfır Karbonlu Elektrik

Uluslararası Enerji Ajansı'nın Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre küresel elektrik tüketiminin 2021'e oranla 2050'de yaklaşık 2 kat artacağı öngörülmektedir. Elektrik, hem gelecekteki enerji ihtiyacının doğrudan ve çok daha verimli bir şekilde karşılanmasında hem de yeşil hidrojen üretiminde ana girdi olarak, enerji sektöründe önemli role sahip olacaktır.

Tüpraş, oluşacak elektrik talebini karşılayacak kapasiteleri kurarken, iklim değişikliği ile mücadele anlayışına uyumlu şekilde, sadece sıfır karbonlu kaynakları değerlendirmektedir. Şirket, kuracağı tesislerde üreteceği elektriğin büyük bir kısmını entegrasyon amacıyla yeşil hidrojen üretimi için kullanırken zaman zaman optimizasyon ve tüketiciye sıfır karbonlu elektrik sağlamak amacıyla da elektrik satışı yapmayı planlamaktadır. Elektrik yolculuğunda hem üretim hem de olası satın alımlarla; 2030'da yaklaşık 1 GW, 2035'te ise 2,5 GW kurulu güce ulaşarak sıfır karbonlu elektrik alanında lider firmalar arasında yer almak hedeflenmektedir.

Tüpraş 2022 yılında Türkiye'nin sıfır karbonlu elektrik üretiminde lider olma hedefiyle ilk atılım olarak sekiz hidroelektrik, bir rüzgâr ve bir doğalgaz çevrim santrali bulunan toplam 442 MW kapasiteli Entek şirketini bünyesine katmıştır. Hâlihazırda 442 MW kapasiteye sahip olan Entek, 19 Kasım 2022 tarihinde yayınlanan Elektrik Piyasasında Depolama Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında, Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'na depolama tesisi kurmak taahhüdü ile mevcut kapasitesine ilave 190 MW GES ve 1.271,5 MW RES olmak üzere toplamda 22 proje ile 1.461,5 MW ilave kapasite için ön lisans başvurusu yapmıştır. Entek'in hisselerinin devralınması ile Stratejik Dönüşüm Planı'nda yer alan kurulu güç hedeflerine ulaşmada önemli bir aşama kaydedilirken bir yandan da güneş ve rüzgâr enerjisi santrallerinin rafinerilerde kurulumuna yönelik çalışmalar başlatılmıştır. Kırıkkale Rafinerisi'nde Haziran 2023'te devreye alınması planlanan 12,58 MW kapasiteli Güneş Enerjisi Santrali yapım sözleşmesi Eylül ayında imzalanmış, ilave 54,4 MW kapasite için de başvuru yapılmıştır.

Yeşil Hidrojen

Uluslararası Enerji Ajansı'nın Duyurulan Taahhütler Senaryosu'na göre, hidrojenin en yaygın kullanım alanının ulaşım sektörü olacağı öngörülmektedir. 2030 yılından itibaren hidrojen tüketiminin artmaya başlayacağı, 2050 yılında 2030 yılına kıyasla yaklaşık 10 katına ulaşacağı tahmin edilmektedir. Hidrojeni hâlihazırda rafineri süreçlerinde kullanan Tüpraş, Türkiye'nin en büyük hidrojen üreticisi konumundadır. Hidrojen üretim yöntemleri içinde sıfır emisyon ile ön plana çıkan elektrolizörlerle yeşil hidrojen üretmeye odaklanılacaktır.

Tüpraş;

- 20 MW'lık elektrolizör kurulumu ile başlayacağı yeşil hidrojen üretiminde 2030 yılına kadar kurulu elektrolizör kapasitesini kademeli olarak 400 MW'a çıkartarak 2030 yılından itibaren lojistik ve ağır taşımacılık alanında yeşil hidrojen satışı yapmaya başlamayı, geleceğin yakıtı olan yeşil hidrojen değer zincirinde farklı alanlarda da faaliyet göstermeyi, ulaşım başta olmak üzere farklı birçok sektöre hizmet vermeyi, ihracat potansiyellerini değerlendirerek çok yönlü bir oyuncu olmayı,
- 2035 yılında ulaşılacak 1 GW elektrolizör kapasitesi sonrasında da ilave kapasite kurulumları ile hidrojen üretimi kaynaklı karbon emisyonlarını 2040 yılında sıfırlamayı

hedeflemektedir.

Tüpraş 20 MW'lık elektrolizör kurulumu için çalışmalarına devam etmektedir. 2022 yılında elektrolizör üreticisi firmalarla görüşmeler gerçekleştirilmiştir ve temel mühendislik çalışması için ihaleye çıkılmıştır.

ÖNE ÇIKAN RAKAMLAR

10 milyar ABD doları

Tüpraş Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında, her yıl ortalama 350 milyon ABD doları yatırımla 2035'e kadar yaklaşık 5 milyar ABD doları, 2050 yılına kadar ise toplam 10 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirmeyi hedeflemektedir.

1,3 milyar ABD doları

Yatırımlar sonucunda Tüpraş'ın yıllık FAVÖK'ünün son 5 yıllık ortalamaya göre %30 artışla 2030'da 1,3 milyar ABD doları düzeyine ulaşacağı öngörülmektedir. Şirket yeni alanlara yapacağı yatırımların desteği ile yeni ürünlere geçişin yoğun yaşanacağı 2035'te de 1,3 milyar ABD doları FAVÖK seviyesini korumayı planlamaktadır.

%30

2035 itibarıyla FAVÖK rakamının %30'unun yeni ürünler olan SAF, yeşil hidrojen ve sıfır karbonlu elektrik satışlarından oluşması beklenmektedir.

%80

Şirket'in planladığı yeni iş modeli ortalama %80 temettü ödemesine imkân vermektedir.

50 milyon ABD doları

Tüpraş, enerji dönüşümünde yeni teknolojiler ve iş modelleri kapsamında, girişim sermayesi alanına 2030'a kadar 50 milyon ABD doları yatırım yapmayı planlamaktadır.

ÇSY Performansı

ÇSY performansını sürekli geliştiren Tüpraş, yeni yol haritası ışığında son dönemde ciddi büyüme gösteren ÇSY odaklı finansman kaynaklarından da faydalanmayı hedeflemektedir.

BAŞARI VE ÖDÜLLER

Tüpraş Avrupa Birliği Ufuk2020 Ar-Ge ve İnovasyon Programı kapsamında almaya hak kazandığı teşvikler ile En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu olmuştur.

- Tüpraş, Bloomberg'in "2022'de İzlenmesi Gereken 50 Şirket" listesinde yer alan tek Türk şirketi olmuştur.
- Tüpraş, AB Ar-Ge ve İnovasyon Programı Ufuk2020'yi, almaya hak kazandığı teşvikle, En Başarılı Türk Sanayi Kuruluşu olarak kapatmıştır.
- Tüpraş, BİST SE (Refinitiv), S&P Global, MSCI ESG Rating, FTSE4Good, Sustainalytics ve Vigeo Eiris (Moody's), Bloomberg Toplumsal Cinsiyet Eşitliği (GEI) gibi pek çok ulusal ve uluslararası sürdürülebilirlik endeksinde yer almaya devam etmektedir.
- Dünya Gazetesi tarafından düzenlenen Türkiye'nin Lider Kadınları Ödülleri'nde, Tüpraş İzmit Rafinerisi'nde saha çalışanı olarak görev alan Gamze Albayrak "Ezber Bozan Kadınlar" kategorisinde ödüle layık görülmüştür.
- Kadın Dostu Markalar Platformu, Kadın Dostu Markalar 2022 Farkındalık Ödülleri'nde Tüpraş, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Farkındalık" kategorisinde "Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez" projesiyle birinci olmuştur.
- Türkiye ekonomisine üretim ve ihracattaki başarılarıyla büyük katkıda bulunan Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından açıklanan İhracatın Şampiyonları'nda "Kimyevi Madde ve Mamuller Sektörü" kategorisinde birinci, genel sıralamada ise üçüncü olmuştur.
- Tüpraş, Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) tarafından düzenlenen "İhracatın Güçlü Kadınları" ödül programında, "Kimyevi Maddeler ve Mamulleri" sektöründeki liderliğiyle ödül almıştır.
- Sürdürülebilir bir gelecek yolunda, faaliyetlerini ve iş süreçlerini çevreye uyumlu şekilde dönüştüren Tüpraş, Kırıkkale Rafinerisi bünyesindeki Tüpraş Akademi ve Teknik Emniyet ve Çevre Müdürlüğü binaları ile LEED Gold Sertifikası almaya hak kazanmıştır.
- Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde odak iş alanlarından "Yeşil Hidrojen" üretimine yönelik çalışmalar yürüten Tüpraş, Avrupa hidrojen pazarının lider paydaş kuruluşu "Hydrogen Europe" üyesi olmuştur.

- Tüpraş İzmir Rafinerisi, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı'nın düzenlendiği II. Türkiye Denizcilik Zirvesi'nde, "Yük Elleçlemesini En Fazla Artıran Liman Tesisi" ödülüne layık görülmüştür.
- Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı "Sanayide Enerji Verimliliği Yarışmasında (SENVER-22) "Enerji Geri Kazanım Ekipmanlarında Emre Amadeliğin Artırılması" projesi ile İzmit Rafinerisi birincilik ödülünü, "U-921 Atık Isı Kazanı HP-LP Mix Ekonimizer Paketi Retüp İşlemi ile Enerji Tasarrufu" projesi ile İzmir Rafinerisi üçüncülük ödülünü ve "Enerji Tasarruf Çalışmalarıyla" Kırıkkale Rafinerisi jüri özel ödülünü almıştır.
- Institutional Investor tarafından düzenlenen Avrupa, Orta Doğu ve Afrika (EMEA) bölgesinde gelişmekte olan ülkeleri kapsayan, en iyi yönetim ekiplerinin belirlendiği araştırmada, Tüpraş CEO'su İbrahim Yelmenoğlu "En İyi CEO", Tüpraş CFO'su Doğan Korkmaz ise "En İyi CFO" ödülünü almıştır. Araştırmada Tüpraş Yatırımcı İlişkileri ekibi enerji sektöründe "En İyi Yatırımcı Profesyonelleri" seçilirken Tüpraş da "ÇSY" kategorisinde birinci olurken "Yatırımcı İlişkilerinde En İyi Şirket" olarak değerlendirilmiştir.
- Tüpraş, Özyeğin Üniversitesi Girişimci Kurumlar Platformu ve Fast Company Türkiye tarafından dördüncüsü gerçekleştirilen "Kurumsal Girişimcilik Ödülleri"nde "Protrack/SecureLogistics" projesi ile en iyi üçüncü "Kurum İçi Girişimcilik Projesi" ödülünü kazanmıştır.
- Tüpraş Kurumsal Yayını Rafine Dergisi, 2022 yılında Stevie International Business Awards'ta, "En İyi Kurumsal Yayın" kategorisinin ikinci kez kazananı olmuştur.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği

- Tüpraş, Koç Holding'in, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'ndaki küresel liderliği doğrultusunda teknoloji ve inovasyon alanında toplumsal cinsiyet eşitliğine yönelik taahhütlerini açıklamıştır.
- Tüpraş, geliştirdiği "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı" ile STEM alanlarında çalışma potansiyellerini ortaya çıkartacak ve feminist teknolojilerin geliştirilmesine teşvik edecek eğitim projeleriyle beş yıl içinde toplam 100.000 kız öğrenciye ulaşmayı taahhüt etmiştir. Programın ilk adımı Batman Üniversitesi ile başlatılmıştır.
- Tüpraş, Mühendislik, Ar-Ge, İnovasyon, Hizmet Tasarımı ve Bilişim Teknolojileri bölümlerinde çalışan kadın oranını %23'ten %40'a yükseltmeyi, her yeni işe alımda kadın çalışan oranının %50 olmasını hedeflemektedir.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

Tüpraş'ın yıllık hisse getiri performansı BİST 30 endeksinin yıllık getiri performansının %50 üzerinde gerçekleşmiştir.

2021 yılının son çeyreğinde Avrupa'daki enerji krizinin sinyalleri ve bölgede artan doğalgaz maliyetleri ön plana çıkarken, 2022 yılının kuşkusuz en önemli gelişmesi, Şubat ayında Rusya ile Ukrayna arasında artan jeopolitik gerginlik ve bölgedeki savaşın yarattığı sorunlar olmuştur. Bu durum enerji sektöründeki arz-talep dengelerini önemli ölçüde etkilemiştir. Rusya'ya yönelik alınan yaptırım kararlarının da etkisiyle petrol piyasasına yönelik arz endişeleri hem Brent tipi ham petrol fiyatında hem de rafinaj ürün marjlarında dalgalı bir seyre sebep olmuştur. Enflasyonist ortamın yarattığı resesyon endişeleri de piyasa dinamiklerini etkileyen bir diğer unsur olmuştur. Pandeminin etkilerinin de azalmasıyla artan talebe karşın kısıtlı kalan arz koşulları rafinaj sektörü ürün marjlarını yukarı yönlü desteklemiştir.

2022 yılında Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı dâhilinde sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırımlarına devam etmiştir. Entek Elektrik Üretim A.Ş. sermayesinin %99,23'üne denk gelen 942.727.458,04 TL nominal değerli payların kısmi bölünme suretiyle devralınması sıfır karbonlu elektrik iş alanında önemli bir adım olmuştur. Sürdürülebilir havacılık yakıtı ve hidrojen alanındaki olanaklar değerlendirilirken, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etme ve karbon nötr bir enerji şirketine dönüşme hedefi sürdürülmüştür.

Pandemi sonrasında operasyonel kârlılığını artıran Tüpraş, 2022 yılını 146 milyar TL piyasa değeri ile tarihi yüksek seviyelere yaklaşarak tamamlamıştır.

Tüpraş, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri doğrultusunda, ticari sır niteliğinde olmayan bilgilerin, pay sahiplerine, kamuya ve menfaat sahiplerine, zamanında, doğru, eksiksiz, anlaşılabilir ve kolay erişilebilir şekilde sunulmasını amaçlamaktadır. Bu bilgilerin sağlanmasında, eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk ilkeleri gözetilmektedir.

Yatırımcıların ihtiyaçları olan kurumsal bilgilere, raporlara, tarihsel ve ilgili dönem finansal tablo ve faaliyetlere, özel durum açıklamalarına Şirket'in kurumsal web sitesindeki (www.tupras.com.tr) Yatırımcı İlişkileri bölümünden ulaşılabilmektedir.

Genel Kurul

Tüpraş'ın 2022 yılına ilişkin Ortaklar Olağan Genel Kurul Toplantısı 8 Mart 2023 Çarşamba günü saat 10:00'da Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli adresinde gerçekleştirilecektir.

Olağan Genel Kurul gündem maddeleri, 2022 faaliyet yılına ait finansal tablolar, Bağımsız Denetim Raporu, kâr dağıtımına ilişkin teklif ile Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum ile ilgili açıklamaları da içeren Faaliyet Raporu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren Bilgilendirme Notu; toplantıdan üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket merkezinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal web sitesinde, KAP'ta, Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun e-şirket portalında ve EGK Sistemi'nde hazır bulundurulacaktır.

Bilgilendirme Çalışmaları

2022 yılında Amerika, İngiltere, Polonya, Çek Cumhuriyeti ve Türkiye'de toplam 10 adet konferans ve 2 adet roadshowa katılım sağlanmış, fon yöneticileri ve analistlerle 400 adetin üzerinde bire bir görüşme gerçekleştirilmiştir. Toplantıların yanı sıra yazılı ve sözlü olarak yerli ve yabancı kurumsal yatırımcılardan, yerli bireysel yatırımcılardan ve analistlerden gelen sorulara yanıt verilmiştir. Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı'nın katılımı ile çeyreksel bazda düzenlenen telekonferanslar aracılığıyla yatırımcıların Tüpraş ve sektörel gelişmelerle ilgili bilgi sahibi olmaları sağlanmıştır.

Tüpraş Hissesindeki Yatırımcı Kompozisyonu

Tüpraş hisselerinin %46,8'i Borsa İstanbul'da (BİST) işlem görmektedir. Yatırımcı portföyünün çeşitliliği ve zenginliği, yatırımcılar nezdinde güven ve istikrarın önemli bir göstergesi olarak kabul edilmektedir. Bu durumun bir göstergesi olan Tüpraş'ın halka açık hisselerindeki uluslararası kurumsal yatırım bankası, fonların ve yabancı kuruluşların payı 2022 yıl sonu itibarıyla %43 olmuştur.

Tüpraş hisselerinin %46,8'i Borsa İstanbul'da (BİST) işlem görmektedir.

TÜPRAŞ HİSSESİNDEKİ YERLİ/YABANCI PAYI

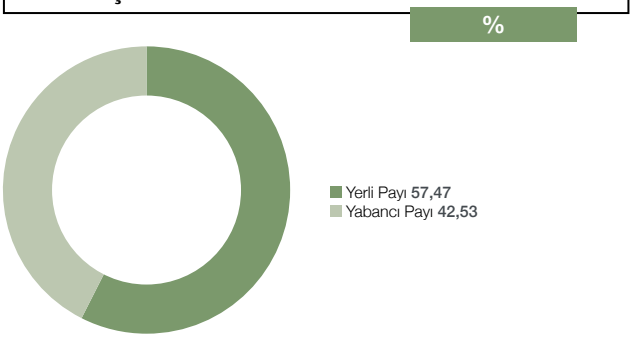

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

TÜPRAŞ - BIST 30 ENDEKSİ RELATİF PERFORMANSI 2022

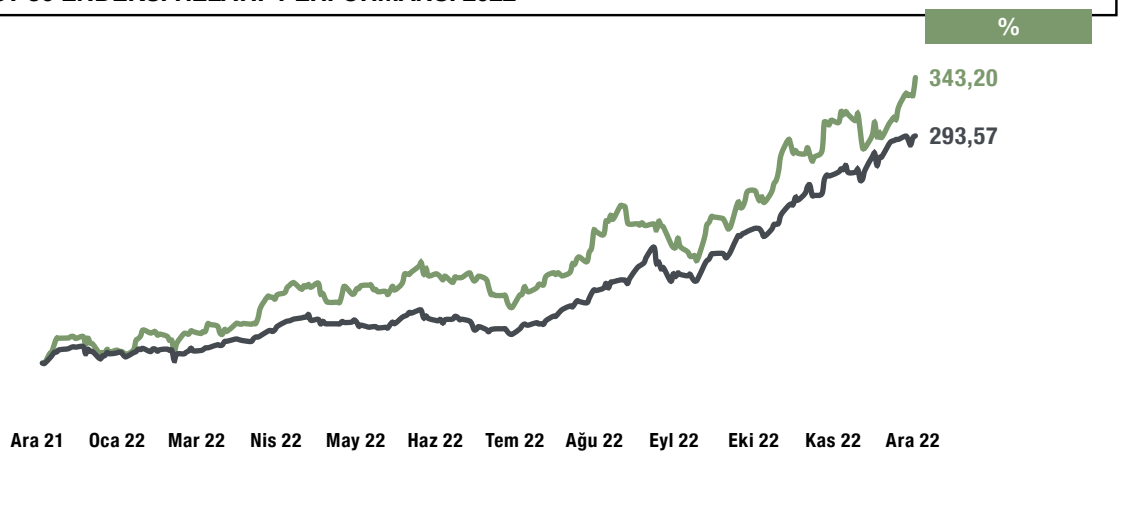

Hisse Performansı ve Piyasa Değeri Gelişimi

2022 yılında ürün marjlarında yaşanan artış Tüpraş'ın kârlılığını önemli düzeyde toparlamasını sağlamıştır. Operasyonel performansın güçlenmesiyle kârlılıktaki artış ve Tüpraş'ın uzun vadeli stratejik planına paralel şekilde yeni iş kollarına yönelik adımlar atması hisse performansına da olumlu yansımıştır. Tüpraş'ın yıllık hisse getiri performansı BİST 30 endeksinin yıllık getiri performansının %50 üzerinde gerçekleşmiştir.

2022 yılında Rusya-Ukrayna savaşının etkisi özellikle orta-distilat ürün marjlarında ciddi dalgalanma ve tarihi seviyelerin üzerinde bir performansa yol açmıştır. Benzin ürün marjları ise bölgesel talep koşulları ve resesyon endişeleri ile birlikte dalgalanma gösterirken, orta distilat ürün marjlarına benzer şekilde, tarihi seviyelerinin önemli ölçüde üzerinde seyretmiştir. Ürün marjlardaki yükseliş, artan kapasite kullanım oranı, ağır-hafif ham petrol farkındaki genişlemenin bir sonucu olarak Tüpraş; 2022 yılında kârlılığını önemli ölçüde artırırken, piyasa değerini hem 2020 yılına hem de 2021 yılına kıyasla artırmayı başarmıştır. Tüpraş'ın 2022 yılı sonunda piyasa değeri, 2021 yıl sonuna göre TL bazında %277 artış göstermiş, 39 milyar TL seviyesinden 146 milyar TL seviyesine ulaşmıştır. Entek Elektrik'in devralımı için ihraç edilen yeni payların etkisi ile 1 Eylül 2022 itibarıyla Tüpraş'ın ödenmiş sermayesi ise 250.419.200 TL'den 275.256.514 TL'ye yükselmiştir.

Tüpraş, 2022 yılını 146 milyar TL piyasa değeri ile tarihi yüksek seviyelere yaklaşarak tamamlamıştır.

HİSSE FİYAT SEYRİ

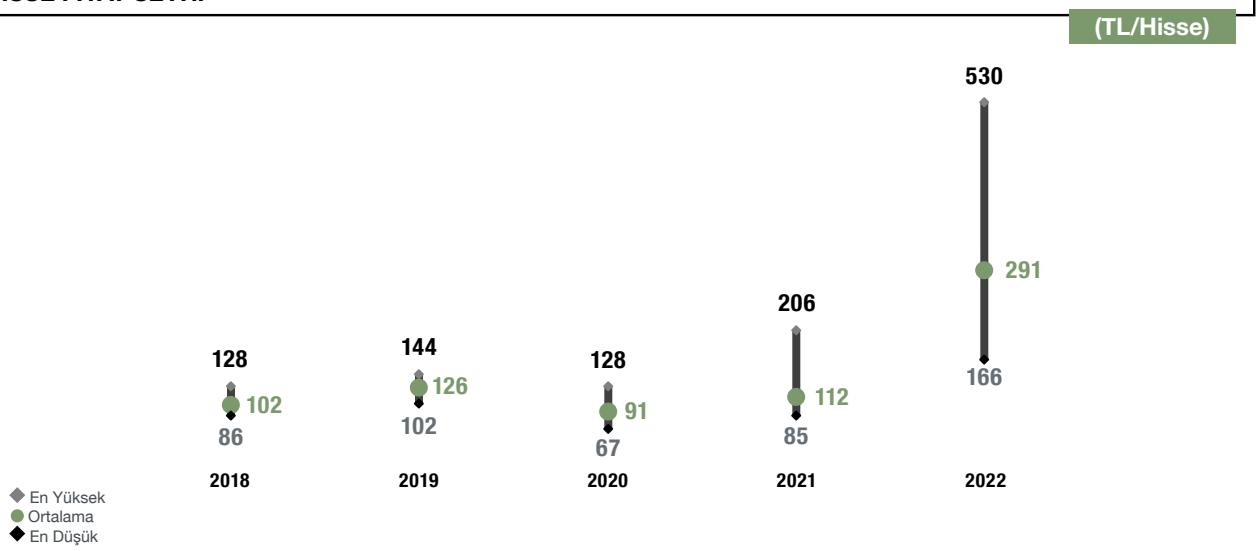

ŞİRKET PİYASA DEĞERİ

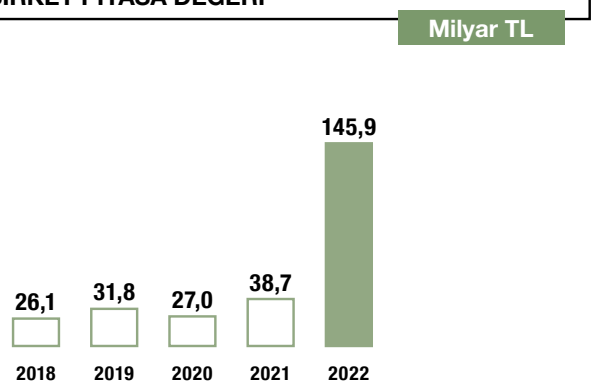

HİSSE BAŞINA KÂR

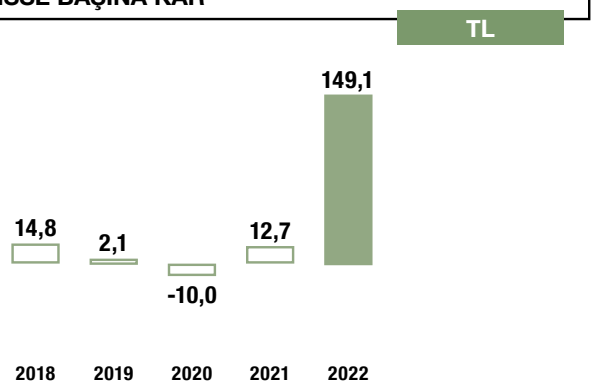

BİST Sürdürülebilirlik Endeksi

BİST tarafından Kasım 2014'te oluşturulan ve kurumsal sürdürülebilirlik performansları üst seviyede olan şirketlerin yer aldığı BİST Sürdürülebilirlik Endeksi (XUSRD), şirketlere ekonomik, çevresel ve sosyal performanslarını değerlendirmenin yanı sıra kurumsal şeffaflık ve hesap verebilirliklerini ve sürdürülebilirlik konularına ilişkin risk yönetim becerilerini geliştirme imkânı sağlamaktadır.

Tüpraş, Borsa İstanbul şirketlerini uluslararası sürdürülebilirlik ölçülerine göre değerlemeye tabi tutan BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne oluşturulduğu 2014 yılında dâhil olmuştur, endeks kapsamında 2022 yılında Refinitiv tarafından yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın notu 66,91 olarak belirlenmiştir.

Tüpraş, 2022 yılında BİST Sürdürülebilirlik Endeksi'ne Refinitiv tarafından yapılan değerlendirme sonucunda notu 66,91 olarak belirlenmiştir.

YATIRIMCI İLİŞKİLERİ

Kredi Notları

Uluslararası derecelendirme kuruluşları Tüpraş'ın finansal ve operasyonel performansını yakından takip etmektedirler.

2022 yılında:

- Fitch Ratings yaptığı son güncellemede Tüpraş'ın uzun vadeli yabancı para cinsinden kredi notunu "B" olarak teyit etmiş, görünümünü ise "negatif"ten "durağan"a yükseltmiştir.
- Moody's Investors Service, Türkiye'nin uzun vadeli ülke kredi notunu durağan görünüm ile B2'den B3'e, yabancı para cinsinden ülke borçlanma tavanını da B2'den B3'e indirmiştir. Moody's Investors Service Tüpraş'ın kredi notunun ülke borçlanma tavanı ile sınırlı olduğu belirterek Şirket'in uzun vadeli kredi notunu "B2"den "B3"e indirmiş, görünümünü ise "negatif"ten "durağan"a revize etmiştir.
- JCR Eurasia Rating, Tüpraş'ın uzun vadeli ulusal notunu en yüksek not seviyesi olan "AAA (tr)", kısa vadeli ulusal notunu "J1+ (tr)", görünümlerini "durağan" olarak belirlemiştir. Değerlendirmede Tüpraş'ın uzun vadeli yabancı ve yerel para cinsinden uluslararası notu "BB", görünümü ise "negatif" olarak belirlenmiştir.

ÜLKE KREDİ NOTU

Kredi Derecelendirme Kuruluşu	Son Güncelleme	Derecelendirme Türü	Kredi Derecelendirme Notu	Görünüm
Fitch Ratings	Ekim 2022	Uzun Vadeli Kurumsal Kredi Notu	B	Durağan
	Temmuz 2022	Uzun Vadeli Kurumsal Kredi Notu	B	Negatif
	Şubat 2022	Uzun Vadeli Kurumsal Kredi Notu	B+	Negatif
Moody's Investors Service	Ağustos 2022	Uzun Vadeli Kurumsal Kredi Notu	B3	Durağan
JCR Eurasia Rating	Aralık 2022	Uzun Vadeli Ulusal Kredi Notu	AAA (tr)	Durağan

KURUMSAL YÖNETİM DERECELENDİRME NOTU

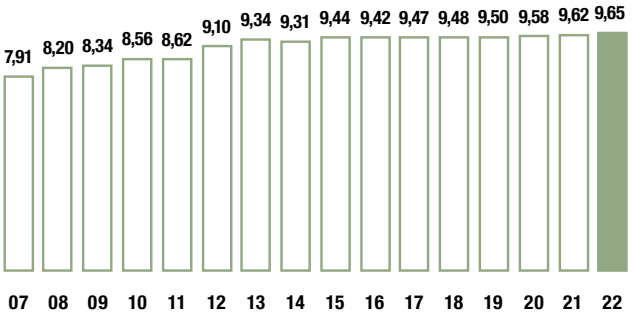

KURUMSAL YÖNETİM NOTU DAĞILIMI

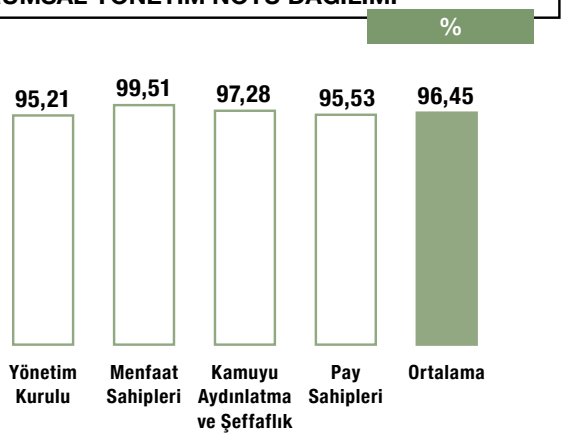

*SAHA Kurumsal Yönetim Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.

Uluslararası derecelendirme kuruluşları, Tüpraş'ın finansal ve operasyonel performansını yakından takip etmektedirler.

Tüpraş'ta Kurumsal Yönetim

Tüpraş'ın, 2007 yılında dâhil olduğu Kurumsal Yönetim Endeksi'nde 8 Ekim 2007 tarihinde 7,91 olarak belirlenen Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu yıllar boyunca gelişme kaydetmiştir. Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu 2022 yılında 9,65'e yükseltilmiştir.

SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş., Yönetim Kurulu ana başlığında görülen not artışına etki eden hususları;

- Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasında kusurları ile şirkette sebep olacakları zarar, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş olması ve bu hususun KAP'ta açıklanması,
- Yönetim Kurulu Çalışma Esasları ile Yönetim Kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağının yazılı hale getirilmesi

olarak açıklamıştır.

Tüpraş, SAHA Kurumsal Yönetim ve Kredi Derecelendirme Hizmetleri A.Ş.'nin 8 Ekim 2019 tarihinde yayımlamış olduğu Dünya Kurumsal Yönetim Endeksi'ne (DKYE) göre 1'inci grup içinde yer almaktadır. Bu endeks ülkeleri; hem kurumsal yönetim prensiplerine uyma düzeylerine hem de kurumsal yönetimle ilgili kurumlarının gelişmişlik düzeylerine göre sıralamaktadır.

Tüpraş; yaratıcı, dinamik, konusunda uzman, motivasyonu yüksek, etkin ve nitelikli insan kaynağına sahiptir.

İNSAN KAYNAKLARI

Tüpraş Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi ve dünya standardında bir rafineri şirketi olarak sektörde tercih edilen kurum özelliğini korumayı hedeflemektedir. Şirket; yaratıcı, dinamik, konusunda uzman, motivasyonu yüksek, etkin ve nitelikli insan kaynağına sahiptir ve hayata geçirdiği gelişim programlarıyla her geçen gün daha da güçlenmektedir. Koç Topluluğu'nun diğer şirketlerinde olduğu gibi Tüpraş'ta da, "En Değerli Varlığımız İnsan Kaynağımızdır" felsefesi İnsan Kaynakları Politikası'nın özünü oluşturmaktadır. Tüpraş, kapsayıcı iş yeri koşulları oluşturma ve fırsat eşitliği yaratma konusunu önemli gündem maddesi olarak takip etmektedir. Bu kapsamda, iş yerinde her türlü ayrımcılığın engellenmesi, tüm kademelerde kadın çalışan istihdamının artırılması, fırsat eşitliğini benimseyen uygulamaları hayata geçirmektedir. "Eşitlik için Enerjimiz Bitmez" diyerek Tüpraş, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi'nin (UN Women) 2015 yılından bu yana dünyanın dört bir yanında erkekleri kadınlarla omuz omuza toplumsal cinsiyet eşitliğinin savunucusu olmaya davet eden "HeForShe" hareketine de destek vermektedir. Tüpraş, 2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensipleri'ni (WEPs) imzalayarak enerji sektöründe kapsayıcı ve eşitlikçi iş yeri olma hedefini paydaşlarına duyurmuş, bu konuda şirket içi uygulamalar geliştirirken, toplumda da bu alanda farkındalık yaratacak ve dönüşümü tetikleyecek öncü projeler yürütmektedir. Bu yaklaşım ile Şirket, "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği"ne de katkı sağlamayı hedeflemektedir. Aynı zamanda Tüpraş'ta, çeşitliliği, eşitliği ve kapsayıcılığı destekleyen bir iş ortamı oluşturmak hedefiyle faaliyetlerin daha sistematik ve planlı bir şekilde yönetilmesi amacıyla "Çeşitlilik, Eşitlilik ve Kapsayıcılık Komitesi" 2021 yılında kurulmuştur. Tüpraş, komite özelinde belirlediği prensiplerini hayata geçirerek, denetlemelerle takip etmeyi ve bu konuda yaşayan bir organizasyon kültürü oluşturmayı hedeflemektedir. Yapılan çalışmaların neticesinde 2021 yılında Bloomberg Cinsiyet Eşitliği Endeksi'ne girmeyi başaran Tüpraş, 2022 yılında da Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Politikası'nı yayınlamıştır.

Diğer yandan, Tüpraş'ın İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde temel uygulamalarının başlıkları da aşağıda özetlenmektedir:

- İşe alım kriterleri yazılı olarak belirlenmekte, duyurulmakta ve işe alımlarda bu kriterlere uyulmaktadır. Tüpraş'ı ileriye götürecek nitelikli ve potansiyeli yüksek adayların şirket bünyesine katılması hedeflenmektedir.

"Tüpraş, Türkiye'nin en büyük sanayi şirketi ve dünya standardında bir rafineri şirketi olarak sektörde tercih edilen kurum özelliğini korumayı hedeflemektedir.

- Görev tanımları ve dağılımları ile performans kriterleri şirket yönetimi tarafından belirlenmiş ve çalışanlara duyurulmuştur.
- Çalışanlar için emniyetli çalışma ortamı ve koşulları sağlanmakta, sürekli iyileştirilmesine yönelik çalışmalar yapılmaktadır.
- Eğitim, rotasyon ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına özen gösterilmektedir.
- Çalışanların gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik eğitimlerin gerçekleştirilmesine büyük önem verilmektedir.
- Çalışanlar ile ilgili olarak alınan kararlar veya onları ilgilendiren gelişmeler, çalışanlara duyurulmaktadır.
- Çalışanlar Şirket'in finansal durumu, ücret, kariyer, eğitim, sağlık ve kendilerini ilgilendiren diğer konularda bilgilendirilmektedir.
- Tüm çalışanların hem kısa hem de uzun dönemli başarısını destekleyen, performansı ve yaratılan değerin farkındalığını sağlayan tanıma ve ödüllendirme sistemleri bulunmaktadır
- Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmektedir.

İNSAN KAYNAKLARI

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması; hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek çalışanların liderlik kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlamalarının yapılması doğrultusunda oluşturulmuştur.

- Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.
- Çalışanlar ile ilişkileri yürütmek için İnsan Kaynakları ekipleri dışında dolaylı bir temsilci atanması uygulaması bulunmamaktadır.
- Çalışma modelleri, işin gereği ve gelecek beklentilerine yönelik olarak güncellenmekte ve işin kalitesini/verimi arttıracak her türlü model uygulanabilmektedir.
- Çalışanlar arasında hiçbir konuda ayrımcılık yoktur; adil, objektif ve şeffaf bir İnsan Kaynakları Politikası izlenmektedir.

Tüpraş'ın uzun vadeli insan kaynağı planlaması; Şirket'in hedeflerini en iyi şekilde gerçekleştirecek çalışanların Şirket'e kazandırılması, liderlik kabiliyetlerinin artırılması, sürekli eğitimlerle bilimsel ve operasyonel yetkinliklerinin geliştirilmesi ve kariyer planlamalarının yapılması doğrultusunda oluşturulmuştur. Bu kapsamda oluşturulan insan kaynakları süreçleri, Tüpraş'ın kurumsal hedefleri doğrultusunda büyük bir titizlikle yönetilirken çalışan deneyiminin güçlendirilmesi için teknolojik altyapı ile desteklenecek şekilde yapılandırılmaktadır. İnsan Kaynakları ekipleri, İnsan Kaynakları Politikası çerçevesinde, işin niteliklerine uygun adayların belirlenmesini, çalışan yetkinliklerinin göz önüne alınmasını, değerlendirmelerin uygun değerlendirme araçları ile ayrımcılık yapmadan gerçekleşmesini ve çalışanların işe alım sonrasındaki çalışma hayatları boyunca fırsatlardan eşit şekilde yararlanmalarını sağlamaktadır.

Tüpraş'ta işe alım sürecinden performans yönetim sistemine, gelişimden, ücretlendirme ve işten ayrılma sürecine kadar tüm insan kaynakları süreçlerinde çağdaş, birbiri ile bütünleşik, iş sonuçlarının üretilmesini sağlayan sistemler kullanılmaktadır.

Unvana, pozisyona verilen her türlü haklar, yan menfaatler önceden tanımlı ve herkes için aynıdır. Piyasa ücret kıyaslamaları kapsamında, uluslararası kabulü olan araştırma firmaları ile çalışılarak ücret yapıları, piyasadaki konumu ve düzenli olarak yapılan sektörel ücret araştırmaları ile ücret yönetimi politikaları güncel olarak takip edilmektedir. Sorumluluk seviyelerine göre kurum hedeflerine ulaşılmasındaki katkının ön planda tutulduğu şeffaf bir ücretlendirme sistemi uygulanmaktadır. Bu model; nesnel, şeffaf, ulusal ve uluslararası iş dünyasının gerçeklerini yansıtan, eşitlik ve hakkaniyet ilkesine dayalı, yapılan işe göre ücretlendirmeyi esas alan bir ücret ve yan haklar modelidir. Eşit işe eşit ücret her zaman desteklenmektedir. Mevcut durumda Şirket'te cinsiyetler arası ücret farklılığı bulunmamaktadır.

Eğitim, rotasyon ve terfi kararlarında, objektif verilerin kullanılmasına özen gösterilmektedir. Bu konular kapsamında benimsenen kural ve çerçeveler çalışanlarla paylaşılmakta ve tüm çalışanların bilgi sahibi olması için Şirketin intranet portalı dâhil her türlü iletişim kanalı kullanılmaktadır.

Çalışanlara emniyetli çalışma ortamı ve koşullarının sağlanması için sürekli iyileştirme ve geliştirme yapılmaktadır. Rafinerilerde iş yerinde ve işbaşında, iş sağlığı ve güvenliğini tam anlamıyla sağlama hedeflenmiştir. Bu amaçla, çalışanlar kural ve talimatlar hakkında bilgilendirilmekte, bunlara uygun hareket etmekte ve gerekli önlemler almaktadırlar. İnsan Kaynakları yönetiminin de katıldığı iş güvenliğine yönelik platformda iş sağlığı ve güvenliği gibi konular konuşulmakta, öneriler doğrultusunda gerekli aksiyonlar alınmaktadır. İş yerlerinde gerekli eğitimler çalışanlara düzenli olarak verilmekte, eğitim içerikleri uygulama ve gelişmelere göre gözden geçirilmektedir. Bunlara ek olarak, rafinerilerde risk değerlendirmeleri yasal düzenlemelere uygun olacak şekilde zamanında tamamlanmaktadır. İş kazaları her yıl konsolide edilerek takip edilmekte ve raporlanmaktadır.

Şirket genelinde yönetim ve çalışan arasındaki iletişim sürecini desteklemek ve geliştirmek adına "açık ofis" uygulaması bulunmaktadır. Açık ofis iletişimiyle her türlü şikâyet, görüş ve öneri paylaşılmaktadır. Ayrıca, çalışanların yönetime ilişkin sorunlarında İnsan Kaynakları ekiplerine başvurması yönünde bilgilendirme çalışanlara yapılmıştır.

Şirkette tanımlı bulunan görev, yetki ve sorumlulukların kullanılmasında; Şirket Esas Sözleşmesi, Personel Yönetmeliği, Toplu İş Sözleşmesi, Borçlar Kanunu, Tüpraş Değerleri ve Çalışma Kültürü Prensipleri ve iş hayatını düzenleyen İş Kanunu ve ulusal platformda geçerli ve yürürlükte olan hukuk düzenine uygun hareket edilmesi hedeflenmektedir.

Çalışanlarının şirket içinde uymaları gereken etik kurallar ve birbirleri ile iletişim kurarken dikkat etmeleri gereken hususlar da belirlenmiştir. "Tüpraş Etik İlkeleri", "Görev Tarifleri", Toplu İş Sözleşmesi ve "Personel Yönetmeliği'nde bu hususlar belirtilmiş olup; tüm çalışanlar bilgi sahibidir.

İş ilanlarında, iş başvuru formlarında ve iş görüşmelerinde din, dil, ırk sorulmamaktadır. "İşin gerekliliklerine göre çalışan" prensibi doğrultusunda, çalışan istihdamında ayırımcılık yapılmaz. Çalışanlar arasında ırk, din, dil ve cinsiyet ayrımı yapılmaması ve çalışanların Şirket içi fiziksel ruhsal ve duygusal kötü muamelelere karşı korunması için önlemler alınmaktadır. Şirket'e ayrımcılık konusunda iletilen bir şikâyet bulunmamaktadır. Kişisel gelişim ve iletişim eğitimleri ile çalışanlara bu konularda bilgi verilmektedir.

Tüpraş, İnsan Hakları Evrensel Bildirgesini kendisine rehber almakta ve faaliyet gösterdiği toplumlardaki paydaşlarına karşı insan haklarına saygılı bir anlayış benimsemektedir. Çalışanlarına pozitif ve profesyonel bir çalışma ortamı yaratmak ve bunu sürdürmek Tüpraş'ın temel prensibidir. Tüpraş, işe alım, terfi, kariyer gelişimi, ücret, yan haklar ve çeşitlilik gibi konularda küresel etik ilkelere uygun hareket eder ve çalışanlarının kendi seçimleriyle sivil toplum örgütü kurma ve bunlara katılma haklarına saygı duyar. Zorla çalıştırma, çocuk işçiliği, her türlü ayrımcılık ve tacize kesinlikle tolerans göstermez. 2021 yılı başında Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulan ve internet sitesinde de yayınlanan İnsan Hakları Politikası ile bu konudaki taahhütlerini açıkça paylaşmıştır.

Tüpraş, İnsan Haklarıyla ilgili olarak aşağıda belirtilen uluslararası standartları ve ilkeleri öncelikli olarak dikkate alır:

- BM İş Hayatı ve İnsan Hakları Rehber İlkeleri (2011)
- BM Küresel İlkeler Sözleşmesi (2000)
- ILO Çalışma Yaşamında Temel İlkeler ve Haklar Bildirgesi (1998)
- Kadının Güçlenmesi Prensipleri (2011)
- En Kötü Biçimlerdeki Çocuk İşçiliği Sözleşmesi (No. 182)
- OECD Çok Uluslu Şirketler Rehberi (2011)

İNSAN KAYNAKLARI

Sosyal Sorumluluk

Rafinaj sektöründe sahip olduğu bilgi birikimi ve toplumsal duyarlılığı yüksek çalışanları ile birlikte, operasyonlarının bulunduğu lokasyonlarda kültür, sanat, eğitim, çevre, spor ve toplumsal cinsiyet eşitliği konularında toplumsal gelişime katkı sağlayacak projeler üretmekte ve/veya üretilen projelere destek olmaktadır.

Tüpraş, iş stratejilerine entegre ettiği sürdürülebilirlik yaklaşımını ve çevre, sosyal ve kurumsal yönetim alanındaki uygulamalarını 2008 yılından bu yana yayınlamakta olduğu Sürdürülebilirlik Raporları aracılığı ile paydaşlarına sunmaktadır. Tüpraş, Sürdürülebilirlik Raporlarını Küresel Raporlama Girişimi (GRI) Standartları "Temel Seviye" ye uygun olarak hazırlamaktadır.

Yetenek Yönetimi

Yetenek yönetim süreci insan kaynağının en verimli şekilde değerlendirilmesini ve gelişim ihtiyaçlarının doğru tespit edilmesini sağlamaktadır. Yetenek yönetim sürecinde elde edilen veriler yıllık olarak gerçekleştirilen Stratejik İnsan Kaynakları Toplantılarında gözden geçirilmektedir. Bu toplantılar kapsamında aylık ücretli çalışanların performans değerlendirmeleri yapılmakta ve yönetici pozisyonları için yedekleme planlamaları oluşturulmaktadır. Yedekleme planlaması dâhilinde Tüpraş Liderlik Yetkinlik Setleri kullanılarak orta kademe değerlendirme merkezi ve üst düzey değerlendirme merkezi uygulamaları ile liderlik yetkinlikleri ölçümlenmekte ve gelişim programlarına yönlendirme yapılmaktadır. İç yedekleme sistemi ile kritik pozisyonlar ve yedekleme planları oluşturulurken potansiyel yetenek havuzu da belirlenmektedir. Tüpraş içerisindeki yetenekli çalışanların bulunması amaçlanan yetenek havuzları 3 seviye olarak uygulanmaktadır.

Tüpraş liderleri için özel tasarlanan liderlik okulları 2020 yılında devreye alınmış ve bugüne kadar liderlerimizin tamamı programa dâhil olmuştur. İlk defa yöneticilik/liderlik rolü üstlenecek olan tüm çalışanlar programlardan yararlanmaya devam etmektedir. Liderlik yetkinliklerini geliştirmek üzere liderlik okulları dışında farklı liderlik programları ve Koç Topluluğu liderlik programlarına da 100'den fazla Tüpraş çalışanı dâhil olmuştur.

Tüpraş'ta Gelişim Tutkumuzdur!

Tüpraş yetenek yönetimi yaklaşımı ile;

- Gelecek stratejisi ve hedeflerine ulaşmasını destekleyecek yeteneklerin keşfedilmesini,
- Farklılaşan yetenek profillerinin beklenti ve ihtiyaçlarına uygun çözümler sağlanmasını,
- Disiplinler arası öğrenme fırsatlarıyla kurumsal ve bireysel gelişimin sürdürülebilir olmasını

sağlamaktadır.

Tüpraş sahip olduğu entegre İnsan Kaynakları sistemleriyle, yeteneklere potansiyellerini ortaya çıkarabilecekleri odaklı ve özgün çalışan deneyimini yaşatmaktadır. İş stratejileriyle uyumlu oluşturulan yetenek stratejisi ile Tüpraş'ın geleceğe hazırlanması sağlanmaktadır. Bu hedef ile;

- Kurumun değerleriyle ve yetkinlikleriyle uyumlu yeteneklerin kazanımı,
- Geleceğe giderken sahip olunması gereken yetkinliklerin belirlenmesi ve bu yetkinliğe sahip liderlerin keşfedilerek geliştirilmesi,

- Yeteneklerin yedekleme planları doğrultusunda rotasyona tabi tutulması ve bu sayede disiplinler arası öğrenme imkânı yaratılarak liderlerin donanımlı hale gelmesi, yüksek performans elde edilmesi ve iş birliği kültürünün desteklenmesi,
- Sürdürülebilir etkin bir organizasyon yaratmak için kritik rollerin belirlenerek yedekleme planlarının yapılması,
- Kurumsal ve bireysel faydaya odaklanmış entegre sistem ve özelleştirilmiş metriklerle sürdürülebilir gelişim ve performans sağlanmaktadır.

Online Staj Programı

Tüpraş; iş ortağı çalışanlarına, lise ve üniversite öğrencilerine yönelik yürüttüğü projelerle mesleki eğitimin güçlendirilmesine katkı vermektedir. 2022 yılında toplam 111 öğrenciye Tüpraş'ta staj imkânı tanınmıştır.

Tamamı iç kaynaklarla yönetilen programda 50'den fazla Tüpraşlı çalışan; birebir eğitim, departman sunumları, rehberlik ve mentorluk desteği vererek öğrencilerin gelişimi için 400 saate yakın zaman ayırmışlardır. Ayrıca kariyer ve gelişim sohbetlerinde çalışanlarla bir araya gelen öğrenciler, kariyer yolculuklarıyla ilgili merak ettikleri konuları sormuşlardır.

Yapılan deneyim anketlerinde öğrencilerin net tavsiye skoru +53 olarak ölçümlenmiş ve programla ilgili memnuniyetinin yüksek olduğu tespit edilmiştir.

Nextremers Programı

2019 yılında hayata geçen, üniversite öğrencilerinin mesleki ve kişisel gelişimine katkı sağlamayı hedefleyen uzun dönemli Nextremers Proje Öğrencisi Programı 2022 yılında da genç yeteneklere ulaşmaya devam etmiştir. Bir yandan aldıkları sorumluluk ve inisiyatiflerle dâhil oldukları ekiplerin proje çıktılarına katkı sağlayarak iş hayatlarındaki gelişimlerine devam ederken bir yandan da kendileri için özel tasarlanan gelişim programlarına katılmışlardır.

Tüpraş'ta Gelişim Odağı

Tüpraş, odağına aldığı insan kaynaklarındaki iyileştirme ve yapısal değişim çalışmaları çerçevesinde bir yandan nitelikli işgücünü çekerek en etkin ve verimli biçimde değerlendirirken, bir yandan da çalışanlarının gerek mesleki bilgi ve becerilerinin, gerekse davranışsal yetkinliklerinin geliştirilmesine yönelik eğitim ve gelişim faaliyetlerine önem vermektedir. Bu kapsamda Kırıkkale Rafinerisi içerisinde atölyeler, eğitim sınıfları, konferans salonu ve kütüphane bulunan Tüpraş Akademi kurulmuştur. Tüpraş Akademi ile birlikte farklı konuda 121 e-eğitim, iç eğitmenlerle e-eğitim içerikleri hazırlanmış ve iç eğitimler ile 4.314 çalışana ulaşılmıştır.

"Emniyetli ve Çevik Akıl ile Çalışırım" yetkinliklerini geliştirmek amacıyla 21 farklı konuda 100 online kişisel gelişim sınıf eğitimi gerçekleştirilerek 756 çalışanın katılımı sağlanmıştır.

"RPA Koçları" ve "Analitik Tüpraş Eğitim ve Proje Programı" gibi eğitim programları ile Tüpraş çalışanları geleceğin yetkinliklerine hazır hale getirilmiştir.

1.882 çalışan "Tüpraş Gelişim Diyaloğu" üzerinden talep ettikleri 399 farklı konudaki teknik eğitimlere katılmıştır.

İNSAN KAYNAKLARI

Tüpraş'ı geleceğe taşıyacak yeteneklerin kuruma katılması, Tüpraş'a özel tasarlanan eğitim ve gelişim programları ile liderlik ve teknik yetkinliklerinin geliştirilmesi ve doğru kariyer planlamaları yapılması hedeflenmektedir.

Teknik bölümlerdeki çalışanların teknik yetkinliklerini geliştirmek için uluslararası standartlarda, kapsamlı ve online bir eğitim platformu oluşturulması amacıyla devreye alınan E-TECH ACADEMY ile toplamda 227 saatlik 57 farklı eğitim içeriği çalışanların erişimine sunulmuştur. Bu sayede çalışanların pandemi koşullarından etkilenmeden teknik eğitimlere ulaşmaları sağlanmıştır. Mevcutta 775 adet eğitim kaydı platform üzerinden oluşturulmuştur.

Temmuz 2022 tarihinde 3.820 saat ücretli çalışana yönelik 20 farklı konu içeriğinde kişisel gelişim eğitimleri devreye alınmıştır. Çalışanlar özel tasarlanan eğitim platformu ile hem bilgisayarlarında hem de cep telefonlarında kişisel gelişim eğitimlerini izleyebilmektedirler.

Veri Analitiği Müdürlüğü çalışanları ile birlikte hayata geçirilen Veri Okuryazarlığı Eğitim Projesi ile tüm şirket çalışanlarına ulaşılması hedeflenmiştir. Veri Analitiği ekibinin tasarladığı program doğrultusunda Veri Görselleştirme, Temel İstatistik ve Power BI'a Giriş konuları kapsamında 445 çalışan veri okuryazarı olmaya hak kazanmıştır.

Yetenek yönetimi kapsamında, Tüpraş'ı geleceğe taşıyacak yeteneklerin kuruma katılması, Tüpraş'a özel tasarlanan eğitim ve gelişim programları ile liderlik ve teknik yetkinliklerinin geliştirilmesi ve doğru kariyer planlamaları yapılması hedeflenmektedir.

Bu doğrultuda çalışanların mesleki bilgi ve becerilerinin, kişisel yeteneklerinin geliştirilmesine yönelik sektörün önde gelen iş okulları ve üniversite iş birlikleri ile tasarladığı eğitim ve gelişim aktiviteleri, proje çalışmaları ve işbaşı öğrenme/rotasyon süreçleri ile çalışanların liderlik gelişimleri desteklenmektedir. Çalışanların liderlik yetkinliklerinin geliştirilmesini hedefleyen gelişim programları kapsamında etkili iletişim, koçluk ve geliştirme, iş birliği geliştirme, geleceğe odaklı gelişim gibi konuları kapsayan gelişim programları tasarlanmaktadır. İnsan kaynağının etkin şekilde yönlendirilmesi ve gelişim ihtiyaçlarının tespit edilmesini sağlayan yetenek yönetim süreci, terfi ve atamalarda yol gösterici olmaktadır.

TOPLAM EĞİTİM*

kişi x saat

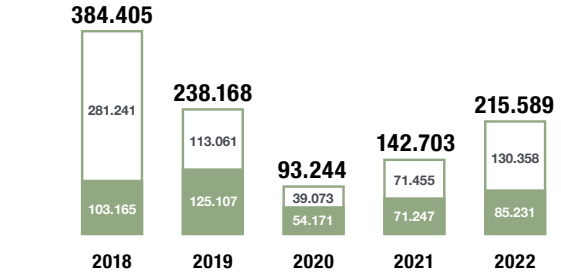

Saat Ücretli Çalışanlar
Aylık Ücretli Çalışanlar

*Zorunlu İSG eğitimleri hariç. Bağlı ortaklıklar dâhil değildir.

KİŞİ BAŞI TOPLAM EĞİTİM*

kişi başı ortalama saat

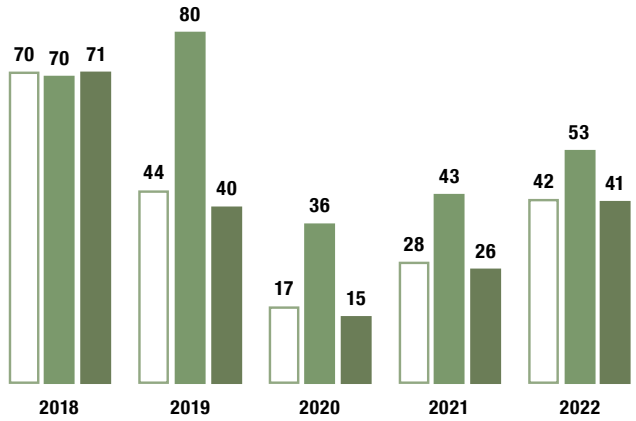

Toplam
Kadın
Erkek

*Zorunlu İSG eğitimleri hariç. Bağlı ortaklıklar dâhil değildir.

İnsan Kaynakları hedefleri doğrultusunda çalışanlarının gelişimi ve yönetici ile çalışan arasında açık bir diyalog kurulmasını sağlamak amacıyla "Tüpraş Gelişim Diyaloğu" aracı kullanılmaktadır.

	Çalışan Sayısı	Toplam Eğitim Saati	Ortalama Eğitim Saati
Aylık Ücretli	1.296	85.231	67
Saat Ücretli	3.817	130.358	36
Toplam	5.113	215.589	42

Tüpraş Gelişim Diyaloğu

İnsan Kaynakları hedefleri doğrultusunda çalışanlarının gelişimi için yönetici ile çalışan arasında açık bir diyalog kurulmasını sağlamak amacıyla "Tüpraş Gelişim Diyaloğu" aracı kullanılmaktadır.

Aylık ücretli çalışanların davranışsal yetkinlikleri, kariyer gelişim planları ve bireysel gelişim ihtiyaçları "Tüpraş Gelişim Diyaloğu" aracı ile çalışan ve yöneticinin bir araya gelerek diyalog kurduğu bir ortamda değerlendirilmektedir. Tüpraş'ta, ilk defa çalışanlarla beraber oluşturulan "Emniyetli ve Çevik Akıl ile Çalışırım" yetkinliklerinin değerlendirilerek yetkinlik gelişimini sağlamayı, mesleki/teknik kalifikasyonlarını değerlendirmeyi, kariyer gelişimi ile ilgili perspektif kazandırmayı, rotasyona açıklıklarını, mobilite durumlarını, Tüpraş içerisinde olası kariyer yollarını planlamayı ve hem davranış hem de mesleki alanlarda bireysel gelişim ihtiyaçlarını belirlemeyi amaçlayan 3 bölümden oluşmaktadır.

Şirket içerisinde diyaloğa, geri bildirime, rotasyona, gelişime ve geleceğe farklı bakmayı sağlayacak bir perspektif geliştirmek odağıyla Tüpraş Gelişim Diyaloğu aracı 2022 yılı için aylık ücretli çalışanların %96'sı ile birlikte gerçekleştirilmiştir. Tüm çalışanlar davranışsal yetkinliklerini ve kariyer gelişim planlarını destekleyecek şekilde özel olarak tasarlanan Eğitim ve Gelişim Kataloğundan yararlanarak Tüpraş Gelişim Diyaloğu'nda eğitim ve gelişim planlamalarını gerçekleştirmiştir. Eş zamanlı olarak teknik ve mesleki gelişimlerine yönelik pozisyonlar için özel olarak hazırlanan kalifikasyon matrisini kullanarak mesleki/teknik gelişim planlamalarını oluşturmuşlardır. Yıl boyunca Tüpraş Gelişim Diyaloğu formlarını ve seçmiş oldukları eğitimleri dijital İnsan Kaynakları portalı Enerjik üzerinden takip etmişlerdir.

Gelişim odaklarına yönelik yapılan planlamalar doğrultusunda İnsan Kaynakları olarak sağlanan eğitim gelişim kataloğu ve mesleki gelişim faaliyetlerine 2022 yılı içerisinde 756 kişilik katılımla 21 farklı davranışsal yetkinlik, 492 kişilik katılımla 24 mesleki/teknik eğitim gerçekleştirilmiştir.

Performans Yönetimi

Çalışan gelişiminin önemli bir parçasını da iyi yapılandırılmış bir performans ve kariyer yönetim sistemi oluşturmaktadır. Tüpraş'ta aylık ücretli çalışanlar için performans yönetimi "Koç Diyalog" sistemi ile gerçekleştirilmektedir. Koç Diyalog, hem yönetici hem de çalışanlar arası çok yönlü, yapılandırılmış ve anlık fikir alışveriş mekanizmaları ile tasarlanmış, OKR (Objectives and Key Results) yöntemi ile ilham verici hedefler ve başarı kriterlerinin benimsendiği, yıl boyu güncellenebilen, şeffaf ve dinamik bir performans sistemidir. Genel Müdür'den başlayarak tüm aylık ücretli çalışanlar birbirinin OKR'larını görebilmekte yıl boyunca güncel tutabilmektedirler. Gündemin dinamikliğine ve değişkenliğine göre değiştirilebilen esnek OKR yapısı ile performans sistemi çalışma modelinin en önemli parçalarından biri haline gelmiştir. Yıl sonunda performans gelişim sonuçları çalışanlar ile tüm yılı kapsayan geri bildirimler ile paylaşılmaktadır. Saat ücretli çalışanlara ise üst yönetim tarafından dönem sonuçları ve hedef beklentileri hakkında geri bildirim sağlanmaktadır.

Tüm aylık ücretli çalışanlar için toplam gelir; baz ücret, değişken ücret (prim) ve yan haklardan oluşmaktadır. Her yıl ülke ekonomik göstergeleri, ödüllendirme piyasası verileri ve şirket verileri doğrultusunda güncellenmektedir.

Çalışan Bağlılığı ve Çalışan Deneyimi

Bağımsız bir kuruluş tarafından uzun süredir tekrarlanan çalışan bağlılığı araştırma sonuçlarına göre; Tüpraş'ın 2022 yılı genel bağlılık skoru bir önceki yıla göre 12,4 puan artarak %47,4 olmuştur. Aylık ücretli bağlılık skoru %76, saat ücretli bağlılık skoru ise %36 olarak gerçekleşmiştir. Aylık ücretli bağlılık skoru son 10 yılın en yüksek skorudur.

Çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve iyileştirilmesi gereken konular Çalışan Deneyimi (TEX) yaklaşımı ile ele alınmaktadır.

İNSAN KAYNAKLARI

Çalışan deneyimi yaklaşımını süreçlere daha fazla entegre edebilmek adına Tüpraş'a özgü olan ve çalışanların katılımları ile 2021 yılı başında oluşturulan Tüpraş Çalışan Deneyimi çalışmaları 2022 yılında da devam etmiştir.

Çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve en çok iyileştirilmesi beklenen konular "7 Deneyim Teması" altında birleştirilmiştir:

- Şirketten beklenen açıklık ve şeffaflık,
- Yönetimden beklenen destek,
- Kıymetli hissetmek,
- Hayatı kolaylaştıran iş süreçleri ile çalışmak,
- Dengeli bir iş-özel yaşama sahip olmak,
- Keyif veren ortamlarda çalışmak,
- Sürekli gelişmek.

Tüpraş bu deneyim temalarındaki yapılacak iyileştirmeler ve çalışan deneyimi yaklaşımı ile çalışan bağlılığını arttırmayı hedeflemektedir.

Çalışan deneyimi yaklaşımını süreçlere daha fazla entegre edebilmek adına Tüpraş'a özgü olan ve çalışanların katılımları ile 2021 yılı başında oluşturulan Tüpraş Çalışan Deneyimi çalışmaları 2022 yılında da devam etmiştir. Bu kapsamda "en öncelikle iyileştirme sağlamamız gereken 7 deneyim temasında" yöneticilerden oluşan takımlar ve çevik çalışma metotları ile daha hızlı çözümler geliştirerek, somut aksiyonları daha hızlı hayata geçirerek hem aylık ücretli hem de saat ücretli bağlılık skorlarında artış sağlanmıştır.

Çalışan Destek Uygulamaları

TİSK Çalışan Destek Programı: Tüpraş çalışanlarının ve ailelerinin yaşam tarzlarına ve bireysel ihtiyaçlarına yönelik hizmet veren, tamamen konusunda uzman profesyonel bir ekip tarafından sağlanan bir destek programıdır. TİSK Çalışan Destek Programı ile çalışanlara ve yakınlarına

- Psikolojik Danışmanlık
- Tıbbi Danışmanlık
- Sağlıklı Beslenme Danışmanlığı
- Tekno Destek Danışmanlık

alanlarında destek sunulmaktadır.

Medihis Online Sağlık Servisi: Medihis, dijital veri arşivi özelliğine sahip, kurum doktorlarının, çalışanlarının ve ailelerinin birlikte kullanabildiği bir dijital sağlık platformudur. Medihis ile çalışanlara ve yakınlarına

- Dijital veri arşivi
- Kurum içi sağlık uygulaması
- Online poliklinik uygulaması
- Medavantaj uygulaması

alanlarında destek sunulmaktadır.

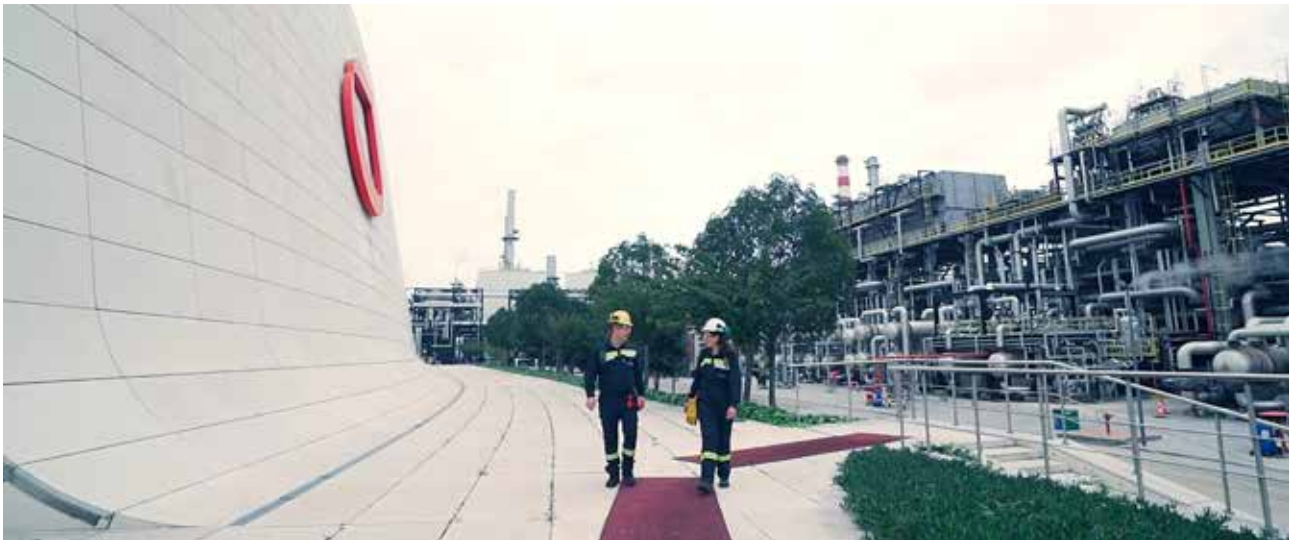

İNSAN KAYNAKLARI GÖSTERGELERİ*

%

Kadın %26
Erkek %74

Kadın %3
Erkek %97

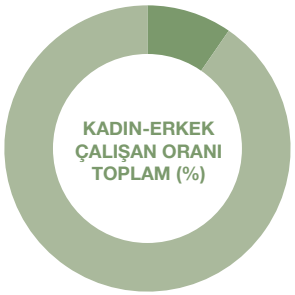

Kadın %10
Erkek %90

Kadın %21
Erkek %79

Kadın %31
Erkek %69

Saat Ücretli %70 - 4.293
Aylık Ücretli %30 - 1.819

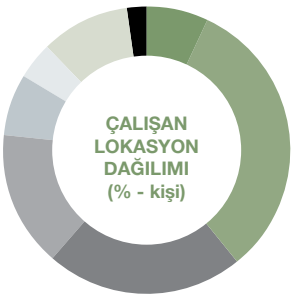

Genel Müdürlük	445	%7
İzmit Rafinerisi	1.950	%32
İzmir Rafinerisi	1.371	%22
Kırıkkale Rafinerisi	918	%15
Batman Rafinerisi	429	%7
Entek	233	%4
Ditaş	615	%10
Körfez Ulaştırma	124	%2

Doktora	17	%0,9
Yüksek Lisans	410	%22,9
Lisans (Teknik)	704	%39,3
Lisans (İdari)	358	%20,0
Ön Lisans	143	%8,0
Endüstri Meslek Lisesi	98	%5,5
Lise	52	%2,9
Diğer	11	%0,6

**Tupras Trading Ltd dâhil değildir.

DÖNEM SONU ÇALIŞAN SAYISI*

%

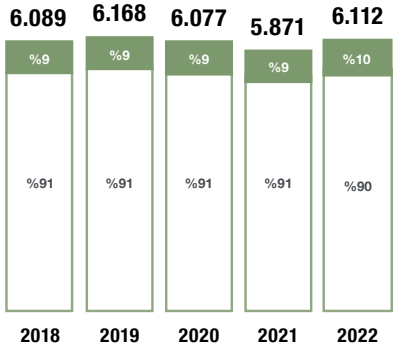

Kadın
Erkek

*Şirketin bağlı ortaklıkları dâhil edilmiştir.

İNSAN KAYNAKLARI

Çalışanların süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirlerini desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulanmaktadır.

İş'te Destek Programı: 2016 yılında başlatılan İş'te Destek ile gerekli olan ihtiyaçlar doğrultusunda rafinerilerde endüstriyel psikologlar tarafından taramalar, eğitimler ve bireysel psikolojik destek çalışmaları devam etmektedir.

Genişletilmiş Sağlık Sigortası Programı: Tüm Tüpraş çalışanları tamamlayıcı sağlık sigortası kapsamına alınmıştır. Program kapsamında çalışanlara çok uygun maliyetler ile özel sağlık kurumlarından kendileri ve aileleri için yararlanma imkânı sağlanmıştır.

Esnek Çalışma Saatleri: Bu uygulama ile Tüpraş'ın aylık ücretli çalışanları, kişisel ihtiyaç ve tercihlerine göre günlük ve haftalık çalışma sürelerinin başlangıç ve bitiş saatlerini, yönetimin bilgisi ve belirli sınırlar dâhilinde düzenleyebilmektedir.

Kreş Yardımı Yan Hak Paketi: Özellikle kadın çalışanların iş-özel yaşam dengesine ve kariyer gelişimlerine destek olmak amacıyla Kreş Yan Hak Paketi uygulaması bulunmaktadır.

Uyum Süreci Rehber Programı: İşe yeni giren Tüpraş çalışanları için, kurum kültürüne ve işe adaptasyonunun hızlı bir şekilde sağlanması amacıyla ilk 3 aylık oryantasyon döneminde Rehber Destek Programı uygulaması bulunmaktadır.

Esnek Yan Fayda (Flextra) Paketi: Esnek ek yan hak uygulaması olan bu sistem ile çalışanlar, mevcut yan faydalarına ilave olarak geniş bir yan fayda havuzundan (hayat sigortası, hediye ve indirim çekleri, bireysel emeklilik programları gibi seçenekler) şirket katkısı ile yıllık olarak seçim yaparak yaşam tarzlarına ve farklı bireysel ihtiyaçlarına uygun olarak yan hak paketlerini değiştirme opsiyonuna sahip olmaktadır.

Uzaktan Çalışma Destek Paketleri: Tüpraş'ta uzaktan çalışma yapan çalışanlara öğle yemeği ve şirket hattı desteği sağlanmaktadır.

Office Free Ortak Ofis: Uzaktan çalışma yapan çalışanlar kendi çalışma planlarına göre office free rezervasyon sistemini kullanarak Koç Topluluğu'nun herhangi bir ortak ofisinden çalışabilmektedir. Tüpraş'ın Office Free uygulaması kapsamında 4 tane ortak ofisi bulunmaktadır.

Tanıma, Takdir ve Ödül Sistemleri

Tüpraş vizyon ve çalışma kültürünü destekleyen Başarıyı Tanıma ve Takdir Etme ve Ödüllendirme Sistemi ile fark yaratan başarılı çalışmaların ve deneyimlerin ödüllendirilmesi, çalışanların gurur duyacağı ve çalışırken mutlu olacağı şirket ortamının yaratılması hedeflenmektedir.

Tüpraş Başarıyı Tanıma ve Takdir Etme ve Ödüllendirme Sistemi aşağıda belirtilmiş 6 farklı alt süreci kapsamaktadır:

- Yıl bazında yapılan ödüllendirmeler (Bilimsel Yayın ve İnovasyon, Kıdem, vb.)
- Tüpraş çalışma hayatındaki deneyimleri iyileştirmek için çalışma arkadaşlarımızın gerçekleştirdiği başarılı proje ve uygulamalar "Tüpraş Çalışan Deneyimi İyileştirme Ödülleri" ile ödüllendirilmektedir,
- Anlık ödüllendirmeler,
- SEÇ (Sağlık, Emniyet ve Çevre) ödüllendirmeleri,
- Şirket kültürünü ve değerlerini yansıtan iyi uygulama ve davranışların takdir edilmesini ve tüm çalışanlar tarafından şeffaf bir şekilde görüntülenebilmesini sağlayan "Bravo" Platformu
- Şirket çalışanlarının Şirket yönetimine katılımını destekleyici modeller ile tüm çalışanların iyi fikirlerinin ortaya çıkartılarak değerlendirilmesi, sürekli gelişimin teşvik edilmesi ve çalışanların "ortak çözümün bir parçası" olarak hissetmeleri hedeflenmektedir.

Aylık ücretli çalışanların hedefleri doğrultusunda ilgili dönem boyunca gerçekleştirdikleri performansları dikkate alınarak yıllık baz ücretlerine ek (değişken) gelir sağlayan, performansı ödüllendiren prim sistemi bulunmaktadır. Çalışanların süreç iyileştirme, enerji tasarrufu, kaynak tasarrufu, üretimde verimlilik, çevre koruma ve iş güvenliği gibi konularda bireysel ve özgün fikirlerini desteklemek ve özendirmek amacıyla "Rafine Öneriler" sistemi uygulanmaktadır. Öneri Sistemi ile çalışanların yaptıkları iş üzerinde katma değer yaratmalarına fırsat verilmektedir.

Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcinin söz hakkı olmasıdır.

Toplu İş Sözleşmesi

Tüpraş, çalışanların sendikal haklarına saygı göstermekte ve bu haklarını özgürce kullanabilmelerine olanak tanımaktadır. Çalışanların yasalar çerçevesinde örgütlenmiş olmak şartıyla sendikalara ve sivil toplum kuruluşlarına üye olmaları desteklenmektedir. Şirket'te kuruluşundan beri Toplu İş Sözleşmesi imzalanmaktadır. Petrol-İş Sendikası'nın örgütlü olduğu Tüpraş'ta yasal düzenlemeler çerçevesinde belirlenen sayılarda sendika işyeri temsilcileri bulunmaktadır.

Tüpraş'ta saat ücretli çalışanların tamamı sendika üyesi olarak toplu iş sözleşmesi kapsamında çalışmaktadır. Tüpraş, sendikal hakların korunması konusundaki titiz yaklaşımının tedarikçi ve iş ortakları tarafından da benimsenmesini beklemektedir. Tedarikçi ve iş ortakları operasyonlarında sendikal hakların eksiksiz uygulanıp uygulanmadığı takip edilmektedir.

Şirket çalışanlarının %75'inin (3.817 çalışan) üyesi olduğu Petrol-İş Sendikası ile her 3 yılda bir Toplu İş Sözleşmesi süreci yürütülmektedir. Yürürlükteki Toplu İş Sözleşmesi tüm sendika üyesi çalışanlarına kitapçık şeklinde teslim edilmekle beraber, Şirket'in intranet portalında da güncel olarak bulundurulmaktadır. İş süreçleri ilgili Toplu İş Sözleşme maddeleri hükümlerine göre yönetilmektedir.

Raporlama döneminde 30 Tüpraş çalışanı üye oldukları sendikaların yönetiminde aktif olarak görev almaktadır. Aynı zamanda 1.216 aylık ücretli çalışan işveren temsilcisi olarak sorumluluk almaktadır.

Tüpraş, çalışanların sendikal haklarına saygı göstermekte ve bu haklarını özgürce kullanabilmelerine olanak tanımaktadır.

Toplu İş Sözleşmesi kapsamında;

- İşe alma süreçleri,
- İşe alımda eşitlik (cinsiyet eşitliği) ve kapsayıcılık yaklaşımı (din, dil, ırk ayrımı yapılmamış, engelli çalışan alımları, vb.),
- Çalışma koşullarının belirlenmesi,
- Rotasyon olanakları,
- Ücretlendirme ve yan hakların tanımlanması,
- Sosyal yardımlar (yemek, evlenme, doğum, kreş, vb. Yardımlar),
- İzin kullanımları,
- İş sağlığı ve iş güvenliği uygulamaları,
- Sağlanan eğitim ve araştırma faaliyetleri,
- Çalışan haklarının korunumu,
- Çevrenin korunumuna duyarlılık

gibi konu başlıkları yer almaktadır.

Çalışanların görüşleri birebir görüşmeler, anket uygulamaları, İSG kurulları ve çalıştaylarla alınmakla birlikte, gerekli görülen konular Toplu İş Sözleşmesi sürecinde gündeme getirilmektedir.

SEKTÖR

2022’ye başlarken enerji sektöründeki ortak görüş, 2021’in ardından dünya ekonomilerinde Covid’den çıkışın hız kazanacağı, artık tam bir normalleşme ile pandemi öncesi dönemdeki seviyelerin yakalanacağı şeklindeydi. Fakat daha henüz Şubat ayında Rusya tarafından Ukrayna’ya yönelik olarak başlatılan askeri operasyon, 2021 son çeyreğinde artış eğilimine girmeye başlayan başta doğalgaz ve elektrik fiyatı olmak üzere birçok enerji fiyatında arz endişeleri kaynaklı hızlanan yükselişleri beraberinde getirmiştir. Her ne kadar petrol piyasasındaki artış diğer enerji türlerinde görülenden daha düşük olsa da 2020’de tarihin en düşük seviyelerini gören petrol sektörü, sadece iki yıl sonra 2022’de tarihi zirveleri yaşamıştır.

Petrol talebi 2022’de de artış trendini sürdürmesine rağmen, yüksek fiyat baskısının yanı sıra Çin’in yılın önemli bir kısmında sürdürdüğü Sıfır Covid politikası ve Asya bağlantılı dış hat uçuşlarının başlamaması gibi nedenlerle talep beklentilerin aksine pandemi öncesi düzeyini yakalayamamıştır. 2022 yılı ilk çeyrek dönemde yıllık bazda 5 milyon varil/gün olan küresel petrol ürünleri talebi artışı, baz etkisi, yüksek fiyatların yarattığı talep yavaşlaması ve Çin’in artan kısıtlama önlemlerinin etkisiyle 2. ve 3. çeyrekte 2 milyon varil/gün düzeyine, son çeyrekte ise 2021 seviyesinin 0,4 milyon varil gün altına gerileyerek ortalamada 99,9 milyon varil gün oldu. Böylelikle 2022’de küresel talep yıllık bazda 2,2 milyon varil/gün artış gösterse de halen 2019 seviyesini (100,5 milyon varil/gün) yakalayamadı. OECD bölgesinde talep 2019’un halen 1,6 milyon varil/gün altında kalırken, Çin’deki talep -%3 ile 1982 yılından itibaren ilk kez yıllık bazda küçülmüştür.

Dünyanın en büyük enerji ihracatçısı ve 2. büyük ham petrol tedarikçisi olan Rusya’nın başlattığı tüm öngörülenden çok daha uzun süren ve yıkıcı sonuçlar doğuran savaş tedarik zinciri sorunlarını beraberinde getirirken, tüm dünya ekonomileri için enerji arz güvenliği yıl boyunca gündemin en üst sıralarında yer almıştır. Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerin odağındaki sürdürülebilirlik ve emisyon azaltımı konuları bir miktar geri plana itilmiştir.

Artan talep ortamında OPEC+ ülkelerinin arz kesintilerini sürdürmelerinin yanı sıra Nijerya, Libya, Angola gibi ülkelerde yapısal ve jeopolitik nedenlere bağlı arz düşüşünün petrol fiyatlarını yukarıya taşımaya başladığı 2022’nin ilk yarısında Rusya’nın Ukrayna’yı işgale başlaması tüm dengeleri sarsmıştır. Karşı hamle olarak ABD başta olmak üzere AB ve G7 ülkelerinin, Avrupa’nın ana enerji tedarikçisi olan Rusya’ya karşı ardı ardına aldığı yaptırım kararları arz kaygılarını tetiklerken petrol dâhil tüm enerji fiyatlarında çok hızlı bir tırmanışa yol açmıştır. Bu ortamda yıla 79,0 ABD doları/varil seviyesinden başlayan Brent tipi ham petrol fiyatı 138 ABD doları/varil ile son 14 yılın en yüksek seviyesini görürken enerji fiyatları temelinde enflasyon neredeyse tüm dünyada ekonomilerin en önemli sorunu haline gelmiştir. Uluslararası Enerji Ajansı ve ABD’nin stratejik petrol rezervlerini serbest bırakma kararları, Çin’deki kapanma ve kısıtlamalar ve yüksek fiyatlar, artan resesyon endişesi, OPEC+’ın kademeli olarak kesintileri azaltması, ABD öncülüğünde OPEC dışı üretimin artmaya devam etmesi, Libya üretiminin yeniden toparlanması gibi etkenler petrol fiyatlarını baskılamıştır.

2030 yılına kadar rafinaj sektöründe konsolidasyonun devam etmesi ve yaklaşık 3 milyon varil/günlük net kapasite beklenmektedir.

Ayrıca enflasyonla mücadele amacıyla, sıkılaştırılan para politikaları ve resesyon endişesinin de etkisi ile oldukça dalgalı bir seyir izlediği yılı 81,3 ABD doları/varil seviyesinden kapatmıştır. Böylelikle 2022 Brent fiyatları ortalamada 2021 yılına göre 30,4 ABD doları/varil (%43) artarak 101,3 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

Rusya'yı savaştan vazgeçirmek ve petrol/doğalgaz gelirlerini kısıtlamak amacıyla ABD Rusya'dan alımlarını sonlanırken, AB ülkeleri 6. yaptırım kararını yürürlüğe sokmuştur. Karara göre Macaristan, Çek Cumhuriyeti gibi ülkelerin Druzba boru hattından alımları kapsam dışında bırakılırken, AB 5 Aralık itibarıyla ham petrol 5 Şubat 2023 itibarıyla ürün alımlarını sonlandırma kararı almıştır. Buna ek olarak G7 üyesi ülkeler de tavan fiyat uygulaması kararını yine 5 Aralık itibarıyla devreye sokmuşlardır. Tüm bu yaptırımlar sonucunda 2023'ün ilk çeyrek sonu itibarıyla AB'ye akan yaklaşık 4 milyon varil/günlük petrol ve ürünün yeni güzergahlara yönelmek durumunda kalması, başta Çin ve Hindistan olmak üzere Asya'nın Rusya'dan ithalatında ciddi artış olması beklenmektedir.

Rafinaj sektörü açısından bakıldığında, 2022 yılında nafta hariç tüm ürünlerde talep 2021 yılının üzerinde gerçekleşmiştir. 2021 yılına göre benzin talebi 0,4 milyon varil/gün artarken, motorin 0,7 milyon varil/gün artarak 2019 seviyesini yakalamıştır. 2020 yılında tarihi dip seviyeleri gören jet yakıtı 0,9 milyon varil/gün artış ile talebi en çok artan ürün olmuştur. Ancak jet yakıtı talebi halen 2019 yılının 1,9 milyon varil/gün (%24) altındadır.

Türkiye'de ise 2022 yılında EPDK verilerine göre petrol ürünleri talebi %4 azalmıştır. Talebi yaklaşık %7 oranında azalan motorin düşüşte ana etken olurken, benzin talep artış trendini %9 ile devam ettirmiştir. Jet Yakıtı dış hat kullanımları dâhil %38 artışla talebi en çok artan ürün olmuştur.

2021 yılından itibaren başlayan stoklardaki azalma trendi 2022 yılında da sürmüştür. Özellikle orta distilat stoklarının düşük düzeylere inmesi crack marjlarını desteklemiştir. 2021 yılında azalan stoklar ve geri gelmeye başlayan taleple tarihi dip seviyelerden dönmeye başlayan rafineri kârlılığı, 1,1 milyon varil/günlük net rafineri kapasite artışına karşın talebin 2,3 milyon varil/gün arttığı 2022 yılında güçlenmeye devam etmiştir. Bu yıl rafineri kârlılığını destekleyen bir diğer önemli etken, pandemi dönemi boyunca ertelenen bakımlar nedeniyle atıl durumda kalan rafinerileri geri dönüş sürecinin uzaması olmuştur. 2022 yılında ortalama rafineri duruş ve bakımları 2019 yılının 2 milyon varil/gün üzerinde gerçekleşmiştir. Özellikle AB'nin Rusya'dan ciddi ithalat yaptığı motorinde ortaya çıkan pazar dengesizlikleri ve yıllık bazda talebi en çok artan ürün olan jet yakıtının desteği ile orta distilat marjları açısından rekorların yaşanırken, ortalamada 3-4 katına çıkan doğalgaz maliyetlerinin de nihai ürün fiyatlarına yansıtılmak durumunda kalması ile ürün marjları ve rafineri kârlılıkları tarihi en yüksek seviyelerin çok üstüne çıkmıştır. Yıl ortalamalarına bakıldığında benzin, motorin ve jet yakıtı crack marjları sırasıyla 2019 yılının %124, %163,%149 üzerinde fuel oil crackları %115, nafta ise %96 altında gerçekleşmiştir.

Orta vadeye bakıldığında, 2030 yılına kadar olan dönemde rafinaj sektöründe konsolidasyonun devam etmesi ve yaklaşık 3 milyon varil/günlük net kapasite beklenmektedir. Aynı dönemde rafineri ürünleri talebinin yaklaşık 4 milyon varil/gün artması beklenmektedir. Bu ilk bakışta oldukça cesaret verici görülse de âtıl rafinerilerin de geri dönmeye başladığı dikkate alındığında önümüzdeki dönemde rekabetin daha da artması ancak genel anlamda rafinaj sektörü için olumlu bir dönem olması öngörülmektedir.

ÜRETİM VE SATIŞ

Tüpraş'ın ana faaliyet konusu; ülkenin petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak için gerekli ham petrolün tedariği ve rafinajı, ürettiği petrol ürünlerinin yurt içi ve yurt dışı satışı ve dağıtımıdır. Şirket ham petrol rafinaj faaliyetleri sonucunda LPG, benzin ve nafta, jet yakıtı, gazyağı, motorin, fuel oil, bitüm ve makine yağları gibi petrol ürünleri üretmektedir.

"Stratejik Dönüşüm Planı" kapsamında yapılacak yenilenebilir enerji yatırımlarının yanı sıra; sürdürülebilir rafinaj için operasyonel verimliliği artırıcı, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları azaltıcı Enerji Verimliliği ve Dekarbonizasyon Projeleri, Yeşil Hidrojen Üretimi ve Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı ve Biyoyakıt Üretimi Tüpraş'ın rafineri sahalarında önceliklendirdiği projeler arasında yer almaktadır.

Tüpraş, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajlarının sağlanması amacıyla ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona ve kaynak çeşitlendirmesine gitmektedir. Ham petrol alımlarının önemli bir kısmı ülkelerin devlet petrol şirketleriyle yapılan yıllık anlaşmalar yoluyla gerçekleştirilmektedir. Bunun yanı sıra ürün taleplerinin gerektirdiği özelliklere sahip ham petrol türlerinin tedariğine yönelik esnekliğin sağlanmasına ve ilave opsiyonların artırılmasına yönelik alımlar da yapılmaktadır. İngiltere'de faaliyetlerini sürdüren Tupras Trading Ltd, akaryakıt ticareti faaliyetlerine ek olarak spot ham petrol ticareti ile Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürmüştür.

İkmal Edilen Ham Petrolün Dağılımı

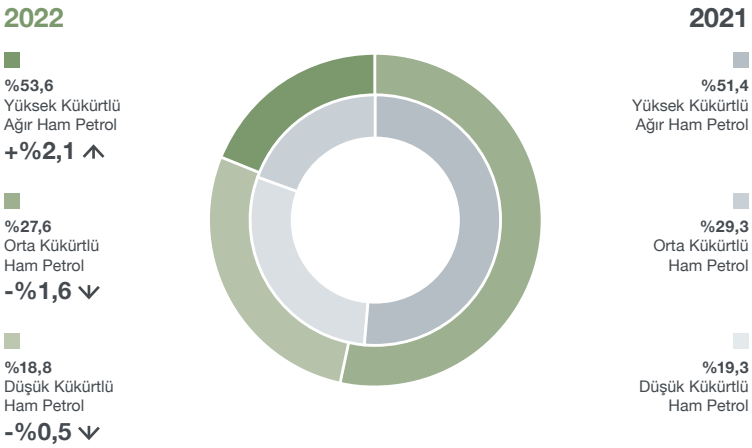

11 ülkeden 19 farklı çeşit ham petrol alımı

Tüpraş, 2022 yılı içinde, 18 ile 47 API arasında değişen gravitelerde Türkiye dâhil 11 ülkeden 19 farklı çeşit ham petrol alımı yapmıştır. 21,7 milyar ABD doları seviyesinde gerçekleşen ham petrol, ürün ve yarı mamul ikmalinin, 17,6 milyar ABD doları tutarındaki kısmı yıl içinde ikmal edilen 24,8 milyon ton ham petrol için yapılmıştır.

Tüpraş, 2022 yılında, şarja verilmek üzere 2,5 milyon ton yarı mamulün yanı sıra ülke talebini karşılayabilmek amacıyla 2,5 milyon ton nihai ürün ithal etmiştir.

Tüpraş, 2022 yılında artan talep ve ürün marjlarındaki toparlanmayla birlikte 2021 yılına göre 1,2 milyon ton şarj artışı sağlamıştır.

Optimum şarjla %92 kapasite kullanımı

Tüpraş, 2022 yılında artan talep ve ürün marjlarındaki toparlanmayla birlikte geçtiğimiz yıla göre 1,2 milyon ton şarj artışı sağlayarak, ham petrol ve yarı mamul dâhil 27,5 milyon ton toplam şarjla %92 kapasite kullanımı gerçekleştirmiştir. Toplam 26,0 milyon ton ürün üretilirken yüksek ham petrol şarjının ve yıl içinde yaşanan RUP ünite duruşunun da etkisiyle yüksek katma değerli beyaz ürün verimliliği %79,5 olarak gerçekleştirilmiştir.

Rafinerilerin operasyonel kârlılığı uluslararası piyasalarda belirlenen ham petrol maliyeti ve bu ham petrolden üretilen ürünlerin hasılatı arasındaki fark olarak tanımlanan brüt rafineri marjı ile açıklanmaktadır. Geride bıraktığımız 2 yıl boyunca toplumsal ve ekonomik etkileri bakımından dünya gündeminin uzun süre ilk sırasında yer alan Covid-19 salgınının mobilite üzerindeki etkileri 2022 yılında azalmış ve petrol ürünleri talebi normalleşmeye başlamıştır. 2022 yılında Rusya-Ukrayna Savaşı sebebiyle bozulan arz - talep dengesinin etkisiyle tüm beyaz ürün marjları artmış; motorin, jet yakıtı ve benzin marjlarında tarihi zirveler görülmüştür. Marjlardaki bu zirveler rafineri kârlılıklarına olumlu yansımıştır. Tüm bu gelişmeler paralelinde Akdeniz marjının 28,2 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleştiği 2022 yılında Tüpraş'ın net rafineri marjı 16,5 ABD doları/varil seviyesinde gerçekleşmiştir.

ÜRETİM VE SATIŞ

Yapısal üstünlüklerle gelen rekabet avantajları

Tüpraş'ın aralarında üretim ve satış optimizasyonuna olanak tanıyan dört rafineriye sahip olması ve rafinerilerin mevcut depo ve terminalleri ile ülke genelinde büyük tüketim bölgelerine yakın konumlanmış olması, Şirket için rekabet avantajı yaratmaktadır. Ayrıca Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol ve petrol ürünü taşımacılığı yapan bağlı ortaklığı Ditaş ve rafinerileri arasında akaryakıt taşıması yapan demiryolu taşımacılığı şirketi Körfez Ulaştırma ile kesintisiz ikmal imkânı sağlanırken, Tupras Trading Ltd'in başta ihracat olmak üzere akaryakıt ve ham petrol ticaret faaliyetlerine olumlu katkısı bu avantajı pekiştirmektedir.

Tüpraş rafinerileri, bölge rafinerilerine oranla aşağıda sıralanan yapısal üstünlüklere sahiptir.

- Sektörde stratejik öncü konum
- Yüksek rafineri kompleksitesi
- Çok çeşitli ham petrol işleme kapasitesi
- Orta Doğu'daki petrol üreticilerine olan yakın konum
- Deniz ve raylı taşıma filosu ile güçlü lojistik avantaj
- Londra'da kurulu trading şirketi ile ikmal ve satış zincirinde ilave katma değer
- Yüksek depolama kapasitesi
- Yaygın LPG ve akaryakıt dağıtım ağı
- Nitelikli insan gücü
- Yüksek ve sürdürülebilir müşteri memnuniyeti

Ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılayan Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi

Tüpraş, Türkiye'nin ilk ve en büyük rafineri şirketi olup Türkiye genelinde 4 rafineri, kiraladığı terminaller üzerinden 53 çeşit petrol ürününün tedarikini sağlamakta ve ülke enerji ihtiyacının önemli bir bölümünü karşılamaktadır.

Şirket'in doğrudan ve toptan ürün satışı yaptığı müşteriler; öncelikle T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından lisanslandırılmış akaryakıt, LPG, ihrakiye, jet yakıtı ve madeni yağ dağıtım kuruluşları, sanayide ağırlıklı olarak petrol ürünlerini kullanan endüstri, petrokimya ve boya şirketleri, Karayolları Genel Müdürlüğü, belediyeler, diğer resmi kurumlar ile bu kurumlar tarafından onaylanmış yüklenici firmalar, özel inşaat veya taahhüt firmaları, çimento üreticileri, trading şirketleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri adına Milli Savunma Bakanlığı'dır.

ÜRÜN BAZINDA BAKILDIĞINDA;

Ürün	Yurt İçi Satış	Gelişme
Benzin	3,2 milyon ton	Benzin satışlarında Türkiye benzin pazarının tamamına yakını Tüpraş tarafından karşılanmış ve geçtiğimiz yılın %11 üzerinde, tüm zamanların en yüksek miktarı olan 3,2 milyon ton satış gerçekleştirilmiştir.
Jet yakıtı	3,6 milyon ton	Türkiye jet piyasası beklentilere ve global piyasalara göre daha hızlı toparlanmıştır. Ülke ihtiyacının karşılanması misyonuna bağlı olarak Tüpraş gerek üretim gerek yurt dışından ikmal yoluyla kesintisiz ürün tedariki sağlamıştır.
Motorin	12,3 milyon ton	2021 yılına kıyasla azalan yurt içi tüketime rağmen Tüpraş satışları geçen yıla göre %8 oranında artmıştır. Tüpraş gerek üretim gerekse son ürün ithalatlarıyla yurt içi talebi kesintisiz karşılamış, Ukrayna-Rusya savaşının ürün fiyat ve tedarikine yansıyan etkilerinin ülke çapında bir enerji krizine dönüşmemesinde önemli rol oynamıştır.

Tüpraş, yurt içi müşterilerinin taleplerine yönelik sorumluluklarını 2022 yılında da başarıyla yerine getirmiştir.

Tüpraş, hızla değişen piyasa koşullarında müşteri odaklı satış yaklaşımlarını geliştirmek için tüm satış, teslimat, satış sonrası hizmet ve pazarlama süreçlerini sürekli olarak gözden geçirmekte ve müşteri talep ve beklentilerini dijitalleşme ve müşteri deneyimini merkezine koyarak en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılamaktadır ve satış sonrası da destek vermeyi sürdürmektedir.

%92

Kapasite kullanımı normalleşme sürecine paralel olarak %92 gerçekleşmiştir.

KAPASİTE KULLANIMI

%

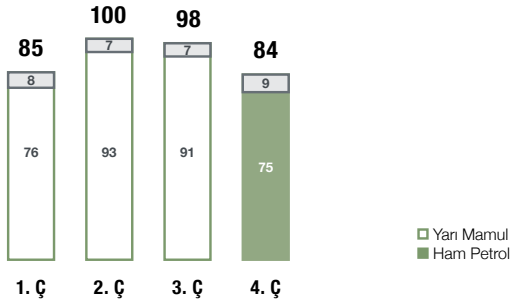

24,8 milyon ton

Ham petrol ve yarı mamul temini 100'er bin ton artmıştır.

HAM PETROL TEMİNİ

milyon ton

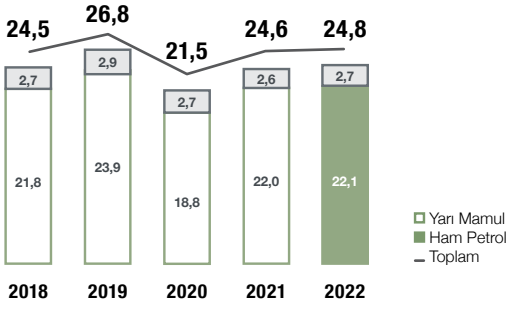

17,6 milyar ABD doları

Ham petrol temin maliyetinin yaklaşık %89 ithal kaynaklıdır.

HAM PETROL TEMİNİ

milyar ABD doları

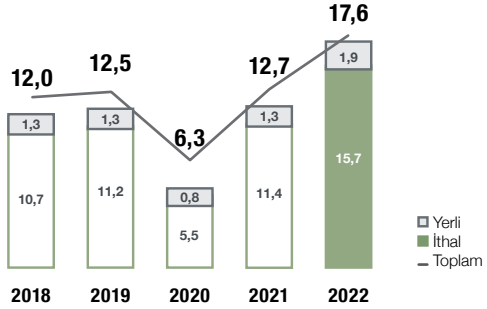

5,0 milyon ton

Tonaj bazında %80 artan ürün dış alımı hacmi değer olarak %161 artmıştır.

ÜRÜN DIŞ ALIMI

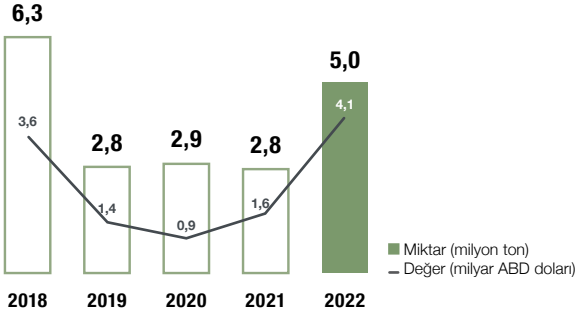

ÜRETİM VE SATIŞ

Tüpraş, 23,5 milyon ton yurt içi satışla ülke talebinin büyük kısmını karşılarken, uluslararası ve transit satış dâhil 29,5 milyon ton toplam satış hacmi sağlamıştır.

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİNİN ÜRETİMLERİ (bin ton)

Ürünler	2021	2022	Değişim %
LPG	812	886	9,2
Benzin/Nafta	5.510	5.743	4,2
Jet Yakıtı/Gazyağı	2.958	3.742	26,5
Motorin	10.763	10.023	-6,9
Fuel Oil	1.495	1.652	10,4
Bitüm	1.932	2.466	27,6
Kok	909	877	-3,5
Diğer	708	659	-6,9
Toplam	**25.086**	**26.048**	**3,8**

Tüpraş, müşterilerinin talep ve beklentilerini en yüksek düzeyde ve en hızlı şekilde karşılamak üzere dijital müşteri çözümleri üzerine odaklanmıştır. Kara Dolum Dijital Müşteri Deneyimi projeleri kapsamında Sürücü Tanker Sıra Takip Uygulaması ile başlayan dijital dönüşüm yolculuğu "Temassız Satış" ve "Kara Dolum Randevu Sistemi" projeleri ile devam etmektedir. Bununla beraber hızlı çözümler üretme stratejisi ile genişletilen Tüpraş Müşteri Portalı uygulaması ve Tüpraş Çözüm Merkezi (444 123 0) ve müşterilerin ihtiyaçları doğrultusunda özel tasarlanan Müşteri Bildirim Yönetimi Sistemi dijitalleşme süreçlerini beslemektedir.

2022 yılında müşterilerden alınan geri bildirimler ve talepler doğrultusunda yapılan "Dijitalleşme"ye ve "İş Süreçlerinde Verimlilik"e çalışmaları kapsamında;

- Aralık 2021'de müşteri ve müşteri portalı kayıt/değişiklik başvurularının tamamen dijitalleştirilmesinin ardından iç süreçlerde de iş verimliliğine katkı sağlamak üzere, kayıt işlemlerinin robotik teknolojiler aracılığıyla tamamlanması adına yürütülen çalışma Ocak 2023'te devreye alınmıştır.
- Ağustos 2021'de petrokok ürünü ile başlatılan Kara Dolum Randevu Sistemi Projesi kapsamında; 1 Aralık 2022 itibarıyla jet yakıtı ve kükürtün kara dolum teslimatlarında randevu sistemi uygulamasına geçilmiş olup 2023 yılında uygulamanın tüm ürünlerde devreye alınması hedeflenmektedir.
- TAS (Terminal Otomasyon Sistemi) dönüşümü ile paralel

yürütülen ve birbiriyle entegre Kara Dolum Temassız Satış Sistemi, sürücü deneyiminin insan teması olmadan; kiosklar, mobil uygulama ve Tüpraş Çözüm Merkezi desteği ile yönetilmesini sağlamaktadır. 2023 yılı içerisinde tüm dönüşüm sürecinin tamamlanması hedeflenmektedir.

- Ağustos 2021'de kullanıma açılan Sürücü Portalı Mobil Uygulaması ise sürücülerin gerekli bilgi ve duyurulara anında erişimi ile birlikte sipariş ve randevularının uçtan uca takibini yapabilmelerine olanak sağlamaktadır. Çift taraflı ve kesintisiz iletişim ile verimli bir süreç yönetimi imkânı sağlayan uygulama, sürücülerin ihtiyaçlarına doğrultusunda sürekli olarak geliştirilmeye devam edilmektedir. Rafinaj sektöründe bir ilk olma niteliği taşıyan Kara Dolum Temassız Satış Projesi'nin önümüzdeki dönemlerde operasyon uygunluklarına bağlı olarak vagon, boru hattı ve deniz dolum süreçlerine entegre edilerek yaygınlaştırılması değerlendirilmektedir.
- Müşterilerin cari hesap bakiyelerine ait ödeme iade taleplerinin Müşteri Portalı platformu üzerinden self-servis hizmeti verilmeye başlanmıştır.

5,7 milyon ton ürünün uluslararası satışı

Tupras Trading Ltd, akaryakıt ticareti faaliyetlerine ek olarak spot ham petrol ticareti ile Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürmüştür. Tüpraş, 2022 yılında 4,5 milyar ABD doları değerinde 5,7 milyon ton ürünün uluslararası satışını gerçekleştirmiştir.

- Zorunlu petrol stoğu yükümlülüğünü karşılamak üzere dağıtıcı lisansı sahiplerine verilen Günlük Kupon Hizmeti sürecinde müşteri taleplerinin iletilmesinden, stok miktarlarının müşteri bazlı takibinin yapılarak EPDK'ya bildirilmesine kadar hem müşteri hem Tüpraş tarafından manuel olarak yürütülen tüm işlemlerin Nisan 2023 itibarıyla tamamen dijitalleştirilmesi hedeflenmektedir.
- Sıfır kâğıt inisiyatifi doğrultusunda Satış ve Pazarlama Direktörlüğü içerisinde Genel Müdürlük ve Rafineri Satış Birimlerinin paydaşlarıyla tüm resmi iç ve dış yazışmalarının KEP adresi üzerinden İzonay aracığıyla e-imza ve mobil imza kullanarak dijital olarak yapılmasına dair çalışma tamamlanmıştır.

Bu projeler sayesinde, Tüpraş ile müşterileri arasındaki tüm süreçler dijitalize edilmiş ve müşterilerin günlük operasyonlarının kişi teması olmadan ve çok daha kısa sürelerde tamamlanabilmesi için sağlam bir altyapı oluşturularak 360 derece dijital müşteri deneyiminin son halkası da tamamlanmıştır.

Tüpraş geniş filosu ve alternatifli üretim ve ikmal çözümleriyle yurt içi müşterilerinin taleplerine yönelik sorumluluklarını başarıyla yerine getirmiştir. Müşteri Memnuniyeti Araştırması'nda da ürün ve hizmet kalitesine dair olumlu geri bildirimler alan Şirket, sevkiyat/teslimat süreçlerinde genel memnuniyet skoru 83 olarak gerçekleşmiştir.

Tüpraş, 23,5 milyon ton yurt içi satışla ülke talebinin büyük kısmını karşılarken, uluslararası ve transit satış dâhil 29,5 milyon ton toplam satış hacmi sağlamıştır.

ÜRETİM VE SATIŞ

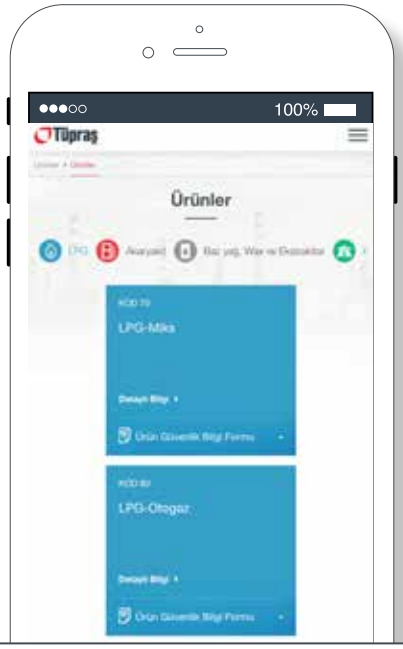

Tüpraş geniş filosu ve alternatifli üretim ve ikmal çözümleriyle yurt içi müşterilerinin taleplerine yönelik sorumluluklarını başarıyla yerine getirmiştir.

TÜPRAŞ RAFİNERİLERİNİN SATIŞLARI (bin ton)

Ürünler	2021	2022	Değişim %
LPG	836	803	-3,9
Nafta	206	52	-74,7
Benzinler	2.919	3.225	10,5
Jet Yakıtı / Gazyağı	2.989	3.639	21,8
Motorin	11.352	12.313	8,5
Fuel Oil'ler	397	512	28,9
Bitüm	1.580	1.547	-2,1
Kok	984	939	-4,5
Diğer	445	421	-5,3
Toplam Yurt İçi Satışlar	21.707	23.452	8,0
Uluslararası Satışlar	5.250	5.732	9,2
Transit Satışlar	629	287	-54,4
Toplam Satışlar	**27.586**	**29.471**	**6,8**

%53

Toplam satışlar içerisinde akaryakıt dağıtım şirketlerinin payı %53'tür.

SATIŞLARIN DAĞILIMI

%

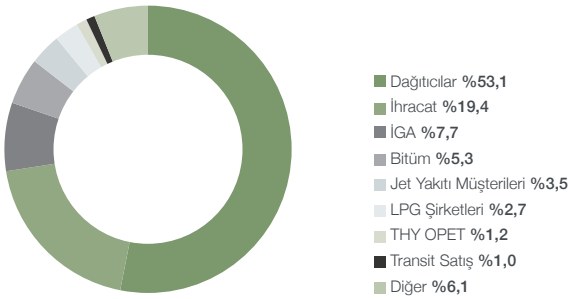

15,6 milyon ton

Jet hariç dağıtıcılara yapılan satışların toplamı 15,6 milyon tondur.

DAĞITICILARA YAPILAN SATIŞLARIN DAĞILIMI

%

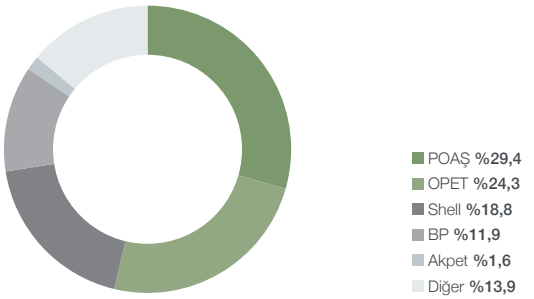

Tüpraş ile müşterileri arasındaki tüm süreçler dijitalize edilmiş ve müşterilerin günlük operasyonlarının kişi teması olmadan ve çok daha kısa sürelerde tamamlanabilmesi için sağlam bir altyapı oluşturularak 360 derece dijital müşteri deneyiminin son halkası da tamamlanmıştır.

29,5 milyon ton

Toplam satışlar %6,8 artış göstermiştir.

TOPLAM SATIŞLAR

milyon ton

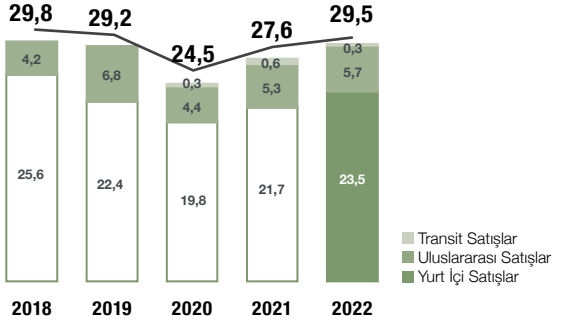

5,7 milyon ton

Tonaj bazında %9 artan uluslararası satış hacmi değer olarak %46 artmıştır.

ULUSLARARASI SATIŞLAR

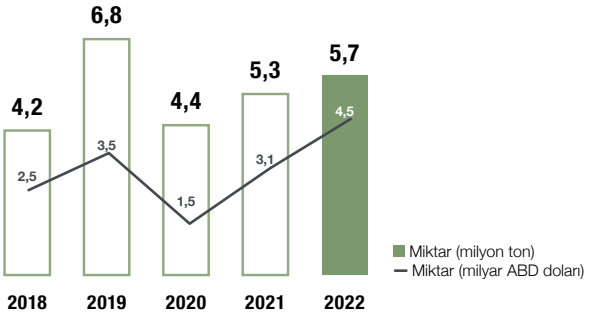

ÜRETİM VE SATIŞ

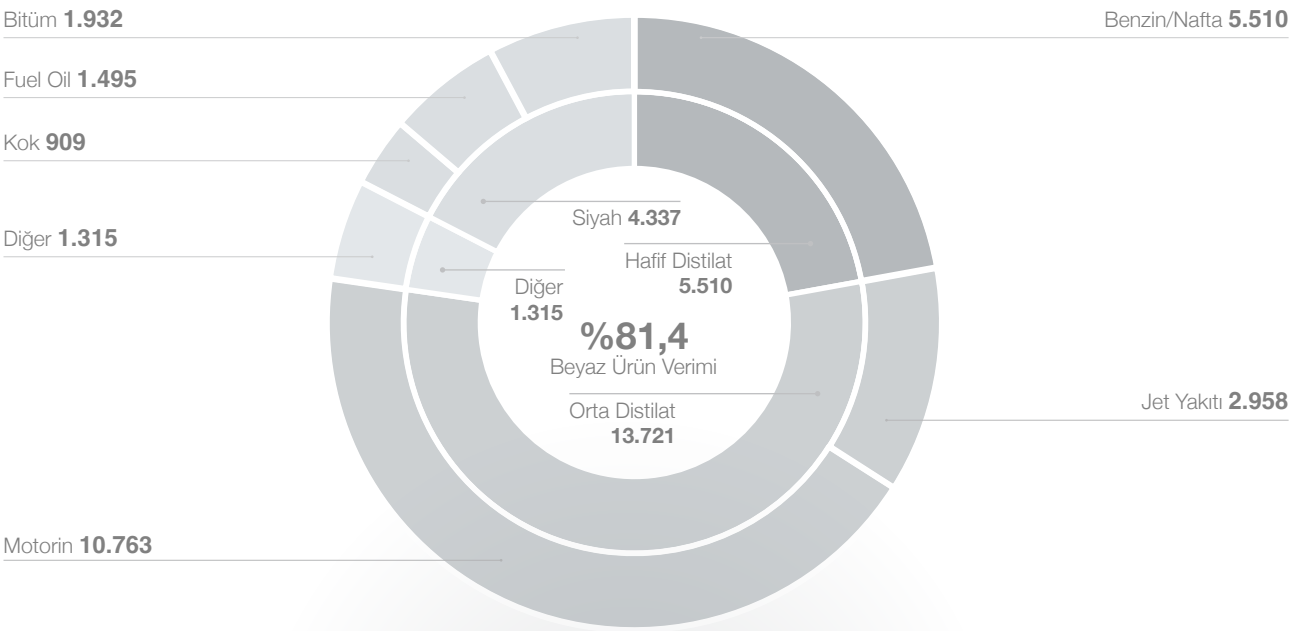

2021

ÜRÜN VERİMLİLİĞİ

2022

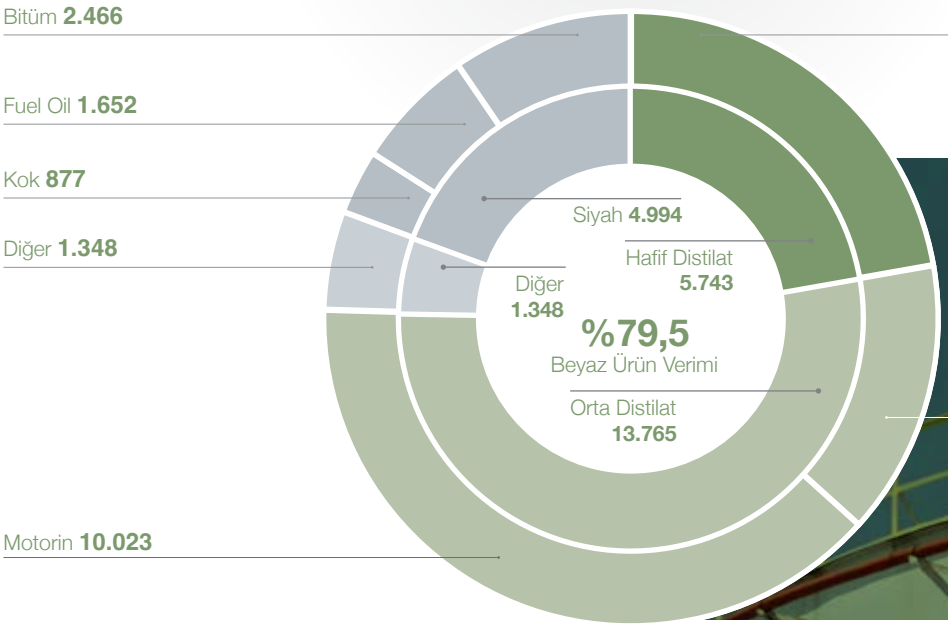

%3,8

Artan talep ve ürün marjlarındaki toparlanmayla toplam üretim %3,8 yükselmiştir.

TOPLAM ÜRETİM

milyon ton

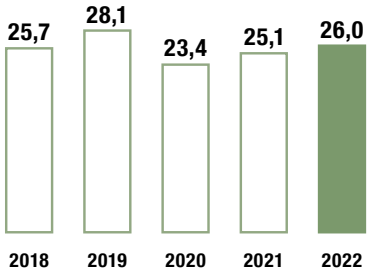

%79,5

Yüksek ham petrol şarjının ve yıl içinde yaşanan RUP ünite duruşunun da etkisiyle yüksek katma değerli beyaz ürün verimliliği %79,5 olarak gerçekleştirilmiştir.

BEYAZ ÜRÜN

%

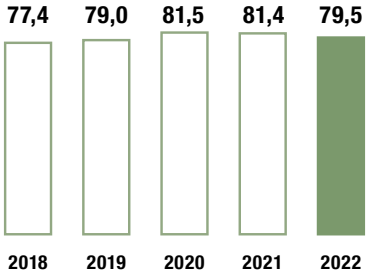

%4,2

Talep ve marjların etkisiyle hafif distilat üretiminde %4,2 artış olmuştur.

BENZİN VE NAFTA

milyon ton

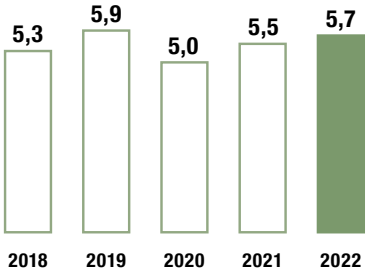

%26,5

%26,5 ile jet yakıtları üretimi en çok artış gösteren ürün olmuştur.

JET YAKITI

milyon ton

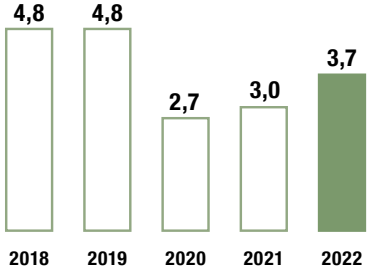

-%6,9

Azalan yurt içi tüketim motorin üretimine %6,9 düşüş olarak yansımıştır.

MOTORİN

milyon ton

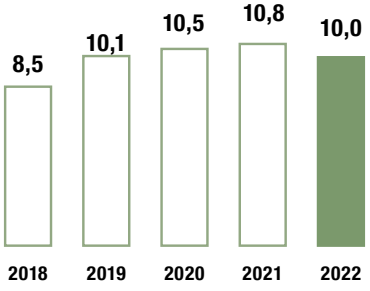

%10,4

Fuel oil talebinde toparlanma sürerken 2022 üretimi %10,4 artmıştır.

FUEL OIL

milyon ton

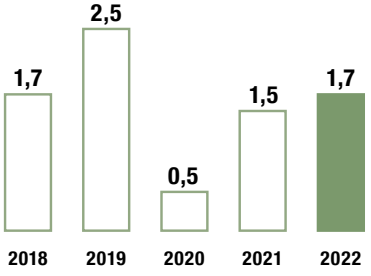

İZMİT RAFİNERİSİ

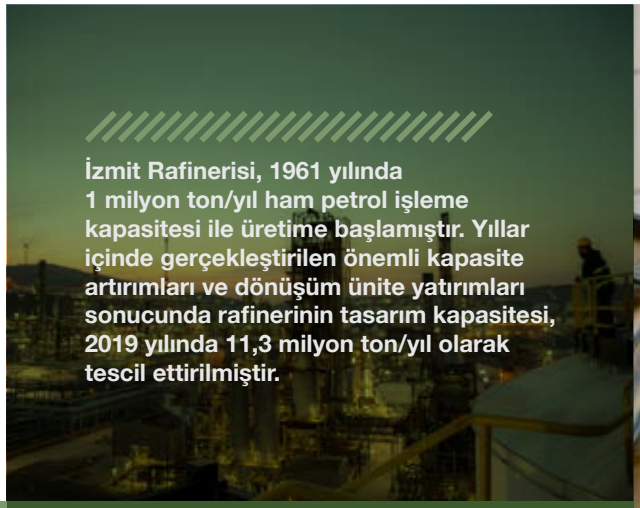

İzmit Rafinerisi, 1961 yılında 1 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesi ile üretime başlamıştır. Yıllar içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve dönüşüm ünite yatırımları sonucunda rafinerinin tasarım kapasitesi, 2019 yılında 11,3 milyon ton/yıl olarak tescil ettirilmiştir.

14,5'lik Nelson Kompleksite Endeksi

Euro V standartlarında üretim yapan İzmit Rafinerisi, Türkiye petrol ürünleri tüketiminin odağında yer almaktadır. İzmit Rafinerisi'nde 4,2 milyon ton ağır siyah ürünü, çoğunluğu motorin olmak üzere benzin ve LPG gibi daha değerli yaklaşık 3,5 milyon ton çevreci beyaz ürüne dönüştüren Fuel Oil Dönüşüm Tesisi, 2014 yılı sonunda tamamlanmıştır. İzmit Rafinerisi, Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin devreye girmesinin ardından ulaştığı 14,5'lik Nelson Kompleksite Endeksi ile dünyanın dönüşüm oranı en yüksek rafinerilerinden biri olmuştur.

15,6 milyon ton
toplam ürün satışı

2022 yılında İzmit Rafinerisi'nde 10,6 milyon ton ham petrol ve 1, 9 milyon ton yarı mamul olmak üzere toplamda 12, 5 milyon ton şarja verilmiştir. Rafineri'nin 2022 yıl sonu itibarıyla toplam ürün satışı, 12,5 milyon tonu yurt içi olmak üzere, 15,6 milyon ton olmuştur.

Türkiye'nin dönüşüm oranı en yüksek rafinerisi

İzmit Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 11,3 milyon tondur.

14,5
Nelson Kompleksite Endeksi

1.950
Dönem sonu itibarıyla çalışan sayısı

3,0 milyon m^3
İzmit Rafinerisi depolama kapasitesi

12,5 milyon ton

Rafinerinin toplam şarjı 2022'de %1,6 azalmıştır.

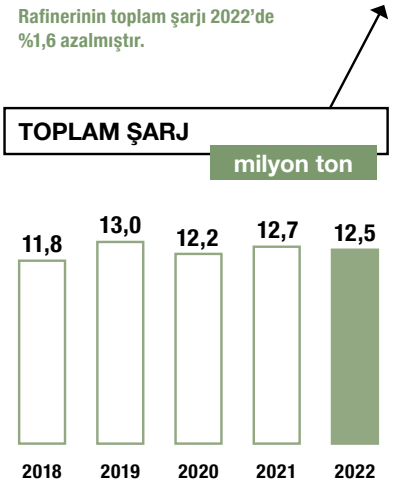

15,6 milyon ton

Rafinerinin toplam satışları 2022'de %8,0 artmıştır.

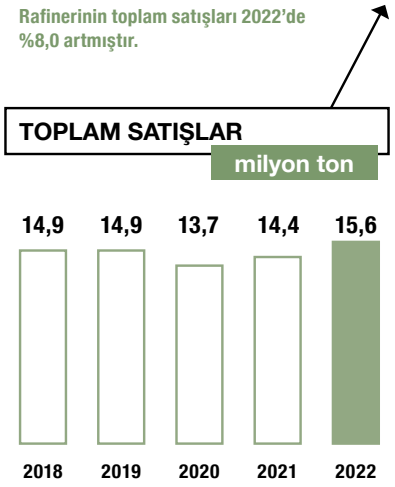

İZMİT RAFİNERİSİ

Plant 5 Ham Petrol Ünitesi 5F-1 ve 5F-3 fırınlarının APH ekipmanlarının yenilenmesi projesi ile 5,5 milyon ABD doları/yıl tasarruf sağlanabileceği öngörülmektedir.

Yıl içerisinde yürütülen başlıca projeler:

- İzmit FCC Projesinde baca gazı enerji geri kazanımı ve partikül giderimi ile başlayan çalışma reaktör ve rejeneratörde gerekecek internal değişimleri nedeniyle hem daha ağır şarjlar işlenebilmesi hem de verim artışının sağlanabilmesi için reaktör-rejeneratör ve kolon kısımlarındaki modernizasyonları kapsayacak şekilde revize olmuştur. FCC Ünitesi, Ocak 2022'de revamp modunda devreye alınmıştır. FCC Revamp Projesi ile ürünlerde beklenen min. %46 benzin verimi, maks. %3,1 dry gaz verimi, min. 93,2 benzin RON değeri ve min. 13,14 (mton/saat) baca gazı eşanjörlerinde 550 kg/cm^2 steam üretimi gerçekleşmiştir. Ünite duruşuna karşın ünitenin getirisi gelecek fiyat tahminleri ile 34,2 milyon ABD doları/yıl, yeni tasarımdaki ünite delta getirisi ise 13,5 milyon ABD doları/yıl'dır. Proje ile 0,72 puan EII (Enerji Yoğunluğu Endeksi) iyileşmesi sağlanmıştır. Ayrıca yaklaşık 55,9 bin ağaca denk gelen yıllık 21,4 bin ton CO_2 emisyonu düşüşü sağlanmıştır.
- İzmit Rafinerisi "Vagon Dolum Adalarından Alttan Dolum İle İzomerat Yüklenmesi" projesi Mayıs 2022'de devreye alınarak ilk vagon yüklemesi başarıyla gerçekleştirilmiştir. Tanker taşımacılığında Kırıkkale Rafinerisi'nin tüm izomerat ihtiyacını karşılayacak proje öncesinde karayolu taşımacılığıyla yürütülen operasyonun içerdiği riskler, proje sonrasında demiryolu taşımacılığı yoluyla daha emniyetli hale getirilmiştir. Mühendislik ve satın alma süreçlerinin Tüpraş kaynaklarıyla gerçekleştirildiği projenin sadece lojistik giderlerinden tasarrufu 2,4 milyon ABD doları/yıl civarındadır.
- İzmit Rafinerisi bitüm ihraç kapasitesinin artırılması amacıyla "Plant 26 Tank Sahasına Petrol Hareketleri Ünitesi'ndeki 10G-72 Fuel Oil Pompasının Tesis Edilmesi" ve "Faz-1 Dış İskele Fuel Oil Dolum Kolunun Asfalt Dolum Koluna Dönüştürülmesi" projeleri hayata geçirilmiştir. Petrol Hareketleri Ünitesi'ndeki mevcut 10G-72 fuel oil pompası gerekli revizyonlar yapılarak bitüm pompasına dönüştürülmüş ve Plant 26 Ünitesi tank sahasına montajı yapılmıştır. İlave olarak Faz-1 iskelesindeki mevcut fuel-oil dolum kolu sökülerek, yeni temin edilen bitüm dolum kolu montajı yapılmıştır. Revize bitüm pompası ve yeni bitüm dolum kolu kullanılarak yapılan bitüm gemisi dolumunda, 393 m^3/saat (9.438 m^3/gün) yükleme hızına ulaşılmıştır. Hedeflenen değerden daha iyi bir sonuç elde edilmiş olup, proje öncesine göre dolum süreleri önemli oranda kısaltılmıştır. İlaveten yeni bitüm dolum kolunun kullanılmasıyla birlikte, daha önce 4" hortumla yapılan yükleme operasyonları daha emniyetli ve ergonomik hale getirilerek çevreci bir operasyon şartı da sağlanmıştır.
- "Propilen Satış Hatları Tesisi" projesi 1. fazı kapsamında TK-328-329 küre tankları ile Faz-2 iskelesi arasında muhtelif hatları tesisi ve Plant 3 Ünitesi'nde coalescer sistemi tesisi çalışmaları yürütülmüştür. Projenin 1. fazında coalescer girişinde 3.500 ppm olarak ölçülen su değerinde; 422 ppm toplam su değerine ulaşılarak alt kalitede satılabilir propilen elde edilmiştir. Projenin 2024 yılı başında devreye girecek 2. fazında ise su içeriği çok düşük, kalitesi yüksek ve petrokimya sektöründe kolaylıkla satışı yapılabilecek propilen üretilmesi ve pazarlanması hedeflenmektedir.
- Plant 5 Ham Petrol Ünitesi 5F-1 ve 5F-3 fırınları mevcut airpreheater (APH) ekipmanlarının yüksek verime sahip yeni tip ile değiştirilmesi planlanmıştır. Proje kapsamında 5F-3 fırını APH ekipmanı Ekim 2022 planlı duruşunda yeni tasarımlı ekipman ile değiştirilmiş olup 5F-1 fırını APH ekipmanının 2023 yılı ilk çeyrek içerisinde değiştirilmesi planlanmaktadır. Yeni tip tasarım kullanımı ile daha yüksek güvenilirlik sağlanmasına ilave olarak 5F-3 fırını için yaklaşık 1 milyon ABD doları/yıl, 5F-1 fırını için ise 4,4 milyon ABD doları/yıl tasarruf sağlanabileceği öngörülmektedir.
- Rafineride yürütülen enerji verimliliği çalışmaları kapsamında reboiler sistemlerinde mümkün olan en düşük basınçta buharın kullanılmasının daha verimli olduğu ayrıca yazın dönem dönem oluşan LP buhar ventinin önüne de geçebileceği görülmüştür. Projenin başlangıç noktasında Plant 25 ara duruşu fırsat olarak değerlendirilerek LP buhar hattından gerekli bağlantılar yapılarak proje çalışmaları tamamlanmıştır. 25C-8 duruşu sırası ve sonrasında ise reboiler tarafındaki girişler ve enstrümantasyon çalışmaları da tamamlanarak Mayıs 2022 itibarıyla E-16 reboilerında LP buhar moduna geçiş başarılı bir şekilde tamamlanmıştır. Proje sayesinde ortalama 10 t/h MP buhar tüketimi 9 t/h LP buhar tüketimine dönüştürülmüştür. Projenin yatırım maliyeti yaklaşık 30 bin ABD doları, getirisi ise 1,2 milyon ABD doları/yıl'dır.

“İzmit FCC Projesi ile 0,72 puan EII iyileşmesi sağlanmıştır. Böylelikle 55,9 bin ağaca denk gelen yıllık 21,4 bin ton CO_2 emisyonu düşüşü sağlanmıştır.

İZMİR RAFİNERİSİ

İzmir Rafinerisi, Türkiye'nin giderek artan petrol ürünleri ihtiyacını karşılamak hedefiyle 1972 yılında işletmeye alınmıştır. 3 milyon ton/yıl ham petrol işleme kapasitesiyle üretime başlayan rafineride zaman içinde gerçekleştirilen önemli kapasite artırımları ve ünite modernizasyonları sonucu ham petrol işleme kapasitesi 11,9 milyon ton/yıl olarak tescil edilmiştir. 7,66 Nelson Kompleksitesi Endeksi'ne sahip olan İzmir Rafinerisi, Türkiye'de 400 bin ton/yıl kapasiteli makine yağları üretim kompleksine sahip tek rafineridir.

Yıl içerisinde yürütülen başlıca projeler

- Doğalgaz fiyatlarındaki artış sonrası alınan aksiyonlarla rafineri doğalgaz tüketiminde %50 seviyesinde azaltım sağlanmıştır. Yıl içerisinde 14 adet Quick Win çalışması devreye alınmıştır. Bu çalışmalarla 77.400 Gcal/yıl enerji tasarrufu, 17.800 t CO_2/yıl kadar emisyon azaltımı ve 16 milyon TL/yıl değerinde tasarruf sağlanmıştır. 2021'de 99,6 olarak gerçekleşen EII değeri, 2022 yılında 98'e düşmüştür.
- Yeşil hidrojen yatırımı konusunda teknolojik adaptasyon amacıyla İzmir Rafinerisi'nde ilk pilot tesis çalışmalarına başlanmıştır. 2023 yılında temel mühendislik çalışmalarının tamamlanması hedeflenmektedir.
- SAF Projesi kapsamında cofining temel mühendislik çalışması tamamlanmış olup Pretreatment Ünitesi temel mühendislik çalışmasına 2023'te başlanacaktır.
- Propan/Propilen Splitter Ünitesi yatırımı için temel mühendislik çalışmaları tamamlamıştır. Bu yatırım sayesinde İzmir Rafinerisi ilk defa petrokimya hammaddesi ürününü portföyüne ekleyecektir.
- 202 no'lu iskeleye yeni dolfen ve usturmaca yapılarak 185 metreye kadar gemilerin yanaşması sağlanmıştır. Böylece ithalat ve ihracat yapma imkânında esneklik sağlamıştır. İskelelerin daha verimli kullanılması ile surastarya maliyetleri azaltılacaktır.
- İzmir Rafinerisi 2022 yılı sonu itibarıyla Operasyonel Emre Amadelik değeri 96,98 olarak, Solomon kriterlerine göre 1. çeyrek diliminde gerçekleşmiştir.
- Atık geri kazanım oranı %90'dan %92'ye çıkarılarak atıkların yerinde kazanımları devam etti. 2022 yılında arıtma çamuru ve tank dibi çamurları da döngüsel ekonomiye katılmıştır. Ayrıca atık sahasında yenileme çalışmaları yapılmıştır.

İzmir Rafinerisi'nde 2022 yılında ham petrol ve yarı mamul dâhil toplam 9,9 milyon ton şarjla %83 kapasite kullanımı sağlanmış, 6,2 milyon tonu yurt içinde olmak üzere toplam 8,7 milyon ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Türkiye'de makine yağları üretim kapasitesine sahip tek rafineri

İzmir Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 11,9 milyon tondur.

7,66
Nelson Kompleksite Endeksi

1.371
Dönem sonu itibarıyla çalışan sayısı

2,5 milyon m^3
İzmit Rafinerisi depolama kapasitesi

9,9 milyon ton

Rafinerinin toplam şarjı 2022'de %14,7 artmıştır.

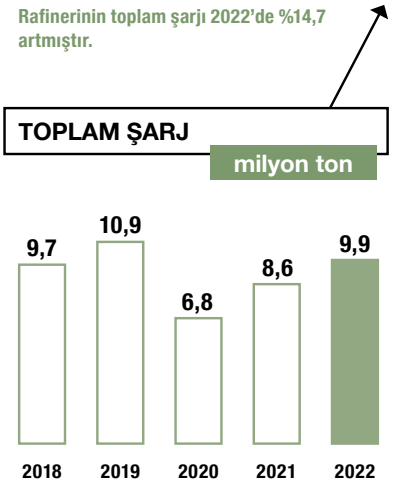

8,7 milyon ton

Rafinerinin toplam satışları 2022'de %9,9 artmıştır.

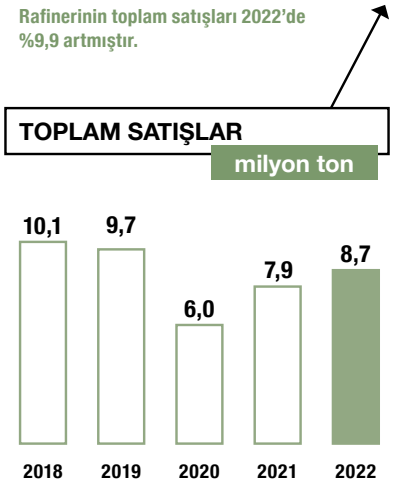

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

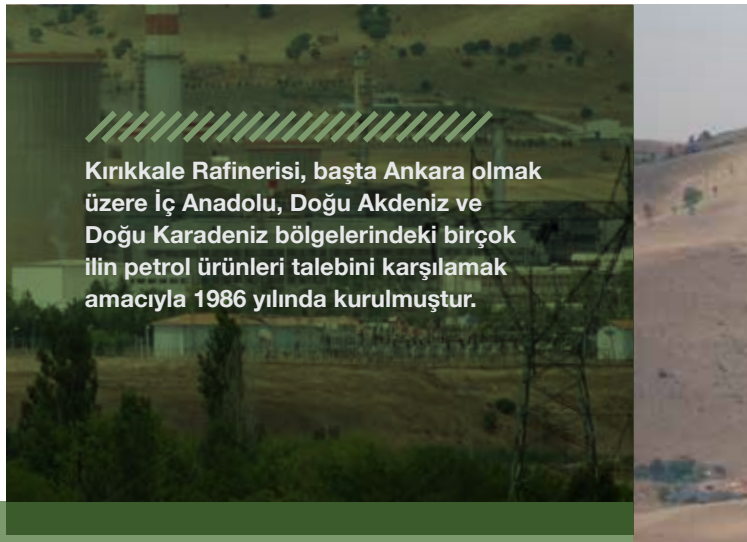

Kırıkkale Rafinerisi, başta Ankara olmak üzere İç Anadolu, Doğu Akdeniz ve Doğu Karadeniz bölgelerindeki birçok ilin petrol ürünleri talebini karşılamak amacıyla 1986 yılında kurulmuştur.

%81 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

Zaman içinde, Hydrocracker, İzomerizasyon, Dizel Kükürt Giderme ve CCR Reformer Ünitelerinin ilave edilmesiyle geliştirilen konfigürasyon ile Kırıkkale Rafinerisi, Akdeniz standartlarına göre orta düzeyde kompleksiteye sahip bir rafineri haline getirilmiştir. Nelson Kompleksitesi 6,32 olan Kırıkkale Rafinerisi, Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine de sahiptir.

Yıllık 5,4 milyon ton ham petrol işleme kapasitesi bulunan Rafineri'nin ham petrol ikmali, Ceyhan-Kırıkkale boru hattı kullanılarak Botaş'ın Ceyhan Terminali'nden sağlanmaktadır.

İzmit Rafinerisi Fuel Oil Dönüşüm Tesisi'nin üretime başlaması ile bu üniteye şarja verilmek üzere yarı mamul gönderen Kırıkkale Rafinerisi'nin hedeflenen operasyonel performansa ulaşması sağlanmıştır. 2022 yılında Rafineri'de ham petrol ve yarı mamul dâhil 4,4 milyon ton şarja verilmiş ve %81 kapasite kullanımı gerçekleştirilmiştir.

4,2 milyon ton
ürün satışı

Rafineri'de ana ürünler olarak LPG, benzin, jet yakıtı, gaz yağı, motorin, fuel oil, bitüm ve Fuel Oil Dönüşüm Projesinde şarj edilecek ürünlerle beraber 4, 2 milyon ton petrol ürünü üretilmiştir. İç Anadolu'nun tüketim ihtiyacını karşılamak üzere yapılan toplam ürün satışı yıl sonu itibarıyla 4,2 milyon ton olmuştur.

Türkiye'nin en büyük kara tankeri dolum kapasitesine sahip rafinerisi

Kırıkkale Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 5,4 milyon tondur.

6,32
Nelson Kompleksite Endeksi

918
Dönem sonu itibarıyla çalışan sayısı

1,3 milyon m³
Kırıkkale Rafinerisi depolama kapasitesi

4,4 milyon ton

Rafinerinin toplam şarjı 2022 önceki yılki seviyesini korumuştur.

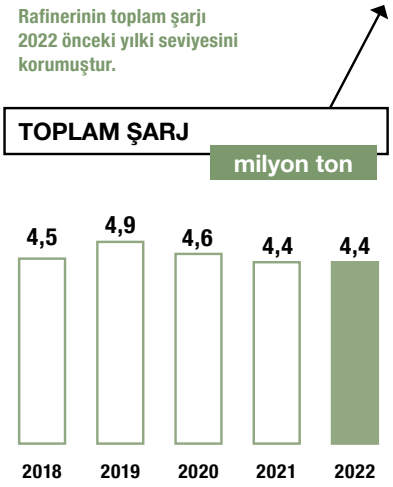

4,2 milyon ton

Rafinerinin toplam satışları 2022'de önceki yıla paralel bir seyir izlemiştir.

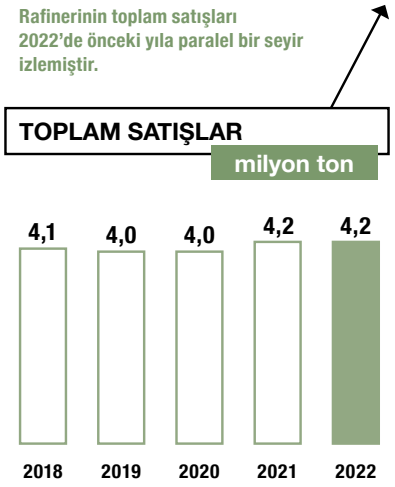

KIRIKKALE RAFİNERİSİ

Dijitalleşme çalışmaları kapsamında ünite operasyonlarında verimi yükseltmek amacı ile Plant 1100 HP Ünitesi'nin dijital ikizi oluşturulmuş, EII hesabının online takibi için Energy Mirror uygulaması devreye alınmıştır.

Yıl içerisinde yürütülen başlıca projeler:

- Yangın Sistemi Modernizasyonu 2. etap çalışmaları tamamlanmıştır.
- 16,72 MW lisanslı GES için TEİAŞ'tan kapasite tahsisi alınmıştır.
- 12,58 MW kapasiteli GES projesi yasal izinleri alınarak EPC sözleşmesi imzalanmıştır. Saha çalışmalarına başlanılmıştır.
- Yasal gereklilikleri karşılama konusunda bio-dizel harmanlama projesi tamamlanmıştır.
- Kırıkkale Rafinerisi'nden petrokok satışlarına başlanmıştır.
- Plant 5450 Yeni Kirli Su Sıyırma Ünitesi (80 m^3/sat kapasiteli) ve Plant 1970 Yeni Kükürt Ünitesi (169 ton/gün kapasiteli) yatırımı çalışmalarına başlanmıştır.
- Rafineri ham su tüketimini azaltacak ASA Geri Kazanım Ünitesi temel mühendislik çalışmalarına başlanmıştır.
- AB destekli EPC-Eqtech Kostik Nötralizasyon Ünitesi Projesi çalışmalarına Plant 5120 ASA Ünitesi'nde başlanmış olup 2023 yılında çalışmaların tamamlanması hedeflenmektedir.
- Rafineride doğal kaynak tüketimini azaltmak için kurulmuş olan Team Aqua grubunun gerçekleştirdiği optimizasyon çalışmaları ile rafineri toplam ham su tüketiminde bir önceki yıla göre %10 (429 bin m^3) tasarruf sağlanmıştır.
- Dijitalleşme çalışmaları kapsamında ünite operasyonlarında verimi yükseltmek amacı ile Plant 1100 HP Ünitesi'nin dijital ikizi oluşturulmuş, EII hesabının online takibi için Energy Mirror uygulaması devreye alınmıştır.
- Karbon salınımının yakın takibi için CEI (karbon emisyon endeksi) hesapları oluşturularak online takibinin yapılabileceği altyapı oluşturulmuştur.
- Yaklaşık 2.000 Nm^3/h hidrojen üretebilen 20 MW'lık yeşil hidrojen üretim tesisinin proses çalışması yapılmıştır. 2023 yılında detay mühendislik çalışmasının yapılması hedeflenmektedir.
- Quick Win enerji projeleri ile 34.643 Gcal/yıl tasarruf sağlanmıştır. Toplam tasarruf projelerinin karşılıkları -0,98 EII, 8.083 ton/yıl CO_2, 19.643 ağaç/yıl olmuştur.
- Buhar darboğazını giderecek GAMA buhar hattı işi tamamlanmıştır.
- Yağlı kondanse yağ giderim coaleser sistemi tamamlanarak devreye alınmıştır.
- Tank HAZOP Projesi kapsamında Petrol Hareketleri Ünitesi'nde bulunan DCS sisteminin yenilenerek yeni ESD sistemi kurulmuştur.
- Tüm tanklara ikinci bir seviye transmitteri tesis edilerek daha güvenilir hale getirilmiştir.
- K-2601 A hava kompresörü yenilenerek devreye alınmıştır.

Kırıkkale Rafinerisi'nde doğal kaynak tüketimini azaltma kapsamında toplam ham su tüketiminde bir önceki yıla göre 429 bin m^3 tasarruf sağlanmıştır.

BATMAN RAFİNERİSİ

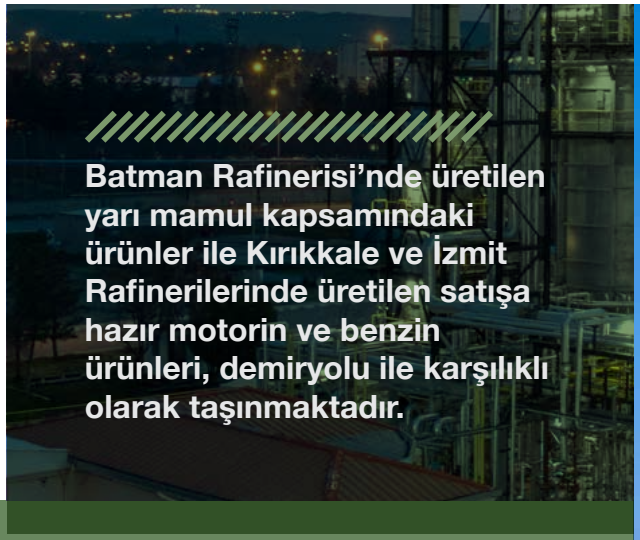

Batman Rafinerisi'nde üretilen yarı mamul kapsamındaki ürünler ile Kırıkkale ve İzmit Rafinerilerinde üretilen satışa hazır motorin ve benzin ürünleri, demiryolu ile karşılıklı olarak taşınmaktadır.

Türkiye'de kurulan ilk rafineri

1972 yılında ikinci Ham Petrol İşleme Ünitesi'nin devreye alınması sonrasında 1,1 milyon tona ulaşan kapasite, 2019 yılında tamamlanan tevsi yatırımları ile 1,4 milyon ton/yıl'a ulaşmıştır, 2022 yılında aynı kapasite ile üretim devam etmiştir.

Coğrafi açıdan yerli ağır ham petrol kaynağına yakınlık avantajına sahip olan Batman Rafinerisi, bu ham petrolün işlenmesi amacıyla basit bir konfigürasyonda yapılandırılmıştır. Rafineri'nin Nelson Kompleksite Endeksi 1,83'tür. Batman Rafinerisi'nde 2022 yılında 674 bin ton ham petrol işlenmiş, 640 bin ton ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

5 MGW Lisanslı Güneş Enerjisi Santrali Kurulumu projesi süreci başlatılmıştır. TEİAŞ ön onay alınmış EPDK kurul onayı beklenen projede ihale süreci devam etmektedir.

Yıl içerisinde yürütülen başlıca projeler

- 5 MGW Lisanslı Güneş Enerjisi Santrali Kurulumu projesi süreci başlatılmıştır. TEİAŞ ön onay alınmış EPDK kurul onayı beklenen projede ihale süreci devam etmektedir.
- F-101 Fırını Logic Revizyonu ve Enstrüman Eksikliklerinin Giderilmesi projesi 2022 yılında başlayarak tamamlanmıştır.
- Reverse Osmos Sistemi Kurulması projesinde ihale süreci tamamlanmış, projenin 2023 yılının ikinci çeyreğinde tamamlanması planlanmaktadır.
- Bakım ve Kaynak Atölyesinde Radyant Isıtma Sistemi kurularak Rafineri buhar tüketiminin azaltılmasına katkı sağlanmıştır.
- Rafineri buhar tüketiminin azaltılmasına önemli katkı sağlayacak, dolum adalarının buhar hatlarının yerine kızgın yağ hatlarının montajının yapılması devam etmektedir.
- Koku giderme kapsamında
  - » "Plant 100 Ünitesi'nde Hidrojen Peroksit Enjeksiyon Sistemi" emniyetli şekilde işletilebilir hale getirilmiştir.
  - » "ASA Havuzlarının üzerinin CTP profiller ile Kapatılması" büyük ölçüde tamamlanmış, ASA koku giderme projesi süreci başlatılmıştır.
- Terminal Otomasyon Sistemi projesinin alt yapı işleri tamamlanmıştır.

Batman Rafinerisi'nin rafinaj kapasitesi 1,4 milyon tondur.

1,83
Nelson Kompleksite Endeksi

429
Dönem sonu itibarıyla çalışan sayısı

299 bin m^3
Batman Rafinerisi depolama kapasitesi

674 bin ton

Rafinerinin toplam şarjı 2022'de %21,2 artmıştır.

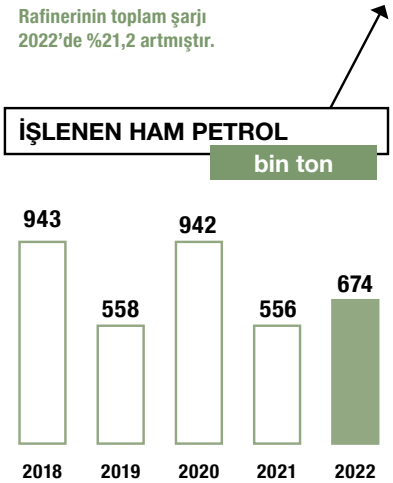

640 bin ton

Rafinerinin toplam satışları 2022'de %20,4 artmıştır.

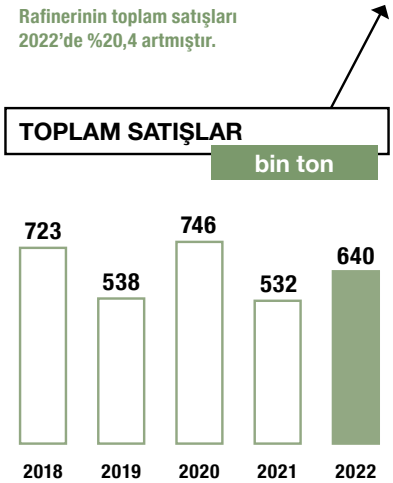

TUPRAS TRADING LTD

Tüpraş'ın %100 iştiraki olan ve merkezi Londra'da bulunan Tupras Trading Ltd'nin temel amacı piyasa fırsatlarını değerlendirerek Tüpraş'ın ticari yetkinliklerini daha üst seviyeye taşımaktır.

2018 yılında Londra Ticaret Ofisi olarak faaliyetlerine başlayan Tupras Trading Ltd, önceki yıllarda olduğu gibi, 2022 yılında da fuel oil, hafif ve orta distilat ve ham petrol ürünlerinin ticareti ile Tüpraş'ın faaliyetlerine olumlu katkısını sürdürmüştür. Tüpraş, stok fiyat riskinin yönetilmesine yönelik vadeli piyasalar türev işlemlerini de Tupras Trading Ltd aracılığıyla yapmaktadır.

Tupras Trading Ltd ihale yöntemine ek olarak bire bir müzakere yönteminin de kullanılmasıyla fiyat optimizasyonunun yanı sıra ithalatın FOB, ihracatın CIF bazına çevrilmesi suretiyle navlun optimizasyonu da amaçlamaktadır.

Tupras Trading Ltd sektörün birçok belirsizlik ve volatilite içerisinden olduğu 2022 yılında, tecrübeli ticari ekipleri sayesinde tedarik zincirini çeşitlendirmeye devam etmiştir.

Şirket, TÜPRAŞ'ın ham petrol ve ara ürün tedarik zincirinde kesinti yaşamadan operasyonlarını sürdürmesini, ürünlerini yeni coğrafyalara en kârlı şekilde ihraç etmesini, rafineri sisteminin optimize edilmesine imkân veren ticari esnekliğin oluşturulması, süreçlerine ek olarak üçüncü taraf ticaretinde de aktif rol oynayarak önemli gelir elde edilmesini sağlamıştır.

Fiyat dalgalanmalarının çok sert şekilde yaşandığı 2022 yılında fiyat riskinin hedge edilmesine yönelik yeni enstrümanlar kullanılarak ve zamanında aksiyonlar alınarak hem Tüpraş'a hem de Tupras Trading Ltd'e önemli katkı sağlanmıştır.

Tüpraş'ın %100 iştiraki olan ve merkezi Londra'da bulunan Tupras Trading Ltd'nin temel amacı piyasa fırsatlarını değerlendirerek Tüpraş'ın ticari yetkinliklerini daha üst seviyeye taşımaktır.

2022 yılında fuel oil, hafif ve orta distilat olmak üzere toplam 8 milyon ton üzerindeki ürün ticareti ve Tüpraş rafinerilerinin ihtiyacına yönelik 10 milyon tondan fazla spot ham petrol bağlantıları Tupras Trading Ltd aracılığıyla gerçekleştirilmiştir.

Tupras Trading Ltd'in iş modelinin doğal bir parçası olan piyasa riskinin ve operasyonel risklerin etkin bir şekilde yönetilmesi, sürdürülebilir kârlılık açısından önem taşımaktadır. Söz konusu risklerin takibi, yönetimi ve raporlanması ilgili risk politikaları kapsamında gerçekleştirilmektedir. Şirketin maruz kalabileceği risklerin tespiti, gerekli görülen ek tedbirlerin alınması ve politikaların geliştirilmesi Tüpraş Risk Yönetimi Komitesi tarafından yürütülmektedir.

Tupras Trading Ltd'in iş modelinin doğal bir parçası olan piyasa riskinin ve operasyonel risklerin etkin bir şekilde yönetilmesi, sürdürülebilir kârlılık açısından önem taşımaktadır.

ORTAKLIK YAPISI

DAĞITIM-OPET

Opet, 1.857 adetlik istasyon ağıyla müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sunmaktadır.

Beyaz ürünlerde %18,9 pazar payı ile 3'üncü
Siyah ürünlerde %31,4 pazar payı ile 1'nci

1992 yılında Öztürk Ailesi'nin kurduğu Opet, 2002'den bu yana Öztürk Grubu ve Koç Grubu tarafından yönetilmektedir. Şirket, akaryakıt dağıtım sektöründe perakende satışlar, ticari ve endüstriyel yakıt satışları, depolama ve uluslararası ürün ticareti alanlarında faaliyet göstermektedir. 1.000'i aşkın çalışanı ve Sunpet markası ile birlikte 1.857 adet istasyona ve 1,1 milyon m^3 depolama kapasitesine sahip olan Opet, 5 terminali ile Türkiye genelinde yaygın bir hizmet ağını yönetmekte, müşterilerine üstün nitelikli ürün ve hizmetler sağlamaktadır.

Opet ayrıca, Alman madeni yağ şirketi Fuchs ile %50-50 ortaklığı Opet-Fuchs kanalıyla madeni yağların üretimi ve pazarlamasını, Türk Hava Yolları (THY) ile %50-50 ortaklığı THY-Opet ile de jet yakıtı ikmali ve satışı, %24 paya sahip olduğu WAT Mobilite ile elektrikli araç şarj ağı işletmeciliği yapmaktadır. Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. aracılığıyla da istasyon işletmeciliği alanında, faaliyet göstermektedir.

Opet, beyaz ürün pazarında 3'üncü, siyah ürün pazarında 1'inci konumundadır.
2022, Opet'in satışlarını pazar büyümesine paralel artırdığı bir yıl olmuştur.

Türkiye'deki tüm havalimanlarında yerli ve yabancı pek çok havayoluna hizmet veren THY-Opet, 2022'de 765.360 m^3 jet yakıtı satış seviyesine ulaşmıştır.

Opet Fuchs, otomotiv ve endüstriyel yağlayıcılar ile oto bakım ürünlerini İzmir Aliağa'da bulunan yeni tesisinde üretmekte olup, 2022 yıl sonunda 40.998 ton madeni yağ satış seviyesine ulaşmıştır.

Opet, sosyal etki yaratan projeleriyle öncülük yapmaya devam etmektedir.
Sosyal sorumluluk projelerini işinin bir parçası olarak gören Opet, "Bilinçli toplum projeleri" olarak nitelendirdiği çalışmaları ile sorunlara kalıcı çözümler üretmeyi hedeflemektedir. 22 yıldır süren ve pandemi döneminde önemi daha da iyi anlaşılan "Temiz Tuvalet Kampanyası", 2004 yılında başlayan "Yeşil Yol Projesi", 2005 yılında başlatılan "Örnek Köy Projesi", 2013 yılında başlatılan "Trafik Dedektifleri Projesi" ve 2017 yılında başlayan Opet istasyonlarda kadın istihdamının artırılmasına ve mesleki cinsiyet kavramının yok edilmesine yönelik geliştirilen "Kadın Gücü Projesi" Opet'in yürüttüğü önemli projelerdendir. 2021 yılında Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) Kadın Girişimciler Kurulu ve Millî Eğitim Bakanlığı Hayat Boyu Öğrenme Genel Müdürlüğü iş birliğiyle başlayan "İşimiz Temiz Projesi", hijyen normlarını yükseltmek isteyen işletme sahipleri ve çalışanlarına ücretsiz olarak sunulan eğitim programlarıyla işletmelerin hijyen kapasitelerini ve tercih edilebilirliklerini artırmayı hedeflemektedir.

Opet'in "Örnek Köy Projesi'nin uzantısı niteliğindeki "Doğaya Saygı Projesi" ise 2021 yılında yaşanan orman yangınlarından olumsuz etkilenen köyler özelinde kalkınma çalışmalarını içermektedir. "Doğaya Saygı Projesi" ile orman yangınlarından etkilenen Marmaris'e bağlı Osmaniye ve Bayır, Milas'a bağlı Çökertme, Gökbel ve Bozalan ve Köyceğiz'e bağlı Otmanlar'da restorasyon, rehabilitasyon ve eğitim çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Opet ile Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle 2022 Kasım ayında başlayan "Tertemiz Yarınlar Okullardan Başlar Projesi" kapsamında ise ana sınıfından lise son sınıfa kadar farklı eğitim modülleri ile öğrencilerin temizlik ve hijyen konularındaki farkındalıklarının artırılması hedeflenmektedir.

Geleceğe yönelik beklentiler

Opet, önceliği olan müşteri memnuniyetini koruyarak ve dijital dönüşüm konusunda öncü olarak kârlılıktan ödün vermeden sektörün üzerinde büyümeyi hedeflemektedir.

Şirket 2023 yılında yenilenebilir enerji projelerini değerlendirip, yeni iştiraki WAT Mobilite Çözümleri ile elektrikli araç şarj istasyonları kurulmasına yönelik yeni projeler yürütmeyi planlamaktadır.

Koç Holding'in iklim kriziyle mücadele yolunda 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefi doğrultusunda başlattığı, somut ve uygulanabilir adımları içeren Karbon Dönüşüm Programı kapsamında Opet, gerekli aksiyonları almaktadır.

Finansal Göstergeler (milyon TL)

	2021	2022
Gelirler	56.007	179.988
Faaliyet Kârı [1]	1.996	3.184
Vergi Öncesi Kâr	1.720	914
Net Kâr [2]	1.544	979

[1] Ticari işlemlere ilişkin kur farkı ve vade farkı gelir/giderleri hariçtir.
[2] Ana ortaklık payı net dönem kârıdır/(zararıdır).

DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ

45 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2022 yılında 10,5 milyon ton ham petrol ve 6,3 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır.

Gerek ham petrol taşımalarının gerekse petrol ürünü taşımalarının %96,5'i Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. (Ditaş), deniz tankerleri satın alarak, inşa ettirerek veya kiralayarak bunları ham petrol ve petrol ürünlerinin deniz nakliyatında kullanmak amacıyla; TPAO, İpraş ve Türk Donanma Vakfı tarafından 16 Mart 1974 tarihinde İstanbul'da kurulmuştur.

İpraş'ın Ditaş'taki %29 hissesi, 1983 yılında Şirket'in kuruluş aşamasında Tüpraş'a devredilmiştir. Tüpraş Ekim 2002'de Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait %50,98'lik Ditaş hissesini satın alarak Şirket hisselerinin toplam %79,98'ine sahip olmuştur.

Ditaş, 2006 sonrası yeniden yapılanma ve büyüme sürecine girmiş, bu süreç çerçevesinde sermayesi %100 Ditaş'a ait 15 şirket kurulmuştur.

Şirket; armatörlük, brokerlik/gemi kiralama, kılavuzluk, römorkörcülük, denetim ve acentelik hizmetleri vermektedir. Tüpraş'ın ihtiyaçları doğrultusunda ham petrol taşımacılığı, Tüpraş ve diğer tedarikçilerin de ihtiyaçlarını dikkate alarak petrol ürünü taşımacılığı yapan Ditaş, bu hizmetleri sahip olduğu tankerlerin yanı sıra, zaman ve sefer esaslı olarak kiraladığı tankerler aracılığıyla gerçekleştirmektedir.

45 yılı aşkın deneyimiyle Tüpraş'a operasyon ve maliyet avantajı sağlayan Ditaş, 2022 yılında 10,5 milyon ton ham petrol ve 6,3 milyon ton petrol ürünü taşıması yapmıştır. Gerek ham petrol taşımalarının gerekse petrol ürünü taşımalarının %96,5'i Tüpraş rafinerileri ihtiyacı doğrultusunda gerçekleştirilmiştir. Ditaş, 2022 yılında toplam ürün taşımalarının %1,0'ini THY Opet, %2,5'ini ise diğer dağıtım kuruluşları adına yapmıştır.

Liman ve boğaz acentelik hizmetleri

Yerli ve yabancı tankerleri kiralayarak gemi sahipleriyle ham petrol ve petrol ürünlerinin ithalat ve ihracatçıları arasında aracılık görevi yapma fonksiyonuna sahip olan Ditaş, liman ve boğaz acentelik hizmetlerini de sağlamaktadır.

Ditaş 2022 yılı ilk 6 ayında faaliyetlerini toplam 13 tanker ve 536.279 DWT'luk kapasiteli filosu, son 6 ayında ise 14 tanker ve 542.879 DWT'luk kapasiteli filosu ile yürütmüştür. 30 Haziran 2022 tarihinde Hong Kong siciline kayıtlı Ocean Angel isimli, 2017 yapımı, 6.600 DWT'luk tanker satın alınmış olup, T. Cumhuriyet adı verilmiştir.

Ditaş faaliyetlerini 2022 sonu itibarıyla toplam 314.906 DWT'luk 2 ham petrol tankeri, 61.450 DWT'luk 4 asfalt tankeri, toplam 166.523 DWT'luk 8 ürün tankeri ve Tüpraş'ın İzmit ile Aliağa limanlarında ihtiyaç duyulan römorkörcülük ve palamar hizmetleri için 12 adet römorkör, 7 adet palamar botu, 3 adet servis botu ve 1 adet pilot botu ile sürdürmektedir.

ISPO Sertifikası'na sahip Türkiye'deki ilk şirket Ditaş; gemiler için ISM (Uluslararası Emniyetli İşletim) koduna, ISPS (Uluslararası Gemi ve Liman Güvenlik Kuralları) koduna ve Gönüllü MLC (Denizcilik Çalışma Konvansiyonu) Uygunluk sertifikalarına sahiptir. Ayrıca, Şirket'in ofis, gemileri ve terminalleri için ISO 9001:2015 Kalite Yönetim Sistemi ve ISO 14001:2015 Çevre Yönetim Sistemi belgeleri mevcuttur.

Ditaş, İzmir Terminali'ne kılavuzluk hizmetleri için aldığı Uluslararası Pilotaj Organizasyonu Standardı'na Uygunluk Sertifikası (ISPO) ile bu sertifikaya sahip Türkiye'de ilk, dünyada ise 11'inci şirket unvanına sahip olmuştur.

Tanker işletmeciliğinde önemli bir referans olan ve petrol şirketleri tarafından uygulanması talep edilen TMSA uyum çalışmaları ilerlemiş olup, 2022 yılı içerisinde bir ana petrol şirketi tarafından TMSA Ofis Gözden Geçirmesi yapılmıştır. Ditaş işletmesinde bulunan gemilerin, OCIMF Sire sistemine üye kuruluşlarca denetimleri yapılmakta, uygunlukları bulunmaktadır. Değişmekte olan Sire sistemi (Sire 2.0) için geçiş çalışmaları tamamlanmıştır. Faaliyetlerini kurumsal vatandaşlık bilinciyle yürüten Ditaş, aynı zamanda KalDer, Deniz Temiz Derneği/TURMEPA ve Baltic and International Maritime Council (BIMCO) üyesidir.

Mevzuata tam uyum hedefi

Ditaş, kaliteli, emniyetli ve çevreci hizmet için çalışma alanını ilgilendiren ulusal ve uluslararası mevzuatı sürekli takip etmekte, gerekli uyum çalışmalarını zamanında tamamlamaktadır. Bu kapsamda, gemiler ve terminaller için 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu ve ilgili yönetmelikler çerçevesinde zorunlu eğitimler alınmaktadır. Ayrıca risk değerlendirme, acil eylem planları, periyodik sağlık kontrolleri gibi mevzuat gereği yapılması gereken çalışmalar, iş güvenliği uzmanı ve iş yeri hekimleri ile birlikte yürütülmektedir. Yıl içinde Koç Holding İSG Standartlarına uyum çalışmaları yapılmıştır.

Denizcilik siber güvenlik açısından kritik sektör olarak belirlendiği için Kurumsal Siber Olaylara Müdahale Ekibi (SOME) faaliyetlerine ulusal mevzuata uygun olarak devam etmektedir. Dijitalleşme çalışmaları ve Şirket'in Sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında gemilerde ve ofiste tanker yönetimi için kullanılan yeni bir software programına geçilmiştir. Gemi personelinin işe alımı ve gemiye katılışı öncesi yetkinlik değerlendirmelerinin online olarak yapıldığı bir sistem devreye alınmıştır. Gemi personelinin mesleki yeterliliğinin ve emniyet kültürünün geliştirilmesi amacıyla denizciliğe yönelik dijital eğitimlerde sektörde lider, uluslararası bir firmayla çalışmalar birlikte yürütülmektedir. Eğitim enspektörü tarafından gemi üzerinde verilen emniyet ve acil durum eğitimleri ile personelin emniyet bilincinde gelişim sağlanmaktadır.

2009 yılında Tüpraş deniz terminallerine gelen ham petrol ve kimyasal ürün gemilerinin operasyonları sırasında emniyeti artırmak amacıyla yük operasyon kaptanlığı hizmeti verilmeye; 2010 yılından itibaren ise gelen gemilerin ulusal, uluslararası kurallara ve Tüpraş standartlarına uygunluğu kontrol edilip raporlanmaya başlanmıştır. Bu kapsamda 2022 yılında İzmit ve İzmir terminallerinde toplam 104 adet gemiye denetim, 316 gemiye loading master (yük operasyon kaptanlığı) hizmeti sunulmuştur.

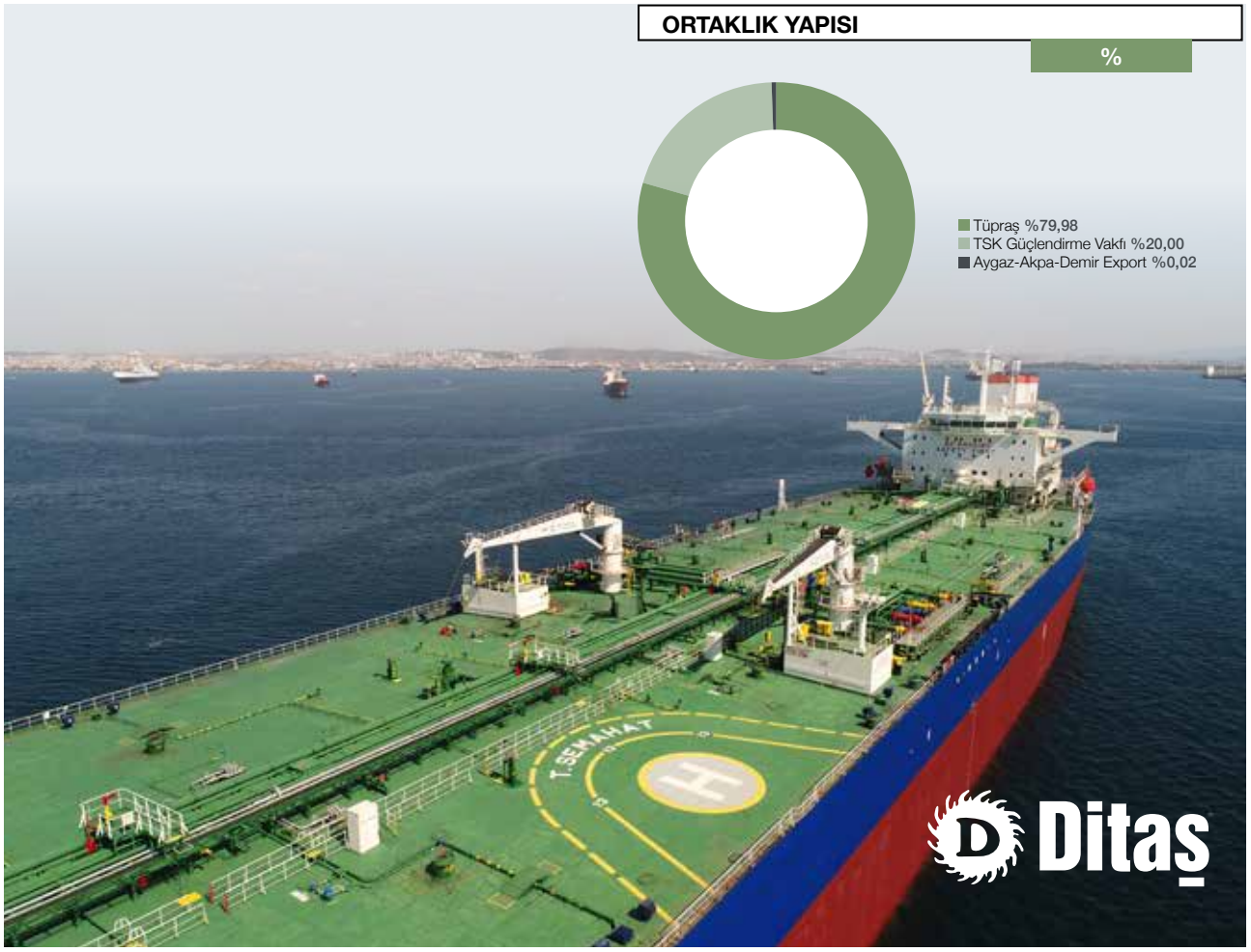

DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ

DİTAŞ DENİZ İŞLETMECİLİĞİ VE TANKERCİLİĞİ A.Ş.'NİN BAĞLI ORTAKLIKLARI

ŞİRKET	SAHİP OLDUĞU DENİZ ARACI
Üsküdar Tankercilik A.Ş.	T. Sevgi Tankeri
Kadıköy Tankercilik A.Ş.	T. Gönül Tankeri
Beykoz Tankercilik A.Ş.	T. Sadberk Tankerleri
T. Damla Denizcilik A.Ş.	Römorkörler ve Palamar Botları
Sarıyer Tankercilik A.Ş.	T. Suna Tankeri
Karşıyaka Tankercilik A.Ş.	T. Leyla Tankeri
Kartal Tankercilik A.Ş.	T. Esra Tankeri
Maltepe Tankercilik A.Ş.	T. Aylin Tankeri
Karaköy Tankercilik A.Ş.	T. Caroline Tankeri
Çengelköy Tankercilik A.Ş.	T. Nevbahar Tankeri
Bakırköy Tankercilik A.Ş.	T. Semahat Tankeri
Pendik Tankercilik A.Ş.	T. Adalyn Tankeri
Tuzla Tankercilik A.Ş.	T. Elinor Tankeri
Göztepe Tankercilik A.Ş.	T. Fatma Tankeri
Salacak Tankercilik A.Ş.	T. Cumhuriyet Tankeri(*)
Kuruçeşme Tankercilik A.Ş.	T. Aframax Tankeri(**)

Beykoz Tankercilik A.Ş. aktifindeki T. Cumhuriyet (Blue Ship) isimli gemimizin satışı ve 23.12.2021 tarihinde yeni armatörüne teslimi gerçekleşmiştir.
(*)30.06.2022 tarihinde Hong Kong siciline kayıtlı OCEAN ANGEL isimli, 2017 yapımı, 6.600 DWT'luk tanker satın alınmış olup, Cumhuriyet adı verilmiştir.
(**)Kuruçeşme Tankercilik A.Ş. 13.12.2022 tarihinde tescil edilmiştir. Tankerin Nisan ayında alınması planlanmaktadır.

FİNANSAL GÖSTERGELER (milyon ABD Doları)	2018	2019	2020	2021	2022
Net Satışlar	213,5	213,2	199,1	182,3	237,3
İşletme Kârı	69,1	70,8	80,4	66,4	67,7
Net Kâr	49,6	52,2	59,7	60,8	60,9

ÇEVRESEL PERFORMANS	2018	2019	2020	2021	2022
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3)	0,03	0,03	0,02	0,02	0,02
Toplam Su Tüketimi (milyon m^3)	0,05	0,08	0,04	0,03	0,02
Taşınan Yük Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)	0,002	0,002	0,001	0,001	0,001
Toplam Katı Atık Miktarı (ton)	16.168	22.089	15.397	11.679	16.145
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	16.104	21.980	15.267	11.573	15.995
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	64	109	131	106	150
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	2,6	50,0	53,3	1,7	10,86

TAŞINAN HAM PETROL VE PETROL ÜRÜNLERİ

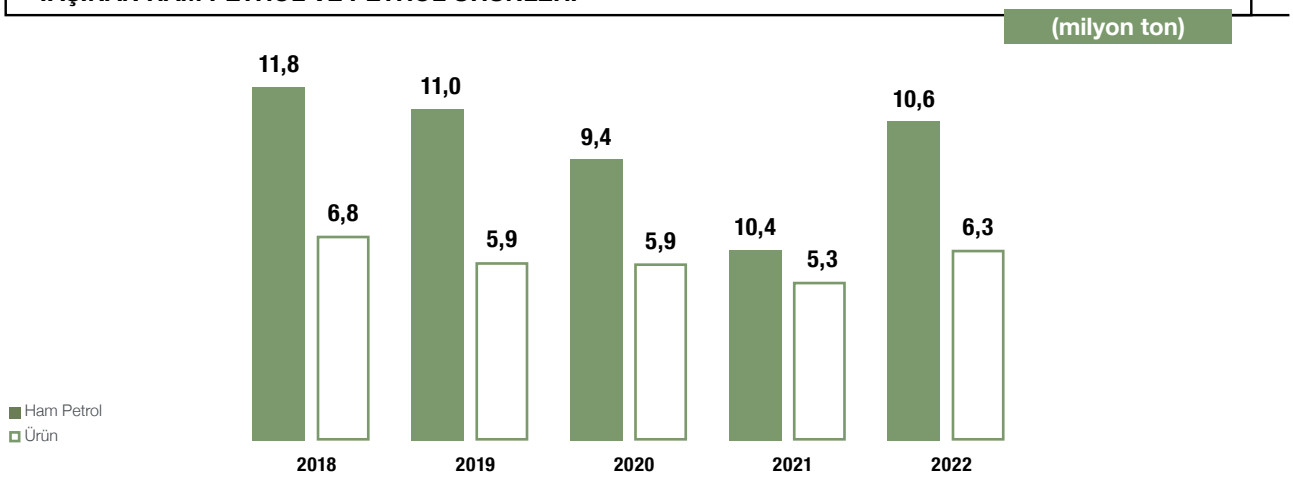

YILLAR İTİBARIYLA GEMİ ADEDİ VE DWT BÜYÜKLÜĞÜ

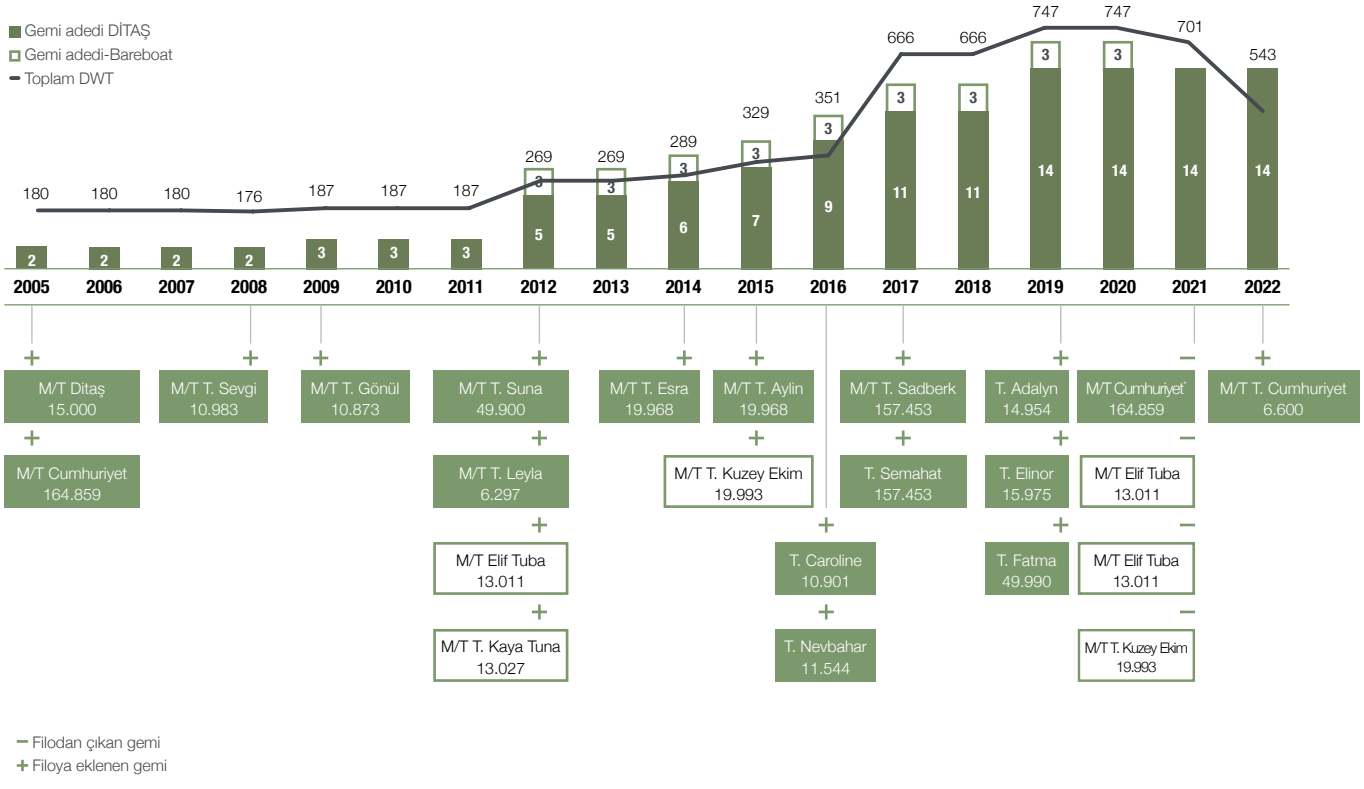

DENİZ TAŞIMACILIĞI-DİTAŞ

Ditaş'ın Sahip Olduğu Tankerler

M/T T. Sevgi	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2008
DWT	10.983 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Gönül	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2009
DWT	10.873 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Caroline	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2009
DWT	10.901 ton
Uzunluk	131,85 m

M/T T. Nevbahar	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2009
DWT	11.544 ton
Uzunluk	130,12 m

M/T T. Leyla	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2011
DWT	6.267 ton
Uzunluk	121,62 m

M/T T. Suna	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2012
DWT	49.990 ton
Uzunluk	183,31 m

M/T T. Esra	
Tanker Tipi	Asfalt
Yapım Yılı	2014
DWT	19.968 ton
Uzunluk	156,50 m

Ditaş 2022 yılı ilk 6 ayında faaliyetlerini toplam 13 tanker ve 536.279 DWT'luk kapasiteli filosu, son 6 ayında ise 14 tanker ve 542.879 DWT'luk kapasiteli filosu ile yürütmüştür.

M/T T. Fatma	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2014
DWT	49.990 ton
Uzunluk	183,11 m

M/T T. Aylin	
Tanker Tipi	Asfalt
Yapım Yılı	2015
DWT	19.928 ton
Uzunluk	156,50 m

M/T T. Sadberk	
Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T T. Semahat	
Tanker Tipi	Ham Petrol
Yapım Yılı	2017
DWT	157.453 ton
Uzunluk	277,17 m

M/T Adalyn	
Tanker Tipi	Asfalt
Yapım Yılı	2019
DWT	14.954 ton
Uzunluk	153,9 m

M/T Elinor	
Tanker Tipi	Petrol/Petrol Ürünü
Yapım Yılı	2019
DWT	15.975 ton
Uzunluk	153,63 m

30 Haziran 2022 tarihinde Hong Kong siciline kayıtlı Ocean Angel isimli, 2017 yapımı, 6.600 DWT'luk tanker satın alınmış, T. Cumhuriyet adı verilmiştir.

M/T. Cumhuriyet*	
Tanker Tipi	Asfalt
Yapım Yılı	2017
DWT	6.600 ton
Uzunluk	109,7 m

* 30 Haziran 2022 tarihinde filoya katılmıştır.

KÖRFEZ ULAŞTIRMA A.Ş.

Körfez Ulaştırma'nın 2022 yılında gösterdiği performans ile 2017 yılında %38 olan karayolu taşımalarının toplam karayolu ve demiryolu taşımaları içindeki payı %4'e kadar düşürülmüştür.

Körfez Ulaştırma 2022 yılında taşımalarda yıl içinde devreye aldığı 75 yeni akaryakıt vagonu dâhil toplam 519 akaryakıt vagonu ve 35 adet platform vagonu kullanmıştır.

Büyüyen filosu ile Tüpraş'a artan oranda lojistik avantaj ve kolaylık sağlayan, Türkiye'nin ilk özel demiryolu işletmecisi Körfez Ulaştırma A.Ş., hisselerinin tamamı Tüpraş'a ait olarak kurulmuş ve 2017 Aralık itibarıyla Demiryolu Tren İşletmecisi (DTİ) olarak faaliyetlerine başlamıştır.

Şirket, 2022 yılı boyunca İzmit-Kırıkkale, Kırıkkale -Batman ve Kırıkkale-Mersin hatlarında DTİ olarak yaptığı akaryakıt taşımalarının yanı sıra, Sivas-İskenderun hattında Haziran 2020'de başlatılan demir cevheri taşımalarını da organizatörlük belgesi ve sıfatıyla gerçekleştirmiştir. Tüpraş DAP taşımaları kapsamında İzmit-Ankara Güvercinlik tesisi arasındaki motorin taşımaları yapılan şirket sayısı 2022 yılında 3'e çıkmıştır. Ayrıca Tüpraş DAP taşımaları kapsamında Kırıkkale-Mersin Ataş tesisi arasındaki benzin taşımaları Kasım 2022 itibari ile başlamıştır.

2022 yılında taşıdığı akaryakıt ürünü ve ara ürün miktarını 1,7 milyon tondan 2,5 milyon tona çıkaran Körfez Ulaştırma, bu miktarın tamamını kendi trenleri ile gerçekleştirmiştir. Körfez Ulaştırma'nın organizatörlük rolü ile taşıdığı demir cevheri miktarı ise 2022 yılında 250 bin ton olarak gerçekleşmiştir.

Körfez Ulaştırma 2022 yılında taşımalarda yıl içinde devreye aldığı 75 yeni akaryakıt vagonu dâhil toplam 519 akaryakıt vagonu ve 35 adet platform vagonu kullanmıştır. Diğer ürünlere ilave olarak, Tüpraş'ın petrokok ürünü de 2022 yılında İzmit-Kırıkkale hattında taşınmaya başlamıştır.

Körfez Ulaştırma trenlerinde 2022 yıl sonu itibarıyla 81 makinist görev yapmaktadır. Şirket'in, İstanbul ve Ankara ofisleri ile Tüpraş Kırıkkale Rafinerisi içindeki lokomotif atölyesi ve deposunda 2022 yıl sonu itibarıyla 40 adet aylık ücretli personeli bulunmaktadır.

Atölyeler

Kırıkkale Rafinerisi'nde yer alan ve ECM standartlarına göre hizmet veren Türkiye'deki en kapsamlı vagon bakım ve onarım atölyesinin 2022 yılı revizyon programına göre 249 vagonun revizyonu hedeflere göre devam etmiştir. Teker çakma faaliyetleri için gerekli yatırımlar tamamen yurt içi imkânlarla tamamlanmış olup, yıl içinde 250 teker takımı hazırlanmıştır. Yine Kırıkkale Rafinerisi içinde, Şirket'in sahip olduğu lokomotiflerin bakım faaliyetlerinin yürütülmesi için lokomotif atölyesi yatırımı tamamlanarak, lokomotif bakımları için gerekli ECM sertifikası alınmıştır. Lokomotiflerin servis ve periyodik bakımları atölyede Körfez personeli tarafından yürütülmektedir. Malzeme depolama için atölye ve depo yatırımları tamamlanmıştır.

Karayolu taşımalarında rekor düşüş

Körfez Ulaştırma'nın 2022 yılında gösterdiği performans ile 2017 yılında %38 olan karayolu taşımalarının toplam karayolu ve demiryolu taşımaları içindeki payı %4'e kadar düşürülmüştür. Sağlanan ekonomik faydanın yanı sıra, karayollarındaki tanker trafiğinin azaltılması yoluyla çevresel ve toplumsal fayda yaratılmıştır.

Lokomotif ve vagon yatırımları

Körfez Ulaştırma'nın 2019 yılında İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit (dizel/elektrikli modlarında çalışabilen) 2022 yılı başından itibaren aralıksız olarak ve elektrikli işletmecilik modelinde ticari seferlerine devam etmiştir.

75 adet yeni akaryakıt vagonu teslimatları da 2022 yılı içerisinde tamamlanmıştır.

Körfez Ulaştırma, söz konusu lokomotif ve vagon yatırımlarına devam ederek;

- Tüpraş'ın yıllık 2,1 milyon ton mertebesindeki toplam demiryolu taşımasının yanı sıra 3. şahıs demiryolu akaryakıt taşımalarını da artırmayı ve
- Türkiye'de en büyük demiryolu akaryakıt taşımacısı olmasının yanı sıra akaryakıt dışı taşımacılık alanına da girerek ülkenin demiryolu taşımacılığını geliştirme hedeflerine katkılarını artırmayı

amaçlamaktadır.

Daha Çevreci Taşımacılık

1 tonluk bir ürünü 1 km taşımak için oluşan emisyon üretimi karayoluna kıyasla, dizel lokomotiflerde 4'te birine, elektrikli lokomotiflerde 8'de birine kadar düşmektedir. 2022 yılında elektrikli hatlarda hibrit lokomotiflerin taşıma yapması ile birlikte Tüpraş taşımalarında bir önceki yıla göre Kapsam-1 emisyonlarında yaklaşık 6.500 ton CO_2e emisyonu azaltılmış, emisyon yoğunluk değeri ise %50'ye düşmüştür. Hibrit lokomotiflerin operasyona dâhil olması ile toplam emisyon (Kapsam-1 & Kapsam-2) miktarında 3.200 ton CO_2e azaltım olmuştur. Aynı miktar taşımanın karayolunda yapılmasına göre ise azaltılan CO_2e emisyon miktarı ise 30.500 tondur.

"Karbon Nötr 2050" hedefi kapsamında faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonları takip edilerek azaltılması için çalışmalar yapılmaktadır. Bu doğrultuda 2030 yılında faaliyetlerden kaynaklanan Kapsam-1 emisyon yoğunluk değerinin baz yılına göre %45 oranında azaltılması hedeflenmektedir.

2,5 milyon ton
Akaryakıt ürünü ve ara ürün

TOPLAM TAŞINAN AKARYAKIT ÜRÜNÜ VE ARA ÜRÜN MİKTARI*

milyon ton

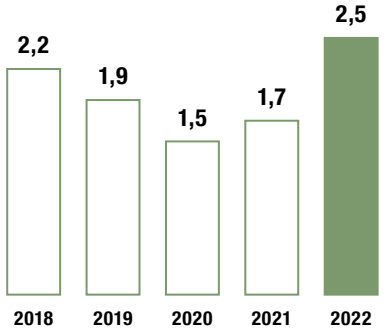

2022 yılında taşıdığı akaryakıt ürünü ve ara ürün miktarını 1,7 milyon tondan 2,5 milyon tona çıkaran Körfez Ulaştırma, bu miktarın tamamını kendi trenleri ile gerçekleştirmiştir.

(*) Tüpraş adına yapılan DAP teslimatlar dâhildir.

"Karbon Nötr 2050" hedefi kapsamında faaliyetlerden kaynaklanan sera gazı emisyonları takip edilerek azaltılması için çalışmalar yapılmaktadır.

ORTAKLIK YAPISI

ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş.

Entek, yenilenebilir enerji projelerine önem verirken, ülkemizde bulunan fırsatları değerlendirmeye devam edip, farklı coğrafyalar ve pazarlarda operasyonel ve geliştirme aşamasındaki varlıklarla da ilgilenmektedir.

Türkiye'nin ilk özel sektör otoprodüktör şirketlerinden olan Entek, elektrik enerjisi ve buhar tedarik etmek amacıyla 1995 yılında kurulmuştur. Aralık 1998'de fiilî olarak üretime başlayan Şirket'in toplam kurulu gücü 442 MW'tır. Entek; Kahramanmaraş, Karaman, Samsun ve Mersin'de kurulu toplam 8 adet hidroelektrik santral (HES) (264 MW), Edirne'de kurulu bir adet rüzgâr enerji santrali (RES) (66 MW) ve Kocaeli'de kurulu 1 adet doğal gaz çevrim santrali (112 MW) ile üretim yapmaktadır.

Entek'in hâlihazırda üretim yapan ve özelleştirme yoluyla devralınan Menzelet ile Kılavuzlu HES'lerinin yer aldığı Menzelet Kılavuzlu Elektrik Üretimi A.Ş.'de, toptan elektrik satış alanında faaliyet gösteren Eltek'te ve hisse devri yöntemi ile satın alınan Süloğlu Elektrik Üretimi A.Ş.'de %100, Enerji Borsası'nı işletmek üzere kurulan Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'de ise %0,05 hissesi mevcuttur.

Portföyde bulunan Kılavuzlu HES'in 2023, Süloğlu RES'in ise 2025 yılı sonuna kadar döviz endeksli gelir sağlayan YEKDEM'den faydalanma hakkı bulunmaktadır.

Sıfır Karbonlu Elektrik Alanında Atılan Adımlar

Yenilenebilir enerjide büyümeyi ve hidroelektrik kaynak ağırlıklı portföyünü çeşitlendirmeyi amaçlayan Entek, 2022 yılında Edirne'de kurulu olan Süloğlu RES'te Ağustos ayında yapmış olduğu lisans tadili ile rüzgâr kurulu gücünü 66 MW'a çıkartmıştır. Aynı zamanda Süloğlu RES için 16 Kasım 2022'de 20 MW'lık Hibrit GES başvurusu yapmış olup 5 Ocak 2023 tarihli EPDK Kurul kararı ile uygun bulunmuştur. Ek olarak Resmî Gazete'de 19 Kasım 2022 tarihinde yayımlanan yeni mevzuatlar kapsamında depolama tesisi kurmak taahhüdü ile 190 MW GES ve 1.271,5 MW RES olmak üzere toplamda 22 proje ile 1.461,5 MW kapasite için ön lisans başvurusu yapılmıştır. Atılan bu adımlar, Tüpraş'ın sıfır karbonlu elektrik alanındaki büyüme stratejisi için önemli olarak görülmektedir.

Entek, elektrikli araç şarj istasyonlarının Türkiye'de yayılımı için kurulmuş olan Koç Topluluğu şirketlerinden WAT Mobilite Çözümleri Teknoloji ve Ticaret A.Ş.'nin Mayıs 2022'de %10 ortağı olmuştur.

Entek 2022'de, yaklaşık 2,7 milyar kWh satış gerçekleştirmiş ve 7.529 milyon TL konsolide gelir elde etmiştir. Satış miktarının 1,5 milyar kWh'lık kısmı üretimden yapılan satışlar olup yenilenebilir enerji kaynakların üretiminden yapılan satışların miktarı 1,2 milyar kWh'tir.

Geleceğe Yönelik Beklentiler

Entek, önümüzdeki dönemde dengeli bir portföy yapısına ulaşmak ve pazar payını artırmak amacıyla varlık satın alımı ve proje geliştirme yöntemleri ile yenilenebilir enerji kaynaklarına dayalı santral yatırımlarına devam etmeyi, ayrıca enerji alanında gelişen yeni teknolojiler ve perakende satış alanlarında fırsatları değerlendirmeyi planlamaktadır.

Entek, sadece yurt içinde değil, yurt dışında da yenilenebilir enerjide büyümeyi hedeflemektedir. Şirket, ülkemizde bulunan fırsatları değerlendirmeye devam ederken aynı zamanda farklı coğrafyalara yayılmak ve risklerini dağıtmak için önceliklendirdiği pazarlarda operasyonel ve geliştirme aşamasındaki yenilenebilir enerji projeleri ile ilgilenmektedir.

Geçtiğimiz yıl Stratejik Dönüşüm Planı'nı ve 2050'de karbon nötr olma taahhüdünü açıklayan Tüpraş'ın odaklanacağı dört stratejik iş kolundan biri olan "Sıfır Karbonlu Elektrik" alanında önemli bir yatırımı olan yenilenebilir enerji şirketi Entek, bu kapsamda gerekli aksiyonları almaktadır.

2022 Ödüller ve Başarılar

Süloğlu Elektrik satın alım finansman paketi ile Bonds & Loans Türkiye ödüllerinde "M&A/Acquisition Finance Deal of the Year" kategorisinde ikinci sırayı almıştır.

Mechsoft'un düzenlediği Digital Experience Summit 2022'de "En İyi E-Dönüşüm Projesi" ödülünün sahibi olmuştur.

Ortak Yarınlar ödüllerinde "Dijitalleşme" kategorisinde "Yapay Zeka ile HES Devreye Alma/Devreden Çıkarma" projesi ile ödüle layık görülmüştür.

Kincentric Best Employer araştırmasında "En İyi İş Yeri" seçilmiştir.

ORTAKLIK YAPISI

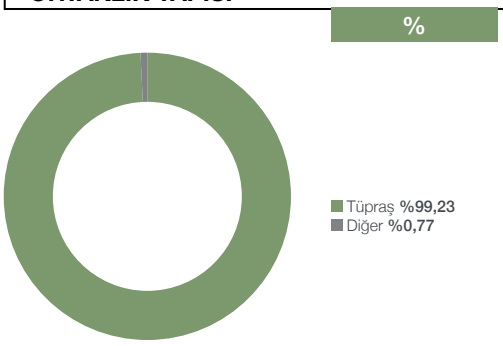

Entek Elektrik Üretimi A.Ş. Kurulu Gücü

442 MW

8
HİDROELEKTRİK SANTRALLERİ

1
DOĞALGAZ ÇEVRİM SANTRALİ

1
RÜZGÂR SANTRALİ

Tüpraş'ın odaklanacağı dört stratejik iş kolundan biri olan "Sıfır Karbonlu Elektrik" alanında önemli bir yatırımı olan yenilenebilir enerji şirketi Entek, bu kapsamda gerekli aksiyonları almaktadır.

ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş.

Yenilenebilir Enerji Portföyü (MWh)

GWh	2018	2019	2020	2021	2022
RES					
Süloğlu	225	212	222	215	230
HES					
Damlapınar	62	71	66	50	68
Kepezkaya	82	115	100	63	99
Kumköy	68	98	79	43	65
Azmak	49	102	84	61	45
Kılavuzlu	144	276	235	178	179
Menzelet	309	664	577	458	475
Toplam	**940**	**1.539**	**1.364**	**1.070**	**1.160**

Özet Finansal Bilgiler (milyon TL)

	2021	2022
Gelirler	1.760	7.529
Faaliyet Kârı(*)	296	1.270
FAVÖK	365	1.365

(*) Ticari işlemlere ilişkin kur farkı ve vade farkı gelir/gideri hariçtir

Kurumsal pozisyonlarda ve yönetici pozisyonlarında kadın çalışan oranını 2026 yılına kadar %50'ye çıkarılması hedeflenmektedir.

2.703 (GWh)

Entek toplam satış miktarı 2022 yılında 2.703 GWh olarak gerçekleşmiştir.

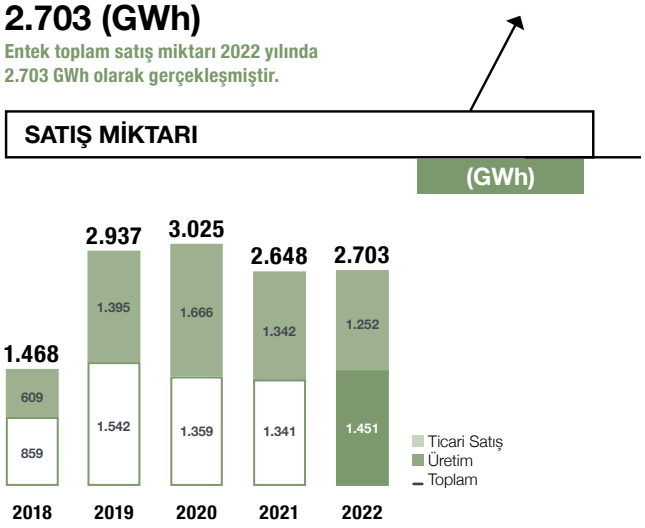

Kocaeli DGÇS'nin üretim ve satışı ile Entek'in ticaret şirketi Eltek'in ticari satış miktarları da tabloya dâhil edilmiştir.

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) verilerine göre, 2022 yıl sonunda Türkiye'nin elektrik kurulu gücü %4 artışla 103,8 GW'a ulaşmıştır.

Elektrik Sektöründeki Gelişmeler

Türkiye Elektrik İletim A.Ş. (TEİAŞ) verilerine göre, 2022 yıl sonunda Türkiye'nin elektrik kurulu gücü %4 artışla 103,8 GW'a ulaşmıştır. Bu güçte %68'lik en büyük pay serbest piyasada faaliyet gösteren özel sektör üretim tesislerine ait olup kamuya ait üretim santrallerinin payı %20, lisanssız santrallerin payı %8'dir. Yap-İşlet ve Yap-İşlet-Devret modelleriyle çalışan üretim santrallerinin payı ise %3'tür.

Kurulu gücün %30'unu hidroelektrik santralleri, %24'ünü doğal gaz santralleri, %21'ini kömür santralleri, %11'ini rüzgâr enerjisi santralleri, %9'unu güneş enerjisi santralleri, %4'ünü diğer yenilenebilir ve termik santraller oluşturmaktadır.

Son Kaynak Tedarik Tarifesi için uygulanan limit Temmuz 2022 itibarıyla 3 milyon kWh'den 1 milyon kWh'ye düşürülmüş, 2023 yılı için de 1 milyon kWh/yıl limitin uygulanacağına karar verilmiştir. (Ayrıca, 2022 yıl sonunda alınan karar ile serbest tüketici limiti 1.100 kWh'den 1.000 kWh'e indirilmiştir.)

Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.'de (EPİAŞ) piyasa takas fiyatında 2020 yılı Ekim ayında başlayan üst limit uygulaması, 2021 yılı Ekim ayı ortasından itibaren iki ay önceden başlamak üzere son 12 ayın fiyat ortalamasının iki katı yerine üç katı olacak şekilde yeniden düzenlenmişti. Ancak 30 Mart 2022 tarihli ve 31794 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan kurul kararıyla birlikte bu uygulama sonlandırılmış ve üst limit uygulamasının aylık olarak düzenlenmesine karar verilmiştir. Aralık 2022 için tavan fiyat 4.800 TL/MWh olarak belirlenmiştir.

Elektrik piyasası için önem arz eden Kaynak Bazlı Destekleme Mekanizması 1 Nisan 2022 tarihi itibarıyla uygulamaya geçmiştir. Devreye giren mekanizma kapsamında ithal ve yerli kaynaklar için ayrı ayrı olmak üzere Azami Uzlaştırma Fiyatı (AUF) belirlenmiş ve kaynak bazlı tavan fiyat uygulamasına başlanmıştır. 1 Ekim 2022 tarihli EPDK kurul kararı ile mekanizmanın 6 ay daha devam edeceği açıklanmıştır.

19 Ekim 2022'de Resmî Gazete'de yayımlanan mevzuat değişiklikleri ile elektrik depolama tesisi kurmayı taahhüt eden tüzel kişilere, kurmayı taahhüt ettikleri elektrik depolama tesisinin kurulu gücüne kadar rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim tesisi kurulmasına ilişkin ön lisansa başvuru hakkı verilmiştir. Ayrıca elektrik depolama tesisi kurmayı taahhüt eden rüzgâr ve/veya güneş enerjisine dayalı elektrik üretim lisans sahibi tüzel kişilere işletme anında şebekeye verilen gücün lisanslarında belirtilen kurulu gücü aşmaması şartıyla kapasite artışı başvurusu yapabilme hakkı tanınmıştır.

Lisanssız Elektrik Üretim Yönetmeliği, şirketlerin öz tüketimlerini karşılamak için yenilenebilir enerji santrali geliştirmesine imkân sağlamaktadır. İlgili yönetmelikte 11 Ağustos 2022'de yapılan değişiklikle, elektrik dağıtım bölgeleri sınırı ve organize sanayi bölgesi sınırı olmaksızın tüm tüketicilerin istediği bölgede başvuru yapabilmesinin önü açılmıştır. Tesislerde üretilecek elektriğin ihtiyaç fazlasının satışına, ilgili şirketin geçen yılki tüketimi kadar sınırlama getirilmiştir. Bu miktarın üzerinde kalan kısmın Elektrik Piyasası Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması'na (YEKDEM) bedelsiz olarak aktarılacağı ifade edilmiştir. 1 Ekim 2022 tarihinde yapılan değişiklikle, bir bölgede mevcut başvurusu olan tüzel kişiliklerin 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren farklı bir bölgede başvuru yapabilecekleri açıklanmıştır.

ENTEK ELEKTRİK ÜRETİMİ A.Ş.

Azmak Hidroelektrik Santrali	
Lokasyon	Mersin
Faaliyet Geçiş Yılı	2010
Kurulu Güç	24,4 MW

Hidroelektrik Damlapınar Santrali	
Lokasyon	Karaman
Faaliyet Geçiş Yılı	2010
Kurulu Güç	16,4 MW

Hidroelektrik Kepezkaya Santrali	
Lokasyon	Karaman
Faaliyet Geçiş Yılı	2010
Kurulu Güç	28,0 MW

Hidroelektrik Kılavuzlu Santrali	
Lokasyon	Kahramanmaraş
Faaliyet Geçiş Yılı	2012
Kurulu Güç	54,0 MW

Kocaeli Doğal Gaz Çevrim Santrali	
Lokasyon	Kocaeli
Faaliyet Geçiş Yılı	1998
Kurulu Güç	112 MW

Kumköy Hidroelektrik Santrali	
Lokasyon	Samsun
Faaliyet Geçiş Yılı	2011
Kurulu Güç	17,5 MW

Hidroelektrik Menzelet Santrali	
Lokasyon	Kahramanmaraş
Faaliyet Geçiş Yılı	2012
Kurulu Güç	124,0 MW

Süloğlu Rüzgâr Enerji Santrali	
Lokasyon	Edirne
Faaliyet Geçiş Yılı	2015
Kurulu Güç	66 MW

TÜPRAŞ ENERJİ GİRİŞİMLERİ A.Ş. TUPRAS VENTURES

Tüpraş, 2017 yılından itibaren aktif olarak sürdürdüğü açık inovasyon çalışmalarını ileri taşıyarak, start-uplara doğrudan yatırım yapılması için Eylül 2022'de Tupras Ventures'ı kurmuştur.

Enerji sektörünün hızla değiştiği günümüzde, sektörün lider şirketi Tüpraş, Emerald Technology Ventures'ın endüstriyel inovasyon fonu olan, Emerald Industrial Innovation Fund ile iş birliği anlaşması imzalayarak öncü bir rol daha üstlendi.

ORTAKLIK YAPISI

emerald PUBLISHING

Emerald Hakkında:
Emerald; Zürih, Toronto ve Singapur'da ofisleri bulunan, dünyaca tanınan stratejik yenilik ortağı ve bir Venture Capital yatırım şirketidir. Enerji, su, endüstriyel bilişim teknolojileri, ileri malzemeler, hareketlilik ve robotik tarım alanlarında, derin endüstri uzmanlığı ve zengin küresel anlaşma akışından yararlanan çok uluslu şirketler için güvenilir bir açık inovasyon ortağıdır. 2000 yılında kurulan şirket, bugüne kadar beş risk sermayesi fonu toplayarak 100'den fazla risk yatırımını tamamladı.

Tüpraş inovasyon çalışmaları kapsamında, şirket içindeki her türlü operasyonel ihtiyaç için yenilikçi çözümler bularak çözümlerin erken benimseyicisi olmayı ve enerji dönüşümü açısından yeni büyüme alanları için stratejik ortaklıklar kurmayı hedeflemektedir. Bu doğrultuda son yıllarda ulusal ve uluslararası pek çok girişimle yoğun iş birliği süreçleri yürütülmüş, yurt içi ve yurt dışı start-up programlarına katılım gösterilmiştir ve Emerald Technology Ventures ile iş birliği kapsamında 2022 yılında Emerald Industrial Innovation Fund üzerinden 10 yatırım yapılmıştır.

Tüpraş, 2017 yılından itibaren aktif olarak sürdürdüğü açık inovasyon çalışmalarını ileri taşıyarak, start-uplara doğrudan yatırım yapılması için Eylül 2022'de Tupras Ventures'ı kurmuştur. Tupras Ventures; biyobazlı ürünler, hidrojen, sıfır karbonlu elektrik, karbon yönetimi gibi öncelikli konular ve bu konularla ilgili yan sektörler başta olmak üzere, her türlü akıllı bilişim teknolojileri, endüstri 4.0, yeşil enerji ve doğal kaynaklar, enerji verimliliği, çevre ve geri dönüşüm, atık yönetimi, robotik çözüm teknolojileri alanlarındaki yurt içi ve yurt dışı teknoloji girişimlerine yatırım yapmayı amaçlamaktadır. Ayrıca, Tupras Ventures ile stratejik rekabet avantajının yaratılması, bununla birlikte pazardan bilgi ve içgörü kazanılması hedeflenmektedir.

Türkiye, Avrupa ve Amerika girişimcilik ekosistemleri başta olmak üzere Şirket'in odak alanları özelinde tüm dünyadaki start-up'lar yakından takip edilerek yenilikçi çözümler sunan start-up'larla dinamik bağlantılar kurma, ortak proje geliştirme ve yatırım yapma yolu ile Tüpraş için stratejik değer yaratılması öngörülmektedir.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş, Türkiye'nin enerjisini üretirken, topluma ve çevreye karşı sorumluluk bilinciyle sürdürülebilir üretim anlayışını benimsemekte, Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı rehber almaktadır.

Tüpraş'ta Sürdürülebilirlik Anlayışı ve 2022 Yılı Çalışmaları

Tüpraş, Türkiye'nin enerjisini üretirken, topluma ve çevreye karşı sorumluluk bilinciyle sürdürülebilirlik temelli üretim anlayışını benimsemekte, geliştirdiği uygulamalarda Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı (SKA'lar) rehber almaktadır.

Tüpraş 2021 yılında sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, ülkemizde enerji sektörünün dönüşümüne liderlik etmek için rafinerilerini daha rekabetçi ve kârlı hale getirmek, dengeli ve çeşitlendirilmiş bir temiz enerji portföyüne sahip olmak ve lider karbon nötr enerji şirketine dönüşmek amacıyla "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır.

Plan kapsamında yer alan 2022-2035 yıllarını kapsayacak ilk dönemde;

- Sürdürülebilir rafinaj için operasyonel verimliliği artırıcı, Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları azaltıcı enerji verimliliği ve dekarbonizasyon projeleri,
- Yeşil hidrojen üretimi tesisleri,
- Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı (SAF) başta olmak üzere biyoyakıt üretimi tesisleri,
- Rüzgâr, güneş enerjisi ve diğer sıfır karbonlu elektrik üretim tesisleri

yatırımlarını içeren projelere yılda yaklaşık 350 milyon ABD doları yatırım harcaması planlanmakta olup, bu dönemde toplam yatırım miktarı 5 milyar ABD dolarına ulaşacaktır. Yatırım planının ikinci aşaması olan 2035-2050 yılları arasında da yıllık ortalama 300 milyon ABD doları ile toplam 5 milyar ABD doları yatırımla birlikte Stratejik Dönüşüm Planı'nın tamamında 2050 yılına kadar 10 milyar ABD doları yatırım gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Dönüşüm planının bir parçası olarak; 2017 yılı baz alınmak suretiyle üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının 2030 yılında %27 oranında, 2035 yılında %35 oranında, 2040 yılında %49 oranında azaltılması, 2050 itibarıyla ise karbon nötr olarak faaliyetlere devam edilmesi hedeflenmektedir.

Rusya'nın Ukrayna'yı işgali ile tetiklenen küresel enerji krizi, yükselen doğal gaz fiyatları ile bağlantılı olarak farklı fosil yakıtlara geçiş gibi tedarik ve maliyet endişelerinin ön planda olduğu kritik bir yılda, küresel sera gazı emisyonlarında artış beklenmektedir. Bunun yanında iş hacimlerinin de pandemi öncesindeki seviyelere yükselmesinin etkisiyle, Tüpraş'ın toplam Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonlarında bir önceki yıla göre %8,9 oranında bir artış gözlenmiştir. Kısa dönemde yaşanan bu yükseliş Tüpraş'ın uzun vadeli hedeflerini etkilememekte olup, Şirket'te devam eden emisyon azaltımına ve enerji verimliliğine yönelik faaliyetler ile 2050 Karbon Nötr yolculuğunda 2017 baz yılından bu yana Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarında %12,1 düşüş sağlanmıştır.

Tüpraş 2021 yılında sürdürülebilirlik anlayışını destekleyen yeni alanlara yatırım yaparak, lider karbon nötr enerji şirketine dönüşmek amacıyla "Stratejik Dönüşüm Planı"nı açıklamıştır.

Sorumlu üretici kimliğiyle hareket eden Tüpraş, 2022 yılında 52 enerji verimliliği projesi ile 315.515 Gcal enerji tasarrufu ve 73.199 ton CO_2 salımında azaltım sağlarken, 2008 yılından bu yana toplam 2,6 milyon ton CO_2 emisyon azaltımı sağlanmıştır. Dünyadaki rafinerilerin enerji verimliliği performansını ölçmede kullanılan enerji yoğunluğu endeks değeri 2022 yılında 94,9 puan olarak gerçekleşmiş, böylece 2008 yılından günümüze toplam 24 puan iyileşme sağlanmıştır.

Tüpraş, su verimliliği odağıyla son 5 yılda, yaklaşık 89 milyon m^3 atık suyu geri kazanarak, yeniden kullanımını sağlamıştır.

Dijital dönüşüm, ar-ge, kurum içi girişimcilik ve açık inovasyon stratejileri bütünsel bir şekilde yönetilmekte, küresel trendler ve sektörel gelişmeler yakından izlenmekte ve bu kapsamda çevreye duyarlı yeni ürün ve üretim teknolojileri geliştirmeye odaklanılarak fark yaratmaya devam edilmektedir.

Tüpraş, emniyetli çalışma ortamını geliştirmeyi ve geleceğin nitelikli iş gücünü yetiştirmeyi hiç ara vermeden sürdürmektedir.

Tüpraş, aynı zamanda değer zincirinin önemli bir bileşeni olan tedarik zinciri ve lojistik operasyonlarının çevresel ve sosyal etkilerini iyileştirmek için çalışmaktadır. Ditaş, Uluslararası Denizcilik Örgütü'nün (IMO) deniz yakıtlarındaki kükürt oranının %0,5'ten az olması kuralına uyum çerçevesinde 4 tankerine scrubber yatırımı gerçekleştirmiştir.

Körfez Ulaştırma'nın İsviçreli Stadler firmasından sipariş ettiği 7 adet hibrit (dizel/elektrikli modlarında çalışabilen) lokomotifle beraber 2022 yılında toplam 12 lokomotif ile taşıma faaliyetleri yürütülmüştür.

1 tonluk bir ürünü 1 km taşımak için salınan emisyon karayoluna kıyasla, dizel lokomotiflerde 4'te birine, elektrikli lokomotiflerde 8'de birine kadar düşmektedir. 2022 yılında elektrikli hatlarda hibrit lokomotiflerin taşıma yapması ile birlikte Tüpraş taşımalarında bir önceki yıla göre yaklaşık 6.500 ton CO_2e emisyonu azaltılmıştır. Körfez Ulaştırma, 2030 yılında faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 sera gazı emisyonları yoğunluğunu %45 azaltmayı amaçlamaktadır.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş; eğitim, çevre, kültür-sanat, toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında yürüttüğü projelerle toplumsal gelişime katkı sağlamaya devam etmektedir.

Tüpraş ve Arter'den 23 Nisan'da Çocuklara Özel Sanat Etkinliği

Tüpraş; eğitim, çevre, kültür-sanat, toplumsal cinsiyet eşitliği alanlarında yürüttüğü projelerle toplumsal gelişime katkı sağlamaya devam etmektedir. 2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadın Gücü Kadınların Güçlenmesi Prensiplerini (UN WEPs) imzalayan Tüpraş, yer aldığı enerji sektöründen farklı bir bakış açısı ile kapsayıcı ve eşitlikçi bir iş yeri olma hedefiyle hareket ederek sahalarda kadınların eşit temsili için çalışmalar yürütmektedir. Şirket bu yaklaşımla kadın saha operatörlerini ve teknisyenlerini bünyesine katmıştır. Kamuoyunda toplumda cinsiyet eşitliği alanında farkındalık sağlamak amacıyla, 2018 yılında başlatılan Fenerbahçe Spor Kulübü ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi iş birliği ile HeForShe Hareketi desteği 2022 yılında da devam etmiştir.

Sürdürülebilirlik Yönetimi

Sürdürülebilirlik çalışmalarını en üst düzeyde yönetmeye odaklanan Tüpraş, bu alandaki çalışmalarını Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum raporlaması kapsamında Kurumsal Yönetim Komitesi aracılığıyla Yönetim Kurulu'na raporlamaktadır.

İklimle bağlantılı risk ve fırsatlar ise, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında takip edilmekte ve yönetilmekte, Yönetim Kurulu bünyesinde bulunan Risk Komitesi'ne iklimle bağlantılı risk ve fırsatlar kapsamında düzenli olarak bilgilendirme yapılmaktadır. Stratejinin uygulanması ve şirket içerisinde farklı birimlerle koordinasyonun sağlanması Genel Müdür'e bağlı Strateji ve Sürdürülebilirlik Direktörlüğü tarafından yürütülmektedir.

Tüpraş, etkili bir sürdürülebilirlik yönetim modeli ortaya koymak adına faaliyet coğrafyasında yarattığı ekonomik, sosyal ve çevresel etki alanlarının bilinciyle hareket etmektedir. Şirket, tüm bu etkileri yönetirken benimsediği "değer yaratma" ilkesi çerçevesinde çaba sarf etmektedir.

Tüpraş Önceliklendirme Analizi'ni güncel stratejileri doğrultusunda küresel sürdürülebilirlik trendleri ile uyumlu olarak ve paydaş beklentilerini gözeterek düzenli olarak gözden geçirmektedir. Şirket, ÇSY alanlarında belirlenen öncelikli konulara, öncelikli konularda hizmet edilen SKA'lara, sürdürülebilirlik alanındaki Tüpraş uygulamalarının SKA'lara katkısına ve ÇSY alanlarındaki kilit performans göstergelere ve hedeflere raporlamalarında yer vermektedir. Önceliklendirme Analizi kapsamında, dış paydaş araştırmasının 2023 yılında yenilenmesi hedeflenmektedir.

- Sürdürülebilirlik önceliklerinin belirlenmesi,
- Sürdürülebilirlik performansının geliştirilmesi ve izlenmesine yönelik hedefler ortaya koyulması,
- Stratejik hedefler ve sürdürülebilirlik öncelikleri arasında uyum sağlanması,
- Öngörülebilirlik yaratılması,
- Paydaşların sürdürülebilirlik faaliyetleri ve ilgili uyumluluk gereksinimleri hakkında beklentilerine bütüncül bakış açısı ile sağlıklı geri dönüş sağlanması

amacıyla Eylül 2022'de Tüpraş Sürdürülebilirlik Komitesi kurulmuştur.

Sürdürülebilirlik Komitesi; Tüpraş birimlerinin sürdürülebilirlik konusundaki çalışmalarının koordinasyonunu sağlamaya, sürdürülebilirlik alanındaki gelişmelerin tartışılmasına ve Tüpraş ÇSY politikalarına karar ve yön verilmesine hizmet etmektedir.

Sürdürülebilirlik Komitesi'ne aynı zamanda Komite üyesi olan Genel Müdür başkanlık etmektedir. Sürdürülebilirlik Komitesi'nin diğer üyelerini Genel Müdür Yardımcıları, Rafineri Müdürleri ve Yatırımcı İlişkileri Müdürü oluşturmaktadır.

Birleşmiş Milletler Kadın Gücü Kadınların Güçlenmesi Prensipleri'ni imzalayan Tüpraş, farklı bir bakış açısı, kapsayıcı ve eşitlikçi bir kurum olma hedefiyle kadınların eşit temsili için çalışmalar yürütmektedir.

Komitenin koordinasyonunu ve sekretaryasını Strateji ve Sürdürülebilirlik Direktörlüğü icra etmektedir. Komite toplantılarına üst yönetime ilave olarak Risk Yönetimi ve Denetim Müdürü, Kurumsal İletişim Müdürü, Ar-Ge Müdürü, İnovasyon Müdürü, Körfez Ulaştırma, Ditaş, Tupras Trading Ltd ve Entek şirketlerinin Genel Müdürleri ve Sürdürülebilirlik Sorumluları iştirak etmektedir.

Stratejik Dönüşüm Planı ile uyumlu olacak şekilde paydaş beklentileri de gözetilerek Şirket ve rafinerilerden temsilcilerin katılımı ile Yaşamın Değeri, Karbon Nötr, ESG Excellence, İnsan ve Toplum ile Dönüşüm ve Sürdürülebilir Teknolojiler olmak üzere komiteye bağlı olarak çalışan toplam 5 adet alt çalışma grubu oluşturulmuştur. Alt çalışma gruplarının liderleri ve grup üyeleri belirlenmiştir. Alt çalışma gruplarının ayda en az bir kere toplanmaları beklenmektedir. Yılda en az 4 kez bir araya gelmesi planlanan Tüpraş Sürdürülebilirlik Komitesi ilk toplantısını Aralık 2022'de gerçekleştirmiştir.

Tüpraş; FTSE4Good, MSCI ESG Rating, BİST SE (Refinitiv), Sustainalytics, Vigeo Eiris (Moody's) ve Bloomberg GEI gibi endekslerde yer almaktadır. Şirket ÇSY alanlarındaki konumunu pekiştirmek ve sürdürülebilirlik performansını sürekli olarak iyileştirmek için çalışmalar yürütmeye devam etmektedir.

Sürdürülebilirlik değerlendirici kuruluşlar ile gerçekleştirilen boşluk analizi çalışmaları ve komite kapsamında gerçekleştirilen çalışmalar aracılığı ile yeni ÇSY metriklerinin paylaşımı ve raporlamalarda şeffaflığın artırılması planlanmaktadır.

Kurulum aşamasında olan sürdürülebilirlik performans analitiği ve dijital veri altyapı sistemleri aracılığı ile sürdürülebilirlik performansının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Tüpraş'ın ÇSY konularındaki politikaları Yönetim Kurulu tarafından onaylanarak yürürlüğe konulmakta ve Kamuyu Aydınlatma Platformu aracılığıyla açıklanan ilgili politikalar Şirket'in kurumsal internet sitesinde yer almaktadır. Yönetim Kurulu tarafından, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşların uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla 2021 yılında uygulamaya alınan politikalara ilave olarak 2022 yılında "İhbar Politikası", "Disiplin Politikası" ve "Kişisel Verilerin Korunması Çerçeve Politikası" kabul edilerek Kamuyu Aydınlatma Platformu ve Şirket'in kurumsal internet sitesinde yayınlanmıştır.

Önümüzdeki dönemde de ilkelere uyum için düzenlemelerdeki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır. Söz konusu politikaların etkin bir biçimde uygulanmasının takibi açısından iş prosedürleri mevcuttur. Tüpraş'ın ÇSY ile ilgili temel göstergeleri düzenli olarak izlenmekte ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş 2022 yılında Küresel Raporlama Girişimi (GRI), İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD), Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu (SASB) ve Karbon Saydamlık Projesi'ne (CDP) uyumlu raporlamayı hayata geçirmiştir.

Sürdürülebilirlik Raporlaması

Tüpraş, sürdürülebilirlik alanındaki uygulamalarını belirli standartlara ve çerçevelere uygun olarak hazırlamaktadır. 2022 yılında küresel sürdürülebilirlik raporlama standartları ve çerçeveleri değerlendirilerek raporlama kapsamının genişletilmesine karar verilmiştir. Küresel Raporlama Girişimi (GRI), İklimle Bağlantılı Finansal Beyan Görev Gücü (TCFD) ve SKA'lara ilave olarak 2022 yılında Sürdürülebilirlik Muhasebesi Standartları Kurulu'na (SASB) ve Karbon Saydamlık Projesi'ne (CDP) uyumlu olarak raporlamaya geçilmiştir. Raporlama yöntemlerinde de güncellemeye gidilerek 2022 yılı raporlamalarının faaliyet raporu ve entegre rapor olmak üzere iki rapor halinde yayınlanması kararlaştırılmıştır. 2023 yılı raporlamasında ise tek rapor olarak entegre faaliyet raporuna geçilmesi hedeflenmektedir.

Paylaşılan sürdürülebilirlik performansı verileri, Tüpraş'ın 1 Ocak 2022-31 Aralık 2022 tarihleri arasında Türkiye'de gerçekleştirdiği faaliyetlerini kapsamaktadır.

2020 yılında yayınlanan SPK Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde halka açık ortaklıkların çevresel, sosyal, kurumsal yönetim çalışmalarını yürütürken açıklamaları beklenen temel ilkeler paylaşılmıştır. Şeffaf, dengeli ve bütüncül raporlamaya önem veren Tüpraş, bu ilkeler karşısındaki yaklaşım ve uygulamalarını kamuya açık olarak yayınladığı sürdürülebilirlik raporları ve internet sitesi içerikleri ile ortaya koymaktadır. Ayrıca, faaliyet raporu içerikleri bu doğrultuda genişletilmiş olup, ilkelere tam uyum için çalışmalar devam etmektedir. İlkeler kapsamında yapılan çalışmalar raporun ilgili bölümlerinde paylaşılmıştır.

Bu bölümde "uy" ya da "açıkla" yaklaşımı ile hazırlanan SPK Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'ndeki ilkelere uyum sağlanan konular kapsamlı olarak açıklanmakta olup, henüz tam uyum sağlanmayan ilkeler karşısındaki değerlendirmelere ise Kurumsal Yönetim bölümündeki Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum Beyanı içinde yer verilmiştir.

Paydaşlarla İletişim

Tüpraş, benimsediği paydaş katılımını esas alan yönetim anlayışı çerçevesinde karar ve uygulama süreçlerine paydaşların katılımını çeşitli yollarla teşvik etmektedir. Şirket, paydaşlarının görüşlerini ve önerilerini iletebilmeleri adına çeşitli paydaş iletişim mekanizmaları oluşturmuştur.

Paydaş iletişiminin sıklığı, hedef kitlenin niteliğine, beklentilerine ve ihtiyaçlarına bağlı olarak belirlenmektedir. Bu doğrultuda, kilit paydaşlarla iletişime geçilen konular, iletişim yöntemleri ve sıklığı değişiklik göstermekte olup Şirket'in sürdürülebilirlik/entegre raporlarında yer almaktadır.

Paydaş grubuna özgü olarak belirlenen iletişim yöntemleri bir yandan paydaşların Tüpraş faaliyetleri ve faaliyetlerden doğan etkiler konusunda bilgilendirilmesine hizmet ederken, bir yandan da karar ve uygulamaların paydaş görüşleri doğrultusunda zenginleştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Başta yatırımcılar olmak üzere Tüpraş'ın paydaşlarıyla iletişim uygulamalarının detaylandırıldığı Tüpraş Bilgilendirme Politikası'nın güncel haline internet sitesinden ulaşılmaktadır.

Şirket, Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde belirtildiği şekilde menfaat sahiplerine ilişkin ilkelere uyum sağlamak ve menfaat sahipleri ile iletişimi güçlendirmek için gerekli tedbirleri almıştır. Bu kapsamda; çalışan bağlılığı anketleri ile çalışanların uygulamalarla ilgili değerlendirmeleri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir.

2022 yılında, Tüpraş Müşteri İlişkileri Politikası "2050 Karbon Nötr Stratejisi", "İnovatif ve Çevik Yaklaşım", "Dijitalleşen Müşteri Deneyimi", "Etik İlkeler ve Uyum Politikaları" ve "Sürdürülebilirlik" gibi günümüz dinamikleri önceliklendirilerek güncellenmiştir.

Politikada, müşteri memnuniyeti konusundaki hassasiyetin, kesintisiz ve kaliteli hizmetin, açık ve şeffaf iletişimin, müşteri odaklılığın ve ekosisteme karşı duyarlı yaklaşımın her daim önemli olduğu vurgulanmaktadır. Tüpraş'ın yeni Müşteri İlişkileri Politikası'nın, 2050 Karbon Nötr Stratejisinin en önemli paydaşlarından biri olan müşterilerin memnuniyetinde sürekliliği sağlama yolunda rehber olması hedeflenmektedir.

Politika dâhilinde Müşteri İlişkileri Yönetimi'nin temel faaliyetleri ve diğer pazarlama fonksiyonları yönetilmekte olup, müşteri talep ve beklentilerini en yüksek düzeyde ve en hızlı bir şekilde karşılamak amacıyla müşteri memnuniyeti ölçülmektedir. Sonuçlar kamuya açıklanmakta ve iyileştirme alanlarında gerekli çalışmalar yapılmaktadır. Müşteri Bildirim Yönetimi ve Tüpraş Çözüm Merkezi 2018 yılında devreye alınmıştır. ISO 10002-2014 Müşteri Memnuniyeti ve Şikâyet Yönetimi Belgesi mevcuttur.

Ayrıca, Tüpraş'ın dijital platformları "Müşteri Bildirim Yönetimi Sistemi", "Müşteri Portalı" ve "Sürücü Portalı" ile müşteri memnuniyetinde süreklilik hedeflenmekte, süreçler dijitalleştirilerek müşteri deneyiminin iyileştirilmesine çalışılmaktadır. Müşteri kayıt süreçlerinin de robotik otomasyon ile gerçekleştirilmesiyle daha hızlı ve verimli hizmet verebilmek için proje yürütülmektedir. "Kara Dolum Temassız Satış Projesi" ve "Teslimat Randevu Sistemi" de müşteri deneyimini dijitalleştirmek için hayata geçirilen, rafineri ve ürün grubu bazında yaygınlaştırılan projelerdir.

2022 yılında başlatılan "Müşteri Deneyimi Haritası" projesi ile Tüpraş'ın en önemli paydaşı müşterinin deneyim yolculuğunun uçtan uca çıkarılması ve idealin tasarlanarak kalıcı çözüm sağlayan aksiyonların alınması planlanmaktadır.

"Müşterinin Kahramanı Olmak" temalı dijital eğitim videoları ile de müşteri memnuniyeti konusundaki hassasiyetin pekiştirilmesi hedeflenmektedir.

Tüpraş'ta Tedarikçi Yönetimi Politikası çerçevesinde Tedarikçi Davranış İlkeleri benimsenmiş olup, Tüpraş Tedarikçi Portalı uygulaması mevcuttur. İlave olarak, sürdürülebilirlik öncelikli konu başlıkları ve projeler; başta çalışanlar, müşteriler, tedarikçiler, iş ortakları, toplum, STK'lar ile kamu kurum ve kuruluşları, yatırımcı kurumlar olmak üzere tüm iç ve dış paydaşlara yönelik olarak iki yılda bir düzenlenen itibar araştırması ile ölçümlenmektedir.

Çalışan bağlılığı, müşteri memnuniyeti, tedarikçi memnuniyeti ve yüklenici memnuniyeti ve itibar araştırmaları ölçülmekte ve neticelerine yönelik iyileştirme hedefleri belirlenmektedir.

Üniversiteler, kamu kurumları, STK'lar ve uluslararası kuruluşlar, Tüpraş'ın sürdürülebilirlik önceliklerinin yönetiminde konu odaklı iş birlikleri geliştirilen paydaşların başında gelmektedir. İş birlikleri kapsamında kurumlarla düzenli iletişim sağlanmakta ve sürdürülebilirlik meselelerine yönelik ortak çözüm ve projeler geliştirilmektedir. Tüpraş üst düzey yöneticileri hem sektörel hem de konu odaklı olarak iş örgütlerinin çalışmalarında yer almakta ve görüş sunmaktadır.

Farklı paydaşlara gerçekleştirilen iş birliklerine ilişkin detaylı bilgi, Şirket'in sürdürülebilirlik/entegre raporlarında ve kurumsal internet sitesinde İletişim sekmesi altında "Paydaşlarla İletişim" başlığında yer almaktadır.

TÜPRAŞ'TA SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK

Tüpraş, iklim kriziyle mücadelede ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda uzun süre önce başlattığı çalışmaları, Koç Topluluğu'nun ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda ilerletmektedir.

Tüpraş, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesinin (UN Global Compact) imzacısıdır.

Şirket, Koç Holding'in imzacısı olduğu İPG-İş Dünyası Plastik Girişimi'ni de desteklemekte ve Koç Holding'in üyesi olduğu Dünya Ekonomik Forumu (WEF - World Economic Forum) alt çalışma gruplarında yer almaktadır.

2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefini ortaya koyan Koç Topluluğu, bu doğrultuda somut ve uygulanabilir bir yol haritasını içeren dönüşüm programını başlatmıştır. Tüpraş, iklim kriziyle mücadelede ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda uzun süre önce başlattığı çalışmaları, Koç Topluluğu'nun ortaya koyduğu vizyon doğrultusunda ilerletmektedir.

İklim değişikliği çalışmalarını Koç Topluluğu iklim değişikliği stratejisi ışığında yürüten Topluluk şirketleri, sera gazı salımlarının etkin biçimde izlenmesi, raporlanması ve koşullar dâhilinde azaltılması konusunda çalışmalar gerçekleştirmektedir. Hâlihazırda uzun yıllardır Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarını düzenli olarak hesaplayan ve raporlayan Tüpraş, 2021 itibarıyla Kapsam 1 ve 2 sera gazı salımlarını ISO 14064-1 Sera Gazı Emisyonlarının Doğrulanması ve Raporlanması Standardı çerçevesinde üçüncü taraf bağımsız bir kuruluşa doğrulatmaktadır. Buna ek olarak Kapsam 3 emisyonlarının hesaplanmasına yönelik sektördeki uzman bir danışmanlık firması ile çalışmalar sürmektedir. Kapsam 3 emisyonlarının da ISO 14064-1 çerçevesinde doğrulama çalışmalarına başlanmıştır.

Ayrıca, 2022 başı itibarıyla TCFD'ye destek veren şirketler arasına katılan Tüpraş, iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri ve oluşabilecek fırsatları TCFD çerçevesinde yönetmeyi, paydaşlarına düzenli olarak açıklamayı ve ekosistemine yaygınlaştırmayı hedeflemektedir.

Tüpraş yönetimi, 2021 yılı Sürdürülebilirlik Raporunda ilan ettiği 32 öncelikli konuyu detaylı olarak ele almış, yıl içinde yaşanan gelişmelerin ışığında her bir konunun önem derecesini yeniden değerlendirmiştir. Çalışmayı şekillendiren bir diğer girdi, 1 Ocak 2023'ten itibaren geçerlilik kazanacak GRI Petrol ve Gaz Sektörü Standartları (GRI 11) ve çifte önemlilik olmuştur. Çalışma sonucunda, 2021 yılına ait 32 öncelikten 6 tanesi Tüpraş'ın eylemlerine rehberlik eden temel değerler olarak belirlenmiş ve önceliklerin tabanı olarak yer almıştır. 2021 yılında öncelik olarak belirlenen 9 konu, Tüpraş'ın etkilere yanıt olarak verdiği konular olduğu için öncelik olmaktan çıkarılmış ve kalan konulara 8 öncelik altında yer verilmiştir.

2022 Öncelikleri

Sera Gazı Emisyonları	İklim Değişikliğine Uyum, Dayanıklılık ve Geçiş	Hava Emisyonları	Su ve Atık Sular	Yolsuzlukla Mücadele	İstihdam Uygulamaları	Biyoçeşitlilik	Atıklar
Sera Gazı Emisyonlarının Azaltılması Sorumlu Yatırımlar Sorumlu Tedarik Zinciri Süreçlerinin Oluşturulması	Enerji Verimliliği Düşük Karbonlu Ekonomiye Geçiş Yeni Düşük Karbon Teknolojileri Kullanılması İklimle ilgili Fiziksel Riskler	Hava Kalitesi	Atık Su Arıtımı Su Kalitesi ve Sorumlu Su Yönetimi	Etkin bir Etik ve Bütünlük Yönetimi Dürüstlük ve Hesap Verebilirlik	Çalışanların Eğitim, Yetenek ve Kariyer Gelişimi Çalışan Haklarının Korunması ve Çalışan Mutluluğunun Artırılması Çalışanların Görüşlerine Yer Verilmesi	Biyoçeşitlilik Kaybı ve Ormansızlaşma ile İlgili Riskler	Sorumlu Atık Yönetimi

Temel Değerler
Sağlık ve Emniyet
Proses Güvenliği / Proses Emniyeti
İş Etiği ve Yasalara Uyum
Tüpraş Marka Değeri ve İtibarı
İnsan Haklarına Uyum
Kapsayıcılık, Eşitlik, Çeşitlilik

Etki edilen Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları

ETİK VE UYUM

Tüpraş etik ilkeleri; Şirket'in yasal sorumluluklarının yanı sıra müşterilerine, çalışanlarına, hissedarlarına, tedarikçi ve iş ortaklarına, rakiplerine, topluma ve insanlığa karşı sorumluluklarını da içerir.

Tüpraş, tüm iş ve işlemlerinde yasalara, Türkiye Cumhuriyeti'nin taraf olduğu uluslararası sözleşmelere, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'ne, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne uymayı, doğruluk, dürüstlük, sorumluluk, güven ve saygıyı öncelikli değerleri olarak benimsemeyi kabul eder, tüm paydaşlarıyla ilişkilerinde bu çerçevede belirlediği Etik İlkeler ve Uyum Programı doğrultusunda hareket eder.

Tüpraş Etik İlkeleri, Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşların uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla, Tüpraş çalışanları ve iş ortaklarına (tedarikçi, müşteri, yüklenici ile Tüpraş nam ve hesabına hareket eden her türlü temsilci, taşeron ve danışmanlar ile Tüpraş'ın iş yaptığı diğer üçüncü taraflar) yol gösterici bir ilkeler bütünü olarak 2021 yılında "güncellenmiş ve Tüpraş'ın web sitesinde paylaşılmıştır. Etik İlkeler; Şirket'in yasal sorumluluklarının yanı sıra müşterilerine, çalışanlarına, hissedarlarına, tedarikçi ve iş ortaklarına, rakiplerine, topluma ve insanlığa karşı sorumluluklarını da içerir.

Endişelerin dile getirilmesi amacıyla kurulan ihbar mekanizmaları ve ihbar bildirim yükümlülüğüne ilişkin bilgilendirmeler Etik İlkeler içerisinde yer almakta olup, ihlal durumunda uygulanacak disiplin kuralları ve yaptırımlara ayrıca hazırlanan Disiplin Politikasında yer verilmiştir.

Tüpraş, Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'ni benimsemiş, Etik İlkeleri'nin ve ilgili politikalarının bu ilkelerle uyumlu olmasını hedeflemiştir. Çalışanlar, şirketin faaliyet gösterdiği veya iş ilişkisinde bulunduğu ülkelerin yasal düzenlemelerine olduğu kadar, Koç Topluluğu ve Tüpraş Etik İlkeleri'ne de uygun hareket etmektedir. Şirket ve tüm çalışanları, Birleşmiş Milletler Küresel İlkeler Sözleşmesi'ne uygun olarak, yolsuzluk ve rüşvetle mücadele için gerekli önlemleri kararlılıkla almaktadır. Şirket ve tüm çalışanları, yaptığı her işi ve verilen her kararı en yüksek etik standartlara uygun olarak gerçekleştirirler; tarafsız olmalarını engelleyebilecek, kendilerine veya yakınlarına menfaat sağlayabilecek veya bu izlenimi uyandırabilecek, çıkar çatışmalarının söz konusu olabileceği herhangi bir durum içerisinde olmamaya özen gösterirler.

Tüpraş'ta, etik, insan hakları, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele, kara para aklamasının önlenmesi, uluslararası yaptırımlar, Kişisel Verilerin Korunması Kanunu (KVKK) ve rekabet hukuku alanları başta olmak üzere Şirket'in tüm işlemlerinde ilişkili mevzuata uymasını ve çalışanların davranış kurallarına uygun bir şekilde hareket etmesini sağlamaya yönelik kapsamlı ve sürekli gelişen bir Uyum Programı bulunmaktadır. Uyum Programı, kurumsal uyum kültürünün ve Tüpraş genelinde yazılı hale getirilen standartların, tüm çalışanların katılımıyla uygulanmasını sağlamaktadır. Tüpraş'ın Uyum Programı kapsamındaki yükümlülükleri sadece zorunlu düzenlemelere veya sözleşmesel yükümlülüklere uyumla sınırlı olmayıp aynı zamanda Tüpraş'ın, politikaları ve prosedürleri gibi organizasyonel standartlara veya gönüllü olarak üstlenilen uyum taahhütlerini de kapsamaktadır.

Tüpraş, 2021 yılında, Risk Komitesi aracılığı ile Yönetim Kurulu'na ve Genel Müdür'e raporlama yapacak şekilde Hukuk ve Uyum Müşavirliği yetkilendirilmiş, bu kapsamda Baş Hukuk ve Uyum Müşaviri'ne bağlı olarak Uyum Müdürlüğü kurulmuş ve Uyum'dan sorumlu irtibat adresinin Uyum Müdürlüğü olduğu duyurulmuştur. Tüpraş Hukuk ve Uyum Müşavirliği, Tüpraş iştirakleri ve bağlı ortaklıkları genelinde gerçekleştirilen uyum çalışmalarını izlemekte, Tüpraş genelini etkileyebilecek nitelikteki uyum risklerinin tespit edilmesi ve gerekli önlemlerin alınmasını ve Uyum Programı'nın Tüpraş genelinde etkin, eşit ve tutarlı bir şekilde uygulanmasını amaçlamaktadır.

2022 yılı etik eğitimine katılan çalışan sayısı 3.327, eğitim saati 5.121 saat olmuştur.

Bu kapsamda, Uyum Müdürlüğü, iş birimleri ile periyodik olarak uyum risk değerlendirmeleri yapmakla görevli olup bu doğrultuda faaliyetlerin, çalışanların ve/veya iş ortaklarının maruz kalabilecekleri uyum risklerini analiz etmektedir. Bu çalışmalar tamamlandıktan sonra gerekli olması halinde, ilave politika ve prosedürler hazırlanmakta, Tüpraş'a adapte edilmekte, yürürlükteki dokümanlar ve iş akışları güncellenmekte ve riskli görülen konularda düzenli olarak uyum eğitimleri verilmektedir. Bu kapsamda 2022 yılı itibarıyla Sistematik Uyum Riski Analizi çalışmalarına başlanmış olup uyum risklerinin belirlenerek asgari seviyelere indirgenmesi için alınan aksiyonların takibi etkin bir şekilde gerçekleştirilmektedir.

Şirket'te Etik İlkeler ile ilgili uygunsuz durumların değerlendirilmesi amacıyla Etik Kurul bulunmaktadır. Etik Kurul; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcısı, İnsan Kaynakları Direktörü, Kurumsal İletişim Müdürü ve Baş Hukuk ve Uyum Müşavirinden oluşur. Tüpraş uyum yapısının etkinliğini arttırmak amacıyla kurulan Uyum Komitesi'nden Uyum Programı kapsamındaki çalışmaları için gerektiğinde danışmanlık almakta ve çalışmalarını Genel Müdür'e raporlamaktadır.

Tüpraş, bir çalışan veya bir iş ortağı ile ilgili herhangi bir hukuka aykırı faaliyete veya etik dışı olaya doğrudan veya dolaylı olarak tanık olan, böyle bir durum hakkında hukuki yollardan bilgi sahibi olan veya bu gibi bir durumdan şüphelenen çalışanlarından endişelerini dile getirmelerini beklemekte ve paydaşlarını da bu yönde teşvik etmektedir. Bu amaçla, Şirket paydaşlarının kullanımına yönelik Koç Holding ve iştiraklerinin dâhil olduğu Etik Hat bulunmaktadır. Yürürlükteki mevzuat, Etik İlkeler ve diğer Uyum Politikaları'na aykırı durumların tespitine yönelik olarak raporlama mekanizması (Etik Hat) tüm Tüpraş paydaşlarının kullanımına açıktır. Etik Hat, 50'den fazla ülkede online olarak, 34 dilde ve telefon aracılığıyla 19 dilde hizmet vermektedir. Bağımsız hizmet sağlayıcılar tarafından yönetilmekte olan Etik Hat 7 gün 24 saat hizmet vermektedir.

Bildirimler, Etik Hat'ta "koc.com.tr/ihbarbildirim" web adresinden ya da ilgili adreste yer alan telefon numaralarından yapılabilir.

Etik Hat bildirimde bulunanların gizliliğini ve anonimliğini korumaktadır. İhbarda bulunan çalışanın kendisini rahat ve güvende hissetmesi, dürüst ve iyi niyet çerçevesinde hareket ettiği müddetçe mesleki yaşamının olumsuz etkileneceğinden endişe duymaması çok önemlidir. Tüpraş tarafından ihbarda bulunan kişiye karşı misilleme yapılmasına hiçbir şekilde müsamaha gösterilmez. Tüpraş, bildirimin iyi niyetle, makul gerekçelerle yapılması ve mağduriyet yaratma, zarar verme veya şahsi menfaat sağlama maksadıyla yapılmaması şartıyla, ihbarın doğruluğu yapılan soruşturma ile ispat edilemese dahi ihbarda bulunan kişileri korumaktadır. Tüpraş'a raporlanan tüm etik ihlal bildirimleri Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından değerlendirmekte ve iddialara yönelik tüm soruşturmalar, alınmasını müteakip en kısa süre içerisinde gerçekleştirilmektedir.

2022 yılında, Etik Hat veya sair suretle ilgili Şirket politikaları kapsamında Etik Kurul'un toplanmasını gerektirecek bildirim hususlarında Etik Kurul derhal toplanmış olup Şirketi tarafından ilgili politikalara uygun aksiyonlar alınmıştır. 2022 yılında,

- Tüpraş'a ulaşan ve incelenen Etik Kural ihlali temalı bildirim sayısı 46'dır.
- Düzenlenen Etik Kurul sayısı ise 6'dır.

2022 yılında kamu otoritelerinden yolsuzlukla ilgili herhangi bir uygulama nedeniyle, Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırım ya da para cezası bulunmamaktadır. Tüm Tüpraş çalışanları ve iş ortakları, etik ve uyum kurallarına uygun davranmaları için bilgilendirilmekte ve desteklenmektedir. Bu doğrultuda, tüm çalışanlar, ilk işe girişte Tüpraş Etik İlkeleri, Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele politikası dâhil Şirket'in uyum politikalarıyla ilgili bilgilendirilir ve politikaların kabulüne ilişkin taahhütleri alınır. Tüpraş, çalışanların farkındalığını arttırma amacıyla İnsan Kaynakları Direktörlüğü aracılığı ile online ortamda etik, insan hakları, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele, kara para aklamasının önlenmesi, uluslararası yaptırımlar, KVKK ve rekabet hukuku konularında uyum eğitimleri verir ve eğitim tamamlanma durumları düzenli olarak kontrol eder ve gerekli görmesi halinde belirli aralıklarla tekrar edilmesini sağlar. 2022 yılı etik eğitimine katılan çalışan sayısı 3.327, eğitim saati 5.121 saat olmuştur. 2023 yılı için ise, Tüpraş iştirakleri ve bağlı ortaklıklarının çalışanlarına yönelik online etik ve uyum eğitimlerine ek olarak, sınıf içi eğitimler, 3. taraflara yönelik ise online etik ve uyum eğitimleri planlanmaktadır.

ETİK VE UYUM

Tüpraş, Koç Holding'in imzacısı olduğu BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin "yolsuzluğun her türüne karşı olmak" ilkesi dâhil olmak üzere sayılan tüm ilkeleri benimser, tüm çalışan ve iş ortaklarının bu ilkelere uygun hareket etmelerini bekler.

Tüpraş, Uyum Programı kapsamında 3. taraf kabul süreçlerinde mevzuata uygun olarak 3. taraf taramaları/durum tespiti çalışmaları yapar. Bu kapsamda Tüpraş, iş ortaklarının kim olduğunu bilir, yürürlükteki uygulanabilir ulusal ve uluslararası mevzuata, Koç Topluluğu Etik İlkeleri, Tüpraş Etik İlkelerine ve ilgili politikalara uyar, mali ve ticari kayıtların ve bilgilerin doğruluğunu ve güncelliğini sağlamak için gerekli aksiyonları alır ve tüm faaliyetlerin kayıtlarını güvenli ve uygun bir şekilde tutar.

Tüpraş, 3. taraf taramaları ve durum tespiti çalışmaları neticesinde edindiği bilgileri ayrıca Koç Topluluğu için özel olarak kapsamı genişletilen, işin niteliğine veya amacına göre farklılaşan yaptırım tarama motorlarında sorgular ve ilgili sorgu sürecini Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği nezdinde titizlikle yürütür. İlgili kontrol ve tespit çalışmalarının ardından kayıt süreci için gerekli belgeler tamamlanır ve çalışılan üçüncü taraflar olarak Şirket sistemlerine kaydedilir. Şirket sistemleri yaptırım tarama motoruyla entegre çalıştığından sistemde yer alan üçüncü tarafların günlük bazda yaptırım mevzuatları nezdinde taramaları gerçekleşir. Bu suretle iş ilişkisinin devamı boyunca da 3. tarafların uyum, rüşvet ve yolsuzluk ve yaptırım mevzuatları çerçevesindeki durumları etkin bir şekilde takip edilmektedir.

2022 yılında, KVKK'ya uyum çalışmaları çerçevesinde Kişisel Verilerin Korunması Politikası hazırlanmış ve oluşturulan veri işleme envanteri güncellenmiştir. Kişisel veri sahiplerinden gelen talepler değerlendirilerek yasal süreler içinde yanıtlanmaktadır. Kişisel veri işlenmesine dair aydınlatma ve rıza metinleri ile sözleşme/taahhütname hükümleri ihtiyaçlara göre hazırlanmış veya güncellenmiştir. Güncellenen kişisel veri envanterinin, hukuki metinlerin, Tüpraş'ın Kişisel Verilerin Korunması Uyum Programına dair uygulamalarının kanun ve Kişisel Verilerin Korunması Kurulu kararlarına uyumunun bağımsız bir kurum tarafından denetimi yapılmaktadır.

2022 yılında, Rekabet Kanunu'na uyum çalışmaları çerçevesinde Tüpraş çalışanlarına ve Tüpraş iştirakleri Ditaş ve Körfez Ulaştırma çalışanlarına rekabet hukuku eğitimi verilmiştir. Rekabet hukuku kapsamına girebilecek faaliyetleri olan iş birimlerinin yerinde inceleme süreçlerinde nasıl hareket etmeleri gerektiği konusunda yönlendirmeler ve bilgilendirme toplantıları yapılmıştır. Bu kapsamda hizmet alımı ile incelemeler ve raporlamalar gerçekleştirilmiştir. Şirket'in rekabet hukuku kapsamında önem taşıyabilecek yeni iş, proje ve faaliyet alanlarında dair görüş istendiği durumlarda değerlendirme yapılmıştır. Sistematik risk analizi yaklaşımı ile rekabet hukuku uyum çalışmaları gözden geçirilmiş; iş birimlerinin görüş ve talepleri değerlendirilerek yanıtlanmıştır.

Tüpraş'ta görev alan uyumdan sorumlu çalışanlara teknik mesleki eğitimler verilmektedir. Benzer şekilde Risk Yönetimi ve Denetim ekibi sürekli mesleki gelişim ve Uluslararası İç Denetim Standartları'na uyum çerçevesinde eğitim şirketlerinden periyodik eğitimler alır.

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele

Tüpraş tüm faaliyetlerini en yüksek etik standartlara uygun olarak yürütmeyi temel ilke olarak benimser. Bu doğrultuda Tüpraş, Koç Holding'in imzacısı olduğu BM Küresel İlkeler Sözleşmesi'nin "yolsuzluğun her türüne karşı olmak" ilkesi dâhil olmak üzere sayılan tüm ilkeleri benimser, tüm çalışan ve iş ortaklarının bu ilkelere uygun hareket etmelerini bekler ve Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikasında rüşvet ve yolsuzluğun önlenmesi ve ilgili ulusal ve uluslararası tüm yasalara uyum ve bağlılığını beyan eder ve faaliyet gösterdiği tüm ülkelerdeki yerel yasalar dâhil olmak üzere yürürlükteki tüm rüşvet karşıtı yasalara uygun hareket eder.

Şirket politikalarında da belirtildiği üzere Tüpraş, çalışanları ve iş ortakları tarafından herhangi bir kimseye Rüşvet, Yolsuzluk, Yolsuzluğa Teşvik, Usulsüz Fayda, Kolaylaştırma/Hızlandırma Ödemeleri ve uygunsuz hediye verilmesine veya alınmasına sıfır tolerans bakış açısı ile yaklaşılmaktadır. Çalışanlar rüşvet talebi veya teklifi durumunda konuyu bir üst yöneticisine danışabilir veya Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'ne, Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği'ne veya İnsan Kaynakları Direktörlüğü'ne ya da Etik Hat'ta bildirimde bulunabilir. Tüm finansal kayıtlar harcamaları eksiksiz ve şeffaf olarak yansıtır.

Tüpraş çalıştığı 3. tarafları da rüşvet ve yolsuzlukla mücadele süreçlerine dâhil eder. Bu kapsamda, tedarikçiler, Tüpraş'ın Tedarikçi Kayıt Portalında bulunan, rüşvet ve yolsuzlukla mücadele ve kara para aklamanın önlenmesi, çıkar çatışması gibi maddeler içeren Tedarik Zinciri Politikasını kabul ederek, buna uygun davranacaklarını beyan ederek çalışmaya başlayabilir.

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası kapsamında, rüşvet ve yolsuzluk riskinin asgari seviyelere indirgenmesi amacıyla 2022 yılı itibarıyla düzenli risk değerlendirmeleri gerçekleştirilmeye başlanmış, risk değerlendirmeleri diğer uyum alanlarını da kapsayacak şekilde 2023 yılında devam edecektir.

3. taraflara ilişkin durum tespiti, hediye ve ağırlama, çıkar çatışması, sponsorluk ve bağışlara yönelik kontroller, kamu görevlileri ile ilişkilerde dikkat edilmesi gereken kuralların belirlenmesi, ihbar süreçleriyle ilgili sürekli eğitim ve izleme faaliyetleri ve taraf olduğumuz sözleşmelere rüşvet ve yolsuzlukla mücadele dâhil uyum maddeleri eklenmesi gibi uygulamalarla rüşvet ve yolsuzluk riskleri değerlendirilmektedir.

Kamu otoritelerinden yolsuzluk ve rüşvetle ilgili herhangi bir uygulama nedeniyle, Şirket ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırım ya da para cezası bulunmamaktadır.

Tüpraş'ta Risk Yönetimi ve Denetim ekibi sürekli mesleki gelişim ve Uluslararası İç Denetim Standartları'na uyum çerçevesinde eğitim şirketlerinden periyodik eğitimler almaktadır.

Tüpraş'ta Uygulanan Politikalar

Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşlarının uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen politikalara ilişkin detaylara, web linklerinden ve/veya raporda yer aldıkları bölümlerden ulaşılabilir.

- Etik İlkeler
- Bilgilendirme Politikası
- Ücretlendirme Politikası
- Bağış ve Sponsorluk Politikası
- Kâr Dağıtım Politikası
- İnsan Hakları Politikası
- Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası
- Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası
- Rekabet Hukuku Uyum Politikası
- Tedarik Zinciri Uyum Politikası
- Yaptırımlar ve İhracat Kontrolleri Politikası
- Hediye ve Ağırlama Politikası
- Toplumsal Yatırım Politikası
- Uyum Politikası
- Kişisel Verilerin Korunması Çerçeve Politikası
- İhbar Politikası
- Çeşitlik Eşitlik Kapsayıcılık Politikası
- Disiplin Politikası

YATIRIMLAR

Tüpraş'ın odak noktalarının başında sürdürülebilirlik projeleri ve yatırımları yer almış, 2022 yılında yatırımlarının 50'si bu kapsamda olmuştur.

Tüpraş, Yatırım Çalışmalarına 2022 Yılında da Kesintisiz Devam Etmiştir.

- Tüpraş'ın Koç Topluluğu'na devri sonrası ürün kalitesinin iyileştirilmesi, operasyonel mükemmellik, verimlilik, iş güvenliği, yasal gereklilikler ve sürdürülebilirlik konularında teknolojik gelişim, değişim ve dönüşüme odaklı birçok stratejik yatırım kararları alınmış, alınmaya da devam edilmektedir. Tüpraş'ın 17 yılda gerçekleştirdiği yatırım harcaması 6,5 milyar ABD doları rafinajda olmak üzere, toplam 7,2 milyar ABD dolarına ulaşmıştır.
- Yatırım ekseninde Tüpraş'ın odak noktalarının başında sürdürülebilirlik projeleri ve yatırımları yer almış, 2022 yılında yatırımlarının %50'si bu kapsamda olmuştur.
- Tüpraş'ın 2022 yılı solo yatırımları 122 milyon ABD dolarına ulaşmıştır.
- Aynı dönemde Tüpraş'ın iştirakleri Ditaş, Körfez Ulaştırma ve Entek'le birlikte değerlendirildiğinde konsolide yatırım harcaması 173 milyon ABD doları olarak gerçekleşmiştir.
- Tüpraş rafinerilerinde devam eden çeşitli projeler için alınan bölgesel ve büyük ölçekli teşvik belgelerinin toplam tutarı 4,56 milyar TL'dir.
- Tüpraş 2022 yılında Yenilenebilir Enerji Ünitelerinin kurulumu, Baca Gazı Emisyon Ünitelerinin yenilenmesi, kükürt geri kazanımı gibi alanlara odaklanmıştır. Şirket'in idamesine, verimliliğine ve kârlılığına önemli katkılar sağlamak üzere 2022 yılı içerisinde yürütülen 60 adet yeni ve 183 adet devam eden yatırım projelerinden başlıca olanlar aşağıda sunulmuştur.

Tüpraş Sürdürülebilirlik Yatırımları Standardı:

- Proses İyileştirme, Enerji Verimliliği, SEÇ ve Çevre projeleri alanlarında Sürdürülebilir Rafinaj yatırımları ÇSY odaklı yatırımlar olarak değerlendirilmektedir.
- Sürdürülebilir Havacılık Yakıtı, Sıfır Karbonlu Elektrik ve Yeşil Hidrojen alanlarına yapılan yatırımlar ÇSY odaklı yatırımlar olarak değerlendirilmektedir.
- Elektrikli tren vagonları ve gemiler için HSFO gaz yıkayıcı yatırımları ÇSY odaklı yatırımlar olarak değerlendirilmektedir.

Rafineri	Proje	Yatırım Hakkında	Yatırım Tutarı	2022 yılında…
İzmit	**Propilen Satış Hatları Tesisi**	Son dönemlerde değişken ürün kârlılıklarından dolayı yeni ürün yelpazeleri değerlendirilmektedir. Bu kapsamda FCC Ünitesi'nden çıkan LPG akımının içerisindeki propan/propilen akımı ayrılarak satılması planlanmıştır	12 milyon ABD doları	Ekipman temin ve saha montaj çalışmalarına devam edilmiştir.
İzmir			52 milyon ABD doları	Temel mühendislik çalışmaları tamamlanmış olup, EPC (Mühendislik, Satın Alma, Yapım) ihale çalışmalarına devam edilmiştir.
İzmit	**Propilen Splitter Ünitesi Tesisi**	İlk aşamada yapılacak yatırımlar ile rafineriden %65-85 saflık aralığında "rafineri kalitesinde propilen" üretimi, sonrasında da kurulması planlanan propan-propilen splitter kolonları ile %99,5 saflıkta "polimer kalitede propilen" üretimi hedeflenmektedir. Proje kapsamında İzmit Rafinerisi'nde yaklaşık 145 bin ton/yıl, İzmir Rafinerisi'nde yaklaşık 90 bin ton/yıl üretim yapılacaktır.	68 milyon ABD doları	Temel mühendislik çalışmaları tamamlanmış olup, EPC ihale hazırlıkları devam etmektedir.
İzmir			46,1 milyon ABD doları	
İzmit	**Tank Sahası Şalter Sistemlerinin Yenilenmesi**	Rafineri tank sahasını besleyen şalter odalarının şalter sistemleri/trafoları/ kabloların yenilenmesi amaçlanmaktadır	4,6 milyon ABD dolar	Saha montaj işleri bitirilerek proje 2022 Ekim ayı içerisinde tamamlanmıştır.
İzmir	**CCR Platformer Ünitesi Kapasite Artışı**	U-9200 Platformer Ünitesi'nin kapasitesinin 160 m^3/saatten 225 m^3/ saate çıkartılması hedeflenmektedir. Tüm ağır naftaların proses içerisinde işlenmesi, böylece katma değeri yüksek platformate ve hidrojen gibi ürünlerin elde edilmesi amaçlanmaktadır.	31,6 milyon ABD doları	Detay mühendislik ve ekipman temin çalışmaları yapılarak saha çalışmalarına başlanan projede 2022 içerisinde inşaat montaj işlerine devam edilmiştir.
	FCC Ünitesi'nin Revampı, Baca Gazı Arıtımı ve Enerji Geri Kazanımı	FCC Ünitesi'nde enerji geri kazanımı ve reaktör verim iyileştirmesi yapılacaktır.	81 milyon ABD doları	Mühendislik ve ekipman temin çalışmaları tamamlanan projede 2022 yılı içerisinde inşaat montaj sözleşmesi imzalanarak saha çalışmalarına başlanmıştır.
	U-7000 Ham Petrol Ünitesi'ne Yeni Baca İnşaatı Yapımı	1978 yılında devreye alınan U-7000 Ham Petrol Ünitesi'nde 90 m yüksekliğinde beton baca bulunmaktadır. İşletme güvenilirliğinin artırılmasının yanı sıra emisyon değerlerine daha uygun yükseklikte yeni bir baca yapılmasına karar verilmiştir.	6,8 milyon ABD doları	Detay mühendislik çalışmaları tamamlanan projede 2022 yılı içerisinde inşaat montaj sözleşmesi imzalanarak saha çalışmalarına başlanmıştır.

YATIRIMLAR

Rafineri	Proje	Yatırım Hakkında	Yatırım Tutarı	2022 yılında…
İzmir	**Ham Petrol Enjeksiyon Sistemi Yapılması**	Fırsat ham petrollerinden daha fazla yararlanabilmek için yapılan değerlendirmeler sonucunda İzmir Rafinerisi'nde mevcutta var olan ham petrol enjeksiyon sisteminin genişletilmesi gerekliliği ortaya çıkmıştır. Bu doğrultuda yapılması planlanan proje ile fırsat oluşturan ham petrollerin enjeksiyon sistemi sayesinde Ham Petrol Ünitelerine kontrollü şarj verilmesi amaçlanmaktadır.	3,9 milyon ABD doları	Detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış olan projede 2022 yılı içerisinde ekipman temin çalışmalarına devam edilmiş ve inşaat montaj sözleşmesi imzalanarak saha çalışmalarına başlanmıştır.
	Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES) Kurulumu	İzmir Rafinerisi Kuvvet Santrali'nde elektrik ihtiyacı, gaz türbinleri ve kondenserli buhar türbinleriyle karşılanmaktadır. Rafinerideki kapasite artışıyla birlikte artan elektrik ihtiyacı nedeniyle TEİAŞ'tan elektrik satın alınmaktadır. Projeler kapsamında rafinerinin elektrik ihtiyacının bir kısmının yenilenebilir enerji kaynaklarından, karbon nötr hedefi doğrultusunda emisyon yaratmadan karşılanması hedeflenmektedir.	20 milyon ABD doları	Ön mühendislik ve izin çalışmaları tamamlanmış olup, EPC (Mühendislik, Satın Alma, Yapım) ihale hazırlıkları yapılmıştır.
	Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu		2,7 milyon ABD doları	Potansiyel belirleme, ön mühendislik ve izin çalışmaları devam edilmiştir.
	2500-C Soğutma Kulesi Yerine Yeni Kule İnşaatı	Uzman bir kuruluşa incelettirilme sonucunda kulenin yenilenmesine karar verilmiştir.	21,5 milyon ABD doları	Ön mühendislik çalışmalarına başlanmıştır.
Kırıkkale	**Yeni Kükürt Ünitelerinin Kurulması**	Hem maksimum Ham Petrol Ünite şarjı, hem de yüksek kükürt içeren alternatif ham petrol işlenmesine bağlı Kükürt Ünitesi'nde kapasite ihtiyacı ortaya çıkmıştır. Bu sebeple yeni Kükürt Ünitesi kurulmasına karar verilmiştir.	71 milyon ABD doları	EPC Sözleşmesi imzalanmış ve çalışmalara başlanmıştır.
	Yeni SWS Ünitesi Kurulması	Proje ile rafinerideki tüm kirli su akımları ayrı hatlar ile SWS Ünitelerine yönlendirilecektir. Böylelikle ünite şarjlarının sağlıklı kontrolü, mevcut kirli su akımlarının hepsinin istenilen seviyede arıtımı ve gerekli durumlarda SWS Ünitelerinin birbirlerini yedeklemesi suretiyle tüm kirli suyun arıtımı amaçlanmaktadır.	22 milyon ABD doları	Detay mühendislik çalışmaları tamamlanmış olup, ekipman satın almaları ve inşaat montaj ihale hazırlıklarına devam edilmiştir.
	Yangınla Mücadele Sistemlerinin İyileştirilmesi Projesi	Mevcut yangın sistemlerinin gözden geçirilerek modernize edilmesi amaçlanmaktadır.	31,6 milyon ABD doları	Saha çalışmalarına devam edilmiştir.

Rafineri	Proje	Yatırım Hakkında	Yatırım Tutarı	2022 yılında…
Kırıkkale	**CWTP Ünitesi Modernizasyon Projesi**	Rafinerinin demineralize su ihtiyacı CWTP Ünitesi'nden karşılanmaktadır. Eski Demin Su Ünitesi ekipmanlarının çalışma ömrünü doldurması ve sıklaşan bakım faaliyetleri sonucunda rafineri ihtiyacı demin su üretimi kesintiye uğrayabilmektedir. Bu problemlerin yaşanmaması ve deşarj problemlerinin önüne geçilmesi adına ham su ön arıtım tesisi ile 250 m^3/h kapasiteli yeni bir Demin Su Ünitesi kurulması ve rafineriden dönen kondensin mevcutta bulunan kuvvetli anyon ve mixbed reçinelerine yönlendirilmesi ile kondens polishing sistemi kurulması planlanmıştır.	17,5 milyon ABD doları	Saha çalışmalarına devam edilmiştir.
	Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu	Mevcut durumda rafineri elektrik üretimi karşı basınçlı buhar türbini ve gaz türbini ile yapılmaktadır. Yenilenebilir enerji potansiyellerinin belirlenmesi kapsamında yapılan çalışma ile GES yatırımı yapılabileceği belirlenmiştir. İlk etapta 12,58 MW olarak yapılması düşünülmektedir. İlave 54,4 MW kapasite için de başvuru yapılmıştır.	32,4 milyon ABD doları	12,58 MW'lık GES kurulumu için ön mühendislik ve izin çalışmaları tamamlanmış ve saha çalışmalarına başlanmıştır.
Batman	**Güneş Enerjisi Santrali (GES) Kurulumu**	Batman Rafinerisi, TEİAŞ Batman 2 trafo merkezinden beslenmektedir. Rafineri trafo merkezinden havai hatla enerji sağlamakta olup, dağıtım sistemi kullanıcısı durumunda üretim lisansına sahiptir. Sıfır karbonlu enerji üretimi kapsamında 2 MW kurulu güce sahip olan GES kurulumu ile yılda 3,64 milyon kWh elektrik üretilmesi, böylece Batman Rafinerisi elektrik tüketiminin %22,5'inin yenilenebilir kaynak ile karşılanması öngörülmektedir.	1,5 milyon ABD doları	2020 yılında ön mühendislik çalışmaları ve izin süreçleri tamamlanan projede 2021 yılı içerisinde saha çalışmaları tamamlanmış ve santral devreye alınmıştır.
		Yenilenebilir enerji potansiyellerinin belirlenmesi kapsamında yapılan çalışma ile bir miktar daha GES yatırımı yapılabileceği belirlenmiştir.	5,5 milyon ABD doları	5 MW ilave kapasite için ön mühendislik ve izin çalışmaları yapılmıştır.

.

AR-GE

Ar-Ge Merkezi Kilometre Taşları

2010
Tüpraş Ar-Ge Merkezi resmi olarak kuruldu.

2011
AB destekli proje CitInES hayata geçirildi ve ilk patent başvurusu gerçekleştirildi.

2012
Tüpraş'ın ilk uluslararası markası HExMon tescillendi.

2013
Uluslararası ar-ge destek programı "EUREKA" kapsamında ilk projeler "Asphaltgen" ve "Heroes" hayata geçti.

2014
"Tasarım Binası", "Laboratuvar Binası" ve "Pilot Tesis Binası"ndan oluşan yeni Ar-Ge Merkezi Kampüsü açıldı.

2015
AB Ufuk2020 Programı'nda Tüpraş'ın ilk projeleri "SafeAST" ve "Indus3Es" başladı.

2016
SPIRE (Sustainable Process Industry through Resource and Energy Efficiency) platformu üyeliği gerçekleşti.

2017
Ar-Ge Müdürlüğünce geliştirilen yüksek nitelikli modifiye bitümü ile deneme yolu serildi

2018
AB Ufuk2020 Programında Türk sanayi şirketinin tek projeyle aldığı en büyük teşvik miktarı BAMBOO projesi ile Tüpraş'ın oldu.

2019
AB Ufuk2020 Programı'nda en başarılı Türk sanayi kuruluşları listesinde 1. sıraya yükseldi.

2020
Ar-Ge Merkezi'nde geliştirilen iki yeni ürünün ticarileştirme çalışmaları başarıyla tamamlandı.

2021
Ar-Ge Merkezi; Şirket'e kattığı değeri arttırmak için bir çok fonksiyon ve yetkinliği bir araya getirerek çevik organizasyon yapısında çalışmaya başladı.

2022
Hydrogen Europe ve Water Europe platformlarına üye olundu.

Tüpraş Ar-Ge Merkezi, kârlılığı artıracak projeleri hayata geçirirken Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde yeni yatırım alanlarında yenilikçi çözümler ve teknolojiler ile Tüpraş'ı geleceğe hazırlamaktadır.

Sürdürebilir rafinaj odağında ar-ge faaliyetlerinin rafineri operasyonlarındaki etkinliğini artırmak amacıyla pilot tesisler, malzeme teknolojileri, katalizör teknolojileri, şarj ve ürün karakterizasyon çalışmaları, üretim ve operasyonlara yönelik dijital çözümler geliştirme çalışmaları yürütülmektedir. Çevresel sürdürülebilirlik odağında ise karbondioksit tutma, yakalama ve dönüşümü, yeşil hidrojen, yenilenebilir yakıt, su ve atık yönetimi, enerji verimliliği ve dijitalleşmeye yönelik çalışmalar ulusal ve uluslararası iş birlikleriyle yürütülmektedir.

Koç Topluluğu şirketlerinin Ufuk2020'de elde ettiği tecrübeler sonrası Ufuk Avrupa Programı'na özel sektörün katılımını artırmak amacıyla Koç Holding, TÜBİTAK ve AB Başkanlığı iş birliği ile "Ufuk Avrupa Özel Sektör Farkındalık ve Mentorluk Programı" başlatılmıştır. Ufuk2020'yi en başarılı Türk sanayi kuruluşu olarak kapatan Tüpraş programa mentorları ile katılım sağlamaktadır.

Tüpraş 2022 yılında ar-ge faaliyetlerine 73,3 milyon TL harcamıştır.

Ar-Ge Merkezi'nde 14'ü yüksek lisans ve 8'i doktora mezunu toplam 43 araştırmacı, 2 destek personeli ve 16 laboratuvar teknisyeni çalışmaktadır.

8 araştırmacı doktora çalışmalarına, 9 araştırmacı yüksek lisans çalışmalarına devam etmektedir.

Ulusal/uluslararası güçlü iş birlikleriyle ve ortak hedefler çerçevesinde rafineri ekipleriyle uyumlu çalışan Ar-Ge Merkezi'nin odak alanları aşağıdaki gibidir.

Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama

Strateji doğrultusunda CCUS (Carbon Capture, Utilization and Storage - Karbon Yakalama, Kullanma ve Depolama) teknolojilerini geliştirmek ve geliştirilen teknolojileri Tüpraş'a kazandırmak amaçlanmaktadır. Tüpraş'ın karbon nötr şirket olma yolculuğunda öne çıkan emisyon azaltımı aksiyonuna yönelik CCUS konularında 2 adet Ufuk2020, 2 adet TÜBİTAK destekli proje ve 1 adet üniversite-sanayi iş birliği projesi yürütülmektedir.

KÜTEM (Koç Üniversitesi Tüpraş Enerji Merkezi) (iş birliği ile başlatılan "PSA-to-Fuels" projesinde yüksek oranda CO_2 içeren rafineri proses gazlarının yenilikçi katalizörler ile katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesine yönelik laboratuvar ölçekli test çalışmaları gerçekleştirilmektedir.

Rafinerilerde kurulacak elektrolizör teknolojilerini takip etmekle birlikte yeşil hidrojen değer zinciri boyunca ekosistemi oluşturmak üzere girişimler Yeşil Hidrojen odak alanında yürütülmektedir.

Yeşil Hidrojen

Rafinerilerde kurulacak elektrolizör teknolojilerini takip etmekle birlikte yeşil hidrojen değer zinciri boyunca ekosistemi oluşturmak üzere girişimler yeşil hidrojen odak alanında yürütülmektedir.

Ar-Ge Merkezi, Tüpraş'ın Stratejik Dönüşüm Planı'nda önceliklendirdiği yatırım alanlarından yeşil hidrojen teknolojileri konusunda TÜBİTAK vb. kamu araştırma kurumlarına Türkiye'de farkındalığı yeni oluşan yeşil dönüşüm ve yeşil hidrojen konularında yol haritaları belirlenmesinde, sanayi/akademi iş birliği için atılması gereken teknolojik adımlar konusunda destek vermektedir. Böylelikle ülkedeki yeşil hidrojen atılımlarını destekleyecek ulusal proje kaynak ve fonlarının oluşmasına öncülük ederken ulusal çağrı başvurularında yer almayı hedeflemektedir.

Avrupa Birliği 9. Çerçeve Programı olan Ufuk Avrupa programının Temiz Hidrojen odaklı "Hidrojen Vadisi" çağrısına Tüpraş, konsorsiyum koordinatörü olarak **ETERNITY** projesi ile başvuru yapmıştır. 4 ülkeden 21 paydaş kuruluşun yer aldığı bu başvuru Türkiye'nin ilk hidrojen vadisi için değer zincirini oluşturmak adına önem teşkil etmektedir.

73,3 milyon TL

Tüpraş 2022 yılında ar-ge faaliyetlerine 73,3 milyon TL harcamıştır.

AR-GE HARCAMALARI

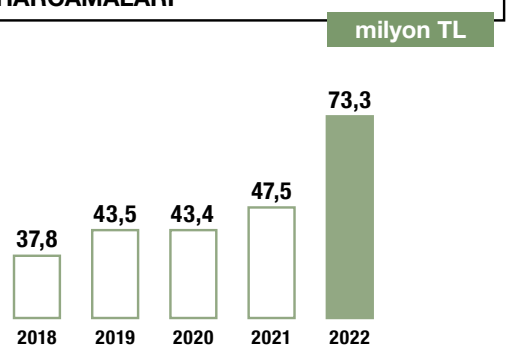

Yenilenebilir Yakıt

Yenilenebilir yakıtlar konusunda çeşitli hammadde kaynakları ve dönüşüm teknolojileri yakından takip edilmektedir. Şirket, biyoyakıt üretimine yönelik iki önemli projede yer almaktadır.

Ufuk2020 programı kapsamında desteklenen **EBIO** projesinde biyokütle bazlı sıvıların özelliklerinin iyileştirilmesi, elde edilen ürünlerin rafineride ara ürün ve son ürün olarak değerlendirilmesi araştırılacaktır. Tüpraş, biyoyağlardan yenilenebilir jet yakıtı üretimi için gerekli koşulları belirleyerek SAF maksimizasyonuna odaklanacaktır.

TÜBİTAK ARDEB 1003 programı kapsamında desteklenen ve Tüpraş'ın Boğaziçi Üniversitesi, Koç Üniversitesi, Türk Hava Yolları, THY-Teknik, THY OPET gibi önemli kuruluşlarla birlikte yer aldığı mikro-jet projesidir. Tüpraş, projede uygun mikroalg biyokütlesi kullanılarak elde edilecek biyo-jet yakıtının standardizasyonunda rol alacaktır.

AR-GE

Tüpraş'ta atık suların geri kazanımı ile temiz su kullanımının azaltılması, rafineri atıklarının endüstriyel simbiyoz ile farklı endüstrilerde kullanımının değerlendirilmesi yönündeki çalışmalar yürütülmektedir.

Döngüsel Ekonomi

Döngüsel ekonomiye yönelik çalışmalar, atık suların geri kazanımı ile temiz su kullanımının azaltılması, rafineri atıklarının endüstriyel simbiyoz ile farklı endüstrilerde kullanımının değerlendirilmesi, atıklar içerisinde yer alan değerli ürünlerin geri kazanımı ve atıkların yenilikçi teknolojiler uygulanarak optimum şekilde değerlendirilmesi gibi hedefler doğrultusunda yürütülmektedir. Bu kapsamda Tüpraş'ın özkaynakları ile yürüttüğü 1 adet ve Ufuk 2020 kapsamında Avrupa Komisyonu tarafından fonlanan 3 projesi devam etmektedir.

Enerji Verimliliği

Sürdürülebilir rafinaj stratejisi kapsamında rafineri kârlılığını artıracak enerji verimliliği odağındaki aşağıdaki projeler devam etmektedir.

Ufuk2020 programı kapsamında desteklenen **BAMBOO** projesinde geliştirilen enerji verimliliği çözümlerinin Tüpraş verileri ile tekno-ekonomik analizlerinin yapılması çalışmaları yürütülmektedir.

Tüpraş'ın Ufuk Avrupa programında fonlanan ilk projesi olan **FLEXIndustries**'te enerji yoğun sektörlerde en uygun enerji verimliliği yönetimi ve proses esnekliği uygulamalarının hayata geçirilmesi hedeflenmektedir. Tüpraş, enerjinin esnek kullanımı ve entegre enerji yönteminde replikasyon çalışmalarında rol alacaktır.

Sürdürülebilir Rafinaj

Tüpraş'ın sürdürülebilir rafinaj stratejisine yönelik operasyonel verimliliği artırıcı çözüm ve iyileştirme çalışmalarına odaklanılmaktadır. Bu kapsamda yürütülen çalışmalar:

Ham Petrol ve Alternatif/İthal Şarjların Rafinerilerde İşlenebilirliğinin Değerlendirilmesi kapsamında ham petrol işleme kararlarının verilmesinde en kritik aşamayı hızlandıracak 1 adet atmosferik ve 1 adet vakum distilasyon ünitesi kurularak faaliyete geçmiştir. Dijitalleşme stratejisiyle uyumlu olarak True Boiling Point TBP raporları için veri havuzu çalışmaları ve rafineri operasyonlarında önemli bir emniyet unsuru olan organik klorun tayin limitlerinin düşürülmesine yönelik metot geliştirme çalışması son aşamaya getirilmiştir.

Geciktirmeli Koklaştırma Ünitesi projesi kapsamında Tüpraş'ın en kârlı ünitelerinden biri olan Koklaştırma Ünitesi'nin sürdürülebilir ve güvenli bir şekilde operasyonlarına devam etmesi amacıyla Ar-Ge Merkezi altyapısına "Laboratuvar Ölçekli Koklaştırma Ünitesi" kazandırılmıştır. Laboratuvar Ölçekli Koklaştırma Ünitesi'nin devreye alma çalışmalarına ve ticari ünitenin şarjının özelliklerinin ürünlere ve operasyona etkisini araştırmaya yönelik analizlere devam edilmiştir.

Hidroprosesing pilot tesis çalışmalarıyla hidroprosesing ünitelerindeki ticari katalizörlerin satın alım süreçlerinde eş bazda kıyaslanması, operasyon koşullarının katalizör performansına etkisinin araştırılması yönünde çalışmalara devam edilmektedir.

Malzeme teknolojileri uzmanlık alanında yenilikçi katalizör tasarımı, şekillendirilmesi ve büyük ölçekli üretimi, çeşitli rafineri atıklarının geri dönüşümü alanlarında çalışılmaktadır. Ufuk2020 programında devam eden **ACHIEF** projesinde, korozyon dayanımını artıran kaplama geliştirilmesi ve sensörlerle takibi amaçlanmıştır. Boru-sensör sistemi rafineriye uygun tasarlanmış ve rafineri sahası hazırlanmıştır.

MACBETH Projesi'nde, LPG fraksiyonlarından propanın daha değerli bir kimyasal olan propilene dönüştürülmesi için yüksek performanslı katalizör destek malzemesi tasarım ve şekillendirilme çalışmaları devam etmektedir.

Yenilikçi Proses Teknolojileri

Rafineri ara ya da son ürünlerinin, yenilikçi ve çevreci proses ve malzeme teknolojileri ile değerli kimyasal ve yakıtlara dönüştürülmesi amaçlı iki adet Ufuk2020 projesi Tüpraş'ın sürdürülebilir dönüşüm hedefine hizmet etmektedir.

MACBETH (Membranes and Catalysts Beyond Economic and Technological Hurdles) projesinde, LPG fraksiyonlarından propanın daha değerli bir kimyasal olan propilene dönüştürülmesi için yüksek performanslı katalizör destek malzemesi tasarım ve şekillendirilme çalışmaları devam etmektedir.

BIZEOLCAT (Bifunctional Zeolite based Catalysts for Sustainable Hydrocarbon Transformation) projesinde, LPG fraksiyonlarının değerli aromatiklere dönüştürülmesi için yenilikçi katalizörlerin ve proseslerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır. 2022 yılı itibarıyla tamamlanan projede Tüpraş, katalizör geliştirmeye destek verirken, pilot ölçekli reaktör sistemiyle TRL 7 seviyesinde ölçek büyütme çalışmalarını yürütmüştür.

Akıllı Üretim ve Operasyon

Akıllı üretim ve operasyon odak alanında; emniyetli, sürdürülebilir ve sorumlu üretim için verimlilik ve kârlılığa hizmet eden bütüncül ve bilişsel çözümler sunulmaktadır. Rafineri süreçlerini, tanklardan proses ve satışa kadar birçok noktada desteklemek üzere dijitalleşme odağında çalışmalar yürütülmektedir. Bu doğrultuda, ham petrol süreçlerinin optimizasyonu, benzin blending süreçlerinde kalite analiz ve tahmin kararları, LPG ürün havuzlarının optimizasyonu ve yönetimi, veri bazlı kontrol uygulamaları, proses/ekipmanlarda hata tespiti ve emniyet odaklı robotik teknoloji uygulama konularını içeren ar-ge projeleriyle dijitalleşme süreçleri desteklenmektedir.

Ticari Çözümler

Ticari çözümler, ar-ge projeleri kapsamında rafineri veya çeşitli sanayi kuruluşlarına yönelik geliştirilen malzeme, ürün, yakıt, dijital çözümler vb. proje çıktılarının Şirket stratejisiyle uyumlu ve Şirket kârlılığını artıracak şekilde ticarileştirme süreçlerinin yönetilmesine odaklanmaktadır.

Spesifikasyonları belirli niş yakıt kategorisinde bulunan benzin, kerosen ve dizel yakıtları için formülasyonların geliştirilerek Tüpraş ürün portföyüne eklenmesi ve Şirket kârlılığına katkı sağlanması hedefiyle başlatılan "Niş Yakıt" projesi kapsamında otomotiv firmalarından gelen taleplerle geliştirilen dizel ve benzin formülasyonlarıyla toplam 3.280 litre ürün satışı gerçekleştirilmiştir.

Sürdürülebilir rafinaj stratejisi kapsamında bitüm ürünleri portföyünü genişletme amacıyla yürütülen çalışmalarda yenilikçi ve yerli ürünler geliştirilmektedir. "Yalıtım ve Kaplama Uygulamalarına Yönelik Alternatif Ürünler Geliştirilmesi" projesi ile asfalt, yalıtım, endüstriyel yağ ve matbaa piyasalarında kullanılan mevcut ürünlere alternatif olarak 2 ürün formülasyonunda son aşamaya gelinmiştir.

Geliştirilen yenilikçi ürünlerin piyasaya sunulması ve gelir sağlanması amacına yönelik ise 2018-2021 yılları arasında üniversite-sanayi iş birliği kapsamında yürütülen "Rafineri Uygulamaları için Seramik Esaslı Isı İzolasyon Malzemesi Geliştirilmesi" projesi ile TRL 5 seviyesinde geliştirilen ve pilot saha uygulaması yapılan malzemende iş modeli oluşturma ve ticarileştirme çalışmaları yürütülmektedir.

AR-GE

Ufuk Avrupa Programı

AB 9. Çerçeve Programı olan Ufuk Avrupa, AB'yi bilimsel ve teknolojik yönden güçlendirmeyi, yenilik kapasitesini, rekabetçiliğini ve istihdamını yükseltmeyi, toplum önceliklerini karşılamayı, Avrupa'nın sosyoekonomik model ve değerlerini sürdürmeyi amaçlamaktadır.

Tüpraş, Ufuk Avrupa kapsamında, proje partneri olarak toplam 14 adet proje başvurusunda yer almış, koordinatör sıfatıyla yer aldığı 1 adet proje ile de Türkiye'den AB projelerine yapılan en kapsamlı başvurulardan birini gerçekleştirmiştir.

Tüpraş, **CCUS-ZEN** projesinde "Networking Partner" olarak yer almaktadır. Hâlihazırda CCUS uygulama projeleri ve tesisleri bulunan farklı sektörlerde partnerler ile CCUS entegrasyonunun araştırılmasına yönelik network kurulması, CCUS projelerinin daha hızlı geliştirilmesi ve potansiyellerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

İş Birlikleri

Tüpraş, hem özkaynaklarıyla yürüttüğü hem de ulusal/uluslararası destekli projeleri ile bugüne kadar 26 ülkeden 150'nin üzerinde paydaşla iş birliği geliştirme fırsatı yakalamıştır. Dünyanın önde gelen üniversiteleri, araştırma merkezleri, sektörlerinin öncü endüstri kuruluşları ve KOBİ'ler ile geliştirilen iş ağı sayesinde yeni teknolojiler ve bilimsel gelişmeler yakından takip edilebilirken, yeni iş birliği imkânları doğmaktadır.

2050 yılına kadar karbon nötr hale gelmiş bir Avrupa yaratma hedefiyle hazırlanan AB'nin ar-ge ve inovasyon yol haritasının oluşturulmasında aktif rol alınmaktadır. Bu kapsamda Tüpraş; kaynakları verimli kullanan süreç endüstrisine katkıda bulunan **A.SPIRE** platformuna, yeşil hidrojen çalışmalarına yön vermek ve konsorsiyumlar yaratmak amacıyla kurulan **Hydrogen Europe** platformuna, Avrupa'nın su hizmeti sağlayıcıları ve su kullanıcıları ile araştırma/yenilik konusunda iş birliği yaratmak ve küresel sorunlara çözüm bulmak amacıyla kurulan **Water Europe** platformuna üye olmuştur.

Rafineriler gibi sermaye yoğun tesislerde muayene ve bakım için robotik teknolojinin geliştirilmesini, kullanılabilirliğini ve uygulanmasını teşvik eden **SPRINT Robotics** girişimine olan üyeliğin 2022 yılında devamı sağlanmıştır.

2017 yılında **Tulsa** Üniversitesi (ABD) koordinatörlüğünde yürütülen "Delayed Coking Project"e üyelik devam ettirilmiştir.

Türkiye'nin özel sektör destekli ilk enerji merkezi olan KÜTEM, yerli ve çevre dostu alternatif yakıt teknolojiler geliştirmeye, dijital dönüşüm çalışmalarına, teknolojide dışa bağımlılığı azaltmaya ve enerji açığı probleminin çözümüne odaklanmaktadır.

2020-2028 yılları arasında devam edecek uzun dönemli **TÜBİTAK 2244 Sanayi-Doktora Programı** kapsamında Eskişehir Teknik Üniversitesi ile ortak çalışmalar devam etmektedir. Proje, Tüpraş'ın ihtiyaçları ve sektör gelişmeleri doğrultusunda belirlenen kritik malzeme üretim teknolojileri için doktora öğrencilerinin desteklenmesiyle sektör ve ülkemiz için nitelikli personel yetiştirilmesi hedefine hizmet etmektedir.

Ar-Ge Merkezi, çevik organizasyon yapısı ile sürekli değişen ve rekabetin yüksek olduğu dünyamızda araştırma altyapısını ve teknik yetkinliklerini geliştirmeye devam ederek, paydaşlarla etkileşim odağında doğru önceliklendirme ile sunduğu değeri maksimuma çıkarmayı hedeflemektedir.

Patentler ve Bilimsel Yayınlar

Tüpraş'ın fikri haklar çalışmaları çerçevesinde 2022 yılında 2 adet (1 TR, 1 PCT) patent başvurusu yapılmıştır. Böylece Ar Ge Merkezi'nin faaliyete geçmesinden bu yana yapılan toplam patent başvurusu sayısı; 73'ü ulusal, 30'u uluslararası olmak üzere 103'e ulaşmıştır. Tüpraş 2022 yılında 1 adet ulusal marka başvurusu yapmıştır. Toplamda 11'i uluslararası (4 EU, 1 WIPO) tescilli, 42'si ulusal tescilli olmak üzere 53 adet markası bulunmaktadır. Tüpraş 2022 yılında 34 adet uluslararası ve ulusal bilimsel yayına (10 makale, 24 sunum) imza atmış, böylece faaliyete geçmesinden bu yana bilimsel yayın sayısı 386 olmuştur.

Ar-Ge Çevik Organizasyon Yapısı

Ar-Ge Merkezi, çevik organizasyon yapısı ile sürekli değişen ve rekabetin yüksek olduğu dünyamızda araştırma altyapısını ve teknik yetkinliklerini geliştirmeye devam ederek, paydaşlarla etkileşim odağında doğru önceliklendirme ile sunduğu değeri maksimuma çıkarmayı hedeflemektedir. Çapraz fonksiyonlu ve özerk olan değer odaklı takımlarda uzun vadeli görev ve projeler yürütülürken Tüpraş stratejisine paralel değer ve amaçlar yönetilmektedir. Aynı yetkinliklere sahip ve yetkinlik gelişimini hedefleyen uzmanlık alanlarında ise uzmanlık ve yetkinlik gelişimi yönetilmektedir.

İNOVASYON

Tüpraş; kurum içi girişimcilik, açık inovasyon programları, start-up entegrasyon çalışmaları ve start-up yatırımlarını vizyonuna giden yolda kritik bileşenler olarak görmektedir. 2017 yılından bu yana Şirket stratejileri doğrultusunda belirlenen odak alanlarında inovasyon çalışmaları sürdürülmektedir.

İnovasyon ve girişimcilik iklimini tüm şirkete yaymayı ve sürdürülebilir şekilde değer üretebilmeyi amaçlayan Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı ile girişimcilik teşvik edilmektedir. Kültürel dönüşümün desteklenmesi, sistematik şekilde değer üretilmesi ve yetkinliğin artırılması için şirket içi ve dışı iletişim ve eğitim etkinlikleri gerçekleştirilmektedir. Fikir Ünitesi Portalı, Inowhatif E-Bülten ve Girişimcilik Haber Bültenleri aracılığıyla dünyadan ve ülkemizden inovasyon ve girişimcilik haberleri, yenilikçi uygulamalar, Tüpraş inovasyon çalışmaları ve kurum içi girişimcilik proje çalışmaları düzenli olarak paylaşılmaktadır.

Açık inovasyon çalışmaları; yurt içi ve yurt dışı girişimcilik ekosistemine entegre olunarak Tüpraş stratejileri ile uyumlu girişimcilerle iş birliği yapmak, birlikte geliştirmek ve değer kazandırmak amacıyla aktif şekilde sürdürülmektedir. 15 binin üzerinde start-up'ın yer aldığı havuzun yanı sıra yurt içi ve yurt dışı network ile sürekli taramalar yapılmakta ve Şirket'in ilgili birimleri ile girişimciler farklı iş birlikleri yürütmektedir.

2022 yılında Türkiye, Avrupa ve Amerika başta olmak üzere girişimcilik ekosistemindeki odak alanları doğrultusunda yatırım yaparak fırsatları ve yeni teknolojileri yakalamak, yeni iş modellerini ve olası iş birliklerini hayata geçirmek amacıyla girişim sermayesi şirketi "Tupras Ventures" kurulmuştur.

İnovasyon Kültürünün Yaygınlaştırılmasını Hedefleyen "Fikir Ünitesi Portalı"

2017 yılında uygulamaya alınan Fikir Ünitesi portalı, Şirket içerisinde yenilikçi fikirlere sahip olan çalışanların fikirlerini paylaşabildiği inovasyon kültürünün yaygınlaştırılmasını hedefleyen ve girişimcilik içeriklerine erişilebilen bir platformdur.

Ham Fikirleri Değere Dönüştüren "Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı"

Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı, Tüpraş içinden fikir sahiplerinin fikirlerini tasarım odaklı düşünme, yalın girişimcilik ve çevik proje yönetimi metotlarını kullanarak doğruladığı, geliştirdiği ve hayata geçirdiği bir süreçtir. Program kapsamında Tüpraş çalışanları, yaratıcı ve yenilikçi fikirlerini ticarileştirme çalışmalarını, girişimcilik metodolojileri ile hayata geçirmektedir. Yeni büyüme alanları ve yeni pazarlar yaratacak projeler ve takımlarda yer alan kurum içi girişimciler, girişimcilik metodolojileri yoğunluklu eğitimler, girişim mentorluğu ve üst yönetim sponsorlukları ile desteklenmektedir.

2017 yılından bu yana sürdürülen Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı kapsamında 5 kampanya yürütülmüş, 150 kurum içi girişimci toplam 44 proje üzerinde yalın girişimcilik metodu ile çalışma imkânı bulmuştur. Bu projelerden 4 tanesi ticarileşmiş olup 2 projenin daha 2023 yılında ticarileşmesi planlanmaktadır.

Kültürel dönüşümün desteklenmesi, sistematik şekilde değer üretilmesi ve yetkinliğin artırılması için şirket içi ve dışı iletişim ve eğitim etkinlikleri gerçekleştirilmektedir.

İnovasyon Gönüllüleri

Şirket genelinde yenilikçi düşüncenin kurum kültürünün bir parçası olması ve kurum içi girişimcilik bakış açısının yaygınlaştırılması amacıyla farklı kademedeki çalışanlardan oluşan "İnovasyon Gönüllüleri" ekipleri ile çalışmalar devam etmiştir. Açık inovasyon çalışmalarına destek olmak ve kurum içi girişimcilik proje takımlarında yer almak isteyen tüm çalışanlar, Fikir Ünitesi portalı üzerinden İnovasyon Gönüllüsü olabilmektedir.

Inowhatif Talks Etkinlik Serisi

Girişimcilik iklimini canlı tutmak motivasyonu ile başlanılan Inowhatif Talks serisi; inovasyon, teknoloji, yeni iş modelleri ile ilgili ilham verici içeriklerle şirket çalışanlarından oluşan konuşmacılar ile 2022 yılında da sürdürülmüştür. Sohbetlerde şirket içindeki uzmanlıklardan bağımsız olarak belirtilen konularda bilgi ve tecrübeler de paylaşılmaktadır.

İç Mentorluk Programı

Kurum içi girişimciler arasından belirlenen çalışanlar iç mentor olarak kurum içi ve dışı girişimcilik projelerine destek olmaktadır. Ayrıca şirket içi etkinliklere, fikir üretim çalıştaylarına, Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı'nın tüm süreçlerine dâhil olmanın yanında ekosistem etkinliklerine katılım gösterilmekte, panelist veya konuşmacı olarak da yer alınmaktadır.

Kurumsal Girişimcilik Ödülleri - Kurum İçi Girişimcilik Kategorisi

Özyeğin Üniversitesi, Girişimci Kurumlar Platformu ve Fast Company Türkiye tarafından dördüncüsü gerçekleştirilen "Kurumsal Girişimcilik Ödülleri"nde, "Protrack/SecureLogistics" projesi ile en iyi üçüncü "Kurum İçi Girişimcilik Projesi" ödülü kazanılmıştır. Tüpraş'ın yerli donanım yazılı ürünü olan Protrack, değerli akışkan taşımacılığı yapan lojistik firmalarına, dolumdan boşaltıma kadar her aşamada güvenliği sağlayarak, anlık konum bilgisi paylaşmaktadır. Bu sayede taşımacılıkta yaşanan istenmeyen kayıp, kaçak ve konum takibi konularındaki problemlere çözüm bulunmaktadır.

2018 yılında Fikir Ünitesi Kurum İçi Girişimcilik Programı kapsamında başlayan projeye, Kırıkkale Rafinerisi'nde özel tahsis edilen atölye altyapısı ve alanı kurulmuştur. Elektronik kart tasarımları, donanım ürünlerinin ATEX sertifikasyonuna uygun tasarımları ve gömülü yazılımlar ilgili ekip tarafından hazırlanmış projenin ticarileşme süreci 2022 yılı içinde başlamıştır.

İNOVASYON

Tüpraş, kurumlar arası öğrenmenin geliştirilmesi, başarılı uygulamalar hakkında farkındalığın artırılması ve kurum içi girişimciliğin sistematik uygulamalarının yaygınlaşması amacıyla kurulan Girişimci Kurumlar Türkiye Platformu'nda yer almaya devam etmiştir.

Açık İnovasyon Çalışmaları

Girişimcilik ve açık inovasyon çalışmaları, Şirketin stratejileri doğrultusunda sürdürülebilir büyüme ve sürekliliği destekleyici şekilde bugün ve geleceğe yönelik yürütülmektedir. Açık inovasyon çalışmaları ile Şirket içindeki ihtiyaçlara yenilikçi çözümler bulunmasının yanı sıra yeni teknolojileri uygulayarak ve birlikte geliştirerek yeni büyüme alanları yakalanması hedeflenmektedir. Açık inovasyon çalışmaları, ayrıca yeni iş geliştirme anlamında çevikliğinin artırılmasını ve kurum içi girişimciliği desteklemektedir.

15 bin girişime erişim sağlayan girişimcilik kanalları ile yurt içi ve yurt dışından her yıl 500'den fazla girişim ile etkileşim kurulmaktadır. İnovasyon odak alanlarına yönelik ve uygulanabilir çözümlere sahip girişimler; gerçek ihtiyaçlara çözüm bulma fırsatı yakalamakta, Türkiye'nin en büyük sanayi kuruluşunda uzman kadrolar uygulama senaryolarını doğrulama, çözümlerini birlikte geliştirme ve farklı modellerde iş birliği geliştirme imkânına erişmektedir. Bu kapsamda 4 Rafineri ve Genel Müdürlükten toplam 30'dan fazla birim ile süreçler yürütülmüş, şirket içinden 150'den fazla paydaş ile PoC/demo çalışmaları yapılmıştır.

PoC/demo çalışması başarılı olan girişimlerin müşterisi olmanın yanında tüm iş birliği modelleri değerlendirilmektedir. Girişimlerin aşamasına göre iş birlikleri, PoC/demo çalışmaları yapılmasından yatırımcı olunmasına kadar farklı açıdan ele alınmaktadır.

Inowhatif 360 Programı

Inowhatif 360 Programı'nın amacı, rafineri sürdürülebilirliği ve verimliliğine yönelik saha süreçlerindeki ihtiyaç ve problemlere çözüm olabilecek girişimlerin erken uygulayıcısı olarak operasyonel fayda sağlamak, sektördeki yeniliklerle Tüpraş'ı hızla buluşturmaktır.

Inowhatif 360 Programı'nın yaygınlaştırılması ve etkin iş birliği süreçleri için Şirketin tüm lokasyonlarından temsilciler ile Inowhatif 360 Değerlendirme Ekibi oluşturulmuştur. Ekip, operasyonel süreçlere yönelik yenilikçi çözümlerin uygulanması için uygulama ve ortak geliştirme süreçlerini desteklemektir.

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde enerji dönüşümünde yeni teknolojiler ve iş modelleri başta olmak üzere, girişim sermayesi alanına 2030'a kadar 50 milyon ABD doları ayıracağını açıklamıştır.

Inowhatif 360 Değerlendirme Ekibi ve ilgili iş birimlerinin iş birliği ile 2022 yılında operasyonel süreçlere yönelik yurt içi ve yurt dışından birçok girişim ile detaylı görüşme yapılmıştır. "Görüntü İşleme", "Sensör Çözümleri", "Atık Isı Çözümleri", "Atık Su Teknolojileri" ve "Robotik Çözümler" gibi pek çok farklı alanda 15 girişim ile PoC senaryoları oluşturulmuş ve iş birliği süreci yürütülmüştür.

Emerald Technology Ventures Yatırımı

Tüpraş, ABD ve Avrupa'daki yeni teknoloji şirketlerine yatırım yapmak üzere, uluslararası girişim sermayesi fonu olan Emerald Industrial Innovation Fund ile uzun süreli iş birliği anlaşması 2020 yılında imzalamış ve yatırımcı olmuştur. Bu kapsamda Emerald üzerinden LP statüsü ile yatırımlara başlamıştır. Bugüne kadar 10 girişime yatırım yapılmış, 1 girişimden çıkış yapılmıştır.

Kurumsal Girişim Sermayesi Çalışmaları- Start-up Yatırımları

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde enerji dönüşümünde yeni teknolojiler ve iş modelleri başta olmak üzere, girişim sermayesi alanına 2030'a kadar 50 milyon ABD doları ayıracağını açıklamıştır. Girişim sermayesi alanında uzun süreli iş birlikleri kurarak, yatırımlara öncelikle birlikte yatırım (co-invest) ile başlanarak, girişimlere doğrudan yatırımlar yapılacaktır.

Bu doğrultuda, Tüpraş Enerji Girişim Yatırımları A.Ş./Tupras Ventures kurularak yeşil hidrojen, karbon yakalama, kullanma, dönüştürme, yenilebilir enerji ve yakıtlar, karbon yönetimi, robotik, sensör teknolojileri ve atık yönetimi başlıklarında pek çok start-up ve yatırımcı ile görüşmeler başlatılmıştır. 2022 yılında yeşil hidrojen alanında bir start-upa doğrudan yatırım yapılmıştır.

Tüpraş İnovasyon Birimi, yıllardır edindiği tecrübe ve bilgi birikimi ile, Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı gibi inovasyon programlarının içeriklerini hazırlamakta ve sunmaktadır.

Here2Next Platformu

Kurum şirket-start-up iş birliklerinin katma değerine dikkati çekmek oluşturulan "Here2Next" platformunun kurucu kurumlarından biri Tüpraş'tır. Türkiye'de ve global arenada kurumsal şirket-start-up iş birliklerinin katma değerine dikkati çekmek ve ekosistemde iyi uygulamaların ve öğrenimlerin paylaşılarak yaygınlaştırılmasını sağlamak üzere sektöründe öncü 9 kurum bir araya gelerek Here2Next platformunu hayata geçirmiştir. Platformun, girişimlerle çalışan veya çalışma potansiyeli olan kurumların şirket içi farkındalık çalışmalarını, iş yapış süreçlerini ve yöntemlerini girişimlerin ihtiyaçlarına yönelik olarak düzenlemelerini teşvik etmesi ve katkıda bulunması hedeflenmektedir.

Girişimci Kurumlar Türkiye Platformu

Tüpraş, kurumlar arası öğrenmenin geliştirilmesi, başarılı uygulamalar hakkında farkındalığın artırılması ve kurum içi girişimciliğin sistematik uygulamalarının yaygınlaşması amacıyla kurulan Girişimci Kurumlar Türkiye Platformu'nda yer almaya devam etmiştir.

TÜSİAD Çalışma Grupları

Tüpraş, TÜSİAD Girişimcilik Ekosistemi Çalışma Grubu ve Kurumlarda Girişimcilik Çalışma Grubu'nda yer almaktadır.

Tanıtım ve İşbirliği Geliştirme Çalışmaları

Tüpraş; girişimcilik ekosistemi ile entegrasyon çalışmaları kapsamında erken ve ileri aşama start-up'lara ve girişimci adaylarına yönelik birçok etkinliğe katılarak, programlar düzenlemekte ve girişimcilere mentorluk desteği verilmektedir. Üniversiteler ve üniversitelerin öğrenci kulüplerinin etkinliklerinde panelist veya konuşmacı olarak girişimcilik, inovasyon ve Tüpraş inovasyon çalışmaları hakkında paylaşımlarla binlerce öğrenci ve girişimciye ulaşılmıştır. Hızlandırma programları, yarışmalar ve diğer girişimcilik faaliyetlerinde mentorluk desteği verilmiştir.

Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı

Tüpraş İnovasyon Birimi, yıllardır edindiği tecrübe ve bilgi birikimi ile, Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı gibi inovasyon programlarının içeriklerini hazırlamakta ve sunmaktadır. Programa ilişkin detaylar raporun "Toplumsal Sorumluluk" başlığında verilmiştir.

DİJİTALLEŞME, FUTURE FIT ÇALIŞMALARI VE DİJİTAL YETENEK GELİŞTİRME PROGRAMLARI

Tüpraş dijitalleşme çalışmaları kapsamında veriden değer yaratacak veri analitiği ve yapay zekâ destekli projeleri hayata geçirmeye devam etmiştir.

"Future of Work" - Geleceğin İş Yaşamı

Tüpraş, Stratejik Dönüşüm Planı çerçevesinde yayınladığı dijital stratejilerine uyumu sağlayabilmek için yenilikçi ve öncü uygulamalarına 2022 yılında da devam etmiştir.

Bu kapsamda organizasyonel yapısını da kuvvetlendirecek adımları başlatan Tüpraş, dijital stratejileri hayata geçirmek ve geleceğin iş yaşamına (future of work) uyumlu inisiyatifleri belirlemek adına **"Dijitalleşme Platformu"**nu oluşturmuştur. Bilgi Teknolojileri (BT) temsilcileri ile tüm iş birimlerinden belirlenen dijital sorumlulardan kurulu platformun temel amacı, iş birimleri ile operasyonlar genelindeki dijitalleşme çalışmalarını bütüncül bir şekilde yönetebilmek, belirlenen dijital stratejiler ve yol haritasına uyumu sağlayacak şekilde dijitalleşme girişimlerini tüm iş birimlerine etkisini gözeterek önceliklendirmektir. Çevik çalışma metotlarını kullanacak olan ekip, Tüpraş'ın dijital dönüşüm çalışmalarını en etkin şekilde yürüterek, oluşturulan dijital stratejileri/yol haritasını değişen teknoloji, iş ihtiyaçları ve sosyal trendler çerçevesinde güncel tutarak, plana uygun ilerlenmesini sağlayacaktır. Platformun bir başka kazanımı ise farklı iş birimlerinin birlikte hareket etmesi ile dijitalleşme alanında iş tekrarını en aza indirmek ve değerli kaynakların verimliliğini en üst düzeye çıkarmaktır.

Dijitalleşme Platformu iş birimi temsilcileri, "Business-led IT" yaklaşımı ile operasyonlar ve BT arasında bağlantı görevi görecek, kendi yetki alanlarındaki dijitalleşme girişimlerini önceliklendirecek, yürütülen dijital projelerin operasyonel ve iş sonuçları üzerindeki etkisini izleyerek geliştireceklerdir.

Temsilcilerin bir başka sorumluluğu ise dijitalleşme bilincini Tüpraş geneline yayarak, dijital çalışma kültürünün oluşmasına öncülük etmeleri olacaktır.

Ayrıca yürütülen dijitalleşme değer odağında toplam 10 proje ar-ge kapsamında yürütülmektedir. Bu projeler akıllı üretim, akıllı kalite, akıllı iş çözümleri ve akıllı teknolojiler odak alanlarında sınıflandırılmıştır. Belirtilen odak alanlarda teknoloji geliştirme ve uygulama çalışmaları içeren çok paydaşlı iş birliklerinin kurulduğu bu projelerin 2'si Ufuk2020, 1'i Ufuk Avrupa, 2'si TÜBİTAK programları tarafından destekli olup, 5'i de özkaynaklar ile yürütülmektedir.

Tüpraş'ın tüm dijital stratejileri ve odak teknolojilerine kurumsal internet sitesinden ulaşılabilir:

DİJİTALLEŞME ÇALIŞMALARI

Veri Analitiği ve Yapay Zekâ Çalışmaları

Tüpraş dijitalleşme çalışmaları kapsamında veriden değer yaratacak veri analitiği ve yapay zekâ destekli projeleri hayata geçirmeye devam etmiştir. 2020'de başlanan enerji verimliliği ve EII anlık takip çalışmaları tüm rafinerilerde saha çalışanlarının kodlamalarıyla beraber geliştirilmiş, 2022 yılında tüm ünitelerin günlük enerji takibi erişime açılmıştır. İzmit ve Kırıkkale Rafinerilerinde bazı ekipmanların veriye dayalı dijital enerji ikizleri oluşturulmuştur. Kurulan modelleme yapısı ile dijital enerji ikizine sahip ekipman sayısı artırılmakta, enerji verimsizliği tespitleri hızlanmaktadır.

Finansal ve ticari operasyonlarda rekabet avantajı yakalamak amacıyla talep öngörüsünden ürün fiyatlarının tahminine, ham petrol ödemelerinin optimizasyonundan dış ticaret fırsatlarını analiz eden analitik uygulamalara ve finansal riski yönetebilen akıllı hedge karar destek sistemlerine kadar uçtan uca uygulamalar devreye alınmış ve oluşturulan yapay zekâ sistemleri **FINTEL** platformu adı altında birleştirilerek karar verme aşamalarında etki yaratan bir platform haline getirilmiştir. Tüpraş'ın analitik ve yapay zekâ alanlarında 2022 yılında yönettiği tüm projelerinin verimlilik potansiyeli yaklaşık 237 milyon TL'dir.

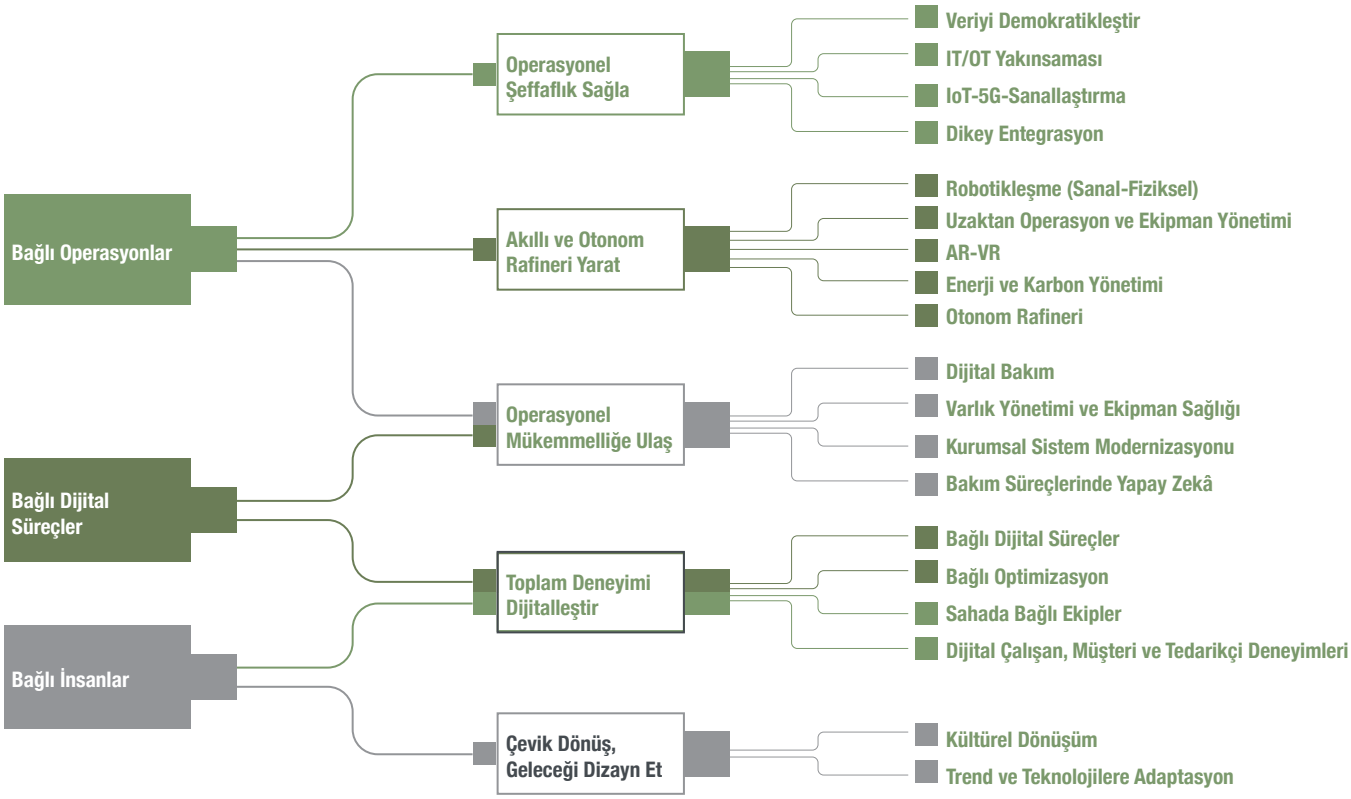

Veri Yönetişimi

Tüpraş veri yönetişimi çalışmalarında temel amaç, veriden değer yaratmak ve kurum içerisinde veriyi anlaşılabilir, paylaşılabilir, yönetilebilir ve korunabilir hale getirerek ortak bakış açısını güçlendirecek veri kültürü oluşturmaktır. Bu kapsamda ilk olarak KoçDigital ile DACAMA çalışmaları yürütülmüş ve Tüpraş'ın güçlü yönleri ile iyileştirmeye açık yönleri raporlanmıştır. Veri yönetişimindeki önemli yapıtaşlarından olan veri yönetişimi organizasyonel yapısını kurabilmek için seçilen pilot birimlerde veri sahipleri ve veri sorumluları belirlenmiştir. Belirlenen 22 kişiye veri yönetişimi farkındalık eğitimleri düzenlenmiştir.

Tüpraş Veri Yönetişimi Politikası oluşturulmuş ve tüm Tüpraş çalışanlarının erişebilecekleri şekilde yayınlanmıştır. Ayrıca, veri yönetişimi komite yapısı oluşturulmuş ve geniş katılımlı ilk toplantısı düzenlenmiştir. Veri Yönetişimi Veri Kalitesi Politikası hazırlanarak nihai hale getirilmiştir.

Robotik Çalışmalar

Tüpraş Robotik Ekibi, ileri teknolojilere yönelik proje geliştirme çalışmalarını sürdürmeye ve üretim sahalarında robotik teknolojilerden faydalanmak üzere çalışmalarına 2022 yılında da devam etmiştir.

2021 yılında başlatılan petrol depolama tanklarının periyodik kontrol çalışmalarında, ölçümlemelerde ve rafineri sahalarındaki riskli iş alanlarında robotik teknolojilerde pilot denemeleri, 2022 yılında İzmit, İzmir ve Batman Rafinerilerinde yaygınlaştırılarak kullanımına başlanmıştır. RUVI OilDiver (Canlı Tankta Taban Kontrol Robotu) projesi ile alanında dünyada sayılı ve Türkiye'de ilk defa üretilen uygulamaya özel robot teknolojisi ile tank içerisinde ürün varken tank tabanına robot indirilmekte ve indirilen robot, pilot tarafından yönlendirilerek tank taban sacının ölçümlerini ve kontrollerini gerçekleştirmektedir. Proje TÜBİTAK'ın yayınladığı "Siparişe Dayalı Ar-Ge Projeleri için KOBİ Destekleme Çağrısı" altında, ATEX sertifikalıdır.

DİJİTALLEŞME, FUTURE FIT ÇALIŞMALARI VE DİJİTAL YETENEK GELİŞTİRME PROGRAMLARI

Daha önce üretim sahalarında Amerikan robot şirketi Boston Dynamics'in, uzaktan da kumanda edilebilen akıllı dört bacaklı robotu olan Spot robotu ile test uygulamalarını tamamlayan Tüpraş, son olarak yapılan iş birliği ile sahada otonom gözlem çalışmalarına yönelik tank sahası, offsite gibi zemini bozuk olan sahalarda önemli avantaj sağlayacak Paletli Robot denemelerini tamamlamıştır.

TAS ve Temassız ve Randevulu Satış

"Temassız Satış Platformu" çalışmalarını pandemi süreci dolayısı ile hızlandıran Tüpraş, 2021 yılı ortalarında Randevulu Satış süreçlerini ürün bazlı olarak devreye almıştır. Bu kapsamda müşteriler tanker dolum sipariş süreçleri kapsamında online işlemler ile randevu alabilmekte ve ilgili tanker sürücüleri de "Tüpraş Sürücü Portalı" mobil uygulaması ile tüm süreci dijital olarak izleyip, yönetebilmektedir. Sektöründe ilk olan uygulamanın, tüm rafinerilerin kara dolum sürecine yayılımı 2022 yılında tamamlanmıştır.

Diğer yandan, Dolum ve satış sistemleri projesi TAS (Terminal Otomasyon Sistemi), ile gemi, boru, kara, vagon dolum, hurda vb. satış sistemlerindeki tüm iş süreçleri dijital ortama taşınmış olacaktır.

AR-VR-XR Tabanlı Çalışmalar

Extended Reality (XR-Genişletilmiş Gerçeklik), Artırılmış Gerçeklik (Augmented Reality) ve Sanal Gerçeklik (Virtual Reality) teknolojileri kullanılarak "Fırın Kontrol" ve "Yangın Aracı Tanıtımı ve Söndürme" senaryoları hazırlanmıştır. Özellikle kapalı alan yoğunluğu yüksek olan rafinaj sektöründe yapılan bakım çalışmaları birçok açıdan zorlayıcı olmaktadır. Çalışanların bu konuda tecrübe ve yetkinliklerini artırmak için sanal gerçeklik uygulamalarından faydalanılmakta, kapalı alanlarda kısıtlı zamanda tüm kontrol adımlarını eksiksiz gözden geçirebilmelerine yönelik eğitim faaliyetleri yürütülmektedir.

Varlık Yönetimi Çalışmaları (Asset Management)

Tüpraş üretim ve proses sistemleri, ekipman varlıkları özelinde veri zenginliğine sahiptir. Bu verilerin bakım, planlama ve varlık strateji yönetimi açısından tek bir platformda entegre edilmesi hedeflenmektedir. Üretim operasyonlarının devamlılığı için ekipmanların sağlıklarının izlenmesi ve proses/saha verilerinden hareketle analizler, kestirimler yapılabilmesi, operasyonel verimlilik artışı için son derece önemlidir. Bu nedenle İzmit, Kırıkkale ve Batman rafinerilerinde sektöründe lider teknoloji tedarikçileri ile enerji maliyetleri, bakım masrafları ve operasyon verimliliği açısından iyileşme fırsatı sunacak pilot projeler başlatılmıştır.

Saha Mobilizasyon ve Elektronik İş İzin Sistemi

Endüstriyel tabletlerin saha ortamında kullanımını hayata geçiren Tüpraş, bu konudaki çalışmalarına 2022 yılında da devam etmiştir. Farklı senaryolardaki ihtiyaçlara yönelik mobil çözümlerle sahada kesintisiz çalışma ortamını sürdürülebilir kılacak uygulamalar devreye alınmıştır.

"Elektronik İş İzin Sistemi" projesi ile eş zamanlı çalışma yönetimi ve bağlı izinlerin yönetilmesi, dinamik elektronik platformların kullanılması, temel performans göstergesinin aktifleştirilmesi, izleme ve takip seçeneğinin kullanılması, arşivleme olanağı ile kolay erişilebilirliğin sağlanması amaçlanmıştır. 2022 yılında teknoloji ve firma seçimleri tamamlanmıştır. 2023 yılında pilot çalışmalar ve yaygınlaştırma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.

Dolum ve satış sistemleri projesi TAS (Terminal Otomasyon Sistemi) ile gemi, boru, kara, vagon dolum, hurda vb. satış sistemlerindeki tüm iş süreçleri dijital ortama taşınmış olacaktır.

FACTLOG - (Energy-aware Factory Analytics for Process Industries)

Ufuk2020 Araştırma ve İnovasyon Programı kapsamında desteklenen FACTLOG projesi, İzmit LPG havuzunu optimize ederek minimum enerji kullanımını hedefine almaktadır. Ünitelerde takip edilmek istenen C2, C5 ve kükürt parametrelerinin tahminlerini de yapan bu proje, spesifikasyon dışı LPG üretiminin önüne geçerek tekrar işleme maliyetini ortadan kaldırmayı ve müşteri memnuniyetini artırmayı amaçlamaktadır. Ayrıca proje, spesifikasyon dışı tank oluşmadan önce sahip olduğu alarm sistemi ile mühendislerin takibini kolaylaştıracak ve olağan dışı bir durumda düzeltici aksiyon önerileri ile standartlaşmayı sağlayacaktır.

Ham Petrol Süreçleri Optimizasyonu

İzmir Rafinerisi'nde gelen ham petrol kargolarının tanklara alımları, tanklardan diğer tanklara ve ünitelere transferi ile ham petrol tank kompozisyon tahminlerinin oluşturulması konusunda, farklı veri kaynaklarının entegrasyonu ile planlamacılara dijital destek sağlayacak bir program tasarlanmaktadır. Program, sürastarya maliyetlerini minimize ederek işletme kârını artıracak, stok takibinde operasyonel emniyeti ve sürdürülebilir rafinaj odağında operasyonel mükemmelliğe ulaşmayı sağlayacak, planlamacılara hızlı ve etkin aksiyon alma yetisi kazandıracaktır.

Atık Su Arıtma Ünitelerinde İleri Kontrol ve Optimizasyon

KÜTEM (Koç Üniversitesi Tüpraş Enerji Merkezi) iş birliği ile yürütülen, atık su arıtma ünitelerinin performans takibini ve optimizasyonu gerçekleştirebilecek proje ile enerji verimliliği ve çevresel sürdürülebilirlik konularında iyileşme sağlanması amaçlanmıştır. Bu projede, karmaşık fiziksel sistemlerin tahmine dayalı modellemesini sağlamak ve tamamen veriye dayalı modellerin sınırlamalarının üstesinden gelmek için fizik bilgili sinir ağları (physics-informed neural networks) gibi ileri makine öğrenimi metotları kullanılmıştır.

Yeni Dijital Teknoloji Denemeleri

Tüpraş, "geleceğin enerjisini üretme" hedefiyle oluşturduğu 2050 stratejik dönüşüm planı çerçevesinde yayınladığı dijital stratejilerine uyumu sağlayabilmek için yenilikçi ve öncü uygulamalarına 2022 yılında da devam etmiştir. Stratejilerindeki tüm inisiyatifleri "Bağlı" (interconnected) anahtar kelimesi ile ilişkilendiren Tüpraş, oluşturduğu "Bağlı İnsanlar", "Bağlı Operasyonlar" ve "Bağlı Dijital Süreçler" konseptine uygun olarak operasyonel mükemmellik, verimlilik, sürdürülebilirlik, düşük karbon, teknik ve siber emniyet gibi şirket ana hedefleri direkt destekleyen operasyonel şeffaflık yüksek otomasyon, çalışan verimliliği ve deneyimi, yapay zekâ ve mobiliteden yüksek fayda sağlayacak çalışmaları önceliklendirmiştir.

Bu kapsamda 2022 yılı içinde 50'nin üzerinde teknolojinin pilot denemeleri (PoC) yapılmıştır. "GIS (Geographic Information System)", "Shopfloor Management", "APM (Uygulama Performans Yönetimi Araçları)", "Quantum Computing", "Kubernetes & Dockerization" teknolojileri rafineri şartlarında olgunlaşmış ve verim alınan teknolojiler olarak belirlenmiştir. İhtiyaç duyulan senaryolar için projelendirilme çalışmaları devam etmektedir.

"Akıllı ve Otonom Rafineri Yaratmak" kapsamında ise İzmit Rafinerisi'nde deneme amaçlı olarak Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu'ndan (BTK) özel tahsis edilen frekansla izole bir LTE ağı kurulmuş ve bas-konuş telsiz servisinin denemeleri başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Dijital Yetenek Geliştirme Programları

Tüpraş, dijitalleşme çalışmalarının yanı sıra veriyi demokratikleştirip, karar mekanizmasının her noktasında kullanılmasını, "tek ve aynı" veriyi her seviyede kararın merkezine almayı kendine misyon edinmiştir. Bu anlamda sadece veri analistleri ve BT ekiplerinin değil, tüm Şirket çalışanlarının iş süreçlerinde veri ve dijital çözümlerden fayda sağlaması amacıyla 2021 yılında başlatılan **"Analitik Tüpraş Eğitim ve Proje Programı"** ve RPA (Robotic Process Automation - Robotik Süreç Otomasyonu) faaliyetlerini yönetecek **"RPA Koçları"** programlarına bu yıl da katılımcı sayılarını artırarak devam edilmiştir. Analitik programla Veri Vatandaşlığı (Citizen Analyst) yeteneğini 110'dan fazla çalışanına kazandıran Tüpraş, yetiştirdiği 155 RPA koçu ile tekrarlanan görev ve iş süreçlerini hızlandırarak geliştirdiği 200'ün üzerinde robotik süreçler ile 16.208 insan/günlük verim sağlamıştır.

DİJİTALLEŞME, FUTURE FIT ÇALIŞMALARI VE DİJİTAL YETENEK GELİŞTİRME PROGRAMLARI

Tüpraş, kendi bünyesinde veri okuryazarlığını artırmak üzere 2022 yılında yeni bir "Veri Okuryazarlığı Programı" başlatılmıştır.

Veriden değer yaratma kültürünü tüm iş süreçlerine yaymak adına Tüpraş yönetiminin en önemli OKR'lerinden (hedeflerinden) biri de veri okuryazarı olan kişi sayısını yükseltmektir. Bu hedef doğrultusunda Şirket genelinde veri okuryazarlığını artırmak üzere 2022 yılında yeni bir **"Veri Okuryazarlığı Programı"** başlatılmıştır. Veri Okuryazarlığı Programı; tüm çalışanların veriyi en etkin şekilde kullanması ve analiz etmesi için görsel tasarım, veri görselleştirme, temel istatistik, Power BI ve dijital farkındalık eğitimleri almasını, Şirket'te yürütülen veri odaklı projelerden haberdar olabileceği portallara ulaşabilmesini; kendini analitik ve robotik süreçler hakkında geliştirmek isteyen çalışanların ise özel eğitim programlarında mentorlar ile dijital yetkinliklerini artırmalarını sağlamaktadır.

Bu çalışmaların son halkası olarak **"Citizen Developer"** yaklaşımı ve **"Tüpraş Yazılımcılarını Yetiştiriyor"** sloganıyla dijitalleşme çalışmalarının bir paydaşı olarak kendi etki alanındaki uygulama ihtiyaçlarını geliştirmeye gönüllü çalışanlara yönelik bir programın lansmanı yapılmıştır. Programdan mezun olan çalışanların, bu kapsamda belirlenen "Low-Code" temelli platformda geliştireceği uygulamalarla Tüpraş'a daha çevik ve artırılmış iş değerleri sunması hedeflenmektedir. "Low Code (No Code)" platformu, yazılım bilmeyen kişilerin hiç kod kullanmadan uygulama geliştirmesine olanak sağlamaktadır. Platform, çalışanların kendi iş ve aktivitelerinin yanı sıra çalıştıkları şirketlere bütünsel fayda sağlayabilecek uygulamaları ve otomasyon fırsatlarını "Analitik" çözümler, "RPA" çözümleri ve "Veri Görselleştirme Araçları" gibi ileri raporlama programlarıyla çözümlemelerine imkân vermektedir.

Bu kapsamdaki ilk çalışma olan ve Koç Holding ile ortak olarak **"Tüpraş'ta Koçlular İşini Baştan Tasarlıyor"** sloganıyla düzenlenen **"Hack Your Job"** hackathonuna hem saha hem de ofis çalışanları yoğun ilgi göstermiştir. Her bir takımın 3'er kişiden oluştuğu toplam 37 takımın proje önerileriyle başvuru yaptığı etkinlikte, teknik/fikir değerlendirmesi ön elemeyi geçen 9 takım kendi iş çözümlerini oluşturmuş, dereceye giren 3 proje ödüllendirilmiştir.

2022 yılı içerisinde Bilgi Güvenliği ve Uyum kapsamında, yıllık olarak belirlenen farkındalık programı ile çalışanlar, tedarikçiler ve müşteriler için hedeflenen aksiyonlar tamamlanmıştır.

Siber Güvenlik Stratejisi

2022 yılı içerisinde Bilgi Güvenliği ve Uyum kapsamında, yıllık olarak belirlenen farkındalık programı ile çalışanlar, tedarikçiler ve müşteriler için hedeflenen aksiyonlar tamamlanmıştır. Siber güvenlik trendleri risk tabanlı yaklaşıma göre ele alınarak, uzaktan çalışmanın yeni normal haline gelmesiyle güvenlik yüzeyi genişletilmiştir. Yeni ve daha sofistike teknikler ile artan saldırılara hızlı cevap vermenin önemi kavranarak siber olaylara proaktif yaklaşım alanındaki olgunluk artırılmıştır.

Siber olaylarla ilgili mimari ve yasal uyum süreçlerine göre ilgili tüm paydaşlara IT/OT alanlarında artan oranda güvenlik danışmanlığı verilmiştir. Siber tehditlerden doğabilecek zararların maddi, operasyonel, yasal açıların yanı sıra proses emniyeti kapsamında ele alınmasını sağlayacak şekilde üretim, operasyon ve değişiklik süreçleri için entegrasyon ve düzenlemeler yapılmıştır. İtibar riski ise siber güvenlik kültürünü yaygınlaştırma ve farkındalık çalışmalarında en önemli faktör olmaya devam etmiştir.

Siber operasyon ve müdahale süreçlerinde sistem ve altyapı değişim/dönüşüm projeleri ile yeni nesil güvenlik ürünleri takip ve entegrasyonları, sınır aşan tehditlerle mücadelede büyük rol oynamıştır. Üretim sektörüne yapılan saldırıların etkilerinin ulaştığı boyutlar, çevre ve insan sağlığı tehditleri göz önünde bulundurularak siber istihbarat yönetimi öncelikli hale getirilmiştir.

Siber atak izleme ve savunma, sıfır güven yaklaşımına göre şekillendirilirken tehdit avcılığı ve sürekli atak simülasyonu ile önceden tespit, doğru ve zamanında olay müdahalesini sağlamış, buna yönelik strateji ve inisiyatifleri güncellemiştir.

Yeni ve daha teknik ile artan siber saldırılara hızlı cevap vermenin önemi kavranarak proaktif yaklaşım alanındaki olgunluk artırılmıştır.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

Tüpraş'ın sağlık ve emniyet hedefleri; geçmiş yıllardaki alınan dersler ve denetim bulguları gibi artçıl göstergelerin yanı sıra öncül olarak yönelimler, trendler ile bir bütün olarak Koç Holding ve Tüpraş Üst Yönetimi tarafından belirlenir.

Tüpraş'ın iş güvenliği felsefesi çalışan sağlığı ve emniyetini tüm faaliyetlerin temelinde en öncelikli ve vazgeçilmez bir değer olarak kabul eder. Tüpraş'ın sağlık ve emniyet hedefleri; geçmiş yıllardaki alınan dersler ve denetim bulguları gibi artçıl göstergelerin yanı sıra öncül olarak yönelimler, trendler ile bir bütün olarak Koç Holding ve Tüpraş Üst Yönetimi tarafından belirlenir. Bu hedefler periyodik olarak sertifikasyon ve derecelendirme kuruluşları tarafından olduğu gibi Koç Holding ve Tüpraş Genel Müdürü tarafından periyodik olarak denetlenir. Sektörel mukayese tabloları ve ilgili aksiyonlar Holding ve Tüpraş üst yönetimine periyodik olarak raporlanır, bu değerler aynı zamanda uluslararası derecelendirme kuruluşları da dâhil olmak üzere kurumsal raporlar ile birlikte kamunun bilgisine sunulur.

Sağlık ve emniyet uygulamalarının performansından Tüpraş Genel Müdürü Koç Holding'e karşı sorumludur. Tüpraş sağlık ve emniyet performansı, bireysel ve kolektif hedeflerin değerlendirilmesinde ücretlendirme sistem ve uygulamaları içerisinde yer alır.

Tüpraş İş Sağlığı ve Güvenliği (İSG) çalışmaları teknik olarak Genel Müdür'e bağlı olan Teknik Emniyet Direktörlüğü (TED) tarafından sistematize edilir, planlanır, işletilir, Temel Performans Göstergeleri (TPG) ile üst yönetime periyodik olarak raporlanır.

Çok tehlikeli sınıfta yer alan rafinerilerde hammadde ve yardımcı ürünlerin kabulü, işlenmesi, depolanması ve satışı süresince tüm işletme, bakım ve idari faaliyetlerde çalışanların sağlık ve emniyetinin sağlanması ve her geçen dönem iyileştirilmesi amacı ile kaynak sağlanarak uygulamalar geliştirilmektedir.

Tüpraş, faaliyetlerinden kaynaklanan riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Tüpraş Sağlık ve Emniyet Yönetim Sistemi ISO 45001 temelinde şekillendirilmiş ve sertifikalandırılmıştır. Yönetim sisteminin temelini ulusal mevzuat, ilgili uluslararası standartlar, en iyi uygulamalar (best practices) teşkil etmekte, Tüpraş'a özelleştirilmiş uygulamalar ise bu temel üzerine bina edilmiştir. Bu kapsamda oluşturulan SEÇ ve Proses Emniyeti Standartlarına tüm çalışanlar ile birlikte çözüm ortaklarının da ödünsüz bir şekilde uymaları beklenmekte bu kapsamda tüm yüklenicilere çalışma süreci başlamadan önce İSG eğitimleri zorunlu olarak verilmektedir.

Bu eğitimlere ilaveten çalışanlara sağlanan teknik eğitimlerin içerisinde aktivite bazlı risk değerlendirmeleri, dikkat edilmesi gereken konular, işler planlandığı gibi gelişmediğinde takip edilmesi gereken yolları açıklayan bölümler de mevcuttur.

Tüpraş'ta emniyet kavramının belirli bir grubun görevi olmadığı, aksine herkesin uyması gereken bir zorunluluk olduğu kabul edilir. Emniyet kültürüne karşın herhangi bir aktivitenin yapılması beklenmez.

Yönetim sisteminin her safhasında çalışan katılımını sağlamak amacı ile iş ortakları ve tedarikçiler de dâhil görüşler toplanarak değerlendirilir, yapılacaklar ve yöntemi konusunda bu fikirlerden de yararlanılır. Çalışan katılımının sağlanması amacı ile iletişim kanalları oluşturulmuş, çift yönlü diyaloglar kurulmuş ve bu performanslar da metriklerle takip edilir hale getirilmiştir.

İşçi temsileri ve sendika temsilcileri yasal olarak kurulmuş İSG Kurulu'nun doğal üyeleri olarak aylık toplantılara katılır İSG Yönetim Sistemi hakkındaki görüş ve şikâyetlerini iletirler. İSG Kurulu'nun tüm üyeleri rol, yetki ve sorumlulukları konusunda eğitim alırlar. Ayrıca toplu iş sözleşmeleri ve diğer toplantılarda da işçi temsilcileri İSG ile görüşlerini iletebilmektelerdir.

Tüpraş'ın İSG misyonu çalışanların evlerine sağlıklı olarak dönmeleri iken, vizyonu daha sağlıklı ve farkında olarak dönmeleridir. Tüpraş bu misyon ve vizyon doğrultusunda her bir bireyin İSG açısından öncelikle kendi daha sonra çevresindeki kişi ve tesislerin emniyetini düşünmesi ve gerekli aksiyonları alabilmesi için her türlü uygulamaları ve teknolojileri bünyesine katmaktadır.

312.860 kişi x saat

2022 yılında Tüpraş ve iş ortağı çalışanlarına toplam 312.860 kişi x saat İSG eğitim verilmiştir.

TOPLAM İSG EĞİTİMLERİ

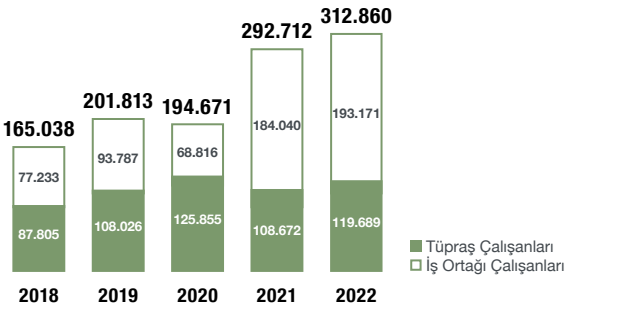

Son 5 yılın İSG kazaları incelendiğinde, risk yönetimi hiyerarşisindeki ilk üç teknik adımdan ziyade kişisel koruyucu kullanımı veya uygunsuz alet kullanımı veya aletleri amacına uygun kullanılmamasından kaynaklandığı sonucuna ulaşılmıştır. Bu durumun ortadan kaldırılması ve kurumsal 0 Kaza (Zero Target) hedefine ulaşmak amacı ile çalışanların teknik eğitimlerine ağırlık verilmiş, saha denetimlerinin İSG birimlerinin yanı sıra sorumlu amirler tarafından da yapılması yaygınlaştırılmıştır.

2022 yılında genel İSG verilerinin iyileştirilmesi, daha emniyetli bir çalışma alanı oluşturulması, daha sağlıklı ve bilinçli çalışanlar hedefi ile;

- Yüklenici yönetimi sisteminde rafinerilerde ikinci faza geçilerek daha yetkin İSG personellerinin istihdamı sağlanmış, konularında uzman olan bu personellerle yüklenicilerin idari ve teknik İSG gerekliliklerini karşılamaları sağlanmıştır.
- Planlı duruşlara özel iş izin sistemi ile risk değerlendirmesi bazlı yaklaşım sağlanmış, normal işletme uygulamasında görülen bazı adımlar yeniden tasarlanarak, daha etkin ve emniyetli bir çalışma sistematiği geliştirilmiştir. Böylelikle işe ayrılan zaman emniyetli bir şekilde artırılmış, işlerin planlanmasından tamamlanmasına kadar saha denetimi ve emniyete yönlendirme kabiliyetleri artırılmıştır.
- İş kontrolü (CoW) sistematiğinin en önemli adımlarından birisi olan iş izin sisteminin dijitalleştirilmesi kapsamında ihale tamamlanmış, İzmit Rafinerisi'nde uygulama için son hazırlıklar tamamlanmıştır. Dijital iş izni sayesinde aktivite bazlı risk ve kontrollerin daha yalın ve spesifik olması sağlanırken okunabilir ve anlaşılabilir tekdüze dokümanlar oluşturulmuştur. İş izin sistemini destekleyerek daha net ve düzenli bir akışı oluşturmak amacı ile bakım planlama, akıllı P&iD, stok kontrol ve yetkinlik sistemlerinin entegrasyonu sağlanarak bir sinerji oluşturulacaktır.
- Kontrol formları, TPG ve raporlama sayfalarının dijitalleşme çalışmaları devam etmekte olup, bu sayede her an erişebilir ve kolay yorumlanabilir bir platform sağlanacaktır.
- Emniyet kültürü çalışmaları kapsamında çalışanların daha bilinçli olmaları açısından bireysel ve takım gelişimi çalışmaları yapılmıştır.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

Tüpraş'ın stratejik dönüşüm yolculuğunda sağlıklı ve emniyetli bir şekilde hedeflere ulaşmak ve yeni üretim alanları için çalışanların yetkin bir şekilde görevlerini yerine getirebilmeleri amacı ile gerekli planlamalar yapılmış, yol haritası konusunda da çalışmalar devam etmektedir.

- Çalışanların kaza yapmasına ve iş günü kaybına yol açabilecek sebeplerden birisi olan "İşyerinde Stres" konusunun yönetimi açısından, stres oluşturabilecek endüstriyel hijyen etmenleri olan gürültü, titreşim, aydınlatma, toz ve çalışma pozisyonları konusunda teknik tedbirler açısından yatırımlar yapılmıştır. Bu kapsamda iş planlamaları ile yoğun veya sürekli hareket gerektiren durumlar için idari planlamalar da uygulamaya konmuştur.
- Çalışanları stresten koruma amacı ile yürütülen çalışmalar kapsamında ayrıca Tüpraş tarafından sağlanan endüstriyel psikolog desteği, periyodik sağlık muayenelerinde çalışanların ruhsal durumu ile ilgili sorgulamaların yanı sıra, iş ile ilgili fikirlerini paylaşabilecekleri üst yönetim katılımı ile organize edilen toplantılar, kahve molaları, saha turları da düzenlenmektedir.
- Çalışanların görüşlerini rahatlıkla aktarabilecekleri anket, birebir iletişim gibi uygulamalar düzenlenmektedir.
- Sosyal etkinlikler, spor müsabakaları, yarışmalar ile çalışanların monoton iş ortamından uzaklaşarak ruhen dinlenebilmeleri için olanaklar sağlanmıştır.
- İnsan faktörü ve insan performansı optimizasyonu (human factors and human performance optimization) ile ilgili çalışmalara 2023 yılı içerisinde de devam edilecektir.

Çalışma Bakanlığı, BSI (British Standards Institution) ve Koç Holding tarafından yapılan denetim bulguları değerlendirilmiş, büyük bir kısmı en kısa süre içerisinde kapatılmıştır. Uzun sürecek aksiyonlar için ek risk değerlendirmeleri yapılmış, esas aksiyon tamamlanana kadar tespit edilmiş tehlikeler kontrol altına alınmıştır.

Tüpraş'ta tüm rafinerilerde Sağlık-Risk Değerlendirmesi (SRD) çalışmaları devam etmektedir. SRD çalışmalarında sahaya özgü (ünite, atölye, laboratuvar, ambar vb.) kimyasal, fiziksel, biyolojik, ergonomik ve psikolojik etmenler detaylı olarak incelenmekte, çalışanların bu etmenlere maruz kalma durumlarının ortadan kaldırılması veya kabul edilebilir sınırlar içerisine çekilmesi için teknik ve idari tedbirler alınmaktadır. Elde edilen sonuçlar periyodik kontrollerle izlenmektedir. Stres kaynaklı sağlık bozulmaları ve iş gücü kayıplarının önlenebilmesi amacı ile stres yönetimi çalışmaları ve emniyetli, huzurlu bir çalışma ortamının geliştirilmesi konusunda çalışmalar devam edecektir.

Planlanan yeni projeler ve operasyonlar veya değişiklikler için İSG konuları da göz önüne alınmakta ve değerlendirilmektedir. Çalışana etki edebilecek yeni tehlike kaynakları belirlenirken, alınması gereken tedbirler henüz tasarım ve imalat aşamasında iken programa koyulmakta ve takip edilmektedir.

Tüpraş'ın stratejik dönüşüm yolculuğunda sağlıklı ve emniyetli bir şekilde hedeflere ulaşmak ve yeni üretim alanları için çalışanların yetkin bir şekilde görevlerini yerine getirebilmeleri amacı ile gerekli planlamalar yapılmış, yol haritası konusunda da çalışmalar devam etmektedir.

Rafinerilerde meydana gelebilecek tüm acil durumlara müdahale, hazırlık ve etkisini azaltma amacıyla, olayın büyüklüğüne göre önce ünite, rafineri ve diğer rafinerilerden destek alınacak şekilde bir yapı kurulmuştur. Acil durumlarda hazırlıkların tam olması, ekiplerin yetkinliğinin istenilen seviyede olması, olay komuta sistemi temelinde kurulan kriz yönetim ekibinin yetkili ve yetkin kişilerden oluşması, Tüpraş yönetiminin takip ettiği sorumluluklardandır. Tüpraş, her yaşanan olay sonrası araştırmalar yaparak tekrarını engellemek amacıyla gereken aksiyonların alınmasını sağlar ve takibini yapar.

Acil Durum Müdahale

Tüpraş, acil durumlara müdahalelerini; öncelikle kendi bünyesinde bulunan ve birincil görevi acil durumlara hazırlık ve müdahale olan yetkin ekipler ve kapasitesi yüksek modern ekipmanlarla yapmaktadır; dış destek olarak da meydana gelen olayın sınıfına göre bu alanda hizmet veren çözüm ortaklarının uzman personellerini yardım için çağırır.

Rafinerilerde, Acil Durum Müdahale için kurulan Teknik Emniyet ekibi her biri kendi alanında uzman çalışanlardan oluşmaktadır. Ünitelerde ve farklı birimlerde acil durumlar sırasında destek veren yetişmiş ve eğitim almış destek takımları da bulunmaktadır. Yangına müdahale ekipleri içerisinde, kapalı alan ve benzeri endüstriyel ortamlarda mahsur kalabilecek kazazedelerin kurtarılması için kurtarma yapabilecek iple erişim uzmanları, kimyasallar ve petrol yayılımına müdahale için HAZMAT uzmanları bulunmaktadır.

PROSES EMNİYETİ KAZA FREKANSI

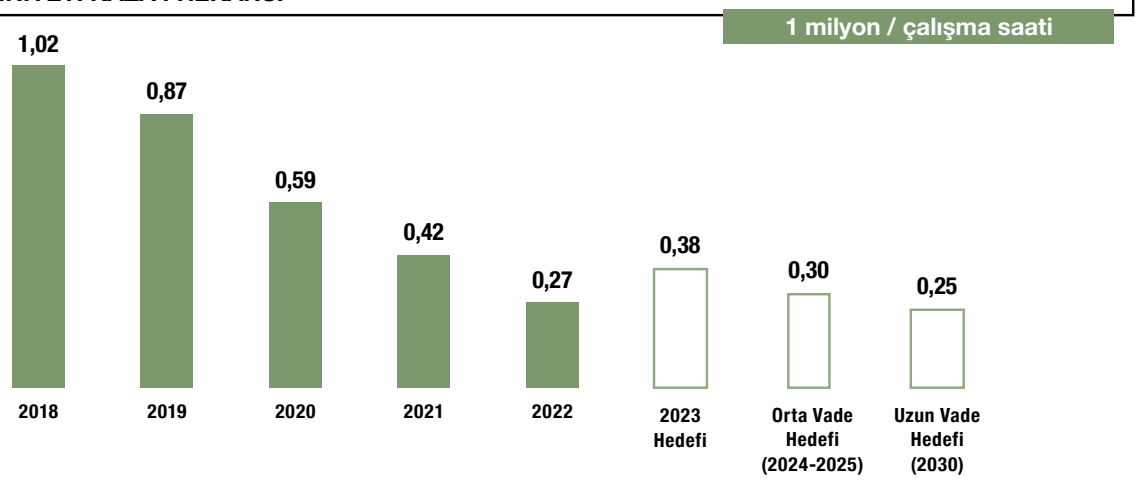

LTI ŞİDDET - OSHA*

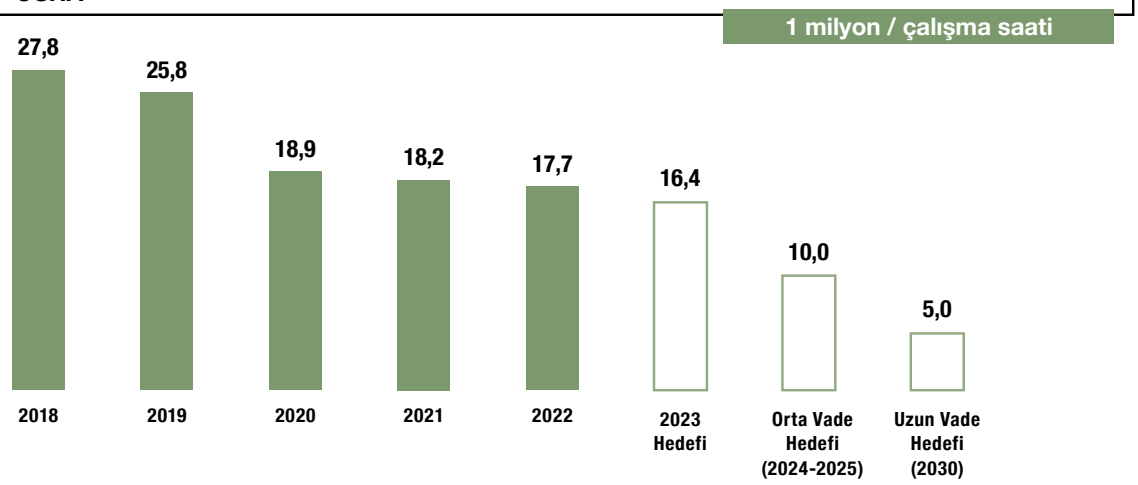

LTI - OSHA*

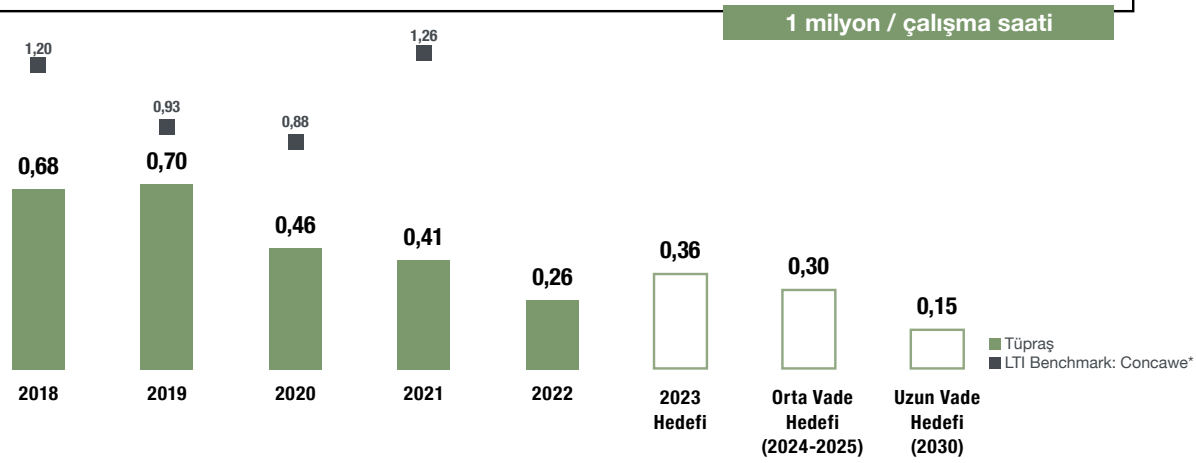

*Avrupa Ekonomik Alanında petrol rafinerileri işleten 40 şirket. 2022 verisi bu raporun yayın tarihi itibarıyla mevcut değildir.

SAĞLIK VE EMNİYET UYGULAMALARI

Denizyolu taşımacılığı ve deniz dolumda olabilecek döküntülerin önlenebilmesi için emniyetli sistemlerin kullanılmasının yanı sıra oluşabilecek döküntülerin etkilerinin minimumda tutulması için kaynaklar sürekli hazır bulundurulmaktadır.

Acil durum koruma ve müdahale sistemlerinin modernizasyonu, sürekli iyileştirmeleri ve ekiplerinin yetkinliğini artırmak amacıyla düzenlediği eğitimlerinde ulusal ve uluslararası ilgili standartlar (NFPA, IMO, IRATA vb.) temel alınmaktadır. Acil durumların oluşmasını önlemek ve etkilerini azaltmak üzere yangınla mücadele, yangın ve gaz algılama ve pasif sistemler kurulu bir şekilde kullanılmakta, ihtiyaçlar ve gelişen teknolojiler doğrultusunda sürekli güncellenerek iyileştirilmekte ve modernize edilmektedir.

Acil durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek, hazırlık ve farkındalık arttırmak ve hedefe ulaşan yöntemlerle müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde yüksek seviyeli acil durum, yangın, arama kurtarma, hidrokarbon bulutu/toksik gaz yayılımı, kimyasal ve hidrokarbon döküntüsü tatbikatları yapılmaktadır.

Belirlenmiş takvim doğrultusunda yapılan tatbikatlar, TPG olarak takip edilerek raporlanmakta, gerekli aksiyonlar alınmaktadır.

Yüksek seviyeli olaylara hazırlık, bölgesel seviyede ortak çalışma ve müdahale kapasitesini arttırmak amacıyla, kamu kurum ve kuruluşlarıyla (AFAD, UDEM, UMKE vb.) beraber komşu tesisler de ekip ve ekipmanlarıyla Tüpraş'ın yaptığı tatbikatlara paydaş olarak katılmaktadır.

Denizyolu taşımacılığı ve deniz dolumda olabilecek döküntülerin önlenebilmesi için emniyetli sistemlerin kullanılmasının yanı sıra oluşabilecek döküntülerin etkilerinin minimumda tutulması için kaynaklar sürekli hazır bulundurulmaktadır. Deniz döküntülerini önleme ve etkilerinin azaltılması için gerekli ekipman, malzeme ve eğitimli ekipler ile birlikte uzman çözüm ortakları ile anlaşmalar mevcut olup 7/24 kapsama sağlanacak şekilde sürekli hizmet sağlanmaktadır.

Demiryolu taşımacılığında meydana gelebilecek döküntülerle mücadele etmek üzere mücadele ekipmanı ve malzemeler ile donatılmış yetkin ekipler belirlenmiş bölgelerde hazır bulundurulmakta, yetkilendirilmiş müdahale çözüm ortakları ile birlikte çalışılmaktadır.

Rafinerilerde, yangın koruma ve yangın güvenliği kapsamında aktif müdahale sistemleri (yangın ve gaz algılama, fireproofing, yangın suyu hatları vb.) kapasitesini arttırma ve ekipman modernizasyon (itfaiye araçları) projeleri çalışmaları devam etmektedir. Tüpraş acil durumlara müdahale süreçlerini ve hazırlıklarını şirket içi ve dışı denetimlerle, son teknolojik ilerlemeleri ve uluslararası iyi uygulamaları takip ederek ve uygulayarak sürekli iyileştirmekte ve geliştirmektedir.

Tüpraş, Yol ve Trafik Güvenliği sisteminin kurulması, uygulanması ve farkındalığın arttırılarak trafik kültürünün geliştirilmesi amacıyla çalışmalarına devam etmektedir. Karayolu veya rafineri içinde maddi ve manevi hasara yol açabilecek trafik kazalarını yaşamamak için gerekli önlemleri almaktadır. Tüpraş, trafik risklerini, sürücülere eğitimler vererek, fiziki yol şartlarını mühendislik çözümleriyle iyileştirerek ve sürücü davranışlarını uygun teknolojik destekler yardımıyla takip ederek yönetmektedir.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet proses emniyeti öncül ve artçıl temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir. Bu sayede özellikle kazalar olmadan önce önlem alınması ve yaşanan kazalardan ders çıkartılarak tekrarlanmaması hedeflenmektedir.

Uluslararası standart ve uygulamalar (API754, CCPS vb.) referans alınarak hazırlanan 16 adet Proses Emniyeti öncül ve artçıl temel performans göstergeleri aylık olarak izlenmektedir.

Proses emniyeti kapsamında takip edilen TPG aşağıdaki gibidir:

- PE TPG-1 - Proses Emniyeti Olayları Sayısı
- PE TPG-2 - Proses Emniyeti Olay Araştırma Aksiyonları Gecikme Sayısı
- PE TPG-3 - Proses Emniyeti Olay Araştırmalarının Zamanında Tamamlanması (% Tamamlanan)
- PE TPG-4 - Planlanan Proses Tehlike Analizi-PTA (HAZOP, SifPro, FTA/ETA) çalışmaları tamamlanma durumu
- PE TPG-5 -Proses Tehlike Analizi-PTA (HAZOP, SifPro, FTA/ETA) çalışmaları aksiyonları takibi
- PE TPG-6- Proses Emniyeti Kritik Ekipmanları Mekanik Bütünlük Testleri/Teknik Kontrolleri takibi
- PE TPG-7- Birincil İçerik Kaybı Sayısı
- PE TPG-8 - Acil Durum Tatbikatları
- PE TPG-9 - Acil Durum Tatbikatları Aksiyon Takibi
- PE TPG-10 - ESD (Emergency Shut Down) Trip By-Pass
- PE TPG-11 - Tehlike ile Sonuçlanan IPF Arızaları/Hataları
- PE TPG-12 - Periyodik Testleri Geçemeyen Proses Emniyeti Kritik Ekipmanları Sayısı
- PE TPG-13 - Alarm Yönetimi
- PE TPG-14 - Değişiklik Yönetim Sistemi (DYS) Aksiyonlarının Takibi
- PE TPG-15 -Değişiklik Yönetim Sistemi (DYS)-Proses Tehlike Analizi (PTA) Tamamlanma Oranı
- PE TPG-16 -Devreye Alma Öncesi Emniyet Kontrolleri (PSSR) Aksiyonlarının Takibi

Yıllık bazda proses emniyeti kapsamında TPG detay analizleri ve benchmark firma/kurum/kuruluş raporları ile değerlendirmeler yapılmaktadır. Her yıl başında geçmiş yıl değerlendirilmesi ve yeni yıl için odak konular ve alınacak aksiyonlar belirlenerek üst yönetime sunulmakta ve tüm rafinerilere yayılımı yapılmaktadır. Tüpraş rafinerilerinde CCPS ve OSHA referansı ile, yönetimin liderliği ve sahiplenmesi temeli üzerinde Operasyon Disiplin ile İşletme Mükemmelliğini hedefleyen 14 ana başlıktan oluşan Proses Emniyeti Yönetim Sistemi uygulanmaktadır. Proses Emniyeti Yönetim Sistemi ile proses emniyeti kazalarına yol açabilecek bakım ve kontrol faaliyetleri, işletme prosedürleri, değişim yönetimi, proses tehlike analizi, eğitim ve yetkinlik, yüklenici yönetimi gibi tüm alanlar, Tüpraş emniyet gereklilikleri kapsamında bir arada değerlendirilmektedir.

Proses Emniyeti Yönetim Sistemi kapsamında ilgili başlıkların gözden geçirilmesi ve gelişim alanlarının tespit edilmesi amacı ile uygulanan iç denetim süreci 2022 yılında gözden geçirilerek kontrol formları düzenlenmiş ve sistematik takibi ve analizi için SAP Audit Management üzerinden dijital ortamda raporlanmaya başlanmıştır.

Operasyonlardan kaynaklanan riskler 2 yılda bir gözden geçirilen ve 4 yılda bir yenilen HAZOP çalışmaları ile kontrol edilmektedir. Dünyada, ülkemizde ve rafineriler özelinde gelişen ve değişen süreçler ve potansiyel tehditler dikkate alınarak, siber güvenlik ve start-up risk değerlendirme çalışmaları da süreçlere entegre edilmiştir.

Değişikliklerin yönetimi sistemi ile yapılan proses tehlike analizlerinde, yeni eklenen ekipmanların, tesislerin ve proseslerin mevcut sistemlere etkileri, tehlikeleri değerlendirilerek yönetilmektedir.

Proses emniyeti konusunda çalışanlarda farkındalık oluşturmak ve yetkinliklerin geliştirilmesi amacı büyük kaza senaryolarını da içeren iç eğitimler hem sınıf ortamında hem de online olarak verilmektedir. Sınıf eğitimlerine ilave olarak tekrarlama eğitimi olarak Proses Emniyeti Yönetim Sistemi başlıkları online eğitimleri hazırlanarak ilgili kullanıcıların eğitimleri alması sağlanmaktadır.

Dijitalleşme çalışmaları ile birlikte proses emniyeti risklerinin yönetimi ve bariyerlerin etkinliğinin online olarak sürekli izlenmesi ve aksiyonlar konusunda projeler (alarm yönetimi, SU/SD prosedürlerinin dijitalleştirilmesi, DYS ve PSSR saha kontrol formlarının dijitalleştirilmesi vb.) yürütülmektedir.

Siber güvenlik ve proses emniyeti konusunda olası risklerin değerlendirilmesi ve siber güvenlik standardının düzenlenmesi çalışmaları Proses Emniyeti Müdürlüğü ve Siber Güvenlik Müdürlüğü iş birliği ile yürütülmektedir.

KALİTE YÖNETİM SİSTEMLERİ

2022 yılında, genel müdürlük ve rafinerilerde entegre yönetim sistemi iç denetimleri, uzaktan bağlantı kurularak ve süreç odaklı olarak gerçekleştirilmiştir.

Tüpraş, tüm faaliyetlerini;

- ISO 9001 Kalite Yönetim Sistemi,
- ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi,
- OHSAS 18001 İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi ve
- ISO 50001 Enerji Yönetim Sisteminden

oluşan Entegre Yönetim Sistemi çerçevesinde sürdürmektedir.

2022 yılında, Genel Müdürlük ve rafinerilerde Entegre Yönetim Sistemi iç denetimleri gerçekleştirilmiştir. Denetimlerde her birime ait süreçlere ait standartlar değerlendirilmiş ve süreci etkileyen konular raporlanmıştır.

Entegre Yönetim Sistemi dış denetimleri;

- 25-29 Temmuz 2022 tarihlerinde Batman Rafinerisi'nde,
- 15-19 Ağustos 2022 tarihlerinde İzmit Rafinerisi'nde
- 17-19 Ekim 2022 tarihlerinde Genel Müdürlük'te

gerçekleştirilmiş ve ISO 50001:2018 Enerji Yönetim Sistemi Standardı için 2025 yılına kadar yeni belgelendirme sağlanmıştır.

Tüpraş'ın tüm Rafineri laboratuvarları, 2022 yılında Türk Akreditasyon Kurumu'nun, laboratuvarların uluslararası düzeyde tanınırlığının ve kabul edilebilirliğinin belgesi olan TS EN IEC/ISO 17025 standardı denetimlerinden geçmiştir.

- EN 12591 (kaplama sınıfı) ve EN 15322 (kat-bek bitümler) ve denetimleri Batman Rafinerisi'nde Şubat 2022 ve İzmir Rafinerisi'nde Mart 2022'de
- EN 13808 (katyonik bitüm emülsiyonları) ve EN 14023 (polimer modifiye bitümler) denetimleri 26-27 Mayıs 2022'de Ar-Ge Merkezi'nde

gerçekleştirilmiş ve CE belgelerinin geçerliliği 1 yıl uzatılmıştır.

29-30 Kasım 2022 tarihleri arasında ISO 10002 Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi belgelendirme denetimi yapılmış ve ISO 10002:2018 belgesinin 1 yıl daha uzatılması sağlanmıştır.

Yönetim sistemi belgelerine ulaşmak için kare kodları cihazınıza okutunuz:

ISO 9001
Kalite Yönetim Sistemi

ISO 14001
Çevre Yönetim Sistemi

OHSAS 45001
İş Sağlığı ve Güvenliği Yönetim Sistemi

ISO 50001
Enerji Yönetim Sistemi

ISO/IEC 27001
Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi

ISO 10002
Müşteri Memnuniyeti Yönetim Sistemi

ÇEVRE YÖNETİMİ

Tüpraş rafineri süreçlerinin çevresel etkilerinin azaltılması ve alternatif yakıt teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik ar-ge çalışmaları sürdürmektedir.

Tüpraş çevresel performansını artırmaya ve faaliyetlerini gerçekleştirirken çevresel etkilerini azaltmaya odaklanarak çevreye karşı sorumlu ve saygılı bir yaklaşım benimsemektedir. Şirket, çevre yükümlülükleri kapsamında sorumluluklarını yerine getirirken üretim süreçlerinde çevresel etkilerini azaltan ve sürekli iyileştiren projeleri hayata geçirmektedir. Projelerin tasarımında tüm çevresel etkiler dikkate alınarak AB standartlarına uygun teknoloji ve proses seçimleri yapılmaktadır.

Tüpraş, sürdürülebilir bir dünya için "2050'de Karbon Nötr" hedefiyle başlattığı stratejik dönüşüm yolculuğunda 2030 yılı itibarıyla faaliyetlerinden kaynaklanan karbon salımını 2017 yılına göre %27 oranında azaltmayı, 2050 yılında ise Karbon Nötr olmayı taahhüt etmiştir.

Tüpraş rafineri süreçlerinin çevresel etkilerinin azaltılması ve alternatif yakıt teknolojilerinin geliştirilmesine yönelik ar-ge çalışmaları sürdürmektedir.

Şirket, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardı gerekliliklerini tüm faaliyet tesislerinde takip etmekte ve düzenli aralıklarla belgelendirme çalışmaları yürütmektedir.

Tüpraş'ta çevre performansı amaç ve hedefler üzerinden sürekli izlenmekte, ulusal çevre mevzuatı gereklilikleri iç denetim sürecinde kontrol edilmekte, çevresel risk ve fırsatlar belirlenmektedir. Diğer taraftan Tüpraş'ın çevre uygulama ve performansı Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurumlar ve bağımsız kuruluşların gerçekleştirdiği denetimlerin yanı sıra Koç Topluluğu Çevre Denetimi sürecine de tabidir. Böylelikle izlenilen sistemler ve elde edilen sonuçlar Şirket içi ve dışından çok sayıda kuruluş tarafından değerlendirilmektedir.

Çevre denetimlerinden elde edilen bulgulara "Düzeltici İyileştirici Faaliyet" formu oluşturularak sorunlar çözümlenmektedir. Tüm sonuçlar yıllık olarak düzenlenen Yönetim Gözden Geçirme Toplantıları'nda üst yönetime sunulmakta ve gelecek yıl yapılacak çalışma hedefleri belirlenmektedir.

Emisyon ve Yaşam Döngüsü Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Rafinerilerde baca gazı emisyonları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından 31 adet bacada çevrim içi takip edilmekte ve ulusal mevzuat gerekliliklerinin tümü sağlanmaktadır. Baca gazı emisyonlarının AB mevzuatına uyumu için çalışmalar yürütülmektedir. Operasyonlardan kaynaklı emisyonların minimize edilmesi için mevcut en iyi teknikler takip edilmekte ve en yüksek standartlar uygulanmaktadır. Emisyon değerleri ulusal limit değerlerinin oldukça altında tutulmakta, hatta birçok kaynakta uluslararası kabul edilen limit değerleri de sağlanmaktadır.

Flare'lere gelen gazlar geri kazanılarak fırınlarda yakıt olarak kullanılmaktadır. Bu sayede kaynak tüketiminin ve emisyonların azaltılmasına katkı sağlanmaktadır.

Temiz Yakıtların Kullanımı: Prosesler için gereken enerji maksimum oranda doğalgaz ve rafineri gazından sağlanmaktadır. Bu sayede SO_2 ve partikül madde emisyonlarında azaltım sağlanmaktadır.

NOx Emisyonlarının Azaltılması: Rafineri operasyonları için gerekli enerji üretim faaliyetlerinde düşük NOx emisyonlarını sağlayacak burnerlar kullanılarak yeni teknolojiler ile işletme koşulları kontrol edilmekte ve NOx emisyonları azaltılmaktadır.

Uçucu Organik Emisyonların (VOC) Azaltılması: VOC emisyonlarının azaltılması kapsamında olası kaçakların engellenmesi için proaktif önlemler alınmakta, sızıntı tespit, onarım (LDAR) teknolojilerinin kullanımı yoluyla olası VOC kaçak kaynaklarının kontrolü sağlanmaktadır. Kapalı numune alma sistemleri yaygınlaştırılmakta, tanklardan kaynaklı VOC'lerin azaltılması için çift cidarlı yüzer tavan kullanılmaktadır. Dolumdan kaynaklı emisyonların azaltılması için Buhar Geri Kazanım Sistemleri Kurulması yatırım kapsamındadır. 2022 yılı sonu itibarıyla İzmir ve Kırıkkale Rafinerilerinde buhar geri kazanım üniteleri devreye girmesi için çalışmalar devam etmiştir.

Emisyon değerleri ulusal limit değerlerinin oldukça altında tutulmakta, hatta birçok kaynakta uluslararası kabul edilen limit değerleri de sağlanmaktadır.

Tüpraş, sera gazı dışındaki emisyonlarını (non-GHG) daha etkin yönetebilmek amacıyla AB E-PRTR (European Pollutant Release and Transfer Register) Direktifi ile uyumlu kütlesel emisyon beyan metodolojisini oluşturmuştur.

Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları doğrultusunda Sürdürülebilirlik ve YDA çalışmaları ile operasyonlardan ve planlanan yatırımlardan kaynaklanan çevresel etkileri bütüncül bir yaklaşım ile yönetmek için çalışmalar devam etmiştir.

Bu Kapsamda 2022 Yılı İçerisinde Yapılan Çalışmalar

Yıl içerisinde yaşam döngüsü düşüncesi ve analizi hakkında farkındalığı artırmak amacıyla eğitim düzenlenmiştir. Bu eğitimlerin amacı, tüm proses ekiplerinin yaşam döngüsü düşüncesini benimsemesini sağlamak ve bu yaklaşımı yaygınlaştırmaktır.

Tüpraş'ın iç uygulamaları kapsamında, yatırım programına önerilen projeler için "çevre görüşü" zorunluluğu bulunmaktadır. Söz konusu görüşün tüm rafinerilerde eş bazda değerlendirilebilmesi amacıyla, yatırım programının ön-fizibilite ve fizibilite aşamalarında kullanmak üzere "kontrol kriterleri ve uyarılar" dokümanları oluşturulmuş ve kullanıma açılmıştır. Böylece, yatırım programındaki projelerin yaşam döngüsü düşüncesi ile kaynak tüketimleri ve oluşturdukları çevresel yükler standardize edilmiş şekilde değerlendirilebilecektir.

Yıl boyunca gerçekleşen çevre maliyetlerinin ortaya konulması için minimum GRI (Global Reporting Initiative) kriterlerini karşılayacak şekilde "Çevre Maliyet Tabloları" oluşturularak kullanılmaya başlanmıştır.

AB 2010/75 EED ve 2015/2193 MCPD Mevzuatı ile uyumlu emisyon limitlerine uyum çalışması kapsamında yatırım gereklilikleri belirlenmiştir.

Sürdürülebilir Rafinaj kapsamında; İzmit Rafinerisi'nde 8, Kırıkkale Rafinerisi'nde 3, Batman Rafinerisi'nde ise 1 ünite olmak üzere toplam 12 ünitenin proses-çevre ve enerji ekiplerinin katkısıyla YDA'sı için modeller oluşturulmuş ve belirlenen zaman aralığı için analizler tamamlanmıştır. Gerçekleştirilen YDA ile çevresel anlamda iyileştirilmesi gereken noktalar tespit edilmiş, böylece sürdürülebilir rafinasyon bakış açısını destekleyici çalışmalara katkı sağlamıştır.

AB Yeşil Mutabakatı kapsamında yaşanan gelişmeler, Rusya-Ukrayna savaşının iklim değişikliği konusunda küresel gelişmelere olan etkisi, yayımlanan veya AB Komisyonu'na önerilen Yeşil Mutabakat ile ilgili mevzuat takibi yapılmış, teknik ekiplerin güncel kalması sağlanmıştır.

Tüpraş'ın "sürdürülebilir rafinaj" hedefi çerçevesinde çevresel sürdürülebilirliğin sağlanması amacıyla;

- Mevcut üniteler için YDA çalışmaları gerçekleştirilerek, faaliyetlerden kaynaklanan tüm çevresel etkiler ve bu etkilere yol açan alt süreçler ortaya konularak, iyileştirme çalışmaları devam edilmiştir.
- Yeni yapılacak yatırımlar için Tüpraş'a özgü "Çevresel Sürdürülebilirlik Endeksi" oluşturulmuştur. Bu endeks ile önemli projelerin yatırım değerlendirmesi kapsamında ekonomik göstergeler ile çevresel etkileri entegre bir şekilde dikkate alınmaya başlanacaktır.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Çevresel sürdürülebilirliğin en önemli bileşenlerinden biri olan döngüsel ekonomiye, rafinerilerde atık yönetiminin sorumlu üretim ve tüketim anlayışı ile yapılması ile katkı sağlanmaktadır.

Atık Yönetimi Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Kurulan endüstriyel simbiyoz ve geri kazanım çalışmaları ile 2022 yılı atık geri kazanım oranı %86'ya yükselerek, atıklar döngüsel ekonomiye kazandırılmıştır.

Çevresel sürdürülebilirliğin en önemli bileşenlerinden biri olan döngüsel ekonomiye, rafinerilerde atık yönetiminin sorumlu üretim ve tüketim anlayışı ile yapılması ile katkı sağlanmaktadır. Kaynakta azaltım, kaynakta geri kazanım çalışmaları ve kurulan endüstriyel simbiyozlar sayesinde uluslararası ölçekte iyi uygulamalar arasına girecek çalışmalar Tüpraş'ta hayata geçirilmiştir.

Tüpraş'ın tüm rafinerileri Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ne sahiptir. Bakanlık Nitelikli Belge kriterlerini yayımladığı zaman, Nitelikli Belge için başvuruda bulunulacaktır. 2022 yılında yeni Genel Müdürlük binası için Temel Seviye Sıfır Atık Belgesi'ne başvuru yapılmıştır.

2022 yılı içerisinde yeni endüstriyel simbiyozlar kurularak; rafineri proses atıkları döngüsel ekonomiye kazandırılmıştır. İzmit Rafinerisi'nde, yemek atıklarının kompostlaştırması için kompost makinesi devreye alınmış olup performans verilerine göre diğer rafinerilere yaygınlaştırılacaktır. 2022 yılı atık oluşum ve geri kazanım rakamları bağımsız PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından doğrulanmıştır.

İş Dünyası Plastik Girişimi'nin (İPG) bir üyesi olan Koç Holding, 2023 yılına kadar tek kullanımlık plastikleri sıfırlama taahhüdü vermiştir. Tüpraş'ta 2021 yılında başlatılan tek kullanımlık plastikleri azaltma girişimine 2022 yılında da devam edilmiştir.

Katalizörlerin, aktif karbonların, refrakter atıklarının, kumlama kumu atıklarının, absorbanların, atık çamurun ve spent kostiğin geri kazanımı ve ikincil hammadde olarak değerlendirilmesi çalışmaları, Ar-Ge çalışmaları ile desteklenmekte ve yeni iş birlikleri kurulmaktadır.

Türkiye'de geri kazanımı yapılamayan Co, Mo, Ni, W, Pt ve Re gibi değerli metalleri içeren kullanılmış katalizörlerin, düzenli depolama yöntemi ile bertaraf etmek yerine geri kazanıma gönderilmesi doğrultusunda tehlikeli atık ihracat izni alınmıştır.

Tüm operasyon ve faaliyetlerde "Sıfır Atık" bakış açısının yaygınlaşması için eğitimler ve optimizasyon çalışmaları devam etmektedir.

Biyoçeşitlilik Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Tüpraş 2021 yılında Birleşmiş Milletler Biyolojik Çeşitlilik Sözleşmesi çerçevesinde Biyoçeşitlilik Rehberi'ni oluşturmuştur. Tüpraş Biyoçeşitlilik Rehberi'ni takiben, bu konuyu izlemek üzere farklı disiplinlerde çalışanlardan bir ekip kurulmuştur. Bu ekip tarafından uluslararası örnekler incelenmiş, benchmark çalışması sonrasında biyoçeşitliliğin Şirket'in öncelik değerlendirmeleri içerisindeki yeri, biyoçeşitlilikle ilgili ayrı bir politika belirlenme ihtiyacının olup olmadığı, hangi projelerin yürütülmesi gerektiği ele alınmıştır. Bundan sonraki dönemde biyoçeşitlilik çalışmaları Eylül 2022'de kurulan Sürdürülebilirlik Komitesi'nin Yaşamın Değeri Alt Çalışma Grubu'nda ele alınarak takip edilecektir.

İzmit Rafinerisi ve etki alanında biyoçeşitlilik çalışması yapılması için Boğaziçi Üniversitesi Çevre Bilimleri Enstitüsü ile iş birliği kurulmuştur. Bu iş birliği ile; karasal ve denizel alandaki biyoçeşitlilik karakterizasyonunun geçmişteki durum ile karşılaştırılması, literatürde benzer ölçekteki tesislerin biyoçeşitliliğe olan etkileriyle karşılaştırmalar yapılması, çevresel parametrelerle ilişkisinin değerlendirilmesi ve biyolojik çeşitliliğin korunması ve durumun iyileştirilmesi için ileriye yönelik öneriler içeren bir rapor hazırlanması planlanmıştır. Ayrıca, güneş enerjisi santrali yapılması planlanan bölgeler için Ornitolog Gözlem Raporları oluşturulmaktadır.

İklim Değişikliği Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Tüpraş'ın Çevre Yönetim Politikası'nda "İklim değişikliğine olumsuz etkilerinin farkında olmak ve sürece katkı sağlamak" ilkesi ile üst düzey taahhüdü bulunmaktadır.

Tüpraş iklim değişikliğine yönelik ulusal ve uluslararası gündemi yakından takip etmektedir. Bu kapsamda Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı başta olmak üzere yurt içinde ve dışında ilgili kurumların ve sivil toplum örgütlerinin organize ettiği çalışma gruplarına, toplantılara, seminerlere aktif katılım sağlanarak iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına görüş ve destek verilmektedir.

Tüpraş, 2015 yılından beri BM İklim Değişikliği Taraflar Konferansı'nın aktif bir katılımcısıdır.

Sonuncusu 2022 yılında Şarm El-Şeyh'te (Mısır) gerçekleşen COP27 konferansına katılınarak Tüpraş'ın deneyimleri aktarılmıştır.

Tüpraş, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Başkanlığı tarafından Şubat 2022'de Konya'da gerçekleştirilen İklim Şûrası'na katılım sağlamıştır. Şûra kapsamında, iklim değişikliği tüm yönleriyle ele alınmış, iklim değişikliği konusunda özel çalışma gruplarının orta ve uzun vadeli strateji hedeflerinin belirlenmesine katkı sağlanmış ve mevzuata altlık oluşturacağı düşünülen tavsiye kararlar ortaya çıkarılmıştır.

Tüpraş, aynı zamanda Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TÜSİAD) nezdinde yürütülen iklim değişikliğiyle mücadele çalışmalarına destek vermektedir. Şirket, TÜSİAD bünyesinde yer alan Çevre ve İklim Değişikliği Çalışma Grubu'nun aktif üyesidir. Bu kapsamda ulusal düzeyde yürütülmekte olan Emisyon Ticaret Sistemi (ETS) ve Piyasa Uygulama Ortaklığı Programı (PMI) gibi çalışmalara destek verilmektedir.

Tüpraş, düşük karbonlu yatırımları teşvik etmek, iklimle bağlantılı finansal risklerini azaltmak ve yatırımların iklim üzerindeki etkilerini daha iyi anlayarak gelecekteki iklim politikalarına karşı hazırlıklı olmak adına içsel karbon fiyatlandırması altında gölge fiyatını yatırım projelerinin fizibilite ve değerlendirme çalışmalarında bir parametre olarak dikkate almaktadır. Araştırma firmalarının karbon fiyatına yönelik öngörü projeksiyon çalışmaları, uluslararası karbon piyasası fiyatları ve ülke beklentileri dikkate alınarak gölge karbon fiyatı belirli periyotlarla revize edilmektedir.

Tüpraş Koç Holding'in iklim kriziyle mücadelede ve düşük karbon ekonomisine geçiş yolculuğunda 2050 yılına kadar Karbon Nötr olma hedefiyle başlattığı, somut ve uygulanabilir bir yol haritası içeren Karbon Dönüşüm Programı kapsamındaki çalışmalarda aktif yer almaktadır.

ÇEVRE YÖNETİMİ

Ar-ge çalışmaları arasında sürdürülebilirlik değer odağında toplam 14 proje yürütülmektedir. Bu projeler karbon yakalama, dönüşüm ve depolama, yeşil hidrojen, biyoyakıtlar, su-atık geri dönüşüm odak alanlarında sınıflandırılabilir.

Ar-Ge Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Sürdürülebilirlik Kapsamında Yürütülen Ar-Ge Çalışmaları: Ar-ge çalışmaları arasında sürdürülebilirlik değer odağında toplam 14 proje yürütülmektedir. Bu projeler karbon yakalama, dönüşüm ve depolama, yeşil hidrojen, biyoyakıtlar, su-atık geri dönüşüm odak alanlarında sınıflandırılabilir. Belirtilen odak alanlarda teknoloji geliştirme, malzeme geliştirme ve uygulama çalışmaları içeren, çok paydaşlı iş birliklerinin kurulduğu bu projelerin 9'u Avrupa Birliği Ufuk2020, 2'si TÜBİTAK programları tarafından destekli olup, 3'ü de özkaynaklar ile yürütülmektedir.

AquaSPICE projesi kapsamında, İzmit Rafinerisi'nde çeşitli atık suların geri kazanımına yönelik yenilikçi bir teknolojinin saha uygulamasının yapılması hedeflenmektedir. Dijitalleşme anlamında hedefleri de olan projede, kirli su özelliklerinin analizörler yardımıyla çevrimiçi olarak izlenmesi ve çeşitli operasyonların bu veriler ışığında optimize edilmesi amaçlanmaktadır. 2023 yılında devreye alınması planlanan ünite için İzmit Rafinerisi sahasında altyapı çalışmaları devam etmektedir.

EPC EqTech projesi kapsamında kirli kostik arıtımına yönelik geliştirilen yenilikçi elektrokimyasal teknolojilerin saha denemelerinin rafinaj sektöründe ilk kez Tüpraş tarafından gerçekleştirilmesi hedeflenmektedir. 2023 yılında operasyona başlayacak ünite için Kırıkkale Rafinerisi'nde altyapının hazırlanması çalışmaları devam etmektedir.

CORALIS projesi kapsamında, mevcut durumda rafineri prosesleri ile nötralize edilip kirleticilerden arındırıldıktan sonra Atık Su Arıtma Ünitesi'ne beslenerek bertaraf edilen kirli kostiğin, herhangi bir işlemden geçmeden endüstriyel simbiyoz kapsamında doğrudan başka bir firmada kullanılabilirliği bölgesel ve ülkesel olarak araştırılmaktadır. Projede potansiyel endüstriler belirlenmiş, belirlenen bu endüstriler ile toplantılar gerçekleştirilmiş ve malzemenin uygunluğu değerlendirilmiştir.

"Rafineri Atık Su Arıtma (ASA) Çamurlarının Biyogaz Potansiyelinin Belirlenmesi" projesi kapsamında mevcut durumda bertarafa gönderilen ASA çamurlarının biyogaz potansiyelinin belirlenmesi ve çevresel ve ekonomik kazançların ortaya konması hedeflenmektedir. Projede çamur numunelerinin karakterizasyon çalışmaları tamamlanmış, farklı ön arıtım tekniklerinin laboratuvar ölçeğinde çalışmaları gerçekleştirilmiş ve ön arıtım için optimum koşullar belirlenmiştir. Seçili proseslerin optimum koşullarında havasız parçalanma testleri devam etmektedir.

"H2S'den Foto-Elektrokatalitik Hidrojen Üretimi" projesi, KÜTEM (Koç Üniversitesi TÜPRAŞ Enerji Merkezi) ile sürdürülmekte ve ikinci faz çalışmaları devam etmektedir. Geliştirilen küçük ölçekli sistemin, kükürt dönüşüm verimini artırmak ve hidrojen geri kazanımı için yeni metot uygulamalarıyla birlikte, optimizasyon çalışmalarında sistemin dayanıklılık performansını yükseltme hedeflenmektedir.

MOF4AIR projesinde, endüstriyel süreçlerden çıkan karbondioksit gazının salımının azaltılmasını sağlamak amacıyla karbondioksiti verimli şekilde tutacak yenilikçi malzemelerin geliştirilmesi hedeflenmektedir. 2022 yılında üç ayrı demo sahası için üç adet demo ünitesinin kurulum çalışmaları devam etmektedir. Tüpraş İzmit Rafinerisi sahasına kurulacak olan demo ünite için altyapı çalışmaları da paralelde yürütülen MOF4AIR Ünitesi, 2023 yılında devreye alınacaktır.

COZMOS projesinde ise endüstriyel süreçlerden çıkan proses akımlarındaki karbondioksit gazının verimli bir şekilde propan ve propilen gibi katma değeri yüksek ürünlere dönüştürülmesi için yenilikçi katalizörler geliştirilmektedir. Tasarlanan pilot tesis Tüpraş Ar-Ge Merkezi'nde 2022 yılında kurulmuştur. Geliştirilen katalizörlerin farklı koşullarında performans testleri pilot tesiste 2023 yılında gerçekleştirilecektir.

Avrupa Birliği tarafından açılan M.ERA-NET 2020 çağrısı ile TÜBİTAK 1071 Programı kapsamında desteklenen, uluslararası ve ulusal proje koordinatörlüğünü Tüpraş'ın üstlendiği **MOFAC2CAP** projesinde, karbondioksit açısından zengin proses gaz karışımlarından ve baca gazlarından karbondioksitin seçici bir şekilde yakalanmasına yönelik yenilikçi MOF/aerojel kompozit malzemeler geliştirilmektedir. Geliştirilen malzemelerinin karbon dioksit yakalama performansları, kurulumu 2023 yılında tamamlanacak olan laboratuvar ölçekli adsorpsiyon test sisteminde belirlenecektir.

15,7 milyon m³

15,7 milyon m³ su geri kazanılmıştır.

ATIK SU GERİ KAZANIMI

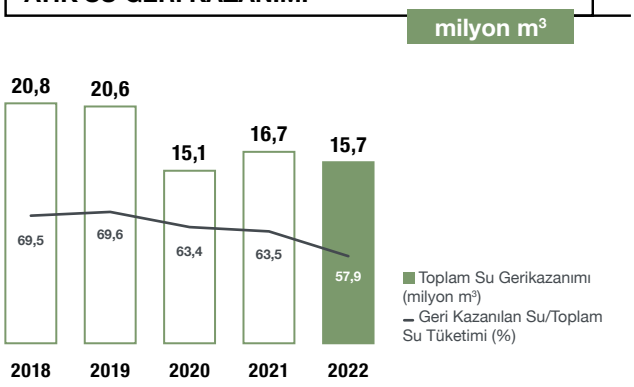

TÜBİTAK 1005 Programı kapsamında ODTÜ Petrol Araştırma Merkezi'nin yürütücülüğünde Tüpraş ve Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO) kuruluşlarının iş birliğiyle yürütülen **"Batman Petrol Rafinerisi'nden Yakalanacak Baca Gazı/Karbon Dioksitin Batı Raman Sahasına Enjeksiyonu İçin En Uygun İş Modelinin Teknik ve Ekonomik Açıdan Araştırılması"** başlıklı projede, Batman Rafinerisi'nde açığa çıkan baca gazlarındaki atık karbon dioksit gazının yakalanarak, Batı Raman sahasına taşınması ve geliştirilmiş petrol kurtarımı yöntemiyle sahaya enjeksiyonunun teknik ve ekonomik açıdan uygulanabilirliği değerlendirilmektedir.

Su Yönetimi ve Atık Su Geri Kazanımı Kapsamında Yapılan Çalışmalar

Ham su çekişinin, dolayısı ile doğal kaynak tüketiminin azaltılması, doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı, biyolojik çeşitliliğin yapısının korunması ve ekonomik fayda sağlanması için Tüpraş rafinerilerinde su tüketiminin işlenen ham petrole oranı sürekli olarak takip edilmektedir.

Rafineri ve kentsel atık su akımlarının Atık Su Geri Kazanım Ünitesi ile geri kazanılması, yoğunlaşan buhar akımlarının tekrar su kaynağı olarak kullanılması, ön arıtım ünitelerinde arıtılan proses atık sularının üretim ünitelerinde tekrar kullanılması ve soğutma kulesi su ihtiyacına yönelik optimizasyon ile rafinerilerde doğal kaynak tüketimini azaltmak adına su tasarrufu uygulamaları yapılmaktadır.

"Su Risklerinin Belirlenmesi" çalışması kapsamında rafinerilerin bulunduğu havzalar için uluslararası boyutta kabul görmüş WRI Aqueduct metodu ile risk bazlı değerlendirme yapılmış, elde edilen sonuçlar, konuyla ilgili ulusal boyutta hazırlanmış raporlarla birlikte değerlendirilmiştir. 2020 ve 2021 yıllarında tüm rafineriler için havza bazlı risk değerlendirmesi tamamlanmıştır.

- İzmit Rafinerisi'nin bulunduğu Marmara - Sakarya Havzası'nın su riski sırasıyla **2,37 ve 2,0**
- İzmir Rafinerisi'nin bulunduğu Kuzey Ege Havzası'nın su riski **2,73**
- Kırıkkale Rafinerisi'nin bulunduğu Kızılırmak Havzası'nın su riski **2,49**
- Batman Rafinerisi'nin bulunduğu Dicle Havzası'nın su riski **2,37** olarak hesaplanmıştır.

Tüpraş, Koç Topluluğu Çevre Kurulu bünyesindeki Su ve Atık Su Yönetimi Çalışma Grubu'nun liderliğini yürütmektedir. Çalışma Grubu, topluluk şirketlerinde bütüncül su ve atık su yönetimi prensiplerinin oluşturulması, sürdürülebilirlik performansının artırılması ve çevre sorumluluklarının daha sistematik bir yaklaşımla ele alınması amacıyla Koç Topluluğu Su ve Atık Su Yönetimi Standardı'nın ve teknik rehberlerin hazırlanması, uygulanması ve takibinden sorumludur.

2022 yılında BM Sürdürülebilirlik Kalkınma Amaçları doğrultusunda, rafineri proses çevre ve utilite ekipleri ile Tüpraş Su Yol Haritası oluşturulmuştur. Su yol haritası dinamik olup, güncel gelişmelere göre periyodik revize edilecektir.

Suyun etkin yönetilmesi için gerekli olan "Deşarj Miktarının Azaltılması", "Su Kaynaklarını Alternatiflendirmek ve Optimize Etmek", "Yenilenen Deşarj Limitlerine Önden Hazır Olmak", "Uygun Beyan ve Taahhüt" başlıkları altında planlanan çalışmalarla;

- Ham su tüketimini azaltmak,
- Atık su deşarjı kaynaklı çevresel etkiyi minimize etmek,
- Suyu bütüncül olarak izlemek, raporlamak ve doğrulamak,

hedeflenmektedir.

Ayrıca su ayak izinin doğru izlenebilmesi için, 2023 yılında üçüncü taraf bir firmaya bir boşluk analizi yaptırılacaktır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

Tüpraş, dört rafinerisinde gerçekleştirdiği enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2022 yılında 52 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiştir.

Enerji Yoğunluk Endeksi

Rafinerilerde yürütülen enerji tasarruf projeleri ve modernizasyon çalışmalarının bir sonucu olarak, Tüpraş'ın Enerji Yoğunluk Endeksi değeri 2022 yılında 94,9 olarak gerçekleşmiştir.

Enerji Verimliliği Çalışmalarının Getirileri

Tüpraş, dört rafinerisinde gerçekleştirdiği enerji verimliliği faaliyetleri kapsamında 2022 yılında 52 adet enerji verimliliği projesi gerçekleştirilmiştir. Bu projelerden 6 tanesi planlı projeler kapsamında devreye alınırken, 46 tanesi ise rafineriler tarafından sahada verimsizlik noktalarının tespit edilmesi sonrasında projelendirilmiş, yatırım gerektirmeden devreye alınan hızlı kazanım (Quick Win) projeleridir. 2022 yılı içerisinde devreye alınan 52 proje ile toplamda 600,5 milyon TL maddi kazanç elde edilmiştir. Enerji verimliliği artışı sağlayan bu projeler ile yıllık 315.515 Gcal enerji tasarrufu ve 73.199 ton CO_2 emisyon azalımı sağlanmıştır. Devreye alınan 46 hızlı kazanım projesi ile 2022 yılında toplam 45.848 ton CO_2'lik emisyon düşüşü elde edilirken, planlı projelerin etkisi ise 27.350 ton CO_2 olarak hesaplanmıştır.

2022 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİ ENERJİ VE CO_2 KAZANÇLARI

	İzmit			İzmir			Kırıkkale			Batman			Tüm Rafineriler		
	Planlı	Hızlı Kazanım	Toplam	Planlı	Hızlı Kazanım	Toplam	Planlı	Hızlı Kazanım	Toplam	Planlı	Hızlı Kazanım	Toplam	Planlı	Hızlı Kazanım	Toplam
Proje Sayısı	3	17	20	3	12	15	0	14	14	0	3	3	**6**	**46**	**52**
Enerji Gcal/yıl	105.618	81.437	187.056	12.271	81.936	94.207	0	33.072	33.072	0	1.181	1.181	**117.889**	**197.626**	**315.515**
CO_2 ton	24.503	18.893	43.397	2.847	19.009	21.856	0	7.673	7.673	0	273	273	**27.350**	**45.848**	**73.199**
Maddi kazanç (milyon TL)	188,3	165,8	354,1	26,2	158,3	184,5	0	59,8	59,8	0	2,1	2,1	**214,6**	**386,0**	**600,5**

2022 YILI ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİNDEN SATIRBAŞLARI

Rafineri	Proje	Proje Özeti	Enerji tasarrufu (Gcal/yıl)	Maddi kazanç (milyon TL)
İzmit	**FCC Ünitesi Enerji Verimliliği**	Proje ile birlikte bacadan atmosfere kaybedilen atık ısı, geri kazanılarak baca gazı sıcaklığı 250 ºC'ye düşürülmüştür. Geri kazanılan atık ısı ile 13,14 ton/saat buhar üretimi gerçekleştirilmiştir.	**84.226**	**146,7**
İzmit	**2E-33A/B Eşanjörlerinin Devreye Alınması**	Plant-2 ham petrol 2E-33 A/B eşanjörlerinin, şarj sisteminin ortak kolunda bulunan 2E-47A/B eşanjörüne paralel konfigürasyonda devreye alınması ile birlikte ham petrol şarj fırını giriş sıcaklığı 208 ºC'den 220 ºC'ye çıkartılmıştır.	**13.221**	**24,2**
İzmir	**U-7000 Ham Petrol Ünitesi T-7202 Kolonunda Enerji Tasarrufu**	U-9900 DHP recycle gaz kompresörü buhar türbini çıkışının U-7000 Ham Petrol Ünitesi ana kolona sıyırma buharı olarak gönderilmesi ile daha düşük enerjiye sahip LP buhar kolonda tüketilip MP buhar tüketimi de azaltılacaktır. Rafineride kullanılan 11 ton/saatlik MP-LP buhar türbinli pompa devreye alınarak yedeği olan 320 kWh'lik elektrik motorlu pompa bu projeyle devre dışı bırakılmıştır.	**2.410**	**7,1**
İzmir	**U-100 Ünitesi T-101 kolonu reflüks optimizasyonu**	Proje ile alt yan reflüks 15 m^3/hr'dan 75 m^3/hr'a, orta yan ve üst yan reflükslerde de maksimum değerlere kademeli olarak artırılmıştır. Bu etkilerle fırınlarda 390 Nm^3/h'lik yakıt tasarrufu sağlanmıştır.	**26.000**	**46,0**
Kırıkkale	**K-1351 Kompresör Eşanjör Temizliği**	HYC Ünitesi'nde ilk defa ünite devredeyken R/G kompresörü surface kondanserin tüp bakım işlemi tamamlanmıştır. Yapılan bu eşanjör soğutma suyu tarafı tüp temizliği çalışması neticesinde, kompresörün vakum değeri artarken stim tasarrufu elde edilmiştir.	**2.820**	**5,1**

2022 YILININ ÖDÜLLÜ PROJELERİ

Yarışma	Rafineri	Proje	Ödül
Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı "Sanayide Enerji Verimliliği Yarışması (SENVER-22)	**İzmit**	"Enerji Geri Kazanım Ekipmanlarında Emre Amadeliğin Artırılması"	Birincilik Ödülü
	İzmir	"U-921 Atık Isı Kazanı HP-LP Mix Ekonimizer Paketi Retüp İşlemi ile Enerji Tasarrufu"	Üçüncülük Ödülü
	Kırıkkale	"Enerji Verimliliği" projeleri: · Plant-1400 NHT Ünitesi G-1404/B Türbinli Pompanın Durdurulması · "Plant-1200 Vakum Ünitesindeki E-1215 Steam Jeneratörünün LP Moda Geçirilmesi" · "Plant-1750 Amin Rejenerasyon Buhar Tasarrufu" · "Kuvvet Santrali G-2901/D KBS Pompasının ve Plant-1350 HCP Ünitesi G-1357/B Türbinli Pompanın Döndürülmeden Sıcak Tutulması"	Jüri Özel Ödülü

ENERJİ VERİMLİLİĞİ

1.320 TJ

2022 yılında 52 proje ile 1.320 TJ enerji verimliliği gerçekleştirilerek ilave tasarruf sağlanmıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ SAĞLANAN YILLIK İLAVE TASARRUF

%94,9

2022 yılında Enerji yoğunluk endeks değeri %94,9 olarak gerçekleşmiştir.

ENERJİ YOĞUNLUK ENDEKS DEĞERİ

34,2 milyon ABD doları

2022 yılında 34,2 milyon ABD doları enerji tasarrufu sağlanmıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ SAĞLANAN TASARRUF

73.199 Ton CO_2e

2022 yılında enerji verimliliği projeleriyle sera gazı emisyonunda sağlanan düşüş 73.199 Ton CO_2e ile tamamlanmıştır.

ENERJİ VERİMLİLİĞİ PROJELERİYLE SERA GAZI EMİSYONUNDA SAĞLANAN DÜŞÜŞ

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Tüpraş, Türkiye'nin enerji ihtiyacını karşılamakta üstlendiği sorumluluğun yanında, kurumsal vatandaş olma bilinciyle toplumsal gelişime çok yönlü katkı sağlamaya özen göstermektedir.

Şirket, sanayideki gücünü, liderliğini ve enerjisini toplumsal gelişimi destekleyecek projelere aktararak katma değer yaratmaktadır.

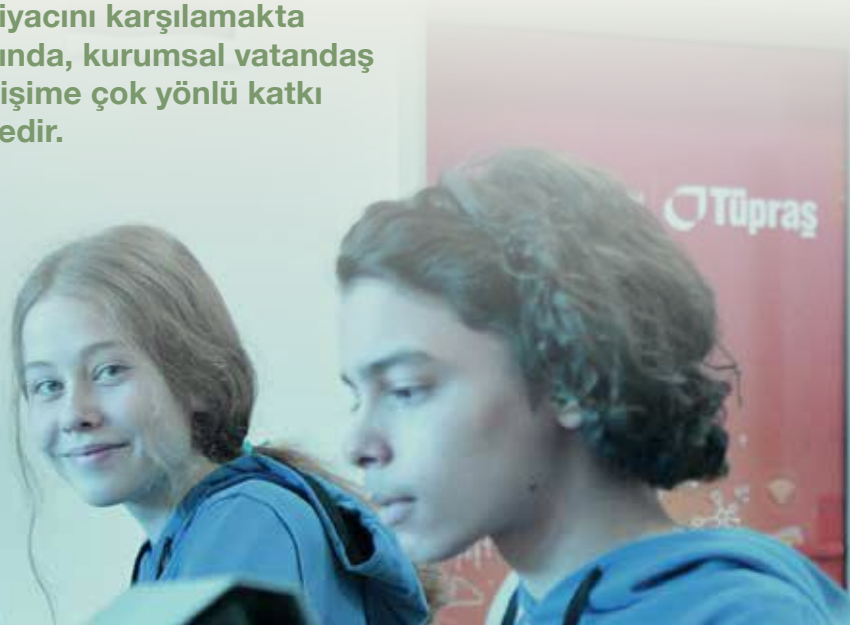

Tüpraş ve Gönüllülük

Tüpraş, sorumlu üretici olma hedefiyle çalışırken, kurum kültürü ve değerlerinin ışığında, yürüttüğü kurumsal sosyal sorumluluk projelerine çalışanlarının gönüllü desteğini teşvik etmektedir.

Çalışanlar ve ailelerinden oluşan gönüllüler, yerel ve ulusal sivil toplum kuruluşlarının yürüttüğü projelerde de yer almakta, tecrübe ve deneyimleriyle katkı sağlamaktadır. Tüpraş, çalışanlarının gönüllü katılımıyla 2022 yılında farklı toplumsal sorumluluk projeleri yürütmeyi sürdürmüştür.

Tüpraş Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı

Koç Holding, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi tarafından kurulan toplumsal cinsiyet eşitliği çalışmalarına yön vermesi planlanan Nesiller Boyu Eşitlik Forumu'nun Teknoloji ve İnovasyon Eylem Grubu Liderleri arasında yer almaktadır.

"Eşitlik için Enerjimiz Bitmez" mottosuyla kapsayıcılığı, eşitliği ve çeşitliliği destekleyen örnek, öncü bir iş ortamı oluşturmak, toplumda bu alanda farkındalık yaratmak amacıyla çalışmalarını uzun yıllardır sürdüren Tüpraş, Nesiller Boyu Eşitlik Forumu Liderler Grubu çalışmalarına katkı vermek üzere "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı"nı hazırlamıştır.

Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'nı küresel sorunlara yaratıcı çözümler üretme yolunda önemli bir rehber olarak gören Tüpraş, bu program ile amaçlardan 4 numaralı "Nitelikli Eğitim", 5 numaralı "Toplumsal Cinsiyet Eşitliği" ve "17 numaralı Amaçlar için Ortaklıklar" hedeflerine katkı sağlamaktadır.

Tüpraş, "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı" kapsamında eğitim alanında yürütmekte olduğu toplumsal yatırım projelerini eşitlik ve kapsayıcılık açılarından tekrar gözden geçirmiştir. Şirket, toplumsal dönüşümü hızlandırmak amacıyla gençlere odaklanarak, ilköğretim ve üniversitede okuyan kız öğrencilerin teknoloji ve inovasyon alanına yönelmeleri ve bu alanda güçlenmeleri için hedeflerini güncellemiştir.

Tüpraş, "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı" altında kız çocuklarının ve kadınların STEM alanlarında çalışma potansiyellerini ortaya çıkartacak eğitim projeleriyle beş yılda 90.000'i ortaokul, 10.000'i üniversite olmak üzere toplam 100.000 kız öğrenciye ulaşmayı taahhüt etmiştir.

Program kapsamda Tüpraş; kamu, üniversite, sivil toplum ve sosyal girişim iş birlikleri ile eğitim içerikleri oluşturarak model uygulamalar geliştirmeyi, kadınlar ve kız çocuklarına yönelik mentorluk programları gerçekleştirmeyi planlamaktadır.

Şirket, "Teknoloji ve İnovasyonda Kadın Programı" kapsamında;

Üniversite öğrencilerine yönelik olarak

- "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı"
- "Nesiller Boyu Eşitlik ve Feminist Teknolojiler Staj Programı"

İlköğretim öğrencilerine yönelik olarak da

- "Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum"
- "Enerjimiz Öğrencilere Fen Deneyleri"

başlıkları altında dört eğitim projesi yürütmektedir.

Tüpraş "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı" ile kız öğrenciler başta olmak üzere üniversite öğrencilerinde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmayı, gençlerin teknoloji ve inovasyon ekosistemine erişimlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Tüpraş "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın" Girişimcilik Programı

Tüpraş Batman Üniversitesi iş birliğiyle "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı"nı Ekim 2021 tarihinde başlatmıştır.

Tüpraş bu program ile kız öğrenciler başta olmak üzere üniversite öğrencilerinde girişimcilik kültürünü yaygınlaştırmayı, gençlerin teknoloji ve inovasyon ekosistemine erişimlerini kolaylaştırmayı amaçlamaktadır.

Programda çalışma modelini planlamak ve yürütmek üzere öncelikle Batman Üniversitesi akademisyenleri, öğretim görevlileri, Tüpraş Kurumsal İletişim Yöneticiliği ve İnovasyon Yöneticiliği ile Tüpraş eğitim projeleri danışmanının da yer aldığı bir "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı" Çalışma Grubu oluşturulmuştur.

Çalışma Grubu pandemi koşullarına uygun olarak her hafta düzenli çevrimiçi toplantılar ile öğrenci seçme/değerlendirme/katılım süreçlerini tanımlamış, lansman ve iletişim faaliyetlerine yönelik program hazırlıklarını yürütmüştür.

Üniversitede programı daha detaylı aktarmak üzere farklı fakültelerden 200'ün üzerinde akademisyen katılımı ile "Girişimcilik ve Önemi" ve "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı" çevrimiçi tanıtım semineri düzenlenmiştir.

Programın birinci etabında, Tüpraş tarafından tüm öğrencilere yönelik olarak her akademik eğitim-öğretim döneminde, "İnovasyon ve Girişimciliğin Temelleri" seminerleri düzenlenmektedir. Seminerler aracılığıyla üniversite öğrencilerine yaratıcı düşünce, inovasyon ve girişimcilik araçları hakkında bilgi verilirken, Tüpraş'ta girişimcilik, küresel girişimcilik ekosistemine ilişkin de son gelişmeler paylaşılmaktadır. Bu seminerlerin ilki Batman Üniversitesi'nde Mart 2022 tarihinde düzenlenmiştir.

Programın ikinci etabında ise değerlendirmelere göre seçilen 3. ve 4. sınıf lisans öğrencilerinden oluşan 40 kişilik bir gruba 12 hafta süren girişimcilik eğitimleri verilmiştir.

İçeriği Tüpraş tarafından üniversiteye özel hazırlanan "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın" Girişimcilik Programı'nın %60'ını kız öğrenciler oluşturmaktadır.

Program yenilikçi fikir geliştirme, yeni bir girişime başlama, problemi anlama, çözümü tasarlama, pazar araştırması, iş modeli bileşenleri, girişimcilik araçları ve sunum teknikleri gibi modüllerden oluşmaktadır.

Öğrenciler aldıkları eğitimlerle problemleri ve ihtiyaçları anlayıp bu doğrultuda bir ürün geliştirme yetkinliğini, ürettikleri çözümü potansiyel kullanıcı üzerinde deneyerek geliştirme yaklaşımını ve probleme çözüm geliştiren girişimci düşünce yapısını kazanmaktadır.

Eğitim programı süresince çevrim içi eğitimlerin yanı sıra Tüpraş kurum içi girişimcileri de öğrenci gruplarına mentor olarak atanmakta, öğrencilere fikir geliştirme ve projenin uygulama adımlarının oluşturulmasında katkı sağlamaktadır.

Programda çevrimiçi eğitimlerin yanı sıra 9-10 Haziran 2022 ve 13-14 Ekim 2022 tarihlerinde öğrencilerle bir araya gelinerek, 2'şer günlük yüz yüze eğitimler gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze eğitimlerde öğrenciler fikirlerini sunmak üzere hazırlık yapmayı deneyimlemiş ve grup olarak çalışma fırsatı bulmuşlardır.

Akademisyenler ve profesyonellerin jüri olarak yer aldığı "Demo Day Etkinliği"nde öğrencilerin hazırladıkları projeleri paylaşması planlanmaktadır.

Proje fikirlerinin ticarileştirilmesi aşamasında ise, uygun olan projelerin Koç Üniversitesi Girişimcilik Araştırma Merkezi K-Works başta olmak üzere, uygun girişimcilik kanallarına yönlendirilecektir. Program kapsamında öğrenciler yetkinliklerine katkı sağlayacak kişisel gelişim eğitimleriyle de desteklenecektir.

Şirket, önümüzdeki yıllarda "Genç Beyinlerde İnovasyon ve Kadın Girişimcilik Programı"nı Batman dışında Tüpraş'ın faaliyet gösterdiği Kocaeli, Kırıkkale, İstanbul ve İzmir'deki üniversitelerle iş birliği yaparak yaygınlaştırmayı planlamaktadır.

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Nesiller Boyu Eşitlik için Feminist Teknolojiler Staj Programı, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği lensinden bakarak, kapsayıcılık ve eşitlik konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak üzere oluşturulmuştur.

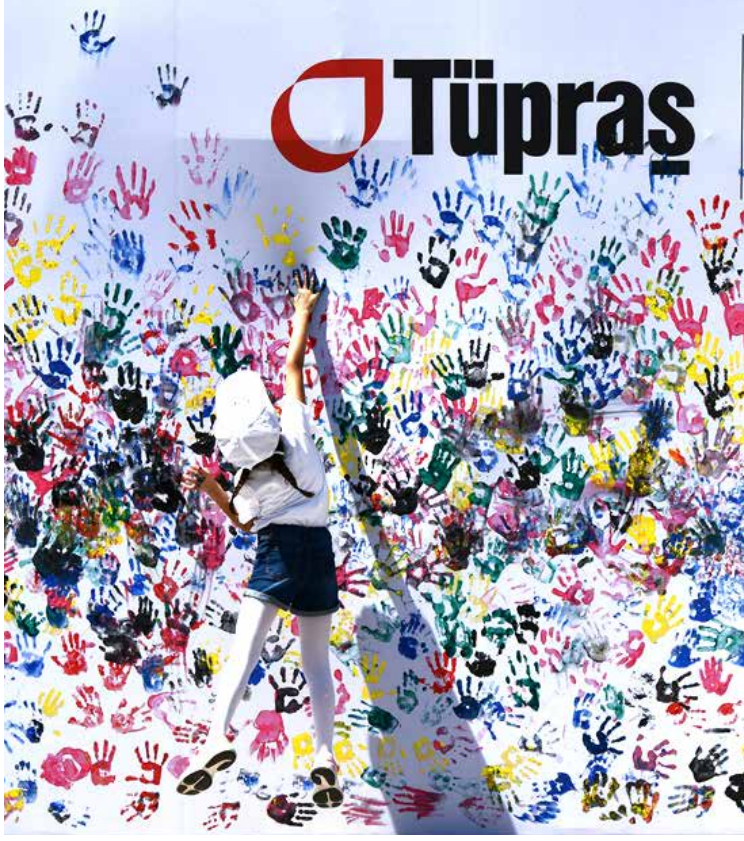

Nesiller Boyu Eşitlik ve Feminist Teknolojiler - Üniversite Öğrencileri Staj Programı

Nesiller Boyu Eşitlik için Feminist Teknolojiler Staj Programı, üniversite öğrencilerinin toplumsal cinsiyet eşitliği lensinden bakarak, kapsayıcılık ve eşitlik konusunda farkındalık kazanmalarını sağlamak üzere oluşturulmuştur.

Öğrencilere, Anne Çocuk Eğitim Vakfı (AÇEV) tarafından "Eşitliğin Farkındayım - Toplumsal Cinsiyet Eşitliği", Tüpraş İnovasyon Müdürlüğü tarafından "İnovatif Düşünme ve Fikir Üretme", Kurumsal İletişim Müdürlüğü tarafından da "BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları ve Sürdürülebilirlik" eğitimleri verilmiştir.

2022 yılında bu eğitimlere online staj programı kapsamında 30 stajyer öğrenci ve 8 Nextremers katılmıştır. Eğitimlerle, inovatif düşünme ve teknolojiyle kadın saha çalışanlarının hayatını kolaylaştıracak teknolojiler/ürünler üretmeye teşvik edilen üniversite öğrencileri 5 yenilikçi proje hazırlamıştır.

"Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum" Projesi

Tüpraş, Millî Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü iş birliğiyle "Enerjimiz Geleceğe; Kodluyorum, Modelliyorum, Üretiyorum" toplumsal sorumluluk projesini geliştirmiştir. Proje ile çocukların erken yaşta teknoloji ve dijital eğitime erişiminin artırılması, araştıran, yenilikçi düşünen, problem çözme ve üretme becerilerine sahip yeni nesiller yetiştirilmesi hedeflenmektedir.

Proje kapsamında 2018-2021 yılları arasında rafinerilerin bulunduğu Batman, Kırıkkale, İzmir ve İzmit illerinde, 41 ortaöğretim okulunda, 7 ve 8'inci sınıflar için robotik kodlama, üç boyutlu modelleme ve üretim beceri sınıfları kurulmuştur.

Robotik kodlama eğitimleri çocuklara dijital teknolojileri tanıtarak, onların problem çözme, neden sonuç ilişkisi kurabilme, psiko-motor davranışlarının gelişimi, eleştirel düşünme-sorgulama, kendini ifade edebilme becerilerinin gelişmesini sağlamaktadır. Çocuklar bu eğitimlerle teknolojik dünyayı anlama, yorumlama, yön verme gücüne sahip olmaktadır. Projenin ölçme-değerlendirme süreci Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi danışmanlığıyla yürütülmektedir.

Tüpraş, 2022 yılında Millî Eğitim Bakanlığı, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü ve Rahmi Koç Müzesi iş birliğiyle, "Ülkemizde Sanayinin Gelişimi ve Girişimcilik", "Denizcilik ve Gemi Yapımı" gibi sanayiye katkı sağlayan kavramların anlatıldığı bir film hazırlamıştır. Film, Türkiye genelindeki ilköğretim okullarında, MEB EBA TV'ler ve Tüpraş Youtube Kanalı üzerinden ders saatlerinde yayınlanmış ve 2 milyonu kız öğrenci olmak üzere, 5 milyon öğrenciye erişimi sağlanmıştır.

"Enerjimiz Öğrencilere" Projesi

Tüpraş, Enerjimiz Öğrencilere Projesi'ni Millî Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle, ilköğretim okullarında 5., 6.,7. ve 8. sınıf öğrencilerine bilimi sevdirerek, geleceğin bilim insanları olmak yönünde teşvik etmek amacıyla yürütmektedir. Proje kapsamında öğrencilere bilimin hayatın her alanında olduğu, özellikle de bilim dünyasında kadın-erkek birlikte ve emniyetli çalışmanın önemi anlatılmaktadır.

2018 yılında başlayan proje kapsamında bugüne kadar Kocaeli'nde 6 okulda, 287 deney ile 3 bini aşkın öğrenciye ulaşılmıştır. Projede eğitmen ve uygulayıcı olarak, Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanlarından oluşan gönüllü bir grup yer almaktadır. Sınıflarda gönüllü Tüpraş Ar-Ge Merkezi çalışanları tarafından laboratuvar ortamı oluşturularak, temini kolay malzemelerle deneyler gerçekleştirilmektedir. Projede ölçme ve değerlendirme modeli Boğaziçi Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nden akademik danışman desteğiyle geliştirilmiştir. Enerjimiz Öğrencilere Projesi'nin daha geniş öğrenci kitlelerine ulaşabilmesi için 2022 yılında 11 adet fen deneyi eğitimi videosu hazırlanmıştır.

EĞİTİM BURSLARI

"TEV Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez"

Tüpraş'ın kız öğrencilere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2016 yılında Türk Eğitim Vakfı (TEV) bünyesinde oluşturduğu "Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez" burs fonu ile 2021-2022 eğitim-öğretim yılında 19 öğrenciye burs desteği sağlanmıştır. Burs fonundan bugüne kadar 98 kız öğrenci yararlanmıştır.

Koç Üniversitesi Anadolu Bursiyerleri Programı

Tüpraş, Koç Üniversitesi'nin başarılı ve ihtiyaç sahibi gençlere eğitimde fırsat eşitliği sağlamak üzere 2011 yılında başlattığı Anadolu Bursiyerleri Programı'na desteğini sürdürmektedir. 2022-2023 akademik yılında üniversiteye yerleşen 2 bursiyerle birlikte, bugüne dek burs desteği sağlanan öğrenci sayısı 23'e ulaşmıştır.

TOPLUMSAL SORUMLULUK

Koç Topluluğu teknoloji ve inovasyon alanında toplumsal cinsiyet eşitliği için seferberlik lansman toplantısı, Tüpraş Genel Müdürü İbrahim Yelmenoğlu ve Koç Topluluğu şirketleri üst yönetimlerinden katılımcılar

Koç Topluluğu, teknoloji ve inovasyon alanında toplumsal cinsiyet eşitliği seferberliği başlattı.

Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Toplumsal Farkındalık Çalışmaları

2017 yılında Birleşmiş Milletler Kadının Güçlenmesi Prensiplerini (UN WEPs) imzalayan Tüpraş, kapsayıcı işyeri olma hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Bu yaklaşım ile Şirket içinde öncü uygulamalar geliştirilirken, bu alanda toplumsal farkındalığın artırılması için kurumsal sosyal sorumluluk programları da yürütülmektedir.

Şirket, bu yaklaşımı ve bu alanda yürüttüğü toplumsal projelerle Birleşmiş Milletler Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları'ndan 5 numaralı olan Toplumsal Cinsiyet Eşitliğine katkı sağlamayı da hedeflemektedir.

Tüpraş, Toplumsal Cinsiyet Eşitliği alanındaki çalışmalarıyla Bloomberg'in 2022 Toplumsal Cinsiyet Eşitliği endeksinde (GEI-Gender Equality Index) yer almıştır.

Eşitlik İçin Enerjimiz Bitmez Projesi

Tüpraş, 2018 yılında toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda toplumda farkındalık yaratılmasına yönelik olarak Fenerbahçe Spor Kulübü ve Birleşmiş Milletler Kadın Birimi HeForShe Hareketi'yle birlikte küresel iş birliğine başlamıştır. Söz konusu iş birliği, toplumsal cinsiyet eşitliği konusunda spor alanında yapılan büyük ölçekli tek taahhüt olma özelliğini taşımaktadır.

Küresel iş birliğinin amacı, sporda ve spor yoluyla toplumsal cinsiyet eşitliği alanında farkındalık yaratılması, spor ekosistemindeki toplumsal cinsiyet kalıplarının ortadan kaldırılması, zararlı sosyal normların dönüştürülmesi ve kadınlar için kapsayıcı ve güvenli bir ortam yaratılmasıdır.

2018-2021 yılları arasında "Birlikte Eşitiz" ve "Eşitlik için Enerjimiz Bitmez" sloganlarıyla sürdürülen bu farkındalık hareketi kapsamında, Fenerbahçe A Futbol Takımı, formasının sağ kolunda HeForShe logosunu taşımıştır. Tüpraş, bu iş birliğini bir adım daha öteye taşıyarak, 2021-2024 sezonları için Fenerbahçe Spor Kulübü'nün 5 amatör branşının (kürek, boks, masa tenisi, yüzme ve atletizm) forma sponsoru olmuştur.

2022 yılında, Fenerbahçe Spor Kulübü'nde toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamalar geliştirilmesi kapsamında kulüpte Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi kurulmuş ve 2022- 2025 dönemi için Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Eylem Planı oluşturulmuştur.

Tüpraş, 2021-2024 sezonları için Fenerbahçe Spor Kulübü'nün 5 amatör branşının (kürek, boks, masa tenisi, yüzme ve atletizm) forma sponsoru olmuştur.

"Ayrımcılığa, cinsel tacize ve istismara karşı Koruma Politikası" hazırlanmış, 2023 yılında nihai hale getirilmesi planlanmaktadır. Bu politikanın Fenerbahçe Spor Kulübü'nde toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti önlemek için birincil kurumsal araç olarak hizmet etmesi amaçlanmaktadır.

2022 yılında beş amatör branşta (kürek, atletizm, yüzme, masa tenisi, boks) yer alan 197 Fenerbahçe Spor Kulübü üyesine, toplumsal cinsiyet eşitliğinin farklı alanları; erkekleri toplumsal cinsiyet eşitliğine dâhil etmek, zararlı erkekliklerin dönüştürülmesi, sporda kadına yönelik şiddetin önlenmesi, gibi konu başlıklarında eğitim verilmiştir.

Fenerbahçe Spor Kulübü'nün kurumsal medyasından sorumlu; Fenerbahçe TV, sosyal medya, radyo ve sosyal medya 62 medya profesyoneli, toplumsal cinsiyete duyarlı medya içeriği üretimi ve yayını hakkında eğitimlerini tamamlamıştır.

Fenerbahçe Spor Kulübü Toplumsal Cinsiyet Eşitliği Komitesi üyeleri, Tüpraş ve Fenerbahçe Spor'un da aralarında bulunduğu projenin Yürütme Kurulu üyeleri, yönlendirme mekanizmaları ve sporda toplumsal cinsiyete dayalı şiddet ile kadına/kız çocuklarına yönelik şiddeti önlemek için sporun kullanımı konularında 8 Mart 2021 Dünya Kadınlar Günü'nde Tüpraş, Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve Fenerbahçe Spor Kulübü ile "Nesiller Boyu Eşitlik: Sporda ve Sporla Kadınların ve Kız Çocuklarının Güçlenmesi" online etkinliğini gerçekleştirmiştir.

2021 yılında iş birliği kapsamında spor kurumlarının toplumsal cinsiyete duyarlı uygulamaları hayata geçirebilmeleri, kadın ve kız çocuklarının sporla ve sporda güçlenmelerine destek olmaları için bir yol haritası sunan "Toplumsal Cinsiyete Duyarlı Kurum" rehberi de yayınlanmıştır.

Kadına yönelik şiddete mücadele - 16 Gün Aktivizm Kampanyası kapsamında Fenerbahçe ve Galatasaray Spor Kulüpleri kadın futbol takımları karşı karşıya gelmiştir. Bu dostluk maçı sırasında KADES uygulaması ile 9.000'den fazla kişiye, Fenerbahçe Spor Kulübü sosyal medya paylaşımlarıyla da 46.000 kişiye ulaşılmıştır. Kadına yönelik şiddete karşı yönlendirme mekanizmalarına ilişkin farkındalığı artırmak üzere, ALO 183 yardım hattı numarasını Fenerbahçe Spor Kulübü Kadın Futbol Takımı sezon boyunca formasında taşımıştır.

Program kapsamında 28 Kasım-1 Aralık 2022 tarihlerinde Antalya'da düzenlenen Uluslararası Spor Bilimleri Kongresi'nde geliştirilen uygulamalar iyi örnekler olarak paylaşmıştır.

Tüpraş, Batman Üniversitesi iş birliği, BM Kadın Birimi, HeForShe Hareketi katılımıyla; kadınlara ve kız çocuklarına şiddetin önlenmesi için "16 Günlük Aktivizm Kampanyası"na destek vermiş ve üniversite öğrencilerinde bu alanda farkındalık yaratılması için bir konferans düzenlemiştir.

TOPLUMSAL SORUMLULUK

KÜLTÜR - SANAT

"Enerjimiz Sanata" - Arter

Tüpraş, gençlerin ve çocukların çağdaş sanatla özgürce buluşabileceği bir ortamın mümkün kılınmasına destek amacıyla 2019 yılı itibarıyla 5 yıl süreyle, Arter Çağdaş Sanat Müzesi kurumsal sponsorluğunu üstlenmiştir. Arter, sanatın tüm disiplinlerini kapsayacak programlarıyla erişilebilir ve sürdürülebilir bir kültür ve yaşam platformu olmayı hedeflemektedir.

Anadolu Uygarlıkları Serisi

Tüpraş, 2011 yılından bu yana Anadolu'nun kadim topraklarında iz bırakmış köklü medeniyetleri "Anadolu Uygarlıkları" kitap serisi ile gelecek kuşaklara taşımaktadır. Yapı Kredi Kültür Sanat Yayıncılık iş birliğiyle bugüne kadar 11 eser okuyucularla buluşmuştur. Anadolu Uygarlıkları Serisi; "Urartu, Doğu'da Değişim", "Frigler: Midas'ın Ülkesinde, Anıtların Gölgesinde", "Hititler - Bir Anadolu İmparatorluğu", "Pergamon, Anadolu'da Hellenistik Bir Başkent", "Lukka'dan Likya'ya: Sarpedon ve Aziz Nikolaos'un Ülkesi", "Persler, Anadolu'da Kudret ve Görkem", "Assurlular, Dicle'den Toroslar'a: Tanrı Assur'un Krallığı ","Hellenistik ve Roma Dönemlerinde Anadolu: Krallar, İmparatorlar Kent Devletleri", "Karialılar: Denizcilerden Kent Kuruculara" ve "Bizans Dönemi'nde Anadolu", "Ege Kıyılarının Bilge Sakinleri İonialılar" isimli eserlerden oluşmaktadır.

İstanbul Tiyatro Festivali

İstanbul Tiyatro Festivali, İKSV tarafından Koç Holding Enerji Grubu şirketleri Aygaz, Opet ve Tüpraş sponsorluğunda 17 yıldır düzenlenmektedir. 26. İstanbul Tiyatro Festivali, 25 Ekim-26 Kasım 2022 tarihleri arasında tiyatro severlerle buluşmuştur. Festival kapsamında 35 yapım sahnelenmiştir. Festivalin fiziki gösterileriyle 2022 yılında yaklaşık 25 bin kişiye ulaşılmıştır.

2022 yaz sezonu boyunca gerçekleştirdiği çalışmalarla 1.721 tekneden, 737.961 litre atık su toplayarak 5,9 milyon litre deniz suyunun temiz kalmasını sağlamıştır.

ÇEVRE

DTO Fethiye Atık Alım Teknesi Göcek Körfezi'nde

Sürdürülebilir deniz turizmi kapsamında atık alım tekneleriyle yat ve turistik tekne sahiplerinin uğrak yeri olan koylarda mobil olarak hizmet veren Deniz Temiz Derneği/TURMEPA, binlerce ton sıvı atık toplayarak deniz turizminin çevresel ayak izini azaltmaya katkı sağlamaktadır. Tüpraş'ın 2016 yılından bu yana sponsorluğunu üstlendiği DTO Fethiye sıvı atık toplama teknesi, 2022 yaz sezonu boyunca gerçekleştirdiği çalışmalarla 1.721 tekneden, 737.961 litre atık su toplayarak 5,9 milyon litre deniz suyunun temiz kalmasını sağlamıştır.

SPOR

Batman Engelliler Spor Kulübü

Tüpraş, 2007-2008 sezonundan bu yana Batman Engelliler Spor Kulübü Derneği'ne desteğini sürdürmektedir. Batman Engelliler Spor Kulübü, 2017-18 sezonunda Türkiye Bedensel Engelliler Federasyonu, Tekerlekli Sandalye Basketbol 2. Ligi'ne yükselmiş, 2019-2020 sezonunda Tekerlekli Sandalye Basketbol 1. Ligi'ne çıkmıştır. Son 3 sezondur 1. Ligde yer alan takım 2022-23 sezonunda da 1. Ligde mücadele etmektedir. Bünyesinde 52 lisanlı sporcu bulunduran kulüp, aktif olarak 23 sporcu ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Kulüp 16 yıldır yüzlerce engelli gence spor yapma olanağı sağlamaktadır.

Batman Tüpraşspor Futbol Kulübü

1995 yılında kurulan Tüpraşspor Futbol Kulübü, Batman Rafinerisi çevresinde bulunan yetenekli gençlere sağlıklı ortamda bilinçli spor yaparak yükselme imkânı oluşturacak bir platform sunmaktadır. Tüpraş gönüllülerince Gençlik İl Spor Müdürlüğü, Batman Amatör Spor Kulüpleri Federasyonu, Türkiye Futbol Federasyonu ve diğer kulüplerle iş birliğiyle yönetilen Tüpraşspor Futbol Kulübü'nde 13-19 yaş arası 65 lisanslı ve 32 lisanssız olmak üzere toplam 97 sporcu bulunmaktadır.

GÖNÜLLÜLÜK

Tüpraş, faaliyet gösterdiği coğrafyalarda çalışanlarıyla toplumun ihtiyaçlarına yönelik sorunlara çözüm üretmeye devam etmektedir. 2022 yılında Tüpraş gönüllü çalışanları bilgi ve deneyimleriyle sosyal projelere gönüllü olarak destek vermişlerdir.

Tüpraş Rafineri Arama Kurtarma Ekibi (RAK)

2022 yılında, gerçekleştirilen "yüksekten ve kapalı alandan kurtarma" eğitimine 35 Rafineri Arama Kurtarma Ekibi (RAK) üyesi katılmıştır. Düzenlenen eğitimler sonrasındaki tatbikatlarda ekip üyelerinin bilgi, beceri ve deneyimlerinin arttığı gözlemlenmiştir. Ekip "Yüksek Seviyeli Felaket Tatbikatı" ve "Yangın Tatbikatları"nda arama ve kurtarma faaliyetlerini sürdürmüştür. 2023 yılı içinde de eğitimlerin devam etmesi planlanmaktadır.

Sokak Hayvanlarına Destek

Tüpraş, sokak hayvanlarının yiyecek ihtiyaçlarının karşılanması için Kocaeli'nin Körfez Belediyesi ve İzmir'in Aliağa Belediyesi ile protokol imzalamıştır. Bölgede bulunan barınaklara, beslenme ve su ihtiyacı artan sokak hayvanları için rafineri yemekhanelerinden artan yemeklerle destek sağlanmaktadır. 2022 yılında Kocaeli'nde 600 kg, İzmir'den ise 50 kg atık yemek hayvan barınaklarına gönderilerek desteğe devam edilmiştir.

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Operasyonel Performans	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
İşlenen Ham Petrol (bin ton)	24.540	27.238	22.583	24.418	25.126	
Üretim (bin ton)	25.695	28.112	23.389	25.086	26.048	
Toplam Satış (bin ton)	29.830	29.197	24.503	27.586	29.475	
Yurt İçi Satış (bin ton)	25.638	22.391	19.831	21.707	23.457	
Uluslararası Satış (bin ton)	4.191	6.807	4.356	5.250	5.732	
Transit Satış (bin ton)			316	629	287	
Ürün Dış Alımı (bin ton)	6.252	2.827	2.927	2.792	5.013	
Üretimde Beyaz Ürün Oranı (%)	77,4	79,0	81,5	81,4	79,5	
Hampetrol Kapasite Kullanım Oranı (%)	87,3	90,8	75,3	81,4	83,8	
Yarı Mamul Dâhil Kapasite Kullanım Oranı (%)	95,9	97,8	81,8	87,7	91,6	

Ekonomik ve İdari Performans	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Net Satışlar (milyon TL)	88.552	89.601	63.244	152.492	481.765	
Faaliyet Kârı (milyon TL)	5.736	2.230	-619	777	45.607	
Vergi Öncesi Kâr (milyon TL)	3.724	-311	-3.795	2.358	39.876	
Vergi Sonrası Kâr (milyon TL)	3.713	526	-2.494	3.613	41.261	
FAVÖK (milyon TL)	8.908	4.039	545	14.067	55.587	
Net Borç (milyon TL)	11.967	8.424	9.420	12.017	-16.593	
Özkaynak Kârlılığı (ROE) (%)	36,8	4,6	-16,4	22,0	96,0	
Net Borç/ FAVÖK (%)	1,3	2,1	17,3	0,9	-0,3	
Net Çalışma Sermayesi (milyon TL)	7.029	-1.501	-598	-6.283	4.765	
Yatırım Harcamaları Solo (milyon ABD doları)	138	157	113	112	122	
Yatırım Harcamaları Konsolide (milyon ABD doları)	165	236	153	152	173	
Hisse Başına Kâr (TL)	14,83	2,10	-9,96	12,70	149,11	
Hisse Başına Temettü Brüt (TL)	15,15	-	-	-	45,41	
Hisse Başına Temettü Net (TL)	12,88	-	-	-	40,87	
Vergi ve Benzeri Yükümlülük Ödemeleri (milyon TL)	31.590	31.262	35.673	15.550	44.377	
Emeklilik Fonu Yükümlülükleri (milyon TL)	103,9	122,0	136,6	163,3	302,4	
Bağış ve Sponsorluklar (milyon TL)	40,1	3,6	22,7	3,0	288,7	
Kurumsal Yönetim Derecelendirme Notu	9,48	9,50	9,58	9,62	9,65	
Fitch Ratings Uzun Vadeli Döviz Notu	BB+ (negatif)	BB- (durağan)	B+ (negatif)	B+ (Negatif)	B (Durağan)	
Moody's Ratings Uzun Vadeli Kredi Notu	Ba2 (negatif)	B1 (negatif)	B2 (negatif)	B2 (Negatif)	B3 (Durağan)	
JCR-ER Uzun Vadeli Yabancı ve Yerel Para Cinsinden Notu				BB (Durağan)	BB (Negatif)	
Müşteri Memnuniyeti (%)	88,8	88,0	87,0	86,0	86,0	
Tedarikçi Memnuniyeti (%)	88,1	86,5	84,7	83,0	85,0	
Yüklenici Memnuniyeti (%)	80,6	79,2	83,7	76,0	79,0	
Ar-Ge Harcamaları (milyon TL)	37,8	43,5	43,4	47,5	73,3	

*Rapor tarihi itibariyle

Çevresel Performans	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)	91.752	96.528	86.613	87.139	91.223	
Doğalgaz (TJ)	45.342	51.039	43.842	45.946	33.515	
Fuel Oil (TJ)	3.481	2.292	3.433	1.705	7.590	
Fuel Gaz (TJ)	40.562	41.028	37.808	38.282	47.695	
Kok (TJ)	2.367	2.169	1.530	1.206	2.423	
Dolaylı Enerji Tüketimi - Elektrik (TJ)	172	32	-179	-95	454	
Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	**91.924**	**96.560**	**86.434**	**87.044**	**91.676**	
Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	-12,51	5,04	-10,49	0,71	5,25	
İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	3,75	3,55	3,83	3,56	3,65	
Enerji Yoğunluk Endeks Değeri (%)	99,1	98,4	99,1	93,5	94,9	
Enerji Yoğunluğu (GJ/ton üretim)	3,6	3,4	3,7	3,5	3,5	
Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı (#)	21	24	30	65	52	
Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	3.620	473	713	1.925	1.320	
Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	36,0	3,8	4,3	13,2	34,2	
Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (ton CO_2e)	243.666	26.292	39.608	106.708	73.199	
Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3)	18,2	18,0	18,6	15,6	18,1	
Toplam Su Tüketimi (milyon m^3)	**29,9**	**29,6**	**23,8**	**26,3**	**27,1**	
Yüzey Kaynağı (milyon m^3)	17,2	17,2	17,8	14,9	17,4	
Şebeke (milyon m^3)	1,1	0,8	0,7	0,7	0,6	
Körfez Belediyesi'nden Alınan Arıtılmış Atık Su (milyon m^3)	11,7	11,6	5,2	10,7	9,0	
İşlenen Ham Petrol Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)	0,74	0,66	0,82	0,64	0,72	
Üretim Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)	0,71	0,64	0,80	0,62	0,69	
Toplam Su Geri Kazanımı (milyon m^3)	20,8	20,6	15,1	16,7	15,7	
Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	69,5	69,6	63,4	63,5	57,9	
Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m^3)	14,3	15,5	11,0	11,3	12,7	
Toplam Atık Miktarı (ton)	**32.646**	**34.433**	**20.372**	**25.019**	**22.100**	
Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	23.617	22.144	17.224	13.048	13.363	
Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	9.029	12.290	3.148	11.971	8.737	
Bertaraf Metoduna Göre Toplam Atıklar						
Geri Dönüşüm (ton)	28.934	23.947	11.978	21.253	19.095	
Bertaraf (ton)	3.712	10.486	8.394	3.766	3.005	
Toplam Atık Geri Kazanım Oranı (%)	88,6	69,5	58,8	84,9	86,4	
Atık Geri Kazanımı ve Endüstriyel Simbiyozlarla Elde Edilen Kazanç (milyon TL)				25,3	45,7	
Ağaçlandırma Çalışmalarında Dikilen Fidan (#)	920	200	46	500	920	
Ağaçlandırma Çalışmalarıyla Giderilen CO_2 Emisyonu Miktarı (ton CO_2e)	380	83	19	206	380	
Çevre Yatırım ve İşletme Harcamaları (milyon TL)	150	268	238	388	1.158	
Çevre Cezaları (TL)			176.998/ 132.748	193.035/ 144.776	263.032/ 197.274	(1)
Çevre Eğitimi (kişi x saat)	**10.391**	**14.127**	**7.020**	**12.897**	**7.184**	
Tüpraş Çalışanı (kişi x saat)	4.168	4.200	2.502	9.676	2.003	
Müteahhit Çalışanı (kişi x saat)	6.223	9.927	4.518	2.971	5.123	
Toplam (kişi x saat)	0	0	0	250	58	
Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)	6.103.645	6.172.574	5.724.407	5.865.652	6.380.593	(2)
Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)	37.872	32.943	24.518	48.403	58.781	(2)
Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)	6.141.517	6.205.517	5.748.925	5.914.055	6.439.374	(2)
Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton işlenen ham petrol)	0,28	0,23	0,25	0,24	0,26	
Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton şarj)	0,23	0,21	0,23	0,22	0,23	

PERFORMANS GÖSTERGELERİ

Sağlık Emniyet Performans Göstergeleri	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
LTI Frekansı- OSHA (frekans)	**0,68**	**0,70**	**0,46**	**0,41**	**0,26**	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	0,69	0,70	0,60	0,23	0,32	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	0,68	0,70	0,36	0,54	0,22	
LTI Şiddet- OSHA (frekans)	**27,80**	**25,80**	**18,90**	**18,20**	**17,65**	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	20,20	17,90	21,50	10,10	15,06	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	33,70	31,30	17,00	23,60	19,45	
Toplam Kayıtlı Yaralanma – OSHA (frekans)	**4,3**	**4,0**	**3,7**	**3,4**	**3,3**	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	3,3	4,6	4,8	4,2	3,9	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	5,1	3,5	2,9	2,9	2,8	
Kısıtlı İş Göremezlik – OSHA (frekans)	**2,58**	**1,73**	**0,88**	**1,18**	**1,13**	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	2,2	2,5	1,3	2,0	1,9	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	3,6	1,2	0,5	0,6	0,6	
Meslek Hastalığı (frekans)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	0	0	0	0	0	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	0	0	0	0	0	
Ölüm Oranı (frekans)	0,04	0,00	0,05	0,00	0,00	
Tüpraş Çalışanları (frekans)	0,09	0,00	0,12	0,00	0,00	
İş Ortağı Çalışanları (frekans)	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	
Trafik Kazası (frekans)				2,58	2,48	
Toplam İSG Eğitim Saati (kişi x saat)	**165.038**	**201.813**	**194.671**	**292.712**	**312.860**	
Tüpraş Çalışanları (kişi x saat)	87.805	108.026	125.855	108.672	119.689	
İş Ortağı Çalışanları (kişi x saat)	77.233	93.787	68.816	184.040	193.171	
Ramak Kala - Emniyetsiz Davranış - Emniyetsiz Durum Rapor Sayısı (#)	9.710	9.475	11.504	17.699	24.509	
Yönetim Saha Emniyet Tur Sayısı (#)	2.674	2.854	1.393	2.041	1.441	
İş İzni Denetim Sayıları (#)	2.582	3.166	1.344	5.119	7.851	
Enerji İzolasyon Denetim Sayısı (#)	2.200	2.549	1.134	2.665	4.247	
Dış Denetim Sayısı (#)	2	7	8	15	3	
Alet Ekipman Uygunluk Performansı (%)	97	96	96	93	98	
HSE Aksiyon Kapatma Oranları (%)	89	86	84	80	82	
Bakımı Gecikmiş Emniyetçe Kritik Ekipman Sayısı (#)	853	1.393	1.060	751	405	
İş Kazası Nedeni ile Ölüm (#)	**1**	**0**	**1**	**0**	**0**	
Tüpraş Çalışanları (#)	1	0	1	0	0	
İş Ortağı Çalışanları* (#)	0	0	0	0	0	
Proses Emniyeti Kaza Frekansı (frekans)	**1,02**	**0,87**	**0,59**	**0,42**	**0,27**	
Ditaş - LTI Frekansı	3,12	2,68	1,04	1,95	1,56	
Ditaş - LTI Şiddet	31,8	23,2	24,0	116,1	24,9	
Körfez Ulaştırma - LTI Sıklık - OSHA (frekans)	0,0	0,8	0,8	0,0	0,0	
Körfez Ulaştırma - LTI Şiddet - OSHA (frekans)	0,0	12,4	11,2	0,0	0,0	

Tedarik Performansı	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Endirekt Ürün ve Hizmet Alımları						
Tedarik Operasyonları (milyon TL)	1.911	2.017	2.024	1.776	6.263	
Yurtiçi (milyon TL)	1.164	1.608	1.791	1.210	4.409	
Özel İmalat (milyon TL)	13	14	10	22	45	
Yurtdışı (milyon TL)	734	395	224	544	1.808	
Yerel Alım Oranı (%)	61,60	80,43	88,90	69,36	71,11	
Endirekt Ürün ve Hizmet Tedarikçi Sayısı (#)	2.164	2.060	1.920	1.664	1.815	
Yerel Tedarikçi Sayısı (#)	1.783	1.691	1.708	1.566	1.513	
Değerlendirilen Toplam Tedarikçi sayısı (#)	767	841	738	616	559	
Çevresel Kriterlere Göre Değerlendirilen Tedarikçi Sayısı (#)	65	102	46	80	56	
Direkt Ham Madde ve Ürün Alımları						
Kritik Tedarikçi Sayısı (#)	52	43	44	43	43	
Direkt (Tier1) tedarikçi sayısı (#)	68	56	56	53	51	
Kritik ve direkt (Tier1) tedarikçi sayısı (#)	52	43	44	43	43	
Kritik ve direkt (Tier1) tedarikçilere yapılan ödeme miktarı: (milyar TL)	76,0	83,5	57,6	123,6	348,5	
Kritik ve dolaylı (Tier1 dışı) tedarikçi sayısı (#)	-	-	1	2	-	

Sosyal Performans	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Toplam Eğitim (saat)	**384.405**	**238.168**	**93.244**	**142.703**	**215.589**	
Kadın (saat)	34.968	40.919	19.017	21.122	28.385	
Erkek (saat)	349.437	197.249	74.227	121.581	187.204	
Aylık Ücretli (saat)	103.165	125.107	54.171	71.247	85.231	(3)
Saat Ücretli (saat)	281.241	113.061	39.073	71.455	130.358	(3)
Kişi Başı Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	**70**	**44**	**17**	**28**	**42**	**(3)**
Kadın (kişi başı ortalama saat)	70	80	36	43	53	(3)
Erkek (kişi başı ortalama saat)	71	40	15	26	41	(3)
Aylık Ücretli (kişi başı ortalama saat)	82	98	42	58	67	(3)
Saat Ücretli (kişi başı ortalama saat)	67	27	10	18	36	(3)
Yaşa Göre Eğitim Saati (saat)	**384.405**	**238.168**	**93.244**	**142.703**	**215.589**	**(3)**
30 yaş altı (saat)	221.683	88.832	29.178	32.127	37.857	(3)
30-50 yaş arası (saat)	149.172	138.456	60.422	105.846	167.217	(3)
50 yaş üstü (saat)	13.550	10.880	3.644	4.730	10.515	(3)
Yönetici Seviyesine Göre Eğitim Saati	**100.782**	**126.236**	**44.898**	**31.454**	**85.430**	**(3)**
Giriş seviyesi (saat)	82.061	104.109	33.698	27.075	75.689	(3)
Orta kademe (saat)	16.523	20.651	10.897	4.145	9.021	(3)
Üst kademe (saat)	2.198	1.476	303	234	720	(3)
Eğitim Tipine Göre Eğitim Saati (saat)				**549**	**98.127**	**(3)**
Etik İlkeler ve Davranış Kuralları Eğitim Saati (saat)				549	5.102	(3)
Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Eğitim Saati (saat)					542	(3)
Sürdürülebilirlik ve Çevre Eğitim Saati (saat)					92.483	(3)

Sosyal Performans	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Raporlama yılında verilen eğitimlerin toplam maliyeti (TL)	10.147.704	1.677.419	849.719	10.936.690	15.194.327	(3)
Çalışan başına eğitim maliyeti (TL)	1.859	308	159	2.117	2.936	(3)
Çalışan Bağlılığı Anket Sonuçları (%)	**57,2**	**35,8**	**61,0**	**35,0**	**47,4**	**(3), (4)**
Yaşa Göre Aylık Ücretli						
25 yaş altı (%)		59	81	80	67	(3), (4)
25-29 yaş (%)		39	64	31	67	(3), (4)
30-34 yaş arası (%)		45	60	32	67	(3), (4)
35-44 yaş arası (%)		57	73	57	81	(3), (4)
45-54 yaş arası (%)		68	82	67	82	(3), (4)
55 yaş ve üzeri (%)		73	86	76	88	(3), (4)
Yaşa Göre Saat Ücretli						
25 yaş altı (%)		53	94	60	xx	(5)
25-29 yaş arası (%)		35	72	37	53	(3), (4)
30-34 yaş arası (%)		25	57	28	30	(3), (4)
35-44 yaş arası (%)		28	50	23	36	(3), (4)
45-54 yaş arası (%)		27	53	29	39	(3), (4)
55 yaş ve üzeri (%)		41	84	44	77	(3), (4)
Cinsiyete Göre Aylık Ücretli						
Kadın (%)		48	68	46	75	(3), (4)
Erkek (%)		55	71	51	77	(3), (4)
Cinsiyete Göre Saat Ücretli						
Kadın (%)		38	75	51	71	(3), (4)
Erkek (%)		29	56	26	35	(3), (4)
Toplam Stajyer Sayısı (#)	**1.020**	**724**	**430**	**206**	**159**	
Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı						
Saat Ücretli	2,2	1,9	1,9	1,9	2,3	
Aylık Ücretli	3,2	3,0	3,0	2,8	3,3	

Çalışan Demografisi	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Toplam Çalışan Sayısı (#)	**6.092**	**6.181**	**6.091**	**5.893**	**6.112**	
Kadın (#)	524	543	544	529	601	
Erkek (#)	5.568	5.638	5.547	5.364	5.511	
Müteahhit Firma Çalışan Sayısı* (#)	**719**	**744**	**729**	**672**	**721**	
Kadın (#)	198	213	214	176	185	
Erkek (#)	521	531	515	496	536	
Sözleşme Türüne Göre Çalışanlar (#)						
Belirli Süreli İş Akdi ile Çalışanlar (#)	**6.088**	**6.176**	**6.089**	**5.893**	**6.102**	
Kadın (#)	522	541	543	529	596	
Erkek (#)	5.566	5.635	5.546	5.364	5.506	
Geçici İş Akdi ile Çalışanlar (#)	**4**	**5**	**2**	**0**	**10**	
Kadın (#)	2	2	1	0	5	
Erkek (#)	2	3	1	0	5	
Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar (#)						
Saat Ücretli (#)	**4.644**	**4.660**	**4.578**	**4.400**	**4.290**	
Kadın (#)	142	146	142	130	122	
Erkek (#)	4.502	4.514	4.436	4.270	4.168	
Aylık Ücretli (#)	**1.448**	**1.521**	**1.513**	**1.493**	**1.822**	
Kadın (#)	382	397	402	399	479	
Erkek (#)	1.066	1.124	1.111	1.094	1.343	
Kadın Yönetici Oranları (%)						
Giriş seviyesi (%)	74,4	73,5	73,0	74,7	79,0	
Orta kademe (%)	25,0	25,9	27,0	24,7	20,2	
Üst kademe (%)	0,6	0,6	0,0	0,6	0,7	
İstihdam Türüne Göre çalışanlar (#)						
Tam Zamanlı (#)	**6.089**	**6.177**	**6.091**	**5.893**	**6.108**	
Kadın (#)	522	541	544	529	600	
Erkek (#)	5.567	5.636	5.547	5.364	5.508	
Yarı Zamanlı (#)	**3**	**4**	**0**	**0**	**4**	
Kadın (#)	2	2	0	0	1	
Erkek (#)	1	2	0	0	3	
Yaş Gruplarına Göre Çalışan Sayıları (#)						
30 yaş altı (#)	1.904	1.769	1.420	690	718	
30-50 yaş arası (#)	3.662	3.935	4.217	4.804	4.962	
50 yaş üstü (#)	526	477	454	399	432	
Yönetici Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları (#)						
Üst Düzey Yöneticiler						
Cinsiyete Göre (#)	**36**	**37**	**34**	**35**	**40**	
Kadın (#)	1	1	0	1	3	
Erkek (#)	35	36	34	34	37	
Orta Düzey Yöneticiler						
Cinsiyete Göre (#)	**201**	**211**	**239**	**230**	**259**	
Kadın (#)	41	43	46	44	55	
Erkek (#)	160	168	193	186	204	

Çalışan Demografisi	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
İşe Alınan Çalışanların Sayısı (#)						
Cinsiyete Göre İşe Alınan Çalışan Sayısı	**721**	**433**	**215**	**191**	**435**	
Kadın (#)	91	75	40	37	137	
Erkek (#)	630	358	175	154	298	
Yaşa Göre İşe Alınan Çalışan Sayısı						
30 yaş altı (#)	531	242	101	45	211	
30-50 yaş arası (#)	170	186	111	114	212	
50 yaş üstü (#)	20	5	3	32	12	
Yönetici Seviyesine Göre İşe Alınan Çalışan Sayısı						
Giriş seviyesi (#)	27	26	27	37	72	
Orta kademe (#)	14	12	12	8	12	
Üst kademe (#)	4	3	3	1	2	
İşten Ayrılan Çalışanların Sayısı (#)	**387**	**350**	**299**	**205**	**401**	
Kadın (#)	39	56	36	31	89	
Erkek (#)	348	294	263	174	312	
Yaşa Göre Çalışan Devir Oranı (%)						
30 yaş altı (%)					0,10	(6)
30-50 yaş arası (%)					0,05	(6)
50 yaş üstü (%)					0,16	(6)
Çalışan Devir Oranı (%)						
Kadın (%)					0,15	(6)
Erkek (%)					0,06	(6)
Yönetici Seviyesine Göre Çalışan Devir Oranı (%)						
Giriş seviyesi (%)					0,14	(6)
Orta kademe (%)					0,10	(6)
Üst kademe (%)					0,03	(6)
Kendi İsteğiyle Yaşa Göre İşten Ayrılmalar						
30 yaş altı (adet)					56	(6)
30-50 yaş arası (adet)					139	(6)
50 yaş üstü (adet)					3	(6)
Kendi İsteğiyle Ayrılan Çalışan Devir Oranı (%)						
30 yaş altı (%)					0,08	(6)
30-50 yaş arası (%)					0,03	(6)
50 yaş üstü (%)					0,01	(6)
Kadın (%)					0,08	(6)
Erkek (%)					0,03	(6)

Çalışan Demografisi	2018	2019	2020	2021	2022	Dipnot
Toplu Sözleşme Kapsamında Çalışanlar (#)	4.644	4.660	4.578	4.400	4.290 ✓	(6)
Çocuk İznine Ayrılan Çalışan Sayısı (#)	23	31	32	30	33 ✓	(6)
Çocuk İzninden Sonra İşe Dönen Çalışan Sayısı (#)	19	21	22	29	29 ✓	(6)
Babalık İznine Ayrılan Çalışan Sayısı (#)	453	446	350	334	342	(6)
Toplam Etnik Azınlık Çalışan Sayısı (#)	0	0	0	0	0	(6)
Toplam Engelli Çalışan Sayısı (#)	150	150	147	147	151 ✓	(6)
Kadın (#)	23	25	24	24	21 ✓	(6)
Erkek (#)	127	125	123	123	130 ✓	(6)
Kadın Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)	7,5	4,2	4,8	5,1	4,8 ✓	(6)
Erkek Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)	4,9	5,4	6,1	6,6	7,4 ✓	(6)
Kısmi Zamanlı Çalışanların Sayısı (Yarı Zamanlı) (#)	3	4	0	0	4	(6)
Kadın (#)	2	2	0	0	1	(6)
Erkek (#)	1	2	0	0	3	(6)
Çalışan Devir Oranı (%)	0	0	0	0	0	(6)
STEM Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)	75	76	81	79	77 ✓	(6), (7)
Kadın (#)	36	38	40	40	39	(6), (7)
Erkek (#)	39	38	41	39	38	(6), (7)
Gelir Getiren Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)				3.149	3.310 ✓	(6), (8)
Kadın (#)				300	333	(6), (8)
Erkek (#)				2.849	2.977	(6), (8)
Kapsayıcılık Programlarıyla Ulaşılan Hassas Kitlelerin Sayısı					**1.626**	**(6)**
Gençler (#)					1.100	(6)
Kadınlar (#)					526	(6)
Bu Programlar İçin Yapılan Harcama Tutarı (TL)					300.000	(6)

✓: Dış güvence almış değeri ifade etmektedir.
* : Yüklenici dâhil değerdir.
(1) 10.000 ABD dolarının üzerinde olan çevre cezaları raporlanmıştır. (Alınan Ceza/Ödenen Ceza)
(2) 2018-2021 yılları ISO14064 Veri doğrulama süreci tamamlanmıştır, 2022 yılı devam etmektedir.
(3) Bağlı ortaklıklar dâhil değildir.
(4) Tüpraş çalışan bağlılığı anket sonuçlarıdır.
(5) 2022 yılı, veri azlığından dolayı raporlanmamıştır.
(6) Tupras Trading Ltd dâhil değildir.
(7) STEM: Science, Technology, Engineering, Math (Fen, Teknoloji, Mühendislik, Matematik)
(8) Üretim / Operasyon, Mühendislik, Proje Yönetimi, Finansal Operasyonlar, Genel Yönetim, Operasyonel Planlama, Satın Alma, Stratejik Planlama, Satış, Ar-Ge, Ürün veya Hizmet Tasarımı, Pazarlama, Hazine fonksiyonunda çalışanlar

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Bu raporlama kılavuzu ("Kılavuz"), Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket" veya "Tüpraş") Tüpraş 2022 yılı Faaliyet Raporu'nda ("2022 Faaliyet Raporu") yer alan sınırlı güvence kapsamındaki göstergelerine ait verilerin hazırlanma, hesaplama ve raporlanma metodolojilerine dair bilgi vermektedir.

Bu göstergeler; sosyal, çevresel ve ekonomik göstergeleri kapsamaktadır. Aşağıda belirtilen bu göstergeleri, her türlü maddi açıdan, Kılavuz doğrultusunda hazırlamak için uygun prosedürlerin uygulandığından emin olmak, Şirket yönetiminin sorumluluğundadır.

Bu kılavuzda yer alan bilgiler 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren mali yılını ve "Temel Tanımlamalar ve Raporlama Kapsamı" bölümünde ayrıntılandırıldığı gibi Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin sorumluluğunda olan Türkiye'de mukim İzmir Rafineri Müdürlüğü ("İzmir Rafineri"), İzmit Rafineri Müdürlüğü ("İzmit Rafineri"), Batman Rafineri Müdürlüğü ("Batman Rafineri"), Kırıkkale Rafineri Müdürlüğü olmak üzere toplamda 4 Rafineriyi (toplu olarak "Rafineriler" olarak anılacaktır) kapsamaktadır. Yüklenici firmanın kapsama dâhil edildiği göstergeler ("*") işareti ile belirtilmiş olup, ("*") işareti yer alan göstergeler hariç göstergelerde yüklenici firma kapsama dâhil edilmemiştir.

Genel Raporlama İlkeleri

Bu rehber dokümanın hazırlanmasında aşağıdaki prensiplere dikkat edilmiştir:

- Bilgilerin hazırlanmasında- bilginin kullanıcılarına bilginin uygunluk ve güvenilirliğinin temel ilkelerini vurgulamak,
- Bilgilerin raporlanmasında- bilgilerin önceki yıl dâhil diğer verilerle karşılaştırılabilirlik / tutarlılık ilkelerini ve kullanıcılara netlik sağlayan anlaşılabilirlik / şeffaflık ilkelerini vurgulamak.

Temel Tanımlamalar ve Raporlama Kapsamı

Bu raporun amacı doğrultusunda Şirket aşağıdaki tanımlamaları yapmaktadır:

Türü	Gösterge	Kapsam
Çevresel	**Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)**	
	Doğalgaz (TJ)	Raporlama döneminde, kapsamda yer alan Rafineriler için servis sağlayıcı kurumlardan alınan faturalardan takip edilen ve enerji kaynağı olarak kullanılan toplam doğalgaz miktarını ifade eder. Tüketim miktarına yalnızca sanayi operasyonları amaçlı kullanım miktarı dâhil edilmiştir.
	Fuel Oil (TJ)	Raporlama döneminde, kapsamda yer alan Rafineriler için Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen ve finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, Şirket'in enerji kaynağı olarak kullandığı toplam fuel oil miktarını ifade eder. Tüketim miktarına yalnızca sanayi operasyonları amaçlı kullanım miktarı dâhil edilmiştir.
	Fuel Gaz (TJ)	Raporlama döneminde, kapsamda yer alan Rafineriler için Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen ve finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, Şirket'in enerji kaynağı olarak kullandığı toplam fuel gaz miktarını ifade eder. Tüketim miktarına yalnızca sanayi operasyonları amaçlı kullanım miktarı dâhil edilmiştir.
	Kok (TJ)	Raporlama döneminde, Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen ve finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, İzmir Rafineri ve İzmit Rafineri'nin enerji kaynağı olarak kullandığı toplam kok miktarını ifade eder. Tüketim miktarına yalnızca sanayi operasyonları amaçlı kullanım miktarı dâhil edilmiştir.

Türü	Gösterge	Kapsam
Çevresel (devamı)	**Dolaylı Enerji Tüketimi – Elektrik (TJ)**	Raporlama döneminde, kapsamda yer alan Rafineriler için EPİAŞ (Enerji Piyasaları İşletme A.Ş.) takip sisteminden takip edilen ve finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, Şirket'in enerji kaynağı olarak satın aldığı toplam elektrik miktarını ifade eder. Tüketim miktarına yalnızca sanayi operasyonları amaçlı kullanım miktarı dâhil edilmiştir.
	Toplam Enerji Tüketimi (TJ)	Raporlama döneminde, Şirket'in tükettiği Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarının toplamını ifade eder.
	Enerji Tüketimindeki Değişim (%)	Raporlama döneminde, Şirket'in 2021 yılı toplam enerji tüketimi miktarı ile 2022 yılı toplam enerji tüketimi miktarı arasındaki yüzde değişim oranını ifade eder.
	İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)	Raporlama döneminde, Toplam Enerji Tüketimi 'nin, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, işlenen ham petrol miktarına oranını ifade eder.
	Enerji Yoğunluğu (GJ/ton üretim)	Raporlama döneminde, Şirket'in Toplam Enerji miktarının, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan işlenen ham petrol miktarının ve Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen ara ürün miktarının (LPG, burner fuel oil, kok, fuel gaz) toplamı olan üretim miktarına oranını ifade eder.
	Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarını azaltmaya yönelik, Enerji Verimliliği Projeleri dokümanı ve proje özelinde iç kontrol onayı ile kurum içi takip edilen projelerin adedini ifade eder.
	Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)	Raporlama döneminde, Şirket'in Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarını azaltmaya yönelik, Enerji Verimliliği Projeleri dokümanı ve proje özelinde iç kontrol onayı ile kurum içi takip edilen projelerin, Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarındaki azaltım etkisini ifade eder.
	Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)	Raporlama döneminde, Şirket'in Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarını azaltmaya yönelik, Enerji Verimliliği Projeleri dokümanı ve proje özelinde iç kontrol onayı ile kurum içi takip edilen projelerin, Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarındaki azaltımın, azaltım miktarının birim fiyat ile çarpılması sonucu hesaplanan milyon ABD doları etkisini ifade eder. Yıl sonunda elde edilen TL tasarruf etkisi, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası aylık ortalama satış kurlarından dönüştürülerek ABD doları etkisi hesaplanmaktadır.
	Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (ton CO_2e)	Raporlama döneminde, Şirket'in Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarını azaltmaya yönelik, Enerji Verimliliği Projeleri dokümanı ve proje özelinde iç kontrol onayı ile kurum içi takip edilen projelerin, Doğrudan Enerji Tüketimi miktarı ve Dolaylı Enerji Tüketimi miktarındaki azaltımın, Kapsam-1 ve Kapsam-2 emisyonlarının hesaplamasında kullanılan emisyon faktörü ve net kalorifik değer katsayıları ile çarpılarak çıkan emisyon düşüşünün hesaplanması ile elde edilen azaltım miktarını ifade eder.

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Türü	Gösterge	Kapsam
Çevresel (devamı)	Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3)	Raporlama döneminde, aylık olarak Çevre Bakanlığına beyan edilen Aylık Değerlendirme Raporları ile takip edilen, Rafineriler 'in tükettiği yüzey kaynağı suyu ve şebeke suyu toplam miktarını ifade eder.
	Toplam Su Tüketimi (milyon m^3)	Raporlama döneminde, aylık olarak Çevre Bakanlığına beyan edilen Aylık Değerlendirme Raporları ile takip edilen, Rafineriler 'in tükettiği yüzey kaynağı suyu, şebeke suyu ve Körfez Belediyesi'nden alınan arıtılmış atık su miktarlarının toplamını ifade eder.
	Yüzey Kaynağı (milyon m^3)	Raporlama döneminde, aylık olarak Çevre Bakanlığına beyan edilen Aylık Değerlendirme Raporları ile takip edilen, Rafineriler 'in tükettiği yüzey kaynağı suyu miktarını ifade eder.
	Şebeke (milyon m^3)	Raporlama döneminde, Batman Rafinerisi'nde servis sağlayıcı kurumlardan ve TPAO'dan (Türkiye Petrol Anonim Ortaklığı) alınan faturalardan takip edilen, Batman Rafinerisi 'nin tükettiği şebeke suyu miktarını ifade eder.
	Körfez Belediyesi'nden Alınan Arıtılmış Atık Su (milyon m^3)	Raporlama döneminde, Körfez Belediyesi'nden alınan faturalar ile takip edilen, İzmit Rafinerisi 'nin tükettiği şebeke suyu miktarını ifade eder.
	İşlenen Ham Petrol Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)	Raporlama döneminde, Toplam Ham Su Tüketimi miktarının, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan işlenen ham petrol miktarına oranını ifade eder.
	Üretim Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)	Raporlama döneminde, Toplam Ham Su Tüketimi miktarının, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan işlenen ham petrol miktarının ve Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen ara ürün miktarının (LPG, burner fuel oil, kok, fuel gaz) toplamı olan üretim miktarına oranını ifade eder.
	Toplam Su Geri Kazanımı (milyon m^3)	Raporlama döneminde şirkete ait Su Geri Kazanım Ünitelerinde sayaçlar ile ve Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen, geri kazanılan ve tekrar kullanılan su miktarını ifade eder.
	Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)	Raporlama döneminde şirkete ait Su Geri Kazanım Ünitelerinde sayaçlar ile ve Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen, geri kazanılan ve tekrar kullanılan su miktarının, Toplam Su Tüketimine oranını ifade eder.
	Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m^3)	Raporlama döneminde, Rafinerilerin aylık olarak Çevre Bakanlığına beyan edilen Aylık Değerlendirme Raporları ile takip edilen, üretilen atık su miktarını ifade eder.
	Toplam Atık Miktarı (ton)	Raporlama döneminde, Şirket'in ortaya çıkardığı tehlikeli atık ve tehlikesiz atık toplam miktarını ifade eder.
	Tehlikeli Atık Miktarı (ton)	Raporlama döneminde, Çevre Bakanlığı portalında (Entegre Çevre Bilgi Sistemi) bulunan MOTAT (Mobil Atık Takip Sistemi sistemi) ile takip edilen Şirket'in ortaya çıkardığı tehlikeli atık miktarını ifade eder.
	Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)	Raporlama döneminde, Çevre Bakanlığı portalından (Entegre Çevre Bilgi Sistemi) ve lisanslı atık işleme tesislerinden alınan faturalardan takip edilen, Şirket'in ortaya çıkardığı tehlikesiz atık miktarını ifade eder.

Türü	Gösterge	Kapsam
Çevresel (devamı)	**Bertaraf Metoduna Göre Toplam Atıklar**	
	Geri Dönüşüm (ton)	Raporlama döneminde, Çevre Bakanlığı portalından (Entegre Çevre Bilgi Sistemi) ve lisanslı atık işleme tesislerinden alınan faturalardan Çevre Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu "R" geri dönüşüm kodu ile takip edilen, Şirket'in geri dönüşüm işlemine tabi tutulan atık miktarını ifade eder.
	Bertaraf (ton)	Raporlama döneminde, Çevre Bakanlığı portalından (Entegre Çevre Bilgi Sistemi) ve lisanslı atık işleme tesislerinden alınan faturalardan Çevre Bakanlığı'nın belirlemiş olduğu "D" bertaraf kodu ile takip edilen, Şirket'in bertaraf işlemine tabi tutulan atık miktarını ifade eder.
	Toplam Atık Geri Kazanım Oranı (%)	Raporlama döneminde, Şirket'in Geri Dönüşüm atık miktarının, Toplam Atık Miktarına oranını ifade eder.
	Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)	Raporlama döneminde, Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen, Doğrudan Enerji Tüketimi kaynaklı, Şirket'in sabit ve hareketli kaynakları sonucu oluşan doğrudan sera gazı emisyonu miktarını ifade eder. Şirket, sera gazı emisyonlarını "TS EN ISO 14064-1:2018 Sera Gazları-Bölüm 1: Sera Gazı Salımlarının ve Uzaklaştırmalarının Kuruluş Seviyesinde Hesaplanmasına ve Raporlanmasına Dair Kılavuz ve Özellikler" standardına göre hesaplamaktadır.
	Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)	Raporlama döneminde, Tüpraş veri tabanı portalından (Tüpraş Historian Database) takip edilen, Dolaylı Enerji Tüketimi kaynaklı, Şirket'in satın alınan elektrik miktarı sonucu oluşan dolaylı sera gazı emisyonu miktarını ifade eder. Şirket, sera gazı emisyonlarını "TS EN ISO 14064-1:2018 Sera Gazları-Bölüm 1: Sera Gazı Salımlarının ve Uzaklaştırmalarının Kuruluş Seviyesinde Hesaplanmasına ve Raporlanmasına Dair Kılavuz ve Özellikler" standardına göre hesaplamaktadır
	Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)	Raporlama döneminde, Şirket'in Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonlar miktarlarının toplamını ifade eder.
	Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton işlenen ham petrol)	Raporlama döneminde, Şirket'in Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları miktarlarının toplamının, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan işlenen ham petrol miktarına oranını ifade eder.
	Sera Gazı Yoğunluğu (ton Co_2e)	Raporlama döneminde, Şirket'in Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları miktarlarının toplamının, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan, ürün üretim miktarı, yakıt kalemleri üretim miktarı ve kayıp ürün miktarlarının toplamından oluşan şarj miktarına oranını ifade eder.
Sosyal	**Toplam Çalışan Sayısı (#)**	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na İşe Giriş Bildirgesi yapılan, toplam çalışan sayısını ifade eder. Toplam çalışan sayısına stajyer çalışanlar dâhil edilmemiştir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	Müteahhit Firma Çalışan Sayısı* (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları Müteahhit Firma Çalışan listesi ile takip edilen, hizmet alınan kurumun Sosyal Güvenlik Kurumu'na İşe Giriş Bildirgesi ile eşleştirilen, Şirket'in toplam müteahhit firma çalışan sayısını ifade eder. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Türü	Gösterge	Kapsam
Sosyal (devamı)	**Sözleşme Türüne Göre Çalışanlar (#)**	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, 4857 sayılı İş Kanunu'nda tanımlanan, Şirket'te Belirli Süreli İş Akdi ve Belirsiz Süreli İş Akdi tanımına göre sınıflandırılmış çalışan kişi sayısını ifade eder. Sözleşme türüne göre çalışan sayısına stajyer çalışanlar dâhil edilmemiştir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, 4857 sayılı İş Kanunu'nda tanımlanan, Şirket'te Aylık Ücreti ve Saat Ücretli tanımına göre sınıflandırılmış çalışan kişi sayısını ifade eder. Aylık ücretli ve Saat Ücretli çalışan sayısına stajyer çalışanlar dâhil edilmemiştir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	Kadın Yönetici Oranları (%)	Raporlama döneminde, Şirket'in yönetici seviyelerinde, giriş düzeyi yöneticiler "Başmühendis/Koordinatör", orta düzeyi yöneticiler "Yönetici, Müdür, Başuzman, Kıdemli Başuzman, Proje Yöneticisi, Kıdemli Proje Yöneticisi" ve üst düzey yöneticiler "Genel Müdür Yardımcısı, Direktör, Grup Müdürü" unvanına sahip kişilerden oluşan kadın çalışan sayısının, Toplam Çalışan Sayısına oranını ifade eder. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	İstihdam Türüne Göre çalışanlar (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, 4857 sayılı İş Kanunu'nda tanımlanan, Şirket'te Tam Zamanlı ve Yarı Zamanlı tanımına göre sınıflandırılmış çalışan kişi sayısını ifade eder. Tam Zamanlı ve Yarı Zamanlı çalışan sayısına stajyer çalışanlar dâhil edilmemiştir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	Yaş Gruplarına Göre Çalışan Sayıları (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na İşe Giriş Bildirgesi yapılan Şirket çalışanlarının, 30 yaş altı, 30-50 yaş arası, 50 yaş üstü yaş gruplarına göre kırılmasını içermektedir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir. Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar kırılımında takip edilmektedir.
	Yönetici Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na İşe Giriş Bildirgesi yapılan Şirket çalışanlarının orta ve üst düzey yönetici seviyeleri olarak tanımlanan seviyelerinde bulunan kişi sayısını ifade eder. Şirket'in, orta düzeyi yöneticileri "Yönetici, Müdür, Başuzman, Kıdemli Başuzman, Proje Yöneticisi, Kıdemli Proje Yöneticisi" ve üst düzey yöneticileri "Genel Müdür Yardımcısı, Direktör, Grup Müdürü" unvanına sahip kişilerden oluşmaktadır.
	İşe Alınan Çalışanların Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in işe alım yaptığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşe Giriş Bildirgesi ile beyan edilen kişi sayısını ifade eder. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	İşten Ayrılan Çalışanların Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşten Ayrılış Bildirgesi ile beyan edilen kişi sayısını ifade eder. İşten ayrılan çalışan sayısına stajyer çalışanlar dâhil edilmemiştir. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.

Türü	Gösterge	Kapsam
Sosyal (devamı)	**Toplu Sözleşme Kapsamında Çalışanlar (#)**	Raporlama döneminde, 4688 sayılı Toplu Sözleşme Kanunu'na göre toplu sözleşme yapılan ve Maliye Bakanlığı'na sözleşmeli olduğu bildirilen kişi sayısını ifade eder. Tüpraş'ın Entek, Ditaş ve Körfez İşletmeleri iştirakleri de dâhil edilmiştir.
	Çocuk İznine Ayrılan Çalışan Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Analık İzni veya Ücretsiz İzin Sonrası Yapılacak Kısmi Süreli Çalışmalar Hakkında Yönetmelik kapsamında, yönetmelikte belirlenen süreler dâhilinde Şirket'in çocuk iznine ayrılan kadın çalışan sayısını ifade eder.
	Çocuk İzninden Sonra İşe Dönen Çalışan Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Analık İzni veya Ücretsiz İzin Sonrası Yapılacak Kısmi Süreli Çalışmalar Hakkında Yönetmelik kapsamında, yönetmelikte belirlenen süreler dâhilinde Şirket'in çocuk iznine ayrıldıktan sonra işe dönen kadın çalışan sayısını ifade eder.
	Kadın Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in işe alım yaptığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşe Giriş Bildirgesi ile beyan edilen tarih üzerinden kıdem yılı hesaplanmış kadın çalışanların, ortalama kıdemlerini ifade eder.
	Erkek Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in işe alım yaptığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşe Giriş Bildirgesi ile beyan edilen tarih üzerinden kıdem yılı hesaplanmış erkek çalışanların, ortalama kıdemlerini ifade eder.
	Çalışan Devir Oranı (%)	Raporlama döneminde, Şirket'in Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşten Ayrılış Bildirgesi ile beyan ettiği İşten Ayrılan Çalışanların Sayısının, Toplam Çalışan Sayısına oranını ifade eder. Cinsiyete kırılımında takip edilmektedir.
	Toplam Engelli Çalışan Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in 5378 sayılı Engelliler Hakkında Kanun'unda engelli tanımına giren ve Raporlama döneminde, Şirket'in işe alım yaptığı ve Sosyal Güvenlik Kurumu'na raporlama yılı içerisinde İşe Giriş Bildirgesi ile beyan edilen çalışan sayısını ifade eder.
	STEM Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, Şirket'in STEM (Science, Technology, Engineering, Math) pozisyonları olarak tanımladığı, AR-GE fonksiyonunda çalışan kişi sayısını ifade eder.
	Gelir Getiren Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Tüpraş İnsan Kaynakları veri platformu ile takip edilen, Şirket'in gelir getirici pozisyon olarak tanımladığı "Üretim / Operasyon, Mühendislik, Proje Yönetimi, Finansal Operasyonlar, Genel Yönetim, Operasyonel Planlama, Satın Alma, Stratejik Planlama, Satış, Ar-Ge, Ürün veya Hizmet Tasarımı, Pazarlama, Hazine" fonksiyonlarında çalışan kişi sayısını ifade eder.
	Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı	Raporlama dönemindeki, Şirket'in üst yönetim tarafından onaylanan minimum başlangıç ücretinin, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Kurumu'nun belirlediği resmi asgari ücrete oranını ifade etmektedir.

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Türü	Gösterge	Kapsam
Sosyal (devamı)	**Toplam Eğitim (saat)**	Raporlama döneminde, İnsan Kaynaklarının Tüpraş'a ait olan eğitim takip platformundan takip edilen, Şirket çalışanlarının katılım sağladığı toplam eğitim saatini ifade eder. Yaşa göre (30 yaş altı, 30-50 yaş arası, 50 yaş üstü yaş gruplarına göre), yönetici seviyesine göre (giriş düzeyi yöneticiler "Başmühendis/Koordinatör", orta düzeyi yöneticiler "Yönetici, Müdür, Başuzman, Kıdemli Başuzman, Proje Yöneticisi, Kıdemli Proje Yöneticisi" ve üst düzey yöneticiler "Genel Müdür Yardımcısı, Direktör, Grup Müdürü" unvanına sahip kişilerdir) ve Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar kırılımında takip edilmektedir.
	Kişi Başı Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)	Raporlama döneminde, İnsan Kaynaklarının Tüpraş'a ait olan eğitim takip platformundan takip edilen, Şirket çalışanlarının katılım sağladığı toplam eğitim saatinin, Toplam Çalışan Sayısı'na oranını ifade eder. Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar kırılımında takip edilmektedir.
	Etik İlkeler ve Davranış Kuralları Eğitim Saati (saat)	Raporlama döneminde, İnsan Kaynaklarının Tüpraş'a ait olan eğitim takip platformundan takip edilen, Şirket çalışanlarının katılım sağladığı etik ilkeler ve davranış kuralları eğitim saatini ifade eder.
	Çalışan Bağlılığı Anket Sonuçları (%)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanlara yönelik, üçüncü taraf şirketler tarafından yapılan ve sonuçları paylaşılan, çalışan bağlılığı anketi sonucunu ifade eder.
	Toplam Stajyer Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Yükseköğretimde Uygulamalı Eğitimler Çerçeve Yönetmeliği'nde bulunan "stajyer" tanımı kapsamında, Şirket'in isteğe bağlı ya da zorunlu stajlarını tamamlamak üzere istihdam sağladığı toplam stajyer sayısını ifade eder.
	Toplam İSG Eğitim Saati (saat)	Raporlama döneminde, İnsan Kaynaklarının Tüpraş'a ait olan eğitim takip platformundan takip edilen, Şirket çalışanlarının katılım sağladığı, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamında tehlike sınıfına göre verdiği, zorunlu veya zorunlu olmayan toplam İş Sağlığı ve Güvenliği eğitim saatini ifade eder.
	LTI Frekansı- OSHA (frekans)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanın iş ile alakalı bir aktivitede sırasında başına gelen ve ertesi vardiya veya ertesi iş günü iş yerine gelmesini engelleyen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen yaralanma olay sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranını ifade eder.
	LTI Şiddet- OSHA (frekans)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanın iş ile alakalı bir aktivitede sırasında başına gelen ve ertesi vardiya veya ertesi iş günü iş yerine gelmesini engelleyen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen yaralanma sebebiyle oluşan kayıp gün sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranını ifade eder.

Türü	Gösterge	Kapsam
Sosyal (devamı)	**Toplam Kayıtlı Yaralanma – OSHA (frekans)**	Raporlama döneminde, Şirket çalışanın iş ile alakalı bir aktivitede sırasında başına gelen ve ertesi vardiya veya ertesi iş günü iş yerine gelmesini engelleyen, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen, çalışanların ölüm, kayıp zamanlı yaralanma, kısıtlı iş göremezlik ve medikal tedavi uygulamalarını kapsayan toplam olay sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranıdır.
	Kısıtlı İş Göremezlik – OSHA (frekans)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanının iş ile ilgili bir aktivitede başına gelen yaralanmanın, çalışanın kendi işini daha az süreli yapmaya veya daha basit bir işe yönlendirilmesine sebep olan, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen, olay sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranını ifade eder.
	Meslek Hastalığı (frekans)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanlarının, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki "meslek hastalığı" tanımına giren, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen kişi sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranını ifade eder.
	Ölüm Oranı (frekans)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanlarının, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki "ölümlü iş kazası" tanımına giren, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen kişi sayısının, raporlama dönemi toplam çalışma saatine oranını ifade eder.
	Dış Denetim Sayısı (#)	Koç Holding dâhil, resmi, yerli veya uluslararası 3. Parti akredite firmalar tarafından yapılan, dış denetim formları ile takip edilen, İSG, Proses Emniyeti, Acil Durum ve Yol Güvenliği konulu denetimlerin sayısını ifade eder.
	İş Kazası Nedeni ile Ölüm (#)	Raporlama döneminde, Şirket çalışanlarının, 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu kapsamındaki "ölümlü iş kazası" tanımına giren, Sosyal Güvenlik Kurumu'na yapılan bildirimler ile takip edilen kişi sayısını ifade eder.
Ekonomik	**Yerel Tedarikçi Sayısı (#)**	Raporlama döneminde, finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılabilen, Şirket'in toplam tedarikçileri içeresinde yer alan yerel tedarikçi sayısını ifade eder.
	Değerlendirilen Toplam Tedarikçi sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in toplam tedarikçileri içeresinde yer alan tedarikçilerinin, Tüpraş Tedarikçi Değerlendirme portalı üzerinden değerlendirilme sayısını ifade eder.
	Çevresel Kriterlere Göre Değerlendirilen Tedarikçi Sayısı (#)	Raporlama döneminde, Şirket'in toplam tedarikçileri içeresinde yer alan tedarikçilerinin, Tüpraş Tedarikçi Değerlendirme portalı üzerinden çevresel kriterlere göre değerlendirilme sayısını ifade eder.

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Verilerin Hazırlanması

1.Çevresel Göstergeler

Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)

Şirket'in doğrudan enerji tüketimi kapsamında, doğalgaz, fuel oil, fuel gaz ve kok enerji kaynakları raporlanmaktadır.

Doğalgaz Tüketimi (TJ)

Doğalgaz tüketimi, tüm Rafinerilere giren doğalgaz miktarını ifade etmektedir ve servis sağlayıcıların faturalarından elde edilir. Elde edilen Gcal birimi TJ'a aşağıdaki dönüşüm faktörü ile çevrilir.

1Gcal= 0,004184 TJ

Fuel oil Tüketimi (TJ)

Fuel oil tüketimi, tüm Rafinelerde sisteme giren fuel oil miktarını ifade etmektedir. Akış ölçerlerden geçen fuel oil miktarları alınarak tüketim miktarı elde edilir. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Tüketim miktarından elde edilen Gcal birimi TJ'a aşağıdaki dönüşüm faktörü ile çevrilir.

1Gcal= 0,004184 TJ

Fuel gaz Tüketimi (TJ)

Fuel gaz tüketimi, tüm Rafinelerde sisteme giren fuel gaz miktarını ifade etmektedir. Akış ölçerlerden geçen fuel oil miktarları alınarak tüketim miktarı elde edilir. Fuel gaz miktarı yanında, sistemin akışında üretilen tail gaz da toplam fuel gaz miktarına eklenerek raporlanmaktadır. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Tüketim miktarından elde edilen Gcal birimi TJ'a aşağıdaki dönüşüm faktörü ile çevrilir.

1Gcal= 0,004184 TJ

Kok Tüketimi (TJ)

Kok tüketimi, tüm Rafinelerde açığa çıkan proses kaynaklı FCC ünitesi kok miktarını ifade etmektedir. Açığa çıkan bu Kok ilgili proses uzmanları tarafından bildirilen standart hesaplama metodolojisine göre hesaplanır, enerji tüketim miktarı olarak kullanılır. Bu hesapların çıktıları düzenli olarak üst yönetime ve diğer birimlere raporlanır. Tüketim miktarından elde edilen Gcal birimi TJ'a aşağıdaki dönüşüm faktörü ile çevrilir.

1 Gcal= 0,004184 TJ

Dolaylı Enerji Tüketimi – Elektrik (TJ)

Elektrik Tüketimi (TJ)

Elektrik tüketimi, tüm Rafinerilerde dışarıdan satın alınan elektrik tüketimini ifade etmektedir. Sayaçlar ile izlenen tüketim değerleri ve servis sağlayıcılar tarafından faturalandırılan tüketim değerlerinden elde edilmiştir. Tüketim miktarından elde edilen MW birimi TJ'a aşağıdaki dönüşüm faktörü ile çevrilir.

1 MW=0,0036 TJ

İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)

Enerji tüketimi değeri, Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ) ile doğrulanan değeri ifade etmektedir. İşlenen Ham Petrol (ton) miktarı, Şirket'in finansal raporlama sistemleri ile haritalandırılan işlenen ham petrol miktarını ifade etmektedir.

Formül:

*Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)*1000= Doğrudan Enerji Tüketimi (GJ)*

Doğrudan Enerji Tüketimi (GJ) / İşlenen Ham Petrol (ton)

Toplam Enerji Tüketimi (TJ)

Formül:

Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ) + Dolaylı Enerji Tüketimi (TJ)

İşlenen Ham Petrol Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)

Ham Su Kullanım değeri, Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3) ile doğrulanan değeri ifade etmektedir. İşlenen Ham Petrol (ton) miktarı, finansallara girdi oluşturan işlenmiş ham petrol miktarında elde edilir.

Formül:

Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3) / İşlenen Ham Petrol (ton)

Üretim Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)

Formül:

Ham Su Kullanım Miktarı (milyon m^3) / 1.000.000= Ham Su Kullanım Miktarı (m^3)

Ham Su Kullanım Miktarı (m^3) = Ham Su Kullanım Miktarı (ton)

*Ham Su Kullanımı (ton) / Üretim Miktarı (m^3) *100*

Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)

Formül:

*Geri kazanılan su miktarı (milyon m^3) / Toplam su tüketimi (milyon m^3) *100*

Toplam Atık Geri Kazanım Oranı (%)

Formül:
*Geri Kazanılan Toplam Atık Miktarı (ton) / Toplam Atık Miktarı (ton) *100*

Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)

Kapsam-1 emisyonları, sabit yanma prosesi sonucu ortaya çıkan emisyon miktarını ifade etmektedir. Kapsam-1 emisyonları kapsamında doğalgaz, fuel oil, fuel gaz ve tail gaz tüketimlerinin oluşturduğu emisyon miktarları doğrulamaya dâhil edilmiştir. Diğer emisyon kaynakları, toplam Kapsam-1 emisyon değerinin %5'ini oluşturduğu için doğrulama kapsamına dâhil edilmemiştir.

Doğrudan Enerji Miktarı (TJ)'nı oluşturan Doğalgaz, Fuel oil ve Fuel gaz tüketim verilerinin, emisyon kaynağı olarak değerlendirilen miktarları emisyon hesaplamasına dâhil edilmiştir. Bu sebeple, Doğrudan Enerji Miktarı (TJ) başlığı altında doğrulanan tüketim miktarları ile Sera Gazı Emisyonu hesabına dâhil edilen tüketim miktarları aynı değerleri ifade etmemektedir. Sera Gazı Emisyonu hesabında kullanılan faaliyet verisi Sera Gazı Emisyonlarının Takibi Hakkında Yönetmelik gereği belirlenen ölçüm noktaları ile uyumludur.

Formül:
*Emisyon Miktarı= Faaliyet Verisi *Emisyon Faktörü*Yükseltgenme Faktörü*

*Faaliyet Verisi= Tüketim Miktarı*Net Kalorifik Değer (TJ)*

Yükseltgenme Faktörü= 1

Emisyon Faktörü:
Doğalgaz için emisyon faktörü, her rafinerinin bulunduğu yerel doğalgaz sağlayıcı firmasından (İzmit: İzgaz, İzmir: İzmirGaz, Kırıkkale: KırGaz, Batman: Sibadaş) GC sonucu elde edilen yakıt kompozisyonundan yola çıkarak Şirket bünyesinde hesaplanmaktadır.

Fuel oil, Fuel gaz, ve Tail gaz için emisyon faktörleri, GC (Gas chromatography) sonucu elde edilen yakıt kompozisyonundan yola çıkarak Şirket bünyesinde hesaplanmaktadır. Rafinerilere göre farklılık göstermekle birlikte, Tablo: 1, Tablo: 2, Tablo: 3 ve Tablo: 4'te bulunan değerler hesaba katılmaktadır.

Net Kalorifik Değer:
Fuel oil, Fuel gaz ve Tail gaz için emisyon faktörleri, içerik ve GC (Gas chromatography) sonucu elde edilen yakıt kompozisyonundan yola çıkarak Şirket bünyesinde hesaplanmaktadır. Rafinerilere göre farklılık göstermekle birlikte, Tablo: 1, Tablo: 2, Tablo: 3 ve Tablo: 4'te bulunan değerler hesaba katılmaktadır.

Doğalgaz
Doğrudan Enerji Miktarı (TJ) tüketimine dâhil olan Doğalgaz miktarının, emisyon kaynağı olarak değerlendirilen miktarı emisyon hesaplamasına dâhil edilmiştir. Sera Gazı Emisyonu oluşturan Doğalgaz tüketim miktarı akış ölçerlerden elde edilir. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Akış ölçerlerin belirsizlik hesapları hesaplamaya dâhil edilmiştir.

Emisyon Faktörü:
[(Doğalgaz MW(kg/kmole)/22.414/Doğal gaz MW (kg/kmole)) (Doğalgaz (kg/kmole)/100*44.0095/(12.01*1000))]/(4.186*Doğal gaz LHV (kcal/Nm3)/1000000000)*

*Doğal Gaz MW : [(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/100*

*Doğal Gaz Molar Mass of C (kg/kmole) : [CO2 vol%+CO vol%+CH4 vol%]*12.01/100*

Net Kalorifik Değer:
*[(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/(100*22.414)*1000*

Fuel gaz
Doğrudan Enerji Miktarı (TJ) tüketimine dâhil olan Fuel gaz miktarının, emisyon kaynağı olarak değerlendirilen miktarı emisyon hesaplamasına dâhil edilmiştir. Sera Gazı Emisyonu oluşturan Fuel gaz tüketim miktarı akış ölçerlerden elde edilir. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Akış ölçerlerin belirsizlik hesapları hesaplamaya dâhil edilmiştir. İzmit Rafinerisi için Fuel gaz tüketimi, 2 farklı bölge olan A ve B bölgesi kırılımında hesaplanmaktadır.

Emisyon Faktörü:
[(Fuel Gaz MW(kg/kmole)/22.414/Fuel Gaz MW (kg/kmole)) (Fuel Gaz (kg/kmole)/100*44.0095/(12.01*1000))]/(4.186*Fuel Gaz gaz LHV (kcal/Nm3)/1000000000)*

*Fuel Gaz MW : [(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/100*

*Fuel Gaz Molar Mass of C (kg/kmole) : [CO2 vol%+CO vol%+CH4 vol%]*12.01/100*

Net Kalorifik Değer:
*[(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/(100*22.414)*1000*

EK-1: TÜPRAŞ 2022 FAALİYET RAPORU - RAPORLAMA KILAVUZU

Fuel oil

Doğrudan Enerji Miktarı (TJ) tüketimine dâhil olan Fuel gaz miktarının, emisyon kaynağı olarak değerlendirilen miktarı emisyon hesaplamasına dâhil edilmiştir. Sera Gazı Emisyonu oluşturan Fuel gaz tüketim miktarı akış ölçerlerden elde edilir. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Akış ölçerlerin belirsizlik hesapları hesaplamaya dâhil edilmiştir.

Emisyon Faktörü ve Net Kalorifik Değer:
ASTM D-4868 Dalga Boyu Dispersiv X-Işını Flüoresans Spektrometreyle Petrol Ürünlerinde Sülfür tayini (Test Method for Sulfur in Petroleum Products by Wavelength Dispersive X-ray Fluorescence Spectrometry) metoduyla NKD (Net kalorifik Değer) hesaplanmakta, kükürt içeriği tayini ve kükürt içeriğine göre kabul gören C/H oranından yola çıkarak Fuel oil'in emisyon faktörü hesaplanmaktadır.

Tail Gaz

Proseste bulunan, Hidrojen Ünitesinde hidrojen üretimi için doğalgaz veya nafta girdi olarak kullanılmaktadır. Proseste saf H2 sistemden elde edilmektedir. Belirli oranda H2'si geriye kalan gaz tail gaz olarak adlandırılmaktadır. Sera Gazı Emisyonu oluşturan Tail gaz tüketim miktarı akış ölçerlerden elde edilir. Kullanılan akış ölçerlerin Şirketin sertifikalı enstrüman ekibi tarafından doğrulanan kalibrasyon raporları bulunmaktadır. Akış ölçerlerin belirsizlik hesapları hesaplamaya dâhil edilmiştir. İzmit Rafinerisi için Tail gaz tüketimi, 2 farklı bölge olan A ve B bölgesi kırılımında hesaplanmaktadır.

Emisyon Faktörü:
[(PSA Off-gas MW (kg/kmole)/22.414/PSA Off-gas MW (kg/kmole))(PSA Off-gas Molar Mass of C (kg/kmole)/100*44.0095/(12.01*1000))]/(4.186*PSA Off-gas LHV (kcal/Nm3)/1000000000)*

*Tail Gaz MW : [(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/100*

*Tail Gaz Molar Mass of C (kg/kmole) : [CO2 vol%+CO vol%+CH4 vol%]*12.01/100*

Net Kalorifik Değer:
*[(MW of H2*H2 vol%)+(MW of CO2*CO2 vol%)+(MW of CO*CO vol%)+(MW of CH4*CH4 vol%)]/(100*22.414)*1000*

Rafineriler için Kapsam 1 emisyonları hesaplamasına dâhil edilen Emisyon Faktörleri ve Net Kalorifik Değerler aşağıdaki gibidir:

Tablo: 1

İzmit Rafinerisi	Emisyon Faktörü (ton CO_2/TJ)	Net Kalorifik Değer (GJ/Ton)
Doğalgaz	55,56	49,07
A Bölgesi Fuel Gaz	54,88	49,76
B Bölgesi Fuel Gaz	52,50	50,35
Fuel Oil	80,05	40,55
A Bölgesi Tail Gaz	106,85	11,48
B Bölgesi Tail Gaz	155,42	7,19

Tablo:2

İzmir Rafinerisi	Emisyon Faktörü (ton CO_2/TJ)	Net Kalorifik Değer (GJ/Ton)
Doğalgaz	55,37	49,07
Fuel Gaz	55,28	47,60
Fuel Oil	78,13	38,74
Tail Gaz	131,30	8,62

Tablo:3

Kırıkkale Rafinerisi	Emisyon Faktörü (ton CO_2/TJ)	Net Kalorifik Değer (GJ/Ton)
Doğalgaz	55,65	48,70
Fuel Gaz	57,25	49,18
Fuel Oil	77,29	40,80
Tail Gaz	180,68	6,35

Tablo:4

Batman Rafinerisi	Emisyon Faktörü (ton CO_2/TJ)	Net Kalorifik Değer (GJ/Ton)
Doğalgaz	56,06	46,08
Fuel Gaz	57,60	48,15
Fuel Oil	77,00	39,39

Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)

*Formül: Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları= Satın Alınan Elektrik * Emisyon Faktörü*
Elektrik emisyon faktörü, Rafineriler'in bulunduğu bölgeler dikkate alınarak ve Uluslararası Enerji Ajansı'nın yayınladığı veriler kaynak alınarak hesaplanmış olup, Rafinerilerde emisyon faktörü değeri 0,4661 alınmıştır. (Kaynak: https://www.iea.org/data-and-statistics/data-product/emissions-factors-2021)

Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)

Formül: Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)= Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl) + Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)

Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton İşlenen Ham Petrol)

Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının oluşturduğu toplam sera gazı emisyonu miktarının (ton CO_2e), İşlenen Ham Petrol e oranlanmasıyla elde edilir.

Formül: Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton İşlenen Ham Petrol) = Toplam Sera Gazı Emisyonu (ton CO_2e) / İşlenen Ham Petrol (ton)

Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton Şarj)

Formül: Şarj Miktarı (ton)= Ham Petrol Şarj Miktarı + Ara Ürün Şarj Miktarı (doğalgaz şarj dâhil) = Ürün Üretim Miktarı + Yakıt Kalemleri Üretim Miktarı + Kayıp Miktarı

Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton Şarj) = Toplam Sera Gazı Emisyonu (ton CO_2e) / Şarj Miktarı (ton)

2. Sosyal Göstergeler

Çalışan Devir Oranı (%)

Formül: İşten ayrılan çalışan sayısı / Toplam çalışan sayısı

Kadın Yönetici Oranları (%)

Formül: Giriş Düzeyi + Orta Düzey + Üst Düzey Kadın Çalışan Sayısı / Toplam çalışan sayısı

Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)

Formül: Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)= Toplam eğitim saati (saat)/ Toplam eğitim alan kişi sayısı

LTI Frekansı - OSHA (frekans)

Formül: LTI olay sayısı x 1 milyon/çalışma saati

LTI Şiddet - OSHA (frekans)

Formül: LTI kayıp iş günü x 1 milyon/çalışma saati

Toplam Kayıtlı Yaralanma – OSHA (frekans)

Formül: Olay sayısı x 1 milyon/çalışma saati

Kısıtlı İş Göremezlik – OSHA (frekans)

Formül: Olay sayısı x 1 milyon/çalışma saati

Meslek Hastalığı (frekans)

Formül: Meslek hastalığı sayısı x 1 milyon/çalışma saati

Ölüm Oranı (frekans)

Formül: Ölüm sayısı x 1 milyon/çalışma saati)

Yeniden Görüş Beyanı

Doğrulanan verilerinin ölçülmesi ve raporlanması kaçınılmaz olarak bir dereceye kadar tahmin içerir. Ortaklık seviyesinde veriler üzerinde %5'ten fazla bir değişiklik olduğu durumda, yeniden görüş beyanı düşünülebilir.

KURUMSAL YÖNETİM

202 KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR
208 YÖNETİM KURULU YAPISI
209 TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI
210 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI
211 RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI
224 RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU
225 YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ
230 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)
231 SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)
232 DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)
233 SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Sermaye Yapısı

Şirketin hisseleri A ve C Grubu olmak üzere iki gruba ayrılmış olup tamamı nama yazılıdır. Şirketin çıkarılmış sermayesi 275.256.514 TL olup, söz konusu çıkarılmış sermayesi muvazaadan ari şekilde ödenmiştir.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar.

Ortaklık Yapısı

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na "SPK" kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul "BIST"te işlem görmektedir. Şirket'in BIST'e kayıtlı %46,78 oranında hissesi mevcuttur.

Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları ile Şirket'in hisselerini elinde bulundurduğu bağlı ortaklıkları ve hisse oranları aşağıdaki gibidir.

Grup	Sermaye Tutarı (TL)	Türü	Pay Adedi
A	275.256.513,99	Nama	27.525.651.399
C	0,01	Nama	1
Toplam	275.256.514,00		27.525.651.400

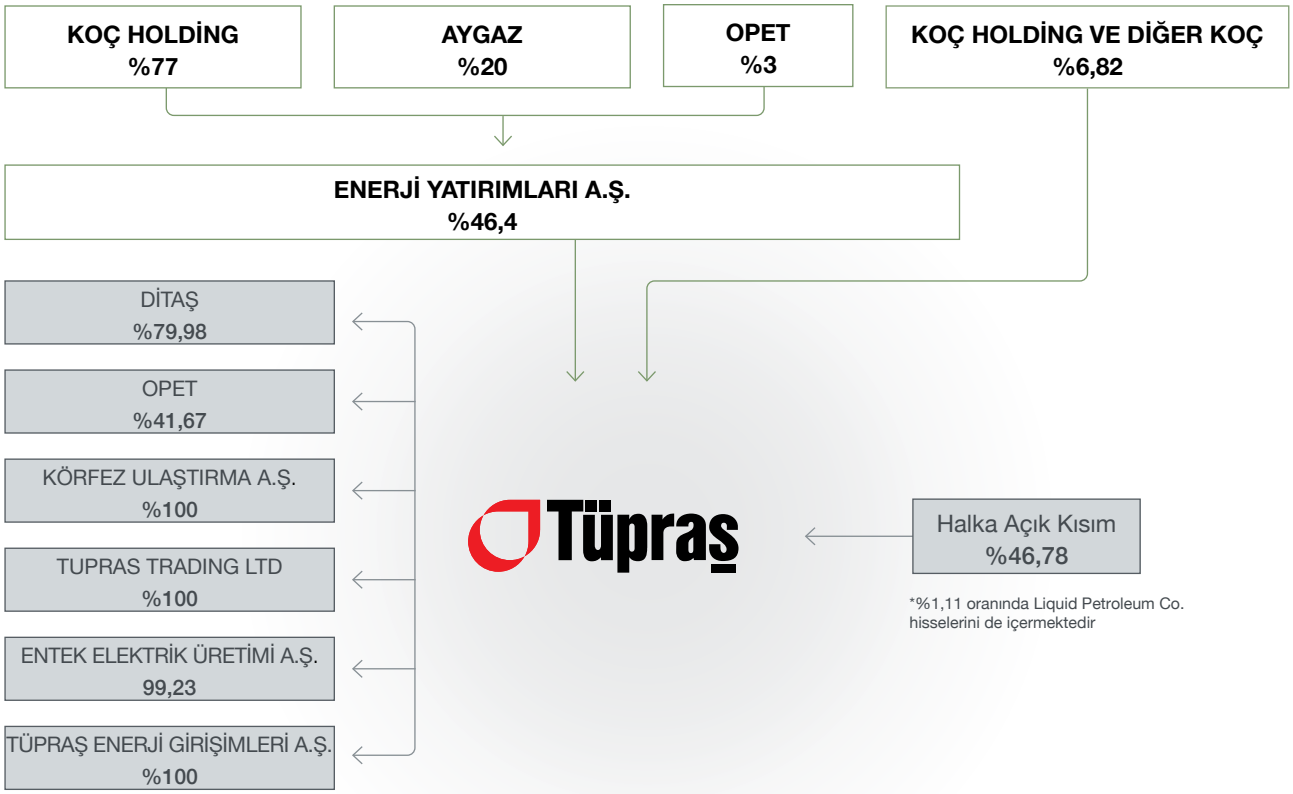

Şirketimizde doğrudan ve dolaylı olarak pay sahibi olan Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'nin 29 Eylül 2022 tarihinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul toplantısında kabul edilen kısmi bölünme işlemi sonucunda, Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş. sahibi olduğu Koç Holding A.Ş.'ne ait paylarının tamamını %100 payına sahip olduğu Family Danışmanlık Gayrimenkul ve Ticaret A.Ş.'ne devretmiştir.

Söz konusu kısmi bölünme işlemi sebebiyle Şirketimizde, Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'nin doğrudan ve dolaylı olarak sahibi olduğu paylarda herhangi bir değişiklik olmamış, bununla birlikte Family Danışmanlık Gayrimenkul ve Ticaret A.Ş.'nin dolaylı olarak sahip olduğu pay oranı ise %0 iken %20,14 olmuştur.

HUKUKİ AÇIKLAMALAR

Oy Hakkı

Şirket Esas Sözleşmesine göre, Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyit ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına ya da Şirket'in bölünmesi veya başka bir Şirket ile birleşmesi ve/veya Şirket'in tasfiyesi gibi konularda karar alınabilmesi için Özelleştirme İdaresi'nin temsil ettiği C grubu hissenin Yönetim Kurulu'nda olumlu oy kullanması gerekmektedir. C grubu imtiyazlı hissenin yukarıda belirtilen hususlar dışında oy hakkı üzerinde imtiyazı bulunmamaktadır.

Tüpraş'ın Finansal Duran Varlıklardaki İştirak Paylarında 2022 yılında Gerçekleşen Önemli Değişiklikler Hakkında Bilgi

Tüpraş'ın doğrudan iştirak ettiği finansal duran varlıklarına iştirak oranlarında Türk Ticaret Kanunu'nda belirlenen sınırlara ulaşan işlemler hakkındaki bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Şirketler	2022 (%)	2021 (%)	Açıklama
Entek Elektrik Üretimi A.Ş.	99,23	-	Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş.'ye ait Entek Elektrik Üretimi A.Ş. paylarının %99,23'ü kısmi bölünme yoluyla devralınmıştır.
Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş.	100,00	-	2022 yılında kurulmuştur.
Opet Petrolcülük A.Ş.	41,7	40	Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.'nin sahibi olduğu Opet Petrolcülük A.Ş.'ye ait Opet sermayesinin %1,67'sine denk gelen pay satın alınmıştır.

Varsa Yıl İçinde Yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı Bilgileri

Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş.'nin aktifinde kayıtlı Entek Elektrik Üretim A.Ş.'nin sermayesinin %99,23'üne denk gelen toplam 942.727.458,04 TL nominal değerli Entek paylarının kısmi bölünme yoluyla Tüpraş tarafından devralınması amacıyla 25 Ağustos 2022 tarihinde Olağanüstü Genel Kurul yapılmıştır.

Yıl İçindeki Organizasyonel Değişiklikler

Tüpraş'ın güncel organizasyon yapısı faaliyet raporunun 179'ncu sayfasında yer almakta olup, yıl içerisinde organizasyonel yapıda herhangi bir değişiklik gerçekleşmemiştir.

Bağlı Şirket Raporu

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 199'uncu maddesi uyarınca, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetim kurulu, faaliyet yılının ilk 3 ayı içinde, geçmiş faaliyet yılında Şirket'in hâkim ortağı ve hâkim ortağına bağlı şirketlerle ilişkileri hakkında bir rapor düzenlemek ve bu raporun sonuç kısmına faaliyet raporunda yer vermekle yükümlüdür.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ilişkili taraflarla yapmış olduğu işlemler hakkında gerekli açıklamalar 27 no'lu finansal rapor dipnotunda yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu tarafından hazırlanan 8 Şubat 2023 tarihli Rapor'da "Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin hâkim ortağı ve hâkim ortağın bağlı ortaklıkları ile 2022 yılı içinde yapmış olduğu tüm işlemlerde, işlemin yapıldığı veya önlemin alındığı veya alınmasından kaçınıldığı anda tarafımızca bilinen hal ve şartlara göre, her bir işlemde uygun bir karşı edim sağlandığı ve şirketi zarara uğratabilecek alınan veya alınmasından kaçınılan herhangi bir önlem bulunmadığı ve bu çerçevede denkleştirmeyi gerektirecek herhangi bir işlem veya önlemin olmadığı sonucuna ulaşılmıştır." denilmektedir.

Tüpraş'ın aleyhine açılan ve Şirket'in mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek nitelikteki davalar ve olası sonuçları hakkında bilgiler

Çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularındakiler dâhil olmak üzere, Şirket'in mali durumunu ve faaliyetlerini etkileyebilecek büyüklükte Şirket aleyhine açılmış veya sonuçlanmış herhangi herhangi bir dava bulunmamaktadır.

Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırımlara ilişkin açıklamalar

Mevzuat hükümlerine aykırı uygulamalar nedeniyle Şirket ve yönetim organı üyeleri hakkında uygulanan idari ve adli yaptırım bulunmamaktadır.

Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilgi

Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri bulunmamaktadır.

Şirket'in yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi konularda hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bu çıkar çatışmalarını önlemek için şirketçe alınan tedbirler hakkında bilgi

Şirket'in yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi konularda hizmet aldığı kurumlarla arasında çıkar çatışmasına yol açabilecek herhangi bir konu söz konusu olmamıştır.

Dönem içinde yapılan esas sözleşme değişiklikleri hakkında bilgiler

2022 yılı içerisinde yapılan Olağanüstü Genel Kurul Toplantısı'nda Esas Sözleşmenin;

- 6. Maddesinde; Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş.'ye ait Entek Elektrik Üretimi A.Ş. paylarının, Koç Holding A.Ş. tarafından iştirak modeliyle kısmi bölünme yoluyla, Aygaz A.Ş. tarafından ise ortaklara pay devri modeliyle kısmi bölünme yoluyla Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. tarafından devralınması nedeniyle çıkarılmış sermayesi 250.419.200,00 TL'den 275.256.514,00 TL'ye çıkarılmıştır.
- 7. Maddesinde; 25 Kasım 2020 tarihli 7257 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile Elektrik Piyasası Kanunu'nun 5. maddesinin üçüncü fıkrasının (a) bendi değiştirilmiş ve (b) bendi yürürlükten kaldırılmıştır. Böylece tarifesi düzenlemeye tabi olanlar haricindeki elektrik lisansı sahiplerinin yapacakları sermaye payı değişikliklerinde ve kontrol değişikliğine yol açan her türlü işlemde EPDK'dan izin alınması zorunluluğu kaldırılması nedeniyle Esas Sözleşmeden ilgili metin çıkarılmıştır.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNE UYUM RAPORU

Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Beyanı

Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından kamuya ilk olarak Temmuz 2003'te açıklanan "Kurumsal Yönetim İlkeleri" Şirketimiz tarafından benimsenmekte ve bu ilkeler büyük oranda uygulanmaktadır.

Tüpraş, BİST Kurumsal Yönetim Endeksi'ne 08.10.2007 tarihi itibarıyla dâhil olan ilk şirketlerden olup, SPK tarafından yayınlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin eşitlik, şeffaflık, hesap verebilirlik ve sorumluluk kavramlarını benimsemiştir.

Sermaye Piyasası Kurulu ("SPK") tarafından düzenlenen "Kurumsal Yönetim İlkeleri"ne uyuma Şirketimiz tarafından büyük önem verilmekte olup, Şirketimiz 2022 yılında yürürlükte bulunan II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği ("Tebliğ") kapsamında zorunlu olan tüm ilkelere tam olarak uymuş, zorunlu olmayan ilkelerin de büyük çoğunluğuna uyum sağlanmıştır. Zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne de tam uyum amaçlanmakta ve bu konuda azami çaba gösterilmektedir. Diğer taraftan, ilkelerin bir kısmında uygulamada yaşanan zorluklar, bazı ilkelere uyum konusunda gerek ülkemizde gerekse uluslararası platformda devam eden tartışmalar, bazı ilkelerin ise piyasanın ve Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Henüz uygulamaya konulmamış olan ilkeler üzerinde çalışılmakta olup; Şirketimizin etkin yönetimine katkı sağlayacak şekilde idari, hukuki ve teknik alt yapı çalışmalarının incelenmesi sonrasında uygulamaya geçilmesi değerlendirilebilecektir.

SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uygun olarak derecelendirme yapmak üzere faaliyet izni bulunan, uluslararası derecelendirme kuruluşu SAHA Kurumsal Yönetim ve Derecelendirme Hizmetleri A.Ş. tarafından 1.10.2021 tarihinde yapılan değerlendirme sonucunda Tüpraş'ın kurumsal yönetim derecelendirme notu 10 üzerinden 9,62 (%96,24) iken; 3.10.2022 tarihinde 9,65 (%96,45) olarak güncellenmiştir. Kurumsal yönetim derecelendirme notunun ana başlıklar itibarıyla dağılımı aşağıda verilmektedir.

Ana Başlıklar	2021 Notu	2022 Notu
Pay Sahipleri	95,53	95,53
Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık	97,24	97,28
Menfaat Sahipleri	99,51	99,51
Yönetim Kurulu	94,63	95,21
Toplam	96,24	96,45

Kurumsal Yönetim Derecelendirme Raporu'na www.tupras.com.tr adresindeki Şirket internet sitesinden ulaşılması mümkündür.
03.10.2022 tarihli raporda not artışına etki eden faktörler;

- Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasında kusurları ile şirkette sebep olacakları zarar, şirket sermayesinin %25'inin aşan bir bedelle sigorta ettirilmiş ve hususun KAP'ta açıklanmış olması,
- Yönetim Kurulu Çalışma Esasları ile Yönetim Kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağının yazılı hale getirilmesi olarak belirtilmiştir.

2022 yılı içinde Kurumsal Yönetim alanındaki çalışmalar, SPK'nın Kurumsal Yönetim İlkeleri ile ilgili düzenlemelerini içeren Sermaye Piyasası Kanunu ve bu Kanuna dayanarak hazırlanan tebliğlere uygun biçimde yürütülmüştür. 2022 yılında yapılan Olağan Genel Kurulumuzda Yönetim Kurulumuz Tebliğ'deki düzenlemelere uygun olarak oluşturulmuştur. Genel Kurul öncesinde bağımsız üye adaylarının belirlenmesi ve kamuya duyurulmasına ilişkin süreç gerçekleştirilmiş, düzenlemelere uygun şekilde seçim tamamlanmıştır. Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmemizin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulumuzun bir üyesi, C Grubu pay sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı ("ÖİB") tarafından aday gösterilen kişiler arasından seçilmektedir. Hazırlanan genel kurul bilgilendirme dokümanı ile ilkelerde açıklanması zorunlu olan imtiyazlı paylar, oy hakları, organizasyonel değişiklikler gibi genel kurul bilgileri, yönetim kurulu üye adayları özgeçmişleri, yönetim kurulu ve üst düzey yönetici ücret politikası ve açıklanması gereken diğer bilgiler genel kuruldan 3 hafta önce yatırımcılarımızın bilgisine sunulmuştur. Ayrıca yıl içerisinde Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş.'nin aktifinde kayıtlı olan Entek Elektrik Üretim A.Ş.'nin sermayesinin %99,23'üne denk gelen payların devralımı amacıyla Olağanüstü Genel Kurul toplantısı gerçekleştirilmiştir.

Kurulan yönetim kurulu komiteleri etkin olarak faaliyetlerini sürdürmektedir. Ayrıca Şirketimiz internet sitesi ve faaliyet raporu gözden geçirilerek ilkelere tam uyum açısından gerekli revizyonlar gerçekleştirilmiştir. Bu kapsamda; faaliyet raporunda, SPK Kurumsal Yönetim Tebliği'nde yapılan değişiklikle yürürlüğe konulan Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'ndeki ilkelere yönelik uyum sağlanan konular kapsamlı olarak açıklanmış, henüz tam uyum sağlanmayan ilkeler karşısındaki değerlendirmelere ise Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum Beyanı içinde yer verilmiştir. Yıl içerisinde Yönetim Kurulu tarafından, Şirket'in uyum alanındaki çalışmaları kapsamında; Disiplin, İhbar, Özel Nitelikli Kişisel Verilerin İşlenmesi ve Güvenliği, Çeşitlilik ve Eşitlik ve Kapsayıcılık ve Kişisel Verilerin Korunması Çerçeve Politikaları kabul edilerek Kamuyu Aydınlatma Platformu ve Şirketin internet sayfasında yayınlanmıştır. Komite üyelerinin 2022 yılında Yönetim Kurulu tarafından yürütülen faaliyetleri değerlendirilmiş olup, yıl sonu performans değerlendirme sürecinde finansal ve operasyonel göstergelerin yanı sıra, Şirket stratejilerinin hayata geçirilmesine yönelik hedeflerin gerçekleşme düzeyi de ölçülerek, bunların performans ve ödül sistemine girdi teşkil etmesi sağlanmaktadır.

Önümüzdeki dönemde de ilkelere uyum için düzenlemelerdeki gelişmeler ve uygulamalar dikkate alınarak gerekli çalışmalar yapılacaktır.

Henüz Uygulanamayan Kurumsal Yönetim İlkeleri

Şirketimiz 1 Ocak 2022 - 31 Aralık 2022 faaliyetleri döneminde zorunlu ilkelere tam uyum sağlamakla beraber, düzenleme uyarınca uygulaması zorunlu olmayan Kurumsal Yönetim İlkeleri'nden, henüz tam uyum sağlanamayan başlıca ilkeler aşağıda belirtilmekte, konuya ilişkin ilave açıklamalar ise faaliyet raporunun ilgili kısımlarında yer almaktadır. Uygulanması zorunlu olmayan ilkelere uyum sağlanamaması nedeniyle Şirketimizin maruz kaldığı çıkar çatışması bulunmamaktadır.

- 1.3.10 numaralı ilkeye ilişkin olarak, yapılan bağışlar için genel kurul gündeminde ayrı bir gündem maddesine yer verilmekte, genel kurul bilgilendirme dokümanında yüksek tutarlı bağışların detayı açıklanmaktadır. Bilgilendirme dokümanında detaylandırılmayan bakiye tutar ise her biri 500 bin TL'nin altındaki muhtelif kurum ve kuruluşlara yapılan ve yatırımcılar açısından önemli bilgi olarak görülmeyen çeşitli bağışlardan oluşmaktadır. Bu tutarın altındaki bağışlar yatırımcılarımız tarafından takip edilmemekte olup, izleyen yıllarda günün koşullarına göre belirlenecek önemlilik sınırı ile açıklama yapılmasına devam edilmesi planlanmaktadır.
- 1.3.11 numaralı ilkeye ilişkin olarak, olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2022 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.
- 1.4.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, faaliyet raporunun "Hukuki Açıklamalar" bölümünde yer aldığı üzere imtiyaz esas sözleşmemizde düzenlenmiştir. Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmış olup C Grubu pay sahibi ÖİB'dir. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Söz konusu imtiyazın Şirket'in Özelleştirme aşamasından bu yana var olduğu, sadece imtiyazlı paylar ile karar almanın mümkün olmadığı ve halka açık payların sahiplerinin yönetimde temsili açısından fark yaratacak nitelikte bir imtiyaz olmadığı dikkate alınarak, söz konusu yapıda bir değişiklik öngörülmemektedir. Nitekim esas sözleşmemiz uyarınca C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir.
- 1.5.2 numaralı ilkeye ilişkin olarak, azlık hakları, esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azınlığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır. Yatırımcılardan da bu konuda herhangi bir talep gelmemiş olup, yakın zamanda bu konuda bir değişikliğe gidilmesi ise öngörülmemektedir.
- 1.7.1 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Esas Sözleşmemizin 7'nci maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, borsada işlem görmeyen ÖİB'ye ait imtiyazlı C Grubu payın devrine ilişkin kısıt getirilmiş olmakla birlikte, borsada işlem gören A grubu payların serbestçe devrini zorlaştırıcı uygulamalar veya pay devrini kısıtlayan hükümler mevcut değildir. C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun T.C. Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir. C grubu pay, bu paya tanınan hakların Özelleştirme Yüksek Kurulu kararı (veya o tarihteki yetkili merci kararı) ile sona erdirilinceye kadar varlığını sürdürecektir. C Grubu paya tanınan hakların sona erdirilmesine karar verilmesi halinde, bu pay A Grubu paya dönüşecektir.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

- 4.4.7 numaralı ilkeye ilişkin olarak, yönetim kurulu üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin yönetim kuruluna önemli katkı sağlaması nedeniyle, yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmamıştır. Faaliyet raporumuzda yönetim kurulu üyelerimizin özgeçmişlerine yer verilmiştir. Yönetim kurulunun etkin çalışmaları dikkate alınarak, kurumsal yönetim açısından herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı değerlendirilen mevcut uygulamada kısa vadede bir değişiklik öngörülmemektedir.
- 4.5.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, komiteler yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmaktadır. Sadece bir bağımsız yönetim kurulu üyemiz iki komitede görevlendirilmiştir. Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamakta ve iş birliği imkânlarını artırmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin bilgi birikimi ve tecrübelerinin katkısıyla verimli çalışmaları dikkate alınarak, mevcut komite yapısı etkin çalışmaya imkân sağladığı görülmekte olup; yakın zamanda bir değişiklik ihtiyacı öngörülmemektedir.
- 4.6.5 numaralı ilkeye ilişkin olarak, Olağan Genel Kurulda ve finansal tablo dipnotlarımızda yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Kişisel bilgilerin gizliliği açısından önemli görülen konu hakkında piyasa uygulamaları yakından izlenmekte olup, yaygın uygulamaya paralel hareket edilmesi öngörülmektedir.

SPK'nın 10.01.2019 tarih ve 2/49 sayılı Kararı uyarınca hazırlanan ve Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından onaylanan 2022 yılı Kurumsal Yönetim Uyum Raporu (URF) ve Kurumsal Yönetim Bilgi Formu (KYBF) faaliyet raporunun ekinde (Sayfa 342-359) yer almakta olup, ilgili dokümanlara Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndaki Şirketimiz kurumsal yönetim sayfasından da ulaşılabilir.

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMALARI

Türk Ticaret Kanunu'nun ilgili hükümleri uyarınca Genel Kurul'un devredilemez yetkileri saklı kalmak kaydıyla, Şirketin tüm işleri ve idaresi Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri dairesinde seçilecek en az beş (5) kişiden oluşacak bir Yönetim Kurulu tarafından yürütülür. Yönetim Kurulu'nda görev alacak bağımsız üyelerin sayısı ve nitelikleri Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim İlkelerine ilişkin düzenlemelerine göre tespit edilir.

Kanuni yükümlülükler ve esas sözleşmenin 10'uncu maddesi uyarınca Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Diğer üyeler A Grubu pay sahiplerinin belirleyeceği adaylar arasından, genel kurulda en çok oy alan adaylar arasından seçilir.

Şirket Yönetim Kurulu her zaman, üyelerin sorumluluklarını gerektiği gibi yerine getirebilmeleri için gerekli bilgi, beceri ve finansal ve sektörel uzmanlığına sahip olacak şekilde oluşturulmaktadır. Tüpraş Yönetim Kurulu 1 Başkan, 1 Başkan Vekili ve 4'ü bağımsız olmak üzere toplam 12 üyeden oluşmaktadır. Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Müdür görevleri ayrı kişiler tarafından yerine getirilmektedir. Kurulun tüm üyeleri SPK Kurumsal Yönetim İlkelerinde yapılan tanımlamaya göre icrada görev almayan üyelerden oluşmaktadır. 2022 faaliyet döneminde bağımsız Yönetim Kurulu üyelerinin bağımsızlığını ortadan kaldıran bir durum ortaya çıkmamıştır. 2022 yılı itibarıyla Yönetim Kurulu'nda iki kadın üye bulunmaktadır. Kurul üyelerinin özgeçmişleri Faaliyet Raporu'nun ilgili kısmında mevcuttur.

Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında özet bilgi aşağıda tabloda olup, özgeçmişleri Şirket'in internet sitesinde ve Faaliyet Raporu'nda yer almaktadır.

Yönetim Kurulu Üyeleri

Adı Soyadı	Görevi	Şirket Dışında Aldığı Görevler	Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı	Yer Aldığı Komiteler ve Görevi
Ömer M. Koç	Başkan	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Başkanı
Ali Y. Koç	Başkan Vekili	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Rahmi M. Koç	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Semahat S. Arsel	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Yürütme Komitesi Üyesi
Levent Çakıroğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Koç Holding CEO	Bağımsız Üye Değil	
Erol Memioğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri	Bağımsız Üye Değil	Risk Yönetim Komitesi Üyesi
Yağız Eyüboğlu	Üye	Koç Holding Şirketleri Yönetim Kurulu Üyelikleri Enerji Grubu Başkanı	Bağımsız Üye Değil	Kurumsal Yönetim Komitesi Üyesi
Yunus Elitaş*	Üye (ÖİB Temsilcisi)	T.C. Hazine ve Maliye Bakanlığı Bakan Yardımcısı	Bağımsız Üye Değil	
Muharrem Hilmi Kayhan	Bağımsız Üye	Söktaş A.Ş. Yönetim Kurulu Başkan Yardımcılığı ve Üyeliği	Bağımsız Üye	Kurumsal Yönetim Komitesi Başkanı; Denetim Komitesi Başkanı
Ayşe Canan Ediboğlu	Bağımsız Üye	ING Bank Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	Risk Yönetim Komitesi Başkanı
Kamil Ömer Bozer	Bağımsız Üye	Boyner Holding, Dardanel A.Ş., Arçelik A.Ş.'de Bağımsız Yönetim Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	Denetim Komitesi Üyesi
Tufan Erginbilgiç*	Bağımsız Üye	Global Infrastructure Partners, CNH Industrial Yönetim Kurulu Üyesi, Surrey Üniversitesi Stratejik Danışma Kurulu Üyesi	Bağımsız Üye	

*Sn.Tufan Erginbilgiç istifası ile boşalan Bağımsız Yönetim Kurulu Üyeliği görevi 1 Ocak 2023'ten itibaren Sn.Yunus Elitaş tarafından yürütülmektedir.

KURUMSAL YÖNETİM İLE İLGİLİ AÇIKLAMALAR

Yönetim Kurulu'nun faaliyet esasları Esas Sözleşme'nin 10, 11 ve 12. maddelerinde sayılmıştır. Özetle, Yönetim Kurulu, Türk Ticaret Kanunu ve Esas Sözleşme hükümleri uyarınca mutlaka Genel Kurul kararı alınmasını gerektiren işlemler dışında kalan tüm kararları almaya yetkilidir. Yönetim Kurulu olağan koşullarda yılda asgari üç kere, yılbaşında belirlenen takvim ile Şirket faaliyetleri hakkında stratejik değerlendirmelerde bulunmak ve iki toplantı arasındaki döneme dair gelişmeleri değerlendirmek üzere toplanır. Yönetim Kurulu Düzenli toplantılara ilave olarak, gerekli görülen hallerde Türk Ticaret Kanunu'nun 390/4 maddesi uyarınca fiilen toplantı yapmadan karar alabilmektedir. Esas Sözleşme gereği; Yönetim Kurulu toplantıya katılanların basit çoğunluğu ile karar alır. C grubu hisseyi temsil eden üyenin Esas Sözleşme'nin 10. Maddesinde belirtilen konulardaki hakkı saklı kalmak kaydı ile Yönetim Kurulu toplantılarında her üyenin bir oy hakkı bulunmakta olup, açıklanan farklı görüş ve karşı oy gerekçeleri ile Yönetim Kurulu üyeleri tarafından sorulan özellikli sorular karar zaptına geçirilmektedir. 2022 yılı içerisinde bu türde bir muhalefet veya farklı görüş beyan edilmemiştir. 2022 takvim yılında Yönetim Kurulu 13 Nisan'da ve 19 Ekim tarihlerinde %88 katılımla fiziki olarak toplanmıştır. Yıl içerisinde toplam 35 Yönetim Kurulu kararı alınmıştır.

Yönetim Kurulu toplantıların gündemi Yönetim Kurulu sekretaryası tarafından daha önce alınan kararlar ve karar alınmasını gerektiren konular göz önünde tutularak hazırlanmaktadır. Diğer toplantıların gündemini ise yasal zorunluluklar nedeniyle karar alınmasını gerektiren hususlar belirlemektedir. Yönetim Kurulu'nun sekretarya görevi Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı (CFO) tarafından yürütülmektedir.

Son yıllarda yapılan toplantılarda hiçbir üye alınan kararlara muhalif kalmadığından, tutanaklarda bu yönde bir bilgi yer almamış ve denetçilere de iletilmemiştir. Yönetim Kurulu Şirket'in faaliyetlerini gözetirken çıkar çatışması doğma olasılığının olup olmadığını ve varsa söz konusu çıkar çatışmasının Şirket açısından sonuçlarını değerlendirmekte ve Şirket'in çıkarlarına en uygun şekilde hareket edilmesi için gereken kararları almaktadır. Ayrıca, ilişkili taraf işlemlerinde de düzenlemelere uyumun yanı sıra Yönetim Kurulu tarafından olası suistimal riskleri değerlendirilmekte ve ilişkili taraf işlemleri titizlikle ele alınmaktadır.

Esas Sözleşme'ye göre Yönetim Kurulu, ilgili mevzuat hükümlerine uymak kaydıyla uygun göreceği konularda kendi üyeleri ve/veya üyesi olmayan kişilerden oluşan danışma, koordinasyon, denetim ve benzeri nitelikte komiteler veya alt komiteler oluşturulabilir.

Oluşturulan komitelere 30 Mart 2022 tarihli Olağan Genel Kurul'un ardından, 22 Nisan 2022 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri madde 4.5'te belirtilen hükümler çerçevesinde üyelerin seçimi tamamlanmıştır.

2022 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri, Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi çalışma esasları kapsamındaki görev ve sorumlulukları yerine getirmiş; çalışma planlarına uygun şekilde toplanmıştır. Komite çalışmaları esnasında gerektiğinde şirket yöneticilerinden ve bağımsız denetçiden de görüş alınmıştır. Komitelerin çalışmaları hakkında bilgiler ile yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlar Yönetim Kurulu'na sunulmuştur. Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Komiteleri'nin çalışmalarından beklenen faydanın temin edildiği görüşündedir.

Kurulan Kurumsal Yönetim Komitesi, Risk Yönetim Komitesi, Denetim Komitesi ve Yürütme Komitesi'nin çalışma esasları ve 2022 yılı içerisindeki çalışmaları Faaliyet Raporunun Kurumsal Yönetim altında Yönetim Kurulu Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi başlığı altında yer almaktadır.

Risk Yönetimi ve İç Kontrol

Risk yönetimi, iç kontrol ve denetimin sağlıklı olarak işleyişi Yönetim Kurulu sorumluluğunda olup ilgili çalışmalar, Yönetim Kurulu tarafından oluşturulan komitelerce gözden geçirilmekte ve gerekli bilgiler Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

Yönetim Kurulu bünyesindeki Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapan Riskin Erken Teşhisi Yönetim Komitesi mevcuttur. Komite başkanı bağımsız yönetim Kurulu üyesi olup, başkan ve üye icrada görev yapmamaktadır.

Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürebilecek tüm risklere ilişkin gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi, risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasıyla periyodik olarak takip edilmesi Genel Müdür ve Genel Müdür Yardımcılarından oluşan Risk Takip Komitesi'nin sorumluluğundadır. Bunun yanı sıra, bilgi güvenliğinin sağlanabilmesi ve bilgi güvenliğinin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi amacıyla Bilgi Güvenliği Komitesi bulunmaktadır. Temelde siber güvenlik risklerinin yönetilmesi, teknolojik altyapının iyileştirilmesi amacıyla da Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi kurulmuştur.

Tüpraş'ta iç kontrol sistemi iş akışlarının içerisinde yer alan standartlar, görev tanımları, yetkilendirme sistemi, politikalar ve yazılı prosedürlerden oluşmaktadır. İç kontrol sistemi, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından proaktif bir yöntemle risk temelli denetim planları doğrultusunda takip edilmektedir. Tüpraş ve Bağlı Ortaklıklarında yürütülen denetim çalışmaları ile mali, operasyonel, yasal ve etik kurallara uygunluk çerçevesinde makul güvence verilmesi amaçlanmaktadır. Düzenli denetim faaliyetlerinin yanı sıra süreç incelemeleri ve denetim tespitlerine ya da ihbarlara istinaden özel incelemeler de yapılmaktadır. Şirkete ulaşan şikâyet içerikli bildirimler takip edilmekte, gerekli görülmesi halinde özel incelemeler ve şikâyet incelemeleri sonucunda Etik Kurul toplantıları düzenlenmektedir.

Denetim tespitleri, Şirket Yönetimi ve sorumlular ile paylaşılarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aksiyon alınacak denetim bulgularının Tüpraş Risk ve Aksiyon Portalına girişleri yapılmakta ve alınması gereken aksiyonlar, bulgunun önem derecesi doğrultusunda sistematik şekilde takip edilmektedir. Ayrıca Bağımsız Denetim Kuruluşu tarafından da periyodik denetlemeler gerçekleştirilmekte, bu denetimler sonucu oluşturulan raporlar Yönetim Kurulu'na sunulmaktadır.

Risk Yönetimi ve İç Kontrol sistemleriyle ilgili ayrıntılı açıklamalar Faaliyet Raporu'nun Risk Yönetimi başlığında yer almaktadır.

YÖNETİM KURULU YAPISI*

Yönetim Kurulu Başkanı
Ömer M. Koç

Yönetim Kurulu Sekretaryası
Doğan Korkmaz (CFO)

Yönetim Kurulu Başkan Vekili
Ali Y. Koç

Yönetim Kurulu Üyeleri

Rahmi M. Koç
Semahat S. Arsel
Levent Çakıroğlu
Erol Memioğlu
Yağız Eyüboğlu
Yunus Elitaş (Bağımsız)
Muharrem Hilmi Kayhan (Bağımsız)
Ayşe Canan Ediboğlu (Bağımsız)
Kamil Ömer Bozer (Bağımsız)

Kurumsal Yönetim Komitesi
Muharrem Hilmi Kayhan
Yağız Eyüboğlu
Doğan Korkmaz

Risk Yönetimi Komitesi
Ayşe Canan Ediboğlu
Erol Memioğlu

Denetim Komitesi
Muharrem Hilmi Kayhan
Kamil Ömer Bozer

Yürütme Komitesi
Ömer M. Koç
Rahmi M. Koç
Semahat S. Arsel
Ali Y. Koç
Caroline Nicole Koç

Etik Kurul
İbrahim Yelmenoğlu
Doğan Korkmaz
Ahmet Aksoy
Can Akçaoğlu
Çiler Teber

Bağımsız Denetçi
PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Mali Müşavirlik A.Ş.

1 Ocak 2023 itibarıyla

TÜPRAŞ ORGANİZASYON ŞEMASI

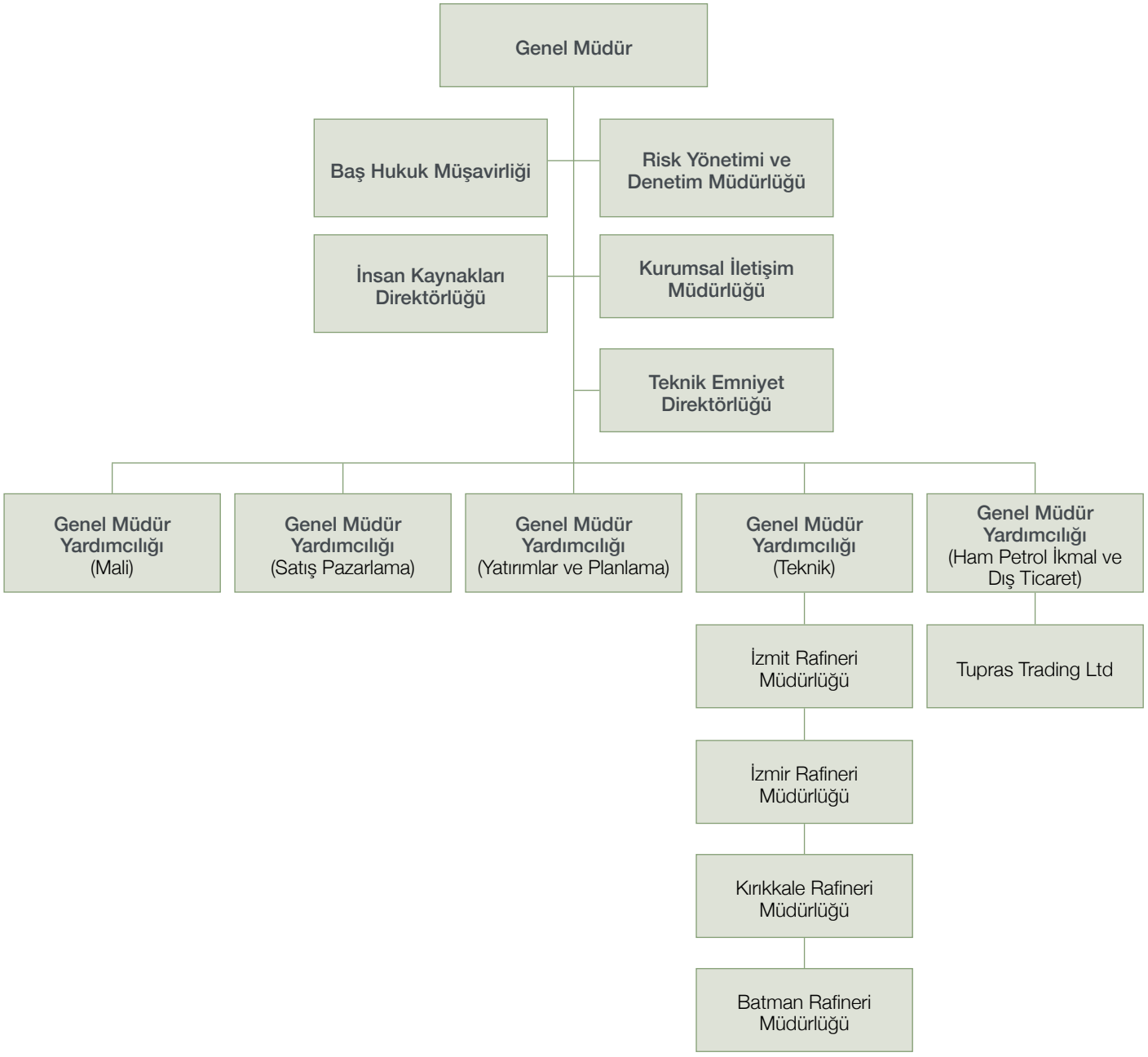

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM BEYANI

Tüpraş, Sermaye Piyasası Kurulu (SPK) Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde belirtilenler dâhil sürdürülebilirlik alanındaki iyi uygulamaları yakından takip etmekte ve çalışmalarını bu alanda genel kabul görmüş en iyi uygulamalara uyum sağlama hedefiyle yürütmektedir. Tüpraş'ın sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında "Enerjimiz Geleceğe" stratejisi altında yönettiği konuların birçoğu, SPK tarafından 2020 yılında yürürlüğe konulan "Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi"nde belirtilen ilkeler ile örtüşmektedir. Bu çerçevede Tüpraş tarafından SPK'nın "uy ya da açıkla" yaklaşımı ile hazırladığı zorunlu olmayan "Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi"nde belirtilen ilkelerin birçoğuna uyum sağlanmıştır. Söz konusu ilkelerin bir kısmında, uygulamada yaşanan zorluklar, genel ulusal ve uluslararası arenadaki belirsizlikler, bazı ilkelerin Şirket'in mevcut yapısı ile tam örtüşmemesi, devam eden çalışmalarda elde edilecek bulgulara göre uyum esaslarının belirlenecek olması gibi nedenlerle tam uyum henüz sağlanamamıştır. Şirketimizin sürdürülebilir değer yaratma hedefine katkı sağlayacak şekilde henüz tam uyum sağlanmamış olan ilkelerde de uygulamaya geçilmesi hedeflenmektedir.

SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi'nde yer alan ilkelerle örtüşen Tüpraş'ın sürdürülebilirlik uygulamaları Faaliyet Raporu'nun başta Sürdürülebilirlik Bölümünde; Çevre Yönetimi, Enerji Verimliliği, Sağlık ve Emniyet Uygulamaları ve Toplumsal Sorumluluk başlığı yanı sıra İnsan Kaynakları bölümlerinde detaylı olarak açıklanmış olup, henüz tam uyum sağlanamayan başlıca ilkeler hakkında açıklamalarımız ise aşağıda belirtilmektedir. Zorunlu olmayan ilkelere tam uyum sağlanamaması nedeniyle çevresel ve sosyal risk yönetiminde meydana gelen etkiler Şirketimizce takip edilmekte ve sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında değerlendirilmektedir.

- A4.1 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Tüpraş tarafından kamuya açıklanan verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla bağımsız üçüncü taraf kuruluşça sınırlı güvence çalışması yürütülmüştür. Faaliyet Raporu Performans Göstergelerinde üçüncü taraflardan sınırlı güvence hizmeti alınan veriler belirtilerek kamuya açıklanmış olup, önümüzdeki yıllarda doğrulama çalışmalarının kapsamının hem bağlı ortaklıklar hem de gösterge bakımından genişletilmesi ve kamuoyu ile paylaşmak üzere çalışmalar devam etmektedir.
- B.9 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları İzleme Raporlama ve Doğrulama (İRD) tebliği kapsamında Çevre ve Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı'nın yetkilendirdiği doğrulayıcı kuruluşlar, Şirket'in gönüllü olarak yaptığı ISO 14064-1 kapsamındaki bağımsız üçüncü taraflar ve bağımsız denetim şirketince doğrulanmakta ve kamu ile paylaşılmaktadır. Benzer şekilde enerji verimliliği projelerinden sağlanan sera gazı azaltım miktarları, enerji tüketimi, su ve atık gibi çevresel göstergeler de düzenli olarak takip edilmekte doğrulaması ISO 14064-2 kapsamında ve bağımsız denetim şirketi tarafından yapılmakta Faaliyet Raporunun performans göstergeleri kısmında kamuya açıklanmaktadır. Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonları Şirket'in Faaliyet Raporu ve Sürdürülebilirlik Raporunda kamuoyuna açıklanmakla beraber Kapsam 3 emisyonlarına dair yapılan çalışmalar devam etmektedir.
- B.14 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Tüpraş bünyesinde üretim bazında yaşam döngüsü analizleri yapılmakta olup, çıkan sonuçlara göre iyileştirmeye yönelik aksiyonlar alınmaktadır. Şirketin tüm tesislerinde sahip olduğu ISO 14001 gerekliliği olan Çevre Boyut Tabloları ile tüm üretimler izlenmektedir. Ayrıca yeni yatırımlar için Çevresel Etki Değerlendirmeleri de yapılmaktadır. Ancak, üçüncü tarafların sera gazı emisyonları (Kapsam 3) hesaplanmakla birlikte önümüzdeki yıllarda raporlanması ve azaltımına yönelik stratejiler geliştirilmesi planlanmaktadır.
- B.17 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Rafinerilerimizde tüketilen enerji, doğrudan ve dolaylı olarak kırılım bazında (fuel oil, doğal gaz vb.) raporlanmakta ancak enerjinin kullanımı sonrası dağılımları ısı ve soğutma özelinde proses spefisik metrikler olup, ayrıca raporlanmamaktadır. Nitekim, rafinerilerin oldukça kompleks yapıya sahip olması sebebiyle her bir proses ünitesi özelinde ısıtma ve soğutmaya giden akış, kalorifik değer ölçümleri de sağlıklı olmamakta ve/veya bulunmamaktadır. Bu sebeple, enerji tüketimleri en güvenilir ölçüme dayalı doğrudan ve dolaylı olarak ana kaynak bazında raporlanmaktadır. Elektrik üretim miktarları ise Lisansa tabii faaliyet olması sebebi ile EPDK/TEİAŞ gibi kurumlara sistem üzerinden bildirilmektedir.
- B.23 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Şirket içi karbon fiyatlandırma çalışmaları proje değerlendirmelerinde ele alınmaktadır. İklim değişikliği ile ilgili çalışmalara katkı sağlamak için farklı araçlar değerlendirilmekte olup, uygun görülenler geliştirilen strateji kapsamında uygulamaya alınacaktır. Biriken/satın alınan karbon kredisi bulunmamaktadır.
- B.24 numaralı ilkeye ilişkin olarak; Şirket içi karbon fiyatlandırma çalışmaları yürütülmektedir. Düşük karbon ekonomisine geçiş için farklı araçlar değerlendirilmekte olup, uygun görülenler geliştirilen strateji kapsamında uygulamaya alınabilecektir.

SPK'nın 23.06.2022 tarih ve 34/977 sayılı Kararı ile belirlenen formatlara göre hazırlanan ve Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından onaylanan Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Raporu faaliyet raporunun ekinde (sayfa 360-370) yer almakta olup, ilgili dokümanlara Kamuyu Aydınlatma Platformu'ndaki Şirketimiz https://www.kap.org.tr/tr/sirketbilgileri/ozet/4028e4a140f2ed720140f37f139c01bc sayfasından da ulaşılabilir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

A. KURUMSAL RİSK YÖNETİM SÜRECİ

Kurumsal Risk Yönetim süreci, Şirketin mevcut değerlerini koruyup paydaşlar için yeni değerler yaratırken, Yönetimin kabul edilebilir seviyede değerlendirdiği risk iştahına uygun olarak tüm fonksiyonlarda tanımlanan risklerin birimler ile süreçler arasındaki iletişimini sağlayacak şekilde geliştirmiştir.

Tüpraş, kurumsal risklerini Genel Müdür'e doğrudan bağlı Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü aracılığı ile takip etmektedir. Riskten doğrudan sorumlu birimler ile yapılan çalıştaylar, etki ve sıklık analizleri neticesinde risk envanteri güncellenmektedir. Risk yönetimi yazılımı ile sürekli olarak takip edilen riskler, Risk Takip Komitesi tarafından önceliklendirilmekte, risklere ilişkin alınan aksiyonlar ve güncel bilgiler belirli periyotlarda Risk Takip Komitesine raporlanmaktadır.

Tüpraş, Kurumsal Yönetim İlkeleri çerçevesinde politikalarını oluşturmuş, kurumsal kültürünü güçlendirme kapsamında yönetişim uygulamalarını hayata geçirmektedir. Bu doğrultuda, risk yönetim sürecinde ISO 31000 Risk Yönetim Standardı dikkate alınmaktadır.

B. RİSKİN ERKEN TEŞHİSİ KOMİTESİ

Tüpraş'ın 28 Temmuz 2010 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında alınan karar ile 1 Temmuz 2012 tarihinde yürürlüğe giren 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 378'inci maddesi ile SPK'nın Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyum ve Yönetim Kurulu bünyesindeki komitelerin etkin çalışmasını sağlamak amacıyla, Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli önlemlerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacıyla çalışmalar yapmak üzere Riskin Erken Teşhisi Yönetim Komitesi kurulmuştur.

Komitenin başkanlığını, icrada görevli olmayan Bağımsız Yönetim Kurulu üyesi Sayın Ayşe Canan Ediboğlu yürütmektedir. Komitenin diğer üyesi ise, icrada görevli olmayan Yönetim Kurulu üyesi Sayın Erol Memioğlu'dur. Komite, 2022 yılı içerisinde 6 adet toplantı gerçekleştirmiştir. Komite, Tüpraş'ın Risk Yönetim Sistemi ve Risk Raporlaması esaslarını değerlendirmekte, bu kapsamda periyodik olarak hazırlanan Risk Raporlarını incelemekte ve görüşlerini sunmaktadır. Raporlama çalışmaları ve komite değerlendirmeleri neticesinde alınan kararlar Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmaktadır.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan 17 Şubat 2022 tarihli raporda, Tüpraş'ın riskin erken saptanması sistemi ve Risk Yönetimi Komitesi'nin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

C. RİSK TAKİP KOMİTESİ

Risk Takip Komitesi, Kurumsal Risk Yönetimi uygulamalarını takip eden, Genel Müdür'e bağlı komitedir. Komite üyeleri; Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ile Risk Yönetim ve Denetim Müdürü'nden oluşmaktadır. Komite'nin amacı, Şirket'in varlığını ve sürdürülebilirliğini tehlikeye düşürebilecek tüm risklerin erken teşhisi, tespit edilen risklerle ilgili gerekli tedbirlerin alınması, kurumsal risk yönetimi süreçlerinin etkin bir şekilde yürütülmesi için gerekli politikaların ve uygulamaların geliştirilmesi ve risklere ait aksiyon planları ile risk trendlerinin anahtar risk göstergeleri vasıtasıyla periyodik olarak takip edilmesidir.

D. BİLGİ GÜVENLİĞİ KOMİTESİ

Tüpraş, kurumun tüm fiziksel ve elektronik bilgi varlıklarının gizliliğini, bütünlüğünü ve erişilebilirliğini, yasal uyumu sağlayarak ticari ve kurumsal imajını koruma taahhüdünde bulunmaktadır.

Bilgi güvenliğinin tam olarak sağlanabilmesi, bilgi güvenliği bilincinin oluşturulması, farkındalık seviyesinin artırılması ve bilgi güvenliğinin sağlıklı bir şekilde işletilebilmesi amacıyla ISO 27001 Standardının Kurumsal Roller Sorumluluklar ve Yetkiler maddesi uyarınca kurulan Bilgi Güvenliği Komitesi faaliyetlerini sürdürmektedir. Komite lideri Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı, Komite Yöneticisi ise Bilgi Teknolojileri Direktörü'dür. Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) sorumlusu Siber Güvenlik ve Risk Müdürü, üyeleri ise tüm Direktörlükler ve ilgili Müdürlüklerdir.

Komite, gündem olması halinde 6 ayda bir kez olmak üzere ve gerektiğinde katılımcıların veya yetkilendirdiği temsilcilerinin salt çoğunluğu ile toplanmaktadır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Komite çalışma çıktılarının takip edilmesi, sahada yönetilmesi, yeni gündemin oluşturulması, sunum vb. tüm koordinasyon faaliyetlerinin yürütülmesi için Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü görevlendirilmiştir. Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü, gelişen teknolojiler ile siber tehdit ve riskleri engellemenin azami önemli hale gelmesi, bu teknolojilerin ayrı ve özelleştirilmiş bir ekip ile yönetilmesi ihtiyacı kapsamında, Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü; Siber Atak İzleme ve Savunma, Bilgi Güvenliği ve Uyum, Siber Operasyon ve Müdahale ve Siber Olay ve Mimari olarak belirlenen faaliyet başlıklarında süreçlerini yürütmektedir.

Komite'nin almış olduğu kararlar titizlikle takip edilmekte olup, çalışma çıktıları ile birlikte bir sonraki komite gündeminin ilk sırasında yerini almaktadır. Sermaye Piyasası Kurulu'nun VII -128.9 Bilgi Sistemleri Tebliği ile halka açık şirketler için getirilen yükümlülükler kapsamında Yönetim Kurulu tarafından kabul edilen Tüpraş Bilgi Güvenliği Politikasının çalışanlara duyurulması, uygulanması ve gözetimi ile bilgi sistemleri üzerinde etkin ve yeterli kontrollerin tesisi çalışmalarını da yürütmüştür.

Tüpraş Siber Güvenlik Stratejisi kapsamında risk tabanlı bir yaklaşım olan NIST CSF kritik altyapı yönetim çerçevesi benimsenmiş ve bu yaklaşımla Koç Holding Bilgi Teknolojileri inisiyatifleri, şirket öncelikleri, çevik dönüşüm, OKR performans sisteminin uyumluluğu sebebiyle ana stratejilerinin de bir parçası olarak konumlandırılmıştır. Tüpraş Siber Güvenlik hedefleri belirlenirken temelde NIST CSF kritik altyapı yönetim çerçevesi ve Sürekli Uyarlanabilir Risk ve Güven Değerlendirmesi (CARTA) stratejisi referans alınmıştır.

06.07.2019 tarih ve 30823 sayılı Resmî gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 2019/12 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi yasal düzenlemeleri doğrultusunda 2020 yılı Temmuz ayında Dijital Dönüşüm Ofisi Başkanlığı koordinasyonunda Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehber'i yayınlanmıştır. Yaklaşık 1 yıllık çalışma sonucunda, 780 kontrol maddesi için uyum ve denetim çalışmaları tamamlanmıştır. Bulgu aksiyon planları Komite bilgi ve onayı dâhilinde işletilmeye devam edilecektir.

E. OPERASYONEL TEKNOLOJİLER SİBER GÜVENLİK KOMİTESİ

Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi kontrol sistemleri araç ve uygulamalarına yönelik artan siber güvenlik risklerinin yönetilmesi, teknolojik güvenlik alt yapısının iyileştirilmesi, işletim, bakım, proje ve tedarikçi yönetim süreçleri içerisinde teknolojinin etkin olarak uygulanması, prosesin kesintisiz devamlılığının sağlanması için gerekli prosedür ve süreçlerin geliştirilmesini hedeflemektedir. Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi, Operasyonel Teknolojiler Müdürlüğü, Sistem ve Altyapı Teknolojileri Müdürlüğü, İşletme, Elektrik/Enstrüman Bakım, Proses Kontrol, Proses Güvenliği, Proje ve Yatırımlar ile Rafinerilerdeki Bilgi Teknolojileri ekiplerinden oluşmaktadır. Operasyonel Teknolojiler Siber Güvenlik Komitesi çalışma çıktıları Bilgi Güvenliği Komitesi'ne sunulur ve gelişim takip edilir.

F. TÜPRAŞ RİSK ENVANTERİ

Tüpraş yapılan risk değerlendirmesi sonrasında risklerini;

1- Teknik Emniyet ve Çevre Riskleri

2- Finansal Riskler

3- Ticari Riskler

4- Operasyonel Riskler

5- Stratejik Riskler

6- Uyum ve Yasal Riskler

7- İtibar Riskleri

8- İklim ile Bağlantılı Riskler

olmak üzere, 8 ana başlık altında kategorize etmiştir.

1- TEKNİK EMNİYET ve ÇEVRE RİSKLERİ

Teknik Emniyet Riskleri

Tüpraş, faaliyetlerinden kaynaklanan riskleri tanımlayarak riskleri ortadan kaldırma, ulusal ve uluslararası standartlar çerçevesinde kabul edilebilir düzeye indirme hedefi doğrultusunda çalışmalarını sürdürmektedir. Tüpraş Sağlık ve Emniyet yönetim sistemi ISO 45001 temelinde şekillendirilmiş ve sertifikalandırılmıştır.

Detaylı bilgilendirme Sağlık Emniyet Uygulamaları bölümünde (sayfa 152-157) yer almaktadır.

Çevre Riskleri

Tüpraş, üst düzeyde bir çevre koruması sağlamak amacıyla ulusal çevre mevzuatı gerekliliklerini yerine getirirken uluslararası standartları ve çevre mevzuatını da takip ederek çevresel risklerini belirlemekte ve bu kapsamda gerekli önlemleri alarak operasyonlarını ve yatırımlarını gerçekleştirmektedir. Proaktif bir yaklaşımla Şirketin sürdürülebilirliği, orta ve uzun vadeli planları dikkate alınarak ve yatırımların çevre etkisi değerlendirilerek Çevresel Riskler yönetilmektedir.

Tüm Rafinerilerin faaliyetlerini sürdürebilmesi için Çevre İzinlerinin güncelliği sağlanmaktadır. Şirket ISO 14001 Çevre Yönetim Sistem Standardı gerekleri tüm faaliyet tesislerinde takip etmekte ve düzenli aralıklarla belgelendirme çalışmaları yürütmektedir.

Tüpraş'ta çevre performansı amaç ve hedefler üzerinden sürekli takip edilmekte ve ulusal çevre mevzuatı gereklilikleri iç denetim sürecinde kontrol edilmektedir. Çevresel risk ve fırsatlar belirlenmektedir. Diğer taraftan Tüpraş'ın çevre uygulama ve performansı, Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı tarafından yetkilendirilen kurumlar ve bağımsız kuruluşların gerçekleştirdiği denetimlerin yanı sıra Koç Topluluğu Çevre Denetimi sürecine de tabidir. Böylelikle izlenilen sistemler ve elde edilen sonuçlar şirket içi ve dışından çok sayıda kuruluş tarafından değerlendirilmektedir. Çevre denetimlerinden elde edilen bulgulara "Düzeltici İyileştirici Faaliyet" formu oluşturularak sorunlar çözümlenmektedir. Tüm sonuçlar yıllık olarak düzenlenen Yönetim Gözden Geçirme Toplantılarında üst yönetime sunulmakta ve gelecek yıl yapılacak çalışma hedefleri belirlenmektedir.

Detaylı bilgilendirme Çevre Yönetimi bölümünde yer almaktadır.

2- FİNANSAL RİSKLER

Tüpraş, işletme sürekliliğinin sağlanması için gerekli olan Finansal Politikaları oluşturmakta, uygulamakta ve güncellemektedir. Finansal hedeflere ulaşmak için ilgili süreçlerin sürekli olarak izlenmesi ve iyileştirilmesi Finans Direktörlüğü'nün öncelikli amaçları arasındadır. Finansal kaynakların ve risklerin yönetimi mevcut politikalar çerçevesinde proaktif olarak gerçekleştirilmektedir.

Kur Riski

Finansal yükümlülüklerin yabancı para birimi cinsinden olması, yatırım malları ve ham madde ithalatı gibi nedenlerden ötürü kur riski doğabilmektedir. Kur riskinin yönetimi kapsamında döviz pozisyonu limitleri belirlenmekte ve gerektiğinde türev araçlar kullanılmaktadır. Böylelikle "sıfır döviz pozisyonu" hedeflenmektedir. Öte yandan ürün satış fiyatlarına, döviz kuru değişimleri yansıtılarak kur riski sınırlandırılmakta, doğal hedge etkisinden faydalanılmaktadır. Aynı zamanda Şirket, sahip olduğu yatırım kredilerini gelecekte gerçekleşmesi muhtemel olan ihracat işlemleri ile dengeleyerek nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaktadır.

Likidite Riski

Likidite, etkin nakit akış planlanması ve aktif-pasif yönetimi ile günlük olarak yönetilmektedir. Vadesi gelen yükümlülüklerin karşılanamama riskine karşı stres test ve senaryo analizleri ile nakit rezervler gerekli durumlarda güçlendirilmektedir. Likidite yönetiminde cari oran, uzun vadeli kredi payı gibi finansal oranlara ilişkin hedeflerin tutturularak riskin minimum düzeyde tutulması hedeflenmektedir.

Faiz Riski

Şirketin finansal borçlanmalarının değişken faize endeksli ürünlerle yapılması durumunda faiz hadlerinde meydana gelecek yukarı yönlü bir hareket faiz giderlerini artırma riski taşımaktadır. Bu nedenle öncelikle sabit faizli borçlanma yapılmakta veya değişken faize endeksli kullanılan kredi, tahvil gibi ürünlerin faiz risklerinin bir bölümü türev enstrümanlar aracılığı ile sabitlenmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

3- TİCARİ RİSKLER

Emtia Fiyatları Riski

Tüpraş, faaliyetleri gereği önemli miktarda ham petrol, ara ürün ve ürün stoku bulundurmaktadır. Ham petrol ve ürün fiyatlarındaki düşüşler sonucunda stokların değer kaybına uğrama riski bulunmaktadır. Tüpraş fiyatlandırma metodolojisi hem ürün fiyatlarındaki hem de kurlardaki ani ve sert değişimleri satış fiyatlarına yansıtacak doğal hedge mantığına sahiptir. Bu çerçevede, yerel ve uluslararası piyasalarda yaşanan değişimler satış fiyatlarına yansıtılmaktadır. Bununla birlikte, stok değer düşüklüğü riskinden korunma politikaları çerçevesinde, fiyat riskine maruz stok miktarı düşürülmekte, kalan kısım sene içeresinde çeşitli türev araçlar ile hedge edilerek stok değer düşüklüğü riskinden korunma (hedge) sağlanmaktadır.

Ürün kâr marjlarındaki (crack) dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için oluşturulan risk yönetimi politikası çerçevesinde, çeşitli türev enstrümanları kullanılarak gelecek dönem ürün kâr marjları (crack) sabitlenmektedir. Hedge işlemleri, gelecek 4 çeyreğe ait fiyatlar ile bu çeyreklerin tarihsel ortalama ürün kâr marjlarının karşılaştırmasına göre hesaplanan minimum hedge oranı ve piyasa koşulları dikkate alınarak gerçekleştirilmektedir

Karşı Taraf Riski

Kamu kuruluşlarından alacaklar tahsilat riski taşımazken, özel sektör müşterilerine yapılan satışlardan kaynaklanan alacakların önemli bir bölümü tahsilat riskini bertaraf etmek amacıyla çeşitli teminatlar alınmak suretiyle yönetilmektedir.

Akaryakıt, LPG, ihrakiye ve akaryakıt harici ürünlerde ticari alacaklar veya diğer tüm riskler, satışların peşin veya vadeli yapılması suretiyle kontrol altında tutulmakta, müşterilere teminat mektubu ve/veya Doğrudan Borçlanma Sistemi karşılığı tanımlanan belirli kredi limitleri dâhilinde ürün teslimatı yapılmaktadır. Mevcut teminat imkânlarının üzerinde iş hacmi yaratabilmek ve ileriki dönemde oluşabilecek olası riskleri engellemek adına, “Alacak Sigortası” çözümü de kullanılmaktadır. Öte yandan ticari alacaklara yönelik günlük, haftalık ve aylık periyotlarla risk analiz raporları otomatik olarak hazırlanmakta, proaktif bir yaklaşım ile müşteriler için oluşturulan derecelendirme raporları sonucu aksiyon planları/önlemler uygulamaya konulmakta bu sayede herhangi bir finansal zarar ile karşı karşıya kalınmamaktadır.

Tüm bankalar için eşit ve objektif kriterler içeren karşı taraf uyum politikası gereği karşı taraf riski yönetilmektedir. Mevduatlar, Şirket politikalarında belirlenen rating, sermaye vb. kriterlere uyan bankalarda belirli limitler dâhilinde tutulmakta, ayrıca tahsilatların da bankalara yönlendirilmesi suretiyle karşı taraf risk yönetimi büyük ölçüde sağlanmaktadır.

Mevcut şartlar ve piyasa koşulları çerçevesinde Tüpraş’ı olası zararlardan korumak adına vadesinde ödenmeyen alacaklarımıza ilişkin olarak vade farkı oranı uygulanmaktadır.

4- OPERASYONEL RİSKLER

Operasyonel riskler, Şirket yönetimi ve personeli tarafından zaman ve koşullara uygun hareket edilmemesinden, günlük faaliyetlerde ve yönetişim sistemlerinde hata ve aksamalar ile deprem, yangın, sel gibi felaketlerden kaynaklanabilecek kayıplara ya da zarara uğrama ihtimali olarak tanımlanmaktadır.

Tedarik/Taşıma Riskleri

Tüpraş’ta tedarik süreci, ham petrol, yarı mamul, ürün ve malzeme ikmal işlemlerinden meydana gelmektedir. Ham petrol, ürünlerin ana hammaddesi olması nedeniyle, temel tedarik kalemini oluşturmaktadır. İhtiyaç duyulan ham petrolün bir kısmı yerli üretimden, büyük bir kısmı ise ithal ham petrolden temin edilerek üretimin devamlılığı sağlanmaktadır. Ham petrol tedarik kaynaklarının çeşitlendirilmesi, tedarik zincirinde riskin dağıtılması, fiyat ve navlun avantajı sağlanması ve Şirketin operasyonel kabiliyetinin artırılmasına yönelik olarak ham petrol alım operasyonlarında optimizasyona gidilmektedir.

Operasyonların en kritik etaplarından biri de fizik ikmaldir. Tedarik edilen ürünler arasında, taşınması esnasında ortaya çıkabilecek sorunlardan dolayı doğaya ve insan sağlığına zarar verebilecek birçok ürün kalemi vardır. Bu ürünlerin taşınmasının oluşturduğu risklerin bertaraf edilmesi amacıyla, ilgili ürüne yönelik olarak belirlenen tedbir ve çalışma şartlarının tedarikçiler tarafından eksiksiz yerine getirilmesi beklenmektedir.

Tedarikçilerden, ikmal güvenliğini sağlamak adına, taşımayı yapacak tankerlerde bazı standartları sağlamaları talep edilmektedir. Özellikle ham petrol ithalinde, ISO 9001 ve sınıf sertifikalarına sahip "ISM" kod (International Safety Management Code) ve "ISPS" kod (International Ship and Port Facility Security Code) koşullarına uygun ve limanlar tarafından kabul gören deniz tankerleri kullanılmak zorundadır. Böylelikle taşıma sırasında doğabilecek riskler büyük ölçüde azaltılmış olmaktadır. Aynı zamanda Tüpraş Terminalleri Kabul Kriterleri'ne göre Rafinerilere gelen gemilerin emniyetli operasyon belirli spesifikasyon ve donanımda olması gerekmekte, gemilere belli aralıklarla vetting işlemi yapılmaktadır.

Demiryolu Kabul-Saha Kullanım Kriterleri ile acil durum ve operasyonel koşullar göz önünde bulundurularak vagon sahalarının emniyetli yönetimi gerçekleştirilmektedir.

Rafineri girişlerinde bulunan tanker kontrol noktalarında kara tankerlerinin ADR ve Safe Pass kontrolleri yapılmakta, uygun bulunmayan araçlar uygunsuzluklarını giderene kadar Rafineri sahasına alınmamaktadır.

Tüm bu tedbirlere rağmen oluşabilecek herhangi bir kaza veya sızıntıya karşı mücadele edebilmek için, her rafineride gerekli donanım (acil durum müdahale ekipmanları) bulunmakta ve düzenli olarak tatbikatlar yapılmaktadır. Böylelikle emniyet, çevre ve insan sağlığına yönelik riskler en aza indirilmektedir.

Rafineriler arasında ve müşterilere yönelik ürün ikmalini güvence altına alabilmek için, denizyolu, karayolu, demiryolu ve boru hatları ile taşıma çeşitliliğine gidilmiştir. Bu şekilde taşıma operasyonlarında riskin dağıtılması, aynı zamanda operasyonel kabiliyetin artırılması sağlanmaktadır.

Ham petrol ve ürün ikmalleri ile Rafineriler arasındaki taşımalarda ortaya çıkabilecek mali riskler gerek ticaret anlaşmalarıyla gerekse de sigorta poliçeleriyle üçüncü taraflara transfer edilmektedir.

Ham petrol ve akaryakıtlara ek olarak, Tüpraş tesislerinde kullanılmak üzere, çok çeşitli ekipman, malzeme, yedek parça ve kimyasal madde tedarik operasyonları da gerçekleştirilmektedir. Tüm malzeme tedarik süreçleri, Tüpraş personeli tarafından, belirlenen şartnamelere göre yönetilmektedir. Temin edilecek ürünün, üretim ve teslimat süreçlerinde, tedarikçinin uyması gereken kurallar ve standartlar, satın alma şartnamesinde belirtilmekte ve tedarikçilerin buna uygun üretim ve teslimat yapmaları beklenmektedir.

Bununla birlikte, tedarik sürecinin önemli bir parçası olan lojistik hizmet sağlayıcıların, malzemeyi teslim alma, taşıma ve rafinerilere teslimatları sırasında uyması gereken kurallar, Güvenli Tedarik Zinciri Politikası, Güvenli Tedarik Zinciri Standardı ve Güvenli Tedarik Zinciri Antrepo Standardı esasları ve sözleşme şartları ile belirlenmiş ve teminat altına alınmıştır. Lojistik faaliyetlerinin tüm ulusal ve uluslararası kurallara uygun şekilde sürdürülmesi en temel esastır.

Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Bildirgesi'nde düzenlenmiş insan haklarına saygılı ve Uluslararası Çalışma Örgütü'nün temel uygulamalarına uygun olarak hazırlanmış olan Tüpraş Tedarikçi Davranış İlkeleri, Tedarikçi Yönetimi Politikası rehberliğinde, tedarikçilerimiz ve alt tedarikçilerinin Tüpraş ile ticari ilişkilerinde uymalarını istediğimiz, tartışmaya ve müzakereye açık olmayan asgari kuralları tanımlamaktadır. İlkelerde öngörülen standartlar, Tüpraş'ın ticari faaliyette bulunduğu, tedarikçinin ana firması, bağlı kuruluşları ve iştiraklerinin yanı sıra tüm çalışanları, alt tedarikçileri ve ticari faaliyette bulunduğu diğer şahısları da kapsayan, tedarikçilerine ilişkin beklentilerini ortaya koymaktadır.

Üretim ve Satış Süreçlerinde Ürün Analizleri Riskleri

Tüpraş Rafinerilerinde Türkiye Akreditasyon Kurumu tarafından akredite edilmiş laboratuvarlar faaliyet göstermektedir. Akreditasyon kapsamı, satış ürünleri spesifikasyonlarında yer alan tüm analizleri içermektedir.

Satılan tüm ürünlerin analizleri kurum içinde veya dışındaki akredite laboratuvarlar tarafından gerçekleştirilmektedir. Standartlarda belirlenmiş olan tüm parametrelerden uygunluk almayan ürünlerin satışı gerçekleştirilmemektedir.

Üretilen bitüm ürünlerinde Tüpraş laboratuvarlar CE belgesine sahip olup, AB normlarında üretimimiz kontrol edilerek kalite riskleri yönetilmektedir.

Tüm laboratuvar süreçleri FMEA yöntemi ile risk değerlendirmesi yapılarak risk yönetimi sağlanmaktadır. Laboratuvarlarda, üretim ve satışın her aşamasında gerekli ölçümler yapılmakta, hatalı ürün üretilip satılması riski bertaraf etmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Bilgi Teknolojileri Riskleri

Bilgi Teknolojileri alanında ortaya çıkabilecek risklerin yönetimi hakkındaki uygulamalar Bilgi Varlıkları ve BT Risk Yönetimi Standardında tanımlanmaktadır ve ilgili riskler BT Risk Envanteri içerisinde takip edilmektedir. Bilgi Teknolojileri riskleri Tüpraş'ın hem Bilgi Teknolojilerine hem de Operasyonel Teknolojilerine ait risklerini içermektedir. Bilgi Teknolojileri katmanı ile Operasyonel Teknolojiler katmanı, dışarıdan gelebilecek her türlü tehdit ve riski azaltmak adına gelişmiş güvenlik araçları kullanılarak birbirinden izole edilmiştir.

Dünyada her an oluşan yeni tehdit ve ataklar global ağlardan alınan anlık istihbaratlarla izlenmekte, gerekli güncellemeler operasyonel süreçlere uygun olarak gerçekleştirilerek alınması gereken aksiyon ve önlemler sistemlere anında yansıtılmaktadır. Ayrıca tüm katmanlar merkezi ve konusunda uzman bir güvenlik ekibi tarafından 7/24 izlenmekte olup beklenmeyen hareket veya aktivitelerde gerekli tedbirler alınmaktadır.

Alınan teknik önlemlerin yanında Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi'ne (BGYS) dâhil iş birimleri ile birlikte mevcut riskler gözden geçirilerek her yıl güncellenmektedir. Ortaya çıkan riskler içerisinde Kurumsal Risk Yönetimi metodolojisi kapsamında Şirket risk kabul kriterinin üzerinde kalan risklere ilişkin mevcut kontrollerin etkinliği Bilgi Güvenliği Komitesi ve Yönetim Gözden Geçirme Süreci kapsamında değerlendirilmekte ve uygun risk işleme metotları ile işletilmektedir.

Buna göre; risk indirgeme kararı verilen riskler için ek kontroller tasarlanarak risklere ilişkin sürekli iyileştirmeler yapılmaktadır. Ayrıca her yıl Koç Holding tarafından düzenli olarak gerçekleştirilen BT denetimleri, ISO 27001 BGYS dış denetimleri, bağımsız denetim şirketlerinin gerçekleştirdiği BT denetimleri, Koç Holding BT denetimleri, EPDK, BTK gibi kurumların gerçekleştirdiği gerek online gerekse yerinde denetimler, KVKK, SPK, Cumhurbaşkanlığı Dijital Dönüşüm Ofisi Bilgi ve İletişim Güvenliği Rehberi gibi yasal uyum gereksinimi kaynaklı oluşan aksiyonlar, otomatik araçlar ve manuel metotlar aracılığıyla yapılan periyodik test ve incelemeler akabinde ortaya çıkan öneri ve bulgular da BT risklerinin belirlenmesine destek olmaktadır. Öte yandan risklerin başarılı bir şekilde belirlenmesi, analiz edilmesi ve izlenmesi için departman bazında BT iş sürekliliği çalışmaları yapılmakta olup, yıllık rutin iç denetim faaliyetleri de gerçekleştirilmektedir.

Koç Holding inisiyatifi ile siber güvenlik risklerinin yönetimi kapsamında hazırlanan Siber Güvenlik Risk Yönetimi Prosedürü ile oluşturulan metodoloji temel alınarak risk değerlendirme çalışmasının çeyreklik dönemde yapılması ve Üst Yönetime raporlanması sağlanarak ve altı aylık dönemlerde Bilgi Güvenliği Komite toplantılarında gündem maddesi olarak değerlendirilmesi sağlanmaktadır.

2022 yılı ISO 27001 Bilgi Güvenliği Yönetim Sistemi (BGYS) uyum çalışmaları kapsamında ilgili iş birimleriyle risk analizi çalışmaları yapılmıştır.

Kurumsal Risk Yönetim Süreci içerisinde takip edilen "Siber Risk" maddesi için 2022 yılı içerisinde Siber Güvenlik ve Risk Müdürlüğü tarafından yapılan çalışmalar takip edilen göstergeler Risk Yönetim ve Denetim Müdürlüğü ile paylaşılmaktadır.

EPDK Enerji Sektöründe Kullanılan Endüstriyel Kontrol Sistemlerinde (EKS) Bilişim Güvenliği Yönetmeliği uyarınca, değerlendirilen EKS riskleri yıllık olarak, risk azaltma aktiviteleri ise altı aylık dönemlerde EPDK' ya iletilmektedir.

Günümüzde tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de siber güvenlik risklerinin şirketlere oluşturduğu tehdit giderek artan bir hızda büyümektedir. Bu nedenle Tüpraş tarafından siber risklerden korunmak adına uygun teminat yapısına sahip bir "Siber Risk Sigorta Poliçesi" yaptırılmaktadır.

Artan yasal uyum gereksinimleri, operasyonel teknolojiler siber güvenlik dönüşüm projesi, veri güvenliği stratejisi, siber kriz yönetimi ve tatbikat süreci, kritik uygulama log yönetimi projeleri, siber istihbaratın sağlanması, altyapı dönüşüm ve sıkılaştırma, güvenlik otomasyon bilgi güvenliği farkındalığı ve uyumu gibi büyük projeler ile dijital dönüşüm projeleri kaynaklı oluşan güvenlik ihtiyaçları takip edilen diğer faaliyetler arasındadır.

Uzaktan çalışma ile artan siber güvenlik riskleri ve üretim sektörüne yapılan saldırıların etkilerinin ulaştığı boyutlar, çevre ve insan sağlığı tehditleri göz önünde bulundurularak siber istihbarat yönetimi öncelikli hale getirilmiştir.

Siber olay, mimari ve yasal uyum süreçlerine göre ilgili tüm paydaşlarına IT/OT alanlarında güvenlik danışmanlıkları bir önceki yıla oranla oldukça arttırılmıştır. Siber tehditlerden doğabilecek zararların yalnızca maddi, operasyonel, yasal değil proses emniyeti kapsamında ele alınmasını sağlayacak şekilde üretim, operasyon ve değişiklik süreçleri için entegrasyon ve düzenlemeler yapılmıştır. İtibar riski ise siber güvenlik kültürünü yaygınlaştırma ve farkındalık çalışmalarında en önemli faktör olmaya devam etmiştir.

Siber operasyon ve müdahale süreçlerinde sistem ve alt yapı değişim/ dönüşüm projeleri ile yeni nesil güvenlik ürünleri takip ve entegrasyonları, sınır aşan tehditlerle mücadelede büyük rol oynamıştır.

Siber atak izleme ve savunma, sıfır güven yaklaşımına göre şekillendirilirken tehdit avcılığı ve sürekli atak simülasyonu ile önceden tespit beraberinde doğru ve zamanında olay müdahalesini sağlamıştır.

Proje ve Yatırım Riskleri

Yatırım kararlarının doğru alınabilmesi amacıyla fikirler yatırım kararı öncesinde bir geliştirme sürecine tabi tutulmakta ve bu sürecin her bir aşamasında belli mühendislik çalışmalarıyla desteklenerek olgunlaştırılmaktadır. Yatırım kararları, söz konusu çalışmaların çıktılarına göre detaylı fizibilite raporları oluşturduktan sonra alınmaktadır. Böylelikle, şirketin stratejileri ile uyumlu doğru projelere yatırım yapılması sağlanmakta, muhtemel kayıplara karşı etkin risk yönetimi oluşturulmaktadır. Bu süreçte yatırım programına girmeye aday projeler yatırım amaçlarına göre sınıflandırılmakta ve seçimler yapılırken şirket stratejilerine uygun bir şekilde operasyonun sürdürülebilirliğinin sağlanması öncelikli bir kriter olarak değerlendirilmektedir. Yukarıda belirtilen yaklaşımlara uygun olarak TPY sisteminde geliştirmeler yapılmaktadır.

Yatırım kararı alınmış projeler hayata geçirilirken uluslararası kalite, emniyet ve proje yönetim standartlarına sahip yapım firmaları ile çalışılması prensibiyle projelerin zamanında ve bütçesinde tamamlanması hedeflenmektedir. Bu amaçla kısa vadeli projeler için söz konusu niteliklere sahip firmalar ile çerçeve anlaşmalar yapılmış ve etkin bir şekilde kullanılmaya başlanmıştır. Orta ve uzun vadeli projelerde ise işin zorluğu da dikkate alınarak bu konuda yetkin ve uluslararası tecrübesi olan firmalar tercih edilmektedir. Yapım sürecinde belli büyüklükteki projelerde proje bazlı risk ve fırsat değerlendirmeleri yapılarak, yaşanması muhtemel konular kayıt altına alınmakta ve periyodik olarak gözden geçirilmektedir. Bu sayede mühendislik, temin ve yapım süreçlerinde yaşanabilecek gecikme, operasyonel kayıp, kalite ve emniyet risklerine karşı etkin tedbirler alınmaktadır.

Operasyonlar yasal mevzuatlar ile ulusal ve uluslararası standart ve şartnamelere uyumlu bir şekilde sürdürülmektedir. Söz konusu mevzuatlarda yaşanan değişikler takip edilmekte ve tesislerimizin bu değişikliklere uyumlu şekilde çalışmasını sağlayacak yatırımlar planlanarak hayata geçirilmektedir.

İnsan Kaynakları Riskleri

İnsan kaynakları riskleri mevzuata uyum, kariyer olanakları, gelişim, işten ayrılmalar, ücret, rotasyon gibi alanlarda belirlenen anahtar risk göstergeleri kullanılarak takip edilmektedir. Risklerin yönetilmesi kapsamında çeşitli aksiyonlar alınmaktadır.

İstenmeyen işten ayrılma oranını azaltmak üzere çalışan deneyimi yaklaşımı ile bir çalışanın Tüpraş içerisindeki uçtan uca tüm deneyimi gözden geçirilmekte ve iyileştirmeler gerçekleştirilmektedir. Tüpraş'ın çok önem verdiği çalışan deneyimi konusu 2022 yılı şirket hedefleri arasında da yer almaktadır ve yakından takip edilmektedir.

İnsan Kaynakları uygulamalarına da yön veren çalışan bağlılığı anket sonuçlarından gelen ve en çok iyileştirilmesi beklenen konulara yönelik çalışma 7 Deneyim Teması altında birleştirilmiştir. 7 Deneyim Teması: "Şirketten Beklenen Açıklık ve Şeffaflık, Yönetimden Beklenen Destek, Kıymetli Hissetmek, Hayatı Kolaylaştıran İş Süreçleri ile Çalışmak, Dengeli Bir İş-Özel Yaşama Sahip Olmak, Keyif Veren Ortamlarda Çalışmak, Sürekli Gelişmek". Bu deneyim temalarındaki yapılacak iyileştirmelerle çalışan bağlılığının arttırılması hedeflenmektedir.

Tüpraş içerisinde çalışan deneyimini eşit şekilde yaşatabilmek adına ilk kademe yöneticiler için "Deneyim Odaklı Liderlik Programı" hayata geçirilmiş ve çalışan deneyimi ile ilgili liderlik bakış açısı kazandırılmıştır.

Tüpraş içerisindeki açık pozisyonların şirket içi adaylarla doldurulması kapsamında "Kariyerine Enerji Kat" iç ilan platformu kullanılarak açık pozisyonlar için Tüpraş çalışanlarına eşit fırsat ve şeffaf değerlendirme ile kariyer hareketi imkânları sunulmaya devam edilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

Şirket içi rotasyon hareketlerini artırmak amacıyla deneyimlerin paylaşıldığı ortamlar artırılmakta, rotasyon ve deneyim çeşitliliğini desteklemek üzere iletişim faaliyetleri gerçekleştirilmektedir.

Sektördeki değişimler doğrultusunda geleceğe yönelik risklere hazır olmak ve değişimi önceden sağlayabilmek amacıyla Future Fit projesi yürütülmektedir. Proje kapsamında hem mevcut iş alanlarında hem de planlanan yeni iş alanlarında çalışma biçimleri, organizasyon yapıları, dijitalleşme ihtiyaçları ve çalışanlara kazandırılması gereken beceriler belirlenmekte ve dönüşüm programı uygulamaya alınacaktır.

2022 yılının son çeyreğinde başlayan ve 2023'ün ortasında tamamlanması öngörülen teknik yetkinlik projesi ile Tüpraş'ın rafinerilerinin üretim ve bakım gruplarında görev yapan aylık ücretli çalışanların teknik yetkinliklerinin belirlenmesi, ölçülmesi ve bu doğrultuda gelişim planlarının oluşturulması hedeflenmektedir.

Emre Amadelik Riskleri

Tüpraş, operasyonel emre amadelik puanının, dünya rafinerileri arasında ilk çeyrekte yer alması için operasyonel, güvenirlik, bütünlük, bakım ve planlı duruş faaliyetlerini risk tabanlı değerlendirmeler doğrultusunda yönetmektedir. Emre amadelik risklerini mümkün olan en düşük seviyeye indirmek amacıyla;

- Güvenirlik Merkezli Bakım, Risk Tabanlı Teknik Kontrol ve Koruma Enstrümantasyonu Fonksiyon Analizleri sonucu ekipmanların güvenirlik ve bütünlüğünü artırıcı proaktif faaliyetler belirlenmekte ve uygulamaya alınmaktadır.
- Yüksek risk potansiyeli olan tüm olaylar için araştırma ekipleri kurulmakta, olayların kök sebep analizleri yapılarak, düzeltici/önleyici aksiyonlar belirlenmekte ve uygulamaya alınmaktadır. Ayrıca, bu veya benzer tip mekanizmalarla tetiklenebilecek olayların diğer rafinerilerimizde tekrarlanmaması amacıyla, olay kök nedenlerinin diğer ünitelerimiz için de yaşanabilirlik değerlendirmeleri (simülasyonu) ve aksiyonlarının yaygınlaştırılması yapılmaktadır.
- Tehdit yönetim sistemi süreciyle, yüksek riskli güvenirlik ve bütünlük tehditlerinin görünürlüğü ile kök sebepler ortadan kaldırılıncaya kadar etki azaltıcı önlemlerin alınması ve takibi sağlanmaktadır.
- Sorunlu ekipman yönetimi sürecinde; sık arızaya ve yüksek maliyete neden olan ekipmanların analizi yapılarak iyileştirici ve önleyici çözüm aksiyonları alınmaktadır.
- Bakım faaliyetlerimiz risk değerlendirme analizleriyle önceliklendirilerek uygulanmaktadır. Bu sayede, olası operasyonel riskler öngörülerek minimize edilmektedir.
- Planlı duruş yönetim sistemi altında optimum planlı duruş kapsamı belirlenmekte ve duruşları planlanan sürede emniyetli bir şekilde tamamlamak için gerekli olan kaynak ve hazırlıklar sağlanmaktadır. Bununla birlikte, planlı duruş öncesi detay hazırlık faaliyetlerinin sistematik olarak gözden geçirilmesi (readiness review) sayesinde planlı duruşlara eksiksiz girilmesi garanti altına alınmaktadır.
- İki yılda bir yapılan güvenirlik ve bütünlük denetimleri ile rafineri süreçleri kapsamlı bir şekilde değerlendirilerek performans sapmaları belirlenmekte, düzeltici aksiyonlar alınarak takibi yapılmaktadır.
- İşletme Bütünlük Penceresi dışına çıkan işletme parametreleri dijital sistemlerle anlık takip edilmekte olup tekrardan en kısa sürede parametrelerin limit değerler içerisine çekilmesi yönünde aksiyonlar alınmaktadır. Böylelikle proses emniyeti açısından riskler minimize edilmektedir.
- Hat ve ekipmanlarda korozyon kaynaklı incelme kaybının anlık tespiti için, kritik hatlara online kalınlık ölçüm algılayıcıları yıllık planlar dâhilinde yerleştirilmektedir.
- Anlık Durum İzleme ve İleri Kestirimci Bakım donanım ve yazılım sistemlerinin kritik ekipmanlara entegre edilmesi ile bu tip kritik ekipmanlar arızalanmadan tespit edilip, durum bazlı planlı bakıma alınabilmektedir.
- Güvenirlik ve verimlilik artışı sağlayacak olan teknolojik gelişmeler sürekli takip edilmekte rafineri süreçlerinde uygulanabilirliği değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeler sonucu süreçlerimizde sürdürülebilir verimlilik artışı sağlayacak olan robot, drone, yapay zekâ ve mobil cihaz kullanımı operasyonel saha kontrolleri, bakım aktivitelerinin takibi ve teknik kontrol faaliyetleri, mobil cihazlar kullanılarak gerçekleştirilmeye başlanmıştır. Bu sayede bilgi akışı kesintisiz olarak sağlanmakta, tüm operasyonel süreçlerimizin riskleri takip edilerek verimlilikleri artırılmaktadır.
- Rafineri varlıklarının performans ve güvenirlik modelleri oluşturularak, varlıkların dijital ikizleri üzerinden iyileştirme alanlarının tespit

edilmesini sağlayacak olan, Asset Management Sistem Platformlarının teknoloji üreticisi firmalarla birlikte saha denemelerine başlanmıştır.

- Bakım çalışmalarında ortaya çıkabilecek siber güvenlik riskleri için ilave yazılım ve donanımlar temin edilmektedir.
- İnsan kaynağımızı, süreçlerimizi, varlıklarımızı ve üretim sistemlerimizi operasyonel mükemmellik bakış açısıyla sürekli geliştirerek çalışanlarımıza gerekli yetkinlikler sağlanmakta, güvenirlik ve bütünlüğü destekleyecek dijital teknolojilere yatırım yapılmaktadır.
- Operasyonel, Güvenirlik, Bütünlük ve Bakımla ilgili performans göstergeleri trendleri, sapma analizleri ile birlikte periyodik olarak takip edilmekte, ilgili teknik uzmanlarla birlikte performans ve güvenirlik geliştirme çalıştayları yapılmaktadır.

Güvenlik Riskleri

Güvenlik risklerini analiz edip değerlendirmek maksadıyla, Tüpraş Güvenlik Müdürlüğü tarafından SecuRisk Projesi kapsamında geliştirilerek 2022 yılında devreye alınan ve dört rafineri için uygulanan risk değerlendirmesi, güvenlik sistemlerinin performans göstergeleri baz alınarak hazırlanmıştır. Yeni risk analiz ve değerlendirme metoduyla güvenlik sisteminin potansiyel riski önlemedeki etkinliği rakamsal bazda ölçümlenebilmekte ve takibi yapılabilmektedir.

Rafinerilerde, elektronik güvenlik sistemleri, fiziki güvenlik sistemleri, insan faktörleri ve denetim eksikliğinden kaynaklanan riskler yılda bir gözden geçirilerek “Güvenlik Risk Değerlendirmesi” çalışmaları ile kontrol edilmektedir. Yeni oluşturulan metotla; proaktif bir yaklaşımla caydırıcılık sağlanması, tehditlere karşı güvenlik sisteminin işlevselliğini test etmesi, mevcut kaynakları en uygun kullanması, belirlenecek güvenlik riskinin minimize edilmesi hedeflenmiştir.

SecuRisk Projesi kapsamında uygulanan Güvenlik Risk Değerlendirmesi ile;

- Bombalı saldırı,
- Patlayıcı yüklü drone (İHA) ile saldırı,
- Vandalizm,
- Toplumsal olay,
- Sendikal eylem,
- Hırsızlık,
- Özel Güvenlik Bölgesi’nin (ÖGB) ihlali,
- İzinsiz giriş,
- Silahlı saldırı kapsamında rafinerilerin risk değerlendirmeleri yapılmaktadır.

Bu durumlarda oluşabilecek riskleri en aza indirmek ve hedefe ulaşan yöntemlerle müdahale edebilmek amacı ile tüm rafinerilerde güvenlik tatbikatları ve güvenlik turları ile denetimler yapılmaktadır.

Güvenlik risk değerlendirmesi, tesislerimizde ya da benzer tesislerde risk değerlendirmesini etkileyecek bir olay olduğunda, ya da mevcut risk skorunu değiştirecek bir güvenlik ekipman tedariki yapıldığında tekrarlanmaktadır. Ayrıca rafinerilerin ve Güvenlik Müdürlüklerinin güvenlik riski, Tüpraş Güvenlik Müdürlüğü tarafından anahtar risk göstergeleri kapsamında takip edilmektedir.

Rafineri Fiziki Güvenlik Sistemleri’nin, proses güvenliği sağlama hedefi doğrultusunda, güvenlik sistemini geliştirici teknolojik ve fiziki önlemler alınmaya, sistemlerde oluşabilecek açıkların kapatılması projelerine devam edilmektedir.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

5- STRATEJİK RİSKLER

Tüpraş; kamuya açıklamış olduğu Stratejik Dönüşüm Planı kapsamındaki stratejik amacına ve bu doğrultudaki hedeflerine ulaşmak için izlenecek aksiyonları belirlerken kısa, orta ve uzun vadelerde olası riskleri göz önünde bulundurmaktadır. Stratejik dönüşüm planı açıklandıktan sonra stratejik öncelikler ve küresel sürdürülebilirlik trendleri ile uyumlu olarak ve paydaş beklentileri gözetilerek Önceliklendirme Analizi gerçekleştirilmiştir. Önceliklendirme Analizi en çok etki yaratan konuların belirlenmesine ve ilgili sürdürülebilirlik konularının stratejik olarak sınıflandırılmasına katkı sağlamaktadır.

Stratejik açıdan değerlendirilen kısa ve orta vadeli olası risklerin; ülkelere uygulanan çeşitli yaptırımlar, OPEC kararları, sürdürülebilirlik kapsamında operasyonlarda doğal ve enerji kaynakları kullanımı kısıtlamaları, fosil yakıtlara karşı hassasiyetler (ÇSY, Yeşil Mutabakat, Paris Anlaşması), yatırımcı ve finansman alanlarında sürdürülebilirlik beklentileri, yasal değişiklikler (iklim değişikliği kanunu, sera gazı emisyon limitleri, su yönetimi, hava kirliliği kontrolü, biyoçeşitlilik, atık yönetimi, karbon fiyatlandırma, şehir içi dizel araç kısıtlamaları vb.), iklim değişikliği ile mücadele kaynaklı gelişmelerin ve enerji geçişlerinin hız kazanması olabileceği değerlendirilmektedir.

Uzun vadeli olası risklerin ise; çevreye saygılı (atık bazlı, yenilenebilir ve sürdürülebilir) yakıt kullanımındaki artış, alternatif yakıtlarda gelişmeler (hidrojen, sentetik yakıtlar, sıfır karbonlu elektrik vb. gibi), içten yanmalı motor verimliliklerinde artış, elektrikli araç üretimi ve elektrifikasyon artışı, emisyon limitlerinin daraltılması, operasyonel kısıtlamalar ve karbon maliyeti yükselişi, dekarbonizasyona yönelik desteklerin artması, regülasyonlarda sıkılaşma, yenilenebilir enerji kaynaklarının ucuz maliyetle üretimi ve depolanması olabileceği değerlendirilmektedir.

Bu doğrultuda; yenilenebilir enerji portföyü ile entegre, hammadde ve ürün çeşitliliği içeren bir iş modeli kurulması, hem mevcut ürünlerin hem de yeşil hidrojen ve biyoyakıt benzeri yakıtların çevreye duyarlı bir şekilde üretilerek 2050'de Karbon Nötr bir enerji şirketine dönüşüm hedeflenmektedir.

Stratejik öncelikli alanlardaki gelişmeler, sektör oyuncularının dönüşüm planlarındaki ilerlemeler, iklim değişikliği özelindeki ulusal ve uluslararası yasal mevzuatlar yakından takip edilmektedir. Dış paydaşlarla gerçekleştirilen görüşmelerde ve ulusal mevzuat süreçlerinde aktif rol alınmaktadır. Stratejik öncelikli alanlarda organizasyon yapılanması kapsamında oluşturulan ekipler ve sorumlular ile yenilikçi teknoloji gelişmeler ve girişimler altındaki risk ve fırsatlar periyodik olarak izlenmektedir. Hızlı gelişen ve değişen küresel enerji dinamiklerine uyumu artırmak amacıyla farklı senaryolara yönelik strateji her yıl gözden geçirilmektedir.

İklimle Bağlantılı Finansal Beyanlar Görev Gücü'ne (Task Force on Climate-related Financial Disclosures - TCFD) destek veren şirketler arasında yer alan Tüpraş iklim değişikliğinden kaynaklanan riskleri ve oluşabilecek fırsatları analiz etmekte ve paydaşlarına düzenli olarak raporlamayı hedeflemektedir. İklim ile Bağlantılı Riskler, Tüpraş Kurumsal Risk Yönetimi Envanteri'ne 2022 yılı itibariyle ayrı bir kategori olarak eklenmiştir.

Sürdürülebilirlik kapsamında belirtilen risklere yönelik uzun vadeli stratejik amaçlar doğrultusunda; başta mevcut varlıkları daha rekabetçi ve sürdürülebilir yapmaya odaklanarak gerekli olan kaynağın yaratılması ve böylelikle orta ve uzun vadede sürdürülebilirliğe hizmet edecek yeni stratejik alanlara yatırım yapılması planlanmaktadır. Bu kapsamda 2030'a kadar olan dönemde yapılacak yatırımların %30'unun bu alanlara ayrılmış ve AB Taksonomi ile uyumlu bir şekilde yapılması hedeflenmektedir.

6- UYUM VE YASAL RİSKLER

Yasal düzenlemelerde meydana gelen değişiklikler sonrasında faaliyetlerin olumsuz etkilenmesi, düzenlemelerin yanlış yorumlanması, dokümantasyonun eksik ya da geç yerine getirilmesi sonucu hakların beklenenden düşük, yükümlülüklerin ise beklenenin üzerinde gerçekleşme ihtimali bu riskin içeriğini oluşturmaktadır.

Hukuki riskin takibine yönelik mevzuattaki değişiklikler takip edilerek değişiklikler ilgili departmanlara bildirilmektedir.

2022 yılı içerisinde Rekabet Hukuku uyum programı çerçevesinde olası risklerin bertaraf edilmesi için rekabet hukuku kapsamında önem taşıyabilecek yeni uygulama, proje ve sözleşmeler hakkında ön değerlendirme yapılmış; alınabilecek önlemler hakkında aksiyon planları ve stratejilere yönelik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Kişisel Verilerin Korunması Kanunu'na uyum çalışmaları çerçevesinde oluşturulan veri işleme envanteri güncellenmiştir. Kişisel veri sahiplerinden gelen talepler değerlendirilerek yasal süreler içinde yanıtlanmıştır. Kişisel veri işlenmesine dair aydınlatma ve rıza metinleri ile sözleşme/taahhütname hükümleri ihtiyaçlara göre hazırlanmış veya güncellenmiştir. Çalışanlara kişisel verilerin korunması mevzuatı ve uyum programı hakkında online eğitim verilmiştir. Güncellenen kişisel veri envanterinin, hukuki metinlerin, Tüpraş'ın KVK uyum programına dair uygulamalarının kanun ve Kişisel Verilerin Korunması Kurulu kararlarına uyumunun bağımsız bir kurum tarafından denetimi yapılmaktadır.

Elektronik Ticaretin Düzenlenmesi Hakkında Kanun'a dayanılarak hazırlanan Ticari İletişim ve Ticari Elektronik İletiler Hakkında Yönetmelik'e uyum çalışmaları kapsamında ticari elektronik ileti onayı alınmasına, reddetme hakkının kullanılmasına ve şikâyet süreçlerinin yönetilmesine imkân tanıyan Ticari Elektronik İleti Yönetim Sistemi'ne kaydımız gerçekleştirilmiştir.

Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikası ve mevzuatları kapsamında, risk analizi, 3. taraflara ilişkin durum tespiti, hediye ve ağırlama, çıkar çatışması, sponsorluk ve bağışlara yönelik kontroller, kamu görevlileri ile ilişkilerde dikkat edilmesi gereken kuralların belirlenmesi, ihbar süreçleriyle ilgili sürekli eğitim ve izleme faaliyetleri ve taraf olduğumuz sözleşmelere rüşvet ve yolsuzlukla mücadele dâhil uyum maddeleri eklenmesi gibi uygulamalarla rüşvet ve yolsuzluk riskleri değerlendirilmektedir.

Uyum risklerinin, ilgili 3. taraflarla ilişkiler bakımından denetimi, takibi ve tespiti amacıyla ulusal, uluslararası yaptırım ve uyum mevzuatı kapsamında tarama yapan online yazılım programlarından faydalanılmaktadır. Tüpraş, yaptırım ve uyum mevzuatının yanı sıra, sözleşmesel taahhütlerimiz ve ilgili Yaptırım ve İhracat Kontrolleri Politikamız, Tedarik Zinciri Uyum Politikamız kapsamında faaliyetlerinin uyumunu sürekli ve etkin bir şekilde kontrol ve denetimden geçirir. Söz konusu yazılım programı aracılığı ile tarama ve tespiti yapılarak şirket sistemlerine kaydedilen 3. taraflardan herhangi birinin yaptırıma tabi olması veya statüsünün değişmesi durumunda Tüpraş yetkililerine uyarı mesajı gelmektedir. Bu suretle iş ilişkisinin devamı boyunca da 3. tarafların uyum ve yaptırım mevzuatı çerçevesindeki durumları etkin bir şekilde takip edilmektedir. Buna ek olarak, çalışılan dolaylı tedarikçiler ve bankalara ilişkin benzer kontrollerin yapılabilmesi için sistemsel geliştirme yapılmakta, gemi kiralama işlemlerine ilişkin ise ayrı bir yaptırım tarama motoru kullanılmaktadır. Alternatif medya taramasına ilişkin 2023 yılında kullanılmak üzere, yeni ve daha kapsamlı bir tarama motoruyla anlaşılmıştır.

2022 yılı içinde yaptırım risklerine ilişkin Koç Holding Uyum Programı kapsamında Tüpraş nezdinde sağlanan düzenli eğitim ve seminerlerin yanı sıra ilgili birim ve iştiraklerimize özel olarak tasarlanmış eğitim ve seminerler verilmiştir. Etik İlkelerimizi bilmek, benimseyerek titizlikle uygulamak, Şirketin ahlaki değerlerinin korunduğundan emin olmak tüm çalışanların ve yöneticilerin ortak sorumluluğudur. Bu kapsamda 2022 yılı içinde Etik İlkeler, İnsan Hakları, Rekabet Hukuku, Kişisel Verilerin Korunması, Yaptırımlar ve İhracat Kontrolleri, Suç Gelirlerinin Aklanmasının ve Terörizmin Finansmanının Engellenmesi ve Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele başlıklarında Uyum eğitimleri tüm Şirket çalışanlarına Koç Akademi tarafından paylaşılmıştır. Koç Akademi tarafından sağlanan eğitimlere ilave olarak Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından da ayrıca kapsam içi ve kapsam dışı tüm çalışanları içerecek şekilde uyum konularında eğitim planlaması yapılacaktır.

Koç Holding'in liderliğiyle bağımsız hizmet sağlayıcılar tarafından yönetilmekte olan Etik Hattı kullanılmakta olup bu kanal üzerinden paydaşların anonim kalma seçeneğini ile bildirimde bulunması mümkün kılınmıştır. 50'den fazla ülkede online olarak, 35 dilde ve telefon aracılığıyla 15 dilde hizmet veren Etik Hat, 7 gün 24 saat hizmet vermektedir. Gelen bildirimler konusuna göre Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Tüpraş Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği ya da Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı ile Koç Holding Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından gizliliğe dikkat edilerek ve misillemeye izin verilmeksizin incelenmektedir. İnceleme neticesinde gerekmesi halinde Etik Kurul toplanmakta ve yaptırımlar uygulanmaktadır.

Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği çalışanları düzenli olarak gerekli teknik ve mesleki eğitimleri alır.

RİSK YÖNETİMİ VE RİSK YÖNETİM KOMİTESİ ÇALIŞMALARI

7- İTİBAR RİSKLERİ

İtibar riski kurumların uygulamaları hakkında potansiyel olumsuz ün olarak tanımlanabilir. İtibar zedelenmesi, Şirketin toplumsal saygınlığının kaybedilmesine, ürün ve hizmetlerine olan talebin azalması ile rekabet gücünün olumsuz yönde etkilenmesine sebebiyet verebilir.

Markanın saygınlığına diğer bir deyişle itibarına zarar verebilecek, güveni sarsması muhtemel; politik, jeopolitik, ekonomik, coğrafi, sosyal, yönetişim ve çevresel her gelişmenin hassasiyetle takip edilmesi ve bu gelişmelere bağlı olası krizlerin yönetilmesi gerekmektedir.

Tüpraş, itibarını her daim güçlü tutmak adına kurumsal politika ve prosedürler oluşturmuş, kriz yönetim süreçlerini de bu çerçevede yürütmektedir.

Tüpraş itibar kaybı riskini etkin bir şekilde yönetebilmek adına, tüm iletişim kanallarını düzenli olarak takip etmekte ve proaktif bir yaklaşımla risklerin etki ve olasılığını azaltıcı çalışmalar yürütmektedir.

8- İKLİM İLE BAĞLANTILI RİSKLER

İklim ile bağlantılı riskler ve fırsatlar, etki ve olasılıklarıyla birlikte vadesi de dikkate alınarak yönetilmektedir. Risklerin yönetilmesi birçok departmanın ve Üst Yönetim'in ortak çabasıyla sağlanmaktadır. Ayrıca, 2022 yılında Genel Müdür başkanlığında kurulan Sürdürülebilirlik Komitesi ve alt çalışma grupları süreçte etkin görev almaktadır.

İklim ile bağlantılı riskler "Geçiş Riskleri" ve "Fiziksel Riskler" olmak üzere 2 ana başlık altında yönetilmektedir.

Geçiş Riskleri

Politika ve Uyum başlığında,

- Ulusal ve uluslararası karbon fiyatlandırma politikalarındaki değişiklikler ve yeni mevzuatların uygulamaya alınması

Piyasa başlığında,

- Başlıca tedarikçilerin karbon fiyatlandırma riski,
- Hammadde fiyatlarının iklimle bağlantılı şekilde artması,
- Müşteri davranışlarındaki değişiklikle Tüpraş'ın parçası olduğu petrol ürünlerine olan talebi azaltması,
- Finans ve sigorta piyasasının, faaliyette bulunduğu sektör nedeniyle Tüpraş'a uyguladığı fiyatları yükseltmesi (ya da hizmet sağlamayı sonlandırması)

İtibar başlığında,

- Düşük karbon ekonomisine geçilmemesi ya da geçişte gecikilmesi sonucunda müşteri, yatırımcı, çalışan ve tedarikçi gibi paydaş grupları nezdinde itibarın zedelenmesi,
- İtibar kaybı sonucunda rekabet gücünde azalma yaşanması,
- Şirket değerinin olumsuz yönde etkilenmesi,
- İklim kapsamında yapılan paylaşımların paydaşlar nezdinde yeşil aklama (green washing) olarak algılanması

Teknoloji başlığında,

- Teknolojik dönüşümde geride kalınması,
- Teknoloji kapsamındaki yatırımların doğru zamanda yapılamaması,
- Yeni geçilen teknolojilerde istenen başarının sağlanamaması,
- İş gücü ve süreç verimliliğini olumlu yönde etkileyebilecek teknolojik gelişmelere adapte olunamaması veya geç kalınması

Fiziksel Riskler

Kronik başlığında,

- Su Stresi,
- Sıcak Hava Dalgası,
- Soğuk Hava Dalgası,
- Kuraklık

Akut başlığında,

- Sel/Taşkın, Fırtına

sebepleriyle Tüpraş'ın faaliyetlerinin, üretim sürekliliğinin ve finansal durumunun sürdürülebilirlik açısından olumsuz yönde etkilenmesi ve fiziksel riskler sebebiyle ilave maliyetlere katlanılmak zorunda kalınması şeklindedir.

G. İÇ KONTROL SİSTEMİ VE İÇ DENETİM

Tüpraş'ta iç kontrol sistemi iş akışlarının içerisinde yer alan standartlar, görev tanımları, yetkilendirme sistemi, politikalar ve yazılı prosedürlerden oluşmaktadır. İç kontrol sistemi, Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından proaktif bir yöntemle risk temelli denetim planları doğrultusunda takip edilmektedir.

Tüpraş ve Bağlı Ortaklıklarında yürütülen denetim çalışmaları ile Şirketin faaliyetleri mali, operasyonel, yasal ve Şirket kurallarına uygunluk çerçevesinde denetlenmektedir. Denetimler esnasında, Şirket faaliyet ve hizmetlerinin etkin, güvenilir ve kesintisiz bir şekilde yürütülmesini, muhasebe ve mali raporlama sisteminden sağlanan bilgilerin bütünlüğünü, tutarlılığını, güvenilirliğini, zamanında elde edilebilirliğini ve güvenliğini sağlamak amacıyla yapılan iç kontrollerin etkinliği, yeterliliği ve uyumluluğu konularında süreçler üzerinden kontroller yapılmaktadır. Yapılan denetimler neticesinde süreçler hakkında makul güvence verilmesi amaçlanmaktadır.

Denetim tespitleri Şirket Yönetimi ve sorumlular ile paylaşılarak gerekli düzeltici tedbirlerin alınması sağlanmaktadır. Aksiyon alınacak denetim bulgularının Tüpraş Risk ve Aksiyon Portalına girişleri yapılmakta ve alınması gereken aksiyonlar, bulgunun önem derecesi doğrultusunda sistematik şekilde takip edilmektedir.

Denetim işlemleri esnasında Etik Kurallara uyum riski de sürekli olarak dikkate alınmaktadır. Denetim tespitlerine ya da ihbarlara istinaden özel incelemeler de yapılmaktadır. Paydaşlar Tüpraş Paydaş İletişim Yönetimi, Etik Hattı ve Müşteri Bildirim Yönetim Sistemi başta olmak üzere Şirkete şikâyetlerini ve ihbarlarını iletebilmektedir. Söz konusu platformlar her tür paydaşın erişimine açık durumdadır. Şirkete ulaşan şikâyet ve ihbarlar takip edilmekte, işlem yapılması gereken bildirimler dikkate alınarak Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü tarafından gizlilik çerçevesinde ve misilleme yapılmayacak şekilde detaylı olarak incelenmektedir. İnceleme neticesinde Etik Kural ihlalinin tespit edilmesi halinde Şirket Yönetim Kurulu'na bağlı olan Etik Kurul toplanmakta ve karar vermektedir.

Bildirimler, Uyum süreci ya da Özel Kanun ihlaliyle ilgiliyse Tüpraş Baş Hukuk ve Uyum Müşavirliği ya da Koç Holding Hukuk ve Uyum Müşavirliği tarafından, diğer konularda ise Tüpraş Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü ya da Koç Holding Denetim Grup Başkanlığı tarafından, gizliliğe dikkat edilerek ve misillemeye izin verilmeksizin incelenmektedir.

Organizasyonel olarak Şirket Genel Müdür'üne raporlama yapan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü, Yönetim Kurulu seviyesinde Denetim Komitesi'ne de raporlama yapmaktadır.

Şirketin finansal tablolarının denetiminden sorumlu Bağımsız Denetim Kuruluşu seçimi Tüpraş Genel Kurulunda onaylanmaktadır. Şirketin bağımsız denetiminden sorumlu firma ile sorumlu denetçilerin rotasyonu SPK mevzuatına uygun şekilde gerçekleştirilmektedir. Bağımsız denetçiler Tüpraş Denetim Komitesine bağımsızlık beyanında bulunmaktadır.

RİSKİN ERKEN SAPTANMASI SİSTEMİ VE KOMİTESİ HAKKINDA DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na

1. Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Şirket") tarafından kurulan riskin erken saptanması sistemi ve komitesini denetlemiş bulunuyoruz.

Yönetim Kurulunun Sorumluluğu

2. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 378'inci maddesinin birinci fıkrası uyarınca yönetim kurulu, şirketin varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlem ve çarelerin uygulanması ile riskin yönetilmesi amacıyla uzman bir komite kurmak, sistemi çalıştırmak ve geliştirmekle yükümlüdür.

Denetçinin Sorumluluğu

3. Sorumluluğumuz, yaptığımız denetime dayanarak, riskin erken saptanması sistemi ve komitesine ilişkin bir sonuca varmaktır. Yaptığımız denetim, TTK'ya, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu tarafından yayımlanan "Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporuna İlişkin Esaslara" ve etik kurallara uygun olarak yürütülmüştür. Bu Esaslar tarafımızca; şirketin riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurup kurmadığının belirlenmesini, kurulmuşsa sistem ve komitenin TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde işleyip işlemediğinin değerlendirilmesini gerektirmektedir. Riskin erken saptanması komitesi tarafından risklere karşı gösterilen çarelerin yerindeliği ve riskler karşısında yönetim tarafından yapılan uygulamalar, denetimimizin kapsamında değildir.

Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Bilgi

4. Şirket, riskin erken saptanması sistemi ve komitesini kurmuş olup, komite 2 üyeden oluşmaktadır. Komite, 1 Ocak - 31 Aralık 2022 hesap döneminde Şirket'in varlığını, gelişmesini tehlikeye düşüren sebeplerin erken teşhisi, bunun için gerekli önlemler ile çarelerin uygulanması ve riskin yönetilmesi amacına yönelik olarak hazırladığı raporları Yönetim Kurulu'na sunmuştur.

Sonuç

5. Yürüttüğümüz denetim sonucunda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve komitesinin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Cihan Harman, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 8 Şubat 2023

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin Belirlenmesine ve Uygulanmasına İlişkin Tebliği'nde ("Tebliğ") yer alan hükümler çerçevesinde oluşturulan mevcut komitelere, Yönetim Kurulu'nun 22 Nisan 2022 tarih ve 2022/16 no'lu kararı ile:

- Denetimden Sorumlu Komite'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliğine Sayın Kamil Ömer Bozer'in getirilmesine;
- Kurumsal Yönetim Komitesi'nin 3 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Muharrem Hilmi Kayhan'ın, üyeliklerine Sayın Yağız Eyüboğlu ve Sayın Doğan Korkmaz'ın getirilmesine, Kurumsal Yönetim Komitesi'nin Tebliğ uyarınca Aday Gösterme Komitesi ve Ücret Komitesi'nin görevlerini yerine getirmesine,
- Risk Yönetim Komitesi'nin 2 üyeden oluşmasına ve başkanlığına Sayın Ayşe Canan Ediboğlu'nun, üyeliğine Sayın Erol Memioğlu'nun getirilmesine,
- Yürütme Komitesi'nin 5 üyeden oluşmasına, başkanlığına Sayın Mehmet Ömer Koç, üyeliklerine Sayın Yıldırım Ali Koç, Sayın Mustafa Rahmi Koç, Sayın Semahat Sevim Arsel ve Sayın Caroline Nicole Koç'un getirilmesine,
- Etik Davranış Kurulu'nun 5 üyeden oluşmasına ve Başkanlığına Genel Müdür Sayın İbrahim Yelmenoğlu'nun, üyeliklerine Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz, İnsan Kaynakları Direktörü Sayın Ahmet Aksoy, Baş Hukuk Müşaviri Can Akçaoğlu ve Kurumsal İletişim Müdürü Sayın Çiler Teber'in getirilmelerine karar verilmiştir.

Yayımlanan Kurumsal Yönetim İlkeleri gereği, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün Genel Müdür veya Genel Müdür Yardımcısına doğrudan bağlı olarak çalışması ve bahsi geçen yöneticinin Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olması zorunluluğu getirilmiştir. Bu doğrultuda, 30 Aralık 2015 tarihli Yönetim Kurulu toplantımızda Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 11'inci maddesinde öngörülen görevlerin, Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Sayın Doğan Korkmaz yönetiminde yerine getirilmesine ve Sayın Doğan Korkmaz'ın Kurumsal Yönetim Komitesi üyesi olarak belirlenmesine karar verilmiştir.

2022 yılında tüm Yönetim Kurulu Komiteleri Kurumsal Yönetim İlkeleri ve kendi yönetmelikleri uyarınca yerine getirmeleri gereken görev ve sorumlulukları yerine getirmiş ve oluşturulan yıllık toplantı planlarına uygun şekilde toplanmış ve çalışmaları hakkında bilgileri ve yıl içinde yapılan toplantıların sonuçlarını içeren raporlarını Yönetim Kurulu'na sunmuşlardır. Komite üyeleri tüm toplantılara tam katılım sağlamıştır.

Yönetim Kurulu, Yönetim Kurulu Komiteleri'nin çalışmalarından beklenen faydanın temin edildiği görüşündedir.

Denetimden Sorumlu Komite Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Denetimden Sorumlu Komite; Şirketin muhasebe ve raporlama sistemlerinin ilgili kanun ve düzenlemeler çerçevesinde işleyişinin, finansal bilgilerin kamuya açıklanması, bağımsız denetim ve iç kontrol sisteminin işleyişinin ve etkinliğinin gözetimini yapmak üzere 26 Aralık 2003 tarihli Yönetim Kurulu kararı ile oluşturulmuştur. Denetimden Sorumlu Komite 2022 yılı içinde sekiz adet toplantı gerçekleştirmiştir.

Yönetim Kurulu, mali kontrol ve denetime ilişkin faaliyetleri, esas itibarıyla Denetimden Sorumlu Komite vasıtasıyla gözetir. Denetim Komitesi, bu fonksiyonu yerine getirirken, süreçlerin verimliliğini mali açıdan gözden geçirmek, denetlemek ve raporlamak üzere kurulmuş olan Risk Yönetimi ve Denetim Müdürlüğü'nden gelen raporları ayrıntılarıyla inceler, değerlendirir, Şirket yönetimine gereken talimatları verir ve gerektiği durumlarda Yönetim Kurulu'nun bilgi ve onayına sunar. Komitenin kararları Yönetim Kurulu'na tavsiye niteliğinde olup, ilgili konularda nihai karar mercii Yönetim Kurulu'dur.

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

Denetimden Sorumlu Komite Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanarak bağımsız denetim sürecinin başlatılması ve bağımsız denetim kuruluşunun her aşamadaki çalışmalarını gözetmek.
- Bağımsız denetçinin bağımsızlık kriterleri karşısındaki durumunu, bağımsızlık beyanını ve bağımsız denetim kuruluşundan alınabilecek ilave hizmetleri değerlendirmek.
- Bağımsız denetim kuruluşu tarafından Komite'ye iletilen bağımsız denetim kapsamında ulaşılacak tespitleri, ortaklığın muhasebe politikası ve uygulamalarıyla ilgili önemli hususları; bağımsız denetçi tarafından daha önce Şirket yönetimine iletilen SPK'nın muhasebe standartları ile muhasebe ilkeleri çerçevesinde alternatif uygulama ve kamuya açıklama seçeneklerini; bunların muhtemel sonuçlarını ve uygulama önerisini; ortaklık yönetimiyle arasında gerçekleştirilen önemli yazışmaları değerlendirmek.
- Şirketin muhasebe, raporlama ve iç kontrol sistemleri ile bağımsız denetim süreçleri ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikâyetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması; Şirket çalışanlarının, muhasebe, raporlama, iç kontrol ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemek.
- Kamuya açıklanacak yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirketin izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak Şirketin sorumlu yöneticileri ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmek.
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Denetimden Sorumlu Komite'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinden yer almaktadır.

https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/kurumsalyonetim/komite/Tupras_Denetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Denetim Komitesi 2022 yılında;

- Yıllık ve ara dönem finansal tabloların, Şirket'in izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak sorumlu yöneticiler ve bağımsız denetçilerinin görüşlerini alarak, kendi değerlendirmeleriyle birlikte Yönetim Kurulu'na yazılı olarak bildirmiş,
- Bağımsız denetim kuruluşunun seçimi, bağımsız denetim kuruluşundan alınacak hizmetlerin kapsamının belirlenmesi, bağımsız denetim sözleşmelerinin hazırlanması ve bağımsız denetim sürecinin başlamasıyla birlikte bağımsız denetim kuruluşunun çalışmalarını gözetmiş,
- Bağımsız denetim şirketinin iş programını, alınan sonuçları ve tavsiyelerini incelemiş,
- İç kontrol sisteminin etkinliğini takip etmiş, denetim departmanının programı ve iş sonuçlarını ve tavsiyelerini, ayrıca bunlarla ilgili uygulama ve sonuçları incelemiştir.
- Şirket'in muhasebe, iç kontrol sistemi ve bağımsız denetimi ile ilgili olarak Şirkete ulaşan şikâyetlerin incelenmesi, sonuca bağlanması, Şirket çalışanlarının, Şirket'in muhasebe ve bağımsız denetim konularındaki bildirimlerinin gizlilik ilkesi çerçevesinde değerlendirilmesi konularında uygulanacak yöntem ve kriterleri belirlemiştir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Şirket'in Kurumsal Yönetim İlkeleri'ne uyumunu izlemek, bu konuda iyileştirme çalışmalarında bulunmak ve Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak üzere Yönetim Kurulu'nun 20 Kasım 2007 tarihli kararı ile kurulan "Kurumsal Yönetim Komitesi", Şirket'te Kurumsal Yönetim İlkeleri'nin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar çatışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na Kurumsal Yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmaktadır.

Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri'nde yer alan hükümler kapsamında, Yönetim Kurulu Üyeleri için aday gösterme, Yönetim Kurulu Üyeleri ve üst düzey yöneticilerin ücretleri ile ilgili kurumsal yönetim uygulamalarını geliştirerek Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunma görevi de Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmektedir. Komite kendisine verilen görevin gerektirdiği sıklıkta toplanmaktadır. Kurumsal Yönetim Komitesi 2022 yılı içinde dokuz adet toplantı gerçekleştirmiştir.

Kurumsal Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanıp uygulanmadığını, uygulanmıyor ise gerekçesini ve bu prensiplere tam olarak uymama dolayısıyla meydana gelen çıkar atışmalarını tespit ederek, Yönetim Kurulu'na kurumsal yönetim uygulamalarını iyileştirici tavsiyelerde bulunmak.
- Yatırımcı ilişkileri biriminin çalışmalarını gözetmek.
- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmek.
- Kurumsal Yönetim İlkelerinin Şirket içerisinde geliştirilmesini, benimsenmesini ve uygulanmasını sağlamak, uygulanamadığı konularda çalışma yaparak, Yönetim Kurulu'na uyum derecesini iyileştirici önerilerde bulunmak.
- Dünya'da Kurumsal Yönetim İlkelerini takip ederek, gerekli unsurların Şirket bünyesinde uygulanması amacıyla Yönetim Kurulu'na öneride bulunmak,

SPK düzenlemelerinde aday gösterme ve ücret komitesi için öngörülen görevler de, Şirketimizde Kurumsal Yönetim Komitesi tarafından yerine getirilmekte olup, Komite'nin bu kapsamdaki görevleri ise aşağıdaki gibidir:

- Yönetim Kurulu'na ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilik pozisyonlarına uygun adayların saptanması, değerlendirilmesi ve eğitilmesi konularında şeffaf bir sistem oluşturmak ve bu hususta politika ve stratejiler belirlenmesi konularında çalışmalar yapmak.
- Yönetimin ve yatırımcıların da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için aday tekliflerini, adayın bağımsızlık ölçütlerini taşıyıp taşımaması hususunu dikkate alarak değerlendirmek ve buna ilişkin değerlendirmesini yönetim kurulu onayına sunmak.
- Bağımsız yönetim kurulu üyeliklerinde boşalma olması durumunda, asgari bağımsız üye sayısının yeniden sağlanmasını teminen, yapılacak ilk genel kurul toplantısına kadar görev yapmak üzere boşalan üyeliklere bağımsız üye seçimi için değerlendirme yaparak sonucunu yönetim kuruluna yazılı olarak iletmek.
- Yönetim Kurulu'nun yapısı ve verimliliği hakkında düzenli değerlendirmeler yapmak ve bu konularda yapılabilecek değişikliklere ilişkin tavsiyelerini Yönetim Kurulu'na sunmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin performans değerlendirme ve kariyer planlaması konusundaki yaklaşım, ilke ve uygulamalarını belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esaslarına ilişkin önerilerini, şirketin uzun vadeli hedeflerini dikkate alarak belirlemek ve bunların gözetimini yapmak.
- Şirketin ve üyenin performansı ile bağlantılı olacak şekilde ücretlendirmede kullanılabilecek ölçütleri belirlemek.
- Kriterlere ulaşma derecesi dikkate alınarak, Yönetim Kurulu üyelerine ve üst düzey yöneticilere verilecek ücretlere ilişkin önerilerini Yönetim Kurulu'na sunmak Komite'nin görevleridir.

Kurumsal Yönetim Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır. https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/kurumsalyonetim/komite/Tupras_Kurumsal_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Kurumsal Yönetim Komitesi 2022 yılında,

- Kamuya açıklanacak "Kurumsal Yönetim İlkelerine Uyum Raporu"nu gözden geçirerek, burada yer alan bilgilerin Komitenin sahip olduğu bilgilere göre doğru ve tutarlı olup olmadığını kontrol etmiş,
- Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün çalışmalarını gözetmiş, Yatırımcı İlişkileri Bölümü'nün faaliyetleri hakkında Yönetim Kurulu'na bilgi sunmuş,
- Yönetim Kurulu'ndaki bağımsız üyelik için adayın, Komite'ye aday gösterildiği an itibarıyla ilgili yönetmelik ve Şirket'in Esas Sözleşmesi uyarınca gerekli kriterler çerçevesinde, bağımsız olduğunu belirten yazılı beyanda bulunmasını sağlamış,
- Yönetimin ve yatırımcıların sunduğu adaylar da dâhil olmak üzere bağımsız üyelik için gelen tüm aday tekliflerini, bu adayların bağımsızlık ölçütlerini taşıyıp taşımaması hususunu dikkate alarak değerlendirmiş ve buna ilişkin değerlendirmesini Yönetim Kurulu'nun onayına sunmuş,
- Genel Kurul toplantısının duyurusuyla birlikte bağımsız adayların nihai listesinin kamuoyuna duyurulmasını sağlamış,
- Yönetim kurulu ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilik pozisyonları için uygun adayların saptanması, değerlendirilmesi ve eğitilmesi konularında uygulanan sistemi değerlendirmiş,

YÖNETİM KURULU KOMİTELERİNİN ÇALIŞMA ESASLARI VE ETKİNLİĞİNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU DEĞERLENDİRMESİ

- Yönetim kurulunun yapısı ve verimliliğini değerlendirmiş,
- Yönetim kurulu üyelerinin ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ücretlendirilmesinde kullanılacak ilke, kriter ve uygulamaları, şirketin uzun vadeli hedefleri dikkate alarak değerlendirmiş,
- Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşların uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla hazırlanan politikaları değerlendirmiş,
- Komite, Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan menfaatlerle ilgili çalışmalarda bulunmuştur.

Risk Yönetim Komitesi Çalışma Esasları ve Faaliyetleri

Risk Yönetim Komitesi; Şirket'in varlığını, gelişmesini ve devamını tehlikeye düşürebilecek stratejik, operasyonel, finansal, hukuki ve sair her türlü riskin erken tespiti, değerlendirilmesi, etki ve olasılıklarının hesaplanması, bu risklerin Şirket'in kurumsal risk alma profiline uygun olarak yönetilmesi amacıyla Yönetim Kurulu'nun 28 Temmuz 2010 tarihli kararı ile oluşturulmuştur. Risk Yönetim Komitesi yıl içerisinde altı toplantı gerçekleştirmiştir.

Risk Yönetim Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları

- Şirket hedeflerine ulaşmayı etkileyebilecek mevcut ve olası risk unsurlarının Kurumsal Risk Yönetimi sistematiği çerçevesinde tanımlanması, değerlendirilmesi, izlenmesi ve şirketin risk alma profiline uygun olarak ilgili risklerin yönetilmesine ilişkin prensiplerin belirlenmesi, karar mekanizmalarında kullanılmasının sağlanması,
- Olasılık ve etki hesaplarına göre, şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak risklerin tespiti,
- Risk yönetimi ve iç kontrol sistemlerinin Şirketin kurumsal yapısına entegrasyonunun sağlanması,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilmesinin gözetimi,
- Teknik iflasın erken teşhisi ve Yönetim Kurulu'nun bu konuda uyarılması, önlemlere ilişkin öneri geliştirilmesi,
- SPK düzenlemeleri ve Türk Ticaret Kanunu ile komiteye verilen/verilecek diğer görevleri yerine getirmek Komite'nin görevleridir.

Risk Yönetimi Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/kurumsalyonetim/komite/Tupras_Risk_Yonetim_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Risk Yönetim Komitesi 2022 yılında;

- Mevcut ve olası risk unsurlarını Kurumsal Risk Yönetimi fonksiyonunun işleyişi çerçevesinde gözden geçirmiş ve geliştirilmesi için önerilerde bulunmuş,
- Şirkette tutulacak ve yönetilecek, paylaşılacak veya tamamen ortadan kaldırılacak riskleri tespit etmiş,
- Şirket'in kârlılığını ve operasyonlarının etkinliğini artırabilecek fırsatların belirlenmesi, tespit edilen fırsatlarla ilgili gerekli çalışmaların yapılmasını sağlamış, olası risk ve fırsatların gözetilerek Şirket stratejisinin doğru belirlenmesi konusunda Yönetim Kurulu'na destek olmuş,
- SPK'nın VII-128.9 Sayılı Bilgi Sistemleri Tebliği ile halka açık şirketler için getirilen yükümlülükler kapsamında Şirket'in bilgi sistemleri uygulamalarına ilişkin çalışmaları değerlendirmiş,
- Risk yönetim sistemlerinin yılda en az bir defa gözden geçirilmesi ve risklerin yönetim sorumluluğunu üstlenen ilgili bölümlerdeki uygulamaların, komite kararlarına uygun gerçekleştirilmesinin gözetimini sağlamıştır.

PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik tarafından hazırlanan 8 Şubat 2023 tarihli raporda, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin riskin erken saptanması sistemi ve Risk Yönetim Komitesi'nin, tüm önemli yönleriyle, TTK'nın 378'inci maddesi çerçevesinde yeterli olduğu sonucuna ulaşıldığı belirtilmiştir.

Yürütme Komitesi ve Çalışma Esasları

Yürütme Komitesi, Yönetim Kurulu ile idari yapı arasında etkin koordinasyonun sağlanması suretiyle Yönetim Kurulu'nun etkinliğinin artırılması, stratejik hedeflerine uygun alanlarda yatırım ve iş geliştirme konularında iyileştirme sağlanması amaçlarıyla Yönetim Kurulu'na tavsiye ve önerilerde bulunmak üzere 04 Mayıs 2012 tarihinde oluşturulmuştur. Yürütme Komitesi yıl içerisinde on iki toplantı gerçekleştirmiştir.

Yürütme Komitesi Görev, Sorumluluk ve Çalışma Esasları;

- Yönetim Kurulu tarafından karara bağlanacak önemli hususlar tüm üyelerin onayına sunulmadan önce faaliyetlere etki, finansal boyut, hukuki durum, stratejik önceliklere uyum gibi konularda gerekli hazırlık, analiz ve değerlendirmelerin tamamlanmış olmasını sağlamak,
- Genel Kurul veya Yönetim Kurulu Kararı'na bağlanmış hususların belirlenen yönerge ve politikalar çerçevesinde Şirket yönetimine aktarımını ve yayılımını sağlamak,
- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına, yıllık iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmek,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki, ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmek, rekabet gücünü artırıcı stratejileri belirlemek,
- Belirlenen stratejiler doğrultusunda, sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek fırsatları belirlemek,
- Yapılacak iç analizlerle şirketin güçlü ve zayıf yönlerini, dış analizlerle de fırsat ve tehditleri izlemek,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşabilmesini sağlayacak içsel ve dışsal büyüme imkânları araştırmak,
- Şirket iş programlarının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmek,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmek,
- Faaliyetleri etkileyebilecek önemli hukuki gelişmeleri ve etkilerini değerlendirmek Komite'nin görevleridir.

Yürütme Komitesi'nin çalışma esasları Şirketimiz internet sitesinde yer almaktadır.

https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/kurumsalyonetim/komite/Tupras_Yurutme_Komitesi_Calisma_Esaslari.pdf

Yürütme Komitesi 2022 yılında;

- Şirket faaliyetlerinin Yönetim Kurulu kararlarına ve iş planlarına uygun şekilde yürütüldüğünü kontrol etmiş, pandemi döneminde Şirket Yönetiminin iş planlarına uyumunu ve sapmalara yönelik bilgileri düzenli gözetmiş,
- Şirketin faaliyet gösterdiği sektördeki ekonomik, sosyal ve siyasal çevredeki gelişmeleri takip ederek etkilerini değerlendirmiş, stratejileri belirlemiş ve sektör dinamiklerinin izlenerek oluşabilecek tehdit ve fırsatlar konusunda Şirket Yönetimini yönlendirmiş,
- Şirketin stratejik hedeflerine ulaşabilmesini sağlayacak büyüme imkânlarını takip etmiş,
- Şirket iş programının oluşturulması, dış ortamdaki gelişmelere göre gerekli revizyonların yapılması ve iş programının performans ölçütü olarak kullanılmasını sağlayacak sistemin işlerliğini gözetmiş,
- Şirket'in finansman imkânlarının çeşitlendirilmesine yönelik çalışmaları gözetmiş,
- Yönetim Kurulu'nun kabul ettiği strateji ve projelerin yönetimini takip etmiştir.

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FİNANSAL TABLOLARA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 08.02.2023

Karar No: 2023/2

Konu: 31.12.2022 Tarihli Konsolide Finansal Tablolar

TÜPRAŞ
Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II.14.1 "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları ("TFRS") ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetiminin hazırladığı 1 Ocak - 31 Aralık 2022 dönemine ilişkin konsolide finansal tablolar ile söz konusu finansal tablolar için PWC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından hazırlanan bağımsız denetim raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Yaptığımız bu incelemede kamuya açıklanacak söz konusu konsolide finansal tabloların, ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna ilişkin olarak değerlendirmeler yapılmıştır. Gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşler alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda; 1 Ocak - 31 Aralık 2022 dönemine ilişkin konsolide finansal tabloların ortaklığın izlediği muhasebe ilkelerine, gerçeğe uygunluğuna ve doğruluğuna kanaat getirilmiş olup, söz konusu finansal tabloları Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan Denetim Komitesi Başkanı	Kamil Ömer Bozer Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (FİNANSAL TABLOLARIN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN

II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

Finansal Tabloların Kabulüne İlişkin Yönetim Kurulu'nun

Karar Tarihi: 08.02.2023

Karar Sayısı: 2023/06

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan 01.01.2022 - 31.12.2022 hesap dönemine ait, Sermaye Piyasası Kurulu'nun (SPK) II-14.1. sayılı Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği (Tebliğ) uyarınca Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) ve SPK tarafından belirlenen formatlarla uyumlu olarak hazırlanan dipnotları ile birlikte konsolide finansal durum tablosu, gelir tablosu, kapsamlı gelir tablosu, nakit akış tablosu ve özkaynak değişim tablosunun ("Finansal Tablolar"), SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibariyle yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış finansal tabloların konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte, işletmenin aktifleri, pasifleri, finansal durumu ve kâr ve zararı ile ilgili gerçeği dürüst bir biçimde yansıttığını

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamadan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan Denetim Komitesi Başkanı	Kamil Ömer Bozer Denetim Komitesi Üyesi	Doğan Korkmaz Mali İşlerden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı

DENETİM KOMİTESİ RAPORU (FAALİYET RAPORUNA İLİŞKİN)

TÜRKİYE PETROL RAFİNERİLERİ A.Ş.

DENETİMDEN SORUMLU KOMİTE RAPORU

Karar Tarihi: 14.02.2023

Karar No: 2023/3

Konu: 31.12.2022 Tarihli Yıllık Faaliyet Raporu

TÜPRAŞ
Yönetim Kurulu Başkanlığı'na

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2022 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun II.14.1 Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği ve II.17.1 Kurumsal Yönetim Tebliği'ne uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporunu incelemek ve görüş bildirmek üzere toplanmış bulunuyoruz.

Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde; Şirketimizce hazırlanan yıllık Faaliyet Raporu tarafımızca incelenmiştir. Yaptığımız bu incelemede gerekli görülen hallerde bağımsız denetim şirketinin denetçisinden ve şirketin sorumlu yöneticilerinden de görüşleri alınmıştır.

Tarafımıza sunulan bilgiler kapsamında yaptığımız inceleme ve değerlendirmeler sonucunda, Faaliyet Raporu'ndaki açıklamaların gerçeğe uygun ve yeterli olduğuna ve raporun konsolidasyon Şirket'in gelişimi ve performansını, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığına kanaat getirilmiş olup, Faaliyet Raporu'nu Yönetim Kurulu'nun onayına arz ederiz.

Saygılarımızla,

Muharrem Hilmi Kayhan Denetim Komitesi Başkanı	Kamil Ömer Bozer Denetim Komitesi Üyesi

SORUMLULUK BEYANI (FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN)

SERMAYE PİYASASI KURULUNUN
II-14.1. SAYILI SERMAYE PİYASASINDA FİNANSAL RAPORLAMAYA İLİŞKİN ESASLAR TEBLİĞİ'NİN 9. MADDESİ GEREĞİNCE HAZIRLANAN SORUMLULUK BEYANI

FAALİYET RAPORUNUN KABULÜNE İLİŞKİN YÖNETİM KURULU'NUN
KARAR TARİHİ: 14.02.2023
KARAR SAYISI : 2023/12

Şirketimizce hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından bağımsız denetime tabi tutulan, 2022 yılına ait, Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Seri II.14.1. Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği"ne ("Tebliğ") uyumlu olarak hazırlanan faaliyet raporumuz ekte sunulmuştur.

Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde; Şirketimizce hazırlanan ve Kurumsal Yönetim Uyum Raporu ile Kurumsal Yönetim Bilgi Formu'nu ve SPK'nın Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Çerçevesi kapsamındaki açıklamaları da içeren yıllık Faaliyet Raporu'nun, SPK düzenlemeleri doğrultusunda;

- Tarafımızca incelendiğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, önemli konularda gerçeğe aykırı bir açıklama veya açıklamanın yapıldığı tarih itibariyle yanıltıcı olması sonucunu doğurabilecek herhangi bir eksiklik içermediğini,
- Şirketimizdeki görev ve sorumluluk alanımızda sahip olduğumuz bilgiler çerçevesinde, Tebliğ uyarınca hazırlanmış Faaliyet Raporu'nun işin gelişimi ve performansını ve konsolidasyon kapsamındakilerle birlikte işletmenin finansal durumunu, karşı karşıya olunan önemli risk ve belirsizliklerle birlikte, dürüstçe yansıttığını,

bilgilerinize sunar, yapılan açıklamalardan dolayı sorumlu olduğumuzu beyan ederiz.

Saygılarımızla,

		Doğan Korkmaz
Muharrem Hilmi Kayhan	Kamil Ömer Bozer	Mali İşlerden Sorumlu
Denetim Komitesi Başkanı	Denetim Komitesi Üyesi	Genel Müdür Yardımcısı

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

1 Ocak - 31 Aralık 2022 Hesap Dönemine Ait Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Denetçi Raporu

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Genel Kurulu'na

A. Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimi

1. Görüş

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin ("Şirket") ve bağlı ortaklıklarının (hep birlikte "Grup" olarak anılacaktır) 31 Aralık 2022 tarihli konsolide finansal durum tablosu ile aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait; konsolide kâr veya zarar ve diğer kapsamlı gelir tablosu, konsolide özkaynaklar değişim tablosu ve konsolide nakit akış tablosu ile önemli muhasebe politikalarının özeti de dâhil olmak üzere konsolide finansal tablo dipnotlarından oluşan konsolide finansal tablolarını denetlemiş bulunuyoruz.

Görüşümüze göre, ilişikteki konsolide finansal tablolar Grup'un 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla konsolide finansal durumunu ve aynı tarihte sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal performansını ve konsolide nakit akışlarını Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na ("TFRS'lere") uygun olarak tüm önemli yönleriyle gerçeğe uygun bir biçimde sunmaktadır.

2. Görüşün Dayanağı

Yaptığımız bağımsız denetim, Kamu Gözetimi, Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Denetim Standartları'nın bir parçası olan Bağımsız Denetim Standartları'na ("BDS'lere") uygun olarak yürütülmüştür. Bu standartlar kapsamındaki sorumluluklarımız, raporumuzun "Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları" bölümünde ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır. KGK tarafından yayımlanan Bağımsız Denetçiler için Etik Kurallar (Bağımsızlık Standartları Dahil) ("Etik Kurallar") ile konsolide finansal tabloların bağımsız denetimiyle ilgili mevzuatta yer alan etik hükümlere uygun olarak Grup'tan bağımsız olduğumuzu beyan ederiz. Etik Kurallar ve mevzuat kapsamındaki etiğe ilişkin diğer sorumluluklar da tarafımızca yerine getirilmiştir. Bağımsız denetim sırasında elde ettiğimiz bağımsız denetim kanıtlarının, görüşümüzün oluşturulması için yeterli ve uygun bir dayanak oluşturduğuna inanıyoruz.

3. Kilit Denetim Konuları

Kilit denetim konuları, mesleki muhakememize göre cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konulardır. Kilit denetim konuları, bir bütün olarak konsolide finansal tabloların bağımsız denetimi çerçevesinde ve konsolide finansal tablolara ilişkin görüşümüzün oluşturulmasında ele alınmış olup, bu konular hakkında ayrı bir görüş bildirmiyoruz.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

Kilit denetim konuları	*Denetimde konunun nasıl ele alındığı*
Yeniden değerleme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değeri Dipnot 2.3'de detayları açıklandığı üzere, Grup, maddi duran varlıklar hesap grubunda yer alan arsa ve arazileri 31 Mart 2019 tarihinden itibaren yeniden değerleme modeline göre muhasebeleştirmeye başlamıştır. 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle Grup piyasa koşullarında oluşan değişimleri yansıtmak amacıyla arsa ve arazileri yeniden değerleme çalışması gerçekleştirmiştir. 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle bağımsız gayrimenkul değerleme kuruluşunun yaptığı değerlemeler sonucunda söz konusu arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değer toplamı 15.500.361 bin TL tespit edilmiş olup 3.242.588 bin TL tutarındaki 2022 yılına ait yeniden değerleme artışı ertelenmiş vergi etkisi düşülerek özkaynaklar altında yeniden değerleme fonu hesabında muhasebeleştirilmiştir. Söz konusu maddi duran varlık grubu içerisinde yer alan arsa ve arazilerin, Grup yönetimi tarafından benimsenmiş olan muhasebe politikası, detayları Dipnot 2.3'de de anlatıldığı üzere, "yeniden değerleme" modeli olup, bu varlıkların gerçeğe uygun değerleri Sermaye Piyasası Kurulu ('SPK') tarafından akredite edilmiş bir bağımsız değerleme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve Grup yönetiminin değerlendirmeleri sonrasında finansal durum tablosunda taşınan gerçeğe uygun değer olarak esas alınmaktadır. Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerleri, kullanılan değerleme yöntemine ve değerleme modelindeki girdi ve varsayımlara bağlıdır. Gerçeğe uygun değerler; piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu ve coğrafi konumu gibi faktörlerden doğrudan etkilenebilmektedir. Arsa ve arazilerin konsolide finansal tablolar içerisindeki tutarsal önemi ve gerçeğe uygun değerinin belirlenmesinde emsal karşılaştırma (piyasa değer) yönteminin kullanılması ve bu yöntemin gerçeğe uygun değer tespiti sırasında değişimlere yol açabilecek varsayımlara dayalı girdiler içermesi sebepleriyle arsa ve arazilerin yeniden değerleme modeli ile muhasebeleştirilmesi kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.	Arsa ve arazilerin yeniden değerleme yöntemiyle muhasebeleştirilmesi ile ilgili uyguladığımız denetim prosedürleri aşağıda özetlenmiştir: Grup'un atamış olduğu değerleme çalışmasını yapan bağımsız gayrimenkul değerleme kuruluşunun yetkinliği, kabiliyeti ve tarafsızlığı BDS 500 uyarınca değerlendirilmiştir. Arsa ve arazilerin tamamının değerlemeye tabi tutulup tutulmadığı, muhasebe kayıtlarıyla değerleme raporları karşılaştırılarak kontrol edilmiştir. Arsa ve arazilerin tapu kayıtları ve sahiplik oranları örneklem yöntemiyle test edilmiştir. Ayrıca, SPK gayrimenkul değerleme akreditasyonu ve lisansına sahip bir bağımsız gayrimenkul değerleme kuruluşu tarafımızca denetime destek amaçlı 'Denetçi Uzmanı' olarak atanmıştır. Denetçi uzmanı desteğiyle yapılan örneklemler üzerinden aşağıdaki denetim prosedürleri uygulanmıştır: - Raporlarda yer alan arsa ve arazilere ilişkin lokasyon, malik ve metrekare bilgilerinin tapu kayıtları ile karşılaştırılması, - Taşınmazların niteliğinin değerlendirilmesi, - Değerlemede kullanılan emsal karşılaştırma yönteminin ilgili arsa ve araziler için uygunluğunun değerlendirilmesi, - Emsal karşılaştırma yönteminde değerleri hesaplamaya konu edilen arsa ve arazilerin Grup'un arsa ve arazileriyle benzer niteliklerde olup olmadığının değerlendirilmesi, - Temel çerçevelere uygun olarak raporların hazırlanıp hazırlanmadığının kontrol edilmesi Değerleme raporlarında gerçeğe uygun değerleri, dipnotlar ile karşılaştırılmış, dipnotlarda ve konsolide finansal tablolada yer alan tutarların değerleme raporları ile tutarlı olduğu ve dipnot açıklamalarının TFRS'ler açısından yeterli olup olmadığı değerlendirilmiştir. Çalışmalarımızın neticesinde, yeniden değerleme modeli ile muhasebeleştirilen arsa ve arazilerin yeniden değerlemesine ilişkin gerçekleştirilen denetim prosedürlerinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.

Kilit denetim konuları	*Denetimde konunun nasıl ele alındığı*

Yatırım teşviklerinden yaratılan ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği
 	
31 Aralık 2022 itibarıyla Grup'un konsolide finansal tablolarında 9.741.350 bin TL tutarında yatırım teşviklerinden yaratılan ertelenmiş vergi varlığı bulunmaktadır.
 	
Grup'un ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerine ilişkin muhasebe politikaları ve detayları konsolide finansal tablolarında Not 2.3 ve Not 25'de açıklanmıştır.
 	
Yatırım teşviklerinden yaratılan ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği, gelecek dönemlere ilişkin önemli yönetim tahminlerine dayanan, vergilendirilebilir kâr varsayımlarını da içeren, iş modellerine bakılarak değerlendirilmektedir. Bu tahminlerin, doğası gereği, ileriki yıllarda gerçekleşmesine ilişkin belirsizlikler içermesi ve ertelenmiş vergi varlığına konu olan yatırım teşviklerinin içeriği itibariyle uzmanlık gerektirmesinden ve Grup'un konsolide finansal tabloları açısından da önemli tutarda olmasından dolayı 'yatırım teşviklerinden yaratılan ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliği' kilit denetim konusu olarak ele alınmıştır.
	Bu çerçevede aşağıda özetlenen denetim prosedürleri uygulanmıştır:
	- Ertelenmiş vergi varlıklarının, bu varlıklara temel teşkil eden geçici farkların ve yatırım teşviklerinin kapsamlarının anlaşılmasına ilişkin Grup yönetimi ile toplantılar düzenlenmiş ve açıklamalar alınmıştır.
	- Kurumlar vergisi hesaplaması ve yatırım teşvik uygulamaları vergi uzmanlarımız da dahil edilerek değerlendirilmiştir.
	- Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanılabilir olup olmadığını belirleyen iş modeli ve önemli yönetim tahminleri aşağıdaki hususlar da dikkate alınarak incelenmiştir:
	  - İlgili iş modellinin matematiksel doğruluğu kontrol edilmiştir.
	  - Kullanılan satış tonaj ve fiyat varsayımları geçmiş yıl performansları ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılmıştır.
	  - İş modelinde kullanılan gelecek yıllara ait döviz kur tahminleri, onaylı bütçe/uzun vadeli planlarda yer alan kur tahminleri ve bağımsız veri kaynakları ile karşılaştırılmıştır.
	  - Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık testleri kontrol edilmiştir.
	- Ertelenmiş vergi varlık ve yükümlülüklerine ilişkin konsolide finansal tablo notlarında yer alan açıklamaların TFRS'ye uygunluğu kontrol edilmiştir.
	
	Ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine ilişkin gerçekleştirdiğimiz bu çalışmalar neticesinde önemli bir bulgumuz olmamıştır.

4. Yönetimin ve Üst Yönetimden Sorumlu Olanların Konsolide Finansal Tablolara İlişkin Sorumlulukları

Grup yönetimi; konsolide finansal tabloların TFRS'lere uygun olarak hazırlanmasından, gerçeğe uygun bir biçimde sunumundan ve hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içermeyecek şekilde hazırlanması için gerekli gördüğü iç kontrolden sorumludur.

Konsolide finansal tabloları hazırlarken yönetim; Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetinin değerlendirilmesinden, gerektiğinde süreklilikle ilgili hususları açıklamaktan ve Grup'u tasfiye etme ya da ticari faaliyeti sona erdirme niyeti ya da mecburiyeti bulunmadığı sürece işletmenin sürekliliği esasını kullanmaktan sorumludur.

Üst yönetimden sorumlu olanlar, Grup'un finansal raporlama sürecinin gözetiminden sorumludur.

5. Bağımsız Denetçinin Konsolide Finansal Tabloların Bağımsız Denetimine İlişkin Sorumlulukları

Bir bağımsız denetimde, biz bağımsız denetçilerin sorumlulukları şunlardır:

Amacımız, bir bütün olarak finansal tabloların hata veya hile kaynaklı önemli yanlışlık içerip içermediğine ilişkin makul güvence elde etmek ve görüşümüzü içeren bir bağımsız denetçi raporu düzenlemektir. BDS'lere uygun olarak yürütülen bir bağımsız denetim sonucunda verilen makul güvence; yüksek bir güvence seviyesidir ancak, var olan önemli bir yanlışlığın her zaman tespit edileceğini garanti etmez. Yanlışlıklar hata veya hile kaynaklı olabilir. Yanlışlıkların, tek başına veya toplu olarak, finansal tablo kullanıcılarının bu konsolide tablolara istinaden alacakları ekonomik kararları etkilemesi makul ölçüde bekleniyorsa bu yanlışlıklar önemli olarak kabul edilir.

BAĞIMSIZ DENETÇİ RAPORU

BDS'lere uygun olarak yürütülen bağımsız denetimin gereği olarak, bağımsız denetim boyunca mesleki muhakememizi kullanmakta ve meslekî şüpheciliğimizi sürdürmekteyiz. Tarafımızca ayrıca:

- Konsolide finansal tablolardaki hata veya hile kaynaklı "önemli yanlışlık" riskleri belirlenmekte ve değerlendirilmekte; bu risklere karşılık veren denetim prosedürleri tasarlanmakta ve uygulanmakta ve görüşümüze dayanak teşkil edecek yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Hile; muvazaa, sahtekârlık, kasıtlı ihmal, gerçeğe aykırı beyan veya iç kontrol ihlali fiillerini içerebildiğinden, hile kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riski, hata kaynaklı önemli bir yanlışlığı tespit edememe riskinden yüksektir.
- Grup'un iç kontrolünün etkinliğine ilişkin bir görüş bildirmek amacıyla değil ama duruma uygun denetim prosedürlerini tasarlamak amacıyla denetimle ilgili iç kontrol değerlendirilmektedir.
- Yönetim tarafından kullanılan muhasebe politikalarının uygunluğu ile yapılan muhasebe tahminleri ile ilgili açıklamaların makul olup olmadığı değerlendirilmektedir.
- Elde edilen denetim kanıtlarına dayanarak Grup'un sürekliliğini devam ettirme kabiliyetine ilişkin ciddi şüphe oluşturabilecek olay veya şartlarla ilgili önemli bir belirsizliğin mevcut olup olmadığı hakkında ve yönetimin işletmenin sürekliliği esasını kullanmasının uygunluğu hakkında sonuca varılmaktadır. Önemli bir belirsizliğin mevcut olduğu sonucuna varmamız hâlinde, raporumuzda, finansal tablolardaki ilgili açıklamalara dikkat çekmemiz ya da bu açıklamaların yetersiz olması durumunda olumlu görüş dışında bir görüş vermemiz gerekmektedir. Vardığımız sonuçlar, bağımsız denetçi raporu tarihine kadar elde edilen denetim kanıtlarına dayanmaktadır. Bununla birlikte, gelecekteki olay veya şartlar Grup'un sürekliliğini sona erdirebilir.
- Konsolide finansal tabloların açıklamaları dâhil olmak üzere, genel sunumu, yapısı ve içeriği ile bu tabloların, temelini oluşturan işlem ve olayları gerçeğe uygun sunumu sağlayacak şekilde yansıtıp yansıtmadığı değerlendirilmektedir.
- Konsolide finansal tablolar hakkında görüş vermek amacıyla, Grup içerisindeki işletmelere veya faaliyet bölümlerine ilişkin finansal bilgiler hakkında yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmektedir. Grup denetiminin yönlendirilmesinden, gözetiminden ve yürütülmesinden sorumluyuz. Verdiğimiz denetim görüşünden de tek başımıza sorumluyuz.

Diğer hususların yanı sıra, denetim sırasında tespit ettiğimiz önemli iç kontrol eksiklikleri dâhil olmak üzere, bağımsız denetimin planlanan kapsamı ve zamanlaması ile önemli denetim bulgularını üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmekteyiz.

Bağımsızlığa ilişkin etik hükümlere uygunluk sağladığımızı üst yönetimden sorumlu olanlara bildirmiş bulunmaktayız. Ayrıca bağımsızlık üzerinde etkisi olduğu düşünülebilecek tüm ilişkiler ve diğer hususlar ile varsa, tehditleri ortadan kaldırmak amacıyla atılan adımlar ile alınan önlemleri üst yönetimden sorumlu olanlara iletmiş bulunmaktayız.

Üst yönetimden sorumlu olanlara bildirilen konular arasından, cari döneme ait konsolide finansal tabloların bağımsız denetiminde en çok önem arz eden konuları yani kilit denetim konularını belirlemekteyiz. Mevzuatın konunun kamuya açıklanmasına izin vermediği durumlarda veya konuyu kamuya açıklamanın doğuracağı olumsuz sonuçların, kamuya açıklamanın doğuracağı kamu yararını aşacağının makul şekilde beklendiği oldukça istisnai durumlarda, ilgili hususun bağımsız denetçi raporumuzda bildirilmemesine karar verebiliriz.

B. Mevzuattan Kaynaklanan Diğer Yükümlülükler

1. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Şirket'in 1 Ocak - 31 Aralık 2022 hesap döneminde defter tutma düzeninin, kanun ile şirket esas sözleşmesinin finansal raporlamaya ilişkin hükümlerine uygun olmadığına dair önemli bir hususa rastlanmamıştır.
2. TTK'nın 402. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca, Yönetim Kurulu tarafımıza denetim kapsamında istenen açıklamaları yapmış ve istenen belgeleri vermiştir.
3. TTK'nın 398. Maddesi'nin dördüncü fıkrası uyarınca düzenlenen Riskin Erken Saptanması Sistemi ve Komitesi Hakkında Denetçi Raporu 8 Şubat 2023 tarihinde Şirket'in Yönetim Kurulu'na sunulmuştur.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Cihan Harman, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 8 Şubat 2023

İÇİNDEKİLER

		Sayfa
KONSOLİDE FİNANSAL DURUM TABLOSU		**240**
KONSOLİDE KÂR VEYA ZARAR VE DİĞER KAPSAMLI GELİR TABLOSU		**242**
KONSOLİDE ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU		**244**
KONSOLİDE NAKİT AKIŞ TABLOSU		**246**
KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARA AİT AÇIKLAYICI NOTLAR		**247 - 330**
NOT 1	GRUP'UN ORGANİZASYONU VE FAALİYET KONUSU	247
NOT 2	KONSOLİDE FİNANSAL TABLOLARIN SUNUMUNA İLİŞKİN ESASLAR	249
NOT 3	İŞLETME BİRLEŞMELERİ	274
NOT 4	BÖLÜMLERE GÖRE RAPORLAMA	275
NOT 5	NAKİT VE NAKİT BENZERLERİ	277
NOT 6	FİNANSAL YATIRIMLAR	279
NOT 7	BORÇLANMALAR	280
NOT 8	TİCARİ ALACAKLAR VE BORÇLAR	285
NOT 9	STOKLAR	286
NOT 10	ÖZKAYNAK YÖNTEMİYLE DEĞERLENEN YATIRIMLAR	286
NOT 11	MADDİ DURAN VARLIKLAR	289
NOT 12	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR	292
NOT 13	PEŞİN ÖDENMİŞ GİDERLER	293
NOT 14	DİĞER VARLIKLAR VE YÜKÜMLÜLÜKLER	293
NOT 15	KARŞILIKLAR	295
NOT 16	ÇALIŞANLARA SAĞLANAN FAYDALAR KAPSAMINDA BORÇLAR	297
NOT 17	TÜREV ARAÇLAR	298
NOT 18	TAAHHÜTLER, KOŞULLU VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLER	300
NOT 19	ÖZKAYNAKLAR	303
NOT 20	HASILAT VE SATIŞLARIN MALİYETİ	304
NOT 21	GENEL YÖNETİM GİDERLERİ, PAZARLAMA GİDERLERİ, ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	305
NOT 22	ESAS FAALİYETLERDEN DİĞER GELİRLER/(GİDERLER)	307
NOT 23	YATIRIM FAALİYETLERİNDEN GELİRLER/(GİDERLER)	307
NOT 24	FİNANSMAN GELİRLERİ/(GİDERLERİ)	308
NOT 25	VERGİ VARLIK VE YÜKÜMLÜLÜKLERİ	309
NOT 26	PAY BAŞINA KAZANÇ (ZARAR)	311
NOT 27	İLİŞKİLİ TARAF AÇIKLAMALARI	311
NOT 28	FİNANSAL ARAÇLARDAN KAYNAKLANAN RİSKLERİN NİTELİĞİ VE DÜZEYİ	315
NOT 29	DEVLET TEŞVİK VE YARDIMLARI	330
NOT 30	BİLANÇO TARİHİNDEN SONRAKİ OLAYLAR	330

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Varlıklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2022	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2021	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2020
Dönen varlıklar		**119.710.705**	66.515.384	31.281.757
Nakit ve nakit benzerleri	5	**47.635.158**	21.176.186	20.319.133
Finansal yatırımlar	6	**2.135.177**	-	-
Ticari alacaklar	8	**21.417.520**	13.796.682	1.840.427
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	8, 27	**3.187.872**	1.745.525	360.931
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		**18.229.648**	12.051.157	1.479.496
Diğer alacaklar		**40.622**	20.566	19.464
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		**40.622**	20.566	19.464
Türev araçlar	17	**3.597.033**	3.823.700	381.895
Stoklar	9	**36.046.008**	23.757.526	7.700.630
Peşin ödenmiş giderler	13	**748.787**	193.490	238.938
Diğer dönen varlıklar	14	**8.090.400**	3.747.234	781.270
Duran varlıklar		**49.181.630**	39.741.727	32.332.472
Finansal yatırımlar		**66.325**	5.697	4.004
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar	10	**2.962.632**	2.150.156	1.326.490
Maddi duran varlıklar	11	**32.904.315**	28.316.299	23.457.048
Kullanım hakkı varlıkları		**219.531**	185.775	202.147
Maddi olmayan duran varlıklar		**556.630**	562.785	255.241
Şerefiye		**599**	599	-
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	12	**556.031**	562.186	255.241
Türev araçlar	17	**57.048**	44.213	87.883
Peşin ödenmiş giderler	13	**618.384**	123.436	145.543
Ertelenmiş vergi varlığı	25	**9.195.612**	6.436.140	5.023.992
Diğer duran varlıklar	14	**2.601.153**	1.917.226	1.830.124
Toplam varlıklar		**168.892.335**	106.257.111	63.614.229

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihi İtibarıyla Konsolide Finansal Durum Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

Kaynaklar	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2022	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2021	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 31 Aralık 2020
Kısa vadeli yükümlülükler		**78.895.410**	64.828.702	28.766.431
Kısa vadeli borçlanmalar	7	**863.318**	631.946	2.099.840
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	7	**11.131.173**	10.996.265	6.434.389
Ticari borçlar	8	**52.698.764**	43.837.455	14.204.175
İlişkili taraflara ticari borçlar	8, 27	**1.156.421**	182.912	233.955
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		**51.542.343**	43.654.543	13.970.220
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	16	**417.647**	135.876	152.960
Diğer borçlar		**262.395**	323.018	308.769
İlişkili taraflara diğer borçlar	27	**169.841**	43.328	30.763
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		**92.554**	279.690	278.006
Türev araçlar	17	**994.512**	3.466.572	769.707
Ertelenmiş gelirler		**116.249**	32.315	129.254
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	25	**955.255**	69.764	2.459
Kısa vadeli karşılıklar	15	**530.528**	219.166	174.151
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		**47.604**	19.387	24.572
Diğer kısa vadeli karşılıklar		**482.924**	199.779	149.579
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	14	**10.925.569**	5.116.325	4.490.727
Uzun vadeli yükümlülükler		**22.811.153**	22.347.409	21.922.365
Uzun vadeli borçlanmalar	7	**21.274.459**	21.565.453	21.147.715
Diğer Borçlar		**-**	-	207.407
Uzun vadeli karşılıklar	15	**1.190.116**	454.999	361.327
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		**1.190.116**	454.999	361.327
Ertelenmiş gelirler		**3.199**	9.987	9.504
Türev araçlar	17	**298.200**	73.058	78.001
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	25	**44.464**	155.210	63.354
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		**715**	88.702	55.057
Toplam yükümlülükler		**101.706.563**	87.176.111	50.688.796
Özkaynaklar		**67.185.772**	19.081.000	12.925.433
Ödenmiş sermaye	19	**275.257**	275.257	275.257
Sermaye düzeltme farkları	19	**1.344.243**	1.344.243	1.344.243
Paylara ilişkin primler (iskontolar)		**1.000.699**	1.000.699	1.000.699
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		**13.901.774**	11.086.822	7.518.365
Yeniden değerleme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		**13.622.714**	10.997.824	7.470.314
Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)		**13.928.679**	11.010.545	7.478.414
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		**(305.965)**	(12.721)	(8.100)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar		**279.060**	88.998	48.051
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		**1.169.774**	(2.904.974)	(1.953.059)
Yabancı para çevrim farkları		**622.209**	297.679	(9.822)
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		**(423.080)**	(3.802.524)	(2.273.378)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		**(423.080)**	(3.802.524)	(2.273.378)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar		**970.645**	599.871	330.141
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	19	**503.343**	503.343	503.343
Geçmiş yıllar kârları veya zararları		**7.503.568**	4.008.731	6.357.914
Net dönem kârı veya zararı		**41.044.621**	3.494.837	(2.349.183)
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		**66.743.279**	18.808.958	12.697.579
Kontrol gücü olmayan paylar		**442.493**	272.042	227.854
Toplam kaynaklar		**168.892.335**	106.257.111	63.614.229

31 Aralık 2022 tarihi ve bu tarihte sona eren hesap dönemi itibarıyla hazırlanan konsolide finansal tablolar, yayınlanmak üzere 8 Şubat 2023 tarihli Yönetim Kurulu toplantısında onaylanmıştır. Konsolide finansal tablolar, Genel Kurul'da onaylanması sonucu kesinleşecektir.

(*) Yeniden düzenleme etkileri Dipnot 2.2.1'de açıklanmıştır.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2022	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2021
Hasılat	20	**481.764.656**	152.492.019
Satışların maliyeti	20	**(418.987.726)**	(136.631.978)
Brüt kâr (zarar)		**62.776.930**	15.860.041
Genel yönetim giderleri	21	**(4.220.374)**	(1.869.536)
Pazarlama giderleri	21	**(3.939.181)**	(1.409.076)
Araştırma ve geliştirme giderleri	21	**(75.392)**	(38.966)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	22	**4.371.412**	1.245.864
Esas faaliyetlerden diğer giderler	22	**(13.306.748)**	(13.011.766)
Esas faaliyet kârı (zararı)		**45.606.647**	776.561
Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	23	**53.298**	107.754
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	10	**312.040**	592.989
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)		**45.971.985**	1.477.304
Finansman gelirleri	24	**6.186.893**	12.855.321
Finansman giderleri	24	**(12.283.321)**	(11.974.270)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)		**39.875.557**	2.358.355
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri		**1.385.010**	1.254.869
Dönem vergi (gideri) geliri		**(2.679.309)**	(96.680)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	25	**4.064.319**	1.351.549
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)		**41.260.567**	3.613.224
Diğer kapsamlı gelirler:			
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar		**2.812.792**	3.568.587
Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları (azalışları)	11	**3.242.588**	3.877.752
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		**(366.809)**	(5.779)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılmayacak paylar		**190.062**	40.947
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	10	**(6.949)**	(447)

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Kâr veya Zarar ve Diğer Kapsamlı Gelir Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2022	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2021
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)	10	197.011	41.394
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer		(253.049)	(344.333)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri		(253.049)	(333.752)
Dönem vergi (gideri) geliri		-	(10.581)
Kâr veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar		**4.071.453**	(1.006.224)
Yurtdışındaki işletmelerin çevrimine ilişkin yabancı para çevrim farkları		**324.530**	307.501
Yurtdışındaki işletmelerin çevrimine ilişkin yabancı para çevrim farklarından kazançlar (kayıplar)		**324.530**	307.501
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılacak paylar		**370.774**	269.730
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan kazançlar (kayıplar)	10	**229.264**	176.688
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	10	**141.510**	93.042
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)		**4.317.203**	(1.946.688)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		**4.317.203**	(1.946.688)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler		**(941.054)**	363.233
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	25	**(941.054)**	363.233
Diğer kapsamlı gelir (gider)		**6.884.245**	2.562.363
Toplam kapsamlı gelir (gider)		**48.144.812**	6.175.587
Dönem kârının (zararının) dağılımı:			
Kontrol gücü olmayan paylar		**215.946**	118.387
Ana ortaklık payları		**41.044.621**	3.494.837
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı			
Kontrol gücü olmayan paylar		**210.491**	64.208
Ana ortaklık payları		**47.934.321**	6.111.379
Sürdürülen faaliyetlerden pay başına kazanç (zarar)			
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	26	**149,11**	12,70

(*) Yeniden düzenleme etkileri Dipnot 2.2.1'de açıklanmıştır.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Özkaynaklar Değişim Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

				Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		
				Yeniden değerleme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		
	Ödenmiş sermaye (**)	Sermaye düzeltme farkları	Paylara ilişkin primler	Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)	Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılamayacak paylar
31 Aralık 2020	250.419	1.344.243	-	7.447.028	(7.841)	48.051
Ortak kontrol altında gerçekleşen işlemler	24.838	-	1.000.699	31.386	(259)	-
1 Ocak 2021 (Yeniden düzenlenmiş) (*)	275.257	1.344.243	1.000.699	7.478.414	(8.100)	48.051
Transferler	-	-	-	-	-	-
Kâr payları	-	-	-	-	-	-
- Dönem kârı (zararı)	-	-	-	-	-	-
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	3.532.131	(4.621)	40.947
Toplam kapsamlı gelir (gider)	-	-	-	3.532.131	(4.621)	40.947
31 Aralık 2021	275.257	1.344.243	1.000.699	11.010.545	(12.721)	88.998
31 Aralık 2021	**250.419**	**1.344.243**	**-**	**10.957.223**	**(12.462)**	**88.998**
Ortak kontrol altında gerçekleşen işlemler	**24.838**	**-**	**1.000.699**	**53.322**	**(259)**	**-**
1 Ocak 2022 (Yeniden düzenlenmiş) (*)	**275.257**	**1.344.243**	**1.000.699**	**11.010.545**	**(12.721)**	**88.998**
Transferler	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
Kâr payları	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Dönem kârı (zararı)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Diğer kapsamlı gelir (gider)	**-**	**-**	**-**	**2.918.134**	**(293.244)**	**190.062**
Toplam kapsamlı gelir (gider)	**-**	**-**	**-**	**2.918.134**	**(293.244)**	**190.062**
31 Aralık 2022	**275.257**	**1.344.243**	**1.000.699**	**13.928.679**	**(305.965)**	**279.060**

(*) Yeniden düzenleme etkileri Dipnot 2.2.1'de açıklanmıştır.

(**) Entek paylarının kısmi bölünme suretiyle devralınması sonucunda Şirket sermayesi 250.419 bin TL'den 275.257 bin TL'ye yükseltilerek 26 Ağustos 2022 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)				Birikmiş kârlar				
	Riskten korunma kazançları (kayıpları)							
Yabancı para çevrim farkları	Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirlerinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar	Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	Geçmiş yıllar kârları veya zararları	Net dönem kârı veya zararları	Ana ortaklığa ait özkaynaklar	Kontrol gücü olmayan paylar	Özkaynaklar
(9.822)	(2.243.649)	330.141	503.343	6.277.999	(2.493.511)	11.446.401	226.124	11.672.525
-	(29.729)	-	-	79.915	144.328	1.251.178	1.730	1.252.908
(9.822)	(2.273.378)	330.141	503.343	6.357.914	(2.349.183)	12.697.579	227.854	12.925.433
-	-	-	-	(2.349.183)	2.349.183	-	-	-
-	-	-	-	-	-	-	(20.020)	(20.020)
-	-	-	-	-	3.494.837	3.494.837	118.387	3.613.224
307.501	(1.529.146)	269.730	-	-	-	2.616.542	(54.179)	2.562.363
307.501	(1.529.146)	269.730	-	-	3.494.837	6.111.379	64.208	6.175.587
297.679	(3.802.524)	599.871	503.343	4.008.731	3.494.837	18.808.958	272.042	19.081.000
297.679	**(3.575.726)**	**599.871**	**503.343**	**3.784.488**	**3.319.134**	**17.557.210**	**270.307**	**17.827.517**
-	**(226.798)**	**-**	**-**	**224.243**	**175.703**	**1.251.748**	**1.735**	**1.253.483**
297.679	**(3.802.524)**	**599.871**	**503.343**	**4.008.731**	**3.494.837**	**18.808.958**	**272.042**	**19.081.000**
-	**-**	**-**	**-**	**3.494.837**	**(3.494.837)**	**-**	**-**	**-**
-	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**(40.040)**	**(40.040)**
-	**-**	**-**	**-**	**-**	**41.044.621**	**41.044.621**	**215.946**	**41.260.567**
324.530	**3.379.444**	**370.774**	**-**	**-**	**-**	**6.889.700**	**(5.455)**	**6.884.245**
324.530	**3.379.444**	**370.774**	**-**	**-**	**41.044.621**	**47.934.321**	**210.491**	**48.144.812**
622.209	**(423.080)**	**970.645**	**503.343**	**7.503.568**	**41.044.621**	**66.743.279**	**442.493**	**67.185.772**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Nakit Akış Tablosu

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

	Notlar	Bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2022	Yeniden düzenlenmiş (*) bağımsız denetimden geçmiş 1 Ocak - 31 Aralık 2021
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları		**43.913.911**	(1.429.088)
Dönem kârı (zararı)		**41.260.567**	3.613.224
Dönem net kârı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler		**19.314.986**	(302.528)
Amortisman ve itfa giderleri ile ilgili düzeltmeler	11, 12	**934.912**	853.530
Değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler		**468.317**	-
Stok değer düşüklüğü (iptali) ile ilgili düzeltmeler	9	**468.317**	-
Karşılıklar ile ilgili düzeltmeler	15	**1.033.488**	285.411
Faiz (gelirleri) ve giderleri ile ilgili düzeltmeler	24	**1.421.093**	682.812
Gerçekleşmemiş yabancı para çevrim farkları ile ilgili düzeltmeler		**(4.561.528)**	(10.880.584)
Gerçeğe uygun değer kayıpları (kazançları) ile ilgili düzeltmeler		**13.387.181**	2.127.099
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların dağıtılmamış kârları ile ilgili düzeltmeler	10	**(312.040)**	(592.989)
Vergi gideri (geliri) ile ilgili düzeltmeler		**(1.385.010)**	(1.254.869)
Duran varlıkların elden çıkarılmasından kaynaklanan kayıplar (kazançlar) ile ilgili düzeltmeler	23	**13.170**	(107.675)
Yatırım ya da finansman faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarına neden olan diğer kalemlere ilişkin düzeltmeler		**8.486.100**	8.181.852
Kâr (zarar) mutabakatı ile ilgili diğer düzeltmeler		**(170.697)**	402.885
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler		**(14.315.902)**	(4.342.583)
Ticari alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		**(7.654.771)**	(12.099.380)
Faaliyetlerle ilgili diğer alacaklardaki azalış (artış) ile ilgili düzeltmeler		**(5.733.462)**	(3.005.769)
Türev varlıklardaki azalış (artış)		**213.832**	(3.398.135)
Stoklardaki azalışlar (artışlar) ile ilgili düzeltmeler		**(12.756.799)**	(16.056.896)
Ticari borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		**9.048.304**	29.702.640
Faaliyetlerle ilgili diğer borçlardaki artış (azalış) ile ilgili düzeltmeler		**4.813.912**	(2.176.965)
Türev yükümlülüklerdeki artış (azalış)		**(2.246.918)**	2.691.922
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları		**46.259.651**	(1.031.887)
Vergi iadeleri (ödemeleri)		**(1.828.635)**	(40.062)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)		**(517.105)**	(357.139)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları		**(4.767.273)**	(1.556.836)
Alınan temettüler		**240.055**	80.000
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların satışından kaynaklanan nakit girişleri		**16.334**	169.643
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların alımından kaynaklanan nakit çıkışları		**(2.775.298)**	(1.370.769)
Başka İşletmelerin veya Fonların Paylarının veya Borçlanma Araçlarının Edinimi İçin Yapılan Nakit Çıkışları		**(179.600)**	(435.710)
Diğer nakit girişleri (çıkışları)	6	**(2.068.764)**	-
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları		**(20.046.415)**	(11.035.826)
Borçlanmadan kaynaklanan nakit girişleri	7	**17.428.670**	15.173.783
Borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	7	**(24.313.541)**	(21.640.328)
Türev araçlardan nakit girişleri		**2.540.706**	896.087
Türev araçlardan nakit çıkışları		**(14.427.650)**	(4.920.032)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	7	**(82.481)**	(35.698)
Ödenen temettüler		**(40.040)**	(20.020)
Ödenen faiz		**(2.992.581)**	(2.566.398)
Alınan faiz		**1.840.502**	2.076.780
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		**19.100.223**	(14.021.750)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi		**4.561.528**	10.880.229
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)		**23.661.751**	(3.141.521)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri		**16.905.131**	20.046.652
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	**5**	**40.566.882**	16.905.131

İlişikteki notlar konsolide finansal tabloların ayrılmaz parçasını oluşturur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") 16 Kasım 1983 tarihinde kurulmuştur. Şirket'in ana faaliyet konuları aşağıdaki gibidir:

- Her çeşit ham petrol, petrol ürünleri ve kimyasal ürünleri temin ve rafine etmek, üretilen ve ithal edilen ham petrol, petrol ve kimyasal ürünlerin ihracat dahil her türlü ticari faaliyeti ile beraber üretim ve satış aşamasında depolama ve taşıma faaliyetlerinde bulunmak ve bu maksatla yurt içinde ve dışında petrol rafinerileri kurmak ve işletmek,
- Petrokimya sanayi ve ilgili diğer sanayi alanında fabrikalar, tesisler kurmak ve işletmek,
- Petrokimyasal maddeler ve ilgili diğer maddelerin elde edilmesi için gerekli hammaddeler, yardımcı maddeler, malzeme ve kimyasal maddeleri tedarik ederek işlemek veya bu maddeleri üretmek ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Üretim faaliyetinin her aşamasında elde edilecek ürünleri ambalajlamak ve bunun için ambalaj endüstrisi kurmak, atık, yan ürün ve standart dışı maddeleri değerlendirmek ve/veya satmak, değerlendirme olanağı bulunmayan maddelerin yok edilmesi için gerekli tesisleri kurmak ve işletmek,
- Yasa ve yönetmelikler çerçevesinde, her türlü enerji ve enerji ile ilgili sanayi alanında santraller, tesisler kurmak ve işletmek. Bunun için gerekli her türlü ekipman, malzeme ve kimyevi maddeyi tedarik ederek kullanmak ve bu maddelerin ticaretini yapmak,
- Her türlü petrol ürünleri, LPG ve doğalgazın yurtiçi, yurtdışı toptan ve perakende alımı, satımı, ithali, ihracı, depolanması, pazarlanması, bu amaç ve konularda kısmen ya da tamamen faaliyet göstermek üzere diğer gerçek ve tüzel kişilerle dağıtım ve pazarlama şirketi veya benzeri diğer ortaklıklar kurmak veya mevcut ortaklıkların hisse senetlerini ve hisseyi temsil eden evraklarını temellük etmek, gerektiğinde satmak, iştirak paylarını almak veya devretmektir.

Tüpraş ve bağlı ortaklıklarının (topluca "Grup" olarak adlandırılacaktır) temel faaliyetlerinin önemli bölümü Türkiye'de olup, Grup'un faaliyetleri rafinaj sektörü, petrol ürünleri ticaret ve taşımacılığı, elektrik üretimi ve tedariği altında toplanmıştır.

Şirket, Sermaye Piyasası Kurulu'na ("SPK") kayıtlıdır ve hisseleri 1991 yılından beri Borsa İstanbul A.Ş.'de ("BİST") işlem görmektedir. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, Şirket'in hisselerini elinde bulunduran hissedarlar ve hisse oranları aşağıdaki gibidir (Not 19, Not 2.2.1):

	(%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	**46,40**
Koç Holding A.Ş.	**6,35**
Koç Ailesi Üyeleri ve Koç Ailesi Üyeleri tarafından sahip olunan şirketler	**0,47**
Halka açık kısım	**46,78**
	100,00

Şirket ana ortağı; Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve Koç Ailesi tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

Tüpraş'ın konsolidasyon kapsamındaki bağlı ortaklık ve iş ortaklıkları ve faaliyet konuları aşağıda belirtilmiştir:

Bağlı Ortaklıklar	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
Ditaş Deniz İşletmeciliği ve Tankerciliği A.Ş. ("Ditaş")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Üsküdar Tankercilik A.Ş. ("Üsküdar")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
T Damla Denizcilik A.Ş. ("Damla")	Türkiye	Palamar ve römorkör hizmeti
Kadıköy Tankercilik A.Ş. ("Kadıköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Beykoz Tankercilik A.Ş. ("Beykoz")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Sarıyer Tankercilik A.Ş. ("Sarıyer")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kartal Tankercilik A.Ş. ("Kartal")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Maltepe Tankercilik A.Ş. ("Maltepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Salacak Tankercilik A.Ş. ("Salacak")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karşıyaka Tankercilik A.Ş. ("Karşıyaka")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Bakırköy Tankercilik A.Ş. ("Bakırköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Karaköy Tankercilik A.Ş. ("Karaköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Çengelköy Tankercilik A.Ş. ("Çengelköy")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Pendik Tankercilik A.Ş. ("Pendik")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Tuzla Tankercilik A.Ş. ("Tuzla")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Göztepe Tankercilik A.Ş. ("Göztepe")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Kuruçeşme Tankercilik A.Ş. ("Kuruçeşme")	Türkiye	Ham petrol ve petrol ürünleri taşımacılığı
Körfez Ulaştırma A.Ş. ("Körfez")	Türkiye	Hava, deniz, kara ve demiryolu taşımacılığı
Tupras Trading Ltd. ("Tupras Trading")	İngiltere	Ham petrol ve petrol ürünleri ticareti
Entek Elektrik Üretimi A.Ş. ("Entek")	Türkiye	Elektrik ve buhar üretimi ve ticareti
Eltek Elektrik Enerjisi İthalat İhracat ve Toptan Ticaret A.Ş. ("Eltek")	Türkiye	Elektrik ticareti
Menzelet Kılavuzlu Elektrik Üretimi A.Ş. ("Menzelet Kılavuzlu")	Türkiye	Elektrik üretimi ve ticareti
Süloğlu Elektrik Üretimi A.Ş. ("Süloğlu")	Türkiye	Elektrik üretimi ve ticareti
Enspire Enerji Yatırımları ve Hizmetleri A.Ş. ("Enspire")	Türkiye	Elektrik üretim tesisi kurma
Tüpraş Enerji Girişimleri A.Ş. ("Tüpraş Ventures")	Türkiye	Teknoloji ve girişim yatırımları

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

1. Grup'un organizasyonu ve faaliyet konusu (Devamı)

İş Ortaklıkları	Faaliyet gösterdiği ülke	Faaliyet konusu
OPET Petrolcülük A.Ş. ("Opet")	Türkiye	Petrol ürünleri perakende satışı
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.	Türkiye	Jet yakıtı ikmal hizmeti
Opet International Limited	İngiltere	Petrol ürünleri ticareti
Opet Trade B.V.	Hollanda	Petrol ürünleri ticareti
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore (*)	Singapur	Petrol ürünleri ticareti
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti ve perakende
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Madeni yağ ticareti
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.	Türkiye	Petrol ürünleri ticareti
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.	Türkiye	Gayrimenkul

(*) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

Grup'un bünyesinde çalışan ortalama personel sayısı 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren dönem içerisinde 6.043'tür (31 Aralık 2021 - 5.981 ve 31 Aralık 2020 - 5.441).

Şirket'in tescil edilmiş adresi aşağıdaki gibidir:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

Gülbahar Mahallesi

Büyükdere Caddesi No:101A

Şişli, İstanbul

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları

Grup'un konsolide finansal tabloları, Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") 13 Haziran 2013 tarih ve 28676 sayılı Resmi Gazete' de yayınlanan Seri II, 14.1 no'lu "Sermaye Piyasasında Finansal Raporlamaya İlişkin Esaslar Tebliği" ("Tebliğ") hükümlerine uygun olarak hazırlanmış olup Tebliğin 5. Maddesine göre Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurumu ("KGK") tarafından yayımlanan Türkiye Finansal Raporlama Standartları ile bunlara ilişkin ek ve yorumları ("TFRS'ler") esas alınmıştır.

Konsolide finansal tablolar, KGK tarafından 4 Ekim 2022 tarihinde yayımlanan "TFRS Taksonomisi Hakkında Duyuru" ile SPK tarafından yayımlanan Finansal Tablo Örnekleri ve Kullanım Rehberi'nde belirlenmiş olan formatlara uygun olarak sunulmuştur.

Grup ile Grup'a bağlı Türkiye'de yerleşik şirketler, muhasebe kayıtlarının tutulmasında ve kanuni finansal tablolarının hazırlanmasında, KGK tarafından çıkarılan prensiplere ve şartlara, Türk Ticaret Kanunu ("TTK"), vergi mevzuatı ve Türkiye Cumhuriyeti Maliye Bakanlığı ("Maliye Bakanlığı") tarafından çıkarılan Tekdüzen Hesap Planı şartlarına uymaktadır. Türkiye Finansal Raporlama Standartları'na göre hazırlanan bu konsolide finansal tablolar, gerçeğe uygun değerleri ile gösterilen arsa ve araziler, finansal yatırımlar ve türev araçlar dışında, tarihi maliyet esası baz alınarak Türk Lirası olarak hazırlanmıştır. Konsolide finansal tablolar, tarihi maliyet esasına göre hazırlanmış kanuni kayıtlara Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltme ve sınıflandırmalar yansıtılarak düzenlenmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.1 Uygulanan muhasebe standartları (Devamı)

KGK, 20 Ocak 2022 tarihinde, Türkiye Finansal Raporlama Standartlarını (TFRS) uygulayan işletmelerin 2021 yılı finansal raporlama döneminde TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama'yı (IAS 29 Financial Reporting in Hyperinflationary Economies) uygulayıp uygulamayacakları konusunda oluşan tereddütleri gidermek üzere açıklamada bulunmuştur. Buna göre, TFRS'yi uygulayan işletmelerin TMS 29 Yüksek Enflasyonlu Ekonomilerde Finansal Raporlama ("TMS 29") kapsamında herhangi bir düzeltme yapmalarına gerek bulunmadığı belirtilmiş, sonrasında KGK tarafından TMS 29 uygulaması hakkında yeni bir açıklama yapılmamıştır. Bu konsolide finansal tabloların hazırlanmış olduğu tarih itibarıyla yeni bir açıklama yapılmamış olması dikkate alınarak 31 Aralık 2022 tarihli konsolide finansal tablolar hazırlanırken TMS 29'a göre enflasyon düzeltmesi yapılmamıştır.

Fonksiyonel ve sunum para birimi

Grup bünyesinde yer alan şirketlerin finansal tablolarındaki her bir kalem, şirketlerin operasyonlarını sürdürdükleri temel ekonomik ortamda geçerli olan para birimi kullanılarak muhasebeleştirilmiştir ('fonksiyonel para birimi'). Konsolide finansal tablolar, Tüpraş'ın fonksiyonel ve sunum para birimi olan TL para birimi kullanılarak sunulmuştur.

Yabancı grup şirketleri

Grup'un bağlı ortaklıklarından Tupras Trading, ABD Doları fonksiyonel para biriminden finansal tablolarını hazırlamaktadır. İlgili bağlı ortaklığın sonuçları ilgili döneme ait ortalama kur üzerinden, varlık ve yükümlülükleri dönem sonu kuru ile TL'ye çevrilmiştir. Dönem başındaki net varlıklarının TL'ye çevriminden kaynaklanan kur farkları ile ortalama ve dönem sonu kurları arasında oluşan farklar, özkaynaklarda yabancı para çevrim farkları hesabına dahil edilmiş ve toplam kapsamlı gelirler ile ilişkilendirilmiştir.

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler

Yeni ve düzeltilmiş standartlar ve yorumlar

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla sona eren hesap dönemine ait konsolide finansal tabloların hazırlanmasında esas alınan muhasebe politikaları aşağıda özetlenen 1 Ocak 2022 tarihi itibarıyla geçerli yeni ve değiştirilmiş TFRS standartları ve TFRYK (TFRS Yorumlama Komitesi) yorumları dışında önceki yılda kullanılanlar ile tutarlı olarak uygulanmıştır. Bu standartların ve yorumların Grup'un mali durumu ve performansı üzerindeki etkileri ilgili paragraflarda açıklanmıştır.

a) 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla yürürlükte olan yeni standartlar ile mevcut önceki standartlara getirilen değişiklikler ve yorumlar:

- **TFRS 16 'Kiralamalar' - COVID 19 kira imtiyazları kolaylaştırıcı uygulamanın uzatılmasına ilişkin değişiklikler (1 Nisan 2021 tarihi itibarıyla yürürlüktedir);** COVID-19 salgını sebebiyle kiracılara kira ödemelerinde bazı imtiyazlar sağlanmıştır. Mayıs 2020'de, TMSK TFRS 16 Kiralamalar standardında yayımladığı değişiklik ile kiracıların kira ödemelerinde COVID-19 sebebiyle tanınan imtiyazların, kiralamada yapılan bir değişiklik olup olmadığını değerlendirmemeleri konusunda isteğe bağlı kolaylaştırıcı bir uygulama getirmiştir. 31 Mart 2021 tarihinde, TMSK kolaylaştırıcı uygulamanın tarihini 30 Haziran 2021'den 30 Haziran 2022'ye uzatmak için ilave bir değişiklik yayınlamıştır. Kiracılar, bu tür kira imtiyazlarını kiralamada yapılan bir değişiklik olmaması durumunda geçerli olan hükümler uyarınca muhasebeleştirmeyi seçebilirler. Bu uygulama kolaylığı çoğu zaman kira ödemelerinde azalmayı tetikleyen olay veya koşulun ortaya çıktığı dönemlerde kira imtiyazının değişken kira ödemesi olarak muhasebeleştirilmesine neden olur.
- **TFRS 3, TMS 16, TMS 37'de yapılan dar kapsamlı değişiklikler ve TFRS 1, TFRS 9, TMS 41 ve TFRS 16'da yapılan bazı yıllık iyileştirmeler;** 1 Ocak 2022 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir.
  - **TFRS 3 'İşletme Birleşmeleri'nde yapılan değişiklikler;** bu değişiklik İşletme birleşmeleri için muhasebe gerekliliklerini değiştirmeden TFRS 3'te Finansal Raporlama için Kavramsal Çerçeveye yapılan bir referansı güncellemektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.2 Türkiye Finansal Raporlama Standartları'ndaki (TFRS) değişiklikler (Devamı)

- **TMS 16 'Maddi Duran Varlıklar' da yapılan değişiklikler;** bir şirketin, varlık kullanıma hazır hale gelene kadar üretilen ürünlerin satışından elde edilen gelirin maddi duran varlığın tutarından düşülmesini yasaklamaktadır. Bunun yerine, şirket bu tür satış gelirlerini ve ilgili maliyeti kâr veya zarara yansıtacaktır.
- **TMS 37, 'Karşılıklar, Koşullu Borçlar ve Koşullu Varlıklar' da yapılan değişiklikler'** bu değişiklik bir sözleşmeden zarar edilip edilmeyeceğine karar verirken şirketin hangi maliyetleri dahil edeceğini belirtir.

  Yıllık iyileştirmeler, TFRS 1 'Türkiye Finansal Raporlama Standartları'nın İlk Uygulaması', TFRS 9 'Finansal Araçlar', TMS 41 'Tarımsal Faaliyetler' ve TFRS 16'nın açıklayıcı örneklerinde küçük değişiklikler yapmaktadır.

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

b) 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla yayımlanmış ancak henüz yürürlüğe girmemiş olan standartlar, değişiklikler ve yorumlar:

- **TMS 1, Uygulama Bildirimi 2 ve TMS 8'deki dar kapsamlı değişiklikler;** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler muhasebe politikası açıklamalarını iyileştirmeyi ve finansal tablo kullanıcılarının muhasebe tahminlerindeki değişiklikler ile muhasebe politikalarındaki değişiklikleri ayırt etmelerine yardımcı olmayı amaçlamaktadır.
- **TMS 12, Tek bir işlemden kaynaklanan varlık ve yükümlülüklere ilişkin ertelenmiş vergiye ilişkin değişiklik;** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler, şirketler tarafından ilk defa finansal tablolara alındığında vergilendirilebilir ve indirilebilir geçici farkların eşit tutarlarda oluşmasına neden olan işlemler üzerinden ertelenmiş vergi muhasebeleştirmelerini gerektirmektedir.
- **TFRS 16, Satış ve geri kiralama işlemleri;** 1 Ocak 2024 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler, işletmenin TFRS 16'daki bir satış ve geri kiralama işlemini işlem tarihinden sonra nasıl muhasebeleştirdiğini açıklayan satış ve geri kiralama hükümlerini içerir. Kira ödemelerinin bir kısmı veya tamamı bir endekse veya orana bağlı olmayan değişken kira ödemelerinden oluşan satış ve geri kiralama işlemlerinin etkilenmesi muhtemeldir.
- **TMS 1, Sözleşme koşulları olan uzun vadeli yükümlülüklere ilişkin değişiklik;** 1 Ocak 2024 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu değişiklikler, işletmenin raporlama döneminden sonraki on iki ay içinde uyması gereken koşulların bir yükümlülüğün sınıflandırmasını nasıl etkilediğine açıklık getirmektedir.
- **TFRS 17, 'Sigorta Sözleşmeleri', Aralık 2021'de değiştirildiği şekliyle;** 1 Ocak 2023 tarihinde veya bu tarihten sonra başlayan yıllık raporlama dönemlerinde geçerlidir. Bu standart, hali hazırda çok çeşitli uygulamalara izin veren TFRS 4'ün yerine geçmektedir. TFRS 17, sigorta sözleşmeleri ile isteğe bağlı katılım özelliğine sahip yatırım sözleşmeleri düzenleyen tüm işletmelerin muhasebesini temelden değiştirecektir.

Söz konusu standart, değişiklik ve iyileştirmelerin Grup'un finansal durumu ve performansı üzerinde etkisi bulunmamaktadır.

2.1.3 Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren iş ortaklıklarının finansal tabloları

Yabancı ülkelerde faaliyet gösteren İş Ortaklıklarının finansal tabloları, faaliyet gösterdikleri ülkelerde geçerli olan kanun ve yönetmeliklere uygun olarak hazırlanmış olup Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca doğru sunumun yapılması amacıyla gerekli düzeltmeler yansıtılarak düzenlenmiştir. İlgili yabancı ortaklıkların varlık ve yükümlülükleri konsolide bilanço tarihindeki döviz kuru, gelir ve giderler ortalama döviz kuru kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Kapanış ve ortalama kur kullanımı sonucu ortaya çıkan kur farkları diğer kapsamlı gelir tablosu ve özkaynaklar içerisindeki yabancı para çevrim farkları hesabı altında takip edilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4. Konsolidasyon esasları

a) 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolarda belirtilen esaslarla tutarlı olarak hazırlanan ana şirket olan Tüpraş'ın ve Bağlı Ortaklıkları'nın finansal tablolarını kapsamaktadır.

b) 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla konsolidasyona tabi tutulan Bağlı Ortaklıklar ve İş Ortaklıkları'nın oy hakları ve etkin ortaklık payları aşağıdaki gibidir.

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	**Etkin ortaklık payı (%)**	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Bağlı Ortaklık						
Ditaş	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Üsküdar	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Damla	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Beykoz	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Kadıköy	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Sarıyer	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Kartal	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Maltepe	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Salacak	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Karşıyaka	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Bakırköy	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Karaköy	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Çengelköy	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Pendik	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Tuzla	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Göztepe	**79,98**	**79,98**	79,98	79,98	79,98	79,98
Kuruçeşme(**)	**79,98**	**79,98**	-	-	-	-
Körfez	**100,00**	**100,00**	100,00	100,00	100,00	100,00
Tupras Trading	**100,00**	**100,00**	100,00	100,00	100,00	100,00
Entek(*)	**99,23**	**99,23**	99,23	99,23	99,23	99,23
Eltek(*)	**99,23**	**99,23**	99,23	99,23	99,23	99,23
Menzelet Kılavuzlu(*)	**99,23**	**99,23**	99,23	99,23	99,23	99,23
Süloğlu(*)	**99,23**	**99,23**	99,23	99,23	-	-
Enspire(*)	**99,23**	**99,23**	99,23	99,23	-	-
Tüpraş Ventures	**100,00**	**100,00**	-	-	-	-

(*) 2022 yılında devralınan Entek ve Bağlı Ortaklıklarının finansal tabloları, Kamu Gözetimi Kurumu tarafından "Ortak Kontrole Tabi İşletme Birleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi" ile ilgili yayınlanan ilke doğrultusunda "Hakların Birleştirilmesi" yöntemi kullanılarak geriye dönük olarak finansal tablolarda konsolide edilmiştir (Not 2.2.1).

(**) Kuruçeşme Tankercilik A.Ş. 31.12.2022 tarihinde tescil edilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.1. Sunuma ilişkin temel esaslar (Devamı)

2.1.4. Konsolidasyon esasları (Devamı)

Bağlı Ortaklıklar'a ait finansal durum tabloları ve gelir tabloları tam konsolidasyon yöntemi kullanılarak konsolide edilmiş olup, Şirket'in sahip olduğu payların kayıtlı iştirak değeri, ilgili özkaynak ile karşılıklı olarak netleştirilmiştir. Şirket ile Bağlı Ortaklıkları arasındaki işlemler ve bakiyeler konsolidasyon kapsamında karşılıklı olarak silinmektedir. Şirket'in sahip olduğu bağlı ortaklık hisselerinin kayıtlı değerleri ve bu hisselerden kaynaklanan temettüler, ilgili özkaynak ve kapsamlı gelir tablosu hesaplarından netleştirilmiştir.

c) İş ortaklıkları, Grup'un müşterek kontrolüne sahip olduğu işletmelerdir. Müşterek kontrol, bir anlaşma üzerindeki kontrolün sözleşmeye dayalı olarak paylaşılmasıdır. Bu kontrol, ilgili faaliyetlere ilişkin kararların kontrolü paylaşan tarafların oy birliği ile mutabakatını gerektirdiği durumda vardır. Özkaynak yöntemine göre, iş ortaklıkları başlangıçta elde etme maliyeti ile muhasebeleştirilir. Edinme tarihinden sonra ise, yatırımcının yatırım yapılan işletmenin kâr veya zararındaki payı yatırımın defter değeri artırılarak ya da azaltılarak kâr veya zarar tablosuna yansıtılır.

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibarıyla özkaynaktan pay alma yöntemine göre muhasebeleştirilen iş ortaklıklarının oranları gösterilmiştir:

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	**Etkin ortaklık payı (%)**	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)	Şirket tarafından sahip olunan doğrudan ve dolaylı oy hakkı (%)	Etkin ortaklık payı (%)
Özkaynaktan pay alma yöntemi kullanılarak değerlenen iş ortaklıkları						
Opet	**50,00**	**41,67**	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet International Limited (*)	**50,00**	**41,67**	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Trade B.V.(*)	**50,00**	**41,67**	50,00	40,00	50,00	40,00
Tasfiye halinde Opet Trade Singapore(*) (***)	**50,00**	**41,67**	50,00	40,00	50,00	40,00
Opet Market ve Akaryakıt İstasyon İşletmeciliği A.Ş. (*)	**50,00**	**41,67**	50,00	40,00	50,00	40,00
THY Opet Havacılık Yakıtları A.Ş.(**)	**25,00**	**20,84**	25,00	20,00	25,00	20,00
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş.(**)	**25,00**	**20,84**	25,00	20,00	25,00	20,00
Op Ay Akaryakıt Ticaret Ltd. Şti.(**)	**25,00**	**20,84**	25,00	20,00	25,00	20,00
Akdeniz Akaryakıt Depolama Nakliyat ve Tic. A.Ş.(**)	**16,65**	**13,88**	16,65	13,32	16,65	13,32
Opet Aygaz Gayrimenkul A.Ş.(**)	**25,00**	**20,84**	25,00	20,00	25,00	20,00
Ayas Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş.(****)	**-**	**-**	49,62	49,62	49,62	49,62

(*) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında konsolidasyon kapsamına alınarak muhasebeleştirilmektedir.

(**) İlgili şirketler Opet'in finansal tablolarında özkaynak yöntemi ile muhasebeleştirilmektedir.

(***) 15 Temmuz 2015 tarihinden itibaren faaliyetlerini durdurmuştur.

(****) Entek'in finansal tablolarında özkaynak yöntemine göre muhasebeleştirmekte olan Ayas Enerji Üretim ve Ticaret A.Ş.'nin sahip olunan tüm hisselerinin devri 16.12.2022 tarihinde gerçekleşmiştir.

d) Bağlı Ortaklıklar'ın net varlıklarında ve faaliyet sonuçlarında ana ortaklık dışı paya sahip hissedarların payları, konsolide finansal tablolarda 'kontrol gücü olmayan paylar' olarak gösterilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi

Muhasebe politikalarında yapılan önemli değişiklikler geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

Grup, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla konsolide finansal durum tablosunu 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla hazırlanmış konsolide finansal durum tabloları ile 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıla ait konsolide kapsamlı gelir tablosunu, nakit akış tablosunu ve özkaynak değişim tablosunu ise 31 Aralık 2021 tarihinde sona eren yıla ait konsolide finansal tablolar ile karşılaştırmalı olarak düzenlemiştir.

Cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlanması açısından karşılaştırmalı bilgiler gerekli görüldüğünde yeniden düzenlenir ve önemli farklılıklar açıklanır. Grup, cari dönem konsolide finansal tabloların sunumu ile uygunluk sağlaması açısından önceki dönem finansal tablolarında yeniden düzenleme yapmıştır.

Tüpraş tarafından Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş. aktifinde kayıtlı Entek Elektrik Üretim A.Ş.'nin sermayesinin %99,23'üne denk gelen 942.727 bin TL nominal değerli Entek payları 26 Ağustos 2022 tarihinde kısmi bölünme suretiyle devralınmıştır. Bu kapsamda Tüpraş sermayesi 250.419 bin TL'den 275.257 bin TL'ye yükseltilmiştir. Devralma işlemi, birleşmeden önce ve sonra ilgili işletmenin aynı kişi ve kişiler tarafından kontrol edilmesinden dolayı Ortak Kontrole Tabi İşletme Birleşmesi olarak değerlendirilmiştir. Bu devralma işlemi Grup'un finansal tablolarına Kamu Gözetimi Kurumu'nun (KGK) 21 Temmuz 2018 tarihli Resmi Gazetede "Ortak Kontrole Tabi İşletme Birleşmelerinin Muhasebeleştirilmesi" ilke kararı ve 11 Ekim 2018 tarihinde yayınlamış olduğu kurul kararı doğrultusunda "Hakların Birleştirilmesi" yöntemi kullanılarak yansıtılmıştır. Karşılaştırmalı olarak sunulan dönemin başı itibarıyla birleşme gerçekleştirilmiş gibi cari ve karşılaştırımalı döneme ait finansal tablolar düzeltilerek sunulmuştur. Edinilen işletmenin net varlıklarının birleşme tarihindeki defter değeri farkı "Paylara İlişkin Primler" hesabında muhasebeleştirilmiştir.

Buna göre edinilen işletmenin varlık ve yükümlülüklerinin birleşme tarihi itibarıyla ortak kontrolü elinde bulunduran taraf açısından taşıdığı defter değerleri kullanılarak karşılaştırmalı olarak sunulan dönemin başı itibarıyla birleşme gerçekleşmiş gibi cari ve karşılaştırmalı döneme ait finansal tablolar düzeltilerek sunulur. Bu kapsamda, Entek'in alımıyla ile birlikte 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 finansal durum tabloları ve 31 Aralık 2021 tarihli konsolide kâr veya zarar tablosu, diğer kapsamlı gelir tablosu, özkaynaklar değişim tablosu ve nakit akış tablosu yeniden düzenlenmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Yukarıda açıklanan ilgili düzenlemelerin ve sınıflandırmaların etkileri aşağıda sunulmuştur.

Varlıklar	Notlar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
Dönen varlıklar		65.428.752	1.086.632	-	66.515.384
Nakit ve nakit benzerleri	5	20.400.235	775.951	-	21.176.186
Finansal yatırımlar		13.516.823		(13.516.823)	-
Ticari alacaklar	7	1.668.264	279.859	11.848.559	13.796.682
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	7, 26	11.848.559	77.261	(10.180.295)	1.745.525
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar		20.541	202.598	11.828.018	12.051.157
Diğer alacaklar		20.541	25	-	20.566
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar		3.817.972	25	(3.797.431)	20.566
Türev araçlar	16	23.755.862	5.728	(19.937.890)	3.823.700
Stoklar	8	186.381	1.664	23.569.481	23.757.526
Peşin ödenmiş giderler	12	-	7.109	186.381	193.490
Cari dönem vergisiyle ilgili varlıklar	25	3.730.938		(3.730.938)	-
Diğer dönen varlıklar	13	-	16.296	3.730.938	3.747.234
Duran varlıklar		37.106.249	2.635.478	-	39.741.727
		-			
Finansal yatırımlar		5.389	308	-	5.697
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar	9	2.150.156	-	-	2.150.156
Şerefiye		-	599	-	599
Maddi duran varlıklar	10	26.288.463	2.027.836	-	28.316.299
Kullanım hakkı varlıkları		182.156	3.619	-	185.775
Maddi olmayan duran varlıklar	11	66.801	495.385	-	562.186
Diğer maddi olmayan duran varlıklar		66.801	495.385	-	562.186
Türev araçlar	16	44.213		-	44.213
Peşin ödenmiş giderler	12	94.639	28.797	-	123.436
Ertelenmiş vergi varlığı	24	6.377.848	58.292	-	6.436.140
Diğer duran varlıklar	13	1.896.584	20.642	-	1.917.226
Toplam varlıklar		102.535.001	3.722.110	-	106.257.111

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Kaynaklar	Notlar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
Kısa vadeli yükümlülükler		64.001.572	827.131	(1)	64.828.702
Kısa vadeli borçlanmalar	6	563.221	68.725	-	631.946
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6	10.835.745	160.520	-	10.996.265
Ticari borçlar	7	43.704.239	133.216	-	43.837.455
İlişkili taraflara ticari borçlar	7, 26	165.021	17.891	-	182.912
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar		43.539.218	115.325	-	43.654.543
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	15	134.471	1.405	-	135.876
Diğer borçlar		90.127	232.891	-	323.018
İlişkili taraflara diğer borçlar	26	43.328		-	43.328
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar		46.799	232.891	-	279.690
Türev araçlar	16	3.302.177	164.395	-	3.466.572
Ertelenmiş gelirler		32.315		-	32.315
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	24	38.393	31.371	-	69.764
Kısa vadeli karşılıklar	14	200.116	19.050	-	219.166
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar		19.387		-	19.387
Diğer kısa vadeli karşılıklar		180.729	19.050	-	199.779
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	13	5.100.768	15.558	(1)	5.116.325
Uzun vadeli yükümlülükler		20.705.913	1.641.496	-	22.347.409
Uzun vadeli borçlanmalar	6	-	1.346.878	20.218.575	21.565.453
Diğer Borçlar		20.218.575		(20.218.575)	-
Uzun vadeli karşılıklar	14	447.560	7.439	-	454.999
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar		447.560	7.439	-	454.999
Ertelenmiş gelirler		9.987		-	9.987
Türev araçlar	16	29.117	43.941	-	73.058
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	24	674	155.210	(674)	155.210
Diğer uzun vadeli yükümlülükler		-	88.028	674	88.702
Toplam yükümlülükler		84.707.485	2.468.627	(1)	87.176.111

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Kaynaklar	Notlar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
Özkaynaklar		17.827.516	1.253.483	1	19.081.000
Ödenmiş sermaye	18	250.419	950.000	(925.162)	275.257
Sermaye düzeltme farkları	18	1.344.243	75.536	(75.536)	1.344.243
Paylara ilişkin primler (iskontolar)		-	-	1.000.699	1.000.699
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		11.033.759	53.471	(408)	11.086.822
Yeniden değerleme ve ölçüm kazançları (kayıpları)		10.944.761	53.471	(408)	10.997.824
Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)		10.957.223	53.730	(408)	11.010.545
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)		(12.462)	(259)	-	(12.721)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar		88.998		-	88.998
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)		(2.678.176)	(228.534)	1.736	(2.904.974)
Yabancı para çevrim farkları		297.679	-	-	297.679
Riskten korunma kazançları (kayıpları)		(3.575.726)	(228.534)	1.736	(3.802.524)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)		(3.575.726)	(228.534)	1.736	(3.802.524)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar		599.871		-	599.871
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	18	503.343		-	503.343
Geçmiş yıllar kârları veya zararları		3.784.488	225.960	(1.717)	4.008.731
Net dönem kârı veya zararı		3.319.133	177.050	(1.346)	3.494.837
				-	-
Ana ortaklığa ait özkaynaklar		17.557.209	1.253.483	(1.734)	18.808.958
		-			
Kontrol gücü olmayan paylar		270.307	-	1.735	272.042
		-			
Toplam kaynaklar		102.535.001	3.722.110	-	106.257.111

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Varlıklar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2020	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020
Dönen varlıklar	30.663.146	618.611	-	31.281.757
Nakit ve nakit benzerleri	19.825.292	493.841	-	20.319.133
Ticari alacaklar	1.735.549	104.878	-	1.840.427
İlişkili taraflardan ticari alacaklar	324.555	36.376	-	360.931
İlişkili olmayan taraflardan ticari alacaklar	1.410.994	68.502	-	1.479.496
Diğer alacaklar	18.690	774	-	19.464
İlişkili olmayan taraflardan diğer alacaklar	18.690	774	-	19.464
Türev araçlar	380.129	1.766	-	381.895
Stoklar	7.700.630	-	-	7.700.630
Peşin ödenmiş giderler	233.614	5.324	-	238.938
Diğer dönen varlıklar	769.242	12.028	-	781.270
Duran varlıklar	30.505.376	1.827.096	-	32.332.472
Finansal yatırımlar	3.696	308	-	4.004
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar	1.326.490	-	-	1.326.490
Maddi duran varlıklar	21.875.889	1.581.159	-	23.457.048
Kullanım hakkı varlıkları	199.005	3.142	-	202.147
Maddi olmayan duran varlıklar	62.369	192.872	-	255.241
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	62.369	192.872	-	255.241
Türev araçlar	87.883	-	-	87.883
Peşin ödenmiş giderler	134.786	10.757	-	145.543
Ertelenmiş vergi varlığı	5.002.427	21.565	-	5.023.992
Diğer duran varlıklar	1.812.831	17.293	-	1.830.124
Toplam varlıklar	61.168.522	2.445.707	-	63.614.229

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Varlıklar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2020	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020
Kaynaklar				
Kısa vadeli yükümlülükler	28.340.528	425.903	-	28.766.431
Kısa vadeli borçlanmalar	2.097.808	2.032	-	2.099.840
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları	6.403.937	30.452	-	6.434.389
Ticari borçlar	14.137.468	66.707	-	14.204.175
İlişkili taraflara ticari borçlar	218.486	15.469	-	233.955
İlişkili olmayan taraflara ticari borçlar	13.918.982	51.238	-	13.970.220
Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar	151.927	1.033	-	152.960
Diğer borçlar	64.113	244.656	-	308.769
İlişkili taraflara diğer borçlar	30.763	-	-	30.763
İlişkili olmayan taraflara diğer borçlar	33.350	244.656	-	278.006
Türev araçlar	762.828	6.879	-	769.707
Ertelenmiş gelirler	129.254	-	-	129.254
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	2.459	-	-	2.459
Kısa vadeli karşılıklar	142.088	32.063	-	174.151
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar	24.572	-	-	24.572
Diğer kısa vadeli karşılıklar	117.516	32.063	-	149.579
Diğer kısa vadeli yükümlülükler	4.448.646	42.081	-	4.490.727
Uzun vadeli yükümlülükler	21.155.469	766.896	-	21.922.365
Uzun vadeli borçlanmalar	20.743.323	404.392	-	21.147.715
Diğer Borçlar	-	207.407	-	207.407
Uzun vadeli karşılıklar	356.405	4.922	-	361.327
Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar	356.405	4.922	-	361.327
Ertelenmiş gelirler	9.504	-	-	9.504
Türev araçlar	45.490	32.511	-	78.001
Ertelenmiş vergi yükümlülüğü	-	63.354	-	63.354
Diğer uzun vadeli yükümlülükler	747	54.310	-	55.057
Toplam yükümlülükler	49.495.997	1.192.799	-	50.688.796

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

Varlıklar	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2020	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2020
Özkaynaklar	11.672.525	1.252.908	-	12.925.433
Ödenmiş sermaye	250.419	950.000	(925.162)	275.257
Sermaye düzeltme farkları	1.344.243	75.536	(75.536)	1.344.243
Paylara ilişkin primler (iskontolar)	-	-	1.000.699	1.000.699
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)	7.487.238	31.367	(240)	7.518.365
Yeniden değerleme ve ölçüm kazançları (kayıpları)	7.439.187	31.367	(240)	7.470.314
Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)	7.447.028	31.626	(240)	7.478.414
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(7.841)	(259)	-	(8.100)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılmayacak paylar	48.051	-	-	48.051
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak birikmiş diğer kapsamlı gelirler (giderler)	(1.923.330)	(29.957)	228	(1.953.059)
Yabancı para çevrim farkları	(9.822)	-	-	(9.822)
Riskten korunma kazançları (kayıpları)	(2.243.649)	(29.957)	228	(2.273.378)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	(2.243.649)	(29.957)	228	(2.273.378)
Özkaynak yöntemi ile değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr/zararda sınıflandırılacak paylar	330.141	-	-	330.141
Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler	503.343	-	-	503.343
Geçmiş yıllar kârları veya zararları	6.277.999	80.529	(614)	6.357.914
Net dönem kârı veya zararı	(2.493.511)	145.433	(1.105)	(2.349.183)
Ana ortaklığa ait özkaynaklar	11.446.401	1.252.908	(1.730)	12.697.579
Kontrol gücü olmayan paylar	226.124	-	1.730	227.854
Toplam kaynaklar	61.168.522	2.445.707	-	63.614.229

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar(Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
Hasılat	150.731.968	1.760.051	-	152.492.019
Satışların maliyeti	(135.281.326)	(1.350.652)	-	(136.631.978)
Brüt kâr (zarar)	15.450.642	409.399	-	15.860.041
Genel yönetim giderleri	(1.793.787)	(75.749)	-	(1.869.536)
Pazarlama giderleri	(1.409.076)	-	-	(1.409.076)
Araştırma ve geliştirme giderleri	(38.966)	-	-	(38.966)
Esas faaliyetlerden diğer gelirler	1.222.382	23.482	-	1.245.864
Esas faaliyetlerden diğer giderler	(12.966.605)	(45.161)	-	(13.011.766)
Esas faaliyet kârı (zararı)	464.590	311.971	-	776.561
Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)	107.950	(196)	-	107.754
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	592.989		-	592.989
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)	1.165.529	311.775	-	1.477.304
Finansman gelirleri	12.555.341	299.980	-	12.855.321
Finansman giderleri	(11.559.692)	(414.578)	-	(11.974.270)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)	2.161.178	197.177	-	2.358.355
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri	1.274.996	(20.127)	-	1.254.869
Dönem vergi (gideri) geliri	(62.734)	(33.946)	-	(96.680)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	1.337.730	13.819	-	1.351.549
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)	3.436.174	177.050	-	3.613.224

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar(Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacaklar	3.546.483	22.104	-	3.568.587
Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları (azalışları)	3.853.192	24.560	-	3.877.752
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(5.779)	-	-	(5.779)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılmayacak paylar	40.947	-	-	40.947
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	(447)	-	-	(447)
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları)	41.394	-	-	41.394
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılmayacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler	(341.877)	(2.456)	-	(344.333)
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	(331.296)	(2.456)	-	(333.752)
Dönem vergi (gideri) geliri	(10.581)	-	-	(10.581)
Kâr veya zarar olarak yeniden sınıflandırılacaklar	(807.646)	(198.578)	-	(1.006.224)
Yurtdışındaki işletmelerin çevrimine ilişkin yabancı para çevrim farkları	307.501	-	-	307.501
Yurtdışındaki işletmelerin çevrimine ilişkin yabancı para çevrim farklarından kazançlar (kayıplar)	307.501	-	-	307.501
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların diğer kapsamlı gelirinden kâr veya zararda sınıflandırılacak paylar	269.730	-	-	269.730
Gerçeğe uygun değer farkı diğer kapsamlı gelire yansıtılan finansal varlıklardan kazançlar (kayıplar)	176.688	-	-	176.688
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların yabancı para çevrim farkları kazançları (kayıpları)	93.042	-	-	93.042
Nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir (gider)	(1.753.865)	(192.823)	-	(1.946.688)
Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	(1.753.865)	(192.823)	-	(1.946.688)
Kâr veya zararda yeniden sınıflandırılacak diğer kapsamlı gelire ilişkin vergiler	368.988	(5.755)	-	363.233
Ertelenmiş vergi (gideri) geliri	368.988	(5.755)	-	363.233
Diğer kapsamlı gelir (gider)	2.738.837	(176.474)	-	2.562.363
Toplam kapsamlı gelir (gider)	6.175.011	576	-	6.175.587
Dönem kârının (zararının) dağılımı:				
Kontrol gücü olmayan paylar	117.041	1.346	-	118.387
Ana ortaklık payları	3.319.133	175.704	-	3.494.837
Toplam kapsamlı gelirin dağılımı				
Kontrol gücü olmayan paylar	64.203	5	-	64.208
Ana ortaklık payları	6.110.808	571	-	6.111.379

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar(Devamı)

2.2. Muhasebe politikalarında değişiklikler (Devamı)

2.2.1 Karşılaştırmalı bilgiler ve önceki dönem finansal tablolarının düzeltilmesi (Devamı)

	Raporlanan (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021	Entek ve bağlı ortaklıkları 31 Aralık 2021	Eliminasyon etkileri dahil edilmiş yeniden düzenleme etkileri	Yeniden düzenlenmiş (*) geçmiş dönem 31 Aralık 2021
İşletme faaliyetlerinden nakit akışları	593.625	(2.022.713)	-	(1.429.088)
Dönem kârı (zararı)	3.436.175	177.049	-	3.613.224
Dönem net kârı (zararı) mutabakatı ile ilgili düzeltmeler	(517.072)	214.544	-	(302.528)
İşletme sermayesinde gerçekleşen değişimler	(2.167.429)	(2.175.154)	-	(4.342.583)
Faaliyetlerden elde edilen nakit akışları	751.674	(1.783.561)	-	(1.031.887)
Yatırım faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları	(1.076.856)	(479.980)	-	(1.556.836)
Finansman faaliyetlerinden nakit akışları	(11.501.460)	465.634	-	(11.035.826)
Yabancı para çevrim farklarının etkisinden önce nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)	(11.984.691)	(2.037.059)	-	(14.021.750)
Yabancı para çevrim farklarının nakit ve nakit benzerleri üzerindeki etkisi	10.617.543	262.686	-	10.880.229
Nakit ve nakit benzerlerindeki net artış (azalış)	(1.367.148)	(1.774.373)	-	(3.141.521)
Dönem başı nakit ve nakit benzerleri	17.506.177	2.540.475	-	20.046.652
Dönem sonu nakit ve nakit benzerleri	16.139.029	766.102	-	16.905.131

(*) Raporlanan sütunu Entek alımından önceki konsolide mali tabloyu, yeniden düzenlenmiş sütunu ise Entek alımından sonraki konsolide mali tabloyu göstermektedir.

2.2.2 Netleştirme/Mahsup

Finansal varlık ve yükümlülükler, gerekli kanuni hak olması, söz konusu varlık ve yükümlülükleri net olarak değerlendirmeye niyet olması veya varlıkların elde edilmesi ile yükümlülüklerin yerine getirilmesinin eş zamanlı olduğu durumlarda net olarak gösterilirler.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar(Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti

Konsolide finansal tabloların hazırlanmasında izlenen önemli muhasebe politikaları aşağıda özetlenmiştir:

Nakit ve nakit benzerleri

Nakit ve nakit benzeri değerler, bankalarda tutulan mevduatları, vadeleri 3 ay veya daha kısa olan diğer likit yatırımları ve Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliğince bankalarda tutulan gelir payı tutarlarını içerir (Not 5). Konsolide nakit akış raporlamasında kullanılan nakit ve nakit benzerleri, tahakkuk eden faiz geliri ve bloke mevduatlar (gelir payı) hariç 3 aydan kısa vadeli nakit ve nakit benzerlerini içermektedir. Grup'un nakit ve nakit benzerleri kredi riski modeli içerisinde değerlendirilmekte ve beklenen bir kredi riski bulunmadığından konsolide bilançoya maliyet değerleri ile yansıtılmaktadır. Grup'un nakit ve nakit benzerleri kredi riski modeli içerisinde değerlendirilmekte ve beklenen kredi zarar tutarının konsolide gelir tablosunda önemlilik arz etmemesi sebebiyle muhasebeleştirilmemektedir. Her raporlama döneminde hesaplama yapılarak tekrar değerlendirilmektedir.

Ticari alacaklar

Grup'un doğrudan bir borçluya mal veya hizmet tedariki ile oluşan vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacaklar, etkin faiz yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş maliyetleri üzerinden değerlendirilmiştir. Grup'un ödenmesi gereken meblağları tahsil edemeyecek olduğunu gösteren bir durumun söz konusu olması halinde ticari alacaklar için bir değer düşüklüğü karşılığı oluşturulur. Söz konusu bu karşılığın tutarı, alacağın kayıtlı değeri ile tahsili mümkün tutar arasındaki farktır. Tahsili mümkün tutar, teminatlardan ve güvencelerden tahsil edilebilecek meblağlar da dahil olmak üzere tüm nakit akışlarının oluşan ticari alacağın orijinal etkin faiz oranı esas alınarak iskonto edilen değeridir. Değer düşüklüğü tutarı, kaydedilmesinden sonra oluşacak bir durum dolayısıyla azalırsa, söz konusu tutar cari dönemde diğer gelirlere yansıtılır (Not 8).

Grup, konsolide finansal tablolarında itfa edilmiş maliyet bedelinden muhasebeleştirilen ve önemli bir finansman bileşeni içermeyen (1 yıldan kısa vadeli olan) ticari alacaklarının değer düşüklüğü hesaplamaları kapsamında TFRS 9 standardında tanımlanan "basitleştirilmiş yaklaşımı" uygulamayı tercih etmiştir. Söz konusu yaklaşım ile Grup, ticari alacakların belirli sebeplerle değer düşüklüğüne uğramadığı durumlarda (gerçekleşmiş değer düşüklüğü zararları haricinde), ticari alacaklara ilişkin zarar karşılıklarını "ömür boyu beklenen kredi zararlarına" eşit bir tutardan ölçmektedir. Grup, ticari alacaklara ilişkin beklenen kredi zararlarının ölçümünde bir karşılık matrisi kullanmaktadır. İlgili matriste ticari alacakların vadelerinin aşıldığı gün sayısına bağlı olarak belirli karşılık oranları hesaplanmakta ve söz konusu oranlar her raporlama döneminde gözden geçirilerek, gerektiği durumlarda, revize edilmektedir. Beklenen kredi zarar karşılıklarındaki değişim konsolide gelir tablosunda önemlilik arz etmemesi sebebiyle muhasebeleştirilmemektedir. Her raporlama döneminde hesaplama yapılarak tekrar değerlendirilmektedir.

Grup, alacaklarının bir kısmını faktoring yoluyla tahsil etmektedir. Faktoring işlemine konu olan alacaklardan, faktoring şirketinin tahsilat riskini üstlendiği tutarlar ilgili alacak hesaplarından düşülmektedir. Faktoring işlemine konu olan ticari alacakların faktör edilme (satış) tarihleri ile vadeleri arasındaki sürenin önemsiz olması sebebiyle, söz konusu ticari alacaklara ilişkin iş modeli değiştirilmemiş olup itfa edilmiş maliyeti üzerinden muhasebeleştirilmiştir.

Ticari borçlar

Ticari borçlar, gerçeğe uygun değerleriyle deftere alınır ve müteakip dönemlerde etkin faiz oranı kullanılarak iskonto edilmiş değerleri ile muhasebeleştirilir.

Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olmayan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlenmektedir. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide gelir tablosunda muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi kâr veya zarara yansıtılan türev araçları, vadeli döviz alım-satım ve vadeli mal alım-satım işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 17).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıklar ve yükümlülükler

Grup'un gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen finansal varlıkları, riskten korunma muhasebesine konu olan türev araçlar kalemlerini içermektedir. Türev araçlar ilk olarak sözleşme tarihindeki gerçeğe uygun değerini yansıtan elde etme maliyeti üzerinden kayda alınmakta ve kayda alınmalarını izleyen dönemlerde gerçeğe uygun değer ile değerlenmektedir. Söz konusu varlıkların değerlemesi sonucu oluşan kazanç ve kayıplar konsolide kapsamlı gelir tablosunda nakit akış riskinden korunmaya ilişkin diğer kapsamlı gelir/gider olarak muhasebeleştirilmektedir. Gerçeğe uygun değer değişimi diğer kapsamlı gelirler altında muhasebeleştirilen türev araçlar, vadeli mal alım-satım işlemlerini, vadeli faiz oranı takası işlemlerini ve çapraz döviz takası işlemlerini içermektedir. Türev araçlar gerçeğe uygun değerin pozitif veya negatif olmasına göre, bilançoda sırasıyla varlık ve yükümlülük olarak kaydedilmektedir (Not 17).

Nakit akış riskinden korunma işlemleri

Grup, türev sözleşmesi yapıldığı tarihte, kayıtlı bir varlığın veya yükümlülüğün veya belirli bir riskle ilişkisi kurulabilen ve gerçekleşmesi muhtemel olan işlemlerin nakit akışlarında belirli bir riskten kaynaklanan ve kâr/zararı etkileyebilecek değişmelere karşı korunmayı sağlayan işlemleri nakit akış riskinden korunma olarak belirlemektedir.

Grup, etkin olarak nitelendirilen nakit akış finansal riskten korunma işlemlerine ilişkin kazanç ve kayıplarını özkaynaklarda "riskten korunma kazanç/(kayıpları)" olarak göstermektedir. Etkin olmayan kısım ise dönem kârında kâr veya zarar olarak tanımlanır. Finansal riskten korunan taahhüdün veya gelecekteki muhtemel işlemin bir varlık veya yükümlülük haline gelmesi durumunda özkaynak kalemleri arasında izlenen bu işlemlerle ilgili kazanç ya da kayıplar bu kalemlerden alınarak söz konusu varlık veya yükümlülüğün elde etme maliyetine veya defter değerine dahil edilmektedir. Aksi durumda, özkaynak kalemleri altında muhasebeleştirilmiş tutarlar, finansal riskten korunan gelecekteki muhtemel işlemin gelir tablosunu etkilediği dönemde gelir tablosuna transfer edilerek kâr veya zarar olarak yansıtılır.

Gelecekte gerçekleşmesi muhtemel işlemin, gerçekleşmesi artık beklenmiyorsa, önceden özkaynaklar altında muhasebeleştirilen birikmiş kazanç ve kayıplar gelir tablosuna transfer edilir. Finansal riskten korunma aracının, yerine belgelenmiş finansal riskten korunma stratejisine uygun olarak başka bir araç tanımlanmadan veya uzatılmadan, vadesinin dolması, satılması, sona erdirilmesi veya kullanılması veya finansal riskten korunma tanımının iptal edilmesi durumunda, önceden diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmiş kazanç ve kayıplar, kesin taahhüt veya tahmini işlem gelir tablosunu etkileyene kadar özkaynaklar altında sınıflandırılmaya devam eder.

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve çıkarılması

Bütün finansal varlık alım ve satımları işlem tarihinde, yani Grup'un varlığı almayı veya satmayı taahhüt ettiği tarihte kayıtlara yansıtılır. Söz konusu alım ve satımlar genellikle piyasada oluşan genel teamül ve düzenlemelerle belirlenen zaman dilimi içerisinde finansal varlığın teslimini gerektiren alım satımlardır. Bir finansal varlık (ya da finansal varlığın veya benzer finansal varlıklardan oluşan grubun bir kısmı);

- Varlıktan nakit akımı elde etme hakkına ilişkin sürenin bitmiş olması durumunda;
- Grup'un varlıktan nakit akımı elde etme hakkı olmakla birlikte, üçüncü kişilere direkt devretme zorunluluğu olan bir anlaşma kapsamında çok fazla zaman geçirmeden tamamını ödeme yükümlülüğü olması durumunda;
- Grup'un finansal varlıktan nakit akımlarını elde etme hakkını devretmesi ve (a) varlık ile ilgili tüm risk veya ödüllerin devredilmiş veya (b) tüm hak ya da ödüllerin transfer edilmemiş olmasına rağmen, varlık üzerindeki tüm kontrolleri transfer etmiş olması durumunda kayıtlardan çıkarılır.

Grup'un varlıktan nakit akımı elde etmesi hakkını devretmesi bununla birlikte tüm risk ya da menfaatlerin transfer edilmemesi veya üzerindeki kontrolü devretmemesi durumunda, varlık, Grup'un varlık ile devam eden ilişkisine bağlı olarak konsolide finansal tablolarda taşınır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Finansal varlık ve yükümlülüklerin kayda alınması ve çıkarılması (Devamı)

Finansal yükümlülükler, bu yükümlülüklerden doğan borçların ortadan kalkması, iptal edilmesi ve süresinin dolması durumlarında kayıtlardan çıkartılır.

İlişkili taraflar

Konsolide finansal tabloların amacı doğrultusunda, ortaklar, üst düzey yönetim personeli ve Yönetim Kurulu üyeleri, aileleri ve onlar tarafından kontrol edilen veya onlara bağlı şirketler, iştirak ve ortaklıklar ile Koç Topluluğu şirketleri ilişkili taraflar olarak kabul edilmişlerdir (Not 27).

Stoklar

Stoklar, net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlenir. Stokların maliyeti tüm satın alma maliyetlerini, dönüştürme maliyetlerini ve stokların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, stoklarını ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Üretim sürecinde aynı hammadde girdisinden birden fazla ürün elde edildiğinden her bir ürünün üretim maliyeti ayrı olarak belirlenememektedir. Şirket, üretim maliyetlerini rasyonel ve tutarlı bir şekilde dağıtabilmek için, üretim tamamlanma aşamasında üretim maliyetlerini, ürünler arasında her bir ürünün nispi satış değerlerini esas alarak dağıtmaktadır. Net gerçekleşebilir değer, olağan ticari faaliyet içerisinde oluşan tahmini satış fiyatından tahmini tamamlanma maliyeti ve satışı gerçekleştirmek için gerekli tahmini satış maliyeti toplamının indirilmesiyle elde edilen tutardır (Not 9).

Yedek parça ve malzemeler

Yedek parça ve malzemeler net gerçekleşebilir değer ya da elde etme bedelinden düşük olanı ile değerlenir. Yedek parça ve malzemelerin maliyeti tüm satın alma maliyetlerini ve yedek parçaların mevcut durumuna ve konumuna getirilmesi için katlanılan diğer maliyetleri içerir. Grup, yedek parça ve malzemelerini ağırlıklı ortalama maliyet yöntemine göre değerlemektedir. Grup, beklenen kullanım süresi içerisinde kullanılmayan ve yakın bir gelecekte kullanılmasını öngörmediği yedek parça ve malzemeler için değer düşüklüğü karşılığı ayırmaktadır.

Maddi duran varlıklar

Arsa ve araziler gerçeğe uygun değerleri ile diğer maddi duran varlıklar ise elde etme maliyetinden birikmiş amortismanın düşülmesi ile bulunan net değerleri ile gösterilmektedir. Tarihi değerler, maddi duran varlığın iktisabı ile direkt olarak ilgili olan maliyetleri içermektedir. İktisap tarihinden sonraki maliyetler, sadece varlıkla ilgili gelecekteki ekonomik faydanın Grup'a akışının muhtemel olduğu ve varlığın maliyetinin güvenilir olarak ölçülebildiği durumlarda varlığın defter değerine ilave edilir veya ayrı bir varlık olarak kaydedilir. Diğer tüm bakım onarım giderleri ilgili döneme ait kapsamlı gelir tablosunda giderleştirilir. Amortisman, maddi duran varlıkların brüt defter değerleri üzerinden faydalı ömürlerine göre doğrusal amortisman yöntemi kullanılarak ayrılmaktadır (Not 11).

Grup'un sahip olduğu maddi duran varlıkların tahmin edilen faydalı ömürleri aşağıda belirtilmiştir:

	Faydalı ömür
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	3-50 yıl
Binalar	5-50 yıl
Makina tesis ve cihazlar	3-35 yıl
Taşıt araçları	4-20 yıl
Döşeme ve demirbaşlar	2-50 yıl
Özel maliyetler	5 yıl

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Arazi ve arsalar, sınırsız ömürleri olması sebebiyle amortismana tabi değildir.Bir varlığın kayıtlı değeri, varlığın geri kazanılabilir değerinden daha yüksekse, kayıtlı değer derhal geri kazanılabilir değerine indirilir. Geri kazanılabilir değer, ilgili varlığın net satış fiyatı ya da kullanımdaki değerinin yüksek olanıdır. Net satış fiyatı, varlığın gerçeğe uygun değerinden satışı gerçekleştirmek için katlanılacak maliyetlerin düşülmesi suretiyle tespit edilir. Kullanımdaki değer ise ilgili varlığın kullanılmasına devam edilmesi suretiyle gelecekte elde edilecek tahmini nakit akımlarının konsolide bilanço tarihi itibariyle indirgenmiş tutarlarına artık değerlerinin eklenmesi ile tespit edilir. Maddi duran varlıkların satışı dolayısıyla oluşan kâr veya zararlar "Geçmiş yıl kâr/(zararı)" hesabına transfer edilir. Grup'a ait arazi ve arsaların gerçeğe uygun değerinin tespitinde "Emsal Karşılaştırma Yöntemi" kullanılmıştır. Maddi duran varlıklarda, söz konusu yeniden değerleme sonucu meydana gelen artışlar, bilançoda özkaynaklar grubunda yer alan maddi duran varlık yeniden değerleme artışları (azalışları) hesabına ertelenmiş vergi etkisi netlendikten sonra kaydedilmektedir. Arazi ve arsalar ekonomik ömürleri sınırsız olarak kabul edildiği için amortismana tabi tutulmamıştır.

Maddi olmayan duran varlıklar

Maddi olmayan duran varlıklar, haklar ve yazılımları ve geliştirme giderlerini içermektedir (Not 12).

a) Haklar ve yazılımlar

Haklar ve yazılımlar, iktisap maliyeti üzerinden kaydedilir ve iktisap edildikleri tarihten sonra 5 yılı geçmeyen bir süre için tahmini faydalı ömürleri üzerinden doğrusal amortisman yöntemi ile amortismana tabi tutulur.

b) Geliştirme giderleri

Geliştirme giderlerine ilişkin muhasebe politikası Araştırma ve Geliştirme Giderleri kısmında açıklanmıştır.

Varlıklarda değer düşüklüğü

Grup, şerefiye dışındaki tüm maddi ve maddi olmayan duran varlıkları için, her bilanço tarihinde söz konusu varlığa ilişkin değer düşüklüğü olduğuna dair herhangi bir gösterge olup olmadığını değerlendirir. Eğer böyle bir gösterge mevcutsa, o varlığın taşınmakta olan değeri, kullanım veya satış yoluyla elde edilecek olan tutarlardan yüksek olanı ifade eden net gerçekleşebilir değer ile karşılaştırılır. Eğer söz konusu varlığın veya o varlığın ait olduğu nakit üreten herhangi bir birimin kayıtlı değeri, kullanım veya satış yoluyla geri kazanılacak tutardan yüksekse, değer düşüklüğü meydana gelmiştir. Bu durumda oluşan değer düşüklüğü zararları konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Değer düşüklüğünün iptali nedeniyle varlığın (veya nakit üreten birimin) kayıtlı değerinde meydana gelen artış, önceki yıllarda değer düşüklüğünün konsolide finansal tablolara alınmamış olması halinde oluşacak olan defter değerini (amortismana tabi tutulduktan sonra kalan net tutar) aşmamalıdır. Değer düşüklüğünün iptali konsolide kapsamlı gelir tablosunda muhasebeleştirilir.

Şerefiyenin net kayıtlı değeri yıllık olarak gözden geçirilmekte ve gerekli görüldüğü durumlarda daimi değer kaybı göz önüne alınarak düzeltmeye tabi tutulmaktadır. Şerefiye değer düşüklüğü karşılığı sonraki dönemlerde iptal edilmez.

Borçlanma maliyeti

Banka kredileri alındıkları tarihlerde işlem maliyetleri düşürülmüş gerçeğe uygun değerleri üzerinden kayda alınırlar. Müteakip dönemlerde etkin faiz oranı yöntemi kullanılarak iskonto edilmiş bedelleriyle değerlenir ve işlem masrafları düşüldükten sonra kalan tutar ile iskonto edilmiş maliyet değeri arasındaki fark, konsolide kapsamlı gelir tablosuna kredi dönemi süresince finansman maliyeti olarak yansıtılır.

Kullanıma ve satışa hazır hale getirilmesi önemli ölçüde zaman isteyen varlıklar söz konusu olduğunda satın alınması, yapımı veya üretimi ile ilişki kurulabilen borçlanma maliyetleri, ilgili varlık kullanıma veya satışa hazır hale getirilene kadar varlığın maliyetine dahil edilmektedir.

Diğer tüm borçlanma maliyetleri, oluştukları dönemlerde konsolide kapsamlı gelir tablosuna kaydedilmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Kiralamalar

Grup - kiracı olarak

Grup, bir sözleşmenin başlangıcında, sözleşmenin kiralama sözleşmesi olup olmadığını ya da kiralama işlemi içerip içermediğini değerlendirir. Sözleşmenin, bir bedel karşılığında tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devretmesi durumunda bu sözleşme, bir kiralama sözleşmesidir ya da bir kiralama işlemi içermektedir.

Grup, bir sözleşmenin tanımlanan bir varlığın kullanımını kontrol etme hakkını belirli bir süre için devredip devretmediğini değerlendirirken aşağıdaki koşulları göz önünde bulundurur:

- Sözleşmenin tanımlanan bir varlık içermesi (bir varlığın sözleşmede açık veya zımni bir şekilde belirtilerek tanımlanması),
- Varlığın işlevsel bir bölümünün fiziksel olarak ayrı olması veya varlığın kapasitesinin tamamına yakınını temsil etmesi (tedarikçinin kullanım süresi boyunca varlığı ikame etme yönünde aslî bir hakka sahip olması ve bundan ekonomik fayda sağlaması durumunda varlık tanımlanmış değildir),
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımından sağlanacak ekonomik yararların tamamına yakınını elde etme hakkının olması,
- Grup'un tanımlanan varlığın kullanımını yönetme hakkının olması. Grup, varlığın kullanımını yönetme hakkına aşağıdaki durumlardan herhangi birinin varlığı halinde sahip olmaktadır:
  a) Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağını yönetme ve değiştirebilme hakkına sahip olması veya
  b) Varlığın nasıl ve hangi amaçla kullanılacağına ilişkin kararların önceden belirlenmiş olması:
     i. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığı işletme (veya varlığı kendi belirlediği şekilde işletmeleri için başkalarını yönlendirmesi) hakkına sahip olması ve tedarikçinin bu işletme talimatlarını değiştirme hakkının bulunmaması veya
     ii. Grup'un, kullanım süresi boyunca varlığın nasıl ve ne amaçla kullanılacağını önceden belirleyecek şekilde varlığı (ya da varlığın belirli özelliklerini) tasarlamış olması.

Grup, yukarıda yer alan söz konusu değerlendirmeler sonrasında, kiralamanın fiilen başladığı tarihte finansal tablolarına bir kullanım hakkı varlığı ve bir kira yükümlülüğü yansıtır.

Kullanım hakkı varlığı

Grup, kiralamanın fiilen başladığı tarihte kullanım hakkı varlığını maliyeti üzerinden ölçer. Kullanım hakkı varlığının maliyeti aşağıdakileri içerir:

a) kira yükümlülüğünün ilk ölçüm tutarı,
b) kiralamanın fiilen başladığı tarihte veya öncesinde yapılan tüm kira ödemelerinden alınan tüm kiralama teşviklerinin düşülmesiyle elde edilen tutar,
c) Grup tarafından katlanılan başlangıçtaki tüm doğrudan maliyetler ve
d) dayanak varlığın, kiralamanın hüküm ve koşullarının gerektirdiği duruma getirilmesi için restore edilmesiyle ilgili olarak Grup tarafından katlanılan maliyetler (stok üretimi için katlanılan maliyetler hariç).

Grup maliyet yöntemini uygularken, kullanım hakkı varlığını:

a) birikmiş amortisman ve birikmiş değer düşüklüğü zararları düşülmüş ve
b) kira yükümlülüğünün yeniden ölçümüne göre düzeltilmiş maliyeti üzerinden ölçer.

Grup, kullanım hakkı varlığını amortismana tabi tutarken TMS 16 Maddi Duran Varlıklar Standardında yer alan amortisman hükümlerini uygular.

Kullanım hakkı varlığının değer düşüklüğüne uğramış olup olmadığını belirlemek ve belirlenen herhangi bir değer düşüklüğü zararını muhasebeleştirmek için TMS 36 Varlıklarda Değer Düşüklüğü Standardı uygulanır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Kira yükümlülüğü

Kiralamanın fiilen başladığı tarihte, Grup kira yükümlülüğünü o tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemelerinin bugünkü değeri üzerinden ölçer. Kira ödemeleri, kiralamadaki zımnî faiz oranının kolaylıkla belirlenebilmesi durumunda, bu oran kullanılarak; zımnî faiz oranın kolaylıkla belirlenememesi durumunda ise kiracının alternatif borçlanma faiz oranı kullanılarak iskonto edilir. Alternatif borçlanma oranı, Grup şirketlerinin kontrat tarihlerindeki borçlanma oranları dikkate alınarak belirlenmiştir.

Grup'un kira yükümlülüğünün ölçümüne dâhil olan ve kiralamanın fiilen başladığı tarihte gerçekleşmemiş olan kira ödemeleri aşağıdakilerden oluşur:

a) Sabit ödemelerden her türlü kiralama teşvik alacaklarının düşülmesiyle elde edilen tutar,
b) Bir endeks ya da orana bağlı olan, ilk ölçümü kiralamanın fiilen başladığı tarihte bir endeks veya oran kullanılarak yapılan kira ödemeleri,
c) Kiralama süresinin kiracının kiralamayı sonlandırmak için bir opsiyon kullanacağını göstermesi durumunda, kiralamanın sonlandırılmasına ilişkin ceza ödemeleri.

Kiralamanın fiilen başladığı tarihten sonra Grup, kira yükümlülüğünü aşağıdaki şekilde ölçer:

a) Defter değerini, kira yükümlülüğündeki faizi yansıtacak şekilde artırır,
b) Defter değerini, yapılmış olan kira ödemelerini yansıtacak şekilde azaltır ve
c) Defter değerini, varsa yeniden değerlendirmeleri ve yeniden yapılandırmaları yansıtacak şekilde yeniden ölçer. Grup, kira yükümlülüğünün yeniden ölçüm tutarını, kullanım hakkı varlığında düzeltme olarak finansal tablolarına yansıtır.

Uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları

Kiralama yükümlülüğü, sözleşmelerdeki uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları dikkate alınarak belirlenmektedir. Sözleşmelerde yer alan uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının büyük kısmı Grup ve kiralayan tarafından müştereken uygulanabilir opsiyonlardan oluşmaktadır. Grup kiralama süresini, söz konusu uzatma ve erken sonlandırma opsiyonları ilgili sözleşmeye göre Grup'un inisiyatifindeyse ve opsiyonların kullanımı makul derecede kesinse kiralama süresine dâhil ederek belirlemektedir. Eğer şartlarda önemli bir değişiklik olursa yapılan değerlendirme Grup tarafından gözden geçirilmektedir. Cari dönemde yapılan değerlendirmeler sonucunda, uzatma ve erken sonlandırma opsiyonlarının kiralama süresine dahil edilmesi nedeniyle oluşan kiralama yükümlülüğü veya varlık kullanım hakkı bulunmamaktadır.

Değişken kira ödemeleri

Grup'un kiralama sözleşmelerinin bir kısmından kaynaklanan kira ödemeleri değişken kira ödemelerinden oluşmaktadır. TFRS 16 standardı kapsamında yer almayan söz konusu değişken kira ödemeleri, ilgili dönemde gelir tablosuna kira gideri olarak kaydedilmektedir.

Kolaylaştırıcı uygulamalar

Kiralama süresi 12 ay ve daha kısa olan kısa vadeli kiralama sözleşmeleri ile Grup tarafından düşük değerli olarak belirlenen bilgi teknolojileri ekipman kiralamalarına (ağırlıklı olarak yazıcı, dizüstü bilgisayar, mobil telefon vb.) ilişkin sözleşmeler, TFRS 16 Kiralamalar Standardının tanıdığı istisna kapsamında değerlendirilmiş olup, bu sözleşmelere ilişkin ödemeler oluştukları dönemde gider olarak muhasebeleştirilmeye devam edilmektedir. Makul ölçüde benzer özelliklere sahip kiralamalardan oluşan bir portföye (benzer bir ekonomik ortamdaki benzer bir varlık sınıfı için geri kalan kiralama süresi benzer olan kiralamalar gibi) tek bir iskonto oranı uygulanmıştır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Grup - kiralayan olarak

Grup'un kiralayan olarak kiralamalarının tamamı faaliyet kiralamasıdır. Faaliyet kiralamalarında, kiralanan varlıklar, konsolide bilançoda maddi duran varlıklar altında sınıflandırılır ve elde edilen kira gelirleri kiralama dönemi süresince, eşit tutarlarda konsolide gelir tablosuna yansıtılır. Kira gelirleri kira dönemi boyunca doğrusal yöntem ile konsolide gelir tablosuna yansıtılmaktadır.

Ertelenmiş vergiler

Ertelenmiş vergi, yükümlülük yöntemi kullanılarak, varlık ve yükümlülüklerin konsolide finansal tablolarda yer alan kayıtlı değerleri ile vergi değerleri arasındaki geçici farklar üzerinden hesaplanır. Ertelenmiş vergi, varlıkların oluştuğu veya yükümlülüklerin yerine getirildiği dönemde geçerli olması beklenen vergi oranları üzerinden hesaplanır ve gelir tablosuna gider veya gelir olarak kaydedilir. Bununla birlikte, ertelenen vergi, aynı veya farklı bir dönemde doğrudan öz sermaye ile ilişkilendirilen varlıklarla ilgili ise doğrudan öz sermaye hesap grubuyla ilişkilendirilir.

Ertelenmiş vergi yükümlülüğü vergilendirilebilir geçici farkların tümü için hesaplanırken, indirilebilir geçici farklardan oluşan ertelenmiş vergi varlıkları, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu farklardan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir.

İndirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan devlet teşvikleri; hak kazanılan vergi avantajı tutarı üzerinden, gelecekte vergiye tabi kâr elde etmek suretiyle bu avantajdan yararlanmanın kuvvetle muhtemel olması şartıyla, ertelenen vergi varlığı muhasebeleştirilmektedir.

Aynı ülkenin vergi mevzuatına tabi olmak şartıyla ve cari vergi varlıklarının cari vergi yükümlülüklerinden mahsup edilmesi konusunda yasal olarak uygulanabilir bir hakkın bulunması durumunda ertelenmiş vergi varlıkları ve ertelenmiş vergi yükümlülükleri, karşılıklı olarak birbirinden mahsup edilir. Ertelenmiş vergi varlık veya yükümlülükleri konsolide finansal tablolarda uzun vadeli olarak sınıflandırılmıştır (Not 25).

Kıdem tazminatı karşılığı

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar

a) Kıdem tazminatı karşılığı:

Kıdem tazminatı karşılığı, Grup çalışanlarının İş Kanunu uyarınca emekliye ayrılmasından doğacak gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının bilanço tarihindeki indirgenmiş değerini ifade eder.

TMS 19, "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı, kıdem tazminatı karşılığının hesaplanması kapsamında, aktüeryal varsayımlar (net iskonto oranı, emekli olma olasılığına ilişkin kullanılan devir hızı oranı vb.) yapılmasını gerektirmektedir. Aktüeryal varsayımlar ile gerçekleşen arasındaki fark düzeltmeleri ve aktüeryal varsayımlardaki değişikliklerin etkileri, aktüeryal kazanç/kayıpları oluşturmaktadır.

TMS 19 "Çalışanlara Sağlanan Faydalar" standardı uyarınca aktüeryal kazanç/kayıplar gelir tablosunda muhasebeleştirilmekte iken; söz konusu aktüeryal kazanç/kayıpların diğer kapsamlı gelir altında muhasebeleştirilmesi zorunluluğu getirilmiştir.

b) Tanımlanan katkı planları:

Grup çalışanları adına sosyal güvenlik kurumlarına belirlenmiş tutarlarda katkı payı ödemek zorundadır. Grup'un ödemekte olduğu katkı payı dışında, yapmak zorunda olduğu başka bir ödeme mecburiyeti yoktur. Bu primler tahakkuk ettikleri dönemde personel giderlerine yansıtılmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

c) İzin hakları:

Kullanılmamış izin haklarından doğan yükümlülükler, hak kazanıldıkları dönemlerde tahakkuk edilir.

d) Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına ödenen "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Konsolide finansal tablolarda tahakkuk etmiş olan kıdeme teşvik primi karşılığı, gelecekteki olası yükümlülüklerin tahmini toplam karşılığının şimdiki zamana indirgenmiş değerini ifade eder (Not 15).

Dövizli işlemler

Yıl içinde gerçekleşen dövizli işlemler, işlem tarihlerinde geçerli olan döviz kurları üzerinden çevrilmiştir. Dövize dayalı parasal varlık ve yükümlülükler, bilanço tarihindeki Türkiye Cumhuriyeti Merkez Bankası tarafından açıklanan döviz kurları kullanılarak Türk Lirası'na çevrilmiştir. Dövize dayalı parasal varlık ve yükümlülüklerin çevrimlerinden doğan kur farkı geliri veya zararları aktifleştirilen borçlanma maliyetlerinden kaynaklanan kur farkları dışında konsolide kapsamlı gelir tablosuna yansıtılır.

Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, TFRS 15 "Müşteri Sözleşmelerinden Hasılat Standardı" doğrultusunda aşağıda yer alan beş aşamalı model kapsamında hasılatı konsolide finansal tablolarında muhasebeleştirmektedir.

- Müşteriler ile yapılan sözleşmelerin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki edim yükümlülüklerinin tanımlanması
- Sözleşmelerdeki işlem bedelinin belirlenmesi
- İşlem bedelinin edim yükümlülüklerine dağıtılması
- Hasılatın muhasebeleştirilmesi

Grup, müşterilerle yapılan her bir sözleşmede taahhüt ettiği mal veya hizmetleri değerlendirerek, söz konusu mal veya hizmetleri devretmeye yönelik verdiği her bir taahhüdü ayrı bir edim yükümlülüğü olarak belirlemektedir.

Her bir edim yükümlülüğü için, edim yükümlülüğünün zamana yayılı olarak mı yoksa belirli bir anda mı yerine getirileceği sözleşme başlangıcında belirlenir. Grup, bir mal veya hizmetin kontrolünü zamanla devreder ve dolayısıyla ilgili satışlara ilişkin edim yükümlülüklerini zamana yayılı olarak yerine getirirse, söz konusu edim yükümlülüklerinin tamamen yerine getirilmesine yönelik ilerlemeyi ölçerek hasılatı zamana yayılı olarak konsolide finansal tablolara alır.

Grup, taahhüt edilmiş bir mal veya hizmeti müşterisine devrederek edim yükümlülüğünü yerine getirdiğinde veya getirdikçe, bu edim yükümlülüğüne tekabül eden işlem bedelini hasılat olarak konsolide finansal tablolarına kaydeder. Mal veya hizmetlerin kontrolü müşterilerin eline geçtiğinde (veya geçtikçe) mal veya hizmet devredilmiş olur.

Grup, satışı yapılan mal veya hizmetin kontrolünün müşteriye devrini değerlendirirken,

a) Grup'un mal veya hizmete ilişkin tahsil hakkına sahipliği,

b) müşterinin mal veya hizmetin yasal mülkiyetine sahipliği,

c) mal veya hizmetin zilyetliğinin devri,

d) müşterinin mal veya hizmetin mülkiyetine sahip olmaktan doğan önemli risk ve getirilere sahipliği,

e) müşterinin mal veya hizmeti kabul etmesi koşullarını dikkate alır.

Grup, sözleşmenin başlangıcında, müşteriye taahhüt ettiği mal veya hizmetin devir tarihi ile müşterinin bu mal veya hizmetin bedelini ödediği tarih arasında geçen sürenin bir yıl veya daha az olacağını öngörmesi durumunda, taahhüt edilen bedelde önemli bir finansman bileşeninin etkisi için düzeltme yapmamaktadır. Diğer taraftan, hasılatın içerisinde önemli bir finansman unsuru bulunması durumunda, hasılat değeri gelecekte oluşacak tahsilatların, finansman unsuru içerisinde yer alan faiz oranı ile indirgenmesi ile tespit edilir. Fark, tahakkuk esasına göre esas faaliyetlerden diğer gelirler olarak ilgili dönemlere kaydedilir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Karşılıklar

Grup'un geçmişteki işlemlerinin sonucunda mevcut hukuki veya geçerli bir yükümlülüğünün bulunması ve yükümlülüğün yerine getirilmesi için kaynakların dışa akmasının gerekli olabileceği ve tutar için güvenilir bir tahminin yapılabileceği durumlarda karşılıklar oluşturulur. Karşılıklar, konsolide bilanço tarihi itibariyle yükümlülüğün yerine getirilmesi için yapılacak harcamanın Grup yönetimi tarafından yapılan en iyi tahmine göre hesaplanır ve etkisinin önemli olduğu durumlarda konsolide bilanço tarihindeki değerine indirgenmesi için iskonto edilir.

Taahhütler, koşullu varlıklar ve yükümlülükler

Geçmiş olaylardan kaynaklanan ve mevcudiyeti işletmenin tam olarak kontrolünde bulunmayan gelecekteki bir veya daha fazla kesin olmayan olayın gerçekleşip gerçekleşmemesi ile teyit edilebilecek muhtemel yükümlülükler ve varlıklar konsolide finansal tablolara alınmamakta ve koşullu yükümlülükler ve varlıklar olarak değerlendirilmektedir (Not 18).

Temettü

Grup, temettü gelirlerini ilgili temettüyü alma hakkı oluştuğu tarihte konsolide finansal tablolara yansıtmaktadır. Temettü borçları, kâr dağıtımının bir unsuru olarak beyan edildiği dönemde yükümlülük olarak konsolide finansal tablolara yansıtılır.

Hisse başına kazanç

Konsolide kapsamlı gelir tablosunda belirtilen hisse başına kazanç, net kârın, dönem boyunca mevcut bulunan hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama sayısına bölünmesi ile tespit edilir.

Türkiye'de şirketler mevcut hissedarlarına birikmiş kârlardan ve özkaynak enflasyon düzeltmesi farkları hesabından hisseleri oranında hisse dağıtarak ("Bedelsiz Hisseler") sermayelerini arttırabilir. Hisse başına kâr hesaplanırken bu bedelsiz hisse ihracı çıkarılmış hisseler olarak sayılır. Dolayısıyla hisse başına kâr hesaplamasında kullanılan ağırlıklı hisse adedi ortalaması, hisselerin bedelsiz olarak çıkarılmasını geriye dönük olarak uygulamak suretiyle elde edilir.

Bölümlere göre raporlama

Şirket tarafından Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş. aktifinde kayıtlı Entek Elektrik Üretim A.Ş.'nin sermayesinin %99,23'üne denk gelen 942.727 bin TL nominal değerli Entek payları 26 Ağustos 2022 tarihinde kısmi bölünme suretiyle devralınmış ve Entek finansal tabloları 30 Eylül 2022 tarihi itibarıyla tam konsolidayon yöntemi ile konsolidasyon kapsamına dahil edilmiştir. Bu kapsamda Grup'un faaliyet alanı olarak belirlenen rafinaj ve elektrik sektörleri için hazırlamış olduğu bölüm raporlaması konsolide finansal tablolarda sunulmuştur. (Not 2.2.1)

Nakit akış tablosu

Nakit akış tablosunda, döneme ilişkin nakit akım tabloları işletme, yatırım ve finansman faaliyetlerine dayalı bir biçimde sınıflandırılarak raporlanır.

İşletme faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışları Grup'un faaliyetlerinden kaynaklanan nakit akışlarını gösterir.

Yatırım faaliyetleri ile ilgili nakit akışları, Grup'un yatırım faaliyetlerinde (sabit yatırımlar ve finansal yatırımlar) kullandığı ve elde ettiği nakit akışlarını gösterir.

Finansman faaliyetlerine ilişkin nakit akışları, Grup'un finansman faaliyetlerinde kullandığı kaynakları ve bu kaynakların geri ödemelerini gösterir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.3. Önemli muhasebe politikalarının özeti (Devamı)

Araştırma ve geliştirme giderleri

Araştırma masrafları, oluştuğu dönem içerisinde kapsamlı gelir tablosuna kaydedilir.

Geliştirme faaliyetleri (ya da Grup içi bir projenin gelişim aşaması) sonucu ortaya çıkan işletme içi yaratılan maddi olmayan duran varlıklar yalnızca aşağıda belirtilen şartların tamamı karşılandığında kayda alınırlar:

- duran varlığın kullanıma hazır ya da satılmaya hazır hale getirilebilmesi için tamamlanmasının teknik anlamda mümkün olması,
- duran varlığı tamamlama, kullanma veya satma niyetinin olması,
- duran varlığın kullanılabilir veya satılabilir olması,
- varlığın ne şekilde ileriye dönük olası bir ekonomik fayda sağlayacağının belli olması,
- duran varlığın gelişimini tamamlamak, söz konusu varlığı kullanmak ya da satmak için uygun teknik, finansal ve başka kaynakların olması ve
- varlığın geliştirme maliyetinin, geliştirme sürecinde güvenilir bir şekilde ölçülebilir olması.

Diğer geliştirme giderleri gerçekleştiğinde gider olarak kaydedilmektedir. Önceki dönemde gider kaydedilen geliştirme gideri sonraki dönemde aktifleştirilemez.

Devlet teşvik ve yardımları

Devlet teşvikleri ile birlikte yatırım, araştırma ve geliştirme teşvikleri; Grup'un teşvik talepleri ile ilgili olarak yetkililer tarafından onaylandığı zaman tahakkuk esasına göre gerçeğe uygun değer ile muhasebeleştirilir (Not 29).

İşletme birleşmeleri ve şerefiye

İşletme birleşmeleri, TFRS 3, "İşletme Birleşmeleri" kapsamında satın alma yöntemine göre muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde bir işletmenin satın alınması ile ilgili katlanılan satın alma maliyeti, iktisap edilen işletmenin satın alma tarihindeki tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerine dağıtılır. Satın alım maliyetinin iktisap edilen işletmenin tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerlerindeki iktisap edenin payını aşan kısmı şerefiye olarak konsolide finansal tablolarda muhasebeleştirilir. İşletme birleşmelerinde iktisap edilen işletmenin/şirketin finansal tablolarında yer almayan ancak şerefiyenin içerisinden ayrılabilme özelliğine sahip varlıklar, maddi olmayan duran varlıklar (marka değeri gibi) ve/veya şarta bağlı yükümlülükler gerçeğe uygun değerleri ile konsolide finansal tablolara yansıtılır. İşletme birleşmesi sırasında oluşan şerefiye amortismana tabi tutulmaz, bunun yerine yılda bir kez veya şartların değer düşüklüğünü işaret ettiği durumlarda daha sık aralıklarla değer düşüklüğü tespit çalışmasına tabi tutulur.

İktisap edilen tanımlanabilir varlık, yükümlülük ve şarta bağlı yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerindeki iktisap edenin payının işletme birleşmesi maliyetini aşması durumunda ise fark gelir olarak kaydedilir.

Şerefiye, değer düşüklüğü tespiti için nakit üreten birimlere dağıtılır. Dağıtım, şerefiyenin oluşmasına neden olan işletme birleşmesinden fayda elde etmesi beklenen nakit üreten bir ya da birden fazla birime yapılır. Grup, 28 Aralık 2006 tarihindeki Opet iktisabı nedeniyle Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasına ana sebep olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıklarını tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

2. Konsolide finansal tabloların sunumuna ilişkin esaslar (Devamı)

2.4. Muhasebe politikaları, muhasebe tahminlerinde değişiklikler ve hatalar

Yeni bir TFRS'nin ilk kez uygulanmasından kaynaklanan muhasebe politikası değişiklikleri, söz konusu TFRS'nin şayet varsa, geçiş hükümlerine uygun olarak geriye veya ileriye dönük olarak uygulanmaktadır. Herhangi bir geçiş hükmünün yer almadığı değişiklikler, muhasebe politikasında isteğe bağlı yapılan önemli değişiklikler veya tespit edilen muhasebe hataları geriye dönük olarak uygulanmakta ve önceki dönem finansal tabloları yeniden düzenlenmektedir.

2.5. Önemli muhasebe politikaları değerlendirme, tahmin ve varsayımları

Varlık ve yükümlülüklerin kayıtlı değerleri üzerinde önemli etkisi olan muhasebe tahminleri aşağıdaki gibidir:

a) Ertelenmiş vergi varlığı:

Ertelenmiş vergi varlığı gelecek yıllarda vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğunun tespiti halinde kayıtlara alınmaktadır. Vergilendirilebilen gelirin oluşmasının muhtemel olduğu durumlarda ertelenmiş vergi varlıkları, indirilebilir geçici farklar, mali zararlar ve indirimli kurumlar vergisi ödemesine imkan sağlayan yatırım indirimleri nedeniyle hak kazanılan vergi avantajları üzerinden hesaplanmaktadır.

Grup, söz konusu yatırım indirimlerine ilişkin ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğini, vergilendirilebilir kâr tahminlerini içeren iş modellerini baz alarak değerlendirmektedir. Bu iş modelleri satış miktarları, satış fiyatları ve kur beklentileri gibi ileriye dönük yönetim tahminlerini içermektedir. Yatırım teşviklerinin ileriye dönük kullanımına ilişkin yapılan duyarlılık analizlerinin sonucunda, ilgili tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, ilgili ertelenmiş vergi varlıklarının geri kazanılabilirliğine herhangi bir etkisinin olmadığı sonucuna varılmıştır (Not 25).

b) Nakit akış riskinden korunma işlemleri:

Not 28'de açıklandığı üzere, Grup, 205.010 bin ABD Doları tutarındaki yatırım kredilerini, gerçekleşme olasılığı yüksek ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD doları spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmakta ve bu kapsamda yapılan etkinlik testinin olumlu çıkması neticesinde nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamaya devam etmektedir. Söz konusu etkinlik testlerinde kullanılan ihracat gelirlerine ilişkin yapılan bütçe tahminlerinin temelinde satış miktarlarına ve fiyatlarına ilişkin önemli tahmin ve varsayımlar bulunmaktadır. Grup, etkinlik testine baz olan tahminlere ilişkin gerçekleştirmiş olduğu duyarlılık analizlerinin sonucunda, tahminlerde gerçekleşecek %10 oranında artış/azalışın, etkinlik testlerinin değerlendirilmesinde önemli bir etkisi olmadığı sonucuna varmıştır.

c) Faydalı ömür:

Maddi duran varlıklar ve şerefiye haricindeki maddi olmayan varlıklar tahmini faydalı ömürleri boyunca itfaya tabi tutulmuştur. Yönetim tarafından belirlenen faydalı ömürler Not 2.3'de açıklanmıştır.

d) Arsa ve arazilerin gerçeğe uygun değerlemesi:

Grup, arsa ve arazilerini gerçeğe uygun değerinden muhasebeleştirmekte olup bu varlıkların yeniden değerlenmiş tutarları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından yetkilendirilmiş bağımsız değerleme kuruluşu tarafından tespit edilmekte ve finansal durum tablosunda taşınan değer olarak esas alınmaktadır. Gerçeğe uygun değerlerin belirlenmesinde kullanılan değerleme yöntemi, piyasa koşulları, her bir arsa ve arazinin kendine has özellikleri, fiziki durumu, coğrafi konumu ve emsal bedel gibi önemli varsayımlar kullanılmaktadır (Not 11).

3. İşletme birleşmeleri

Not 2.2.1'de bahsedilen işletme birleşmesi haricinde, 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıl içerisinde gerçekleşen herhangi bir işletme birleşmesi yoktur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

4. Bölümlere göre raporlama

Grup yönetimi Grup'un risk ve getirilerinin enerji sektöründeki gelişmelerden etkilendiğini dikkate alarak faaliyet bölümlerine ilişkin raporlama formatı olarak endüstriyel bölümleri kullanma kararı almıştır. Grup yönetimi, Grup'un faaliyet alanının rafinaj ve Entek hisselerinin satın alım tarihinden itibaren elektrik sektörleri olmasından dolayı, Grup'un bu iki sektörün oluşturduğu endüstriyel bölümler altında faaliyet gösterdiğini düşünmektedir. Grup, rafinaj ve elektrik sektörleri için hazırlamış olduğu bölüm raporlamasını konsolide finansal tablolarda sunmuştur.

a) Bölümlere göre bilgi analizi

1 Ocak - 31 Aralık 2022	Rafinaj	Elektrik	Bölümler arası düzeltme	Konsolide Toplam
Gelirler	474.235.186	7.529.470	-	481.764.656
Satışların maliyeti	(412.975.180)	(6.012.546)		(418.987.726)
Brüt kâr	**61.260.006**	**1.516.924**	**-**	**62.776.930**
Faaliyet giderleri	(8.023.231)	(211.716)		(8.234.947)
Diğer faaliyetlerden gelirler	4.341.951	29.461		4.371.412
Diğer faaliyetlerden giderler	(13.247.938)	(58.810)		(13.306.748)
Faaliyet kârı	**44.330.788**	**1.275.859**	**-**	**45.606.647**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler/giderler	36.662	7.205	9.431	53.298
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	312.040	-		312.040
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)	**44.679.490**	**1.283.064**	**9.431**	**45.971.985**
Finansman gelirleri	5.776.339	410.554		6.186.893
Finansman giderleri	(11.505.985)	(777.336)		(12.283.321)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)	**38.949.844**	**916.282**	**9.431**	**39.875.557**
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri	371.926	1.013.084		1.385.010
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)	**39.321.770**	**1.929.366**	**9.431**	**41.260.567**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

4. Bölümlere göre raporlama (Devamı)

a) Bölümlere göre bilgi analizi (Devamı)

1 Ocak - 31 Aralık 2021	Rafinaj	Elektrik	Bölümler arası düzeltme	Konsolide Toplam
Gelirler	150.731.968	1.760.051		152.492.019
Satışların maliyeti	(135.281.326)	(1.350.652)		(136.631.978)
Brüt kâr	**15.450.642**	**409.399**	**-**	**15.860.041**
Faaliyet giderleri	(3.241.829)	(75.749)		(3.317.578)
Diğer faaliyetlerden gelirler	1.222.382	23.482		1.245.864
Diğer faaliyetlerden giderler	(12.966.605)	(45.161)		(13.011.766)
Faaliyet kârı	**464.590**	**311.971**	**-**	**776.561**
Yatırım faaliyetlerinden gelirler/giderler	107.950	(196)		107.754
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların kârlarından (zararlarından) paylar	592.989	-		592.989
Finansman geliri (gideri) öncesi faaliyet kârı (zararı)	**1.165.529**	**311.775**	**-**	**1.477.304**
Finansman gelirleri	12.555.341	299.980		12.855.321
Finansman giderleri	(11.559.692)	(414.578)		(11.974.270)
Sürdürülen faaliyetler vergi öncesi kârı (zararı)	**2.161.178**	**197.177**	**-**	**2.358.355**
Sürdürülen faaliyetler vergi (gideri) geliri	1.274.996	(20.127)		1.254.869
Sürdürülen faaliyetler dönem kârı (zararı)	**3.436.174**	**177.050**	**-**	**3.613.224**

b) Bölüm varlıkları

Bölüm varlıkları	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Rafinaj	162.732.988	102.534.399	61.168.522
Elektrik	6.149.916	3.722.712	2.445.707
Tenzil: Bölümler arası düzeltmeler	9.431	-	-
Toplam	**168.892.335**	106.257.111	63.614.229

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Nakit ve nakit benzerleri

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Bankalar			
Vadesiz mevduat	**863.000**	472.689	142.028
Vadeli mevduat	**39.703.882**	16.432.442	17.845.988
Vadesiz bloke mevduat	**2.706.134**	1.536.868	11.543
Gelir payı (bloke)	**4.120.408**	2.720.305	2.204.004
Vadeli mevduat faiz tahakkukları	**241.734**	13.882	115.570
Toplam	**47.635.158**	21.176.186	20.319.133

Şirket tarafından, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nde belirlendiği üzere, müşterilerden alınan gelir payı bankalarda tutulmakta ve Şirket kayıtlarında bloke mevduat olarak değerlendirilmektedir. Gelir payları 31 Aralık 2022, 2021 ve 2020 tarihleri itibarıyla devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmiştir (Not 14). Ayrıca yurtdışı borsalarda gerçekleştirilen türev işlemleri için 2.706.134 bin TL tutarında vadesiz bloke mevduat bulunmaktadır (31 Aralık 2021 - 1.536.868 bin TL, 31 Aralık 2020 - 11.543 bin TL).

Vadeli mevduat ve diğer hazır değerler

31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla vadeli mevduatların detayı aşağıdaki gibidir:

31 Aralık 2022

	Etkin faiz oranı (%)	**1 aydan kısa**	**1 - 3 ay arası**	**Toplam**
TL	**25,48**	**23.009.851**	**500.000**	**23.509.851**
ABD Doları	**3,71**	**16.066.750**	**65.692**	**16.132.442**
Avro	**0,10**	**52.501**	**-**	**52.501**
İngiliz Sterlini	**0,05**	**9.088**	**-**	**9.088**
Vadeli mevduat		**39.138.190**	**565.692**	**39.703.882**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

5. Nakit ve nakit benzerleri (Devamı)

31 Aralık 2021

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	28,29	6.387.247	46.909	6.434.156
ABD Doları	1,15	9.278.427	708.247	9.986.674
Avro	0,02	9.537	-	9.537
İngiliz Sterlini	0,05	2.075	-	2.075
Vadeli mevduat		15.677.286	755.156	16.432.442

31 Aralık 2020

	Etkin faiz oranı (%)	1 aydan kısa	1 - 3 ay arası	Toplam
TL	17,77	13.404.300	3.415.041	16.819.341
ABD Doları	3,33	477.852	516.405	994.257
Avro	1,16	30.268	-	30.268
İngiliz Sterlini	0,20	2.122	-	2.122
Vadeli mevduat		13.914.542	3.931.446	17.845.988

31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibarıyla konsolide nakit akış tablosunda yer alan nakit ve nakit benzeri değerler aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021
Hazır değerler	**47.635.158**	21.176.186
Eksi: Bloke mevduatlar (Gelir payı)	**(4.120.408)**	(2.720.305)
Eksi: Vadesiz bloke mevduat	**(2.706.134)**	(1.536.868)
Eksi: Vadeli mevduat faiz tahakkukları	**(241.734)**	(13.882)
Nakit ve nakit benzeri değerler	**40.566.882**	16.905.131

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

6. Finansal yatırımlar

Kısa vadeli finansal yatırımlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Vadeli mevduatlar	**2.135.177**	-	-
Toplam	**2.135.177**	-	-

Kur Korumalı TL Vadeli Mevduat Hesabı, TL cinsinden ABD Doları ve Avro kurunun vade sonunda faiz oranından daha fazla artması durumunda kur farkı koruması sunan bir mevduat ürünüdür. Kur korumalı mevduat hesapları gerçeğe uygun değeri kâr veya zararda muhasebeleştirilen finansal varlıklar olarak muhasebeleştirilmiştir.

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla kur korumalı mevduat olan finansal varlıkların nominal tutarı ve gerçeğe uygun değerleri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022		
	Nominal tutar (orijinal para birimi)	Gerçeğe uygun değeri (TL karşılığı)	Vade
TL	2.068.764	2.135.177	0-3 ay arası
		2.135.177	

Finansal yatırım hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2022	2021
1 Ocak	**-**	**-**
Nominal tutar	**2.068.764**	**-**
Gerçeğe uygun değer farkı	**66.413**	**-**
31 Aralık	**2.135.177**	**-**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Borçlanmalar

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kısa vadeli borçlanmalar:			
Kısa vadeli banka kredileri	**840.440**	631.409	2.086.018
Kredi faiz tahakkukları	**22.878**	537	13.822
Toplam	**863.318**	631.946	2.099.840
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
Uzun vadeli banka kredilerinin kısa vadeli kısımları	**9.230.404**	10.032.627	5.438.821
Çıkarılmış tahviller	**1.390.000**	500.000	650.000
Kredi faiz tahakkukları	**306.432**	295.663	240.840
Tahvil faiz tahakkukları	**148.354**	131.944	72.909
Kiralama işlemlerinden borçlar	**55.983**	36.031	31.819
Toplam	**11.131.173**	10.996.265	6.434.389
Uzun vadeli borçlanmalar:			
Uzun vadeli banka kredileri	**7.911.504**	10.613.976	15.285.320
Çıkarılmış tahviller	**13.088.810**	10.720.300	5.638.350
Kredi faiz tahakkukları	**2.455**	-	23.364
Kiralama işlemlerinden borçlar	**271.690**	231.177	200.681
Toplam	**21.274.459**	21.565.453	21.147.715
Toplam borçlanmalar	**33.268.950**	33.193.664	29.681.944

Tüpraş, 3 Şubat 2021 tarihinde, 1.100 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. 21 Ocak 2021 tarihinde, 290 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. 30 Kasım 2020 tarihinde, 500 milyon TL nominal değerde, 728 gün vadeli, 3 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, TLREF referans oran üzerine 140 bps ek getirili tahvil ihraç etmiştir. Söz konusu tahvil 30 Ekim 2022 tarihinde itfa edilerek ödenmiştir.

Tüpraş, 12 Ekim 2017 tarihinde Londra Borsasına kote, 700 milyon ABD Doları nominal değerde, 7 yıl vadeli, 6 ayda bir kupon ödemeli ve vade sonunda anapara ve kupon ödemeli, yıllık %4,5 faiz oranlı tahvil ihraç etmiştir.

Tüpraş 2011 yılında, Fuel Oil Dönüşüm Projesi Yatırımının finansmanı için 3 ayrı kredi anlaşması imzalamış olup, bu anlaşmalara istinaden 2011-2015 yılları arasında kredi sigorta ödemeleri ve yatırım harcamaları için toplam 1.998 milyon ABD Doları tutarında kredi kullanmıştır. Finansman paketi kapsamında İspanyol İhracat Kredi Kuruluşu (CESCE) ve İtalyan İhracat Kredi Kuruluşu (SACE) tarafından sigorta edilen krediler ilk 4 yıl anapara ve faiz geri ödemesiz, toplam 12 yıl vadeli, üçüncü kredi anlaşması ise ilk 4 yıl anapara geri ödemesiz, toplam 7 yıl vadelidir. Bu kredilerin geri ödemeleri 2015 yılında başlamış olup 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla kredilerin toplam tutarı 193 milyon ABD Dolarıdır (31 Aralık 2021 - 385 milyon ABD Doları, 31 Aralık 2020 - 576 milyon ABD Doları).

Tüpraş 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla borçlanmalarından kaynaklanan finansal taahhütlerini yerine getirmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla kısa ve uzun vadeli borçlanmaların para birimi ve etkin faiz oranı bilgileri aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022		
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
TL krediler [*]	17,02	186.000.000	186.000
ABD doları krediler	4,09	34.999.983	654.440
			840.440
Faiz tahakkukları			22.878
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			863.318
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
TL krediler	17,12	3.663.003.794	3.663.004
TL tahviller	12,10	1.890.000.000	1.890.000
ABD doları krediler	5,36	271.008.642	5.067.401
TL kiralama borçları	24,38	42.369.551	42.370
Avro kiralama borçları	3,04	332.733	6.633
GBP kiralama borçları	4,16	310.327	6.979
			10.676.387
Faiz tahakkukları			454.786
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			11.131.173
Uzun vadeli borçlanmalar:			
TL krediler	18,47	2.696.099.203	2.696.099
ABD doları krediler	5,92	281.013.389	5.215.405
ABD doları tahviller	4,50	700.000.000	13.088.810
TL kiralama borçları	27,30	147.039.149	147.039
Avro kiralama borçları	3,23	6.252.903	124.651
GBP kiralama borçları	-	-	-
			21.272.004
Faiz tahakkukları			2.455
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			21.274.459

[*] 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, ÖTV, Gümkart ve SGK borçlarının ödenmesinde faizsiz kredi kullanılmamıştır (31 Aralık 2021 - 30.061 bin TL, 31 Aralık 2020 - 17.839 bin TL tutarında faizsiz kredi kullanılmıştır).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Borçlanmalar (Devamı)

	31 Aralık 2021		
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
TL krediler	16,78	98.249.003	98.249
ABD doları krediler	2,77	40.000.000	533.160
			631.409
Faiz tahakkukları			537
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			631.946
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
TL krediler	12,66	6.419.655.173	6.419.655
TL tahviller	18,49	500.000.000	500.000
ABD doları krediler	2,32	271.060.917	3.612.971
TL kiralama borçları	17,60	25.177.846	25.178
Avro kiralama borçları	2,94	358.661	5.411
GBP kiralama borçları	4,16	302.963	5.443
			10.568.658
Faiz tahakkukları			427.607
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			10.996.265
Uzun vadeli borçlanmalar:			
TL krediler	17,38	4.733.497.523	4.733.497
TL tahviller	18,35	1.390.000.000	1.390.000
ABD doları krediler	2,69	441.179.232	5.880.478
ABD doları tahviller	4,50	700.000.000	9.330.300
TL kiralama borçları	20,87	126.246.862	126.246
Avro kiralama borçları	3,23	6.896.020	99.356
GBP kiralama borçları	4,20	310.352	5.576
			21.565.453
Faiz tahakkukları			-
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			21.565.453

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Borçlanmalar (Devamı)

	31 Aralık 2020		
	Etkin faiz oranı (%)	Orijinal bakiyeler	Bin TL
Kısa vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	0,65	118.000.000	866.179
TL krediler	8,80	1.219.838.682	1.219.839
Faiz tahakkukları			13.822
Toplam kısa vadeli borçlanmalar			2.099.840
Uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları:			
ABD doları krediler	2,35	295.195.527	2.166.883
TL tahviller	16,57	650.000.000	650.000
Avro krediler	2,11	61.157.000	550.896
TL krediler	9,90	2.721.041.737	2.721.041
GBP kiralama borçları	4,16	290.824	2.892
Avro kiralama borçları	3,06	506.001	4.558
TL kiralama borçları	17,05	24.369.599	24.370
			6.120.640
Faiz tahakkukları			313.749
Toplam uzun vadeli borçlanmaların kısa vadeli kısımları			6.434.389
Uzun vadeli borçlanmalar:			
ABD doları krediler	2,44	1.004.505.990	7.373.576
ABD doları tahviller	4,50	700.000.000	5.138.350
TL krediler	12,32	7.911.744.063	7.911.744
TL tahviller	18,07	500.000.000	500.000
GBP kiralama borçları	4,20	613.248	6.098
Avro kiralama borçları	3,23	7.274.422	62.562
TL kiralama borçları	20,66	132.021.740	132.021
			21.124.351
Faiz tahakkukları			23.364
Toplam uzun vadeli borçlanmalar			21.147.715

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

7. Borçlanmalar (Devamı)

31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla uzun vadeli borçlanmaların vade analizi aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
1-2 yıl arası	**17.514.350**	9.154.876	12.452.652
2-3 yıl arası	**1.911.115**	10.488.813	2.262.953
3-4 yıl arası	**294.140**	375.531	5.737.553
4-5 yıl arası	**294.774**	801.315	132.625
5 yıl ve üzeri	**1.260.080**	744.918	561.932
Toplam	**21.274.459**	21.565.453	21.147.715

31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibarıyla borçlanmaların hareketi aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**33.193.664**	29.681.944
Alınan yeni finansal borçlar	**17.326.098**	15.173.783
Anapara ödemeleri	**(24.313.541)**	(21.640.328)
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan artışlar	**102.572**	23.531
Kira sözleşmelerinden kaynaklanan borç ödemelerine ilişkin nakit çıkışları	**(82.481)**	(35.698)
Faiz tahakkukları değişimi	**53.877**	78.831
Kur farkları değişimi	**6.988.761**	9.683.450
31 Aralık	**33.268.950**	32.965.513

Borçlanmaların yeniden fiyatlandırmaya kalan sürelerine ilişkin faize duyarlılık dağılımı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021
1-90 gün	**9.127.933**	11.092.788
91-365 gün	**5.013.982**	4.944.143
1-5 yıl	**17.866.951**	15.831.820
5 yıl üzeri	**1.260.084**	1.324.913
Toplam	**33.268.950**	33.193.664

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

8. Ticari alacaklar ve borçlar

Kısa vadeli ticari alacaklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ticari alacaklar	**18.311.455**	12.099.002	1.489.605
İlişkili taraflardan ticari alacaklar (Not 27)	**3.187.872**	1.745.525	360.931
Şüpheli ticari alacaklar	**5.622**	5.625	5.364
Diğer ticari alacaklar	**6**	29	7
Eksi: Vadeli satışlardan kaynaklanan ertelenen finansman geliri	**(81.813)**	(47.874)	(10.116)
Eksi: Beklenen kredi zararları	**(5.622)**	(5.625)	(5.364)
Toplam kısa vadeli ticari alacaklar (net)	**21.417.520**	13.796.682	1.840.427

Tüpraş, yurtiçi alacaklarını devlet iç borçlanma senetleri faiz oranlarını kullanarak, yurtdışı alacaklarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Tüpraş, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 6.211.000 bin TL'yi ticari alacaklardan düşmüştür. 31 Aralık 2022 itibariyle tedarikçi finansmanı işlemi bulunmamaktadır. 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 642.051 bin TL'yi ve 353.725 bin TL tedarikçi finansmanı işlemini ticari alacaklardan düşmüştür. 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla gayri kabili rücu faktoring kapsamında faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 2.976.335 bin TL'yi ve 1.127.270 tedarikçi finansmanı işlemini ticari alacaklardan düşmüştür.

Beklenen kredi zararlarının 31 Aralık 2022 ve 2021 tarihlerinde sona eren yıl içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**5.625**	5.364
Dönem içerisindeki artış	**-**	389
Dönem içerisindeki tahsilatlar	**(3)**	(128)
31 Aralık	**5.622**	5.625

Kısa vadeli ticari borçlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ticari borçlar	**51.737.591**	43.662.796	13.975.821
İlişkili taraflara ticari borçlar (Not 27)	**1.156.421**	182.912	233.955
Eksi: Vadeli alışlardan kaynaklanan ertelenen finansman gideri	**(195.248)**	(8.253)	(5.601)
Toplam kısa vadeli ticari borçlar (net)	**52.698.764**	43.837.455	14.204.175

Tüpraş, kısa vadeli ticari borçlarını aylık libor oranlarını kullanarak iskonto etmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

9. Stoklar

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İlk madde ve malzeme	**7.151.989**	2.859.550	969.551
Yarı mamuller	**9.174.496**	4.416.821	1.706.414
Mamuller	**8.824.262**	5.844.006	2.468.321
Ticari mallar	**1.497.384**	157.566	75.071
Yoldaki mallar	**9.527.619**	10.376.547	2.414.478
Diğer stoklar	**338.575**	103.036	66.795
Toplam	**36.514.325**	23.757.526	7.700.630
Stok değer düşüklüğü karşılığı	**(468.317)**	-	-
Toplam	**36.046.008**	23.757.526	7.700.630

Stok değer düşüklüğü karşılığının 31 Aralık 2022 ve 2021 tarihlerinde sona eren dönemler içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**-**	-
Dönem içerisindeki artışlar	**468.317**	-
Dönem içerisindeki iptaller	**-**	-
31 Aralık	**468.317**	**-**

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla çeşitli ürün fiyatlarında görülen düşüş neticesinde satış fiyatları maliyetlerin altında kalmış ve 468.317 bin TL stok değer düşüklüğü karşılığı ayrılmıştır (31 Aralık 2021: Yoktur).

10. Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	İştirak oranı (%)	**Tutar**	İştirak oranı (%)	Tutar	İştirak oranı (%)	Tutar
OPET Petrolcülük A.Ş.	**41,67**	**2.962.632**	40,00	2.150.156	40,00	1.326.490
		2.962.632		2.150.156		1.326.490

28 Aralık 2006 tarihinde Opet hisselerinin satın alımından doğan 189.073 bin TL'lik şerefiye tutarı mali tablolarda özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların üzerine sınıflandırılmıştır.

8 Aralık 2022 tarihinde Opet sermayesinin %1,67'sine denk gelen paylar toplam 179.600 bin TL peşin bedel karşılığında satın alınarak iştirak değerine eklenmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar (Devamı)

31 Aralık 2022 ve 2021 tarihleri itibarıyla özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlardaki değişimler aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**2.150.156**	1.326.490
Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların;		
Mali dönem kâr/zararlarındaki pay	**312.040**	592.989
Dağıttığı temettü	**(240.000)**	(80.000)
Maddi duran varlık yeniden değerleme artışları	**197.011**	41.394
Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	**(6.949)**	(447)
Yeniden değerleme ve/veya sınıflandırma kazançları (kayıpları)	**229.264**	176.688
Hisse oranı değişikliği etkisi	**179.600**	-
Yabancı para çevrim farkları	**141.510**	93.042
31 Aralık	**2.962.632**	2.150.156

Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımların özet mali tabloları (etkin ortaklık payı öncesi) aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Dönen varlıklar	**22.749.707**	10.019.411	5.059.935
Duran varlıklar	**6.920.789**	4.632.856	3.701.575
Toplam varlıklar	**29.670.496**	14.652.267	8.761.510
Kısa vadeli yükümlülükler	**18.460.825**	5.805.510	2.829.607
Uzun vadeli yükümlülükler	**4.724.773**	3.944.050	3.088.361
Özkaynaklar	**6.484.898**	4.902.707	2.843.542
Toplam kaynaklar	**29.670.496**	14.652.267	8.761.510

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Satış gelirleri (net)	**179.987.548**	56.007.462
Brüt kâr	**5.282.970**	3.441.883
Faaliyet kârı	**2.819.957**	2.104.478
Net dönem kârı	**780.101**	1.482.472

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

10. Özkaynak yöntemiyle değerlenen yatırımlar (Devamı)

Şerefiye değer düşüklüğü testi

Grup yönetimi Opet'in yurtiçindeki önemli pazar pozisyonu ve Tüpraş ile birlikteliğinin yaratacağı sinerjiyi, şerefiyenin oluşmasındaki ana sebepler olarak değerlendirmektedir. Buna bağlı olarak Grup yönetimi tarafından, Opet, bağlı ortaklıkları ve müşterek yönetime tabi ortaklıkları tek bir nakit üreten birim olarak değerlendirilerek şerefiye Opet değeri üzerine dağıtılmıştır.

Söz konusu nakit üreten birimin gerçeğe uygun değer hesaplamaları vergi sonrası nakit akım projeksiyonlarını içermekte olup Türk Lirası bazında tespit edilen bu projeksiyonlar Opet yönetimi tarafından onaylanan on yıllık planlara dayanmaktadır.Grup, içinde bulunduğu sektörde operasyonel sonuçların ve ileriye yönelik tahminlerin değerlendirilmesinde beş yıldan daha uzun bir süreye ilişkin analizin daha uygun olduğunu öngörmektedir ve dolayısıyla değer düşüklüğü testini on yıllık projeksiyonlara dayandırmaktadır. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, Opet'in gerçeğe uygun değeri, şerefiye dahil edilmiş taşınan değerinin %45 üzerindedir.

Gerçeğe uygun değer hesaplama modelinde yer alan önemli varsayımlar aşağıdaki gibidir:

Brüt kâr marjı	%2,7 - %5,2
İskonto oranı	%13,3

Opet yönetimi bütçelenen brüt kâr marjını şirketin geçmiş performansını ve pazar büyüme beklentilerini esas alarak tespit etmiştir. Kullanılan iskonto oranı şirkete özgü riskleri de içermektedir. İskonto edilmiş nakit akımlarının hesaplanmasında kullanılan iskonto oranının %1 daha yüksek/düşük olması senaryolarına göre, 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle söz konusu gerçeğe uygun değer, Opet'in gerçeğe uygun değeri sırasıyla %10 oranında altında ve %11 oranında üzerinde olmaktadır.

Yukarıdaki varsayımlar kullanılarak yapılan değer düşüklüğü testleri sonucunda 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla şerefiye tutarında herhangi bir değer düşüklüğü tespit edilmemiştir.

Rekabet Kurulu soruşturması:

Rekabet Kurulu'nun 27 Ağustos 2018 tarihli kararıyla; bayilerinin yeniden satış fiyatını belirlemek suretiyle 4054 sayılı Rekabet'in Korunması Hakkında Kanun'un 4. maddesinin ihlal edilip edilmediğinin tespitine yönelik olarak Opet hakkında soruşturma açılmış olup, yürütülen soruşturma sonucunda Kurul Şirket aleyhinde 433.932 TL tutarında para cezasına hükmetmiştir. Verilen idari para cezasının, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu'nun 17. maddesi hükmü çerçevesinde hesaplanan dörtte üçü oranındaki kısmı olan 325.450 TL, ilgili karar ve cezaya ilişkin olarak her türlü yasal hakkı saklı kalmak kaydıyla Şirket tarafından Büyük Mükellefler Vergi Dairesine ödenmiştir. Opet tarafından söz konusu kararın iptali talebiyle dava açılmış olup söz konusu davada yürütmeyi durdurma kararı verilmiştir. Yargılama neticesinde Mahkemece, söz konusu idari para cezasının iptaline, yasal faizi ile birlikte Opet'e iadesine karar verilmiştir. Eylül 2021'de 325.450 TL ceza ve 22.550 TL yasal faiz geri alınmıştır. Rekabet Kurumu'nun ilk derece mahkemesinin iptal kararının kaldırılması talebiyle istinaf mahkemesine yapmış olduğu 13.09.2021 tarihli başvuru, Ankara Bölge İdare Mahkemesi 8. İdari Dava Dairesi'nin 20.04.2022 tarihli kararı ile oybirliği ile reddedilmiştir. Davalı idare 30.05.2022 tarihinde istinaf kararını kararı temyiz etmiş olup, dosya halen temyiz incelemesindedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar

31 Aralık 2022 ve 2021 tarihleri itibarıyla maddi duran varlıklar ve ilgili amortisman giderlerinde gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2022	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2022
Maliyet:							
Arazi ve arsalar	12.257.773	3.242.588	-	-	-	-	15.500.361
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	4.256.802	-	-	175.086	677	(1.085)	4.431.480
Binalar	1.055.492	-	-	41.361	(9)	(55)	1.096.789
Makine, tesis ve cihazlar	15.854.944	-	-	406.485	37.573	(46.946)	16.252.056
Taşıt araçları	2.251.927	-	-	427.402	-	(616)	2.678.713
Döşeme ve demirbaşlar	226.286	-	-	177.228	1.548	(4.169)	400.893
Yapılmakta olan yatırımlar	1.150.442	-	-	973.458	(43.362)	-	2.080.538
Özel maliyetler	63.845	-	-	1.947	-	-	65.792
Diğer maddi duran varlıklar	36.531	-	-	30.999	3.521	(2.381)	68.670
	37.154.042	3.242.588	-	2.233.966	(52)	(55.252)	42.575.292
Birikmiş amortisman:							
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.930.097)	-	-	(168.724)	(17)	1.079	(2.097.759)
Binalar	(280.491)	-	-	(21.586)	(4)	52	(302.029)
Makine, tesis ve cihazlar	(6.081.573)	-	(39)	(527.750)	(46)	20.259	(6.589.149)
Taşıt araçları	(395.470)	-	-	(74.392)	-	429	(469.433)
Döşeme ve demirbaşlar	(125.267)	-	(18)	(39.941)	67	1.829	(163.330)
Özel maliyetler	(11.229)	-	(63)	(15.484)	-	-	(26.776)
Diğer maddi duran varlıklar	(13.616)	-	-	(10.990)	-	2.105	(22.501)
	(8.837.743)	-	(120)	(858.867)	-	25.753	(9.670.977)
Net defter değeri	28.316.299						32.904.315

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar (Devamı)

	1 Ocak 2021	Yeniden Değerleme Artışları	Yabancı Para Çevrim Farkı	İlaveler	İktisaplar	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2021
Maliyet:								
Arazi ve arsalar	8.377.651	3.877.752	-	-	2.370	-	-	12.257.773
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	4.074.511	-	-	154.810	28.300	-	(819)	4.256.802
Binalar	933.716	-	-	121.292	2.123	-	(1.639)	1.055.492
Makine, tesis ve cihazlar	14.788.545	-	3.957	620.086	429.052	15.242	(1.938)	15.854.944
Taşıt araçları	2.093.568	-	-	245.530	367	-	(87.538)	2.251.927
Döşeme ve demirbaşlar	179.088	-	-	51.924	937	-	(5.663)	226.286
Yapılmakta olan yatırımlar	1.080.854	-	-	89.766	-	(20.178)	-	1.150.442
Özel maliyetler	3.730	-	-	60.115	-	-	-	63.845
Diğer maddi duran varlıklar	16.775	-	-	15.050	49	4.681	(24)	36.531
	31.548.438	3.877.752	3.957	1.358.573	463.198	(255)	(97.621)	37.154.042
Birikmiş amortisman:								
Yeraltı ve yerüstü düzenleri	(1.771.422)	-	-	(159.447)	-	-	772	(1.930.097)
Binalar	(262.095)	-	-	(19.753)	-	-	1.357	(280.491)
Makine, tesis ve cihazlar	(5.608.959)	-	(489)	(473.172)	-	(333)	1.380	(6.081.573)
Taşıt araçları	(341.142)	-	-	(82.904)	(355)	-	28.931	(395.470)
Döşeme ve demirbaşlar	(99.829)	-	-	(27.720)	(862)	-	3.144	(125.267)
Özel maliyetler	(672)	-	-	(10.557)	-	-	-	(11.229)
Diğer maddi duran varlıklar	(7.271)	-	-	(6.302)	(47)	-	4	(13.616)
	(8.091.390)	-	(489)	(779.855)	(1.264)	(333)	35.588	(8.837.743)
Net defter değeri	23.457.048							28.316.299

31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda maddi duran varlıklarla ilgili 858.867 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 779.855 bin TL) amortisman giderinin 625.524 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 623.482 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde, 92.702 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 92.887 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 126.278 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 48.906 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 14.363 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 14.580) kısmı Arge giderlerinde yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

11. Maddi duran varlıklar (Devamı)

31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda kullanım hakkı varlıkları ile ilgili 32.115 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 37.269 bin TL) amortisman giderinin 15.208 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 25.372 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 8.759 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 6.691 bin TL) kısmı pazarlama giderlerinde, 8.148 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 5.206 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde yer almaktadır.

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla maddi duran varlıklar üzerinde herhangi bir ipotek bulunmamaktadır (31 Aralık 2021 - Yoktur). Grup, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla TMS 16 Maddi Duran Varlıklar standardına uygun olarak aktifinde 70.472 bin TL elde etme maliyeti ile yer alan tüm arazi ve arsalarını yeniden değerlemeye tabi tutmuş ve yeniden değerleme tutarı olan 15.429.889 (31 Aralık 2021 - 12.187.301) bin TL konsolide finansal tablolara yansıtılmıştır.

Tüpraş arazi ve arsalarının değerleme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan Açı Kurumsal Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş. tarafından, Entek arazi ve arsalarının değerleme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. ve Aden Gayrimenkul Değerleme ve Danışmanlık A.Ş tarafından; özkaynaktan payalma yöntemine göre konsolide edilen OPET ve bağlı ortaklıklarının arazi ve arsalarının değerleme çalışmaları SPK'ya akredite bir kuruluş olan TSKB Gayrimenkul Değerleme A.Ş. tarafından gerçekleştirilmiştir.

Grup'un 2022 yılında yatırımları ile ilişkilendirmiş aktifleştirilen borçlanma maliyeti bulunmamaktadır (31 Aralık 2021: Yoktur).

	Raporlama tarihi itibarıyla gerçeğe uygun değer seviyesi			
	31 Aralık 2022	**Seviye 1**	**Seviye 2**	**Seviye 3**
Arsalar	**15.500.361**	**-**	**15.500.361**	-
	31 Aralık 2021	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	12.257.773	-	12.257.773	-
	31 Aralık 2020	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Arsalar	8.377.651	-	8.377.651	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

12. Diğer maddi olmayan duran varlıklar

31 Aralık 2022 ve 2021 tarihleri itibarıyla diğer maddi olmayan duran varlıklar ve ilgili itfa paylarında gerçekleşen hareketler aşağıdaki gibidir:

	1 Ocak 2022	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2022
Maliyet:					
Haklar ve yazılımlar	**128.623**	**33.964**	**-**	**-**	**162.587**
Geliştirme giderleri	**124.603**	**2.639**	**-**	**-**	**127.242**
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	**571.039**	**1.125**	**52**	**(200)**	**572.016**
	824.265	**37.728**	**52**	**(200)**	**861.845**
Birikmiş itfa payları:					
Haklar ve yazılımlar	**(93.657)**	**(15.722)**	**-**	**-**	**(109.379)**
Geliştirme giderleri	**(92.749)**	**(10.464)**	**-**	**-**	**(103.213)**
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	**(75.673)**	**(17.744)**	**-**	**195**	**(93.222)**
	(262.079)	**(43.930)**	**-**	**195**	**(305.814)**
Net defter değeri	**562.186**				**556.031**

	1 Ocak 2021	İktisaplar	İlaveler	Transferler	Çıkışlar	31 Aralık 2021
Maliyet:						
Haklar ve yazılımlar	110.437	18.257	20	-	(91)	128.623
Geliştirme giderleri	115.194	10.944	-	(1.536)	1	124.603
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	256.966	2.151	310.203	1.791	(72)	571.039
	482.597	31.352	310.223	255	(162)	824.265
Birikmiş itfa payları:						
Haklar ve yazılımlar	(80.848)	(12.880)	(5)	-	76	(93.657)
Geliştirme giderleri	(82.366)	(10.717)	-	333	1	(92.749)
Diğer maddi olmayan duran varlıklar	(64.142)	(11.681)	-	-	150	(75.673)
	(227.356)	(35.278)	(5)	333	227	(262.079)
Net defter değeri	255.241					562.186

31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıla ait kapsamlı konsolide gelir tablosunda 43.930 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 35.278 bin TL) itfa payı giderinin 28.070 bin TL' lik (31 Aralık 2021 - 24.462 bin TL) kısmı genel yönetim giderlerinde, 15.860 bin TL'lik (31 Aralık 2021 - 10.816 bin TL) kısmı satılan malın maliyetinde yer almaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

13. Peşin ödenmiş giderler

Kısa vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Verilen sipariş avansları	**457.313**	31.505	101.131
Peşin ödenen sigorta ve diğer giderler	**291.474**	161.985	137.807
Toplam	**748.787**	193.490	238.938

Uzun vadeli peşin ödenmiş giderler:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İlişkili olmayan taraflara verilen sabit kıymet avansları	**603.734**	107.948	141.119
Peşin ödenen diğer giderler	**14.359**	9.845	2.298
İlişkili taraflara verilen sbit kıymet avansları (Not 27)	**291**	5.643	2.126
Toplam	**618.384**	123.436	145.543

14. Diğer varlıklar ve yükümlülükler

Diğer dönen varlıklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Devreden KDV	**2.677.230**	2.686.223	41.516
Tecil edilen Katma Değer Vergisi ("KDV")	**2.370.747**	533.243	382.032
Mahsup edilecek vergi ve fonlar	**1.793.142**	102.401	78.565
Tecil edilen Özel Tüketim Vergisi ("ÖTV")	**737.222**	239.502	123.601
Vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkuku (*)	**288.075**	-	22.746
Yedek parça ve malzeme stokları	**84.131**	60.131	89.655
Gelir tahakkukları	**74.677**	81.538	16.793
Diğer çeşitli dönen varlıklar	**65.176**	44.196	26.362
Toplam	**8.090.400**	3.747.234	781.270

(*) 31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri gelir tahakkukları Tüpraş'ın riskten korunma amacı ile yaptığı türev işlemler gelir tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gelir tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 9 Ocak 2023 tarihinde tamamı tahsil edilmiştir (31 Aralık 2020 - 8 Ocak 2021 tarihinde tahsil edilmiştir).

Diğer duran varlıklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yedek parça ve malzeme stokları	**2.595.287**	1.898.482	1.780.871
Diğer	**5.866**	18.744	49.253
Toplam	**2.601.153**	1.917.226	1.830.124

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

14. Diğer varlık ve yükümlülükler (Devamı)

Diğer kısa vadeli yükümlülükler:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Gelir payı	**3.383.851**	2.730.078	2.210.451
Tecil edilen KDV	**2.370.747**	533.243	382.032
Ödenecek ÖTV	**2.010.561**	794.803	1.090.914
Ödenecek vergi ve yükümlülükler	**1.953.306**	123.943	112.479
Tecil edilen ÖTV	**737.222**	239.502	123.601
Ödenecek KDV	**181.802**	93.217	275.366
Gider tahakkukları	**80.133**	6.885	-
Vadeli mal-alım satım işlemleri gider tahakkuku (*)	**79.045**	528.339	247.432
Diğer	**128.902**	66.315	48.452
Toplam	**10.925.569**	5.116.325	4.490.727

(*) 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri gider tahakkukları Tüpraş'ın riskten korunma amacı ile yaptığı türev işlemler gider tahakkuklarından oluşmaktadır. Bu gider tahakkukları satılan malın maliyeti hesabında muhasebeleştirilmiş olup 9 Ocak 2023 tarihinde ödenmiştir (31 Aralık 2021 - 7 Ocak 2022 tarihinde ödenmiştir, 31 Aralık 2020 - 8 Ocak 2021 tarihinde ödenmiştir).

Tecil edilen ÖTV ve KDV, ihraç kayıtlı satışların ÖTV ve KDV tutarından oluşmaktadır ve aynı zamanda varlıklarda "Diğer Dönen Varlıklar" içerisinde ve yükümlülüklerde "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde yer almaktadır. Söz konusu satışların ihracat işlemlerinin gerçekleştiği belgelendiğinde, tecil edilen bu vergiler vergi dairesi tarafından terkin edilerek "Diğer Dönen Varlıklar" da yer alan ÖTV ve KDV tutarları, "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" ile karşılıklı olarak mahsuplaştırılmaktadır.

Petrol Piyasası Kanunu gereğince, rafinericilerin ulusal stok bulundurma yükümlülüğü kapsamındaki sorumluluğu nedeniyle oluşabilecek kaynak ihtiyacı, finansman giderleri ve bu mahiyetteki stokların depolama ve idame maliyeti, tüketici fiyatlarına ilave edilen, T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurulu ("EPDK") tarafından azami 10 ABD Dolar/ton'a kadar belirlenecek olan ve değerlendirilmesi EPDK tasarrufunda olan gelir payı ile karşılanır. Rafinericilerin haricinde petrol ürünlerinin ithalatı durumunda ise bu gelir payı rafinericiye ithalatçı tarafından ödenir.

Grup, bu konuyu düzenleyen Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği'nin ilgili maddesinin yürürlüğe girdiği tarih olan 1 Ocak 2005'ten itibaren akaryakıt satışları ve rafinerilerin dışındaki kuruluşların yaptığı akaryakıt ithalatı üzerinden gelir payı toplamaktadır.

Grup, akaryakıt üzerinden toplanan gelir payına ek olarak Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) Piyasası Yönetmeliği gereğince 16 Eylül 2005 tarihinden itibaren LPG için de gelir payı toplamaya başlamıştır.

Petrol Piyasası Kanunu uyarınca oluşturulan Ulusal Petrol Stoku Komisyonu, toplanan gelir paylarının banka hesabında bloke edilerek muhasebesinin Tüpraş Genel Müdürlüğü tarafından yürütülmesi ve hesapta biriken tutarın devlet iç borçlanma senetleri faiz oranları ile vadeli mevduat olarak ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilmesi kararını almıştır.

Bu kararlara istinaden 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla hesaplanan 3.383.851 bin TL (31 Aralık 2021 - 2.730.078 bin TL, 31 Aralık 2020 - 2.210.451 bin TL) tutarında gelir payları kapsamlı gelir tablosu ile ilişkilendirilmeksizin "Diğer Kısa Vadeli Yükümlülükler" içerisinde muhasebeleştirilmektedir. Hesaplanan Gelir Payı'na ilişkin olarak bankalarda bloke devlet iç borçlanma faiz oranları ile vadeli mevduat ve gecelik faizli mevduat olarak değerlendirilen 4.120.408 bin TL'lik tutar, "Nakit ve Nakit Benzerleri" içerisinde "Gelir payı (bloke)" olarak sınıflandırılmaktadır (31 Aralık 2021 - 2.720.305 bin TL, 31 Aralık 2020 - 2.204.004 bin TL) (Not 5).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin karşılıklar:

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kıdeme teşvik primi karşılığı	**37.406**	12.829	11.505
Personel prim tahakkukları	**10.198**	6.558	13.067
Toplam	**47.604**	19.387	24.572

Çalışanlara sağlanan faydalara ilişkin uzun vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Kıdem tazminatı karşılığı	**1.052.351**	371.235	276.240
Kullanılmamış izin günleri karşılığı	**124.011**	68.699	73.209
Kıdeme teşvik primi karşılığı	**13.754**	15.065	11.878
Toplam	**1.190.116**	454.999	361.327

Kıdeme teşvik primi karşılığı:

Grup'un belli bir kıdemin üzerindeki çalışanlarına "Kıdeme Teşvik Primi" adı altında sağladığı bir fayda bulunmaktadır. Kıdeme Teşvik Primi, çalışanların işlerine ve işyerlerine bağlılıklarını teşvik etmek amacıyla saat ücretli çalışanlardan 5 yıllık kıdeme ulaşanlara 45 günlük, 10 yıllık kıdeme ulaşanlara 55 günlük, 15 yıllık kıdeme ulaşanlara 70 günlük, 20 yıllık kıdeme ulaşanlara 80 günlük, 25 yıllık kıdeme ulaşanlara 90 günlük ve 30 yıllık kıdeme ulaşanlara 100 günlük, 35 yıllık kıdeme ulaşanlara 105 günlük ve 40 yıllık kıdeme ulaşanlara 110 günlük çıplak ücretleri tutarında her kıdem kademesi için bir defaya mahsus olmak üzere kıdemlerini doldurdukları ayın ücretleriyle birlikte ödenir.

Kıdeme teşvik primi karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**27.894**	23.383
Dönem içerisindeki artışlar	**60.479**	19.642
Dönem içerisindeki ödemeler	**(37.213)**	(15.131)
31 Aralık	**51.160**	27.894

Kıdem tazminatı karşılığı:

İş Kanunu'na göre, Grup, bir senesini doldurmuş olan ve Grup ile ilişkisi kesilen veya emekli olan, kadınlarda 20 erkeklerde 25 hizmet yılını dolduran ve emekliliğini kazanan (kadınlar için 58 yaşında, erkekler için 60 yaşında), askere çağrılan veya vefat eden personeli için kıdem tazminatı ödemekle mükelleftir. 23 Mayıs 2002'deki mevzuat değişikliğinden sonra emeklilikten önceki hizmet süresine ilişkin bazı geçiş süreci maddeleri çıkartılmıştır.

Kıdem tazminatı yükümlülüğü yasal olarak herhangi bir fonlamaya tabi değildir ve herhangi bir fonlama şartı bulunmamaktadır.

Kıdem tazminatı karşılığı çalışanların emekliliği halinde ödenmesi gerekecek muhtemel yükümlülüğün bugünkü değerinin tahminiyle hesaplanır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Kıdem tazminatı karşılığı: (Devamı)

TMS 19, Grup'un kıdem tazminatı karşılığını tahmin etmek için aktüer değerleme yöntemlerinin geliştirilmesini öngörmektedir. Buna göre toplam yükümlülüğün hesaplanmasında aşağıda yer alan aktüer öngörüler kullanılmıştır:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
İskonto oranı (%)	**%0,55**	**%4,45**	%4,63
Emeklilik olasılığına ilişkin kullanılan oran (%)	**%99,24**	**%99,30**	%99,38

Temel varsayım, her yıllık hizmet için belirlenen tavan karşılığının enflasyon ile orantılı olarak artmasıdır. Böylece uygulanan iskonto oranı enflasyonun beklenen etkilerinden arındırılmış gerçek oranı gösterir. Grup'un Türkiye'de kayıtlı bağlı ortaklıklarının kıdem tazminatı karşılığı, 1 Ocak 2023 tarihinden itibaren geçerli olan 19.982,83 TL üzerinden hesaplanmaktadır (31 Aralık 2021 - 10.848,59 TL, 31 Aralık 2020 - 7.638,96 TL).

Kıdem tazminatı karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**371.235**	276.240
Faiz giderleri	**40.218**	19.360
Aktüeryal (kazanç)/kayıp	**366.809**	5.779
Dönem içerisindeki artışlar	**305.797**	110.692
İktisaplar	**-**	185
Dönem içerisindeki ödemeler	**(31.708)**	(41.021)
31 Aralık	**1.052.351**	371.235

	31 Aralık 2022 Net İskonto Oranı		31 Aralık 2021 Net İskonto Oranı		31 Aralık 2020 Net İskonto Oranı	
Duyarlılık Analizi	**100 Baz Puan Artış**	**100 Baz Puan Azalış**	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış	100 Baz Puan Artış	100 Baz Puan Azalış
Oran	**%1,55**	**(%0,45)**	%5,45	%3,45	%5,63	%3,63
Kıdem tazminatı yükümlülüğü değişimi	**125.902**	**(160.051)**	30.020	(37.159)	34.956	(8.553)

Kullanılmamış izin günleri karşılığı:

Kullanılmamış izin günleri karşılığının dönem içindeki hareketleri aşağıdaki gibidir:

	2022	2021
1 Ocak	**68.699**	73.209
Dönem içerisindeki artışlar	**61.865**	3.002
Dönem içerisindeki ödemeler	**(6.553)**	(7.512)
31 Aralık	**124.011**	68.699

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

15. Karşılıklar (Devamı)

Diğer kısa vadeli karşılıklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Sürastarya karşılığı	**268.254**	72.961	48.820
EPDK katkı payı (*)	**120.172**	78.170	41.458
Dava karşılığı	**33.818**	20.978	23.070
Diğer	**60.680**	27.670	36.231
Toplam	**482.924**	199.779	149.579

(*) EPDK katılma payı, Petrol Piyasası Lisans Yönetmeliği uyarınca, rafinericilik lisansı sahiplerinin yıllık gelir tablolarında yer alan net satışlar tutarının EPDK tarafından her yıl belirlenen katılma payı oranı ile çarpılmak suretiyle hesaplayarak ödemesi gereken katkı payı tutarını ifade etmektedir.

31 Aralık 2022 ve 2021 tarihlerinde sona eren ara yıllar için kısa vadeli borç karşılıklarının hareketleri aşağıdaki gibidir:

	Dava karşılığı	EPDK katılma payı	Sürastarya karşılığı	Diğer	Toplam
1 Ocak 2022	**20.978**	**78.170**	**72.961**	**27.670**	**199.779**
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	**14.947**	**120.171**	**397.001**	**33.010**	**565.129**
Dönem içerisindeki ödemeler	**(2.107)**	**(78.169)**	**(201.708)**	**-**	**(281.984)**
31 Aralık 2022	**33.818**	**120.172**	**268.254**	**60.680**	**482.924**
1 Ocak 2021	23.070	41.458	48.820	36.231	149.579
Dönem içerisindeki artışlar/(azalışlar), net	(1.102)	78.171	64.207	(8.561)	132.715
Dönem içerisindeki ödemeler	(990)	(41.459)	(40.066)	-	(82.515)
31 Aralık 2021	20.978	78.170	72.961	27.670	199.779

16. Çalışanlara sağlanan faydalar kapsamında borçlar

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Personele borçlar	**253.084**	89.007	113.713
Ödenecek sosyal güvenlik kesintileri	**164.563**	46.869	39.247
Toplam	**417.647**	135.876	152.960

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Türev araçlar

	31 Aralık 2022			
	Rayiç değerler			
	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
Nakit akış riskinden korunma amaçlı				
Faiz haddi swap işlemleri	2.175.174	2.175.174	51.350	8.368
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	231.290	51.634	229.188	-
Vadeli mal alım-satım işlemleri	42.836.125	42.836.125	3.239.526	700.087
Alım satım amaçlı				
Vadeli döviz işlemleri	5.570.109	5.582.094	-	208.553
Vadeli mal alım-satım işlemleri	369.401	482.831	76.969	77.504
Faiz haddi swap işlemleri	-	-	-	-
Kısa vadeli türev araçlar			3.597.033	994.512
Nakit akış riskinden korunma amaçlı				
Faiz haddi swap işlemleri	1.068.431	1.068.431	57.048	-
Çapraz kur sabit faiz swap işlemleri	198.760	437.540	-	298.200
Faiz haddi swap işlemleri	-	-	-	-
Uzun vadeli türev araçlar			57.048	298.200
Toplam türev araçlar			3.654.081	1.292.712

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, toplam 297.894 bin ABD doları karşılığında 5.582.094 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward ve kur swap işlemlerinden oluşmaktadır (31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, toplam 1.356.089 bin ABD doları karşılığında 17.366.337 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward ve kur swap işlemlerinden oluşmaktadır. 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla vadeli döviz işlemleri, toplam 2.060.500 bin ABD doları karşılığında 16.070.341 bin TL satım yükümlülüğü doğuran forward ve kur swap işlemlerinden oluşmaktadır.

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla faiz haddi swap işlemleri, 147.265 bin ABD Doları (31 Aralık 2021 - 217.672 bin ABD Doları, 31 Aralık 2020 - 298.472 bin ABD Doları) ve 490.000 bin TL (31 Aralık 2021 - 1.740.000 bin TL, 31 Aralık 2020 - 1.400.000 bin TL) tutarlarındaki tahvil ve kredilerin değişken faizli taksit ödemelerinin nakit akış riskinden korunma amacıyla sabit faizli taksit ödemeleri ile takasından oluşan swap işlemlerini içermektedir. 31 Aralık 2022 tarihli itibarıyla Avro faiz haddi swap işlemleri bulunmamaktadır (31 Aralık 2021 - bulunmamaktadır, 31 Aralık 2020 - 8.857 bin Avro).

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla çapraz kur sabit faiz swap işlemleri, 22.999 bin ABD Doları (31 Aralık 2021 - 23.558 ABD doları, 31 Aralık 2020 - 144.423 ABD doları) tutarındaki dövize endeksli değişken faizli borçlanmaların toplam 122.689 bin TL (31 Aralık 2021 - 54.655 bin TL, 31 Aralık 2020 - 606.314 bin TL) tutarındaki ve sabit faizli ödemeler ile takasından oluşan swap işlemlerini içermektedir.

31 Aralık 2021				1 Ocak 2021			
Rayiç değerler				Rayiç değerler			
Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler	Alım Kontrat Tutarı	Satım Kontrat Tutarı	Varlıklar	Yükümlülükler
2.950.611	2.729.767	73.916	39.781	729.500	729.500	-	53.442
157.006	364.743	229.912	171.004	885.015	613.238	318.377	18.222
17.593.118	17.593.118	2.472.790	2.925.263	51.015	51.017	20.939	32.067
18.075.316	17.366.337	1.047.082	260.308	15.125.099	16.070.341	42.132	665.976
10.100.317	10.100.317	-	70.217	-	-	-	-
-	-	-	-	-	-	447	-
		3.823.700	3.466.572	-	-	381.895	769.707
1.690.745	1.690.745	-	73.058	2.126.201	2.126.201	-	78.001
157.003	27.327	44.213	-	172.928	54.654	87.313	-
-	-	-	-	750.000	750.000	570	-
						-	-
-	-	44.213	73.058	-	-	87.883	78.001
		3.867.913	3.539.630			469.778	847.708

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

17. Türev araçlar (Devamı)

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri ürün alım satım işlemlerinden oluşmaktadır. 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla vadeli mal alım-satım işlemleri; ürün crack marjı sabitleme işlemleri ile mal alım satım işlemlerinden oluşmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihindeki geleceğe yönelik satışlar ürün crack marjını sabitleme işlemleri, 2022 yılı 1.çeyrek dönemi için toplam 551 bin varil benzin, 214 bin varil jet yakıtı, 1.061 bin varil dizel ve 214 bin varil fuel oil işlemleridir. 31 Aralık 2020 tarihindeki geleceğe yönelik satışlar ürün crack marjını sabitleme işlemleri 2021 yılı 1.çeyrek dönemi için toplam 374 bin varil benzin, 265 bin varil jet yakıtı, 749 bin varil dizel ve 172 bin varil fuel oil işlemleridir. Mal alım satım işlemleri ise Grup'un gerçekleşmesi oldukça muhtemel ileri vadeli satışlarındaki ham petrol fiyat değişim riskinden korunmak amacı ile çeşitli vadelerde gerçekleştirdiği 97.742 bin varil (31 Aralık 2021 -10.865 bin varil, 31 Aralık 2020 - Yoktur) ham petrol alış ve satış işlemlerinden oluşmaktadır.

Söz konusu riskten korunma muhasebesi işlemlerinde etkin olmayan kısım bulunmamaktadır.

18. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
Alınan teminatlar:	**Orijinal bakiye (*):**	TL karşılığı:	Orijinal bakiye (*):	TL karşılığı:	Orijinal bakiye (*):	TL karşılığı:
Alınan teminat mektupları		5.419.947		2.066.302		1.446.358
- TL Teminat mektupları	**3.456.913**	3.456.913	*948.741*	948.741	*775.268*	775.268
- ABD Doları Teminat mektupları	**80.355**	1.502.511	*21.763*	290.084	*36.186*	265.624
- Avro Teminat mektupları	**21.692**	432.427	*54.712*	825.429	*44.517*	401.005
- Diğer para cinslerinden teminat mektupları		28.096	-	2.048	-	4.461
Teminat senetleri		423		733		679
- TL Teminat senetleri	**423**	423	*733*	733	*679*	679
Alınan garanti mektupları		1.000.818		727.787		417.926
- TL Garanti mektupları	**50.000**	50.000	*50.000*	50.000	*50.000*	50.000
- ABD Doları Garanti mektupları	**50.851**	950.818	*50.851*	677.787	*50.000*	367.025
- Avro Garanti mektupları	**-**	-	-	-	*100*	901
Teminat akreditifleri		323.985		119.507		205.520
- ABD Doları Teminat akreditifleri	**17.327**	323.985	*8.966*	119.507	*27.998*	205.520
Doğrudan borçlandırma limitleri		899.939		610.515		407.475
- TL doğrudan borçlandırma limitleri	**899.939**	899.939	*610.515*	610.515	*407.475*	407.475
Toplam alınan teminatlar		**7.645.114**		3.524.844		2.477.958

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
Verilen teminatlar:	**Orijinal bakiye (*):**	TL karşılığı:	Orijinal bakiye (*):	TL karşılığı:	Orijinal bakiye (*):	TL karşılığı:
Teminat akreditifleri		9.782.951		15.973.754		3.953.337
- ABD Doları Teminat akreditifleri	**523.200**	9.782.951	*1.196.876*	15.953.154	*535.781*	3.932.903
- Avro Teminat akreditifleri	**-**	-	*1.011*	15.256	*2.268*	20.434
- Diğer para cinslerinden teminat akreditifleri		-	-	5.344	-	-
Teminat mektupları		8.425.157		2.959.205		1.963.157
- TL Teminat mektupları	**8.421.415**	8.421.415	*2.945.223*	2.945.223	*1.803.618*	1.803.618
- ABD Doları Teminat mektupları	**200**	3.742	*200*	2.667	*20.200*	148.279
- Avro Teminat mektupları	**-**	-	*750*	11.315	*1.250*	11.260
Gümrüklere verilen teminat mektupları ve kefaletler		1.768.072		800.740		897.796
- TL Teminat mektupları	**1.648.463**	1.648.463	*710.220*	710.220	*843.749*	843.749
- ABD Doları Teminat mektupları	**-**	-	-	-	-	-
- Avro Teminat mektupları	**6.000**	119.609	*6.000*	90.520	*6.000*	54.047
Teminat Senetleri		22.087				
- TL Teminat senetleri	**1.626**	1.626	-	-	-	-
- ABD Doları Teminat senetleri	**1.094**	20.462	-	-	-	-
Bankalara verilen kefaletler		870.962		860.398		753.762
- ABD Doları Kefaletler	**46.580**	870.962	*64.551*	860.398	*89.322*	655.667
- Avro Kefaletler	**-**	-	-	-	*10.890*	98.095
Garantörlükler (USD)	**104.000**	1.944.623	*104.000*	1.386.216	-	-
Toplam verilen teminatlar		**22.813.853**		21.980.313		7.568.052

(*) Orijinal bakiye tutarları bin para birimi olarak belirtilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

18. Taahhütler, koşullu varlık ve yükümlülükler (Devamı)

31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla alınan teminatlar müşteri ve satıcılardan alınan teminatlardan oluşmaktadır. Verilen teminatlar ise akreditifler ile kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır.
31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla bankalara verilen kefaletler, Grup'un konsolidasyon kapsamında olan şirketlerinin kullandığı 817.272 bin TL (31 Aralık 2021 - 809.367 bin TL, 31 Aralık 2020 - 92.365 bin TL) tutarındaki krediler ve 53.691 bin TL (31 Aralık 2021 - 51.031 bin TL, 31 Aralık 2020 - 7.847 bin TL) tutarındaki türev işlemler için verilmiştir.

Grup'un 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla teminat/rehin/ipotek/kefalet pozisyonu aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**19.998.267**	18.975.945	6.814.290
- *TL*	**10.071.503**	3.655.443	2.647.367
- *ABD Doları*	**9.807.154**	15.198.067	4.081.182
- *Avro*	**119.609**	117.091	85.741
- *Diğer*	**-**	5.344	0
B. Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**2.815.586**	3.004.368	753.762
- *ABD Doları*	**2.815.586**	3.004.368	655.667
- *Avro*	**-**	-	98.095
- *Diğer*	**-**	-	-
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	-	-
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı		-	-
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	-	-
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	-	
iii) C maddesi kapsamına girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	-	-
Toplam	**22.813.853**	21.980.313	7.568.052

Tam konsolidasyon kapsamına dahil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle 33.678 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir (31 Aralık 2021 - 17.957 bin TL, 31 Aralık 2020 5.970 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Özkaynaklar

Şirket'in 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihlerindeki hissedarları ve sermaye içindeki payları tarihi değerlerle aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	**Ortaklık payı (%)**	31 Aralık 2021	Ortaklık payı (%)	31 Aralık 2020	Ortaklık payı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş.	**127.714**	**46,40**	127.714	46,40	127.714	46,40
Koç Holding A.Ş.	**17.471**	**6,35**	17.471	6,35	17.471	6,35
Koç Ailesi Üyeleri ve Koç Ailesi Üyeleri tarafından sahip olunan şirketler	**1.308**	**0,47**	1.308	0,47	1.308	0,47
Halka açık kısım	**128.764**	**46,78**	128.764	46,78	128.764	46,78
Ödenmiş Sermaye (*)	**275.257**	**100,00**	275.257	100,00	275.257	100,00
Sermaye düzeltme farkları	**1.344.243**		1.344.243		1.344.243	
Toplam Sermaye	**1.619.500**		1.619.500		1.619.500	

(*) Entek paylarının kısmi bölünme suretiyle devralınması sonucunda Şirket sermayesi 250.419 bin TL'den 275.257 bin TL'ye yükseltilerek 26 Ağustos 2022 tarihinde ticaret siciline tescil edilmiştir.

Sermaye düzeltme farkları ödenmiş sermayeye yapılan nakit ve nakit benzeri ilavelerin enflasyona göre düzeltilmiş toplam tutarları ile enflasyon düzeltmesi öncesindeki tutarları arasındaki farkı ifade eder.

Şirketin kayıtlı sermaye tavanı 500.000 bin TL olup, işbu sermaye, her birinin nominal değeri 1 kr. olmak üzere 50.000.000.000 adet hisseye bölünmüştür ("kr."). Şirket'in onaylanmış ve çıkarılmış sermayesi her biri 1 Kuruş (31 Aralık 2021 - 1 kr.) kayıtlı nominal bedeldeki 27.525.651.399 adet A grubu ve Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na ait bir adet C grubu imtiyazlı hisse senedinden oluşmaktadır.

Şirket Ana Sözleşmesi gereği C grubu hissedara Yönetim Kurulunda 1 üye ayrılmaktadır. Türk Silahlı Kuvvetleri'nin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını etkileyebilecek herhangi bir kararın alınması, C grubu hissedarının onayına bağlıdır.

Kanuni değerlerdeki birikmiş kârlar, aşağıda belirtilen kanuni yedeklerle ilgili hüküm haricinde dağıtılabilirler.

Kârdan ayrılan kısıtlanmış yedekler

Türk Ticaret Kanunu'na göre, yasal yedekler birinci ve ikinci tertip yasal yedekler olmak üzere ikiye ayrılır. Türk Ticaret Kanunu'na göre birinci tertip yasal yedekler, şirketin ödenmiş sermayesinin %20'sine ulaşılıncaya kadar, kanuni net kârın %5'i olarak ayrılır. İkinci tertip yasal yedekler ise ödenmiş sermayenin %5'ini aşan dağıtılan kârın %10'udur. Türk Ticaret Kanunu'na göre yasal yedekler, ödenmiş sermayenin %50'sini geçmediği sürece sadece zararları netleştirmek için kullanılabilir, bunun dışında herhangi bir şekilde kullanılması mümkün değildir.

Yukarıda bahsi geçen tutarların Türkiye Finansal Raporlama Standartları uyarınca "Kârdan Ayrılan Kısıtlanmış Yedekler" içerisinde sınıflandırılması gerekmektedir. Şirket'in 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla kârdan ayrılan kısıtlanmış yedeklerinin tutarı 503.343 bin TL'dir (31 Aralık 2021 - 503.343 bin TL, 31 Aralık 2020 - 503.343 bin TL).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

19. Özkaynaklar (Devamı)

Kâr payı dağıtımı

Halka açık şirketler, kâr payı dağıtımlarını SPK'nın 1 Şubat 2014 tarihinden itibaren yürürlüğe giren II-19.1 no'lu Kâr Payı Tebliği'ne göre yaparlar.

Ortaklıklar, kârlarını genel kurulları tarafından belirlenecek kâr dağıtım politikaları çerçevesinde ve ilgili mevzuat hükümlerine uygun olarak genel kurul kararıyla dağıtır. Söz konusu tebliğ kapsamında, asgari bir dağıtım oranı tespit edilmemiştir. Şirketler esas sözleşmelerinde veya kâr dağıtım politikalarında belirlenen şekilde kâr payı öderler. Ayrıca, kâr payları eşit veya farklı tutarlı taksitler halinde ödenebilecektir ve ara dönem finansal tablolarda yer alan kâr üzerinden nakden kâr payı avansı dağıtabilecektir.

TTK'ya göre ayrılması gereken yedek akçeler ile esas sözleşmede veya kâr dağıtım politikasında pay sahipleri için belirlenen kâr payı ayrılmadıkça; başka yedek akçe ayrılmasına, ertesi yıla kâr aktarılmasına ve intifa senedi sahiplerine, Yönetim Kurulu üyelerine, ortaklık çalışanlarına ve pay sahibi dışındaki kişilere kârdan pay dağıtılmasına karar verilemeyeceği gibi, pay sahipleri için belirlenen kâr payı nakden ödenmedikçe bu kişilere kârdan pay dağıtılamaz.

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, Tüpraş'ın yasal kayıtlarında ek kurumlar vergisi yükü doğurmadan, geçmiş yıl zararları ve ayrılması zorunlu yasal yedekler düşüldükten sonra kâr dağıtımına konu edilebilecek kaynakların toplam tutarı 28.862.595 bin TL'dir.

30 Mart 2022 tarihli Olağan Genel Kurul Toplantısında, Vergi Usul Kanunu kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre; 2021 yılı faaliyetlerinin 676.189 bin TL cari yıl kârı ile sonuçlanmasına karşılık 4.201.409 bin TL geçmiş yıl zararı bulunduğu gerekçesi ile kâr payı dağıtılmamasına ve TFRS kayıtlarına göre oluşan 3.319.134 bin TL ana ortaklığa ait net dönem kârının ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl kârlarına aktarılmasına karar verilmiştir.

20. Hasılat ve satışların maliyeti

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Yurtiçi satışlar	**397.295.142**	120.259.146
Yurtdışı satışlar	**91.291.312**	34.211.922
Brüt satışlar	**488.586.454**	154.471.068
Eksi: Satış iskontoları	**(6.664.017)**	(1.883.693)
Eksi: Satıştan iadeler	**(157.781)**	(95.356)
Net satış gelirleri	**481.764.656**	152.492.019
Satılan mamul maliyeti	**(418.987.726)**	(136.631.978)
Brüt kâr	**62.776.930**	15.860.041

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

20. Hasılat ve satışların maliyeti (Devamı)

Satışların maliyeti:

	1 Ocak- 31 Aralık 2022	1 Ocak- 31 Aralık 2021
Kullanılan hammadde ve sarf malzemeleri	**398.870.790**	130.190.736
Enerji giderleri	**13.727.750**	3.197.225
Personel giderleri	**1.945.231**	1.180.719
Amortisman giderleri (Not 11-12)	**649.532**	638.541
Diğer üretim giderleri	**3.794.423**	1.424.757
Satışların maliyeti	**418.987.726**	136.631.978

21. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri

Genel yönetim giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Personel giderleri	**1.708.477**	736.174
Sigorta giderleri	**461.920**	266.189
Dışarıdan alınan hizmetler	**436.603**	154.325
Vergi, resim ve harç giderleri	**394.247**	217.595
Bağış ve yardımlar	**269.521**	31.006
Ofis giderleri	**255.502**	87.022
Amortisman giderleri ve itfa payları (Not 11-12)	**169.556**	100.831
Aidat giderleri	**136.341**	86.532
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	**124.296**	54.754
Seyahat ve ulaşım giderleri	**20.505**	7.011
Diğer	**243.406**	128.097
Toplam genel yönetim giderleri	**4.220.374**	1.869.536

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

21. Genel yönetim giderleri, pazarlama giderleri, araştırma ve geliştirme giderleri (Devamı)

Pazarlama giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Nakliye, depolama ve sigorta giderleri	**2.949.595**	900.964
Personel giderleri	**378.889**	191.290
Enerji giderleri	**163.843**	32.634
Amortisman giderleri (Not 11)	**101.461**	99.578
Reklam giderleri	**86.791**	30.671
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	**81.472**	60.690
Diğer	**177.130**	93.249
Toplam pazarlama giderleri	**3.939.181**	1.409.076

Araştırma ve geliştirme giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Personel giderleri	**43.218**	15.810
Amortisman giderleri (Not 11)	**14.363**	14.580
Enerji giderleri	**5.632**	1.157
Dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler	**873**	1.114
Dava, takip ve müşavirlik giderleri	**276**	3.218
Lisans giderleri	**123**	21
Diğer	**10.907**	3.066
Toplam araştırma ve geliştirme giderleri	**75.392**	38.966

1 Ocak - 31 Aralık 2021 döneminde satılan malın maliyetinde yer alan amortisman giderleri, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla masraf yerlerine uygun olarak dağıtılmıştır.

Bağımsız Denetçi/Bağımsız Denetim Kuruluşundan Alınan Hizmetlere İlişkin Ücretler

Grup'un, KGK'nın 30 Mart 2021 tarihinde mükerrer Resmi Gazete'de yayımlanan Kurul Kararına istinaden hazırladığı ve hazırlanma esasları 19 Ağustos 2021 tarihli KGK yazısını temel alan bağımsız denetim kuruluşlarınca verilen hizmetlerin ücretlerine ilişkin açıklaması aşağıdaki gibidir:

	2022 (*)	2021 (*)
Raporlama dönemine ait bağımsız denetim ücreti	**9.076**	2.869
Vergi danışmanlık hizmetlerine ilişkin ücretler	**511**	400
Diğer güvence hizmetlerinin ücreti	**565**	18
Bağımsız denetim dışı diğer hizmetlerin ücreti	**70**	2
	10.222	3.289

(*) Yukarıdaki ücretler tüm bağlı ortaklıklar ve müşterek yönetime tabi ortaklıkların yasal denetim ve ilgili diğer hizmet ücretleri dahil edilerek belirlenmiş olup, yurtdışı bağlı ortaklık ve iştiraklerin yabancı para cinsinden olan ücretleri ilgili yılların yıllık ortalama kurları kullanılarak TL'ye çevrilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

22. Esas faaliyetlerden diğer gelirler/(giderler)

Esas faaliyetlerden diğer gelirler:	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Vadeli satışlardan kaynaklanan vade farkı gelirleri	**3.473.276**	835.695
Ticari alacaklardan oluşan kur farkı kârı	**705.612**	182.115
Kira gelirleri	**11.174**	7.696
Diğer	**181.350**	220.358
Toplam esas faaliyetlerden diğer gelirler	**4.371.412**	1.245.864

Esas faaliyetlerden diğer giderler:	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Ticari borçlardan oluşan kur farkı zararı	**(11.725.523)**	(12.726.985)
Vadeli alışlardan kaynaklanan vade farkı giderleri	**(1.187.229)**	(135.344)
Diğer	**(393.996)**	(149.437)
Toplam esas faaliyetlerden diğer giderler	**(13.306.748)**	(13.011.766)

23. Yatırım faaliyetlerinden gelirler/(giderler)

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Maddi ve maddi olmayan duran varlık satış (zararları)/kârları, net	**(13.170)**	107.675
Finansal yatırımlar gerçeğe uygun değer değişimi	**66.413**	-
Bağlı ortaklıklardan temettü gelirleri	**55**	79
Toplam yatırım faaliyetlerinden (giderler)/gelirler	**53.298**	107.754

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

24. Finansman gelirleri/(giderleri)

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Finansman gelirleri:		
Mevduatlardan oluşan kur farkı kârı	**4.561.528**	10.880.229
Mevduat faiz gelirleri	**1.612.650**	1.975.092
Finansal yatırım faiz gelirleri	**12.715**	-
Toplam finansman gelirleri	**6.186.893**	12.855.321
Finansman giderleri:		
Finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı	**(8.486.100)**	(8.181.852)
Faiz giderleri	**(3.046.458)**	(2.657.904)
Türev araçlardan kaynaklanan zararlar	**(654.052)**	(1.112.949)
Diğer	**(96.711)**	(21.565)
Toplam finansman giderleri	**(12.283.321)**	(11.974.270)

31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla kiralama işlemlerinden kaynaklanan 30.646 bin TL (31 Aralık 2021 - 30.382 bin TL) faiz gideri faiz giderleri kalemi içerisinde, kiralama işlemlerinden kaynaklanan 37.987 bin TL kur farkı gideri finansal borçlardan oluşan kur farkı zararı kalemi içerisinde yer almaktadır (31 Aralık 2021 - 47.798 bin TL).

Türev araçlardan kaynaklanan kâr ve zararlar vadeli döviz işlemleri ve faiz haddi swap işlemlerinden oluşan kazanç ve kayıpları içermektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Cari dönem ödenecek kurumlar vergisi	**2.714.126**	79.907	13.310
Peşin ödenen vergiler	**(1.758.871)**	(10.143)	(10.851)
Dönem kârı vergi yükümlülüğü	**955.255**	69.764	2.459

Türk vergi mevzuatı, ana ortaklık olan şirketin bağlı ortaklıkları ve iştiraklerini konsolide ettiği finansal tabloları üzerinden vergi beyannamesi vermesine olanak tanımamaktadır. Bu sebeple bu konsolide finansal tablolara yansıtılan vergi karşılıkları, tam konsolidasyon kapsamına alınan tüm şirketler için ayrı ayrı hesaplanmıştır.

Türkiye'de kurumlar vergisi oranı 2022 yılı için %20'dir (2021: %25, 2020: %22). 2023 yılı vergilendirme dönemine ait kurum kazançları için ise kurumlar vergisi oranı %23 belirlenmiştir. Kurumlar vergisi oranı, kurumların ticari kazancına vergi yasaları gereğince indirimi kabul edilmeyen giderlerin ilave edilmesi, vergi yasalarında yer alan istisna (iştirak kazançları istisnası, yatırım indirimi istisnası vb.) ve indirimlerin (ar-ge indirimi gibi) indirilmesi sonucu bulunacak vergi matrahına uygulanır.

Vergi Usul Kanunu ile Kurumlar Vergisi Kanununda değişiklik yapılmasına dair kanun 20 Ocak 2022 tarihinde Kanun No. 7352 sayıyla yasalaşmış olup, geçici hesap dönemleri de dahil olmak üzere 2022 ve 2023 hesap dönemleri ile 2023 hesap dönemi geçici vergi dönemlerinde Mükerrer 298 inci madde kapsamındaki enflasyon düzeltmesine ilişkin şartların oluşup oluşmadığına bakılmaksızın mali tabloların enflasyon düzeltmesine tabi tutulmayacağı karara bağlanmıştır.

Vergi öncesi dönem kârının hesaplanan vergi geliri tutarı ile mutabakatı aşağıda sunulmuştur:

	2022	2021
Vergi öncesi kâr	**39.875.557**	2.358.355
Eksi: İş Ortaklıkları'nın kâr/zararındaki paylar	**312.040**	592.989
Vergi öncesi kâr (İş Ortaklıkları'nın kâr/zararındaki paylar hariç)	**39.563.517**	1.765.366
Beklenen vergi gideri*	**(9.099.609)**	(441.342)
Yatırım teşvik geliri	**9.193.102**	1.718.057
İndirim ve istisnalar	**413.304**	176.194
Vergi oranındaki değişiklikler	**152.018**	36.773
Taşınmazlar ile amortismana tabi diğer iktisadi kıymetlerin yeniden değerlenmesine ilişkin etki **	**1.225.188**	124.205
Kanunen kabul edilmeyen giderler ve üzerinden vergi hesaplanmayan farklar	**(498.993)**	(359.018)
Toplam vergi geliri	**1.385.010**	**1.254.869**

(*) Cari yıl vergi oranı %23 olarak dikkate alınmıştır.

(**) 9 Haziran 2021 tarihinde Resmi Gazete'de yayımlanan 7326 sayılı Sayılı Kanun 11.maddesi ile kanunun yürürlüğe girdiği tarihte aktifte kayıtlı taşınmazlar ile amortismana tabi iktisadi kıymetlere yasal mali tablolarda yeniden değerleme imkanı getirilmiştir. Kapsama giren kıymetler yeniden değerlendikleri tutar üzerinden amortismana tabi tutulacak, ayrıca oluşan değer artış tutarı üzerinden %2 oranında vergi ödenecektir. Söz konusu kanun değişikliği kapsamında, yasal defterde sabit kıymetler için atılan yeniden değerleme kayıtlarına istinaden finansal durum tablosunda ertelenmiş vergi varlığı yaratılmış olup, bu varlığa ilişkin ertelenmiş vergi geliri konsolide diğer kapsamlı gelire kaydedilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla ertelenmiş vergiye konu olan birikmiş geçici farklar ve ertelenmiş vergi varlıkları ve yükümlülüklerinin etkileri, bilanço tarihi itibarıyla geçerli vergi oranları kullanılarak aşağıda özetlenmiştir:

	Birikmiş geçici farklar			Ertelenmiş vergi (yükümlülüğü)/varlığı		
	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yatırım teşvikleri (*)	**(48.706.750)**	(34.664.738)	29.592.896	**9.741.350**	6.278.887	4.557.566
İndirilebilir birikmiş mali zararlar (**)	**(184.517)**	(2.592.801)	(4.202.677)	**36.904**	520.799	840.535
Maddi ve maddi olmayan duran varlıkların kayıtlı değerleri ile vergi matrahları arasındaki fark	**7.426.682**	(4.735.231)	7.654.962	**1.429.862**	418.241	(689.583)
Kıdem tazminatı ve kıdeme teşvik primi karşılığı	**(686.501)**	(377.580)	(271.906)	**137.493**	71.384	54.382
Stoklar	**1.466.052**	149.788	(185.705)	**(293.210)**	(34.451)	37.141
Kullanılmamış izin ücretleri karşılığı	**(99.863)**	(55.089)	(62.013)	**20.059**	11.035	12.403
Ertelenmiş finansal gelirler (giderler), (net)	**(108.067)**	(1.408.806)	(322.080)	**28.090**	320.740	69.394
Dava karşılıkları	**(33.818)**	(20.087)	(27.080)	**6.814**	4.620	5.416
Türev araçlar gerçeğe uygun değer farkı	**2.586.950**	469.703	(332.804)	**(508.507)**	(103.347)	70.573
Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları	**15.341.907**	12.127.601	-	**(1.534.191)**	(1.212.767)	-
Nakdi sermaye teşvikleri	**(23.790)**	(23.790)	-	**4.758**	4.758	-
Diğer	**(669.613)**	(366.617)	(67.102)	**81.726**	1.031	2.811
Ertelenmiş vergi varlığı - net				**9.151.148**	6.280.930	4.960.638

(*) Şirket Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP) için, 2011 yılı 1. çeyreğinde 14/07/2009 tarihli ve 2009/15199 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı kapsamında, Büyük Ölçekli Yatırım Teşvik Belgesi almıştır. Bu belge kapsamında yapılan harcamalar %30 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %50 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. 7 Ekim 2013 tarihinde ise Fuel Oil Dönüşüm Projesi (RUP), T.C. Ekonomi Bakanlığı Teşvik Uygulama ve Yabancı Sermaye Genel Müdürlüğü tarafından 19 Ekim 2012 tarihinden itibaren geçerli olmak üzere stratejik yatırım kapsamına alınmıştır. Stratejik Yatırım Teşvik Belgesi kapsamında yapılan harcamalar %50 oranında devlet katkısından yararlanmakta olup, söz konusu katkı, ödenmesi gereken kurumlar vergisinin %90 oranında daha az ödenmesi yoluyla sağlanacaktır. Şirket, her iki teşvik belgesi kapsamında kullanılmayan yatırım indirimleri için %122,93 değerleme oranı ile endeksleme yapmıştır. Şirket, Stratejik Yatırım Teşviki kapsamında, devlet katkısına ilaveten KDV istisnası, KDV iadesi, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

Şirket iştiraklerinden Körfez'in yaptığı tevsi yatırımları için aldığı iki tane öncelikli, bir tane de bölgesel kapsamlı teşvik belgesi bulunmaktadır. Söz konusu 3 adet teşvik belgeleri kapsamında esas faaliyetlerini sürdürebilmek için lokomotif ve vagon yatırımı yanı sıra teknik makineler için yatırım harcaması gerçekleştirmiştir. Bu belgeler ile şirket, %40 yatırıma katkı oranı, ve %80 kurumlar vergisi indirimi KDV istisnası, gümrük vergisi muafiyeti, sigorta primi işveren hissesi desteği ve faiz desteği teşviklerinden yararlanmaktadır.

(**) İndirilebilir mali zararların ertelenmiş vergi etkisi, konsolidasyon kapsamındaki her şirket için ayrı ayrı hesaplanmaktadır. Grup'un 31 Aralık 2022 tarihinde gerçekleşen 184.517 bin TL indirilebilir mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 36.904 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı oluşmaktadır. 31 Aralık 2021 tarihinde gerçekleşen 2.592.801 bin TL tutarındaki indirilebilir mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 520.799 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı oluşmaktadır. 31 Aralık 2020 tarihinde gerçekleşen 4.202.677 bin TL tutarındaki indirilebilir mali zararlarından gelecek 5 yıl içerisinde kullanılmak üzere 840.535 bin TL tutarında ertelenen vergi varlığı oluşmaktadır.

Şirket takip eden dönemlerde gerekli vergilendirilebilir kârın oluşacağını öngörmüş, ertelenmiş vergi varlığı cari dönemde kaydedilmiştir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

25. Vergi varlık ve yükümlülükleri (Devamı)

Ertelenmiş vergi hareket tablosu aşağıda sunulmuştur:

	2022	2021
Ertelenmiş vergi varlığı/(yükümlülüğü), net		
1 Ocak	**6.280.930**	4.960.638
Gelir tablosu ile ilişkilendirilen	**4.064.319**	1.351.549
Özkaynaklar ile ilişkilendirilen:		
- Nakit akış riskinden korunma kazançları (kayıpları)	**(941.054)**	363.233
- Tanımlanmış fayda planları yeniden ölçüm kazançları (kayıpları)	**71.213**	1.120
- İktisaplar	**-**	(9.896)
- Maddi duran varlıklar yeniden değerleme artışları (azalışları)	**(324.260)**	(385.714)
31 Aralık	**9.151.148**	6.280.930

26. Pay başına kazanç (zarar)

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Ana ortaklığa ait dönem kârı	**41.044.621**	3.494.837
Beheri 1 kr. nominal değerli hisse senetlerinin ağırlıklı ortalama adedi	**27.525.651.400**	27.525.651.400
Nominal değeri 1 kr. olan pay başına kazanç (zarar) (kr.)	**149,11**	12,70

27. İlişkili taraf açıklamaları

İlişkili taraflarla işlemler aşağıdaki gruplara göre sınıflandırılmış olup, bu dipnottaki tüm ilişkili taraf açıklamalarını içermektedir.

(1) İş ortaklıkları

(2) Koç Topluluğu şirketleri

(3) Ortak, nihai ortak

a) Mevduatlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	**10.785.491**	7.152.649	6.288.137
Toplam	**10.785.491**	7.152.649	6.288.137

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

b) Ticari alacaklar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	**2.666.239**	1.382.904	226.489
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	**252.453**	186.648	51.113
Aygaz A.Ş. (2)	**108.337**	75.814	24.516
Opet Fuchs Madeni Yağ San. ve Tic. A.Ş. (1)	**23.502**	21.993	19.237
Demir Export (2)	**18.692**	4.413	3.742
Diğer (2)	**118.649**	73.753	35.834
Toplam	**3.187.872**	1.745.525	360.931

Tüpraş, 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 1.385.000 bin TL'yi ilişkili taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür. 31 Aralık 2022 itibarıyla tedarikçi finansmanı işlemi bulunmamaktadır. Tüpraş 31 Aralık 2021 tarihi itibarıyla faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 70.000 bin TL'yi ve 153.100 bin TL tedarikçi finansmanını ilişikli taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür. Tüpraş 31 Aralık 2020 tarihi itibarıyla faktoring şirketlerinden tahsil etmiş olduğu 250.000 bin TL'yi ve 507.000 bin TL tedarikçi finansmanını ilişikli taraflardan ticari alacaklardan düşmüştür.

c) Ticari borçlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	**899.130**	41.580	16.923
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	**90.151**	42.077	25.098
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	**66.168**	28.830	16.566
Aygaz A.Ş. (2)	**15.639**	16.170	8.104
Setur Servis Turistik A.Ş. (2)	**10.879**	3.262	3.149
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	**7.163**	5.721	5.086
RAM Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2)	**807**	5.357	15.431
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	**-**	-	78.084
Ark İnşaat A.Ş. (2)	**-**	-	44.880
Diğer (2)	**66.484**	39.915	20.634
Toplam	**1.156.421**	182.912	233.955

d) Diğer borçlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Koç Holding A.Ş. (3)	**169.841**	43.328	30.763
Toplam	**169.841**	43.328	30.763

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

e) Verilen sabit kıymet avansları:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Ark İnşaat A.Ş. [2]	**291**	5.643	2.126
Toplam	**291**	5.643	2.126

f) Banka kredileri:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. [2]	**-**	837.391	821.310
Toplam	**-**	837.391	821.310

g) Kiralama işlemlerinden borçlar:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. [2]	**82.583**	19.308	22.477
Koç Ailesi [3]	**18.549**	67.827	63.286
Temel Ticaret ve Yatırım A.Ş.	**7.226**	1.175	-
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. [2]	**-**	20	31
Toplam	**108.358**	88.330	85.794

h) Ürün ve hizmet satışları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Opet Petrolcülük A.Ş. [1]	**89.800.411**	32.434.706
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. [1]	**7.486.998**	3.326.389
Aygaz A.Ş. [2]	**3.467.802**	1.458.967
Opet Fuchs Madeni Yağ A.Ş. [1]	**264.560**	146.248
Diğer [2]	**122.103**	448.946
Toplam	**101.141.874**	37.815.256

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

i) Mal ve hizmet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Opet Petrolcülük A.Ş. (1)	**7.307.930**	476.462
Aygaz A.Ş. (2)	**768.262**	279.649
Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. (2) (*)	**586.615**	279.358
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	**376.179**	135.402
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	**160.186**	67.471
Ark İnşaat San. Tic. A.Ş. (2)	**131.504**	115.159
Koç Holding A.Ş. (3) (**)	**131.318**	51.172
THY OPET Havacılık Yakıtları A.Ş. (1)	**73.013**	68
Otokoç Otomotiv Tic. ve San. A.Ş. (2)	**36.142**	27.651
Opet Fuchs (1)	**28.157**	-
Aygaz Doğalgaz Toptan Satış A.Ş. (2)	**-**	393.250
Diğer (2)	**196.162**	178.943
Toplam	**9.795.468**	2.004.585

(*) Sigorta acentesi olarak faaliyet gösteren Ram Sigorta Aracılık Hizmetleri A.Ş. aracılığı ile ilişkili taraf olmayan sigorta şirketleri ile imzalanan poliçeler kapsamında, ödenen ve tahakkuk eden prim tutarlarını da içermektedir.

(**) Nihai ortağımız Koç Holding A.Ş.'nin bünyesindeki şirketlere finans, hukuk, planlama, vergi, üst yönetim gibi konularda sunduğu hizmetlerin karşılığı olarak, personel ve üst yönetim giderleri dahil olmak üzere Koç Holding A.Ş. nezdinde hizmet sunulan şirketlerle ilgili olarak oluşan giderlerin, Transfer Fiyatlaması Yoluyla Örtülü Kazanç Dağıtımı Hakkında 1 Seri No.lu Genel Tebliğin "11- Grup İçi Hizmetler" düzenlemesi çerçevesinde dağıtımı sonucunda Şirketimize fatura edilen hizmet bedelini içermektedir.

j) Sabit kıymet alımları:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Koç Sistem Bilgi ve İletişim A.Ş. (2)	**64.639**	22.329
Ark İnşaat A.Ş. (2)	**18.153**	11.228
RMK Marine Gemi Yapım Sanayii ve Deniz Taşımacılığı İşletmesi A.Ş. (2)	**11.720**	4.549
Zer Merkezi Hizmetler ve Ticaret A.Ş. (2)	**3.488**	-
Diğer (2)	**6.897**	2.687
Toplam	**104.897**	40.793

k) Yönetim Kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan faydalar:

Şirket'in üst düzey yöneticileri, Yönetim Kurulu Başkan ve Üyeleri ile Genel Müdür, Genel Müdür Yardımcıları ve Genel Müdüre doğrudan bağlı olan Direktörler olarak belirlenmiştir. 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren dönemde, Şirket'in üst düzey yöneticilerine sağlanan faydaların toplamı 283.306 bin TL'dir (31 Aralık 2021 - 102.536 bin TL). Bu tutarın tamamı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır (2021: Bu tutarın tamamı kısa vadeli sağlanan faydalardan oluşmaktadır).

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

27. İlişkili taraf açıklamaları (Devamı)

l) İlişkili taraflara ödenen finansman giderleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	**50.976**	91.058
Yapı Kredi Faktoring A.Ş. (2)	**27.957**	3.515
Yapı Kredi Portföy Yönetimi	**35**	-
Toplam	**78.967**	94.573

m) Vadeli mevduat faiz gelirleri:

	1 Ocak - 31 Aralık 2022	1 Ocak - 31 Aralık 2021
Yapı ve Kredi Bankası A.Ş. (2)	**374.853**	912.341
Yapı Kredi Portföy Yönetimi	**32.898**	-
Toplam	**407.751**	912.341

n) Yapılan bağışlar:

31 Aralık 2022 tarihinde sona eren dönem içerisinde ilişkili taraflara yapılan toplam nakdi bağış tutarı 241.069 bin TL'dir (31 Aralık 2021 - 2.162 bin TL).

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi

Grup faaliyetlerinden dolayı, borç ve sermaye piyasası fiyatları, döviz kurları ve faiz oranlarındaki değişimlerin etkileri dahil çeşitli finansal risklere maruz kalmaktadır. Grup'un risk yönetim programı, mali piyasaların öngörülemezliğine odaklanmakta olup Grup'un mali performansı üzerindeki potansiyel olumsuz etkilerin en aza indirgenmesini amaçlamıştır.

Likidite riski:

Mevcut ve ilerideki muhtemel borç gereksinimlerinin fonlanabilme riski, yeterli sayıda ve yüksek kalitedeki kredi sağlayıcılarının erişilebilirliğinin sürekli kılınması suretiyle yönetilmektedir.

İhtiyatlı likidite riski yönetimi, yeterli miktarda nakit ve menkul kıymet sağlamak, yeterli kredi imkanları yoluyla fonlamayı mümkün kılmak ve açık pozisyonu kapatabilme imkanından oluşmaktadır.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tablo Grup'un 31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibariyle kalan vadelerine göre bilanço içi finansal yükümlülükleri için ödeyeceği nakit çıkışlarını göstermektedir. Tabloda gösterilen tutarlar sözleşmeye dayalı indirgenmemiş nakit akım tutarları olup, Grup, likidite yönetimini beklenen indirgenmemiş nakit akımlarını dikkate alarak yapmaktadır.

31 Aralık 2022

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	86.230.109	88.122.144	58.452.638	9.689.197	19.281.994	698.315
Banka kredileri	18.314.113	19.726.892	3.867.427	9.374.865	6.138.694	345.905
Borçlanma senedi ihraçları	14.627.164	14.627.164	1.416.995	121.359	13.088.810	-
Kiralama yükümlülükleri	327.673	611.682	11.809	192.973	54.490	352.410
Ticari borçlar	52.698.764	52.894.012	52.894.012	-	-	-
Diğer borçlar	262.395	262.395	262.395	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	2.361.368	(46.957)	6.423	190.063	(254.742)	11.299
Türev Nakit Girişleri	3.654.081	7.428.786	405.362	6.930.753	81.372	11.299
Türev Nakit Çıkışları	1.292.712	7.475.742	398.938	6.740.690	336.114	-

31 Aralık 2021

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	77.354.137	80.901.558	46.896.813	11.037.331	21.175.648	1.791.767
Banka kredileri	21.574.212	24.723.448	2.662.739	10.251.929	10.401.166	1.407.614,901
Borçlanma senedi ihraçları	11.352.244	11.354.525	47.715	586.510	10.720.300	0
Kiralama yükümlülükleri	267.208	654.859	17.633	198.892	54.182	384.152
Ticari borçlar	43.837.455	43.845.708	43.845.708	-	-	-
Diğer borçlar	323.018	323.018	323.018	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	328.283	1.149.160	876.118	167.996	105.046	-
Türev Nakit Girişleri	3.867.913	21.581.368	18.136.864	2.168.367	1.276.137	-
Türev Nakit Çıkışları	3.539.630	20.432.208	17.260.746	2.000.371	1.171.091	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

31 Aralık 2020

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Olmayan Finansal Yükümlülükler	44.194.888	46.899.012	17.938.515	7.102.970	21.529.628	327.899
Banka kredileri	23.088.185	24.626.097	2.713.636	6.696.450	15.216.011	-
Borçlanma senedi ihraçları	6.361.259	7.278.922	698.060	296.884	6.283.978	-
Kiralama yükümlülükleri	232.500	475.448	8.274	109.636	29.639	327.899
Ticari borçlar	14.204.175	14.209.776	14.209.776	-	-	-
Diğer borçlar	308.769	308.769	308.769	-	-	-

Sözleşme uyarınca vadeler	Defter Değeri	Sözleşme uyarınca nakit çıkışlar toplamı	3 aydan kısa	3-12 ay arası	1-5 yıl arası	5 yıldan uzun
Türev Araçlar (Net)	(377.930)	(683.868)	(737.173)	(22.263)	96.780	(21.212)
Türev Nakit Girişleri	469.778	19.817.616	15.857.748	1.655.147	2.293.422	11.299
Türev Nakit Çıkışları	847.708	20.501.484	16.594.921	1.677.410	2.196.642	32.511

Nakit çıkışları, satışlardan elde edilecek nakit girişleri ve gerekli görüldüğü takdirde finansman yoluyla karşılanacaktır.

Kredi Riski:

Grup, vadeli satışlarından kaynaklanan ticari alacakları ve bankalarda tutulan mevduatları dolayısıyla kredi riskine maruz kalmaktadır. Grup yönetimi müşterilerden alacakları ile ilgili kredi riskini her bir müşteri için ayrı ayrı olmak kaydıyla kredi limitleri belirleyerek ve gerektiği takdirde teminat alarak riskli gördüğü müşterilerine ise sadece nakit tahsilat yoluyla satış yaparak azaltmaktadır. Grup'un tahsilat riski esas olarak ticari alacaklarından doğabilmektedir. Ticari alacaklar, Grup yönetimince geçmiş tecrübeler ve cari ekonomik durum göz önüne alınarak değerlendirilmekte ve uygun miktarda şüpheli alacak karşılığı ayrıldıktan sonra konsolide bilançoda net olarak gösterilmektedir.

Tüpraş'ın müşterilerinin büyük bölümü finansal açıdan kuvvetli akaryakıt dağıtım şirketleri ya da devlet kuruluşlarından oluşmaktadır. 31 Aralık 2022, 2021 ve 2020 tarihleri itibariyle Grup'un satış yaptığı en büyük 5 müşterisinden olan alacaklarının toplam ticari alacaklar içerisindeki payı sırasıyla %61, %68 ve %57'dir. Bununla birlikte, Grup'un yıllara göre tahsil edilemeyen alacak tutarına bakıldığında ve yukarıdaki sebepler dikkate alındığında, Grup yönetimi ticari alacaklarından oluşan kredi riskinin düşük olduğu görüşündedir. Grup finansal varlıkların yönetiminde de aynı kredi riski yönetimi prensipleri ile hareket etmektedir. Yatırımlar, likiditesi en yüksek enstrümanlara yapılmakta ve işlemin yapıldığı kuruluşlar finansal açıdan güçlü bankalar arasından seçilmektedir. Grup, bugüne kadar tahsil edilemeyen, vadesi geçen, koşulları yeniden görüşülen herhangi bir banka mevduatı bulunmadığından banka mevduatları ile ilgili herhangi bir değer düşüklüğü riskinin olmadığını düşünmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

Grup'un 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla finansal araç türleri itibarıyla maruz kaldığı kredi riskleri aşağıda belirtilmiştir:

	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki	Türev	
31 Aralık 2022	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	Mevduat	Araçlar	Diğer
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski	**3.187.872**	**18.229.648**	**-**	**40.622**	**47.635.158**	**3.654.081**	**-**
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	**-**	**2.906.682**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	**3.187.872**	**18.079.489**	**-**	**40.622**	**47.635.158**	**3.654.081**	**-**
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	**-**	**150.159**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	**-**	**5.528**	**-**	**2.612**	**-**	**-**	**-**
- Değer düşüklüğü (-)	**-**	**(5.528)**	**-**	**(2.612)**	**-**	**-**	**-**
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Değer düşüklüğü (-)	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki	Türev	
31 Aralık 2021	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	Mevduat	Araçlar	Diğer
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski	1.745.525	12.051.157	-	20.566	21.176.186	3.867.913	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	803.208	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	1.745.525	11.864.217	-	20.566	21.176.186	3.867.913	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	186.940	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.528	-	2.612	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.528)	-	(2.612)	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Kredi Riski (Devamı):

	Alacaklar						
	Ticari Alacaklar		Diğer Alacaklar		Bankalardaki	Türev	
31 Aralık 2020	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	İlişkili Taraf	Diğer Taraf	Mevduat	Araçlar	Diğer
Raporlama tarihi itibariyle maruz kalınan azami kredi riski	360.931	1.479.496	-	19.464	20.319.133	469.778	-
- Azami riskin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	367.278	-	-	-	-	-
A. Vadesi geçmemiş ya da değer düşüklüğüne uğramamış finansal varlıkların net defter değeri	360.931	1.289.887	-	19.464	20.319.133	469.778	-
B. Vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış varlıkların net defter değeri	-	189.609	-	-	-	-	-
C. Değer düşüklüğüne uğrayan varlıkların net defter değerleri	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmiş (brüt defter değeri)	-	5.264	-	1.389	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	(5.264)	-	(1.389)	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı*	-	-	-	-	-	-	-
- Vadesi geçmemiş (brüt defter değeri)	-	-	-	-	-	-	-
- Değer düşüklüğü (-)	-	-	-	-	-	-	-
- Net değerin teminat, vs ile güvence altına alınmış kısmı	-	-	-	-	-	-	-
D. Finansal durum tablosu dışı kredi riski içeren unsurlar	-	-	-	-	-	-	-

	Alacaklar		**Bankalardaki**	**Türev**	
31 Aralık 2022	**Ticari Alacaklar**	**Diğer Alacaklar**	**Mevduat**	**Araçlar**	**Diğer**
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	**78.972**	**-**	**-**	**-**	**-**
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	**66.297**	**-**	**-**	**-**	**-**
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	**3.175**	**-**	**-**	**-**	**-**
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	**1.715**	**-**	**-**	**-**	**-**
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

	Alacaklar		Bankalardaki	Türev	
31 Aralık 2021	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar	Mevduat	Araçlar	Diğer
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	133.507	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	6.081	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	36.404	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	10.948	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

	Alacaklar		Bankalardaki	Türev	
31 Aralık 2020	Ticari Alacaklar	Diğer Alacaklar	Mevduat	Araçlar	Diğer
Vadesi üzerinden 1-30 gün geçmiş	150.402	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-3 ay geçmiş	22.675	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 3-12 ay geçmiş	11.475	-	-	-	-
Vadesi üzerinden 1-5 yıl geçmiş	5.057	-	-	-	-
Vadesini 5 yıldan fazla geçmiş	-	-	-	-	-

Grup yukarıda belirtilen finansal varlıkların değer düşüklüğü testleri sırasında tahsil edilmesi gereken tutarların tahsil edilemeyecek olduğunu gösteren etkenlerin varlığını göz önünde bulundurmuştur. Grup'un vadesi geçmiş ancak değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacaklar için almış olduğu 29.097 bin TL (31 Aralık 2021 - 70.726 bin TL ve 31 Aralık 2020 - 89.116) teminat bulunmaktadır. Grup'un teminatsız alacaklarının önemli bir kısmının düzenli satış yapılan devlet kuruluşlarından olması sebebiyle herhangi bir tahsilat riski öngörülmemektedir.

Vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış ticari alacakların kredi kalitesi

Grup, vadesi geçmemiş ve değer düşüklüğüne uğramamış veya koşulları yeniden görüşülmüş ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detayları dört grupta incelemektedir. 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla söz konusu ticari alacakların kredi kalitesine ilişkin detaylar aşağıda belirtilmiştir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Grup 1	**2.488**	24.306	9.468
Grup 2	**4.503.595**	3.329.855	591.137
Grup 3	**16.273.084**	9.862.833	877.508
Grup 4	**488.194**	392.748	172.705
Toplam	**21.267.361**	13.609.742	1.650.818

Grup 1 - Yeni müşteriler (3 aydan kısa süredir müşteri olanlar)

Grup 2 - Kamu kurum ve kuruluşları

Grup 3 - Önceki dönemlerde tahsil gecikmesi yaşanmamış mevcut müşteriler (3 aydan uzun süredir müşteri olanlar)

Grup 4 - Önceki dönemlerde tahsilat sıkıntısı yaşanmış, ancak gecikmeli olsa da tahsilat yapılmış mevcut müşteriler (Grup 1 ve 2 hariç)

Piyasa riski:

Şirket emtia fiyatı, döviz kuru ve faiz haddi risklerini piyasa riskinin en önemli unsurları olarak görmektedir. Döviz kuru ve faiz haddi riskleri portföy ve ürün bazında ayrı ayrı değerlendirilmektedir.

Emtia fiyat riski

Tüpraş, üretimde kullanmak üzere edindiği ham petrol stokları ile ilgili olarak petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Şirket yönetimi söz konusu riskin bertaraf edilmesi için elde bulundurduğu stok miktarlarını düzenli olarak gözden geçirmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Emtia fiyat riski (Devamı)

Tüpraş'ın ürün satış fiyatları ise 5015 sayılı Petrol Piyasası Kanununda tanımlandığı üzere "en yakın erişilebilir dünya serbest piyasa oluşumu" olan, Akdeniz ürün fiyatları ve ABD Doları satış kuru takip edilerek belirlenmektedir. Yasal tanım çerçevesinde Akdeniz piyasasındaki petrol ürünleri fiyatlarında oluşan değişiklikler ve ABD Doları kurundaki değişim Şirket yönetimi tarafından günlük olarak değerlendirilmekte ve bu iki faktöre göre oluşturulan yeni fiyat, yürürlükteki satış fiyatlarından anlamlı bir şekilde yukarı ya da aşağı yönde farklılık gösterdiğinde ürün satış fiyatları güncellenmektedir.

Ham petrol fiyatlarındaki değişkenlik net kâr ve nakit akımları üzerinde istenmeyen ve beklenmeyen dalgalanmalar yaratabileceğinden bu riski bertaraf etmek amacıyla Şirket tarafından riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde çeşitli türev enstrümanları kullanılarak kısa ve uzun vadeli hedge işlemleri yapılmaktadır (Not 17).

Ürün Kâr Marjı Riski

Tüpraş, ham petrol fiyatlarındaki dalgalanmaların yanı sıra, ürün fiyatlarındaki değişim sonucu ürün kâr marjlarında oluşan dalgalanmaların etkilerine maruz kalmaktadır. Ürün kâr marjlarındaki (crack) söz konusu dalgalanmaların etkilerini ortadan kaldırmak için; geçmiş dönemlerde gerçekleşen ürün fiyat seviyeleri, piyasa beklentileri ve öngörülen satış hacimleri dikkate alınarak riskten korunma politikası oluşturulmuştur. Bu politika çerçevesinde, ürün kâr marjları çeşitli türev enstrümanlar kullanılarak hedge edilmektedir (Not 17).

Faiz haddi riski

Grup, faiz hadlerindeki değişmelerin faiz getiren varlık ve yükümlülükler üzerindeki etkisinden dolayı faiz haddi riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu faiz haddi riski, faiz haddi duyarlılığı olan varlık ve yükümlülüklerin dengelenmesi suretiyle ve yapılan faiz haddi swap işlemleri ile yönetilmektedir.

31 Aralık 2022, 2021 ve 2020 tarihleri itibariyle Grup'un faiz pozisyonu tablosu aşağıdaki belirtilmiştir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	1 Ocak 2021
Sabit faizli finansal araçlar			
Finansal varlıklar			
Vadeli mevduatlar	**44.066.024**	19.166.629	19.673.367
Finansal yükümlülükler	**23.138.186**	21.416.491	20.003.939
Değişken faizli finansal araçlar			
Finansal varlıklar	**-**		-
Finansal yükümlülükler (*)	**10.130.765**	11.777.173	9.241.129

(*) 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle Grup'un değişken faizli borçlanmalarının toplam 170.264 bin ABD Doları (31 Aralık 2021 - 241.230 bin ABD Doları, 31 Aralık 2020 - 442.895 bin ABD Doları) ve 490.000 bin TL (31 Aralık 2021 - 1.740.000 bin TL,31 Aralık 2020 - 1.400.000 TL) faiz haddi swap işlemleri ve çapraz kur faiz haddi swap işlemleri bulunmaktadır. Grup'un Avro cinsinden faiz haddi swap işlemleri bulunmamaktadır (31 Aralık 2020 - 8.857 bin Avro). (Not 17)

31 Aralık 2022 tarihinde ABD Doları para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 12.739 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2021 - 15.756 bin TL, 31 Aralık 2020 - 9.128 bin TL). 31 Aralık 2022 tarihinde Avro para birimi cinsinden olan banka kredileri bulunmadığından faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr değişmeyecekti (31 Aralık 2021 - Yoktur). 31 Aralık 2022 tarihinde TL para birimi cinsinden olan banka kredileri için faiz oranı 100 baz puan (%1) yüksek/düşük olsaydı ve diğer tüm değişkenler sabit kalsaydı, vergi öncesi kâr 5.206 bin TL daha düşük/yüksek olacaktı (31 Aralık 2021 - 1.759, 31 Aralık 2020 - 1.344).

Beklenen yeniden fiyatlandırma ve vade tarihleri, alınan krediler dışındaki finansal varlık ve yükümlülükler için sözleşme vade tarihlerinden farklı olmadığından ek bir tablo ile sunulmamıştır.

31 Aralık 2022, 2021 ve 2020 tarihleri itibariyle banka kredilerinin yeniden fiyatlandırma tarihlerine göre vade analizleri Not 7'da sunulmuştur.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Döviz kuru riski

Grup, döviz cinsinden yaptığı operasyonları nedeniyle döviz kuru riskine maruz kalmaktadır. Söz konusu döviz kuru riski, bilançoda yer alan döviz cinsinden parasal varlık ve yükümlülüklerin analizi ile Grup'un kur riskini bertaraf etmek üzere yaptığı hazine işlemleri, doğal hedge uygulamaları ve benzeri unsurların içerisinde yer aldığı kapsamlı bir risk takip sistemi ile yönetilmektedir.

Aşağıdaki tablo 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla Grup'un net bilanço yabancı para pozisyonunu ve risk takip sistemi içerisinde yönettiği unsurları özetlemektedir:

	31 Aralık 2022		31 Aralık 2021		31 Aralık 2020	
	TL karşılığı	**Dolar karşılığı(*)**	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)	TL karşılığı	Dolar karşılığı(*)
Parasal varlıklar	**24.961.804**	**1.334.977**	16.778.466	1.258.794	1.527.988	208.159
Parasal yükümlülükler	**(70.242.219)**	**(3.756.610)**	(64.579.085)	(4.845.006)	(29.577.085)	(4.029.301)
Parasal kalemler net yabancı para varlık/ (yükümlülük) pozisyonu	**(45.280.415)**	**(2.421.633)**	(47.800.619)	(3.586.212)	(28.049.097)	(3.821.142)
Parasal olmayan varlıklar	**434.631**	**23.244**	14.358	1.077	105.732	14.404
Bilanço dışı türev araçlar net yabancı para pozisyonu	**5.215.079**	**278.907**	17.833.889	1.337.977	16.032.087	2.184.059
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	**(39.630.705)**	**(2.119.482)**	(29.952.372)	(2.247.158)	(11.911.278)	(1.622.679)
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar (**)	**3.833.336**	**205.010**	5.809.043	435.820	4.360.123	593.982
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	**(35.797.369)**	**(1.914.472)**	(24.143.329)	(1.811.338)	(7.551.155)	(1.028.697)
Doğal hedge kapsamında değerlendirilen stoklar (***)	**35.834.819**	**1.916.475**	24.197.942	1.815.436	7.220.776	983.690
Ödeme taahhütleri (-)	**-**	**-**		-		
Nakit akış riskinden korunma sonrası ve doğal hedge sonrası net yabancı para pozisyonu	**37.450**	**2.003**	54.613	4.097	(330.379)	(45.007)

(*) Dolar karşılığı tutarlar toplam TL karşılığı pozisyonların bilanço tarihleri itibarıyla dolar kuruna bölünmesiyle bulunmuştur.

(**) Grup, 205.010 bin ABD Doları karşılığı 3.833.336 bin TL tutarındaki yatırım kredilerini (31 Aralık 2021 - 435.820 bin ABD Doları karşılığı 5.809.043 bin TL, 31 Aralık 2020 - 593.982 bin ABD Doları karşılığı 4.360.123 bin TL) gerçekleşme olasılığı yüksek tahmini ABD Doları cinsinden ihraç gelirleri nedeniyle maruz kalınan ABD Doları/TL spot kur riskine karşı korunma aracı olarak kullanmaktadır. Grup, bu kapsamda gerçekleştirdiği etkinlik testi sonucunda söz konusu işlemin tamamının etkin olduğunu belirlemiş ve nakit akış riskinden korunma muhasebesi uygulamıştır. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla yatırım kredilerinin 3.153.308 (31 Aralık 2021 - 4.331.350 bin TL, 31 Aralık 2020 - 2.736.854 bin TL) tutarındaki kur farkı gideri, ilgili riskten korunma konusu olan kalemin nakit akışları gerçekleşene kadar özkaynaklar altında "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabında muhasebeleştirilmekte, cari dönem gelir tablosunda bir etki yaratmamaktadır. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla sona eren dönem içerisinde, söz konusu kredilerin

ABD Doları cinsinden ihraç gelirlerine karşılık gelen gerçekleşen 2.686.207 bin TL tutarındaki kur farkı gideri özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabından gelir tablosundaki kur fakı giderlerine transfer edilmiştir. Ayrıca 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla, özkaynaklar altındaki "Riskten korunma kazançları (kayıpları)" hesabına söz konusu kredilerin 2022 yılı içerisinde oluşan 1.508.166 bin TL tutarındaki kur farkı gideri eklenmiştir.

(***) Grup, net yabancı para finansal yükümlülüklerden ve ticari borçlardan ötürü ortaya çıkan kur riskini, ürün satış fiyatlarına döviz kuru değişimlerini yansıtmak suretiyle sınırlandırmaktadır. Grup risk yönetimi politikaları gereği stok değerinin ABD Doları cinsinden karşılığını tarihi stok maliyetleri üzerinden takip etmektedir. 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla Grup'un sahip olduğu toplam ham petrol ve petrol ürünü stokları 35.834.819 bin TL (31 Aralık 2021 - 24.197.942 bin TL, 31 Aralık 2020 - 7.220.776 bin TL)'dir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

DÖVİZ POZİSYONU TABLOSU

	31 Aralık 2022				
	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer (TL karşılığı)
Ticari alacaklar	684.274	36.498	79	-	252
Parasal finansal varlıklar (kasa, banka hesapları dahil)	24.269.419	1.293.278	3.090	1.144	-
Diğer	427.802	21.720	527	497	-
Dönen varlıklar	**25.381.495**	**1.351.496**	**3.696**	**1.641**	**252**
Parasal finansal varlıklar	8.111	434	-	-	-
Diğer	6.829	-	-	304	-
Duran varlıklar	**14.940**	**434**	**-**	**304**	**-**
Toplam varlıklar	**25.396.435**	**1.351.930**	**3.696**	**1.945**	**252**
Ticari borçlar	44.483.940	2.352.258	24.753	324	-
Finansal yükümlülükler	6.095.967	325.289	333	310	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	1.173.502	56.707	637	4.467	-
Diğer borçlar	57.488	2.892	154	16	-
Kısa vadeli yükümlülükler	**51.810.897**	**2.737.146**	**25.877**	**5.117**	**-**
Finansal yükümlülükler	18.431.322	979.055	6.253	-	-
Parasal olan diğer yükümlülükler	-	-	-	-	-
Uzun vadeli yükümlülükler	**18.431.322**	**979.055**	**6.253**	**-**	**-**
Toplam yükümlülükler	**70.242.219**	**3.716.201**	**32.130**	**5.117**	**-**
Finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev araçların net varlık/(yükümlülük) pozisyonu	**5.215.079**	**278.906**	**-**	**-**	**-**
Aktif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	50.864.265	2.720.261	-	-	-
Pasif karakterli finansal durum tablosu dışı döviz cinsinden türev ürünlerin tutarı	(45.649.186)	(2.441.355)	-	-	-
Net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	**(39.630.705)**	**(2.085.365)**	**(28.434)**	**(3.172)**	**252**
Nakit akış riskinden korunma muhasebesine konu tutarlar	**3.833.336**	**205.010**	**-**	**-**	**-**
Nakit akış riskinden korunma sonrası net yabancı para pozisyonu	**(35.797.369)**	**(1.880.355)**	**(28.434)**	**(3.172)**	**252**
Parasal kalemler net yabancı para varlık/(yükümlülük) pozisyonu	**(45.222.927)**	**(2.383.099)**	**(28.807)**	**(3.957)**	**252**
Riskten korunma amaçlı sınıflandırılan türev araçların gerçeğe uygun değeri	**(277.565)**	**(14.844)**	**-**	**-**	**-**

Grup'un 31 Aralık 2022 tarihi itibarıyla doğal hedge sonrası 37.450 bin TL net yabancı para fazlası (31 Aralık 2021- 54.613 bin TL net yabancı para fazlası, 31 Aralık 2020- 330.379 bin TL net yabancı para açığı bulunmaktadır.) bulunmaktadır (sayfa 67).

31 Aralık 2021					31 Aralık 2020				
Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer (TL karşılığı)	Türk Lirası Karşılığı (Fonksiyonel para birimi)	ABD Doları	Avro	GBP	Diğer (TL karşılığı)
2.287.339	171.536	62	-	-	359.288	45.786	2.570	1	40
14.491.127	1.061.256	1.222	18.212	-	1.168.700	153.857	3.969	357	10
9.491	237	108	262	(6)	103.077	13.540	255	139	-
16.787.957	1.233.029	1.392	18.474	(6)	1.631.065	213.183	6.794	497	50
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
4.867	-	-	271	-	2.655	-	-	267	-
4.867	-	-	271	-	2.655	-	-	267	-
16.792.824	1.233.029	1.392	18.745	(6)	1.633.720	213.183	6.794	764	50
41.255.266	3.078.146	14.210	-	12.280	13.033.281	1.759.780	12.341	74	3.715
4.372.467	327.227	359	303	-	3.689.682	426.152	62.015	291	-
3.571.426	267.944	-	-	-	379.918	50.265	36	1.068	-
-	-	-	-	-	-				
49.199.159	3.673.317	14.569	303	12.280	17.102.881	2.236.197	74.392	1.433	3.715
15.356.392	1.144.231	6.586	310	-	12.428.714	1.683.816	6.945	613	-
23.534	1.766	-	-	-	45.490	6.197	-	-	-
15.379.926	1.145.997	6.586	310	-	12.474.204	1.690.013	6.945	613	-
64.579.085	4.819.314	21.155	613	12.280	29.577.085	3.926.210	81.337	2.046	3.715
17.833.889	1.337.977	-	-	-	16.032.087	2.109.010	61.157	-	-
					-				
37.933.427	2.845.932	-	-	-	17.914.110	2.365.399	61.157	-	-
(20.099.538)	(1.507.955)	-	-	-	(1.882.023)	(256.389)	-	-	-
(29.952.372)	(2.248.308)	(19.763)	18.132	(12.286)	(11.911.278)	(1.604.017)	(13.386)	(1.282)	(3.665)
5.809.043	435.820	-	-	-	4.360.123	593.982	-	-	-
(24.143.329)	(1.812.488)	(19.763)	18.132	(12.286)	(7.551.155)	(1.010.035)	(13.386)	(1.282)	(3.665)
(47.800.619)	(3.586.522)	(19.871)	17.599	(12.280)	(28.049.097)	(3.726.567)	(74.798)	(1.688)	(3.665)
889.896	81.253	-	-	-	(236.376)	(76.093)	-	-	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Aşağıdaki tabloda 31 Aralık 2022, 31 Aralık 2021 ve 31 Aralık 2020 tarihleri itibarıyla Grup'un finansal durum tablosundaki net döviz pozisyonunun döviz kurlarındaki değişimlere baz duyarlılık analizi özetlenmiştir.

	31 Aralık 2022			
	Kâr/(Zarar)		**Özkaynaklar**	
	Yabancı paranın değer kazanması	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**	**Yabancı paranın değer kazanması**	**Yabancı paranın değer kaybetmesi**
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(4.455.990)	4.455.990	(399.352)	399.352
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	897.647	(897.647)	-	-
ABD Doları Net Etki	**(3.558.343)**	**3.558.343**	**(399.352)**	**399.352**
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(53.864)	53.864	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	**(53.864)**	**53.864**	**-**	**-**
TOPLAM	**(3.612.207)**	**3.612.207**	**(399.352)**	**399.352**

	31 Aralık 2021			
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(4.780.475)	4.780.475	(500.711)	500.711
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	2.325.622	(2.325.622)	-	-
ABD Doları Net Etki	(2.454.853)	2.454.853	(500.711)	500.711
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(29.979)	29.979	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	-	-	-	-
Avro Net Etki	(29.979)	29.979	-	-
TOPLAM	(2.484.832)	2.484.832	(500.711)	500.711

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Döviz Kuru Duyarlılık Analizi Tablosu				
31 Aralık 2020				
	Kâr/(Zarar)		Özkaynaklar	
	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi	Yabancı paranın değer kazanması	Yabancı paranın değer kaybetmesi
ABD Doları kurunun %10 değişmesi halinde:				
ABD Doları net varlık/yükümlülüğü	(2.735.487)	2.735.487	(420.058)	420.058
ABD Doları riskinden korunan kısım (-)	1.974.501	(1.974.501)	-	-
ABD Doları Net Etki	(760.986)	760.986	(420.058)	420.058
Avro kurunun %10 değişmesi halinde:				
Avro net varlık/yükümlülüğü	(67.377)	67.377	-	-
Avro riskinden korunan kısım (-)	55.090	(55.090)	-	-
Avro Net Etki	(12.287)	12.287	-	-
TOPLAM	(773.273)	773.273	(420.058)	420.058

Grup, kullanmış olduğu yatırım kredilerini nakit akış riskinden korunma muhasebesi kapsamında değerlendirmekte ve bu kredilerden oluşan kur farkı gelir/giderini özkaynaklar altında muhasebeleştirmektedir. Döviz kurundaki %10 artış/azalış etkisi aynı yöntemle hesaplanmakta ve hesaplanan kur farkı döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır. Ayrıca vadeli döviz işlemleri ve çapraz kur sabit faiz swap işlemleri ile korunan kur farkı, döviz kuru duyarlılık tablosunda riskten korunan kısım olarak sınıflanmaktadır.

İhracat ve ithalat bilgileri

	1 Ocak- 31 Aralık 2022	1 Ocak- 31 Aralık 2021
İhracat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	**73.938.150**	25.747.806
Avro) (Bin TL karşılığı)	**5.637**	470
Toplam	**73.943.787**	25.748.276
İthalat		
ABD Doları (Bin TL karşılığı)	**328.062.876**	117.751.750
Toplam	**328.062.876**	117.751.750

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.
31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar
(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Sermaye risk yönetimi

Sermayeyi yönetirken Grup'un hedefleri, ortaklarına getiri, diğer paydaşlarına fayda sağlamak ve sermaye maliyetini azaltmak amacıyla en uygun sermaye yapısını sürdürmek için Grup'un faaliyette bulunabilirliğinin devamını korumaktır.

Sermaye yapısını korumak veya yeniden düzenlemek için Grup ortaklara ödenecek temettü tutarını belirlemekte, yeni hisseler çıkarabilmekte ve borçlanmayı azaltmak için varlıklarını satabilmektedir. 31 Aralık 2022 ve 31 Aralık 2021 tarihleri itibarıyla net finansal borç/yatırılan sermaye oranı aşağıdaki gibidir:

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021	31 Aralık 2020
Toplam finansal borçlar (Not 7)	**33.268.950**	33.193.664	29.681.944
Eksi: Nakit ve nakit benzerleri (Not 5)	**(40.808.616)**	(16.919.013)	(18.100.246)
Eksi: Finansal yatırımlar (Not 6)	**(2.135.177)**	-	-
Net finansal borç	**(9.674.843)**	16.274.651	11.581.698
Özkaynaklar	**67.185.772**	19.081.000	12.925.433
Yatırılan sermaye	**57.510.929**	35.355.651	24.507.131
Net finansal borç/yatırılan sermaye oranı	**-%16,82**	%46,03	%47,26

Finansal araçların gerçeğe uygun değeri

Gerçeğe uygun değer, piyasa katılımcıları arasında ölçüm tarihinde olağan bir işlemde, bir varlığın satışından elde edilecek veya bir borcun devrinde ödenecek fiyat olarak tanımlanır. Finansal araçların tahmini gerçeğe uygun değerleri, Grup tarafından mevcut piyasa bilgileri ve uygun değerleme yöntemleri kullanılarak tespit olunmuştur. Ancak, gerçeğe uygun değeri belirlemek için piyasa verilerinin yorumlanmasında tahminler gereklidir. Buna göre, burada sunulan tahminler, Grup'un bir güncel piyasa işleminde elde edebileceği tutarları göstermeyebilir.

Parasal borçlar

Kısa vadeli banka kredileri ve diğer parasal borçların gerçeğe uygun değerlerinin, kısa vadeli olmaları nedeniyle kayıtlı değerlerine yakın olduğu öngörülmektedir. Uzun vadeli değişken faizli banka kredilerinin faiz oranları değişen piyasa koşulları dikkate alınarak güncellendiği için bu kredilerin gerçeğe uygun değerlerinin taşıdıkları değeri ifade ettiği düşünülmektedir.

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

28. Finansal araçlardan kaynaklanan risklerin niteliği ve düzeyi (Devamı)

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu:

Grup, finansal tablolarda gerçeğe uygun değer ile yansıtılan finansal araçların rayiç değer ölçümlerini her finansal araç sınıfının girdilerinin kaynağına göre, üç seviyeli hiyerarşi kullanarak, aşağıdaki şekilde sınıflandırmaktadır.

Seviye 1: Belirlenen finansal araçlar için aktif piyasada işlem gören (düzeltilmemiş) piyasa fiyatı kullanılan değerleme teknikleri

Seviye 2: Dolaylı veya dolaysız gözlemlenebilir girdi içeren diğer değerleme teknikleri: İlgili finansal varlık ve yükümlülüklerin gerçeğe uygun değerleri, gözlemlenebilir aktif piyasa işlemlerinden elde edilen fiyatlar kullanılarak iskonto edilmiş nakit akış analizlerine dayalı genel kabul görmüş değerleme modellerine göre belirlenir. Değerleme modellerinde kullanılan varsayımlar ve tahminler; referans faiz oranları, kredi marjları, iskonto oranları, tahvil ve hisse senedi fiyatlarını ve beklenen fiyat korelasyonlarını tahmin etmede kullanılan diğer değişkenleri içerir.

Seviye 3: Gözlemlenebilir piyasa girdilerini içermeyen değerleme teknikler

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2022 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	**Seviye 1**	**Seviye 2**	**Seviye 3**
Türev finansal varlıklar	**-**	**3.654.081**	**-**
Finansal yatırımlar	**-**	**2.135.177**	**-**
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	**-**	**1.292.712**	**-**

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2021 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	3.867.913	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	3.539.630	-

Gerçeğe uygun değer ölçümleri hiyerarşi tablosu 31 Aralık 2020 itibarıyla aşağıdaki gibidir:

Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal varlıklar	Seviye 1	Seviye 2	Seviye 3
Türev finansal varlıklar	-	469.778	-
Finansal yatırımlar	-	-	-
Bilançoda rayiç değerden taşınan finansal yükümlülükler			
Türev finansal yükümlülükler	-	847.708	-

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.

31 Aralık 2022 Tarihinde Sona Eren Yıla Ait Konsolide Finansal Tablolara Ait Açıklayıcı Notlar

(Tutarlar, aksi belirtilmedikçe, bin Türk Lirası ("TL") olarak gösterilmiştir.)

29. Devlet teşvik ve yardımları

Grup'un çeşitli teşvikler ile sahip olduğu haklar aşağıdaki gibidir:

a) İthal edilen makine ve ekipmanlara uygulanan gümrük vergisi muafiyeti,

b) Yurt içinden ve yurt dışından tedarik edilen yatırım malları için KDV muafiyeti,

c) Araştırma ve geliştirme kanunu kapsamında yer alan teşvikler (%100 Kurumlar Vergisi istisnası, Sosyal Güvenlik Kurumu teşvikleri, Gelir Vergisi, Damga vergisi teşviği vb.),

d) Araştırma ve geliştirme harcamaları karşılığı Teydeb ve AB Fonları'ndan alınan nakit destekler,

e) İndirimli kurumlar vergisi teşviki,

f) Sigorta Primi İşveren Payı, İş Kur, Asgari Ücret ve Stajyer Eğitim Destekleri

g) Emlak Vergisi teşviği

h) Faiz Desteği.

30. Bilanço tarihinden sonraki olaylar

Yoktur.

DİĞER BİLGİLENDİRMELER

332 2022 YILINA AİT 08 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME NOTU
338 BAĞIMSIZLIK BEYANLARI
342 KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU
360 SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ
371 TÜPRAŞ ESG SINIRLI GÜVENCE GÖRÜŞ RAPORU
376 KİMLİK

2022 YILINA AİT 08 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME NOTU

1. 08/03/2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA DAVET

Şirketimiz 2022 yılı çalışmalarını incelemek ve aşağıda yazılı gündemi görüşüp karara bağlamak üzere Olağan Genel Kurul Toplantısını 8 Mart 2023 tarihinde Çarşamba günü saat 10:00'da, "Güney Mahallesi Petrol Caddesi No. 25 Körfez/Kocaeli (Tel: +90 262 316 30 00, Faks: +90 262 316 30 10-11)" adresinde yapacaktır.

2022 Faaliyet Yılına ait Finansal Tablolar, Bağımsız Denetleme Kuruluşu PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'nin Bağımsız Denetim Raporu, Kâr Dağıtımına ilişkin teklif ile Kurumsal Yönetim İlkelerine ve Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum ile ilgili açıklamaları ve esas sözleşme tadilini de içeren Yönetim Kurulu Faaliyet Raporu ve aşağıdaki gündem maddeleri ile Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uyum için gerekli açıklamaları içeren ayrıntılı Bilgilendirme Notu ilan ve toplantı günleri hariç olmak üzere toplantıdan en az üç hafta önce kanuni süresi içinde Şirket Merkezi'nde, Şubelerinde, www.tupras.com.tr adresindeki Şirket kurumsal internet sitesinde ve Merkezi Kayıt Kuruluşu'nun Kamuyu Aydınlatma Platformu ve Elektronik Genel Kurul sisteminde Sayın Pay Sahiplerinin incelemelerine hazır bulundurulacaktır.

Toplantıya bizzat iştirak edemeyecek ortaklarımızın, Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden elektronik yöntemle katılacak pay sahiplerinin hak ve yükümlülükleri saklı olmak kaydıyla, vekâletnamelerini mevzuata uygun olarak düzenlemeleri veya vekâletname formu örneğini Yapı Kredi Yatırım Menkul Değerler A.Ş. (Yapı Kredi Plaza / Levent-İstanbul) ile Şirket birimlerimizden veya www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimizin kurumsal internet sitesinden temin etmeleri ve bu doğrultuda 24.12.2013 tarih ve 28861 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren II-30.1 sayılı "Vekaleten Oy Kullanılması ve Çağrı Yoluyla Vekalet Toplanması Tebliği"nde öngörülen hususları da yerine getirerek, imzası noterce onaylanmış vekâletnamelerini Şirkete ibraz etmeleri gerekmektedir. Elektronik Genel Kurul Sistemi üzerinden elektronik yöntemle atanmış olan vekilin bir vekâlet belgesi ibrazı gerekli değildir. Söz konusu **Tebliğ'de zorunlu tutulan ve genel kurul davet ilanı ekinde yer alan vekaletname örneğine uygun olmayan vekaletnameler, hukuki sorumluluğumuz nedeniyle kesinlikle kabul edilmeyecektir**.

Elektronik Genel Kurul Sistemi ile oy kullanacak Pay Sahiplerimizin, ilgili Yönetmelik ve Tebliğ hükümlerine uygun olarak uygulama yapabilmeleri için Merkezi Kayıt Kuruluşu'ndan, Şirketimizin www.tupras.com.tr adresindeki kurumsal internet sitesinden veya Şirket Merkezimizden (Tel:+90 212 878 99 34) bilgi edinmeleri rica olunur.

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun 415 inci maddesinin 4'üncü fıkrası ve Sermaye Piyasası Kanunu'nun 30 uncu maddesinin 1 inci fıkrası uyarınca, genel kurula katılma ve oy kullanma hakkı, pay senetlerinin depo edilmesi şartına bağlı değildir. Bu çerçevede, pay sahiplerimizin Genel Kurul Toplantısı'na katılmak istemeleri durumunda, paylarını bloke ettirmelerine gerek bulunmamaktadır.

6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanunu uyarınca, kişisel verilerinizin Şirketimiz tarafından işlenmesine ilişkin detaylı bilgilere www.tupras.com.tr internet adresinden kamuoyu ile paylaşılmış olan Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Kişisel Verilerin Korunması ve İşlenmesi Politikası'ndan ulaşabilirsiniz.

Olağan Genel Kurul Toplantısında Gündem Maddelerinin oylanmasına ilişkin elektronik yöntemle oy kullanma hükümleri saklı olmak kaydıyla, el kaldırma usulü ile açık oylama yöntemi kullanılacaktır.

Genel Kurul toplantımıza tüm hak ve menfaat sahipleri ile basın-yayın organları davetlidir.

Sermaye Piyasası Kanunu uyarınca nama yazılı olup borsada işlem gören paylar için Pay Sahiplerine ayrıca taahhütlü mektupla bildirim yapılmayacaktır.

Sayın Pay Sahiplerinin bilgilerine arz olunur.

Tüpraş, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu

Şirket Adresi: Tüpraş Genel Müdürlüğü Gülbahar Mah. Büyükdere Cad. No. 101/A 34394 Şişli/İstanbul
Ticaret Sicili ve Numarası: İstanbul 305678-5
Mersis No: 0875-0014-2670-0011

2. SPK DÜZENLEMELERİ KAPSAMINDA EK AÇIKLAMALARIMIZ

Sermaye Piyasası Kurulu'nun ("SPK") II-17.1 "Kurumsal Yönetim Tebliği" uyarınca yapılması gereken ek açıklamalardan gündem maddeleri ile ilgili olanlar aşağıda ilgili gündem maddesinde yapılmış olup, diğer zorunlu genel açıklamalar ise bu bölümde bilginize sunulmaktadır:

2.1. Ortaklık Yapısı ve Oy Hakları

İşbu Bilgilendirme Dokümanının ilan edildiği tarih itibarıyla ortaklığın ortaklık yapısını yansıtan toplam pay sayısı ve oy hakkı, ortaklık sermayesinde imtiyazlı pay bulunuyorsa her bir imtiyazlı pay grubunu temsil eden pay sayısı ve oy hakkı ile imtiyazların niteliği hakkında bilgi aşağıda sunulmaktadır:

Şirketin çıkarılmış sermayesi tamamen ödenmiş 275.256.514,00 TL'dir. Çıkarılmış sermaye her biri 1 Kr (Bir Kuruş) itibari değerde 27.525.651.400 adet paya bölünmüştür.

Şirketimiz Payları (A) ve (C) olmak üzere iki gruba ayrılmış olup nama yazılı olarak düzenlenmiştir.

Esas Sözleşmemizin 10. maddesinde belirtildiği üzere; C grubu payın Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte birleşme, bölünme ya da Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlarda veto hakkı bulunmaktadır.

Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. İmtiyazlı paylar dikkate alınarak pay sahiplerimizin oy hakları aşağıdaki tabloda bilgilerinize sunulmaktadır:

Hissedar	Pay Tutarı (TL)	Sermaye Oranı (%)	Oy Hakkı	Oy Hakkı Oranı (%)
Enerji Yatırımları A.Ş. (A Grubu)	127.713.792,22	%46,4	12.771.379.222	%46,4
Koç Holding Anonim Şirketi	17.471.124,41	%6,35	1.747.112.441	%6,35
Diğer	130.071.597,36	%47,25	13.007.159.736	%47,25
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı (C Grubu)	0,01	%0,0	1	%0,0
Toplam	**275.256.514,00**	**%100,0**	27.525.651.400	**%100,0**

Şirket, ana ortağı Enerji Yatırımları A.Ş., Koç Holding A.Ş., Koç Ailesi ve bunlar tarafından sahip olunan şirketler tarafından kontrol edilmektedir.

2.2. Şirketimiz ve Bağlı Ortaklıklarımızın Şirket Faaliyetlerini Önemli Ölçüde Etkileyecek Yönetim ve Faaliyet Değişiklikleri:

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. olarak Şirketimizin ve bağlı ortaklıklarımızın geçmiş hesap döneminde gerçekleşen veya gelecek hesap dönemlerinde planladığı ortaklık faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyecek yönetim ve faaliyetlerindeki değişiklikler ve bu değişikliklerin gerekçeleri hakkında bilgi aşağıda sunulmaktadır:

Şirketimizin 24.11.2021 tarihli Yönetim Kurulu Kararı ile onaylanan Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında; Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından 25 Nisan 2022 tarihinde Koç Holding A.Ş. ve Aygaz A.Ş. aktifinde kayıtlı Entek Elektrik Üretim A.Ş.'nin sermayesinin %99,23'üne denk gelen 942.727.458,04 TL nominal değerli Entek paylarının kısmi bölünme suretiyle külli halefiyet ilkesi gereği bütün hak ve borçlarıyla birlikte devralınmasına karar verilmiştir. Söz konusu bölünme işlemi Sermaye Piyasası Kurulu'ndan gerekli onayların alınmasını takiben ilgili şirketlerin 25.08.2022 tarihli olağanüstü genel kurul toplantısında pay sahipleri tarafından onaylanmış ve 26.08.2022 tarihinde tescil edilmiştir. Söz konusu kısmi bölünme işlemi haricinde, Şirketimizin ve bağlı ortaklıklarının 2022 yılı içinde gerçekleşen veya gelecek hesap dönemlerinde planladığı Şirketimiz faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyecek yönetim ve faaliyet değişikliği bulunmamaktadır.

Şirketimiz tarafından ilgili mevzuat kapsamında yapılan özel durum açıklamalarına ise http://www.tupras.com.tr/ozel-durum-aciklamalari adresinden ulaşılabilir.

2022 YILINA AİT 08 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME NOTU

2.3. Pay Sahiplerinin Gündeme Madde Konulmasına İlişkin Talepleri Hakkında Bilgi:

2022 yılı faaliyetlerinin görüşüleceği Olağan Genel Kurul toplantısı için böyle bir talep iletilmemiştir.

8 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISI GÜNDEM MADDELERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALARIMIZ

1. Açılış ve Toplantı Başkanı'nın seçilmesi,

"6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu" (TTK), "Anonim Şirketlerin Genel Kurul Toplantılarının Usul ve Esasları ile Bu Toplantılarda Bulunacak Gümrük ve Ticaret Bakanlığı Temsilcileri hakkında Yönetmelik" ("Yönetmelik" veya "Genel Kurul Yönetmeliği") ve Genel Kurul İç Yönergesinin 7. Maddesinin hükümleri çerçevesinde Genel Kurul toplantısını yönetecek Toplantı Başkanı seçimi yapılır. Toplantı Başkanı tarafından Genel Kurul İç yönergesine uygun olarak en az bir Tutanak Yazmanı görevlendirilir. Toplantı Başkanı yeterli sayıda oy toplama memuru da seçebilir.

2. Şirket Yönetim Kurulu'nca hazırlanan 2022 Yılı Faaliyet Raporunun okunması, müzakeresi ve onaylanması,

TTK, Yönetmelik ve Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili düzenlemeler çerçevesinde, Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımızın incelemesine sunulan 2022 Yılı Faaliyet Raporu hakkında bilgi verilerek, Faaliyet Raporu ortaklarımızın görüşüne ve onayına sunulacaktır.

3. 2022 Yılı hesap dönemine ilişkin Bağımsız Denetim Rapor Özeti'nin okunması,

Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımızın incelemesine sunulan TTK ile Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri uyarınca hazırlanan Bağımsız Denetim Raporu hakkında Genel Kurul'a bilgi verilecektir.

4. 2022 Yılı hesap dönemine ilişkin Finansal Tabloların okunması, müzakeresi ve onaylanması,

TTK, Yönetmelik ve Sermaye Piyasası Kanunu ile ilgili düzenlemeler çerçevesinde, Genel Kurul toplantısından önceki üç hafta süreyle Şirketimiz Merkezi'nde, MKK'nın Elektronik Genel Kurul portalında ve www.tupras.com.tr adresindeki Şirketimiz kurumsal internet sitesinde ortaklarımızın incelemesine sunulan finansal tablolarımız ve Vergi Usul Kanunu'na göre hazırlanan mali tablolarımız hakkında bilgi verilerek ortaklarımızın görüşüne ve onayına sunulacaktır.

5. Yönetim Kurulu üyelerinin Şirketin 2022 yılı faaliyetlerinden dolayı ayrı ayrı ibra edilmesi,

TTK ve Yönetmelik hükümleri çerçevesinde Yönetim Kurulu üyelerimizin 2022 yılı faaliyet, işlem ve hesaplarından ötürü ayrı ayrı ibra edilmeleri Genel Kurul'un onayına sunulacaktır.

6. Şirketin kâr dağıtım politikası çerçevesinde hazırlanan, 2022 yılı kârının dağıtılması ve kâr dağıtım tarihi konusundaki Yönetim Kurulu'nun önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddi;

Şirketimiz tarafından Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri çerçevesinde Türkiye Finansal Raporlama Standartlarına uyumlu olarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen 01.01.2022 - 31.12.2022 hesap dönemine ait finansal tablolarımıza göre 41.044.621.000,00 TL ana ortaklığa ait "Konsolide Net Dönem Kârı" elde edilmiş olup, Kâr Dağıtım Politikamız, uzun vadeli stratejimiz, yatırım ve finansman politikaları, kârlılık ve nakit durumu dikkate alınarak, global ve ulusal piyasalardaki belirsizlikler ile finansmana erişim imkânları çerçevesinde, II-19.1 sayılı Kâr Payı Tebliği ve bu tebliğ uyarınca ilan edilen Kâr Payı Rehberi'nde yer alan Kâr Dağıtım Tablosu formatına uygun olarak hazırlanan kâr dağıtım önerimize ilişkin tablo **EK-1**'de yer almaktadır.

Finansal piyasalardaki gelişmelere ve şirketimiz likidite durumunun gelişimine göre yılın ikinci yarısında uygun koşullar oluşması halinde olağanüstü genel kurul kararı ile ilave kâr payı dağıtım imkânlarının ayrıca değerlendirilmesine karar verilmiştir.

7. Sermaye Piyasası Kurulu ve Ticaret Bakanlığı'ndan gerekli onayların alınmış olması şartıyla; Yönetim Kurulu'nun Şirket Esas Sözleşmesi'nin "Sermaye" başlıklı 6. Maddesi ile "Payların Devri ve Paylar Üzerinde İntifa Hakkı Tesisi" başlıklı 7. maddesinin değişikliği ve Esas Sözleşme'ye "Ön Lisans Hükümleri" başlıklı 22. maddenin ilave edilmesi hakkındaki önerisinin kabulü, değiştirilerek kabulü veya reddedilmesi,

Stratejik Dönüşüm Planımız kapsamındaki Sıfır Karbonlu Elektrik iş kolumuza ait ön lisans başvurusu gerektiren yatırımlar dikkate alınarak; T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu tarafından Elektrik Piyasası Lisans Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler ve Elektrik Piyasasında Depolama Faaliyetleri Yönetmeliğinde yapılan değişiklikler ile Şirket Esas Sözleşmesinin uyumlaştırılması amacıyla hazırlanan ve ilgili yönetim kurulu kararı ile birlikte **EK-2'de** yer alan Esas Sözleşme Değişiklikleri, Sermaye Piyasası Kurulu ve Ticaret Bakanlığı'ndan gerekli onayların alınmış olması şartıyla; Genel Kurul'un onayına sunulacaktır. Söz konusu esas sözleşme değişiklikleri için SPK'na 6 Şubat 2023 itibarıyla başvuruda bulunulmuştur.

8. Yönetim Kurulu Üye sayısının ve görev sürelerinin belirlenmesi, belirlenen üye sayısına göre seçim yapılması, Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin seçilmesi;

SPK düzenlemeleri, TTK ve Yönetmelik gereğince esas sözleşmemizde yer alan Yönetim Kurulu üye seçimine ilişkin esaslar dikkate alınarak süresi dolan Yönetim Kurulu üyeleri yerine yenileri seçilecektir. Ayrıca SPK'nın II-17.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliğine uyum amacıyla bağımsız üye seçimi gerçekleştirilecektir.

Esas sözleşmemizin 10. maddesine göre Şirketimiz, Genel Kurul tarafından Türk Ticaret Kanunu hükümleri kapsamında, 1 yıl için seçilecek en az 5 üyeli bir Yönetim Kurulu tarafından idare edilir. Genel Kurul, süresi sona ermiş olmasa dahi Yönetim Kurulu'nun yenilenmesine karar verebilir.

2023 yılında da Şirketimiz Yönetim Kurulu'nun esas sözleşmemizin 10'uncu maddesine uygun olarak 11 kişiden oluşması öngörülmektedir. Seçilecek Yönetim Kurulu üyelerinden biri Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 6'ncı maddesinin 2'nci fıkrası kapsamında ÖİB temsilcisi olarak değerlendirilen dördü SPK zorunlu Kurumsal Yönetim İlkelerinde tanımlanan bağımsızlık kriterlerini taşımak zorundadır.

Kendisine iletilen adayları değerlendiren Kurumsal Yönetim Komitemizin önerisi üzerine Yönetim Kurulumuz tarafından alınan karar ile Sn. Muharrem Hilmi Kayhan, Sn. Ayşe Canan Ediboğlu ve Sn. Kamil Ömer Bozer Bağımsız Yönetim Kurulu üye adayı olarak belirlenmiştir. SPK'nın 23.01.2023 tarihli yazısıyla söz konusu Bağımsız Yönetim Kurulu üyeleriyle ilgili olumsuz bir görüş bulunmadığı Şirketimize bildirilmiştir.

Esas sözleşmenin 10'uncu maddesi uyarınca, 1 yönetim kurulu üyesinin Şirketimiz C Grubu payının sahibi Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'nın göstereceği adayının seçilmesi gerekmektedir. Mevcut durumda bu kapsamda Sn. Yunus Elitaş bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmakta olup, Şirketimize Özelleştirme İdaresi Başkanlığı tarafından 2023 yılı için bağımsız yönetim kurulu üye adaylığı konusunda henüz bir bildirim yapılmamıştır.

Yönetim Kurulu üye adaylarımızın özgeçmişleri ve bağımsız üye adaylarının bağımsızlık beyanları **EK-3'te** sunulmaktadır.

9. Kurumsal Yönetim İlkeleri gereğince Yönetim Kurulu Üyeleri ve Üst Düzey Yöneticiler için "Ücret Politikası" ve politika kapsamında yapılan ödemeler hakkında Pay Sahiplerine bilgi verilmesi ve onaylanması;

SPK'nın 4.6.2. nolu Zorunlu Kurumsal Yönetim İlkesi uyarınca Yönetim Kurulu üyelerinin ve üst düzey yöneticilerin ücretlendirme esasları yazılı hale getirilmeli ve Genel Kurul toplantısında ayrı bir madde olarak ortakların bilgisine sunularak pay sahiplerine bu konuda görüş bildirme imkânı tanınmalıdır. Bu amaçla hazırlanan ücret politikası **EK-4'te** yer almaktadır. 2022 faaliyet yılına ilişkin finansal raporlarımızın 27 nolu dipnotunda ise 2022 yılı içinde Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. tarafından yönetim kurulu üyeleri ve üst düzey yöneticilere sağlanan menfaatler hakkında bilgi verilmiştir.

10. Yönetim Kurulu üyelerinin yıllık brüt ücretlerinin belirlenmesi;

9 nolu gündem maddesi ile ortakların onayına sunulan Ücret Politikamız kapsamında 2023 faaliyet yılında yönetim kurulu üyelerinin yıllık brüt ücret tutarı ortaklarımız tarafından belirlenecektir.

2022 YILINA AİT 08 MART 2023 TARİHLİ OLAĞAN GENEL KURUL TOPLANTISINA İLİŞKİN BİLGİLENDİRME NOTU

11. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince Yönetim Kurulu tarafından yapılan Bağımsız Denetim Kuruluşu seçiminin onaylanması;

Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemelerine uygun olarak, Yönetim Kurulumuzun 31 Ocak 2023 tarihli toplantısında, Denetimden Sorumlu Komite'nin görüşü alınarak, Şirketimizin 2023 yılı hesap dönemindeki finansal raporların denetlenmesi ile bu kanunlardaki ilgili düzenlemeler kapsamındaki diğer faaliyetleri yürütmek üzere PWC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.'nin seçilmesine karar verilmiş olup, bu seçim Genel Kurul'un onayına sunulacaktır.

12. Şirket'in Bağış ve Sponsorluk Politikası kapsamında 2022 yılı içerisinde yaptığı bağışları hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi ve 2023 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır belirlenmesi;

Şirketimiz Yönetim Kurulu tarafından 4 Mart 2021 tarihinde kabul edilerek kamuya açıklanan Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Bağış ve Sponsorluk Politikası, 1.3.10 numaralı Kurumsal Yönetim İlkesi'ndeki "Bağış ve yardımlara ilişkin politika oluşturularak genel kurul onayına sunulur." hükmü çerçevesinde 31 Mart 2021 tarihli genel kurulda pay sahiplerimiz tarafından onaylanmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-19.1 sayılı Kâr Payı Tebliği'nin 6'ncı maddesi gereğince, yapılacak bağışın sınırı, esas sözleşmede belirtilmeyen durumlarda genel kurulca belirlenmeli ve yapılan bağış ve ödemeler olağan genel kurulda ortakların bilgisine sunulmalıdır. Bu çerçevede, Şirketimiz Bağış ve Sponsorluk Politikası doğrultusunda, 2022 yılı içinde vakıf ve derneklere yapılan toplam bağış tutarı 287.763.392,21 TL'dir. Bu tutarın, 279.356 bin TL'si Vehbi Koç Vakfı'na, 5.795 bin TL'si Eğitim Kurumlarına, 593 bin TL'si Aliağa Devlet Hastanesi'ne, 529 bin TL'si Geyre Vakfı'na yapılmış olup; bakiye tutar ise her biri 500 bin TL'nin altındaki muhtelif kurum ve kuruluşlara yapılan ve yatırımcılar açısından önemli bilgi niteliğinde bulunmayan muhtelif bağışlardan oluşmaktadır. Ayrıca 2023 yılında yapılacak bağışlar için üst sınır genel kurul tarafından belirlenecektir.

13. Sermaye Piyasası Kurulu düzenlemeleri gereğince, Şirket'in ve bağlı ortaklıklarının 2022 yılında üçüncü kişiler lehine verdiği teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,

Sermaye Piyasası Kurulu'nun II-17.1. sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 12'nci maddesi uyarınca Şirketimiz ve Bağlı Ortaklıkları tarafından üçüncü kişiler lehine verilen teminat, rehin, ipotek ve kefaletler ile elde edilen gelir veya menfaatlere olağan genel kurul toplantısı gündeminde ayrı bir madde olarak yer verilmesi gerekmekte olup, 31.12.2022 tarihli Finansal Tablolarımızın 18 numaralı dipnot maddesinde bu hususa yer verilmiştir.

	31 Aralık 2022	31 Aralık 2021
A. Kendi tüzel kişiliği adına vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**21.296.065**	**18.975.945**
B. Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**2.815.586**	**3.004.368**
C. Olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla diğer 3. kişilerin borcunu temin amacıyla vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	**-**
D. Diğer verilen TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	**-**
i) Ana ortak lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	**-**
ii) B ve C maddeleri kapsamına girmeyen diğer grup şirketleri lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	**-**
iii) C maddesi kapsamına Girmeyen 3. kişiler lehine vermiş olduğu TRİK'lerin toplam tutarı	**-**	**-**
Toplam	**24.111.650**	**21.980.313**

Verilen teminatlar akreditifler ile kamu kuruluşlarına ve gümrük dairelerine verilen teminatlardan oluşmaktadır. Tam konsolidasyon kapsamına dâhil edilen ortaklıklar lehine verilen kefaletler ile ilgili 31 Aralık 2022 tarihi itibariyle 33.678 bin TL komisyon tahakkuk etmiştir.

14. Yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerine, Yönetim Kurulu Üyelerine, üst düzey yöneticilere ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî yakınlarına; Türk Ticaret Kanunu'nun 395. ve 396. maddeleri çerçevesinde izin verilmesi ve Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim Tebliği doğrultusunda 2022 yılı içerisinde bu kapsamda gerçekleştirilen işlemler hakkında pay sahiplerine bilgi verilmesi,

Yönetim Kurulu üyelerimizin TTK'nun "Şirketle İşlem Yapma, Şirkete Borçlanma yasağı" başlıklı 395 inci maddesinin birinci fıkrası ve "Rekabet Yasağı" başlıklı 396'ncı maddeleri çerçevesinde işlem yapabilmeleri ancak Genel Kurul'un onayı ile mümkündür.

SPK'nın 1.3.6. nolu zorunlu Kurumsal Yönetim İlkesi uyarınca, yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının, ortaklık veya bağlı ortaklıkları ile çıkar çatışmasına neden olabilecek önemli bir işlem yapması ve/veya ortaklığın veya bağlı ortaklıklarının işletme konusuna giren ticari iş türünden bir işlemi kendi veya başkası hesabına yapması ya da aynı tür ticari işlerle uğraşan bir başka ortaklığa sorumluluğu sınırsız ortak sıfatıyla girmesi durumunda; söz konusu işlemler, genel kurulda konuya ilişkin ayrıntılı bilgi verilmek üzere ayrı bir gündem maddesi olarak genel kurul gündemine alınır ve genel kurul tutanağına işlenir.

Bu düzenlemelerin gereğini yerine getirebilmek amacıyla, söz konusu iznin verilmesi Genel Kurul'da ortaklarımızın onayına sunulacaktır. Ayrıca yıl içinde bu nitelikte gerçekleştirilen işlemler hakkında ortaklarımız bilgilendirilecek olup, yönetim kontrolünü elinde bulunduran pay sahiplerinin, yönetim kurulu üyelerinin, idari sorumluluğu bulunan yöneticilerin ve bunların eş ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhrî hısımlarının bir kısmı, Şirketimiz ile benzer faaliyet konusu olanlar dâhil diğer bazı Koç Topluluğu şirketlerinde yönetim kurulu üyesi olarak görev yapmaktadırlar. 2022 yılı içerisinde, Kurumsal Yönetim Tebliği'nin 1.3.6 numaralı ilkesi kapsamında bilgilendirme gerektiren önemli bir işlem olmamıştır.

15. Dilek ve Görüşler.

EKLER:

EK-1 Yönetim Kurulu'nun 2022 Yılı Kârının Dağıtımına İlişkin Teklifi ve Önerilen Kâr Dağıtım Tablosu (Bkz. sayfa 30-31)

EK-2 Esas Sözleşme Değişiklikleri ve İlgili Yönetim Kurulu Kararı (Bkz. sayfa 32-33)

EK-3 Yönetim Kurulu Üye Adaylarının Özgeçmişleri ve Bağımsız Üye Adaylarının Bağımsızlık Beyanları (Bkz. sayfa 26-29 ve sayfa 338-341)

EK-4 Yönetim Kurulu ve Üst Düzey Yöneticiler için Ücret Politikası (Bkz. sayfa 35)

BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,

d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,

g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,

h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Muharrem Hilmi Kayhan

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,

d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,

g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,

h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Ayşe Canan Ediboğlu

BAĞIMSIZLIK BEYANLARI

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

ç) Mevzuata uygun olarak üniversite öğretim üyeliği hariç, kamu kurum ve kuruluşlarında üye olarak seçildikten sonra tam zamanlı çalışmayacağımı,

d) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

e) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

f) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,

g) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

ğ) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,

h) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Kamil Ömer Bozer

Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş (Şirket) Yönetim Kurulu'nda, mevzuat, esas sözleşme ve Sermaye Piyasası Kurulu'nun Kurumsal Yönetim Tebliği'nde belirlenen kriterler kapsamında "bağımsız üye" olarak görev yapmaya aday olduğumu, bu kapsamda;

a) Şirket, şirketin ilişkili taraflarından biri veya şirket sermayesinde doğrudan ve dolaylı olarak %5 veya daha fazla paya sahip hissedarların yönetim ve sermaye bakımından ilişkili olduğu tüzel kişiler ile kendim, eşim ve ikinci dereceye kadar kan ve sıhri hısımlarım arasında; son beş yıl içinde doğrudan veya dolaylı önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda istihdam, sermaye veya önemli nitelikte ticari ilişki kurulmadığını,

b) Son beş yıl içerisinde, başta şirketin denetimi, (vergi denetimi, kanuni denetim, iç denetimde dâhil), derecelendirilmesi ve danışmanlığı olmak üzere, yapılan anlaşmalar çerçevesinde şirketin önemli ölçüde hizmet veya ürün satın aldığı veya sattığı şirketlerde, hizmet veya ürün satın alındığı veya satıldığı dönemlerde, ortak (%5 ve üzeri), önemli görev ve sorumluluklar üstlenecek yönetici pozisyonunda çalışmadığımı veya yönetim kurulu üyesi olmadığımı,

c) Bağımsız yönetim kurulu üyesi olmam sebebiyle üstleneceğim görevleri gereği gibi yerine getirecek mesleki eğitim, bilgi ve tecrübeye sahip olduğumu,

ç) 31/12/1960 tarihli ve 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu (G.V.K.)'na göre Türkiye'de yerleşik sayıldığımı,

d) Şirket faaliyetlerine olumlu katkılarda bulunabilecek, şirket ile pay sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarında tarafsızlığımı koruyabilecek, menfaat sahiplerinin haklarını dikkate alarak özgürce karar verebilecek güçlü etik standartlara, mesleki itibara ve tecrübeye sahip olduğumu,

e) Şirket faaliyetlerinin işleyişini takip edebilecek ve üstlendiğim görevlerin gereklerini tam olarak yerine getirebilecek ölçüde şirket işlerine zaman ayırabileceğimi,

f) Şirketin yönetim kurulunda son on yıl içerisinde altı yıldan fazla yönetim kurulu üyeliği yapmadığımı,

g) Şirketin veya şirketin yönetim kontrolünü elinde bulunduran ortakların yönetim kontrolüne sahip olduğu şirketlerin üçten fazlasında ve toplamda borsada işlem gören şirketlerin beşten fazlasında bağımsız yönetim kurulu üyesi olarak görev almıyor olduğumu,

ğ) Yönetim kurulu üyesi olarak seçilen tüzel kişi adına tescil ve ilan edilmemiş olduğumu,

beyan ederim.

Yunus Elitaş

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

I. KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU (URF)

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
1.1. PAY SAHİPLİĞİ HAKLARININ KULLANIMININ KOLAYLAŞTIRILMASI						
1.1.2 - Pay sahipliği haklarının kullanımını etkileyebilecek nitelikteki bilgi ve açıklamalar güncel olarak ortaklığın kurumsal internet sitesinde yatırımcıların kullanımına sunulmaktadır.	X					
1.2. BİLGİ ALMA VE İNCELEME HAKKI						
1.2.1 - Şirket yönetimi özel denetim yapılmasını zorlaştırıcı işlem yapmaktan kaçınmıştır.	X					
1.3. GENEL KURUL						
1.3.2- Şirket, Genel Kurul gündeminin açık şekilde ifade edilmesini ve her teklifin ayrı bir başlık altında verilmiş olmasını temin etmiştir.	X					
1.3.7-İmtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkânı olan kimseler, kendileri adına ortaklığın faaliyet konusu kapsamında yaptıkları işlemler hakkında genel kurulda bilgi verilmesini teminen gündeme eklenmek üzere yönetim kurulunu bilgilendirmiştir.					X	Bu şekilde bir işlem bildirimi söz konusu olmamıştır.
1.3.8 - Gündemde özellik arz eden konularla ilgili yönetim kurulu üyeleri, ilgili diğer kişiler, finansal tabloların hazırlanmasında sorumluluğu bulunan yetkililer ve denetçiler, genel kurul toplantısında hazır bulunmuştur.	X					
1.3.10-Genel kurul gündeminde, tüm bağışların ve yardımların tutarları ve bunlardan yararlananlara ayrı bir maddede yer verilmiştir.		X				Yapılan bağışlar için genel kurul gündeminde ayrı bir gündem maddesine yer verilmiş, genel kurul bilgilendirme dokümanında en yüksek tutarlı bağışların detayı açıklanmıştır. Bilgilendirme dokümanında detaylandırılmayan bakiye tutar ise muhtelif kurum ve kuruluşlara yapılan ve her biri 500 bin TL'nin altındaki, yatırımcılar açısından önemli bilgi niteliğinde bulunmayan muhtelif bağışlardan oluşmaktadır. Bu tutarın altındaki bağışlar yatırımcılarımız tarafından takip edilmemekte olup, izleyen yıllarda da günün koşullarına göre belirlenecek önemlilik sınırı ile açıklama yapılmasına devam edilmesi planlanmaktadır.

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
1.3.11- Genel Kurul toplantısı söz hakkı olmaksızın menfaat sahipleri ve medya dâhil kamuya açık olarak yapılmıştır.		X				Olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, 2022 yılındaki pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2022 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.
1.4. OY HAKKI						
1.4.1-Pay sahiplerinin oy haklarını kullanmalarını zorlaştırıcı herhangi bir kısıtlama ve uygulama bulunmamaktadır.	X					
1.4.2 Şirketin imtiyazlı oy hakkına sahip payı bulunmamaktadır.			X			Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır.
1.4.3-Şirket, beraberinde hâkimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi içerisinde bulunduğu herhangi bir ortaklığın Genel Kurulu'nda oy haklarını kullanmamıştır.					X	Tüpraş'ın beraberinde hâkimiyet ilişkisini de getiren karşılıklı iştirak ilişkisi bulunmamaktadır.
1.5. AZLIK HAKLARI						
1.5.1 Şirket azlık haklarının kullandırılmasına azami özen göstermiştir.	X					
1.5.2-Azlık hakları esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara da tanınmış ve azlık haklarının kapsamı esas sözleşmede düzenlenerek genişletilmiştir.			X			Azınlık hakları, esas sözleşme ile sermayenin yirmide birinden daha düşük bir orana sahip olanlara tanınmamış olup, genel uygulamalara paralel olarak azınlığa düzenlemelerdeki genel hükümler çerçevesinde haklar sağlanmıştır. Yatırımcılardan da bu konuda herhangi bir talep gelmemiş olup, genel en iyi uygulama örnekleri takip edilmekte, yakın zamanda bu konuda bir değişikliğe gidilmesi ise öngörülmemektedir.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
1.6. KÂR PAYI HAKKI						
1.6.1 Genel kurul tarafından onaylanan kâr dağıtım politikası ortaklığın kurumsal internet sitesinde kamuya açıklanmıştır.	X					
1.6.2-Kâr dağıtım politikası, pay sahiplerinin ortaklığın gelecek dönemlerde elde edeceği kârın dağıtım usul ve esaslarını öngörebilmesine imkân verecek açıklıkta asgari bilgileri içermektedir.	X					
1.6.3- Kâr dağıtmama nedenleri ve dağıtılmayan kârın kullanım şekli ilgili gündem maddesinde belirtilmiştir.	X					Kâr dağıtımı yapılmamasına ilişkin açıklama ilgili gündem maddesinde yapılmıştır.
1.6.4 - Yönetim kurulu, kâr dağıtım politikasında pay sahiplerinin menfaatleri ile ortaklık menfaati arasında denge sağlanıp sağlanmadığını gözden geçirmiştir.	X					
1.7. PAYLARIN DEVRİ						
1.7.1 Payların devredilmesini zorlaştırıcı herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır.		X				Esas Sözleşmemizin 7'nci maddesinde payların devir esasları düzenlenmiş olup, Borsada İşlem Gören payların devrinde herhangi bir kısıtlama bulunmamaktadır. C grubu pay, 4046 sayılı Kanunun Başbakanlık Özelleştirme İdaresi Başkanlığı'na verdiği yetkilerle esas itibarıyla aynı yetkileri haiz bir başka Türk kamu kuruluşuna devredilebilir.
2.1. KURUMSAL İNTERNET SİTESİ						
2.1.1.-Şirketin kurumsal internet sitesi, 2.1.1 numaralı kurumsal yönetim ilkesinde yer alan tüm öğeleri içermektedir.	X					
2.1.2-Pay sahipliği yapısı (çıkarılmış sermayenin %5'inden fazlasına sahip gerçek kişi pay sahiplerinin adları, imtiyazları, pay adedi ve oranı) kurumsal internet sitesinde en az 6 ayda bir güncellenmektedir.	X					
2.1.4-Şirketin kurumsal internet sitesindeki bilgiler Türkçe ile tamamen aynı içerikte olacak şekilde ihtiyaca göre seçilen yabancı dillerde de hazırlanmıştır.	X					
2.2. FAALİYET RAPORU						
2.2.1-Yönetim Kurulu, yıllık faaliyet raporunun şirket faaliyetlerini tam ve doğru şekilde yansıtmasını temin etmektedir.	X					

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
2.2.2 Yıllık faaliyet raporu, 2.2.2 numaralı ilkede yer alan tüm unsurları içermektedir.	X					Şirket faaliyetlerini önemli ölçüde etkileyebilecek mevzuat değişikliği olmadığından ve derecelendirme gibi konularda hizmet alınan kurumlarla çıkar çatışması yaşanmadığından faaliyet raporunda bu konularda açıklama yapılmamıştır.
3.1. MENFAAT SAHİPLERİNE İLİŞKİN ŞİRKET POLİTİKASI						
3.1.1- Menfaat sahiplerinin hakları ilgili düzenlemeler, sözleşmeler ve iyi niyet kuralları çerçevesinde korunmaktadır.	X					
3.1.3-Menfaat sahiplerinin haklarıyla ilgili politika ve prosedürler şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlanmaktadır.	X					
3.1.4 - Menfaat sahiplerinin, mevzuata aykırı ve etik açıdan uygun olmayan işlemleri bildirmesi için gerekli mekanizmalar oluşturulmuştur.	X					
3.1.5-Şirket, menfaat sahipleri arasındaki çıkar çatışmalarını dengeli bir şekilde ele almaktadır.	X					
3.2. MENFAAT SAHİPLERİNİN ŞİRKET YÖNETİMİNE KATILIMININ DESTEKLENMESİ						
3.2.1- Çalışanların yönetime katılımı, esas sözleşme veya şirket içi yönetmeliklerle düzenlenmiştir.	X					
3.2.2-Menfaat sahipleri bakımından sonuç doğuran önemli kararlarda menfaat sahiplerinin görüşlerini almak üzere anket / konsültasyon gibi yöntemler uygulanmıştır.	X					
3.3. ŞİRKETİN İNSAN KAYNAKLARI POLİTİKASI						
3.3.1-Şirket fırsat eşitliği sağlayan bir istihdam politikası ve tüm kilit yönetici pozisyonları için bir halefiyet planlaması benimsemiştir.	X					
3.3.2 Personel alımına ilişkin ölçütler yazılı olarak belirlenmiştir.	X					
3.3.3-Şirketin bir İnsan Kaynakları Gelişim Politikası bulunmaktadır ve bu kapsamda çalışanlar için eğitimler düzenlemektedir.	X					
3.3.4-Şirketin finansal durumu, ücretlendirme, kariyer planlaması, eğitim ve sağlık gibi konularda çalışanların bilgilendirilmesine yönelik toplantılar düzenlenmiştir.	X					
3.3.5 - Çalışanları etkileyebilecek kararlar kendilerine ve çalışan temsilcilerine bildirilmiştir. Bu konularda ilgili sendikaların da görüşü alınmıştır.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
3.3.6 - Görev tanımları ve performans kriterleri tüm çalışanlar için ayrıntılı olarak hazırlanarak çalışanlara duyurulmuş ve ücretlendirme kararlarında kullanılmıştır.	X					
3.3.7 - Çalışanlar arasında ayrımcılık yapılmasını önlemek ve çalışanları şirket içi fiziksel, ruhsal ve duygusal açıdan kötü muamelelere karşı korumaya yönelik prosedürler, eğitimler, farkındalığı artırma, hedefler, izleme, şikâyet mekanizmaları gibi önlemler alınmıştır.	X					
3.3.8-Şirket, dernek kurma özgürlüğünü ve toplu iş sözleşmesi hakkının etkin bir biçimde tanınmasını desteklemektedir.	X					
3.3.9 Çalışanlar için güvenli bir çalışma ortamı sağlanmaktadır.	X					
3.4. MÜŞTERİLER VE TEDARİKÇİLERLE İLİŞKİLER						
3.4.1-Şirket, müşteri memnuniyetini ölçmüştür ve koşulsuz müşteri memnuniyeti anlayışıyla faaliyet göstermiştir.	X					
3.4.2- Müşterinin satın aldığı mal ve hizmete ilişkin taleplerinin işleme konulmasında gecikme olduğunda bu durum müşterilere bildirilmektedir.	X					
3.4.3 Şirket mal ve hizmetlerle ilgili kalite standartlarına bağlıdır.	X					
3.4.4-Şirket, müşteri ve tedarikçilerin ticari sır kapsamındaki hassas bilgilerinin gizliliğini korumaya yönelik kontrollere sahiptir.	X					
3.5. ETİK KURALLAR VE SOSYAL SORUMLULUK						
3.5.1-Yönetim Kurulu Etik Davranış Kuralları'nı belirleyerek şirketin kurumsal internet sitesinde yayımlamıştır.	X					
3.5.2- Ortaklık, sosyal sorumluluk konusunda duyarlıdır. Yolsuzluk ve rüşvetin önlenmesine yönelik tedbirler almıştır.	X					
4.1. YÖNETİM KURULUNUN İŞLEVİ						
4.1.1-Yönetim Kurulu, strateji ve risklerin şirketin uzun vadeli çıkarlarını tehdit etmemesini ve etkin bir risk yönetimi uygulanmasını sağlamaktadır.	X					

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.1.2-Toplantı gündem ve tutanakları, yönetim kurulunun şirketin stratejik hedeflerini tartışarak onayladığını, ihtiyaç duyulan kaynakları belirlediğini ve yönetimin performansının denetlendiğini ortaya koymaktadır.	X					
4.2. YÖNETİM KURULUNUN FAALİYET ESASLARI						
4.2.1-Yönetim Kurulu faaliyetlerini belgelendirmiş ve pay sahiplerinin bilgisine sunmuştur.	X					
4.2.2-Yönetim Kurulu üyelerinin görev ve yetkileri yıllık faaliyet raporunda açıklanmıştır.	X					
4.2.3-Yönetim Kurulu, şirketin ölçeğine ve faaliyetlerinin karmaşıklığına uygun bir iç kontrol sistemi oluşturmuştur.	X					
4.2.4-İç kontrol sisteminin işleyişi ve etkinliğine dair bilgiler yıllık faaliyet raporunda verilmiştir.	X					
4.2.5-Yönetim Kurulu Başkanı ve icra başkanı (genel müdür) görevleri biriminden ayrılmış ve tanımlanmıştır.	X					
4.2.7-Yönetim Kurulu, yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesinin etkili bir şekilde çalışmasını sağlamakta ve şirket ile pay sahipleri arasındaki anlaşmazlıkların giderilmesinde ve pay sahipleriyle iletişimde yatırımcı ilişkileri bölümü ve kurumsal yönetim komitesiyle yakın işbirliği içinde çalışmıştır.	X					
4.2.8- Yönetim Kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zarara ilişkin olarak Şirket, sermayenin %25'ini aşan bir bedelle yönetici sorumluluk sigortası yaptırmıştır.	X					
4.3. YÖNETİM KURULUNUN YAPISI						
4.3.9- Şirket yönetim kurulunda, kadın üye oranı için asgari %25'lik bir hedef belirleyerek bu amaca ulaşmak için politika oluşturmuştur. Yönetim kurulu yapısı yıllık olarak gözden geçirilmekte ve aday belirleme süreci bu politikaya uygun şekilde gerçekleştirilmektedir.	X					
4.3.10-Denetimden sorumlu komitenin üyelerinden en az birinin denetim/muhasebe ve finans konusunda 5 yıllık tecrübesi vardır.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.4. YÖNETİM KURULU TOPLANTILARININ ŞEKLİ						
4.4.1-Bütün yönetim kurulu üyeleri, yönetim kurulu toplantılarının çoğuna fiziksel katılım sağlamıştır.	X					
4.4.2-Yönetim kurulu, gündemde yer alan konularla ilgili bilgi ve belgelerin toplantıdan önce tüm üyelere gönderilmesi için asgari bir süre tanımlamıştır.	X					
4.4.3-Toplantıya katılamayan ancak görüşlerini yazılı olarak yönetim kuruluna bildiren üyenin görüşleri diğer üyelerin bilgisine sunulmuştur.					X	Görüş bildirim imkânı bulunmakla birlikte toplantıya katılamayan yönetim kurulu üyelerimizden bu yönde bir bildirim yapılmamıştır.
4.4.4-Yönetim kurulunda her üyenin bir oy hakkı vardır.	X					"Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen aşağıdaki konularda Yönetim Kurulu kararı alınabilmesi C grubundan seçilen üyenin olumlu oy kullanmasına bağlıdır. a) Şirket esas sözleşmesinde, Yönetim Kurulu toplantı ve karar nisabı ve "İmtiyazlı Hisse" ye ait hakları etkileyecek değişiklikler ile Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının öncelikle karşılanmasına yönelik yükümlülüğü ve bu yükümlülüğe ilişkin İmtiyazlı Hisseye tanınan hakları doğrudan veya dolaylı yoldan etkileyecek her türlü Esas Sözleşme değişikliği yapılmasına, b) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının bu tür akaryakıtların üretim kabiliyetinin ve nakil ile ilgili sistemlerinin sağlanması, korunması da dâhil öncelikli olarak istenilen kalitede, zamanda ve miktarda emsallerine uygun piyasa fiyatlarında karşılanması esas olup, söz konusu akaryakıtların istenilen kalitenin, zamanın ve miktarın dışında ve/veya emsallerine uygun piyasa fiyatlarının üstünde karşılanmasına, c) Türk Silahlı Kuvvetlerinin akaryakıt ihtiyacının karşılanmasını kısıtlayacak ve/veya karşılanmasına engel olacak nitelikte, i)Şirketin sahip olduğu rafinerilerden herhangi birinin kapatılması, satılması, herhangi bir takyidat ile sınırlandırılması veya kapasitesinin %10'dan fazla azaltılmasına, ya da ii)Şirketin bölünmesi veya başka bir şirket ile birleşmesine, d) Şirketin tasfiyesine ilişkin kararlar."

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.4.5-Yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağı şirket içi düzenlemeler ile yazılı hale getirilmiştir.	X					
4.4.6 Yönetim kurulu toplantı zaptı gündemdeki tüm maddelerin görüşüldüğünü ortaya koymakta ve karar zaptı muhalif görüşleri de içerecek şekilde hazırlanmaktadır.	X					
4.4.7-Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmıştır. Yönetim kurulu üyelerinin şirket dışında aldığı görevler genel kurul toplantısında pay sahiplerinin bilgisine sunulmuştur.		X				Yönetim kurulu üyelerinin iş deneyimleri ve sektörel tecrübelerinin Yönetim Kurulu'na önemli katkısı dolayısıyla şirket dışında başka görevler alması sınırlandırılmamıştır. Faaliyet raporumuzda yönetim kurulu üyelerimizin özgeçmişlerine yer verilmiştir. Yönetim kurulunun etkin çalışmaları dikkate alınarak, kurumsal yönetim açısından herhangi bir olumsuz durum oluşturmadığı değerlendirilen mevcut uygulamada kısa vadede bir değişiklik öngörülmemektedir.
4.5. YÖNETİM KURULU BÜNYESİNDE OLUŞTURULAN KOMİTELER						
4.5.5-Her bir yönetim kurulu üyesi sadece bir komitede görev almaktadır.			X			Komiteler yönetim kurulu üyelerimizin bilgi birikimi ve tecrübeleri dikkate alınarak, ilgili düzenlemelere uygun olarak oluşturulmakta, bazı yönetim kurulu üyelerimiz birden çok komitede görevlendirilmektedir. Birden fazla komitede görev alan üyeler, ilişkili konularda görev yapan komiteler arası iletişimi sağlamakta ve iş birliği imkânlarını artırmaktadır. Yönetim kurulu üyelerinin bilgi birikimi ve tecrübelerinin de katkısıyla verimli çalışmaları dikkate alınarak, mevcut komite yapısının etkin çalışmaya imkân sağladığı görülmekte olup; yakın zamanda bir değişiklik ihtiyacı öngörülmemektedir.
4.5.6-Komiteler, görüşlerini almak için gerekli gördüğü kişileri toplantılara davet etmiştir ve görüşlerini almıştır.	X					
4.5.7-Komitenin danışmanlık hizmeti aldığı kişi/kuruluşun bağımsızlığı hakkında bilgiye yıllık faaliyet raporunda yer verilmiştir.					X	Bu yönde alınmış bir danışmanlık hizmeti bulunmamaktadır.
4.5.8-Komite toplantılarının sonuçları hakkında rapor düzenlenerek yönetim kurulu üyelerine sunulmuştur.	X					

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

	Evet	Kısmen	Hayır	Muaf	İlgisiz	Açıklama
4.6. YÖNETİM KURULU ÜYELERİNE VE İDARİ SORUMLULUĞU BULUNAN YÖNETİCİLERE SAĞLANAN MALİ HAKLAR						
4.6.1 - Yönetim kurulu, sorumluluklarını etkili bir şekilde yerine getirip getirmediğini değerlendirmek üzere yönetim kurulu performans değerlendirmesi gerçekleştirmiştir.	X					
4.6.4-Şirket, yönetim kurulu üyelerinden herhangi birisine veya idari sorumluluğu bulunan yöneticilerine kredi kullandırmamış, borç vermemiş veya ödünç verilen borcun süresini uzatmamış, şartları iyileştirmemiş, üçüncü şahıslar aracılığıyla kişisel bir kredi başlığı altında kredi kullandırmamış veya bunlar lehine kefalet gibi teminatlar vermemiştir.	X					
4.6.5-Yönetim kurulu üyeleri ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler yıllık faaliyet raporunda kişi bazında açıklanmıştır.			X			Olağan Genel Kurulda ve finansal tablo dipnotlarımızda Yönetim Kurulu Üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere yapılan ödemeler genel uygulamalara paralel şekilde toplu olarak kamuya açıklanmaktadır. Kişisel bilgilerin gizliliği açısından önemli görülen konu hakkında piyasa uygulamaları yakından izlenmekte olup, yaygın uygulamaya paralel hareket edilmesi öngörülmektedir.

II. KURUMSAL YÖNETİM BİLGİ FORMU (KYBF)

PAY SAHİPLERİ	
1.1. Pay Sahipliği Haklarının Kullanımının Kolaylaştırılması Yıl boyunca şirketin düzenlediği yatırımcı konferans ve toplantılarının sayısı	10 adet konferans ve 2 adet roadshow'a katılım sağlandı, fon yöneticileri ve analistlerle yaklaşık 400 adetin üzerinde bire bir görüşme gerçekleştirildi.
1.2. Bilgi Alma ve İnceleme Hakkı Özel denetçi talebi sayısı	-
Genel kurul toplantısında kabul edilen özel denetçi talebi sayısı	-
1.3. Genel Kurul	
İlke 1.3.1 (a-d) kapsamında talep edilen bilgilerin duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1007501
Genel kurul toplantısıyla ilgili belgelerin Türkçe ile eş anlı olarak İngilizce olarak da sunulup sunulmadığı	Evet, sunulmuştur.
İlke 1.3.9 kapsamında, bağımsız üyelerin çoğunluğunun onayı veya katılanların oybirliği bulunmayan işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte bir işlem bulunmamaktadır.
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 9 kapsamında gerçekleştirilen ilişkili taraf işlemleriyle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	Bu nitelikte bir işlem bulunmamaktadır.
Kurumsal Yönetim Tebliği (II-17.1) madde 10 kapsamında gerçekleştirilen yaygın ve süreklilik arz eden işlemlerle ilgili KAP duyurularının bağlantıları	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1007013
Şirketin kurumsal internet sitesinde, bağış ve yardımlara ilişkin politikanın yer aldığı bölümün adı	https://www.tupras.com.tr/politikalar
Bağış ve yardımlara ilişkin politikanın kabul edildiği genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/922381
Esas sözleşmede menfaat sahiplerinin genel kurula katılımını düzenleyen madde numarası	Madde 14-a
Genel kurula katılan menfaat sahipleri hakkında bilgi	Olağan koşullar altında genel kurul toplantıları kamuya açık olarak yapılmakla birlikte, pandemi koşulları ve kamu otoritelerinin ilgili düzenlemelerinde yer alan grup halinde toplanmaya ilişkin kısıtlamalar dikkate alınarak toplum sağlığının korunması açısından, 2022 yılında yapılan genel kurullarda toplantı salonuna öncelikle pay sahiplerimiz kabul edilmiştir.
1.4. Oy Hakları	
Oy hakkında imtiyaz bulunup bulunmadığı	Evet
Oyda imtiyaz bulunuyorsa, imtiyazlı pay sahipleri ve oy oranları	Tüpraş'ın payları A ve C grubu olarak ikiye ayrılmıştır. Olağan ve Olağanüstü Genel Kurul toplantılarında hazır bulunan pay sahipleri oy haklarını toplam paylarının nominal değeri ile orantılı olarak kullanırlar. Yönetim Kurulu üyelerinin seçiminde 1 üyenin Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu pay sahibinin gösterdiği adaydan seçilmesi zorunludur. Esas Sözleşmenin 10. Maddesinde belirtilen imtiyaza ilişkin hususlarda Yönetim Kurulu ve Genel Kurulda karar alınabilmesi Özelleştirme İdaresi Başkanlığına ait C grubu payın olumlu oy kullanmasına bağlıdır. Güncel ortaklık yapısına faaliyet raporunda yer verilmektedir.
En büyük pay sahibinin ortaklık oranı	%46
1.5. Azlık Hakları	
Azlık haklarının, şirketin esas sözleşmesinde (içerik veya oran bakımından) genişletilip genişletilmediği	Hayır
Azlık hakları içerik ve oran bakımından genişletildi ise ilgili esas sözleşme maddesinin numarasını belirtiniz.	-
1.6. Kâr Payı Hakkı	
Kurumsal internet sitesinde kâr dağıtım politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

PAY SAHİPLERİ		
Yönetim kurulunun genel kurula kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde bunun nedenleri ve dağıtılmayan kârın kullanım şeklini belirten genel kurul gündem maddesine ilişkin tutanak metni	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. yönetimi tarafından Türkiye Finansal Raporlama Standartları (TFRS) esas alınarak hazırlanan ve PwC Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş. tarafından denetlenen, 1 Ocak - 31 Aralık 2021 hesap dönemine ilişkin finansal tablolar ile Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş.'nin Vergi Usul Kanunu (VUK) hükümlerine uygun olarak tutulan kayıtlara göre oluşan mali tablolarının incelenmesi sonucunda; TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre 3.319.134.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârı, VUK kayıtlarına göre ise 676.189.069,94 TL cari yıl kârı ve 4.201.408.452,22 TL tutarında geçmiş yıl zararı bulunduğu görülerek; TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre elde edilen 3.319.134.000,00 TL net dönem kârına; 2.952.291,27 TL tutarındaki bağışların eklenmesi sonucu ulaşılan kâr payı matrahının 3.322.086.291,27 TL olduğu; Sermaye Piyasası mevzuatı ile Şirket Esas Sözleşmesinin 18. maddesine ve 31 Mart 2014 tarihli Genel Kurul'da pay sahipleri tarafından onaylanan Şirketimiz Kâr Dağıtım Politikası çerçevesinde, VUK'a göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan kârdan geçmiş yıl zararlarının düşülmesinden sonra bakiye kalmadığından, kâr payı dağıtılamayacağı görülmüş olup; VUK kayıtlarına göre hazırlanan mali tablolara göre oluşan 676.189.069,94 TL cari yıl dönem kârının geçmiş yıl zararlarından mahsup edilmesi, TFRS'ye uygun olarak hazırlanan finansal tablolara göre oluşan 3.319.134.000,00 TL ana ortaklığa ait net dönem kârının ise ilgili finansal tablolarda geçmiş yıl kârlarına aktarılması, 793 TL ret oyuna karşılık 176.787.624,97 TL kabul oyu neticesinde oy çokluğu ile karar verildi.	
Yönetim kurulunun genel kurula kârın dağıtılmamasını teklif etmesi halinde ilgili genel kurul tutanağının yer aldığı KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1014236	
Genel Kurul Toplantıları		
Genel Kurul Tarihi	30 Mart 2022	25 Ağustos 2022
Genel kurul gündemiyle ilgili olarak şirkete iletilen ek açıklama talebi sayısı	-	-
Pay sahiplerinin genel kurula katılım oranı	%70,6	%70,8
Doğrudan temsil edilen payların oranı	%0,03	%0,19
Vekaleten temsil edilen payların oranı	%70,57	%70,57
Şirket'in kurumsal internet sitesinde her gündem maddesiyle ilgili olumlu ve olumsuz oyları da gösterir şekilde genel kurul toplantı tutanaklarının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Genel Kurullar/ Toplantı Tutanağı	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Genel Kurullar/ Toplantı Tutanağı
Kurumsal internet sitesinde genel kurul toplantısında yöneltilen tüm soru ve bunlara sağlanan yanıtların yer aldığı bölümün adı	1.3.5. numaralı Kurumsal Yönetim İlkesi kapsamında herhangi bir soru iletilmemiştir.	1.3.5. numaralı Kurumsal Yönetim İlkesi kapsamında herhangi bir soru iletilmemiştir.
Genel kurul toplantı tutanağının ilişkili taraflarla ilgili madde veya paragraf numarası	-	-
Yönetim kuruluna bildirimde bulunan imtiyazlı bir şekilde ortaklık bilgilerine ulaşma imkânı bulunan kişi sayısı (İçeriden öğrenenler listesi)	-	-
KAP'ta yayınlanan genel kurul bildiriminin bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/ Bildirim/1014236	https://www.kap.org.tr/tr/ Bildirim/1058445

2. KAMUYU AYDINLATMA VE ŞEFFAFLIK	
2.1. Kurumsal İnternet Sitesi	
Kurumsal internet sitesinde 2.1.1. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde talep edilen bilgilerin yer aldığı bölümlerin adları	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Ticaret Sicil Belgesi, Ortaklık Yapısı, Esas Sözleşme, Esas Sözleşme Değişiklikleri, Politikalar Yatırımcı İlişkileri/Özel Durum Açıklamaları Yatırımcı İlişkileri/Finansallar ve Raporlar Yatırımcı İlişkileri/Genel Bakış/Faaliyet Raporu, Genel Kurul Toplantı Dokümanları, Telekonferans ve Yatırımcı Sunumları
Kurumsal internet sitesinde doğrudan veya dolaylı bir şekilde payların %5'inden fazlasına sahip olan gerçek kişi pay sahiplerinin listesinin yer aldığı bölüm	Yatırımcı İlişkileri/Kurumsal Yönetim/Ortaklık Yapısı
Kurumsal internet sitesinin hazırlandığı diller	Türkçe / İngilizce
2.2. Faaliyet Raporu	
2.2.2. numaralı kurumsal yönetim ilkesinde belirtilen bilgilerin faaliyet raporunda yer aldığı Sayfa numaraları veya bölüm adları	
a) Yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerin şirket dışında yürüttükleri görevler ve üyelerin bağımsızlık beyanlarının yer aldığı Sayfa numarası veya bölüm adı	Genel Kurul/Yönetim Kurulu Özgeçmişleri Kurumsal Yönetim/Bağımsızlık Beyanları
b) Yönetim Kurulu bünyesinde oluşturulan komitelere ilişkin bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
c) Yönetim kurulunun yıl içerisindeki toplantı sayısı ve üyelerin toplantılara katılım durumu bilgisinin Sayfa numarası veya bölüm adı	Kurumsal Yönetim /Kurumsal Uyum Raporu /Yönetim Kurulu
ç) Şirket faaliyetlerini önemli derecede etkileyebilecek mevzuat değişiklikleri hakkında bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
d) Şirket aleyhine açılan önemli davalar ve olası sonuçları hakkında bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
e) Şirketin yatırım danışmanlığı ve derecelendirme gibi hizmet aldığı kurumlarla arasındaki çıkar çatışmaları ve bunları önlemek için alınan tedbirlere ilişkin bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
f) Sermayeye doğrudan katılım oranının %5'i aştığı karşılıklı iştiraklere ilişkin bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	Hukuki Açıklamalar Bölümü
g) Çalışanların sosyal hakları, mesleki eğitimi ile diğer toplumsal ve çevresel sonuç doğuran şirket faaliyetlerine ilişkin kurumsal sosyal sorumluluk faaliyetleri hakkında bilginin Sayfa numarası veya bölüm adı	İnsan Kaynakları / Kurumsal Sosyal Sorumluluk /Sürdürülebilirlik

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

3. MENFAAT SAHİPLERİ

3.1. Menfaat Sahiplerine İlişkin Şirket Politikası

Kurumsal internet sitesinde tazminat politikasının yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/ Kurumsal Yönetim/Politikalar
Çalışan haklarının ihlali nedeniyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararlarının sayısı	14
İhbar mekanizmasıyla ilgili yetkilinin unvanı	Risk Yönetimi ve Denetim Yöneticisi
Şirketin ihbar mekanizmasına erişim bilgileri	İhbar mekanizmasına Tüpraş kurumsal internet sitesinde ana Sayfada "İletişim" bölümünden ulaşılmaktadır. https://piy.tupras.com.tr/BildirimKayit.aspx veya Koç Holding Etik Hattı'na "kocsnow.koc.com.tr/ihbarbildirim" adresinden bildirimde bulunulabilir.

3.2. Menfaat Sahiplerinin Şirket Yönetimine Katılımının Desteklenmesi

Kurumsal internet sitesinde, çalışanların yönetim organlarına katılımına ilişkin olan iç düzenlemelerin yer aldığı bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri/Genel Bakış/Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik/Raporlar/Sürdürülebilirlik Raporları İç düzenlemelerin kamuya açık bağlantısı bulunmamaktadır
Çalışanların temsil edildiği yönetim organları	Çalışanların işletme değer ve hedeflerini destekleyici davranış ve çabalarını ödüllendirmek amacıyla "Tüpraş Takdir Tanıma ve Ödüllendirme" sistemi "Rafineri Öneri Sistemi (RAFÖ)" uygulanmaktadır. Çalışanlar tarafından geliştirilen RAFÖ (Rafineri Öneri Sistemi), tüm çalışanların iyileştirme ve geliştirmeye yönelik fikirlerini kolayca iletmelerini sağlayan, çalışanların iyi fikirlerini ortaya çıkartarak değerlendiren ve uygulayan, sürekli gelişimi teşvik eden ve çalışanların kendilerini "değerli" hissetmesini sağlamayı amaçlayan bir öneri sistemidir. Bununla beraber, çevik ekip çalışmalarını ve çalışan deneyimi iyileştirme çalışmalarını desteklemek, yaygınlaşmasını sağlamak ve ödüllendirmek için 2021 yılında devreye alınan "Tüpraş Çalışan Deneyimini İyileştirme Ödülleri" platformu diğer bir takdir ve ödüllendirme aracıdır. Şirkette, çalışanların dâhiliyeti ve yönetimin sahipliği ile oluşturulan geniş katılımlı Çalışan Deneyimi İyileştirme takımları bulunmaktadır. Bu takımların amacı Tüpraş'ı en çok çalışılmak istenilen şirket yapma yolunda çalışma hayatı deneyimlerini iyileştirebilmek ve sürdürülebilir kılmaktır. Bununla beraber, Çalışan Bağlılığı Araştırması ve Çalışan Deneyimini iyileştirme anketleri ile çalışanların deneyimleri öğrenilmekte, önerileri alınmakta, bağlılık ve memnuniyetleri ölçülmektedir. Anketlerden gelen geri bildirimler, şirket faaliyetlerinde ve çalışan deneyimi çalışmalarında göz önünde bulundurularak sürekli iyileştirmelere devam edilmektedir. İyileştirmelere yönelik hedefler şirket üst yönetiminin ve ilgili çalışan deneyimi iyileştirme takımlarının performans kartlarında da (OKR) yer almaktadır. Tüpraş'ta "görünür liderlik" uygulaması kapsamında, Tüpraş yöneticilerinin katıldığı davranış odaklı emniyet turları yapılmaktadır. Çalışanların kararlara katılımına yönelik bir başka uygulama ise saat ücretli çalışanlara yönelik disiplin kurulu kararlarında toplu iş sözleşmesi gereği sendikadan iki temsilcinin söz hakkı olmasıdır.

3.3. Şirketin İnsan Kaynakları Politikası

Kilit yönetici pozisyonları için halefiyet planı geliştirilmesinde yönetim kurulunun rolü	Tüm kilit yönetici pozisyonları için halefiyet planı oluşturulur. Bu halefiyet planı, CEO onayının ardından Yönetim Kurulu Başkanı'nın onayına sunularak nihai haline getirilir.

Kurumsal internet sitesinde fırsat eşitliği ve personel alımı ölçütlerini içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti	**Tüpraş Etik İlkeler** **3.1 İnsan Haklarına Saygı** Tüpraş olarak sürdürülebilir büyümeyi sağlayacak, katma değer yaratan, en başarılı ve yetkin profesyonellerden oluşan ve herkesin parçası olmaktan gurur duyduğu ideal kurum olmayı hedefleriz. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Beyannamesi'ni benimser, Etik İlkeleri'miz ve ilgili politikalarımızın bu ilkelerle uyumlu olmasını hedefleriz. Tüm çalışanlarımıza eşit davranma ve adil olma konusunda gerekli özeni büyük bir titizlikle gösterir, aynı tutumu tüm paydaşlarımızdan da bekleriz. · İşe alımlarda cinsiyet, dil, din, ırk, renk, yaş, milliyet ve düşünce farklılığı ve malvarlığı farkı gözetmeksizin, tek ölçü olarak işe uygunluk vasıflarını ararız. · Adil ve rekabetçi ücret politikaları, etkin ve objektif performans değerlendirme sistemi ve uygulamaları ile başarıyı ödüllendiririz. · Atama, terfi, rotasyon ve ödüllendirmelerde fırsat eşitliği sağlayarak çalışanlarımızın şirkete olan bağlılığını artırmayı hedefleriz. · Çalışanlarımızın eğitilmesi, yönlendirilmesi ve geliştirilmesi için imkân ve fırsat eşitliği sağlarız. · İş birliği ve dayanışmanın en önemli unsur olduğu, şeffaf ve karşılıklı saygıyı teşvik eden bir çalışma ortamı yaratırız. · Ayrımcılığın hiçbir türüne tolerans göstermeyiz. · Çalışanlarımıza temiz, sağlıklı ve güvenli çalışma koşulları sağlarız, · Çalışanlarımızın sendikalaşma ve toplu sözleşme haklarına saygı duyarız. · Şiddet ve tacizin hiçbir türüne müsaade etmeyiz. · Çocuk işçiliğine, köleliğe, insan ticaretine ve zorla çalıştırmaya karşı tolerans göstermeyiz. · Şirket kaynaklarını sorumlu bir şekilde kullanırız. **İnsan Hakları Politikası** **Çeşitlilik ve Eşit İşe Alım Fırsatları** Tüpraş, farklı kültürlerden, tecrübelerden ve özgeçmişlerden bireyleri istihdam etmeye çalışır. İşe alımda karar verme süreçleri, ırk, din, milliyet, cinsiyet, yaş, medeni durum ve engellilik durumuna bakılmaksızın işin gerekliliklerine ve kişisel niteliklere bağlıdır. **Çeşitlilik, Eşitlik ve Kapsayıcılık Politikası** **4.3 Fırsat Eşitliği** Tüm çalışanlara, adaylara ve iş ortaklarımıza adil ve eşit fırsatlar sunarız. İnsan Kaynakları süreçlerinde ve çalışma ilişkilerinde ayrımcılığa karşı sıfır tolerans ilkesini uygularız. İşe alım, atama ve terfi süreçlerinde yetkinlik, deneyim, bilgi, yetenek ve işin gerekliliklerine göre karar veririz. Performans ölçme ve değerlendirme, kariyer planlaması ve terfi süreçlerinde fırsat eşitliği sunarız. Çalışanlara verilen Eğitim ve Yetenek Gelişimi programlarında fırsat eşitliğini gözetiriz. Çeşitli eğitimler ve programlarla her çalışanın fırsat eşitliği ilkesini benimsemesini destekleriz. İş süreçleri ve uygulamalarını fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda düzenli aralıklarla gözden geçirir ve gerekli iyileştirmeleri gerçekleştiririz. Toplumsal etki alanının farkında olarak fırsat eşitliğini gözeten işveren kimliği doğrultusunda davranırız. https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_etik_ilkeleri.pdf https://www.tupras.com.tr/uploads/Politikalar/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/cek_politika.pdf
Pay edindirme planı bulunup bulunmadığı	Pay edindirme planı bulunmuyor.

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

Kurumsal internet sitesinde ayrımcılık ve kötü muameleyi önlemeye yönelik önlemleri içeren insan kaynakları politikasının yer aldığı bölümün adı veya politikanın ilgili maddelerinin özeti	**Ayrımcılığın Önlenmesi** Ayrımcılığa karşı sıfır tolerans politikası tüm işe alım, terfi, atama ve eğitim süreçlerinde temel ilkedir. Tüpraş tüm çalışanlarından birbirlerine olan davranışlarında aynı hassasiyetle hareket etmelerini bekler. Tüpraş, çalışanlarına eşit haklar ve fırsatlar sunarak eşit davranmaya özen gösterir. Irk, cinsiyet, renk, milliyet, din, yaş, engellilik, cinsel yönelim ve siyasi görüşe dayanan ayrımcılığın ve saygısızlığın hiçbir türüne müsaade edilmez. https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf
İş kazalarıyla ilgili sorumluluk sebebiyle şirket aleyhine kesinleşen yargı kararı sayısı	Bu hususta açılan herhangi bir dava bulunmamaktadır.
3.5. Etik Kurallar ve Sosyal Sorumluluk	
Kurumsal internet sitesinde etik kurallar politikasının yer aldığı bölümün adı	Sürdürülebilirlik/Etik İlkeler
Kurumsal internet sitesinde kurumsal sosyal sorumluluk raporunun yer aldığı bölümün adı. Kurumsal sosyal sorumluluk raporu yoksa, çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim konularında alınan önlemler	Sürdürülebilirlik/Raporlar
İrtikap ve rüşvet de dâhil olmak üzere her türlü yolsuzlukla mücadele için alınan önlemler	Konuyla ilgili esaslar Tüpraş Etik İlkeleri ile Rüşvet ve Yolsuzlukla Mücadele Politikasında yer almaktadır.

4. YÖNETİM KURULU-I

Yönetim Kurulunun Faaliyet Esasları	
En son yönetim kurulu performans değerlendirmesinin tarihi	29.12.2022
Yönetim kurulu performans değerlendirmesinde bağımsız uzmanlardan yararlanılıp yararlanılmadığı	Hayır
Bütün yönetim kurulu üyelerinin ibra edilip edilmediği	Evet
Görev dağılımı ile kendisine yetki devredilen yönetim kurulu üyelerinin adları ve söz konusu yetkilerin içeriği	Yönetim kurulu üyeleri arasında yetki devri yapılmamıştır.
İç kontrol birimi tarafından denetim kuruluna veya diğer ilgili komitelere sunulan rapor sayısı	İç denetim birimi tarafından yıl içinde yapılan faaliyetler hakkında her yıl toplu olarak denetim kuruluna sunum yapılmaktadır.
Faaliyet raporunda iç kontrol sisteminin etkinliğine ilişkin değerlendirmenin yer aldığı bölümün adı veya Sayfa numarası	Risk Yönetimi ve Risk Yönetim Komitesi Çalışmaları / İç Kontrol Sistemi ve İç Denetim
Yönetim kurulu başkanının adı	Mehmet Ömer Koç
İcra başkanı / genel müdürün adı	İbrahim Yelmenoğlu
Yönetim kurulu başkanı ve icra başkanı/genel müdürün aynı kişi olmasına ilişkin gerekçenin belirtildiği KAP duyurusunun bağlantısı	-
Yönetim kurulu üyelerinin görevleri esnasındaki kusurları ile şirkette sebep olacakları zararın, şirket sermayesinin %25'ini aşan bir bedelle sigorta edildiğine ilişkin KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1053104
Kurumsal internet sitesinde kadın yönetim kurulu üyelerinin oranını artırmaya yönelik çeşitlilik politikası hakkında bilgi verilen bölümün adı	Yatırımcı İlişkileri / Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası
Kadın üyelerin sayısı ve oranı	2 (%17)

Yönetim Kurulunun Yapısı

Yönetim Kurulu Üyesinin Adı/Soyadı	İcrada Görevli Olup Olmadığı	Bağımsız Üye Olup Olmadığı	Yönetim Kuruluna İlk Seçilme Tarihi	Bağımsızlık Beyanının yer aldığı KAP duyurusunun Bağlantısı	Bağımsız Üyenin Aday Gösterme Komitesi Tarafından Değerlendirilip Değerlendirilmediği	Bağımsızlığını Kaybeden Üye Olup Olmadığı	Denetim, Muhasebe ve/veya Finans Alanında En Az 5 Yıllık Deneyime Sahip Olup Olmadığı
Ömer M. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	26/01/2006	-	-	-	Evet
Ali Y. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	27/03/2009	-	-	-	Evet
Rahmi M. Koç	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	04/06/2008	-	-	-	Evet
Semahat S. Arsel	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	27/03/2009	-	-	-	Evet
Levent Çakıroğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	30/03/2015	-	-	-	Evet
Erol Memioğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	26/01/2006	-	-	-	Evet
Yağız Eyüboğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye Değil	04/04/2016	-	-	-	Evet
Yunus Elitaş	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	30/03/2022	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1112873	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Muharrem Hilmi Kayhan	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/1007501	Değerlendirildi	Hayır	Evet
Ayşe Canan Ediboğlu	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018		Değerlendirildi	Hayır	Evet
Kâmil Ömer Bozer	İcrada Görevli Değil	Bağımsız Üye	21/03/2018		Değerlendirildi	Hayır	Evet

4. YÖNETİM KURULU - II

4.4. Yönetim Kurulu Toplantılarının Şekli	
Raporlama döneminde fiziki olarak toplanmak suretiyle yapılan yönetim kurulu toplantılarının sayısı	2
Yönetim kurulu toplantılarına ortalama katılım oranı	%88
Yönetim kurulunun çalışmalarını kolaylaştırmak için elektronik bir portal kullanılıp kullanılmadığı	Kullanılmamaktadır.
Yönetim kurulu çalışma esasları uyarınca, bilgi ve belgelerin toplantıdan kaç gün önce üyelere sunulduğu	1 hafta içerisinde
Kurumsal internet sitesinde yönetim kurulu toplantılarının ne şekilde yapılacağının belirlendiği şirket içi düzenlemeler hakkında bilginin yer aldığı bölümün adı	Tüpraş Yönetim Kurulu Çalışma Esasları bulunmakla birlikte kamuya açık bir doküman değildir.
Üyelerin şirket dışında başka görevler almasını sınırlandıran politikada belirlenen üst sınır	Bu yönde bir belirleme bulunmamaktadır.
4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler	
Faaliyet raporunda yönetim kurulu komitelerine ilişkin bilgilerin yer aldığı Sayfa numarası veya ilgili bölümün adı	Kurumsal Yönetim / Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğine İlişkin Yönetim Kurulu Değerlendirmesi
Komite çalışma esaslarının duyurulduğu KAP duyurusunun bağlantısı	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/749716

KURUMSAL YÖNETİM UYUM RAPORU VE BİLGİ FORMU

Yönetim Kurulu Komiteleri - I

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda "Diğer" Olarak Belirtilen Komitenin Adı	Komite Üyelerinin Adı Soyadı	Komite Başkanı Olup Olmadığı	Yönetim Kurulu Üyesi Olup Olmadığı
Denetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
Denetim Komitesi	-	Kamil Ömer Bozer	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Muharrem Hilmi Kayhan	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Yağız Eyüboğlu	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	Doğan Korkmaz	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi Değil
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	Ayşe Canan Ediboğlu	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	Erol Memioğlu	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Ömer M. Koç	Başkan	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Ali Y. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Rahmi M. Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Semahat S. Arsel	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi
Diğer	Yürütme Komitesi	Caroline Nicole Koç	Üye	Yönetim Kurulu Üyesi Değil

4. YÖNETİM KURULU- III

4.5. Yönetim Kurulu Bünyesinde Oluşturulan Komiteler II	
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, denetim komitesinin, faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (Sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, kurumsal yönetim komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (Sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, aday gösterme komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (Sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, riskin erken saptanması komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (Sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi
Faaliyet raporu veya kurumsal internet sitesinin, ücret komitesinin faaliyetleri hakkında bilgi verilen bölümünü belirtiniz (Sayfa numarası veya bölümün adı)	Kurumsal Yönetim/Yönetim Kurulu Komitelerinin Çalışma Esasları ve Etkinliğinin Değerlendirmesi

4.6. Yönetim Kurulu Üyelerine ve İdari Sorumluluğu Bulunan Yöneticilere Sağlanan Mali Haklar	
Faaliyet raporunun, operasyonel ve finansal performans hedeflerine ve bunlara ulaşılıp ulaşılmadığına ilişkin bilginin verildiği Sayfa numarası veya bölüm adı	Yönetim Kurulu Başkan Mesajı
Kurumsal internet sitesinin, icrada görevli ve icrada görevli olmayan üyelere ilişkin ücretlendirme politikasının yer aldığı bölümünün adı.	Yatırımcı İlişkileri / Kurumsal Yönetim / Ücretlendirme Politikası
Faaliyet raporunun, yönetim kurulu üyelerine ve idari sorumluluğu bulunan yöneticilere verilen ücretler ile sağlanan diğer tüm menfaatlerin belirtildiği Sayfa numarası veya bölüm adı	Finansal Rapor dipnot 27

Yönetim Kurulu Komiteleri - II

Yönetim Kurulu Komitelerinin Adları	Birinci Sütunda "Diğer" Olarak Belirtilen Komitenin Adı	İcrada Görevli Olmayan Yöneticilerin Oranı	Komitede Bağımsız Üyelerin Oranı	Komitenin Gerçekleştirdiği Fiziki Toplantı Sayısı	Komitenin Faaliyetleri Hakkında Yönetim Kuruluna Sunduğu Rapor Sayısı
Denetim Komitesi	-	%100	%100	8	8
Kurumsal Yönetim Komitesi	-	%67	%33	9	9
Riskin Erken Saptanması Komitesi	-	%100	%50	6	6
Diğer	Yürütme Komitesi	%100	%0	12	12

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU				AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
		EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ		
	A. Genel İlkeler						
	A1. Strateji, Politika ve Hedefler						
A1.1	Ortaklık yönetim kurulu tarafından öncelikli çevresel, sosyal ve kurumsal yönetim (ÇSY) konuları, riskleri ve fırsatları belirlenmiştir.	X				Tüpraş, Sürdürülebilirlik alanındaki çalışmalarını Tüpraş Yönetim Kurulu tarafından onaylanan ve kamuya açıklanan "Stratejik Dönüşüm Planı" çerçevesinde yönetmektedir.	https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/faaliyet-raporlari/tupras_2022_faaliyet_raporu.pdf
	Ortaklık yönetim kurulu tarafından ÇSY politikaları (Örn: Çevre Politikası, Enerji Politikası, İnsan Hakları ve Çalışan Politikası vb.) oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır.	X				Şirket'in uyum alanındaki risklerinin daha etkin yönetimini sağlamak, yerel ve uluslararası paydaşlarımızın uyum alanındaki beklentilerine daha iyi cevap verebilmek amacıyla uygulamaya konulan politikalara şirket internet sitesinden ulaşılabilir.	https://www.tupras.com.tr/politikalar
A1.2	ÇSY politikaları kapsamında belirlenen kısa ve uzun vadeli hedefler kamuya açıklanmıştır.	X				Dönüşüm planının bir parçası olarak; 2017 yılı baz alınmak suretiyle üretim faaliyetlerinden kaynaklanan Kapsam 1 ve Kapsam 2 emisyonlarının 2030 yılında %27 oranında, 2035 yılında %35 oranında, 2040 yılında %49 oranında azaltılması, 2050 itibarıyla ise karbon nötr olarak faaliyetlere devam edilmesi hedeflenmektedir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
						Mart 2021'de kabul edilen Yönetim Kurulu Çeşitlilik Politikası uyarınca, Tüpraş Yönetim Kurulu'nda 5 yıl içinde %25 kadın üye oranına ulaşılması hedeflenmektedir.	https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/979366 https://www.kap.org.tr/tr/Bildirim/915295

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
	A2. Uygulama/İzleme						
A2.1	ÇSY politikalarının yürütülmesinden sorumlu komiteler ve/veya birimler ile ÇSY konularıyla ilgili ortaklıktaki en üst düzey sorumlular ve görevleri belirlenerek kamuya açıklanmıştır.	X				Sürdürülebilirlik çalışmalarını en üst düzeyde yönetmeye odaklanan Tüpraş, bu alandaki çalışmalarını Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum raporlaması kapsamında Kurumsal Yönetim Komitesi aracılığıyla Yönetim Kurulu'na raporlamaktadır. İklimle bağlantılı risk ve fırsatlar ise, Stratejik Dönüşüm Planı kapsamında takip edilmekte ve yönetilmekte, Yönetim Kurulu bünyesinde bulunan Risk Komitesi'ne iklimle bağlantılı risk ve fırsatlar kapsamında düzenli olarak bilgilendirme yapılmaktadır. Stratejinin uygulanması Genel Müdür'e bağlı Stratejik Planlama Direktörlüğü tarafından yürütülmektedir	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
	Sorumlu komite ve/ veya birim tarafından, politikalar kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler yıl içinde en az bir kez yönetim kuruluna raporlanmıştır.	X				Sürdürülebilirlik İlkelerine Uyum çalışmaları hakkında Yönetim Kurulu, bünyesinde yer alan Kurumsal Yönetim Komitesi ve Risk Komitesi vasıtasıyla bilgilendirilmektedir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
A2.2	ÇSY hedefleri doğrultusunda uygulama ve eylem planları oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır.	X				Tüpraş, 2050 yılına kadar karbon nötr olma hedefini ortaya koymuştur. Bu hedefe ulaşmak için gereken düşük karbon ekonomisine geçiş yol haritası ve eylem planlarını oluşturmak için Karbon Dönüşüm Programı başlatılmıştır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
A2.3	ÇSY Kilit Performans Göstergeleri (KPG) ile söz konusu göstergelere yıllar bazında ulaşma düzeyi kamuya açıklanmıştır.	X				Tüpraş olarak 10 yılı aşkın süredir ÇSY kilit performans göstergeleri izlenmekte olup, yurt içi ve yurt dışı en iyi uygulamalar araştırılarak yaygın eğilimler doğrultusunda gösterge seti her yıl gözden geçirilmektedir. Bu kapsamda, kamuoyu ile paylaşılan göstergelerde son beş yıllık değişime yer verilmektedir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
A2.4	İş süreçlerine veya ürün ve hizmetlere yönelik sürdürülebilirlik performansını iyileştirici faaliyetler kamuya açıklanmıştır.	X				İnovasyon ve Ar-Ge çalışmaları detaylı olarak Şirket'in faaliyet raporu, sürdürülebilirlik raporu ve web sitesinde verilmektedir.	Faaliyet Raporu İnovasyon ve Ar-Ge Bölümü

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
	A3. Raporlama						
A3.1	Faaliyet raporlarında ortaklığın sürdürülebilirlik performansına, hedeflerine ve eylemlerine ilişkin bilgi anlaşılabilir, doğru ve yeterli bir şekilde verilmiştir.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
A3.2	Ortaklık tarafından, faaliyetlerinin Birleşmiş Milletler (BM) 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Amaçlarından hangileri ile ilişkili olduğuna ilişkin bilgi kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
A3.3	ÇSY konularında aleyhte açılan ve/ veya sonuçlanan, ÇSY politikaları açısından önemli nitelikteki ve/ veya faaliyetleri önemli ölçüde etkileyecek davalar kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Kurumsal Yönetim Hukuki Açıklamalar Bölümü
	A4. Doğrulama						
A4.1	Ortaklığın ÇSY Kilit Performans ölçümleri bağımsız üçüncü tarafça doğrulanmış ve kamuya açıklanmıştır.			X		Tüpraş tarafından kamuya açıklanan verilerin güvenilirliğini artırmak amacıyla bağımsız üçüncü taraf kuruluşça doğrulama çalışması yürütülmüştür. Faaliyet raporu Performans Göstergelerinde doğrulatılmış veriler belirtilerek kamuya açıklanmış olup, önümüzdeki yıllarda doğrulama çalışmalarının kapsamının hem bağlı ortaklıklar hem de gösterge bakımından genişletilmesi ve kamuoyu ile paylaşmak üzere çalışmalar devam etmektedir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü "Performans Göstergeleri"
	B. Çevresel İlkeler						
B1	Ortaklık, çevre yönetimi alanındaki politika ve uygulamalarını, eylem planlarını, çevresel yönetim sistemlerini (ISO 14001 standardı ile bilinmektedir) ve programlarını kamuya açıklamıştır.	X				Çevre Yönetim Politikası kamuya açıklanmıştır. Şirket'in tüm organizasyon birimlerinde Entegre Yönetim Sistemi ISO 14001 belgesi mevcuttur.	Faaliyet Raporu Çevre Yönetimi Bölümü Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
B2	Çevre yönetimine ilişkin bilgilerin verilmesinde hazırlanan çevresel raporlara ilişkin olarak raporun kapsamı, raporlama dönemi, raporlama tarihi, raporlama koşulları ile ilgili kısıtlar kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B3	A2.1'de verilmiştir.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B4	Menfaat sahipleri (Yönetim kurulu üyeleri, yöneticiler ve çalışanlar gibi) bazında performans teşvik sistemleri kapsamında ödüllendirme kriterlerine dâhil edilen çevresel hedefler kamuya açıklanmıştır.	X				Tüpraş performans yönetim sistemi olan Koç Diyalog'da çalışanların şirket hedef ve stratejilerine uygun olarak amaç ve kilit sonuçlar belirlediği, yıl boyunca değişen önceliklere göre hedeflerin dinamik bir yapıda uyum sağladığı OKR (Objectives and Key Results - Amaç ve Kilit Sonuçlar) yöntemi kullanılmaktadır. Tüpraş Genel Müdürü, CFO, Strateji ve Sürdürülebilirlik Birimi, Çevre Birimi Yöneticileri ve çalışanlarının OKR'ları arasında iklimle bağlantılı hedefler bulunmaktadır.	Faaliyet Raporu İnsan Kaynakları Bölümü "Performans Yönetimi"
B5	Öncelikli olarak belirlenen çevresel sorunların iş hedeflerine ve stratejilerine nasıl entegre edildiği kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B6	A2.4'te verilmiştir.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Ar-Ge İnovasyon Bölümü
B7	Operasyon süreci dâhil ortaklık değer zinciri boyunca tedarikçi ve müşterileri de kapsayacak şekilde çevresel konuların nasıl yönetildiği, iş hedeflerine ve stratejilere nasıl entegre edildiği kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B8	Çevre konusunda ilgili kuruluşlar ve sivil toplum kuruluşlarının politika oluşturma süreçlerine dâhil olunup olunmadığı ve bu kurum ve kuruluşlarla yapılan iş birlikleri kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Çevre Yönetimi Bölümü

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU				AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
		EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ		
B9	Çevresel göstergeler (Sera gazı emisyonları (Kapsam-1 (Doğrudan), Kapsam-2 (Enerji dolaylı), Kapsam-3 (Diğer dolaylı), hava kalitesi, enerji yönetimi, su ve atık su yönetimi, atık yönetimi, biyoçeşitlilik etkileri) ışığında çevresel etkileri ile ilgili bilgileri dönemsel olarak karşılaştırılabilir bir şekilde kamuya açıklanmıştır.			X		Sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları düzenli olarak hesaplanmakta, ISO 14064-1 uyarınca bağımsız üçüncü taraf ve bağımsız denetim şirketince doğrulanmakta ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Benzer şekilde enerji tüketimi, su ve atık gibi çevresel göstergeler de düzenli olarak takip edilmekte bağımsız üçüncü tarafa doğrulatılması yapılmış ve raporlanmaktadır. Çevresel göstergelerden sera gazı emisyonları, İzleme Raporlama ve Doğrulama (İRD) tebliği kapsamında Çevre ve Şehircilik Bakanlığı'nın yetkilendirdiği doğrulayıcı kuruluşlar, ISO 14064-1 kapsamındaki bağımsız üçüncü taraflar ve bağımsız denetim şirketi tarafından doğrulanmakta kamuoyuna açıklanmaktadır. Tüpraş kapsam 3 emisyonları ise hesaplanmakta olup önümüzdeki yıllarda raporlanması ve azaltımına yönelik stratejiler geliştirilmesi planlanmaktadır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı
B10	Verileri toplamak ve hesaplamak için kullanılan standart, protokol, metodoloji ve baz yıl ayrıntıları kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B11	Önceki yıllarla karşılaştırmalı olarak rapor yılı için çevresel göstergelerinin artış veya azalışı kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü "Performans Göstergeleri"
B12	Çevresel etkilerini azaltmak için kısa ve uzun vadeli hedefler belirlenmiş, bu hedefler ve geçmiş yıllarda belirlenen hedeflere göre ilerleme durumu kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Çevre Yönetimi Bölümü
B13	İklim krizi ile mücadele stratejisi oluşturulmuş ve planlanan eylemler kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Çevre Yönetimi Bölümü

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
B14	Ürünler ve/veya hizmetlerin çevreye potansiyel olumsuz etkisini önlemek veya bu etkileri minimuma indirmek amacıyla program ya da prosedürler oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır.			X		Tüpraş bünyesinde üretim bazında yaşam döngüsü analizleri yapılmakta olup, çıkan sonuçlara göre iyileştirmeye yönelik aksiyonlar alınmaktadır. Şirketin tüm tesislerinde sahip olduğu ISO 14001 gerekliliği olan Çevre Boyut Tabloları ile tüm üretimler izlenmektedir. Ayrıca yeni yatırımlar için Çevresel Etki Değerlendirmeleri de yapılmaktadır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Çevre Yönetimi
	Üçüncü tarafların (örn. tedarikçi, alt yüklenici, bayi vb.) sera gazı emisyon miktarlarında azaltım sağlamaya yönelik aksiyonlar alınmış ve bu aksiyonlar kamuya açıklanmıştır.			X		Üçüncü tarafların sera gazı emisyonları (Kapsam 3) hesaplanmakla birlikte önümüzdeki yıllarda raporlanması ve azaltımına yönelik stratejiler geliştirilmesi planlanmaktadır.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı
B15	Çevresel etkileri azaltmaya yönelik girişim ve projelerin sağladığı çevresel fayda/kazanç ve maliyet tasarrufları kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B16	Enerji tüketimi (doğal gaz, motorin, benzin, LPG, kömür, elektrik, ısıtma, soğutma vb.) verileri Kapsam-1 ve Kapsam-2 olarak kamuya açıklanmıştır.	X				Sürdürülebilirlik çalışmaları kapsamında Kapsam 1 ve Kapsam 2 sera gazı emisyonları düzenli olarak hesaplanmakta, ISO 14064-1 uyarınca bağımsız üçüncü taraf kuruluşça doğrulanmakta ve kamuoyu ile paylaşılmaktadır. Benzer şekilde enerji tüketimi verileri de yıllık olarak hesaplanmakta ve alt kırılımlı olarak kamuya açıklanmaktadır. Rafinerilerin enerji yoğunluk endeksleri raporlanmakta ve her ay düzenli olarak üst yönetimle paylaşılmaktadır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü “Performans Göstergeleri”

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
B17	Raporlama yılında üretilen elektrik, ısı, buhar ve soğutma hakkında kamuya açıklama yapılmıştır.			X		Rafinerilerimizde tüketilen enerji, doğrudan ve dolaylı olarak kırılım bazında (fuel oil, d.gaz vb.) raporlanmakta ancak enerjinin kullanımı sonrası dağılımları ısı ve soğutma özelinde proses spefisik metrikler olup, ayrıca raporlanmamaktadır. Nitekim, rafinerilerin oldukça kompleks yapıya sahip olması sebebiyle her bir proses ünitesi özelinde ısıtma ve soğutmaya giden akış, kalorifik değer ölçümleri de sağlıklı olmamakta ve/veya bulunmamaktadır. Bu sebeple, enerji tüketimleri en güvenilir ölçüme dayalı doğrudan ve dolaylı olarak ana kaynak bazında raporlanmaktadır. Elektrik üretim miktarları ise Lisansa tabii faaliyet olması sebebi ile EPDK/TEİAŞ gibi kurumlara sistem üzerinden bildirilmektedir.	
B18	Yenilenebilir enerji kullanımının artırılması, sıfır veya düşük karbonlu elektriğe geçiş konusunda çalışmalar yapılmış ve kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B19	Yenilenebilir enerji üretim ve kullanım verileri kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Entek
B20	Enerji verimliliği projeleri yapılmış ve enerji verimliliği projeleri sayesinde elde edilen enerji tüketim ve emisyon azaltım miktarı kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü “Performans Göstergeleri”
B21	Su tüketimi, varsa yer altından veya yer üstünden çekilen, geri dönüştürülen ve deşarj edilen su miktarları, kaynakları ve prosedürleri kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü “Performans Göstergeleri”

	İLKE	UYUM DURUMU				AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
		EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ		
B22	Operasyonlar veya faaliyetlerinin herhangi bir karbon fiyatlandırma sistemine (Emisyon Ticaret Sistemi, Cap & Trade veya Karbon Vergisi) dâhil olup olmadığı kamuya açıklanmıştır.	X				Ülkemizde karbon fiyatlandırma sistemine ilişkin yasal düzenleme süreçleri henüz tamamlanmadığından Şirket'in dâhil olduğu bir karbon fiyatlandırma sistemi bulunmamaktadır. Düşük karbon ekonomisine geçiş için Koç Topluluğu düzeyinde yaygınlaştırılacak farklı araçlar değerlendirilmekte olup, uygun görülenler geliştirilen strateji kapsamında uygulamaya alınabilecektir. Tüpraş'ta karbon fiyatlandırmayı projeler özelinde kullanarak projelerin karbon fiyatından nasıl etkilendiğinin değerlendirilmesi yapılmaktadır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Çevre Yönetimi ve Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı
B23	Raporlama döneminde biriken veya satın alınan karbon kredisi bilgisi kamuya açıklanmıştır.		X			Şirket içi karbon fiyatlandırma çalışmaları proje değerlendirmelerinde ele alınmaktadır. İklim değişikliği ile ilgili çalışmalara katkı sağlamak için farklı araçlar değerlendirilmekte olup, uygun görülenler geliştirilen strateji kapsamında uygulamaya alınacaktır.	Faaliyet Raporu
						Biriken/satın alınan karbon kredisi bulunmamaktadır.	Sürdürülebilirlik İlkeleri Uyum Beyanı Bölümü
B24	Ortaklık içerisinde karbon fiyatlandırması uygulanıyor ise ayrıntıları kamuya açıklanmıştır.			X		Şirket içi karbon fiyatlandırma çalışmaları yürütülmektedir. Düşük karbon ekonomisine geçiş için farklı araçlar değerlendirilmekte olup, uygun görülenler geliştirilen strateji kapsamında uygulamaya alınabilecektir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
B25	Ortaklığın çevresel bilgilerini açıkladığı platformlar kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Çevre Yönetimi Bölümü

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
	C. Sosyal İlkeler						
	C1. İnsan Hakları ve Çalışan Hakları						
C1.1	İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi, Türkiye'nin onayladığı ILO Sözleşmeleri ve diğer ilgili mevzuatı kapsayacak şekilde Kurumsal İnsan Hakları ve Çalışan Hakları Politikası oluşturulmuş, politikanın uygulanmasıyla ilgili sorumlular belirlenmiş ve politika ile sorumlular kamuya açıklanmıştır.	X					Tüpraş İnsan Hakları Politikası https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf
C1.2	Tedarik ve değer zinciri etkileri de gözetilerek adil iş gücü, çalışma standartlarının iyileştirilmesi, kadın istihdamı ve kapsayıcılık konularına (cinsiyet, ırk, din, dil, medeni durum, etnik kimlik, cinsel yönelim, cinsiyet kimliği, ailevi sorumluluklar, sendikal faaliyetler, siyasi görüş, engellilik, sosyal ve kültürel farklılıklar vb. konularda ayrım yapılmaması gibi) çalışan haklarına ilişkin politikasında yer verilmiştir.	X					Tüpraş İnsan Hakları Politikası https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf
C1.3	Belirli ekonomik, çevresel, toplumsal faktörlere duyarlı kesimlerin (düşük gelirli kesimler, kadınlar vb.) veya azınlık haklarının/fırsat eşitliğinin gözetilmesi konusunda değer zinciri boyunca alınan önlemler kamuya açıklanmıştır.	X					Tüpraş İnsan Hakları Politikası https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf Faaliyet Raporu İnsan Kaynakları Bölümü
C1.4	Ayrımcılığı, eşitsizliği, insan hakları ihlallerini, zorla çalıştırmayı ve çocuk işçi çalıştırılmasını önleyici ve düzeltici uygulamalara ilişkin gelişmeler kamuya açıklanmıştır.	X					Tüpraş İnsan Hakları Politikası Sayfa 6-7 "Sendikal Örgütlenme Özgürlüğü ve Toplu Sözleşme"; "Çalışma Saatleri"; "Kişisel Gelişim"

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
C1.5	Çalışanlara yapılan yatırım (eğitim, gelişim politikaları), tazminat, tanınan yan haklar, sendikalaşma hakkı, iş/hayat dengesi çözümleri ve yetenek yönetim konularına çalışan haklarına ilişkin politikasında yer verilmiştir.	X					Tüpraş İnsan Hakları Politikası Sayfa 6-7 "Sendikal Örgütlenme Özgürlüğü ve Toplu Sözleşme"; "Çalışma Saatleri"; "Kişisel Gelişim" https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_insan_haklari_politikasi.pdf
	Çalışan şikâyetleri ve anlaşmazlıkların çözümüne ilişkin mekanizmalar oluşturularak uyuşmazlık çözüm süreçleri belirlenmiştir.	X					İhbar Politikası https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_ihbar_politikasi.pdf
	Çalışan memnuniyetinin sağlanmasına yönelik olarak raporlanan dönem içinde yapılan faaliyetler kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu İnsan Kaynakları Bölümü
C1.6	İş sağlığı ve güvenliği politikaları oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır.	X					İş Sağlığı ve Güvenliği Politikası https://www.tupras.com.tr/isci-sagligi-ve-guvenligi-politikasi
	İş kazalarını önleme ve sağlığın korunması amacıyla alınan önlemler ve kaza istatistikleri kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü "Sağlık ve Emniyet Uygulamaları" "Performans Göstergeleri"
C1.7	Kişisel verilerin korunması ve veri güvenliği politikaları oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır.	X					KVKK Politikası https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_kvkk_cevre_politikasi.pdf
C1.8	Etik politikası oluşturulmuş ve kamuya açıklanmıştır	X					Etik İlkeler https://tprstaticfilessa.blob.core.windows.net/assets/uploads/tprspolitika/tr/tupras_etik_ilkeleri.pdf
C1.9	Toplumsal yatırım, sosyal sorumluluk, finansal kapsayıcılık ve finansmana erişim kapsamındaki çalışmalarını açıklar.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü "Toplumsal Sorumluluk"
C1.10	Çalışanlara ÇSY politikaları ve uygulamaları konusunda bilgilendirme toplantıları ve eğitim programları düzenlenmiştir.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik "Performans Göstergeleri"

SÜRDÜRÜLEBİLİRLİK İLKELERİ UYUM ÇERÇEVESİ

	İLKE	UYUM DURUMU EVET	HAYIR	KISMEN	İLGİSİZ	AÇIKLAMA	FAALİYET RAPORU BÖLÜM / BAĞLANTI
	C2. Paydaşlar, Uluslararası Standartlar ve İnisiyatifler						
C2.1	Müşteri şikâyetlerinin yönetimi ve çözümüne ilişkin müşteri memnuniyeti politikası düzenlenmiş ve kamuya açıklanmıştır.	X					Müşteri İlişkileri Politikası https://www.tupras.com.tr/musteri-iliskileri-politikasi
C2.2	Paydaşlarla yürütülen iletişim (hangi paydaş, konu ve sıklık) hakkında bilgiler kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
C2.3	Raporlamalarda benimsenen uluslararası raporlama standartları açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
C2.4	Sürdürülebilirlik ile ilgili benimsenen prensipler, imzacı veya üye olunan uluslararası kuruluş, komite ve ilkeler kamuya açıklanmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
C2.5	Borsa İstanbul'un ve/veya uluslararası endeks sağlayıcıların sürdürülebilirlik endekslerinde yer almak için geliştirmelerde bulunulmuş, çalışmalar yürütülmüştür.	X				Tüpraş Borsa İstanbul dâhil olmak üzere ülkemizde veya uluslararası ölçekte önde gelen sürdürülebilirlik endekslerinde yer almak veya buradaki performansını yürütmek üzere çalışmalar yürütmekte, hangi endekslerde yer aldığını kamuoyu ile paylaşmaktadır.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
	D. Kurumsal Yönetim İlkeleri						
D1	Sürdürülebilirlik alanındaki tedbirler ve stratejilerin belirlenmesinde menfaat sahiplerinin görüşlerine başvurulmuştur.	X				Şirket değişen paydaş beklentileri ve küresel trendlere yanıt vermenin yanı sıra çevresel, sosyal ve kurumsal yönetime ilişkin risk ve fırsatlarını belirlemek amacıyla 2022 yılında stratejik önceliklendirme analizi gerçekleştirmiştir. Hem her kıdem seviyesinden çalışanları içeren iç paydaşlar hem de akademi, sivil toplum, sektör dernekleri mensuplarıyla tedarikçileri, müşterileri ve yatırımcıları içeren dış paydaşlar bu çalışmaya dâhil edilmiştir.	Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü
D2	Sosyal sorumluluk projeleri, farkındalık etkinlikleri ve eğitimler ile sürdürülebilirlik konusu ve bunun önemi hakkında farkındalığın artırılması konusunda çalışmalar yapılmıştır.	X					Faaliyet Raporu Sürdürülebilirlik Bölümü Toplumsal Sorumluluk "Performans Göstergeleri"

TÜPRAŞ ESG SINIRLI GÜVENCE GÖRÜŞ RAPORU

Sınırlı Güvence Raporu
Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Yönetim Kurulu'na,

Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ("Tüpraş" veya "Şirket") tarafından 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıl itibariyle hazırlanan Tüpraş 2022 Faaliyet Raporu'nda ("2022 Faaliyet Raporu") yer alan ve aşağıda listelenmiş Seçilmiş Sürdürülebilirlik Bilgileri ("Seçilmiş Bilgiler") üzerinde bağımsız sınırlı güvence çalışması yürütmek üzere görevlendirilmiş bulunuyoruz.

Seçilmiş Bilgiler
Sınırlı güvence çalışmamıza konu olan ve 2022 Faaliyet Raporu'nun 179., 180., 181., 182., 183., 184 ve 185. sayfalarında bulunan ve ile işaretlenmiş göstergelerin kapsamı 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıl itibariyle aşağıdaki gibidir:

Sosyal Göstergeler
- Toplam Çalışan Sayısı (#)
- Müteahhit Firma Çalışan Sayısı (#)
- Sözleşme Türüne Göre Çalışanlar (#)
- Ücret Kategorisine Göre Çalışanlar (#)
- Kadın Yönetici Oranları (%)
- İstihdam Türüne Göre çalışanlar (#)
- Yaş Gruplarına Göre Çalışan Sayıları (#)
- Yönetici Seviyelerine Göre Çalışan Sayıları (#)
- İşe Alınan Çalışanların Sayısı (#)
- İşten Ayrılan Çalışanların Sayısı (#)
- Toplu Sözleşme Kapsamında Çalışanlar (#)
- Çocuk İznine Ayrılan Çalışan Sayısı (#)
- Çocuk İzninden Sonra İşe Dönen Çalışan Sayısı (#)
- Kadın Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)
- Erkek Çalışanlar için Şirketin İstihdam Ettiği Ortalama Kıdem (#)
- Çalışan Devir Oranı (%)
- Toplam Engelli Çalışan Sayısı (#)
- STEM Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)
- Gelir Getiren Pozisyonlardaki Çalışan Sayısı (#)
- Minimum Başlangıç Ücretinin Asgari Ücrete Oranı
- Toplam Eğitim (saat)
- Kişi Başı Toplam Eğitim (kişi başı ortalama saat)
- Etik İlkeler ve Davranış Kuralları Eğitim Saati (saat)
- Çalışan Bağlılığı Anket Sonuçları (%)
- Toplam Stajyer Sayısı (#)
- İş Sağlığı ve Güvenliği Verileri
  - Toplam İSG Eğitim Saati (saat)
  - LTI Frekansı- OSHA (frekans)
  - LTI Şiddet- OSHA (frekans)
  - Toplam Kayıtlı Yaralanma – OSHA (frekans)
  - Kısıtlı İş Göremezlik – OSHA (frekans)
  - Meslek Hastalığı (frekans)
  - Ölüm Oranı (frekans)
  - Dış Denetim Sayısı (#)
  - İş Kazası Nedeni ile Ölüm (#)

Çevresel Göstergeler

- Doğrudan Enerji Tüketimi (TJ)
  - Doğalgaz (TJ)
  - Fuel Oil (TJ)
  - Fuel Gaz (TJ)
  - Kok (TJ)
- Dolaylı Enerji Tüketimi – Elektrik (TJ)
- Toplam Enerji Tüketimi (TJ)
- Enerji Tüketimindeki Değişim (%)
- İşlenen Ham Petrol Başına Enerji Tüketimi (GJ/ton)
- Enerji Yoğunluğu (GJ/ton üretim)
- Enerji Verimliliği Sağlayan Proje Sayısı (#)
  - Enerji Verimliliği Sağlanan Yıllık İlave Tasarruf (TJ)
  - Enerji Verimliliği Sağlanan Tasarruf (milyon ABD doları)
- Enerji Verimliliği Projeleriyle Sera Gazı Emisyonunda Sağlanan Düşüş (ton CO_2e)
- Toplam Ham Su Tüketimi (milyon m^3)
- Toplam Su Tüketimi (milyon m^3)
  - Yüzey Kaynağı (milyon m^3)
  - Şebeke (milyon m^3)
  - Körfez Belediyesi'nden Alınan Arıtılmış Atık Su (milyon m^3)
- İşlenen Ham Petrol Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)
- Üretim Başına Ham Su Kullanım Oranı (m^3/ton)
- Toplam Su Geri Kazanımı (milyon m^3)
- Geri Kazanılmış Suyun Toplam Su Tüketimine Oranı (%)
- Toplam Atık Su Deşarjı (milyon m^3)
- Toplam Atık Miktarı (ton)
  - Tehlikeli Atık Miktarı (ton)
  - Tehlikesiz Atık Miktarı (ton)
- Bertaraf Metoduna Göre Toplam Atıklar
  - Geri Dönüşüm (ton)
  - Bertaraf (ton)
- Toplam Atık Geri Kazanım Oranı (%)
- Kapsam 1 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)
- Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları (ton CO_2e/yıl)
- Kapsam 1 ve Kapsam 2 Sera Gazı Emisyonları Toplamı (ton CO_2e/yıl)
- Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton işlenen ham petrol)
- Sera Gazı Yoğunluğu (ton CO_2e/ton şarj)

Ekonomik Göstergeler

- Yerel Tedarikçi Sayısı (#)
- Değerlendirilen toplam tedarikçi sayısı (#)
- Çevresel Kriterlere Göre Değerlendirilen Tedarikçi Sayısı (#)

Bağımsız güvence raporumuz yalnızca 2022 Faaliyet Raporu'nda ile işaretlenmiş Seçilmiş Bilgiler için düzenlenmiş olup, önceki dönemlere ya da 2022 Faaliyet Raporu'nda ile işaretlenmiş Seçilmiş Bilgiler dışında yer alan diğer bilgilere dayalı herhangi bir işlem uygulanmamış ve bu nedenle herhangi bir sonuç bildirilmemiştir.

Ölçüt

Şirket Seçilmiş Bilgiler'i hazırlarken 2022 Faaliyet Raporu'nun 186-197 sayfalarında bulunan Tüpraş 2022 Faaliyet Raporu- Raporlama Kılavuzu ("Raporlama Kılavuzu") bölümündeki prensipleri kullanmıştır.

Şirket'in Sorumlulukları

Şirket, 2022 Faaliyet Raporu'nun içeriğinden ve Seçilmiş Bilgiler'in Raporlama Kılavuzu'na uygun olarak hazırlanmasından sorumludur. Şirket, Seçilmiş Bilgiler'in hazırlanmasında kullanılan bilgilerin suistimal veya hatadan kaynaklanan hiçbir maddi yanlış beyan içermemesini sağlayacak şekilde iç kontrollerin tasarlanması, uygulanması ve sürdürülmesinden de sorumludur.

Sınırlamalar

Konunun özellikleri ve bu tarz bilgileri belirlemede kullanılan metotlar düşünüldüğünde, finansal olmayan bilgiler finansal bilgilerden daha fazla doğal sınırlamalara tabidir. Bir kurum tarafından ortaya koyulmuş uygulamaların olmaması nedeniyle önemli düzeyde farklı ölçümlerin yapılması ve karşılaştırılabilirliği etkileyebilecek şekilde farklı, fakat kabul edilebilir ölçüm tekniklerinin seçilmesi söz konusu olabilir. Farklı ölçüm tekniklerinin hassaslığı da değişkenlik gösterebilir. Bunun dışında, söz konusu bilgilerin mahiyeti ve bunların tespitinde kullanılan yöntemler, aynı zamanda ölçüm kriterleri ile bunların hassasiyeti zaman içinde farklılık gösterebilmektedir. Bu nedenle, Seçilmiş Bilgiler'in Raporlama Kılavuzu çerçevesinde okunması ve incelenmesi önem arz etmektedir.

Diğer hususların yanı sıra, özellikle enerji kaynağı yakıtların tüketimlerinde TJ birimine dönüşüm faktörleri ve karbon emisyonu ile ilgili hesaplamalar konusunda, Raporlama Kılavuzu bölümünde belirtildiği gibi Şirket içinde elde edilen bilgilere ve faktörlere ve/veya bağımsız üçüncü şahıslarca sağlanan bilgilere ve faktörlere bağlıdır. Bu farklı faktörler ve üçüncü taraflarca sağlanan bilgiler çalışmamız kapsamına alınmamıştır.

Bağımsızlık ve Kalite Kontrol

Muhasebe Meslek Mensupları için Uluslararası Etik Standartları Kurulu ("IESBA") tarafından yayımlanan; dürüstlük, tarafsızlık, profesyonel yetkinlik ve gerekli özen gösterilmesi, gizlilik ve profesyonel davranış temel ilkelerini belirleyen IESBA Profesyonel Muhasebeciler için Etik Kurallar'ın bağımsızlık ve diğer etik gerekliliklerine uyum göstermekteyiz.

Kalite Kontrole ilişkin Uluslararası Standart 1'i uygulamakta ve bu doğrultuda ilişkili etik ve profesyonel standartlar ve kanun veya yönetmelik gerekliliklerine uygun belgelendirilmiş politikalar ve süreçleri içeren bir kalite kontrol sistemi muhafaza etmekteyiz.

Bağımsız Denetçinin Sorumlulukları

Sorumluluğumuz, gerçekleştirdiğimiz sınırlı güvence çalışmasına dayanarak Seçilmiş Bilgiler'in, tüm önemli yönleriyle, Raporlama Kılavuzu'na uygun hazırlanmadığı kanaatine varmamıza sebep olacak herhangi bir hususun dikkatimizi çekip çekmediğine ilişkin bir sonuç bildirmektir. Sınırlı güvence çalışmamız, Uluslararası Denetim ve Güvence Standartları Kurulu tarafından çıkarılmış Uluslararası Güvence Denetimleri Standardı 3000- "Tarihi Finansal Bilgilerin Bağımsız Denetimi veya Sınırlı Bağımsız Denetimi Dışındaki Diğer Güvence Denetimleri Standardı"na ("ISAE 3000" Revize) ve Uluslararası Güvence Denetimi Standardı 3410- "Sera Gazı Beyanlarına İlişkin Güvence Denetimleri Standardı"na ("ISAE 3410") uygun olarak gerçekleştirilmiştir.

ISAE 3000 (Revize) ve ISAE 3410 standartlarına uygun olarak yürütmüş olduğumuz sınırlı güvencenin kapsamı, makul güvencenin kapsamına kıyasla önemli ölçüde dardır. Bir sınırlı güvence çalışmasında yeterli ve uygun denetim kanıtlarının toplanması kapsamında gerçekleştirilen prosedürlerin niteliği, zamanlaması ve kapsamı makul güvence çalışmalarına oranla çok daha dardır.

Yürütmüş olduğumuz prosedürler profesyonel yargımıza dayanmakta ve araştırmalar, gerçekleştirilen süreçlerin gözlenmesi, belgelerin incelenmesi, analitik prosedürler, ölçüm yöntemlerinin uygunluğunun ve raporlama politikalarının değerlendirilmesi ve altta yatan kayıtların üzerinde mutabakata varılmasından oluşmaktadır.

Yürütmüş olduğumuz sınırlı güvence prosedürleri şunları içermektedir:

- Şirket yönetimi ve ilgili Seçilmiş Bilgiler'den sorumlu kişiler ile görüşmelerde bulunulmuştur;
- Seçilmiş Bilgiler'in toplanması ve raporlanmasına ilişkin süreç anlaşılmıştır. Bu prosedür Seçilmiş Bilgileri yönetmek ve raporlamak için önemli süreç ve kontrollerin değerlendirilmesini içermektedir;
- Seçilmiş Bilgiler'in hazırlanması için kullanılan kaynak veriler değerlendirilmiştir ve seçilen belirli hesaplama örnekleri yeniden yapılmıştır;
- Şirket tarafından hazırlanan Seçilmiş Bilgiler'in derlenmesi ve hazırlanması için örneklem bazında sınırlı testler gerçekleştirilmiştir;
- Seçilmiş Bilgiler'den emisyon kaynaklarının tamlığını ve bütünlüğünü, veri kaynaklarını ve Şirket yönetimin bu verileri toplama yöntemlerini değerlendirmek üzere Şirket'in Kocaeli'nde mukim İzmit Rafineri Müdürlüğü'ne saha ziyareti gerçekleştirilmiştir. Ziyaret edilen söz konusu saha, İzmit Rafineri Müdürlüğü'ne ilişkin emisyon miktarının toplam emisyon miktarındaki payı dikkate alınarak seçilmiştir. Prosedürlerimiz, saha verilerini toplamak ve birleştirmek üzere bilgi sistemlerinin test edilmesini veya bu sahalardaki kontrolleri içermemektedir.
- Raporlanan Seçilmiş Bilgiler üzerinden analitik prosedürler uygulanmıştır.

Sınırlı Güvence Sonucu

Prosedürlerimizin ve elde ettiğimiz kanıtların sonucunda, Şirket'in 2022 Faaliyet Raporu'nda yer alan 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıl itibariyle Seçilmiş Bilgiler'in, tüm önemli yönleriyle, Raporlama Kılavuzu'na uygun hazırlanmadığına ilişkin herhangi bir hususa rastlanmamıştır.

Kullanım Kısıtlaması

Bu rapor, sonucu da dahil olmak üzere, Şirket'in sürdürülebilirlik performansı ve faaliyetlerinin raporlamasına yardımcı olmak amacıyla Şirket Yönetim Kurulu için hazırlanmıştır. Şirket Yönetim Kurulu'nun Seçilmiş Bilgiler ile ilgili bir sınırlı bağımsız güvence raporu hazırlatarak konuyla ilgili sorumluluklarını yerine getirdiğini gösterebilmesini sağlamak için bu raporun 31 Aralık 2022 tarihinde sona eren yıl için hazırlanan 2022 Faaliyet Raporu içinde yer almasına müsaade etmekteyiz. Kanunların izin verdiği ölçüde ve koşulları önceden yazılı onayımız ile açıkça mutabık kalınmış durumlar haricinde, yürütmüş olduğumuz çalışma veya raporumuzla ilgili olarak Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. ve Tüpraş Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. haricinde hiçbir kişi veya kuruma karşı sorumluluk kabul etmemekteyiz.

PwC Bağımsız Denetim ve
Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş.

Cihan Harman, SMMM
Sorumlu Denetçi

İstanbul, 14 Şubat 2023

KİMLİK

Ticaret Unvanı	Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. (Tüpraş)
Adresi	Gülbahar Mah. Büyükdere Cad. No: 101/A 34394 Şişli/İstanbul
Ticaret Sicil ve Numarası	İstanbul Ticaret Odası/305678-5
Mersis Numarası	0875-0014-2670-0011
İnternet Sitesi Adresi	www.tupras.com.tr
Kayıtlı Sermayesi	500.000.000 TL
Ödenmiş Sermayesi	275.216.514 TL

BİST Kodu	TUPRS
Reuters Kodu	TUPRS.IS
Bloomberg Kodu	TUPRS.TI
Halka Arz Tarihi	1991

Yasal Uyarı

Bu Faaliyet Raporu ("Rapor") içerisinde yer alan 2022 yılı faaliyet ve hesapları hakkında Yönetim Kurulu Raporu, Denetçi Raporu, Konsolide Mali Tablolar ve Bağımsız Denetim Raporu 8 Mart 2023 tarihinde Çarşamba günü saat 10:00'da, Tüpraş, Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Güney Mahallesi Petrol Caddesi No: 25 Körfez/Kocaeli adresinde yapılacak Ortaklar Olağan Genel Kurulu'na sunulmak üzere, yasal mevzuata uygun olarak hazırlanmıştır.

Rapor, ortakları bilgilendirme amacıyla hazırlanmış olup, herhangi bir yatırım kararı için temel oluşturma amacı taşımaz.

Rapor'da yer alan ileriye dönük görüş ve tahmini rakamlar, Şirket yönetiminin gelecekteki duruma ilişkin görüşlerini yansıtmakta olup; gerçekleşmeleri, ileriye dönük tahmini rakamları oluşturan değişkenlere ve varsayımlara bağımlı olarak farklılık gösterebilir. Buna uygun olarak, Tüpraş veya Yönetim Kurulu üyeleri, danışmanları veya çalışanları bu Rapor kapsamında iletilen herhangi bir bilgi veya iletişimden veya bu Rapor'da yer alan bilgilere dayanan veya yer almayan bir bilgi neticesinde bir kişinin doğrudan veya dolaylı olarak uğrayacağı kayıp ve zararından sorumlu değildir.

Bu Rapor'un hazırlanma zamanı itibarıyla, yer alan tüm bilgilerin doğru olduğuna inanılmakta olup, yazım ve basım aşamalarında oluşabilecek yanlışlıklar nedeniyle Tüpraş hiçbir sorumluluk kabul etmemektedir.

Tüpraş İletişim

Telefon: (0212) 878 90 00
Faks: (0212) 211 30 81-82
E-posta: info@tupras.com.tr

Yatırımcı İlişkileri

Levent Bayar, Yatırımcı İlişkileri Müdürü
E-posta: levent.bayar@tupras.com.tr
Telefon: (0212) 878 99 50
Faks: (0212) 211 30 81-82

Kurumsal İletişim

Çiler Teber, Kurumsal İletişim Müdürü
E-posta: ciler.teber@tupras.com.tr
Telefon: (0212) 878 91 99
Faks: (0212) 211 30 81-82

Finansal Planlama ve Raporlama

Zeynep Keskin, Finansal Planlama ve Raporlama Direktörü
E-posta: zeynep.keskin@tupras.com.tr
Telefon: (0212) 878 99 11
Faks: (0212) 211 30 81-82

Produced by Tayburn
Tel: (90 212) 227 04 36
www.tayburnkurumsal.com

tupras.com.tr

Genel Müdürlük

—

Gülbahar Mah. Büyükdere Caddesi,
No: 101/A 34394 Şişli/İstanbul
T : 0 212 878 90 00
M : info@tupras.com.tr
W : www.tupras.com.tr

Koç

Bu raporun basımında; geri dönüşümlü kâğıt ve çevre dostu teknolojiler kullanılmıştır.